LJUBLJANA,
PETEK, 15. JUNIJA 1990

DELO

LETO XXXII • ŠT. 138 • CENA 6 DINARJEV

DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK BOŽO KOVAČ
ODGOVORNI UREDNIK TIT DOBERŠEK

Danes Petkov teden Dela: Redni tedenski rtv spored, kulturni koledar, športne prireditve, dežurstva in vremenski komentar

TEMA DNEVA

Igra brez pravil

Pred kakšnima dvema mesecema se je prejšnje vodstvo slovenskega parlamenta ob delovnem obisku v deželnem parlamentu Furlanije-Julijske krajine pohvalilo, da se pri nas ne bi moglo zgoditi, da bi vzeli besedo poslancu, ki bi govoril v materinščini. Takrat so jo vzeli Bojanu Brezigarju, ki je hotel v slovenščini zastaviti vprašanje.

Danes so v slovenskem parlamentu vzeli besedo Milanu Aksentijeviću, delegatu JLA v zboru združenega dela, ko je začel govoriti v srbohrvaščini.

Kršen je bil poslovnik slovenske skupščine, še hujše pa je bilo ravnanje in razpravljanje poslancev po tem incidentu, ki je bilo, vsaj v nekaterih primerih, daleč od kulturnega vedenja in medčloveškega spoštovanja.

Še včeraj smo pohvalili novi parlament za strpno, korektno delo, danes pa to ni bilo edino nedemokratično in nelegalno ravnanje.

Tudi slovenska vlada je namreč danes pozabila na poslovnik ter na pravico in dolžnost, da odgovarja in pojasnjuje poslancem, če imajo ti pripombe ali dopolnilne predloge k aktom, ki jih je ponudila v odločanje. Znova je prihajalo do polarizacije med parlamentarno večino in manjšino in predlogi slednje nekajkrat sploh niso bili ponujeni poslancem v izrekanje oziroma glasovanje. Vse pa je zamegljevalo še dejstvo, da so nekateri poslanci hkrati tudi ministri in člani vlade, pa se ni vedelo, ali govorijo v svojem, strankarskem ali v vladnem imenu.

Skratka, tokrat so v parlamentu padla na izpitu pravila igre – ne le tista, ki so zapisana v poslovniku, ampak tudi pravila demokratičnega in poštenega ravnanja.

JANA TAŠKAR

Slovenija je nehala plačevati v zvezni sklad za manj razvite

Drugi dan dela slovenskega parlamenta so poslanci govorili predvsem o razbremenjevanju slovenskega gospodarstva – Incident zaradi nastopa v srbohrvaščini – Razprava o selitvi orožja TO

LJUBLJANA, 14. junija – Poslanci v slovenskem parlamentu so se danes posvetili predvsem eni temi: kako preprečiti zlom slovenskega gospodarstva. Republiška vlada je ponudila svoje predloge: zmanjšanje prispevnih stopenj za družbene dejavnosti in začasno prekinitev poravnavanja obveznosti v zvezni sklad za pospeševanje razvoja manj razvitih območij v državi. Svoje predloge je predstavila tudi gospodarska zbornica pa tudi delegati oziroma skupine delegatov.

Razprava je bila najdaljša v družbenopolitičnem zboru, kjer so vse dopoldne porabili za razprave o financiranju manj razvitih delov naše države, saj je več poslancev menilo, da ne gre samo za ekonomsko, ampak tudi za politično vprašanje, oziroma za to, kakšni bodo bodoči odnosi v Jugoslaviji. Odločnih zahtev, da je treba nehati pošiljati prispevke za te namene, je bilo malo, več poslancev pa se je spraševalo – vlada namreč ni konkretno odgovorila na vprašanje, kakšne so lahko posledice za slovensko gospodarstvo – morda zapiranje trga, blokada, drugi povračil ni ukrepi, čeprav so vsi priznavali, da je tudi to eden od nujnih posegov, če nočemo, da se naše gospodarstvo zaduši. Na obeh straneh, torej med poslanci Demosa (čeprav ne v večini) in poslanci parlamentarne opozicije, je bilo več razmišljanj, da je treba ohraniti neposredno sodelovanje med Slovenijo in njenim gospodarstvom in manj razvitimi območji v Jugoslaviji in njihovim gospodarstvom.

● Pozno zvečer so delegati vendarle uskladili stališča do razbremenjevanja gospodarstva.

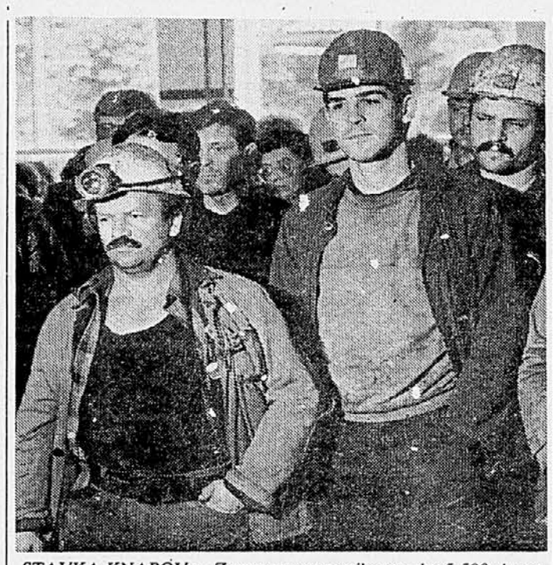
● Zvečer je predsednik slovenske vlade Lojze Peterle v družbenopolitičnem zboru odgovoril na vprašanja poslanca Mirana Potrča o svojih obiskih na Koroškem in o izjavi o spravi, ki je bila po njegovem mnenju napačno interpetirana.

Po incidentu na skupni seji o rabi jezika se je razprava nadaljevala tudi pod točko vprašanja in pobude delegatov. Po besednem dvoboju med Rajkom Ilrnatom in Miletom Šetincem je zbor odločil, naj zakonodajnopravna komisija do naslednjič pripravi razlago poslovnika in ustave o uporabi jezika. Več o tem bomo poročali jutri.

Razprava o razbremenjevanju gospodarstva na rovaš družbenih dejavnosti – tem naj bi se zmanjšal dotok denarja na stopnjo, ki je veljala aprila in maja letos je bila podobna mnogim že izrečenim v slovenskem parlamentu. Po svoje razumljivo, saj so bili tudi ukrepi taki, kakršne je za premoščanje likvidnostnih problemov v gospodarstvu ponujala že prejšnja in še katera vlada. Poslanci se pri tej razpravi niso delili po strankah, ampak bolj po svoji delovni pripadnosti.

Poslanci so se danes nepredvidoma zbrali tudi na skupnem zasedanju. Včeraj so namreč v družbenopolitičnem zboru na dnevni red uvrstili tudi razpravo o ukrepu, s katerim je oziroma naj bi bilo orožje štabov teritorialne obrambe v republiki preneseno v objekte JLA. Informacijo je prebral član predsedstva dr. Dušan Plut. Na skupnem zasedanju ni bila predvidena razprava, vendar je k informaciji predsedstva dodal nekaj sporočil še minister za ljudsko obrambo Janez Janša. Milan Aksentijević, delegat JLA v zboru združenega dela, se z njegovimi navedbami ni strinjal in je hotel pojasniti drugo plat resnice. Vendar so mu, ko je dejal, da bo govoril v materinščini, vzeli besedo. Zaradi tega dogodka – poslovnik namreč dovoljuje uporabo materinščine – smo bili v parlamentu priče vrsti razprav, ki v demokratični parlament ne bi smele soditi. Več na 3. strani.

JANA TAŠKAR

STAVKA KNAPOV – Z enourne opozorilne stavke 5.500 slovenskih rudarjev so poslali slovenski vladi pismo s sedmimi zahtevami, ki jih mora vlada takoj izpolniti. (Foto: Igor Modic)

DANES V DELU

- **Beograjska policija je opozicijo grdo pretepla**
  Pretepali so strankarske prvake, pisatelja Pekića, starejše ženske in otroke
- **Preoblačijo se v socialdemokrate**
  Vse kaže, da bodo črnogorski partijski voditelji posnemali »starejšega brata«
  stran 2
- **Koliko feferonov za marelice**
- **Slaba sestava našega izvoza**
- **Obresti se še kar dvigujejo**
  stran 9
- **Podjetja naj ne bodo poligon za medstrankarske prepire**
  Prva poteza – podržavljenje lastnine
- **Katastrofa niso alge, ampak cene**
  Tujci prinašajo hrano
  stran 11
- **Omejitve tovornega prometa**
  V Sloveniji veljajo od danes pa do 15. oktobra
  stran 14

KRPANOVE MUKE

Karikaturo: Franco Juri

Sedem rudarskih zahtev sad opozorilne stavke

Samo eno uro je trajala stavka slovenskih rudarjev kot opozorilo slovenski vladi na nerešene probleme

TRBOVLJE, SENOVO, TODRAŽ, KANIŽARICA, 14. junija – Približno 5.500 slovenskih rudarjev iz Trbovelj, Hrastnika, Zagorja, Laškega in Kanižarice je z današnje enourne opozorilne stavke med 13. in 14. uro na skupščino Republike Slovenije, njen IS, na republiški komite za energetiko in na poslovodne delavce kombinata naslovilo 7 zahtev, za katere je stavkovni odbor sozd REK E. Kardelj ugotovil, da so ostale od takrat, ko so jih sprejeli, neuresničene.

Rudarji zahtevajo takojšen začetek reševanja krize, v kateri se je znašlo premogovništvo. Do 31. julija naj se sprejme zakon o prenosu obveznosti elektrogospodarstva in premogovništva na Republiko Slovenijo v obliki javnega dolga, odpravi naj se tekoča izguba v letu 1990, temeljnim organizacijam v stečajnem postopku naj se takoj priskoči na pomoč, vsem zaposlenim v kombinatu se morajo izplačati osebni dohodki do 15. v mesecu, do konca leta 1990 naj se sprejme dolgoročna energetska politika, ki bo zagotavljala sanacijo rudnikov, o katerih razvoju se bo izrekla, in naj se opredeli do gradnje TE-TO III in TE-TO Kanižarica oziroma zagotovi finančna sredstva za varno zapiranje rudnikov in za prestrukturiranje v kombinatu.

Direktor Tekstilindusa ni pristal na izsiljevanje

● KRANJ, 14. junija – Nekaj več kot 600, ali tretjina zaposlenih, iz vseh štirih proizvodnih obratov Tekstilindusa stavka že vse od 6. ure zjutraj. Na popoldanski izredni seji delavskega sveta glavni direktor Štefan Markovič ni uspel prepričati stavkajočih niti izpolniti zahtev stavkovnega odbora po večjih plačah in izplačilu regresa, zato je delavskemu svetu pisno ponudil odstop. Tega člani niso sprejeli. Eden od vzrokov za stavko so nizke plače. Aprilska najnižja je bila 1870 dinarjev, dobilo pa jo je nekaj sto zaposlenih. Sedanji direktor (v tovarni je dobra dva meseca) išče s sodelavci take programe, da bodo izvlekli kolektiv iz brezna, dejstvo pa je, da je v tovarni 541 ljudi preveč. (M. K.)

IZSILJEVANJA ALI POGAJANJA? – Govorice o visokih plačah vodilnih so sprožile stavkovni plaz v Tekstilindusu. Bo stavkovni odbor ohranil treznost in izpeljal pogajanja z direktorjem, ki se je medtem zatekel po zdravniško pomoč v kranjsko dežurno ambulanto. (Foto: M. Kunšič)

Led, ki je ukleščil Litvo, se naglo topi

Vlada ZSSR je pripravljena na postopno odpravljanje gospodarske blokade – Večje pošiljke

OD NAŠEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 14. junija – Sovjetska vlada bo postopno odpravila ekonomsko blokado Litve. Premier Nikolaj Rižkov je že napovedal podvojene pošiljke naravnega plina in drugih surovin. Razgovore s predsednico litovske vlade Kazimiro Prunskiene je ocenil kot začetek konkretnega dialoga o prihodnjih pogajanjih z Litvo. Optimistični so tudi v latvijski Rigi in estonskem Tallinnu. Predsednik Gorbačov pa po novem dopušča konfederalne vezi med republikami in centrom.

Dva meseca od uvedbe blokade Litve in tri od razglasitve deklaracije o litovski neodvisnosti se nakopičeni problemi le premikajo z mrtve točke. Po besedah Rižkova sta sovjetska vlada in vodstvo naredila kompromisen korak iz slepe ulice, v katero so zašli odnosi med Pribaltikom, zlasti Litvo in ZSSR. V nasprotju z mandatom tretjega izrednega kongresa ljudskih poslancev, ki je zahteval odpravo deklaracije o neodvisnosti, je vlada zdaj pripravljena deklaracijo zamrzniti med pogajanji o neodvisnosti. Sovjetski premier je dejal, da utegnejo pogajanja trajati dve do tri leta.

Pošiljke naravnega plina in surovin v Litvo se bodo s sedanjih 15 odstotkov povečale na 30 odstotkov tistega, kar je veljalo pred uvedbo blokade. Rižkov je opozoril še na alternativne možnosti, kajti po njegovih besedah je zdaj na potezi litovsko vodstvo. Od tega bo odvisno, ali bo Litva imela poseben status v ZSSR ali pa bo izgubila vse ugodnosti (najbrž ekonomske). »Če bo naš kompromisni predlog sprejet, bomo sedli za pogajalsko mizo,« je dejal Rižkov.

Kazimira Prunskiene je po sestanku z Rižkovom dejala, da ne dvomi o pripravljenosti centralnih oblasti, da popolnoma odpravijo blokado, ki je v dveh mesecih spravila na kolena litovsko gospodarstvo in zahtevala več kot 30 tisoč brezposelnih. Predstavnica litovske vlade Rita Dabkus pa je iz Vilniusa sporočila, da bo vlada zasedala v soboto, in menila, da bo sprejela ustrezno rešitev, ki bo omogočila nadaljevanje razgovorov.

MIHA LAMPREHT

● Predsednikov tiskovni predstavnik Maslenikov je novinarjem razkril nekaj podrobnosti nove zamisli o zvezi držav, ki jo je Gorbačov razgrnil na nedavnem sestanku sveta federacije. Novi odnosi naj bi poslej po eni strani zagotavljali celovitost države, po drugi pa naj bi v polni meri spoštovali zgodovinske, kulturne, politične značilnosti in tradicijo narodov. To naj bi omogočalo dobre odnose med republikami in centrom. Odnosi s centrom naj bi bili federativni ali konfederativni.

Vabilo k spravi

LJUBLJANA, 14. junija – Člani predsedstva republike Slovenije so se danes sestali z dr. Alojzijem Šuštarjem, ljubljanskim nadškofom in metropolitom. Pogovarjali so se o tem, kako naj bi opravili simbolno dejanje narodne sprave, ki ni in tudi ne more biti novo vrednotenje zgodovine, novo vrednotenje krivde ali zaslug iz preteklosti, temveč poskus, da udeleženci teh dogodkov razbremenijo sebe, zlasti pa mlade ljudi, ki jih nimajo pravice obremenjevati s svojimi travmami. Več na 2. strani (Foto: Janez Zrnec)

Pomoč nezaposlenim

Zvezni izvršni svet razdelil 750 milijonov dinarjev akontacij za financiranje ponovnega zaposlovanja in za pravice delavcev, ki so izgubili delo

BEOGRAD, 14. junija (Tanjug) – Republike in pokrajini bodo junija in julija iz zveznega proračuna dobile približno 750 milijonov dinarjev akontacije za financiranje ponovnega zaposlovanja in uresničevanja pravic delavcev, ki bodo izgubili delo zaradi prestrukturiranja našega gospodarstva.

To je vsebinski povzetek odloka, sprejetega na današnji seji zveznega izvršnega sveta. Največ, 136 milijonov, bo dobila Srbija, Hrvaška ter Bosna in Hercegovina pa vsaka po 125 milijonov. Makedoniji in Sloveniji je namenjeno vsaki 74, Črni gori 64 milijonov, Vojvodini 60,5, Kosovu pa 87,5 milijona dinarjev.

Pri sprejemanju zveznega proračuna so v skupščini SFRJ namreč predvideli, da je za podporo približno 200.000 delavcem, kolikor bo tehnološkega in gospodarskega presežka, potrebno in tudi mogoče zbrati približno pet milijard dinarjev. Obveznost zvezne blagajne je bila določena na četrtino te vsote oziroma na 1,246 milijarde. Preostanek naj bi zbrale republike in pokrajini, toda danes republiško-pokrajinski izračuni govorijo kar o 450.000 delavcih brez zaposlitve, stroške za pomoč pa ocenjujejo na več kot 11 milijard dinarjev.

ZIS je obravnaval preobrazbo Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije in ugotovil, da ne vladi ne zveznim državnim organom ni treba prevzemati funkcij in nalog iz pristojnosti SZDL. Izjema je samo zaščita pravic naših zdomcev, izvzemši informativno dejavnost, kar bo prevzel pristojni državni organ.

Cene storitev v telefonskem in telegrafskem prometu bo mogoče v prihodnje oblikovati v skladu z vladnim stališčem, to je po gibanju ponudbe in povpraševanja na domačem in tujem trgu.

● Zvezni izvršni svet je danes izobliko val predlog zakona o ratifikaciji montrealskega protokola o substancah, ki ogrožajo zemeljski ozonski plašč.

Zvezni izvršni svet je na današnji seji proučil tudi nekaj pripomb, ki so bile dane v razpravi o predlogu zakona o združevanju občanov v združenja ter družbene in politične organizacije, zakon o stavkah pa so uskladili s pobudami in predlogi, ki so bili dani v delovnih telesih skupščine, sindikatih in gospodarski zbornici.

biam

EME ENGINEERING

BIAM – ZAGREB
11.–16. 6. 90
EME – ENGINEERING
Obiščite nas!

Vsi naši župani

Danes predstavljamo 62 slovenskih županov. V Zagorju in Ptuju so bili do zaključka redakcije še brez njih. V Zagorju je izvoljen Lojze Gošte odstopil že nekaj dni po izvolitvi. Največ kandidatov za predsednike skupščin je predlagal Demos (30), sledijo pa SZ, ZKS-SDP in ZSMS-LS. Nekaj županov je bilo tudi skupnih kandidatov nekaterih strank zunaj Demosa, nekaj pa posameznih strank v Demosu. Izjema je dravograjski župan, ki ga je predlagala KS Dravograd.

Nove slovenske župane predstavljamo na 4. strani.

Varšavska zveza razmišlja o preoblikovanju

Obrambni ministri se ne pogovarjajo več o krepitvi, temveč o novi obliki

BERLIN, 14. junija (Tanjug) – V Straussbergu, nedaleč od Berlina, so se danes sestali obrambni ministri sedmih držav članic varšavskega sporazuma. Prvikrat od ustanovitve te organizacije ne bodo razpravljali o krepitvi vojaškega sodelovanja, temveč o preoblikovanju zveze in vojaškega poveljstva, v skladu s sklepi, sprejetimi na nedavnem posvetu vodilnih v Moskvi. V Berlinu poudarjajo, da bo to srečanje obrambnih ministrov najbrž eno od zadnjih v takšni obliki, morda celo zadnje, pravgotovo pa tudi poslednje v takšni sestavi, saj Madžarska in Nemška demokratična republika napovedujeta izstop iz organizacije varšavskega sporazuma v tem ali v prihodnjem letu. Minister za obrambo in razoroževanje NDR Reiner Eppelman je že na začetku sestanka napovedal, da so dozorele možnosti za zgladitev blokovskih nasprotij v Evropi in za spremembo strukture blokov. Sestanek obrambnih ministrov bo trajal dva dni.

Jutri v prilogi

Damjan Slabe
Človek človeku Evropejec

★

Ilja Popit
Koliko višje stanarine?

★

Vili Einspieler
Muslimani gledajo proti severozahodu

★

Drago Buvač
Kaj je v Markovićevem cilindru?

★

Branko Jokić
Sandžak – novo Kosovo?

★

Aleksandar Tijanić
Milošević v plamenih

V Ini Nafti se kriza še poglablja

Skrivnostni seznami za prisilne dopuste – 252 delavcev naj bi ostalo doma

LENDAVA, 14. junija – Velika kriza, v kateri je kolektiv Ina Nafte zaradi kroničnega pomanjkanja dela, prevelikega števila zaposlenih, pomanjkanja donosnih proizvodnih programov, neenotnosti pri vodenju podjetja in likvidnostnih težav, se je včeraj tik pred začetkom seje delavskega sveta še poglobila.

Delavci iz strojne dejavnosti in proizvodnje metanola so zahtevali pojasnilo o skrivnostnih seznamih z imeni 252 delavcev, ki bi naj že jutri za dva meseca ostali doma in s 60-odstotnim nadomestilom OD čakali na delo. Delavci zahtevajo 80-odstotno nadomestilo OD in merila, kako so določali delavce za prisilni dopust, še raje pa delo za vse. Poslovodnemu odboru in direktorjem sektorjev očitajo, da skušajo kolektiv rešiti iz krize samo z odpuščanjem delavcev, namesto da bi iskali dodatno delo. Več na 2. strani.

I. G.

ITALIA'90

DELO finale

Zdaj laže dihamo: 1:0 proti Kolumbiji

BOLOGNA, 14. junija – Niso igrali blesteče, toda zmagali so: taka je najkrajša ocena drugega nastopa naših nogometašev na SP v Italiji. Kolumbijo so premagali z Jozićevim zadetkom v 74. minuti in so zdaj na pragu uvrstitve v drugi krog tekmovanja. Treba bo v torek le še ugnati Združene arabske emirate. Na sliki: Jozić (levo), doslej edini strelec v naši ekipi, uspešen v obeh dosedanjih tekmah, v dvoboju s Kolumbijcem Rincónom. (Telefoto: Reuter). Več v DELU FINALE na straneh 5 – 8.

POSTANITE LABODOV MODRI VARČEVALEC ZA NAJVIŠJE OBRESTI

– 31% letna obrestna mera za sredstva na vpogled v juniju
– 41% letna obrestna mera za vezavo sredstev na 60 dni
– obračun in pripis obresti vsake 3 mesece

labod
informacije na telefonski številki 068/27-095

S TELEPRINTERJA

Sklic izrednega kongresa ZK Srbije

BEOGRAD, 14. junija (Tanjug) – Centralni komite Zveze komunistov Srbije je na današnji razširjeni seji (sodelovali so tudi predsedniki občinskih komitejev iz vse republike) sklenil, da bo 12. izredni kongres ZK Srbije 12. julija v Beogradu. Predlagali so, naj bo istega dne tudi kongres združitve oziroma ustanovni kongres Socialistične stranke Srbije. Po operativnem programu, ki ga je danes sprejel centralni komite, se bo članstvo v prihodnjih dveh tednih v osnovnih organizacijah in na občinskih konferencah izreklo o združitvi, hkrati pa bo izvolilo še delegate izrednega kongresa in kongresa združitve.

V novo gimnazijo s šolninami?

LJUBLJANA, 14. junija – Strokovni svet za vzgojo in izobraževanje je danes sprejel sklepe, navodila in priporočila za izvedbo sprememb v 3-letnem poklicnem šolanju (poudarjanje poklicnih znanj) in 4-letnem strokovnem šolstvu (poudarjena priprava za univerzitetni študij pri učencih, ki se bodo v 3. letu srednje strokovne šole za to odločili). Sprejel je gimnazijski program, vključno z navodili za izvajanje izbirnih učnih vsebin. Seznanil se je z gospodarsko stisko, ki napoveduje tudi zmanjševanje državnega denarja, namenjenega šolstvu, zato je bila na sestanku navržena misel, da bi šli v novo gimnazijo jeseni s pomočjo šolnin staršev, kjer bi se ti pač tako odločili. Predsednik dr. Franc Lazarini je člane Strokovnega sveta seznanil s svojo napisano pobudo, da se premaga še en tabu: »Spremeniti moramo odnos do vere v šolskih programih in do verujočih v šoli«. Nakazal je svoje osebne poglede na to in predlagal, da se razpravlja o teh vprašanjih in na jesen na tej podlagi kaj ukrene. (J. S.)

Brez recepta za družbeno lastnino

BEOGRAD, 14. junija – Vse kaže, da se niti strokovnjaki ne strinjajo o položaju družbene lastnine in pravic delavcev, ki izhajajo iz nje. To se je pokazalo v današnji razpravi za okroglo mizo, ki jo je ustavna komisija skupščina SFRJ sklicala v okviru javne razprave o osnutku dopolnil k zvezni ustavi. Čeprav je bilo na okroglo mizo povabljenih veliko priznanih ekonomistov iz vse države, jih je prišla samo polovica, med njimi nobeden iz Slovenije. (J. K.)

Ali moram biti član sindikata?

KRANJ, 14. junija – O tej temi so se danes pogovarjali na okrogli mizi, ki jo je pripravil občinski odbor Slovenske demokratične zveze (SDZ) iz Kranja. Pogovora so se udeležili člani predsedstva Zveze neodvisnih sindikatov Slovenije (ZNSS) – Tone Frantar, Alenka Orel in Štefan Skledar, predsednik ZSSS Miha Ravnik, predsednik sveta kranjskih sindikatov Jože Antolin ter sekretar predsedstva Neodvisnih sindikatov Slovenije s Ptuja Franc Kastelic, čeprav ni bil vabljen. Na vprašanje moderatorja, ali je ZNSS podaljšana roka Demosa, je Tone Frantar odgovoril, da niso vezani na nobeno stranko. SDZ ima dober program, vendar mu uhaja iz rok, kar ji bodo tudi dali vedeti. Štefan Skledar pa je pojasnil, da ne on ne Orlova nista člana nobene stranke. Miha Ravnik je v zvezi s »starim« vodstvom ZSSS odgovoril, da ta trditev ne drži, saj je vrsta članov vodstev na novo izvoljena. Jože Antolin je opozoril, da si sindikati ne bi smeli metati polen pod noge, v prihodnje naj bi nastalo še več različnih sindikatov, da bi med seboj tvorno »konkurirali«. (J. G.)

Pokrajinske organe bodo zamenjavali

BEOGRAD, 14. junija (Tanjug) – Izvršni svet skupščine SR Srbije je danes izoblikoval predlog zakona o ravnanju republiških organov v posebnih okoliščinah. Kot je rečeno, je treba ta zakon nujno sprejeti, da bi preprečili propad pravnega sistema na Kosovu. Gre za zakon, po katerem lahko pravosodni, zakonodajni in izvršni organi Srbije zamenjajo te organe v pokrajini, če le-ti ne izpolnjujejo svojih ustavnih in zakonodajnih dolžnosti in ne zagotavljajo miru in varnosti za vse prebivalce pokrajine.

Posojila postajajo dolgoročna

BEOGRAD, 14. junija (Tanjug) – Jutri poteče rok, do katerega je treba del kratkoročnih posojil iz primarne emisije spremeniti v dolgoročna. Do takrat morajo republiške in pokrajinske narodne banke spremeniti ta posojila poslovnim bankam, banke pa potem do 3. julija skrajnim uporabnikom. S tem bodo rok za vrnitev lani najetih posojil preložili za 15 let. Banke bodo dolgoročna posojila odplačale v desetih enakih šestmesečnih obrokih, ki zapadejo 31. marca in 30. septembra vsako leto. To pomeni, da zapade prvi obrok za plačilo marca 2000, zadnji obrok pa septembra 2005. Od te olajšave bodo imela največ koristi podjetja v agroindustriji, kjer so rok za odplačilo podaljšali povprečno za 54 odstotkov posojil, vrednih okoli 3.986 milijonov dinarjev.

Tudi Hrvaška ne bo več plačevala

DJURDJEVAC, 14. junija – Predsednik hrvaške vlade Stjepan Mesić, je po današnjih pogovorih z vodstvom petnajstih gospodarskih organizacij Ine napovedal, da se bo hrvaška vlada že na torkovi seji bržkone odločila, da zamrzne plačevanje v zvezni sklad za nerazvite. (P. P.)

Sedemkrat višje stanarine

TITOGRAD, 14. junija (Tanjug) – V Titogradu so danes sporočili, da bodo od 20. junija cene vozovnic v lokalnem avtobusnem prometu zvišali za najmanj 150 odstotkov, stanarine pa morda za celih 700 odstotkov. Ko so jih zamrznili, so stale avtobusne vozovnice za eno smer komaj dva dinarja, mestni javni promet pa je imel zato v minulih šestih mesecih za štiri milijone dinarjev izgub. Podobno je bilo tudi s stanovanjskimi podjetji, kjer so stanarine zamrznili v času, ko je bilo treba za kvadratni meter stanovanjskega prostora plačati 1,2 dinarja.

Spor med politiko in pravom

SARAJEVO, 14. junija – Sklep ustavnega sodišča BiH, da je prepoved nacionalnih strank in verskega političnega združevanja neustavna, je povzročila spopad med politiko in pravom. Komunistična oblast je še naprej proti nacionalnim strankam, višje sodišče v Sarajevu pa je včeraj registriralo Stranko demokratične akcije, kar je samo drugo ime za Muslimansko stranko. Republiški izvršni svet je danes menil, da je verska pripadnost občanov njihova zasebna zadeva, Demokratični forum BiH pa je v sporočilu za javnost zapisal, da je pobuda za razpis referenduma o prepovedi ali legalizaciji političnega združevanja na nacionalni in verski podlagi pod vsako civilizacijsko ravnjo. Demokratični forum opozarja, da referendum o tem vprašanju ni sprejemljiv, saj gre za temeljne človekove pravice in svoboščine, ki jih priznava ves civilizirani svet. Medtem pa skuša republiški politični vrh odločitve ustavnega sodišča izničiti pravno (z novo republiško ustavo) in politično (z referendumom). Predsednik bosansko-hercegovske skupščine Zlatan Karavdić pravi: »Ko govorimo o svobodi političnega organiziranja na nacionalni podlagi, gre ne glede na meritorno odločitev ustavnega sodišča predvsem za veliko politično in ne ustavnopravno vprašanje. Zato je logična skupščinska odločitev, da o tem vprašanju razpiše referendum.«

PREJELI SMO

Pojasnilo dr. Jožeta Pučnika

Vljudno prosim Zvezo društev upokojencev v Mariboru, da neha razširjati izmišljotine na moj račun.

1. Nikoli nisem obljubljal takojšnjega zvišanja pokojnin za tretjino ali celo polovico (Delo, 14. 6. 1990, str. 3).

2. Govoril sem le o izračunu, po katerem bi današnje pokojnine lahko bile tudi za polovico višje, če bi bila komunistična oblast dobro gospodarila z vplačanimi prispevki in jih sproti kapitalizirala. Ker tega ni storila, ni danes nobenih rezerv.

dr. JOŽE PUČNIK

DOMAČE LINIJE ADRIA AIRWAYS:

BEOGRAD, DUBROVNIK, MOSTAR, OHRID, PULJ, SARAJEVO, SKOPJE, SPLIT, TITOGRAD, TIVAT, ZADAR IN MARIBOR–SPLIT–MARIBOR

VSE INFORMACIJE IN PROGRAMI: ADRIA AIRWAYS, KUZMIČEVA 7, 61000 LJUBLJANA, tel. (061) 318-944 IN VSE POOBLAŠČENE TURISTIČNE AGENCIJE

ADRIA

ADRIA AIRWAYS

Beograjski policaji so mitingarje surovo pretepli

Predstavniki opozicijskih strank so podrobno opisali, kaj se je dogajalo v sredo zvečer – Policaji so tepli vsevprek, tudi ženske in otroke

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 14. junija – Sinočnji brutalen napad beograjske policije na mirne demonstrante pred poslopjem TV Beograd pomeni uvajanje nasilja v politično življenje. Za to dejanje morajo komunisti pred ljudstvom prevzeti veliko odgovornost, je bilo rečeno na današnji tiskovni konferenci petih srbskih opozicijskih strank. Organizatorji so ob tej priložnosti pred novinarji zanikali trditev beograjskega sekretariata za notranje zadeve, da je eden od miličnikov huje ranjen, ker naj bi ga demonstranti med pretepom zabodli z nožem.

Policija bi morala v dokaz te trditve pokazati ranjenca, priče in corpus delicti, t. j. nož, je dejal **Vuk Drašković.** Vsega tega ni, torej se to ni zgodilo, je pribil. **Kosta Čavoški,** predsednik glavnega odbora Demokratske stranke je dejal, da so policaji, ko so pretepali simpatizerje opozicije, huje ranili elektroinženirja Ljubomira Mitića: zlomili so mu ključnico, kar dokazuje tudi zdravniško spričevalo. Po njegovih besedah se Mitić spominja samo tega, da je eden od miličnikov začel hoditi po njem in ga pretepal z gumijevko, medtem pa je nekdo iz gruče mož v plavem vzkliknil: »Tolcite jih, mater jim...!« Zdravnik mu je pomagal šele potem, ko je poklical milico in ko je preteklo 45 minut, je dejal Čavoški in dodal, da je pretepen tudi član Demokratske stranke Pavle Kićevac in da bo zaradi tega tožil državo Srbijo. Sekretar srbskih demokratov je dejal, da so ljudi pretepali člani podivjane policijske enote.

Predsednik Demokratske stranke dr. **Dragoljub Mićunović** je pred novinarji pričal s trditvijo, da so pripadniki beograjske varnostne službe povsem brez razloga napadli množico, zbrano pred TV Beograd, in sicer v trenutku, ko so demonstranti zahtevali odstavitev njenega direktorja Dušana Mitevića. Lažje je bil ranjen tudi Mićunović sam, ker so ga miličniki tepli z gumijevkami. Na lastne oči je videl, da so udarci padali vse vprek – po deklicah, dečkih in starejših ljudeh, med katerimi so bile tudi ženske.

»Zakaj je milica tako brutalno napadla?« se je vprašal in odgovoril: »Kaže, da ti ljudje bolehajo za tako imenovanim romunskim tv sindromom.« Eden od pripadnikov SNZ mu je rekel, da pretepanja ne bo, ker za kaj takega ni nobenih razlogov, toda policaji so množico potem napadli zahrbtno od zadaj in miličnik, ki je govoril z Mićunovićem, je bil sam presenečen, saj takega povelja ni dal nihče od starešin. »Isti pripadnik varnostnih sil za zaščito javnega reda in miru se mi je pozneje iskreno opravičil, toda surovost se je že zgodila,« je pripovedoval Mićunović. Novinarjem je bilo pozneje rečeno, da se miličnik imenuje **Saša Božović.**

Govoril je tudi srbski pisatelj **Borisav Pekić,** eden najbolj znanih disidentov in sedanji član vodstva Demokratske stranke. Tudi on je dobil udarec z gumijevko po hrbtu in se ob tem spomnil leta 1949, ko ga je Udba prav tako z gumijevkami opominjala, da je »izdajalec«. »V gneči sem izgubil očala, ki so mi padla na tla. Tega nisem opazil, ker so moje reakcije prepočasne. Gojko Đogo, ki ve, da se gre na demonstracije brez očal, pa jih je videl.«

O dogodkih pred TV Beograd je govoril tudi **Đurađ Ninković,** sekretar Demokratske stranke. Po njegovih besedah se je vse začelo potem, ko je splezal na neko betonsko ograjo pred poslopjem, od koder se je demonstrantom zahvalil za njihovo mirno vedenje in jih pozval, naj se razidejo. »Potem sem levo od sebe, pravzaprav že za hrbtom, zagledal gručo miličnikov, ki so tekli z gumijevkami v rokah. Nihče nas ni opomnil, naj se razidemo, nihče ni rekel, da bodo posredovali, če tega ne bomo storili.«

SLOBODAN DUKIĆ

● Predstavniki opozicije so dejali, da njihove stranke formalno niso povezane, vendar jih je surova intervencija policije, naročena od oblasti, še bolj združila v njihovem prizadevanju, da komuniste strmoglavijo z oblasti. Poleg tega so zahtevali, naj sekretar srbskega SNZ Radmilo Bogdanović takoj odstopi.

● Uradna sporočila beograjskega sekretariata za notranje zadeve so povsem drugačna od trditev opozicijskih strank. V prvem sporočilu, ki so ga prek Tanjuga poslali v javnost že pozno sinoči, piše, da je bilo posredovanje miličnikov potrebno, ker so udeleženci mitinga napadli miličnike in enega tudi težje ranili.

V sporočilu med drugim piše: »Najmilitantnejši člani te skupine (op. demonstrantov pred TV Beograd), ki so znani že od prej, so poškodovali dva osebna avtomobila – eden od njiju je bil miličniški, drugi z beograjsko registracijo – in skušali napasti miličnike. Žal je bil eden od miličnikov tudi teže poškodovan, zato so v tistem trenutku, to je ob 19.40, miličniki beograjskega sekretariata demonstrante pred poslopjem TV Beograd razgnali.« Sinočnje sporočilo (Tanjug ga je oddajal od 23.36) se konča z navedbo: »Po dosedanjih podatkih v demonstracijah ni bil nihče poškodovan.«

Danes pa je mestni sekretariat za notranje zadeve izdal novo uradno sporočilo, v katerem ni več omenjen »težko ranjeni miličnik« – in sploh noben ranjeni miličnik, čeprav še vedno piše, da so miličniki posredovali, da so se demonstranti »odpravili proti vhodu v stavbo TV Beograd in fizično napadli delavce milice«. Pač pa se je »ranjenega miličnika« spomnil predsednik srbske skupščine Zoran Sokolović in ga uporabil kot vzrok za odpoved današnjega sestanka s predstavniki opozicije.

Zato pa današnje uradno sporočilo govori o poškodovanem Ljubiši Mitiću. Po uradni enačici je milica sinoči okrog 20.30 »zvedela«, da je Mitić iskal zdravstveno pomoč. Toda poškodovanec je menda »izjavil« miličnikom, da je bil poškodovan, ko je v Takovski ulici »nanj naletela skupina izgrednikov – udeležencev mitinga petih opozicijskih strank«. To naj bi najbrž razumeli, da so po mnenju beograjske policije Mitiću zlomili ključnico demonstranti.

In vendar se bodo pogovarjali

BEOGRAD, 14. junija (Tanjug) – Pogovor med srbsko opozicijo in predstavniki republiške vlade o predlogu zakona o političnem organiziranju je danes doživel delni polom.

Zaradi obtožb predstavnikov okoli 15 opozicijskih strank, da vlada ni nameravala povabiti na pogovor članov Srbske narodne prenove in da ni vztrajala pri udeležbi predstavnikov ZK, SZDL in petih strank, s katerimi se, kot zatrjujejo, na skrivaj pogaja, je bil začetek dialoga mučen za obe strani. Šele ko je gostitelj srečanja, podpredsednik IS **Dušan Mihailović,** zagotovil, da se srbska vlada ne pogaja z nobeno stranko in da ni predstavnica nobene izmed njih, tako tudi ne vladajoče, so se dogovorili, da bodo poskusili znova in napovedali pogovore za 19. junij.

Na začetku je voditelj Demokratične stranke svobode **Dušan Bošković** izjavil, da se njegova stranka ne bo pogovarjala, če se pogovora ne bodo udeležili predstavniki Srbske narodne obnove, ker »vladajoča stranka nima pravice do selekcije«, in odšel iz dvorane. Nato se je poslovil še generalni sekretar Narodne radikalne stranke **Milenko Radić,** edini navzoči prestavnik petih strank tako imenovanega opozicijskega bloka, ki so se 8. junija pogovarjale s predsednikom srbske skupščine. S tem je protestiral, ker so o tem srečanju objavili lažno sporočilo in so po včerajšnjih demonstracijah na Trgu republike »pretepli Dragoljuba Mićunovića in Borislava Pekića«. Za Radićem je odšel še **Žarko Gavrilović,** predsednik Srbske svetosavske stranke.

Nato se je iz ust predstavnikov Ljudske stranke Nada, Socialnodemokratske zveze Srbije, Socialnodemokratske stranke, Stranke zelenih in Delavske stranke Jugoslavije usul plaz obtožb na rovaš opozicijskega bloka, ki da je spretno preslepil druge pripadnike srbske opozicije in začel sramotna pogajanja z oblastmi.

Nesporno uvidevni podpredsednik republiškega sveta Mihailović je pojasnil, da še nimajo popolnega seznama vseh srbskih strank in da vlada nima naslova Srbske narodne obnove. Zatrdil je, da so bili predstavniki komunistov in SZDL vabljeni na pogovor kot popolnoma enakopravni udeleženci. Potem so se le dogovorili za novo srečanje.

Odpiranje starih ran, ne pa sprava

V ZKS-SDP kritično ocenjujejo zdajšnje poteze nove oblasti – Srečanje v Benetkah

LJUBLJANA, 14. junija – **Ciril Ribičič,** predsednik ZKS-Stranke demokratične prenove, je na današnji redni tiskovni konferenci povedal, da v stranki kritično ocenjujejo zdajšnje poskuse sprave v Sloveniji. Po njegovih besedah poteze nove oblasti niso prispevek k spravi, ampak gre prej za odpiranje starih ran in postavljanje novih ovir. Sprava po mnenju Cirila Ribičiča ni mogoča zgolj z zamenjavo ene resnice z drugo. Poleg tega Lojze Peterle še vedno ni uresničil tega, kar je obljubil že pred volitvami (nadstrankarski sporazum o spravi). To sporazumevanje med strankami se doslej, kot pravi Ribičič, sploh še ni pričelo.

Včeraj sta bila v Ljubljani predsednik in sekretar odbora za pripravo kongresa demokratične in programske prenove ZKJ. Ciril Ribičič je pozitivno ocenil to potezo, saj člane odbora očitno zanima, kakšne so možnosti za vključevanje ZKS-SDP v priprave na kongres. Toda Ciril Ribičič je menil, da se je odbor tega dela lotil prepozno in hkrati prezgodaj, da bi bila stvar uspešna. Prepozno zato, ker so številne slovenske pobude za prenovo partije doslej vselej naletele na gluha ušesa, prezgodaj pa zato, ker vsi deli prejšnje ZKJ niso v enakopravnem položaju, saj v večjem delu države še niso imeli večstrankarskih volitev. Toda pozitivno pri vsem tem je, da zdaj vendarle priznavajo relativno samostojnost prejšnjih delov ZKJ in da razmišljajo tudi o povezovanju z drugimi levimi demokratičnimi silami. Toda o vključevanju v priprave na kongres bo ZKS-SDP vsekakor odločala sama, je menil Ribičič.

● Ciril Ribičič je povedal, da je njegova stranka že pred volitvami povabila Demos na pogovore. Zdaj bo do srečanja vendarle prišlo, in sicer prihodnjo sredo v prostorih slovenske skupščine.

Vojko Venišnik je povedal, da bo oktobra v Benetkah že drugo srečanje strank levice z območja Alpe–Jadran. Organizatorji bodo socialisti iz dežele Veneto. Pripravljalni sestanek za to drugo srečanje (prvo je bilo to pomlad v Ljubljani) bo septembra v Pecsu na Madžarskem. Ena od tem sestanka v Benetkah, za katerega je zelo zainteresiran tudi italijanski zunanji minister De Michelis, bo tudi demilitarizacija območja Alpe–Jadran.

BRANKO SOBAN

V Rogu bodo povabili k spravi

Dogovor predsedstva Slovenije z ljubljanskim nadškofom o maši za umrle

LJUBLJANA, 14. junija – Milan Kučan in drugi člani presedstva Republike Slovenije so se danes zaradi iste teme – narodne sprave – že drugič sestali z dr. Alojzijem Šuštarjem, ljubljanskim nadškofom in metropolitom. Pogovarjali so se za zaprtimi vrati, vsebino pogovora pa je novinarjem po srečanju predstavil član predsedstva **Ciril Zlobec.**

Dejal je, da je tako gospoda nadškofa kot člane predsedstva vodila ista misel – storiti vse, da bi simbolna dejanja sprave, ki so v slovenski javnosti že dalj časa pričakovana, res potekala v takem duhu, da bi lahko pričakovali spravo v ljudeh. »Vsi se zavedamo, da sprava ni stvar prisile. Razlike so in bodo še dolgo ostale. Dokaz narodove zrelosti in sposobnosti pa je, da skupaj pokoplje preteklost, ki je bila velika, a hkrati tragična, saj je zaradi razdeljenosti slovenskih ljudi med vojno in po njej izzvala določene travme v ljudeh.«

Ciril Zlobec je povedal še, da so se dogovorili, da se bo simbolno dejanje – imenovali so ga vabilo k spravi, saj sprava kot enkratna poteza ni možna – opravilo v Rogu. V Rogu zato, ker je tu največje grobišče domobrancev in ker je bil Rog hkrati prizorišče težkih partizanskih bojev, tako da v tej zemlji dejansko počivajo bivši nasprotniki in sovražniki. Tu naj bi bil 8. julija letos – tako so se dogovorili – cerkveni obred oziroma maša za umrle, njihov simbolni pokop.

Molitev nadškofa bo namenjena vsem mrtvim, padlim in ubitim v vojni in po njej. Hkrati pa bo na tem mestu o spravi spregovoril tudi Milan Kučan, z vidika pač, s katerega lahko o spravi spregovori država. To lahko – in to bo predsedstvo tudi predlagalo – odpravi vse morebiti še obstoječe člene v zakonih, odlokih in predpisih, ki vzdržujejo slovensko diasporo, in tako zagotovi, da Republika Slovenija končno postane domovina vseh Slovencev, kjerkoli že so.

SLAVA PARTLIČ

Gospodarstvo letos plačuje večje dajatve kot lani

Lani je moralo gospodarstvo za obveznosti do družbene skupnosti plačati 46,8 odstotka dohodka, letos v prvem četrtletju pa že 50,3 odstotka

LJUBLJANA, 14. junija – Načinu obračuna poslovanja sicer ne gre povsem zaupati, prav tako ni dobrih primerjav z lanskim letom, vendar pa letošnje trimesečno poslovanje slovenskega gospodarstva ne kaže izboljšanja, ugotavljajo v ljubljanski centrali Službe družbenega knjigovodstva.

Lani gospodarstvu ni bilo treba sestaviti obračuna poslovanja za prvo četrtletje, zato zdaj ni mogoče letošnjih podatkov primerjati z lanskimi četrtletnimi. Letos je podatke o poslovanju do roka, torej do 20. maja, predložilo 3823 pravnih oseb iz gospodarstva – za 204 manj, kot jih je predložilo zaključni račun za lani. Razlika je precejšnja. Obračuna niso poslala novoustanovljena zasebna podjetja, ki v tem času pravzaprav še niso poslovala. Precejšnje so tudi spremembe v organiziranosti. Povečalo se je namreč število pravnih oseb, ki so uvrščene med manjše. Takih podjetij je bilo za 309 več kot konec lanskega leta.

V prvih treh mesecih letos je imelo slovensko gospodarstvo 102,72 milijarde prihodkov. Pretežni del so jih podjetja dobila s prodajo na domačem trgu. Medtem ko so v lanskem letu prihodki od izvoza prispevali 17,7 odstotka prihodka, se je ta delež v prvem četrtletju letos znižal na 15,2 odstotka. Sicer pa služba ugotavlja, da so bili letošnji trimesečni izvozni dosežki spodbudni. Povečal se je tudi uvoz in s tem izboljšala preskrbljenost podjetij. Hkrati pa letos inflacija mnogo manj vpliva na prihodek, saj se je rast cen umirila, s tem pa se je tudi predrugačila vsebina finančnih obračunov.

V primerjavi z lanskimi decembrskimi so bile letošnje trimesečne drobnoprodajne cene višje za 54 odstotkov in izdelovalčeve za 26. Zato tisti prihodki in odhodki, katerih obračun je neposredno odvisen od cen, kot je sprememba podlag za izračun realnih obresti ter tečajne razlike, nimajo več pomembnega deleža. Pa tudi vpliv načina izvedbe revalorizacije je na letošnji finančni izid povsem drugačen kot ob lanskih obračunih.

● SDK ob tem opozarja, da trimesečnim obračunom ne smemo popolnoma zaupati, ker da podatki o izgubi namigujejo, da so podjetja v obračunskem sistemu lahko tudi tokrat poiskala možnosti za prikaz slabšega finančnega rezultata, kot bi ga v resnici lahko.

Napredek je opazen pri denarju za obnovo, torej pri amortizaciji, ki je je bilo za 5,55 milijarde dinarjev in torej za 703 milijone dinarjev več kot lani v vsem letu. Služba pa opozarja, da je za zaželeni in nujni razvoj ter za prestrukturiranje gospodarstva kljub povečanju vsote še vedno le simbolična.

Služba ugotavlja, da je izvajanje strožje denarne in posojilne politike ter manjše povečevanje cen povzročilo tudi preobrat v odhodkih od financiranja. Medtem ko je bil delež teh odhodkov v lanski bilanci še 23,5 odstotka, jih je bilo letos le za 4,5 odstotka.

Tudi letos je gospodarstvo že obračunane odhodke od financiranja – predvsem iz obveznosti do tujih virov, namreč iz posojil in obveznosti do dobaviteljev – ustrezno zmanjšalo in hkrati v enakem znesku zmanjšalo tudi revalorizacijsko rezervo. Na ta način je gospodarstvo »popravilo« svoj finančni rezultat za 1,77 milijarde dinarjev. Torej je zmanjšalo 39,7 odstotka že obračunanih dohodkov.

● Dobra četrtina pravnih oseb je poslovala z izgubo. Teh 1054 pravnih oseb je v letošnjem prvem četrtletju imelo za 3,49 milijarde dinarjev izgub. Znesek akumulacije je torej znatno nižji od izgube. Če ga preračunamo na vse leto, ustreza znesek obračunane akumulacije 2,35-odstotni stopnji akumulativnosti trajnega kapitala. Obračunano obdobje je sicer neznačilno, vendar ob nazadovanju proizvodnje in nezmanjšanih obremenitvah posebnega izboljšanja ni pričakovati.

V prvih treh mesecih letos je slovensko gospodarstvo ustvarilo 4,9 milijarde dinarjev bruto dobička in 18,38 milijarde dinarjev dohodka. Primerjava delitve lanskega celotnega in letošnjega trimesečnega dohodka kaže, da se je delež obveznosti za potrebe družbene skupnosti z lanskih 46,8 odstotka povečal na 50,3 odstotka. Zlasti so se povečale obveznosti iz osebnih dohodkov. Tudi odlog plačil obračunanega davka iz prispevkov iz dobička ne bo spremenil delitve, saj bo to treba plačati samo nekoliko pozneje. Razlike v stopnjah celotne obremenitve gospodarstva so se torej kljub spremenjenemu načinu obdavčevanja dobička v resnici še povečale.

Delež denarja za čiste osebne dohodke in skupno porabo se je od lanskih 44,4 odstotka dohodka znižal na 43,5 odstotka, delež akumulacije pa z 8,3 odstotka na 5,5 odstotka dohodka. Vse akumulacije je bilo za 1,15 milijarde konvertibilnih dinarjev.

ILJA POPIT

Kočevska Reka nič več varovana

LJUBLJANA, 14. junija – Varovano območje kočevske reke, ki je bilo ob koncu štiridesetih let zaprto, naj bi v najkrajšem času odpravili. S tem predlogom komisije izvršnega sveta je predsednik IS Lojze Peterle seznanil predstavnike občinske skupščine Kočevje. Komisija izvršnega sveta namerava na jutrišnji seji IS predlagati odlok o odpravi varovanega območja.

Predstavniki občinske skupščine so bili podrobneje seznanjeni s predlogom tega odloka in novimi razmerami, ki bodo s tem nastale. Sprejet je bil dogovor, da bosta republiški IS in kočevska občina v nekaj mesecih uredila vsa odprta vprašanja, ki nastajajo z odpravo varovanega območja.

Predstavniki IS in SO Kočevje so v drugem delu sestanka razpravljali o pietetni ureditvi grobišč v drugem delu Kočevske Reke, v kočevskem Rogu. Ugotovljeno je bilo, da za 8. julij napovedana komemoracija predstavlja za SO Kočevje velik organizacijski in finančni problem. IS je zagotovil podporo.

Proizvodnja še naprej pada

BEOGRAD, 14. junija (Tanjug) – Industrijska proizvodnja v državi se je v prvih petih mesecih letošnjega leta v primerjavi z enakim lanskim obdobjem zmanjšala za 10 odstotkov, maja pa je v primerjavi z istim lanskim mesecem padla kar za 15,6 odstotka, je danes sporočil Zvezni zavod za statistiko.

Industrijska proizvodnja se je zmanjšala v 30 sektorjih in dejavnostih.

Prav nič naivna izmišljotina o »krvavem kosovskem piru«

Miloš Antić je v Borbi napovedal »krvavi pir« na Kosovu – Miren protest albanskih zdravstvenih delavcev

OD NAŠEGA DOPISNIKA

PRIŠTINA, 14. junija – »Vest« o »krvavem kosovskem piru«, ki naj bi se odigral v pokrajini včeraj in danes – v torkovi številki Borbe jo je objavil urednik prištinske redakcije tega lista Miloš Antić – se je izkazala za debelo laž. Tudi napovedana polurna opozorilna stavka zdravstvenih delavev je minila mirno in povsem po predvidenem scenariju.

Seveda pa te »vesti« ne bi smeli naivno obravnavati le kot debele laži. Take in podobne vesti, ki jih v pokrajinskih medijih kar mrgoli, prav gotovo ne prispevajo k umirjanju strasti in boljšim mednacionalnim odnosom na tem delu naše razrahljane državne skupnosti, pa tudi v širši domovini.

Polurno opozorilno stavko zdravstvenega osebja je organiziral Neodvisni sindikat zdravstvenih delavcev albanske narodnosti. Natančno ob 9.30 so se pred zgradbami zdravstvenih ustanov v pokrajini pojavili zdravstveni delavci albanske narodnosti s transparenti, na katerih so bila v albanščini, srbohrvaščini in angleščini izpisana gesla kot: Stop zastrupitvam, Hočemo avtonomijo zdravstva, Milica ven iz bolnišnic in podobno. Povsod, kjer so zdravstveni delavci tiho protestirali, so prebrali tudi protestno noto proti vmešavanju milice v delovanje zdravstvenih ustanov in o drugih tegobah.

● Skupščina Akademije znanosti in umetnosti Kosova je pobudo predsedstva SR Srbije danes zavrnila kot povsem nesprejemljivo, češ da je usmerjena v nadaljnjo degradacijo ustavnega položaja SAP Kosova.

Prizren je danes obiskal podpredsednik srbskega IS **Momčilo Trajković,** ki je na zboru tam živečih Srbov in Črnogorcev ponovil že znane trditve o pozitivni in nikakor ne segregacionistični vlogi tako imenovanega jugoslovanskega programa o Kosovu, o tem da večstrankarskih volitev ni mogoče organizirati pred sprejetjem nove ustave SR Srbije ipd.

MILOŠ EKAR

Le rafinerija prinaša denar

Lendavčanom se danes kolca, ker so se pod političnimi pritiski odrekli gradnji rafinerije – Tovarna metanola dela le simbolično, lepila so predraga

LENDAVA, 14. junija – Skrivnostni seznami delavcev v Ina Nafti, ki bi naj že od jutri doma s 60-odstotnimi plačami čakali na delo, so dokončno razburili vse zaposlene (trenutno jih je 1178) v največjem lendavskem kolektivu. Ker delavci hočejo vedeti, kako so sestavili te sezname in kakšna sploh bo usoda podjetja, so se mnogi včeraj želeli udeležiti seje delavskega sveta, ki se je na koncu spremenila v izredni zbor delavcev.

Delavci zahtevajo od vodstva, naj jim v najkrajšem času zagotovi dovolj dela. »Vsi skupaj smo prepričani, da s prisilnimi dopusti oziroma s čakanjem na delo doma ne bomo rešili kolektiva. Zato zahtevamo konkreten sanacijski program. To pomeni, da si moramo z dodatno proizvodnjo oziroma programi zagotoviti dovolj dela in povečati dohodek,« nam je razpoloženje med zaposlenimi pojasnil predsednik delavskega sveta **Jože Gjerek**.

Delavci, ki sicer še ne vedo, kdo bo moral prihodnja dva meseca ostati doma, tudi niso zadovoljni le s 60-odstotnim nadomestilom: sindikat zahteva 80-odstotno in če njegova zahteva ne bo izpolnjena, bo imel opozorilno stavko. Končno odločitev o prisilnih dopustih bo delavski svet sprejel šele prihodnjo sredo, ko naj bi vodstvo tudi predstavilo sanacijski program.

Čeprav delavci o smereh sanacijskih ukrepih malo vedo, kaže, da so v poslovodnem odboru in širšem strokovnem kolegiju zelo različni pogledi na pot iz krize. Najbolj odkrit je podpredsednik poslovodnega odbora **Milan Bratkovič,** ki je zaradi nesoglasij na zahtevo predsednika Friderika Krambergerja pred časom ponudil odstop, vendar ga je delavski svet zavrnil. Bratkovič trdi, da je kar petnajst od skupaj osemnajstih direktorjev nesposobnih in da so za 60 odstotkov vseh težav krivi vodilni, drugo pa da je prispevala država. Bratkovič opozarja, da vsi še vedno sanjajo le o velikih projektih (kot je nova rafinerija), nihče pa ne razmišlja o malih programih, ki bi jih lahko hitro uresničili in povečali dohodek. To je Bratkovičeva razlaga novinarju, stališče predsednika **Friderika Krambergerja,** ki je bil danes na službeni poti, pa je že znano in ga je delavcem povedal: »Če kdo ponudi boljši sanacijski program, ga bomo začeli uresničevati.«

● Zadnji dan v maju so bili kupci Ina Nafti dolžni kar 81 milijonov dinarjev, naftarji sami, pa so ta dan imeli 19 milijonov dinarjev dolgov. V juniju bodo zaradi likvidnostnih težav po Bratkovičevih napovedih ustvarili deset milijonov dinarjev izgube.

Dejstvo, da so se pred slabimi desetimi leti v Lendavi zaradi politične odločitve odrekli gradnji že kupljene nove rafinerije, se danes kaže v novi luči: če bi jo zgradili, bi naftarji danes živeli mirno in tudi lepo zaslužili, glede na privilegiranost panoge. To kaže podatek, da je v Ini Nafti trenutno donosna samo rafinerijska dejavnost: stara rafinerija dela s polno zmogljivostjo in prinaša dobiček, medtem pa tovarna metanola dela le z minimalno izkoriščenostjo, ker so svetovne cene prenizke, proizvodnja lepil za lesarsko industrijo je prav tako predraga.

IVAN GERENČER

V modi so socialdemokrati

Beograjska Politika je že namignila črnogorskim partijskim voditeljem, naj posnemajo Srbe – Toda ti so socialdemokrate še včeraj preganjali

OD NAŠEGA DOPISNIKA

TITOGRAD, 14. junija – Na dan, ko je srbsko politično vodstvo objavilo sklep o ustanovitvi Socialistične stranke, je v Plevljah na sestanku krajevnih aktivistov SZDL nekdo vprašal ali se lahko zgodi, da se bosta tudi v Črni gori združili SZDL in ZK. Seveda na to vprašanje takrat ni mogel nihče odgovoriti. Že naslednji dan pa je to storila beograjska Politika: na vidnem mestu je objavila novico, da se bo tudi Črna gora ravnala po receptu srbskega vodstva. Avtor članka se je skliceval na anonimno vprašanje, ki je bilo postavljeno na prav tako anonimnem sestanku v Plevljah.

Seveda to ni naključje, pač pa diskretno navodilo sedanjemu črnogorskemu partijskemu vodstvu, naj se ravna po svojem »starejšem bratu«. Mag. **Momir Bulatović** Politikinega članka ni hotel komentirati, dejal je le, da novica ni resnična, in takoj dodal, da je po njegovem mnenju srbska pobuda »najzanimivejša politična pobuda v tem trenutku« in da bo ZK Črne gore »z velikim zanimanjem spremljala konstituiranje Socialistične stranke Srbije«. Napovedal je še, da bo črnogorsko partijsko vodstvo v kratkem ponudilo program preobrazbe ZK Črne gore (tudi o možnosti koalicije z drugimi strankami ali morebitni združitvi) in njeno novo ime.

Jasno pa je, da bo Politikino navodilo težko uresničiti. Predvsem zaradi tega, ker je črnogorska SZDL imela več idej o svojem preoblikovanju, vendar ni bila nikjer (dokler se ni pojavila novica iz Beograda) omenjena možnost, da bi se združila z ZK (čeprav sta prej pravzaprav bili ena orgnizacija). Črnogorski komunisti si tudi ne morejo nadeti podobnega imena kot srbski. Ime, ki so ga zdaj uporabili srbski komunisti, si je prilastila črnogorska mladinska organizacija. Po njenem kongresu se mladi že množično vključujejo v novo Socialistično stranko, čeprav se za zdaj še ne ve, ali je srbski stranki podobna le po nazivu ali pa imata morda še kako drugo stično točko. Črna gora tudi že ima Socialdemokratsko stranko. Vsekakor pa ime sploh ne bo največji problem. Črnogorski partijski voditelji bodo morali rešiti tudi vprašanje, kako naj se čez noč spremenijo iz zagrizenih komunistov v socialiste ali socialdemokrate, pa tudi, kako bo vse to sprejela črnogorska javnost.

Pred nekaj meseci so iz partijskega vodstva odstranili Srđana Darmanovića in dr. Ljubišo Stankovića, ker sta se zavzemala natančno za takšno usmeritev, kot naj bi zdaj postala uradna. Takrat so oba junaka črnogorskih oktobrskih in januarskih dogodkov zasuli z obtožbami, da sta đilasovca in trockista in da želita povzročiti razdor v »enotni črnogorski zvezi komunistov«. Nikakršna skrivnost ni, da so zoper njiju iz številnih partijskih organizacij prihajale bučne, a naročene obtožbe, češ da spodkopavata partijo. Bodoči privrženci (kot se zdaj napoveduje) Mitterrana, Brandta, Craxija, Palmeja, Gonzalesa in drugih uglednih socialdemokratskih voditeljev so takrat aktivirali celo udeležence NOV, naj povedo, da za »tiste«, ki so se opredelili za socialdemokrate, ni prostora ne v predsedstvu CK ZKJ ne v članstvu ZKJ. Zdaj pa bi radi prav ti eksekutorji postali socialisti ali socialdemokrati.

BRANKO JOKIĆ

Samoupravno organiziranje podjetja pelje v katastrofo

Kongres CIRIEC o vlogi in pomenu javnih podjetij na skupnem evropskem trgu – Zgrešen model samoupravljanja

PORTOROŽ, 14. junija – Osemnajsti mednarodni kongres nevladne znanstvene organizacije CIRIEC, ki so ga danes sklenili z razpravo na okrogli mizi v Portorožu, je poleg zanimivih informacij prikazal tudi izkušnje razvitih evropskih držav, ki jih bodo morale upoštevati vzhodnoevropske države, pomagale pa bodo tudi Jugoslaviji pri izvajanju in uresničevanju gospodarskih sprememb.

Jugoslovanske izkušnje z delavci pri upravljanju podjetij so strokovnjakom organizacije CIRIEC primer zgrešenosti modela samoupravljanja. V zahodnoevropskih državah sicer uveljavljajo princip delavske udeležbe pri upravljanju, vendar na drugačen način. Zahodni znanstveniki menijo, da samoupravno organiziranje podjetja na daljši rok pripelje do samouničenja, ker ne priznava objektivnega konflikta med interesi dela in interesi kapitala. Ob zaključku tega, za naše gospodarstvo pomembnega kongresa, je **dr. Rado Bohinc,** predsednik organizacijskega komiteja kongresa, pojasnil, da so se na kongresu ukvarjali s potekom reform na Vzhodu in z vprašanjem, na kakšen način lahko te države postanejo sogovornice na razvitem evropskem trgu, kako organizirati javna podjetja, s kolikšno stopnjo privatizacije javnih podjetij povezati gospodarstvo na enotnem evropskem trgu. Glede privatizacije javnega sektorja so bila mnenja deljena. Mnogi so polemizirali s thatcherizmom. Jugoslavija je še zelo daleč od takih razmišljanj. Nas bolj zanima, v kolikšni meri nacionalizirati družbeno lastnino, šele zatem pride na vrsto tudi privatizacija. Seveda ni vseeno, kako doseči privatizacijo, ne da bi ponovili napake južnoameriških držav, kjer je prihajalo do kaotične in stihijske razprodaje vsega bogastva.

● Izkušnje in spoznanja s kongresa organizacije CIRIEC pa bodo pomale oblikovati nekatere spremembe v zakonu o podjetjih in zakonu o prodaji družbenega kapitala.

Večji del javnega sektorja bi morali nemudoma podržaviti, meni dr. Rado Bohinc (na primer telekomunikacije, energetiko, transport...).

B. Š.

DELO

Predsednica skupščine ČGP Delo: SILVA JEREB

Glavni urednik ČGP Delo: BOŽO KOVAČ

Namestnik glavnega urednika ČGP Delo: JANEZ KOROŠEC

Odgovorni urednik Dela: TIT DOBERŠEK

Pomočnika glavnega urednika: VLADO ŠLAMBERGER, JOŽE VOLFAND

Uredniki: MIRAN KOREN (centralna redakcija), DANILO SLIVNIK (notranja politika), JOŽE PETROVČIČ (gospodarstvo), STANE IVANC (zunanja politika), JOŽE HORVAT (kultura), JANEZ ZADNIKAR (Književni listi), HELENA KOS (slovensko dopisništvo), ŽELJKO ŠEPETAVC (ljubljansko dopisništvo), EVGEN BERGANT (šport), UROŠ ŠOŠTARIČ (kronika), ŽELJKO KOZINC (publicistika), JOŽE VOLFAND (komentarji), MILE ŠETINC (sobotna priloga), GREGOR PUCELJ (znanost), JOCO ŽNIDARŠIČ (fotografija), JANEZ SRŠEN (lektorstvo), BOJAN ŠTEFANČIČ (dokumentacija).

Glavni direktor ČGP Delo: VITO HABJAN

Direktor TOZD Delo: EMIL ŠUŠTAR

Predsedstvo Republike Slovenije o ukrepih pri premeščanju orožja TOS

Iz informacije predsedstva Republike Slovenije slovenskemu parlamentu – Predsedstvo je ukrepalo takoj, ko je zvedelo za premeščanje orožja

LJUBLJANA, 14. junija – V zvezi s pobudo skupščine občine Sevnica, dano 30. 5. 1990, da naj zbori skupščine Republike Slovenije na seji, ki bo 13. junija 1990, uvrstijo kot dodatno točko dnevnega reda tudi razpravo o razmerah po premeščanju orožja teritorialne obrambe Slovenije, je predsedstvo Republike Slovenije obvestilo skupščino Republike Slovenije, da je obravnava te problematike v skupščini nedvomno potrebna, da pa bi jo bilo koristno preložiti na naslednjo sejo skupščine, ker do 13. junija 1990 še ne bodo končane aktivnosti, ki so bile na zahtevo predsedstva Republike Slovenije začete v predsedstvu SFRJ kot vrhovnem poveljstvu oboroženih sil in v republiškem štabu za teritorialno obrambo. Ker pa so zbori skupščine Republike Slovenije na pobudo skupščine občine Sevnica in delegatov uvrstili na dnevni red sej, sklicanih za 13. junij, tudi to vprašanje, je tudi predsedstvo pripravilo le informacijo o svojih aktivnostih. Za pripravo celovitega in popolnega poročila mora predsedstvo Republike Slovenije dobiti še poročilo republiškega štaba za teritorialno obrambo, ki bo pripravljeno do julijskega zasedanja skupščine Republike Slovenije.

Predsedstvo Republike Slovenije je bilo o posebnih ukrepih za varovanje orožja TO obveščeno 15. maja popoldne. O tem so ga obvestili nekateri predsedniki svetov za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito občinskih skupščin. Predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan je takoj poklical na pogovor komandanta teritorialne obrambe Slovenije generalpodpolkovnika Ivana Hočevarja in zahteval pojasnila. Na pogovoru se je izkazalo, da se omenjeni ukrepi uresničujejo na zahtevo zveznega sekretariata za ljudsko obrambo, in to v vseh občinah in pokrajinah v Sloveniji in da komandant teritorialne obrambe Slovenije ni pooblaščen o tem obvestiti predsedstvo republike. Komandant je tudi pojasnil, da je zvezni sekretariat za ljudsko obrambo ukazal posebne ukrepe za varnejšo hrambo orožja v vseh republikah.

Predsedstvo Republike Slovenije je zahtevalo, da zvezni sekretariat za ljudsko obrambo takoj obvesti javnost o teh ukrepih kot tudi o razlogih, ki so jih narekovali, kar je ta v zelo skopi obliki tudi storil 17. maja 1990.

Na seji 18. maja 1990, ki so se je udeležili tudi predsednik izvršnega sveta skupščine Republike Slovenije Lojze Peterle, republiški sekretar za ljudsko obrambo Janez Janša in komandant teritorialne obrambe Slovenije generalpodpolkovnik Ivan Hočevar, je predsedstvo Republike Slovenije ob informaciji iz skupščin občin, da se orožje teritorialne obrambe premešča tudi iz dobro zavarovanih skladišč teritorialne obrambe v skladišča, ki so v objektih in pod nadzorstvom JLA, naročilo svetom za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito skupščin občin, da zaustavijo premeščanje orožja. Komandantu teritorialne obrambe Slovenije pa je naložilo, da izda ustrezna navodila in sprejme ukrepe za tako zavarovanje.

Predsedstvo je ocenilo, da je ta ukrep, še bolj pa način njegovega uveljavljanja povzročil v slovenski javnosti upravičeno razburjenje. Politične razmere v državi so bile take, da je javnost ta ukrep lahko ocenjevala kot razorožitev teritorialne obrambe Slovenije in napad na slovensko suverenost. V pismu, ki ga je predsedstvo Republike Slovenije s te seje poslalo predsedstvu SFRJ, poudarja tudi, da ne nasprotuje temu, da bi bilo orožje in strelivo teritorialne obrambe ustrezno zavarovano, odločno pa ugovarja, ker o teh ukrepih sploh ni bilo obveščeno. Protestira tudi, ker ni dobilo na vpogled ukaza zveznega organa, s katerim so bili ti ukrepi odrejeni, niti ne ukaza, ki ga je na njegovi podlagi izdal komandant teritorialne obrambe Slovenije. Poudarilo je, da se predsedstvo Republike Slovenije ne sme in ne more odreči svoji ustavni odgovornosti in pristojnosti, ki jo ima pri organiziranju in vodenju teritorialne obrambe, pa tudi ne odgovornosti za zagotavljanje javnega reda in miru v republiki.

Na zahtevo predsedstva Republike Slovenije je bil 21. maja 1990 v predsedstvu SFRJ pogovor o problemu premeščanja orožja teritorialne obrambe. Pogovora so se udeležili predsednik predsedstva SFRJ dr. Borisav Jović, član predsedstva SFRJ dr. Janez Drnovšek, predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan, član predsedstva Republike Slovenije dr. Dušan Plut in zvezni sekretar za ljudsko obrambo armadni general Veljko Kadijević. Na pogovoru je predsednik predsedstva SFRJ pojasnil, da ukrepa ni odredilo predsedstvo SFRJ, ampak zvezni sekretariat za ljudsko obrambo, in da ukrep ni imel nobenih političnih motivov. Njegov edini namen naj bi bil varnejša hramba orožja.

Predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan je 22. maja 1990 povabil na pogovor vse predsednike svetov za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito skupščin občin, na katerem jih je seznanil s pogovori v predsedstvu SFRJ kot tudi s stališči predsedstva Republike Slovenije do tega problema. Dogovorjeno je bilo, da bodo sveti za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito tudi pisno poročali predsedstvu Republike Slovenije o uresničevanju ukrepov in o razmerah v občini.

Predsedstvo SFRJ je o problematiki varovanja orožja teritorialne obrambe razpravljalo 29. maja 1990. Proučilo je informacijo zveznega sekretariata za ljudsko obrambo o ukrepih za boljše varovanje orožja teritorialne obrambe na območju celotne države in ugotovilo, da ni nobene ovire za to, da se orožje in vojaška oprema ne bi vrnila v dosedanja skladišča, potem ko bo zagotovljeno primerno skladiščenje.

Predsedstvo Republike Slovenije je 31. maja 1990 – seje so se udeležili tudi dr. Janez Drnovšek, dr. France Bučar, Lojze Peterle, Janez Janša in generalpodpolkovnik Ivan Hočevar – ponovno obravnavalo to problematiko in sklenilo, da bo za normalizacijo razmer in dolgoročno rešitev teh vprašanj storilo naslednje:

1. Svet predsedstva Republike Slovenije za ljudsko obrambo bo v sodelovanju z republiškim sekretariatom za ljudsko obrambo in republiškim štabom za teritorialno obrambo pripravil pregled nerešenih koncepcijskih in doktrinarnih vprašanj teritorialne obrambe, do katerih bo zavzelo svoje stališče predsedstvo Republike Slovenije in se o njih pogovorilo s predsedstvom SFRJ.

2. Zavzelo se bo, da bi čimprej opravili strokovne preglede skladišč teritorialne obrambe ter izoblikovali predloge, kako zagotoviti varno hranjenje orožja. Na podlagi stališč predsedstva SFRJ (o katerih je bila javnost obveščena 30. maja 1990), je predsedstvo Republike Slovenije naložilo republiškemu štabu za teritorialno obrambo, naj v čim krajšem času komisijsko pregleda vsa skladišča teritorialne obrambe, nato pa naj se orožje vrne v ta skladišča. To problematiko bo na svoji prvi seji obravnaval tudi novoizvoljeni svet predsedstva Republike Slovenije za ljudsko obrambo.

Aktivnosti v zvezi s tem potekajo tudi v poveljstvih in enotah JLA.

3. Takoj ko bodo pripravljeni predlogi, bo predsedstvo Republike Slovenije sklicalo razgovor s predsedniki svetov za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito občinskih skupščin in jih informiralo o stanju in nalogah občin pri hrambi orožja.

4. Predsedstvo bo o problematiki teritorialne obrambe opravilo širši pogovor z vodstvom in delavci republiškega štaba za teritorialno obrambo ter s poveljniki pokrajinskih in občinskih teritorialnih obramb.

5. Predsedstvo Republike Slovenije bo na pogovor o teh in drugih obrambnih vprašanjih ter v medsebojnem sodelovanju povabilo tudi poveljstvo 5. vojaškega območja.

6. Potem ko se bodo na podlagi stališč predsedstva SFRJ uredile zadeve v zvezi z varovanjem orožja, bo predsedstvo celovito in popolno informiralo skupščino Republike Slovenije.

Predsedstvo Republike Slovenije je na podlagi temeljite presoje ravnanja ter političnih in drugih posledic, ki so nastale zaradi premeščanja orožja teritorialne obrambe, predlagalo predsedstvu SFRJ, da generalpodpolkovnika Ivana Hočevarja razreši dolžnosti komandanta teritorialne obrambe Slovenije. Generalpodpolkovnik Ivan Hočevar je po mnenju predsedstva odgovoren za poslabšanje političnih in varnostnih razmer v republiki, do katerega je prišlo zaradi premeščanja orožja štabov in enot teritorialne obrambe brez vednosti predsedstva Republike Slovenije in drugih pristojnih organov družbenopolitičnih skupnosti in brez potrebnih političnih pogovorov z organi družbenopolitičnih skupnosti. O predlogu za razrešitev je bil obveščen tudi komandant teritorialne obrambe Slovenije generalpodpolkovnik Ivan Hočevar.

Predsedstvo Republike Slovenije je tudi sklenilo sprejeti vso odgovornost za ravnanje poveljnikov pokrajinskih in občinskih teritorialnih obramb, ki so ravnali po navodilih predsedstva Republike Slovenije.

Predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan je vprašanje o posebnih ukrepih za varovanje orožja teritorialne obrambe zastavil tudi na torkovi razširjeni seji predsedstva SFRJ. Zahteval je, da se orožje čimprej vrne v skladišča in v pristojnost teritorialne obrambe Slovenije, saj gre tudi za zaupanje in priznavanje legalnosti organov oblasti in suverenosti Slovenije.

Predsedstvo Republike Slovenije je prepričano, da se je ta problem dodatno zaostril tudi zaradi sedanje nedorečene, nejasne in neustrezne sistemske ureditve funkcij in odnosov med družbenopolitičnimi organi in Jugoslovansko ljudsko armado, zlasti še med predsedstvom Republike Slovenije, predsedstvom SFRJ in Jugoslovansko ljudsko armado, ko gre za organiziranja in vodenja teritorialne obrambe.

Enostavno je reči »Denarja ne damo«, kakšne bodo posledice, pa je težko reči

Slovenski izvršni svet zdaj nima časa, da bi pripravil temeljit odgovor o posledicah ukrepa – Proizvodnja nima denarja, družbena nadgradnja pa bo brez njega zastala – Očitki vladi, da se vmešava v gospodarstvo

LJUBLJANA, 14. junija – Poslanci v slovenskem parlamentu so že včeraj poslušali dr. Jožeta Mencingerja, podpredsednika naše vlade, o razmerah v gospodarstvu in o ukrepih, ki jih predlaga vlada, da bi preprečili zlom slovenskega gospodarstva. Danes je bila v vseh treh zborih obsežna razprava o predlaganem rezbremenjevanju gospodarstva z znižanjem prispevnih stopenj za interesne skupnosti in o poravnavanju obveznosti Slovenije do federacije oziroma do sklada za pospeševanje razvoja menj razvitih v Jugoslaviji.

Razprava v družbenopolitičnem zboru o nekaterih problemih izvajanja finančnih obveznosti Slovenije do federacije – govorili so o kreditiranju hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin – je pokazala, da je treba pri odločitvi Slovenije, po kateri začasno več ne bo dajala denarja za manj razvite predvsem zaradi lastnega katastrofalnega gospodarskega položaja, razmišljati tudi o vseh posledicah, ki jih lahko prinese takšna odločitev. Člani izvršnega sveta so v uvodu razložili, da znaša letošnja obveznost naše republike do zveznega sklada za manj razvite več kot tisoč milijonov dinarjev. Toda zaradi hitrega zmanjševanja gospodarske aktivnosti, padanja družbenega proizvoda slovenskega gospodarstva in likvidnostnih težav Slovenija ni sposobna izpolnjevati obveznosti do manj razvitih. Obenem pa dosedanja oblika pomoči ni prinesla nikakršnih rezultatov, saj je denar baje sicer odtekal za manj razvite, kljub temu pa se je njihovo zaostajanje še povečevalo.

Miran Potrč (ZKS-SDP) je dejal, da je sedanji sistem pomoči neustrezen in da ni dal rezultatov. Spomnil je, da slovenska vlada še ni – čeprav je obljubila – odgovorila na nekatera temeljna vprašanja, in sicer, ali lahko pride zaradi takšne prekinitve obveznosti do pretrganja finančnih tokov, ali so možni ukrepi zvezne vlade in ali lahko pride do zapiranja jugoslovanskega trga pred slovenskim gospodarstvom. Menil je, da bi morali od ZIS in zvezne skupščine zahtevati takojšnjo spremembo sistema pomoči manj razvitim in da bi se morali začeti pogovarjati z drugimi republikami in pokrajinama, kako rešiti to vprašanje in opredeliti razvojna vprašanja. **Rajko Pirnat** (SDZ) je poudaril, da je proti temu, da bi na kakršenkoli način prek federacije reševali način financiranja manj razvitih. Groteskost dosedanje pomoči vidi v tem, da so manj razviti še bolj zaostali. Slovenija pa je zdaj v takšnem položaju, da bi sama potrebovala pomoč. Zavzel se je za neposreden stik Slovenije z manj razvitimi, ki naj poteka brez zvezne prisile in zgolj na podlagi čiste ekonomske računice. Dodal je še, da mora za pomoč prositi tisti, ki jo potrebuje, obenem pa mora ponuditi svojo vizijo sodelovanja. **Tone Peršak** (SDZ) je vprašanje začasne prekinitve pomoči manj razvitim povezal z vprašanjem, kako bomo v prihodnje sploh urejali odnose v Jugoslaviji – tudi politične. To pomeni, da mora slovenski izvršni svet, ki je predlagal začasno prekinitev pomoči, povedati, kakšen postopek konfederalizacije predlaga. **Emil Milan Pintar** (ZKS-SDP) je sodil, da je odnos do Jugoslavije veliko bolj zapleten in da ga ni mogoče omejiti le na odnos med razvitimi in manj razvitimi. Od vlade predvsem pogreša odgovor na vprašanje, kakšne povratne učinke lahko pričakujemo in kaj se bo zgodilo s slovenskimi podjetji, ki so pretežno vezana na jugoslovanski trg.

Korak v močvirje?

Mile Šetinc (ZSMS-LS) je rekel, da je ideja o enostranskem prenehanju plačevanja obveznosti do manj razvitih simpatična, zanima pa ga, kakšne bodo neposredne posledice za skupna vlaganja in blagovno menjavo. Poudaril je, da slovenski trg še vedno potrebuje jugoslovanskega, saj imamo tretjino menjave z drugimi republikami. Obenem pa bi morali dodati, da ima Slovenija interes, da jugoslovanski trg ne razpade, poiskati pa moramo nov model razvoja (na primer v obliki razvojne banke). **Izidor Rejc** (SKD), ki je tudi član republiške vlade, je razložil, da izvršni svet zdaj nima časa, da bi pripravil temeljite odgovore o vseh posledicah – kratkoročnih in dolgoročnih – ki jih prinese takšen ukrep. Zato na vprašanje, kam bo stopil izvršni svet, ko bo dvignil nogo (minister za kulturo Andrej Capuder je šepnil »v močvirje«), bomo še videli. **Jože Hobič** (SKZ) ni razumel, od kod toliko omahljivosti v razmišljanjih poslancev. Enostavno moramo le reči, da smo proti odlivanju denarja. **Andrej Magajna** (SDZS) je razložil, da njegova stranka ni za to, da se konča pomoč manj razvitim, treba pa je upoštevati zmožnosti slovenske države. **Lev Kreft** (ZKS-SDP) je menil, da v ekonomiji ni oaze sredi puščave in da je slovenski trg del jugoslovanskega, da bo tako še nekaj časa. **Viktor Žakelj** (SSS) je poudaril, da slovenska podjetja ne morejo več plačevati obveznosti do manj razvitih, saj enostavno nimajo denarja (izguba slovenskega gospodarstva znaša milijardo nemških mark). **Marjan Kocbek** je povzel stališča izvršnega odbora GZS do tega problema, ta pa so: Slovenija ni sposobna zaradi lastnega gospodarskega položaja plačevati obveznosti do manj razvitih; treba je sprejeti začasni zakon o razvoju manj razvitih območij v Sloveniji; slovenska skupščina se mora opredeliti do vprašanja razvoja manj razvitih, ki mora temeljiti na podjetniški logiki; v Jugoslaviji se moramo začeti pogovarjati, kako naprej.

Družbenopolitični zbor je po razpravi podprl predlog slovenske vlade, da zaradi težav, v katerih se je znašlo slovensko gospodarstvo, in zaradi izjemno restriktivne ekonomske politike federacije, ne more poravnati obveznosti do sklada za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin. Obenem pa je naložilo izvršnemu svetu, da do prihodnje seje pripravi koncept razvoja manj razvitih območij v Sloveniji.

Napačen način zdravljenja

V družbenopolitičnem zboru je večina razpravljalcev menila, da so predlagani ukrepi za razbremenitev gospodarstva premalo premišljeni in enostranski, še posebej v tistem delu, ki zadeva zmanjševanje sredstev za družbene dejavnosti. Predstavnik gospodarske zbornice, ki je sicer razpravljal prvi, je opozoril, da zmanjšanje prispevnih stopenj za manj kot 20 odstotkov ne pomeni razbremenitve, predlagal pa je tudi, naj Slovenija za 20 odstotkov zmanjša plačevanje kotizacije. **Drago Plešivčnik** je dejal, da etiologija krize gospodarstva ni v družbenih dejavnostih, zato je takšno zdravljenje napačno, privedlo bo zgolj do tega, da bodo tudi te dejavnosti prišle v popolno krizo. Izobraževanje, zdravstvo in kultura so temeljni razvojni dejavniki, je dejal **Borut Šuklje** (SSS), kajti razvojna vprašanja niso samo ekonomska vprašanja. Predvideni ukrepi so po njegovem napad na socialno državo. **Tone Peršak** (SDZ in koalicija Demosa) je že takoj na začetku poudaril, da mora biti kritičen do tega predloga, če bi ne bil, bi se moral opravičiti prejšnji vladi, ker je ta ukrep povsem enak poprejšnjim. Z restrikcijami na področjih družbenih dejavnosti načenjamo lastno substanco in gibala svojega razvoja, slovensko gospodarstvo pa je v krizi tudi zaradi podhranjenosti teh dejavnosti, je dejal. Hkrati pa za JLA odvajamo še vedno približno 7 odstotkov nacionalnega dohodka. Zahteval je, naj vlada zagotovi, da se takšne gasilske akcije ne bodo več ponavljale, do naslednje seje skupščine pa naj pripravi program in scenarij za konfederalizacijo (osamosvojitev Slovenije) in tudi program postopnega zmanjševanja sredstev za potrebe federacije in obveznosti do drugih republik in pokrajin. **Emil Milan Pintar** (ZKS-SDP) je menil, da so predlagani ukrepi usmerjeni zgolj finančno-transakcijsko, zato se ponavlja znana zgodba iz prejšnjega obdobja. Predlagal je še vrsto dodatnih ukrepov, ki bi pripomogli k temu, da podjetja ne bi bila več zainteresirana za stečaj, kot so zdaj, marveč za sanacijske ukrepe.

Jože Mencinger, podpredsednik vlade, je v družbenopolitičnem zboru poskušal odgovoriti na številna vprašanja, zastavljena v razpravi. Razložil je, da je gospodarstvo pred polomom, ker smo do zdaj vedno imeli gospodarske sisteme, zgrajene na ideoloških konstruktih.

Kar zadeva stopnjo razbremenitve za družbene dejavnosti, je pojasnil, da bo ta po tem enaka, kot je bila v aprilu in maju. Dodal pa je, da lahko z gotovostjo reče, da se je na področju družbenih dejavnosti desetletja denar metal skozi okno.

Razložil je tudi začetne ukrepe slovenske vlade. Ti so: vlada že ima socialen program; zavzela se bo za vzpostavitev normalnega fiskalnega sistema (davek na osebni dohodek in dobiček naj bi se prerazporejal iz proračuna). Kar pa zadeva odnos do Jugoslavije, je poudaril, da je slovenska vlada od zvezne že zahtevala zmanjšanje prometnih davkov, zvezna vlada naj bi dovolila tudi zadolževanje republiškega proračuna, ZIS naj bi preprečil intervencijski uvoz, ki uničuje kmetijstvo, prav tako pa naj bi znižal carine.

Edinstven primer na svetu

Razprava v zboru združenega dela o predlaganih razbremenitvah gospodarstva je pokazala, da se da pod to točko dnevnega reda razpravljati tako rekoč o vsem; od rabe kmetijskih zemljišč prek pokojninskega sklada do avtorskega dela v kulturi. Razumljivo. Razbremenjevanje gospodarstva pomeni zmanjšanje sredstev za družbene dejavnosti, tako da ta problematika zajame pravzaprav vsa področja življenja. V zboru združenega dela je bila najočitnejša polarizacija med proizvodnjo in družbeno nadgradnjo. Medtem ko prvi trdijo, da je predlagana razbremenitev gospodarstva dosti premajhna, pa drugi ne dopuščajo poseganja v sredstva, ki so jim namenjena.

Razpravo, ki se je v zboru združenega dela začela že včeraj, je takoj ogrel **Jaša Zlobec**, ki je dejal, da kot delegat delavcev v znanosti, kulturi in informiranju 15-odstotnega znižanja prispevkov za družbene dejavnosti ne more sprejeti; če ga bodo drugi sprejeli, mu ne ostane drugega kot odstop.

Nasprotno pa je **Danijel Pučko**, zvezni delegat, ki je predstavil amandmaje Gospodarske zbornice Slovenije, menil, da predlog republiške vlade pomeni le tretjino razbremenitve, ki jo gospodarstvo pričakuje.

Sledile so razprave delegatov iz gospodarstva in negospodarstva, v katerih so eni drugim očitali, kdo več ustvari in kdo bolje gospodari, kaj pomeni zmanjšanje dajatev za nacionalno kulturo, zdravstvo, raziskovalno dejavnost in kaj za gospodarstvo. **Franc Krašec** je tako povedal, da je na žiro računih negospodarstva že več denarja kot na žiro računih gospodarstva, kar je edinstven primer v svetu. **Franček Rudolf** pa je povedal, da manj denarja za kulturo za deset odstotkov brez temeljito pripravljene reorganizacije pomeni, da bodo sicer vsi zaposleni ostali, avtorsko, intelektualno delo pa se bo ustavilo, ker bo zanj zmanjkalo denarja. Zdi se, da je še najbolje zadel **Muharem Bolić**, ki je dejal, da smo v preteklih letih vsi skupaj toliko odvajali na najrazličnejše konce, da se danes več ne ve, kdo kaj financira.

Marjan Starc je predlagal razglasitev izrednih gmotnih razmer v Sloveniji, pri republiškem izvršnem svetu pa naj bi oblikovali krizni štab. Njegov predlog ni doživel podpore.

Matija Malešič, podpredsednik izvršnega sveta za družbene dejavnosti, je povedal, da predlog izvršnega sveta upošteva tako možnosti gospodarstva kot posledice za družbene dejavnosti. Pozval je k strnitvi sil in k temu, da bi sistemske spremembe izpeljali še letos: dogovorili naj bi se o strateških usmeritvah, nacionalnih programih in o tem, koliko smo pripravljeni sploh dati za nadgradnjo. Ločena razprava o sredstvih in o nalogah družbenih dejavnosti po njegovem mnenju ne vodi nikamor.

Pred glasovanjem je minister za finance **Marko Kranjec** pojasnil, da pripravljajo rebalans proračuna za julijsko sejo skupščine. V njem naj bi bila marsikatera dilema razrešena. Predvidena je popolna integracija davkov in prispevkov, izenačitev virov, manjše število davkov. Preverili naj bi vse izdatke in določili prioritete.

Zbor združenega dela je predloženi zakon sprejel skupaj z amandmaji, ki jih je predlagal republiški izvršni svet, amandmaje gospodarske zbornice in drugih pa so zavrnili.

V zboru združenega dela so sprejeli nekoliko drugačen sklep o informaciji o nekaterih problemih izvajanja finančnih obveznosti Slovenije do federacije, kot je bil predlagan. Motila jih je namreč formulacija, da naj izvršni svet na podlagi analize o stanju in posledicah, ki so nastale v podjetjih zaradi »srbske blokade«, odloči o odpoklicu drugega in tretjega obroka kratkoročnih kreditov tem podjetjem. Zato je minister **Igor Umek** predlagal nekoliko spremenjeno besedilo; namreč, da bo izvršni svet v sodelovanju z gospodarsko zbornico presodil o drugem in tretjem obroku posojila tem podjetjem in pri tem upošteval likvidnostne razmere upravičenca in posojilodajalca. Po daljši razpravi, v kateri so med drugim vladi očitali, da se spet skuša vmešavati v gospodarstvo, so tak sklep sprejeli.

V zboru združenega dela je bilo presenetljivo malo razprave o zakonu o sredstvih sklada federacije za manj razvite. Kot kaže, so se delegati strinjali s predloženim sklepom, ki ga je pripravil izvršni svet, torej, da se poravnava neporavnanih obveznosti po stanju na dan 13. junija ustavi, prav tako pa tudi poravnava zapadlih obveznosti, razen v delu, za katerega so do tega dne že sklenjeni samoupravni sporazumi o združevanju dela in sredstev za konkretne namene. Tak predlog je zbor sprejel z veliko večino glasov.

Žalosten dan za »kulturo«

Delegati zbora občin so zasedanje danes nadaljevali z razpravo o informaciji o finančnih obveznostih Slovenije do federacije in s tem v zvezi o predlogu vlade, da bo Slovenija prenehala plačevati v zvezni sklad za nerazvite. Prvi razpravljalec je bil **Vitomir Gros** (Kranj), ki je dejal, da je njegova stranka (SOS, odslej Liberalna stranka) skupščini v sprejetje že predložila deklaracijo o neodvisnosti Slovenije. Republika Slovenije naj plačuje v federacijo samo kotizacijo, višino katere bi morali določiti posebej, in ne bi sprejemali, kot je dejal Gros, nobenih meglenih zakonov.

Vika Potočnik (Ljubljana) je menila, da bi Slovenija morala čimprej pripraviti strategijo, kako se bo Slovenija v prihodnje obnašala do financiranja nerazvitih, da to vprašanje ne postane predmet političnih bojev, temveč le predmet strokovne gospodarske analize. **Janko Deželak** (Laško) pa je delegate pozval, naj ne razpravljajo več o sovlaganju in vlaganju denarja na sedanji način, temveč bi se morali opredeliti za na razvitem zahodu preizkušen način vlaganja v nerazvita območja, ki naj temeljijo na kapitalskih odnosih. Na enak način bi morali tudi spremeniti sistem vlaganja v nerazvite predele Slovenije. **Ivan Atelšek** (T. Velenje) je tudi dejal, da je dosedanji sistem preživet, saj je bilo upravljanje z denarjem za nerazvite bolj politične kot pa gospodarske narave. »Nehajmo plačevati in začnimo doma dobro nalagati ta denar,« je dejal Atelšek. **Ivan Vodopivec** pa je zahteval, naj izvršni svet pripravi analizo o vlaganjih in projektih, ki so bili narejeni na nerazvitih območjih s slovenskim denarjem. **Ivan Atelšek** pa je še zahteval, naj izvršni svet ob tej analizi naredi še oceno, kakšni so bili gospodarski učinki vlaganj v zadnjih nekaj letih. Na koncu razprave so delegati zbora občin zavrnili osnutek zakona, ki ga je skupščini v sprejetje ponudila zvezna vlada. Z njim bi se lanske obveznosti Slovenije do sklada za nerazvite revalorizirale.

Največ razprave pa je bilo danes v zboru občin pri obravnavi vladnega predloga za razbremenjevanje gospodarstva in zmanjšanje prispevkov za družbene dejavnosti. **Tone Partljič** (Maribor) je delegate pozval, naj jih ta razprava ne bi razdelila na delegate, ki so zaposleni v družbenih dejavnostih, in delegate iz gospodarstva. (Kljub temu pozivu se je pozneje v razpravi pokazalo, da pri tem vprašanju ni bilo strankarske razdeljenosti med delegati, temveč je bilo opazno, na katerem področju dela kak delegat.) Tone Partljič je nasprotoval zmanjšanju prispevkov za družbene dejavnosti, saj bi s tem po njegovem mnenju dolgoročno osiromašili šolstvo, kulturo, zdravstvo. Ob koncu svoje razprave pa je z besedami: »Danes sem se, kot lahko vidite, bolj črno oblekel, ker se mi zdi današnji dan bolj žalosten za kulturo,« požel aplavz dela poslancev. **Alojz Metelko** (Trebnje) je nasprotoval zniževanju prispevkov za subvencije kmetijstvu, **Ervin A. Schwarzbartl** (Domžale) pa je podprl vladni predlog. Dejal je, da morajo vsi razumeti, da z zavoženim, propadajočim gospodarstvom ne moremo vzdrževati in razvijati bogate družbene nadgradnje. **Vojka Štular** (Piran) je dejala, da bo ukrepe za razbremenjevanje podprla, če ji vlada zagotovi, da bo to zadnji tak ukrep, kajti če bodo s takim načinom razbremenjevanja nadaljevali, se ne strinja.

Vika Potočnik (Ljubljana) je menila, da je ta razprava umetno navržena, kajti z omejevanjem vpisa v srednje in visoke šole ter omejevanjem denarja za družbene dejavnosti vlada posega po starih preizkušenih metodah in poskuša umetno ustvariti konflikt med družbenimi dejavnostmi in gospodarstvom. Vprašala je tudi, ali vlada ve, kateri deli družbenih dejavnosti bodo najbolj prizadeti zaradi manjših prispevnih stopenj. Omenila je še, da jo ob teh ukrepih za razbremenjevanje gospodarstva moti neenakopravna obravnava skupne in splošne porabe, saj si vlada po njenem mnenju ne upa dregniti v velike javne sisteme, kot je elektrogospodarstvo, ki se obnaša kot mali bog. **Janez Režun** pa je opozoril, da so nekatere občine letos že znižale prispevne stopnje za družbene dejavnosti. Zato je predlagal, naj najnovejši ukrepi ne bi zadevali tistih občin, kjer so že zdaj prispevne stopnje za družbene dejavnosti pod republiškim povprečjem. **Jože Protner** (Maribor) pa je opozoril, da novo zmanjševanje denarja za družbene dejavnosti ne bi smelo okrniti že doseženega standarda na teh področjih.

Poročali so:
Marko **Pečauer**, Veso **Stojanov**, Majda **Vukelić**, Jana **Taškar** in Mihaela **Žitko**.

POLKOVNIK MILAN AKSENTIJEVIĆ – Odvzeta pravica do govora v srbohrvaškem jeziku. (Foto: Zoran Vogrinčič)

Republiška skupščina je danes sprejela oz. zavrnila

– Delegati, ki so obravnavali velik sveženj zveznih aktov, so se strinjali s predlogom zakona o ratifikaciji protokola k sporazumu o razširitvi trgovine in gospodarskega sodelovanja iz leta 1967 med Arabsko republiko Egipt, Republiko Indijo in SFRJ;

– Soglasje (ponekod s pripombami, ki jih mora uveljaviti delegacija) so dali:

– k predlogu zakona o ratifikaciji Evropske konvencije o nasilju in nedostojnem vedenju gledalcev na športnih prireditvah, zlasti na nogometnih tekmah;

– k predlogu zakona o ratifikaciji konvencije o spremembi splošne konvencije o socialnem zavarovanju, sklenjenem med Jugoslavijo in Francijo leta 1950, spremenjene in dopolnjene pa v letih 1966, 1973, 1974 in 1976;

– k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma med ZIS in vlado demokratične ljudske republike Alžirije o vzajemnem priznavanju strokovnih nazivov, znanstvenih stopenj in diplom visoke izobrazbe;

– k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma med ZIS in vlado Češke in Slovaške federativne republike o vzajemnem priznavanju ekvivalence listin o izobrazbi ter listin o znanstvenih stopnjah in naslovih, ki se izdajo v SFRJ in ČSFR,

– k predlogu zakona o ratifikaciji evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine;

– k predlogu sprememb in dopolnitev zakona o ratifikaciji memoranduma o soglasju med SFRJ in Republiko Italijo, podpisanega leta 1988, s spremembami in dopolnitvami memoranduma, doseženega z izmenjavo pisem istega leta;

– k predlogu zakona o ratifikaciji evropskega sporazuma o podaljšanju štipendiranja študentov, ki študirajo v tujini;

– k predlogu zakona o ratifikaciji konvencije o varstvu evropskega arhitektonskega bogastva;

– k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma med SFRJ in Republiko Avstrijo o spodbujanju in varstvu tujih vlaganj.

– K predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFRJ in Mednarodno banko za obnovo in razvoj za drugo posojilo za strukturno prilagajanje za zdaj niso dali soglasja, saj mora delegacija v zboru republik in pokrajin razčistiti nejasnosti in povedati, da je soglasje odvisno od sprejema meril za uporabo teh sredstev.

– Poslanci so se strinjali s prenehanjem veljavnosti zakona o združitvi v Gospodarsko zbornico Jugoslavije;

– zavrnili pa so osnutek zakona o spremembah zakona o omejitvah trga in prostega prometa blaga in storitev, ki imajo pomen za vso državo, ker gradivo ni primerna osnova za usklajevanje;

– zavrnili so osnutek zakona o oprostitvi carine in drugih uvoznih dajatev za uvoz opreme, reprodukcijskega materiala in drugega blaga za 15. evropsko prvenstvo v atletiki v Splitu v tem letu;

– Soglasje so dali k osnutku zakona o garanciji federacije za obveznosti Sklada za financiranje povečanja zaposlenosti v manj razvitih in izrazito emigracijskih območjih SFRJ iz posojila sklada za reintegracijo Evropskega sveta;

– Poslanci pa se niso strinjali z osnutkom zakona o posebnem zveznem davku od prometa proizvodov in storitev za financiranje JLA v letu 1990;

– prav tako so zavrnili osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu.

Soglasje pa so dali k osnutkom zakonov o supergaranciji federacije za obveznosti Stopanske banke a.d. Skopje kot garanta za II. posojilo Evropske investicijske banke za financiranje modernizacije magistralne železniške proge Jesenice–Sežana–Gevgelija–Dimitrovgrad, Privredne banke d. d. Zagreb, Ljubljanske banke d.d. in Stopanske banke a.d. kot garantov za VI. posojilo Evropske investicijske banke za delno financiranje graditve posameznih odsekov avtomobilske ceste bratstva in enotnosti s priključnimi cestami;

– niso pa dali soglasja k osnutku odloka o valorizaciji sredstev, ki so jih vplačale republike in avtonomni pokrajini za leto 1989 za odpravo posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel območje Črne gore leta 1979,

– sprejeli pa so informacijo delegacije o usklajevanju osnutka zakona o garanciji federacije za obveznice, izdane v letu 1990 za sanacijo bank.

»Razmere v nekaterih štabih TO so nevzdržne«

Kdo komu laže, tega ni bilo moč izvedeti, ker je bila polkovniku Milanu Aksentijeviću vzeta beseda – Prenagljeno ravnanje in ponovna opravičila – Medzborovska skupina za pripravo stališč do julijskega zasedanja

LJUBLJANA, 14. junija – Dr. Dušan Plut je danes poslancem v imenu predsedstva republike posredoval informacijo o vsem, kar je doslej predsedstvo ukrenilo v zvezi z ukrepom in nalogom za preselitev orožja teritorialne obrambe Slovenije v objekte JLA.

Prepričan sem, je za konec izrekel svoje mnenje, da ni niti v interesu skupščine Slovenije niti izvršnega sveta in predsedstva republike, da se v tem trenutku ukvarja s tem vprašanjem. Očitno je interes za to drugje. Upam, je nadaljeval, da bom lahko pred vas prišel z drugačno pobudo, ki je sedaj, na predsedstvu, s pobudo o ustanovitvi ekološkega in predvsem mirovnega inštituta, ki naj postane generator znanja na področju nenasilnega reševanja konfliktov, aktivne mirovne politike in preusmeritve vojaške industrije v civilno in ki naj bi bil svetovalno telo za skupščino, izvršni svet in predsedstvo. To bo eden prvih korakov k demilitarizaciji Slovenije, k Sloveniji brez bajonetov in brez pušk, je končal dr. Plut.

Za njim je povzel besedo **Janez Janša**, sekretar za ljudsko obrambo, in najprej citiral vse člene zvezne in republiške ustave in zakona o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, ki določajo pristojnosti republike in še posebej skupščine, predsedstva in izvršnega sveta na področju ljudske obrambe in neposredno odgovornost republike in občin za organiziranje in vodenje teritorialne obrambe na svojem ozemlju. Načrti TO so del obrambnih načrtov družbenopolitične skupnosti, je nadaljeval, lokacija orožja pa bistven element mobilizacije oziroma obrambnih načrtov. Za premeščanje orožja zato ne more zadostovati samo ukaz, izpolnjen po vojaški hierarhiji, temveč je potrebna ustrezna predhodna zakonita odločitev pristojnega organa občine in republike, ki je po zakonu odgovoren za vodenje TO in za obrambne priprave. Izvršni svet Republike Slovenije ocenjuje, da je bil ukaz o premeščanju orožja brez ustrezne pravne podlage oziroma nezakonit. Odgovornost tistega, ki ga je izdal, je nesporna, ne glede na navodila, ki so bila v zvezi s tem dana komandantom TO republik in pokrajin na vojaškem svetu v Beogradu 27. aprila. V tem primeru je bila kršena tudi zvezna ustava, zato bo izvršni svet ob spreminjanju republiškega zakona o ljudski obrambi uveljavljal vse predloge delegatov in občin, ki zahtevajo, da se pristojnosti republike do TO v drugih primerih opredelijo jasno in nedvoumno.

Janez Janša je omenil tudi reorganizacijo TO, ki naj bi bila izpeljana do konca leta in ki jo ponekod izkoriščajo za diferenciacijo med stalno sestavo štabov TO. Na stranski tir skušajo postaviti tiste starešine TO, ki zagovarjajo izvirni koncept TO, ali v novejšem času posameznike, ki so javno nasprotovali premeščanju orožja. Hkrati varnostna služba TO, ki deluje v nasprotju z veljavnim zakonom o LO in ki jo vodijo aktivne starešine JLA, organi varnosti in Neslovenci, izvajajo pritisk na tiste kadre v TO Slovenije, za katere velja ocena, da so preveč slovensko usmerjeni. Vse to ustvarja nevzdržne razmere v nekaterih štabih TO in resno ogroža njihovo bojno pripravljenost.

Janez Janša je na koncu predlagal, da bi poslanci sprejeli doslej pripravljene informacije in oblikovali medzborovsko skupino, ki bo na podlagi teh in poznejšega celovitega poročila predsedstva republike pripravila predlog ocen in stališč za julijsko zasedanje. Če se razmere v tem času ne bi bistveno popravile, kar je seveda v veliki meri odvisno predvsem od kadrovskih sprememb in rešitev v TO, bo morala slovenska skupščina na naslednji seji sprejeti odločne ukrepe, da se stanje v TO normalizira.

Za besedo je potem prosil **Milan Aksentijević**, predstavnik oboroženih sil v zboru združenega dela, ker je, kot je rekel, želel vsem poslancem in slovenskemu ljudstvu pojasniti stvari, saj je tisto, kar je povedal minister, mogoče povedati tudi z izrekom: ljudstvo, lažejo ti. Opravičil se je, da bo govoril v svojem materinem jeziku in začel ...

Prekinil ga je glas iz klopi – to je bil **dr. Rajko Pirnat**, rekoč: Protestiram proti uporabi tujega jezika v skupščini – ne bomo ga več poslušali.

Nastala je zmeda. Milan Aksentijević je sicer opozoril poslance, da ima po poslovniku pravico govoriti v materinem jeziku in dodal, da bo vse povedal po resnici in s polno odgovornostjo, ne pa kot posamezni delegati pred njim, ki so govorili čiste laži, kot Janez Janša. Na to je protestiral predsedujoči na skupnem zasedanju **Ivan Bizjak**, in mu predlagal, da razpravlja v svojem zboru in da lahko svojo razpravo pripravi pisno, da bo razdeljena vsem delegatom, in ga prosil, da prekine razpravo.

Milanu Aksentijeviću so torej odvzeli pravico razpravljanja na skupnem zasedanju, ki po scenariju tudi ni bilo predvideno.

V družbenopolitičnem zboru je **Milan Balažic** v imenu prenoviteljev na ločeni seji ostro protestiral proti dr. Pirnatu in nekaterim Demosovim poslancem, ker bi Aksentijeviću po poslovniku morali dati besedo, in pravico bi imel govoriti v materinem jeziku. **Dr. Rajko Pirnat** je na to pojasnil, da je interveniral samo zaradi tega, da ne bi poslušali tujega jezika brez prevoda in še dodal, da ima druga stran dvorane vso pravico protestirati. **Stanko Buser** (Zeleni Slovenije) je dejal, da sta obe strani ravnali prehitro in še povedal, da je sin slovenskega ljudstva in da mora reagirati, če je rečeno, da se njegovemu ljudstvu laže. Oglasil se je še **Viktor Žakelj** in dr. Pirnatu dejal, da ni ravnal, kot je treba in da taka poteza ni v čast ne parlamentu in ne njemu kot akademiku. **Viktor Žakelj** je pozval k razumnemu ravnanju in nasprotoval temu, da bi v parlamentu podpihovali sovraštvo. Potem je predsednik zbora, **dr. Ludvik Toplak**, prekinil to razpravo.

V zboru združenega dela je **Roman Jakič** (ZSMS–LS) ostro protestiral proti nekulturnemu obnašanju dr. Rajka Pirnata na skupni seji. Predsednik zbora **Jože Zupančič** se je opravičil Milanu Aksentijeviću. Bil je namreč v delovnem predsedstvu na skupnem zasedanju, vendar v tistem trenutku, kot je dejal, preprosto ni vedel, kaj naj stori. Prosil je Aksentijevića, naj opravičilo vzame v vednost.

● **V 13. členu poslovnika slovenske skupščine je zapisano: Skupščina in njena telesa poslujejo v slovenskem jeziku. Vsak delegat ima pravico govoriti v jeziku svojega naroda. Govori v jezikih drugih jugoslovanskih narodov in italijanske in madžarske narodnosti se prevedejo v slovenski jezik.**

Polkovnik Milan Aksentijević je takoj po »incidentu« na skupni seji v izjavi za Delo dejal:« Po mojem mnenju bi lahko na več načinov komentiral to, kar se je zgodilo. Spoštujem ta parlament in delegate, cenim jih kot ljudi, ki hočejo krepiti demokracijo in prispevati k razvoju civilizirane in humane družbe. Prizadela pa me je neresnica, ki jo je izrekel g. minister Janša, še bolj pa kršitev in nespoštovanje enega temeljnih civilizacijskih dosežkov naše družbe – enakopravnost jezikov. Še najbolj pa me je prizadelo to, kar je naredil g. minister za pravosodje, ki je strokovnjak za pravo, pozabil pa je, da je v poslovniku skupščine zapisano, da lahko vsak delegat govori v svojem materinem jeziku.«

V zboru občin pri posebni točki dnevnega reda o odvzemu orožja slovenski TO ni bilo večjih vsebinskih razprav, saj so se delegati strinjali s predlogom predsednika zbora Ivana Bizjaka, naj bi vsi trije zbori ustanovili medzborovsko skupino, ki bo do naslednje seje parlamenta pripravila stališča, ki bi jih takrat sprejeli. Vendar se je kljub temu razvila razprava o dogajanju na skupnem zasedanju. **Danijel Božič**, poslanec ZSMS–Liberalne stranke iz Kopra, je dejal, da ga je prizadelo tako nerodno in nekulturno reagiranje na nastop polkovnika Aksentijevića. Če je bil njegov nastop žaljiv, obstajajo drugi parlamentarni ukrepi, s katerim se ga opozori na njegovo obnašanje, skupščina je seveda tudi dolžna zagotoviti prevajalca, ne pa da se ga na tak grob način onemogoči. Apeliral je na poslance, naj bi se Milanu Aksentijeviću opravičili in poslance pozval, naj bodo drugič tolerantni.

Tudi **Ivan Vodopivec** se je pridružil mnenju Danijela Božiča. Predvsem ga je motilo obnašanje ministra Rajka Pirnata.

Ernst & Young
največja mednarodna konsultantska grupacija

v sodelovanju s
Centrom za mednarodno sodelovanje in razvoj
in
Mednarodni center za javna podjetja
organizira
Strokovni seminar

TEHNIKE PRIVATIZACIJE PODJETIJ IN UDELEŽBA TUJEGA KAPITALA

SPREMENJEN ODNOS AMERIŠKIH INVESTITORJEV DO JUGOSLAVIJE?

Seminar bosta vodila:
dr. Dimitri Plionis, partner in direktor mednarodnih financ ter investicijsko - svetovalne dejavnosti v Ernst & Young-u
-tehnike privatizacije: "management buy-out", ESOP ipd.
-vrednotenje podjetja za prodajo v različnih ekonomskih pogojih
-izkušnje in praksa Ernst & Young-a pri izvajanju privatizacije v državah vzhodne Evrope
-privatizacija ob udeležbi tujega kapitala; pogoji, prednosti in slabosti.
dr. Kenneth Michael Zapp, prof. za ekonomiko in finance na Metropolitan State University-ZDA, ekspert za vzhodno Evropo in Jugoslavijo.
-spremenjen odnos ameriških investitorjev do Jugoslavije?

Seminar je zasnovan tako, da bodo imeli udeleženci priložnost pridobitve specifičnih nasvetov o možnostih reševanja lastnih problemov.

Seminar bo potekal (simultano prevajanje) dne 22.6.1990 v prostorih Centra, Kardeljeva ploščad 1, s pričetkom ob 9.00 uri.

Prijave s potrdilom o vplačilu kotizacije v višini 1.500 din (žiro račun CMSR 50102-603-50753) pošljite do 19. junija 1990 na Center za mednarodno sodelovanje in razvoj, Kardeljeva ploščad 1, telefax: 343-696, tel. 343-684.

Predsedniki občinskih skupščin v Republiki Sloveniji

ČRNOMELJ
MARTIN JANŽEKOVIČ, rojen 1934., inženir agronomije, doslej direktor Ljubljanske banke, Dolenjske banke – enota v Črnomlju. Funkcijo bo opravljal poklicno. Predlagala ga je Socialistična zveza.

DOMŽALE
ERVIN ANTON SCHWARZBARTL, rojen 1940., član Slovenskih krščanskih demokratov, za predsednika izvoljen kot kandidat Demosa, diplomirani inženir, funkcijo bo opravljal nepoklicno.

DRAVOGRAD
VINKO PODERŽAN, rojen 1944. v Mežici, pravnik, neodvisni kandidat (na predlog KS Dravograd), direktor Oskrbnega centra Tima v Dravogradu, funkcijo bo opravljal nepoklicno.

GORNJA RADGONA
ALOJZ VOGRINČIČ, rojen 1934., diplomirani inženir agronomije in diplomirani ekonomist, direktor Vinogradniškega gospodarstva Kapela, funkcijo opravlja nepoklicno, predlagala ga je SDZ v okviru Demosa Gornja Radgona.

GROSUPLJE
RUDOLF ROME, rojen 1957., dipl. kmetijski tehnik, član Slovenske kmečke zveze, predlagal ga je Demos. Funkcijo bo za zdaj opravljal nepoklicno.

HRASTNIK
LEOPOLD GROŠELJ, rojen 1941. v Zagorju. Predlagala ga je ZKS-SDP. Svoje delo opravlja poklicno. Prej je bil predsednik medobčinske gospodarske zbornice.

IDRIJA
Dr. JANEZ PODOBNIK, rojen 1959. v Ljubljani, zdravnik splošne medicine; zaposlen v Zdravstvenem domu Cerkno, delo župana opravlja nepoklicno, predlagal ga je idrijski Demos.

ILIRSKA BISTRICA
STANE PROSEN, rojen 1938., veterinar, zaposlen kot vodja veterinarske ambulante v Iliriski Bistrici. Županske posle bo opravljal nepoklicno, je član SKZ, izvoljen pa je bil na predlog SKD, SDZ in SKZ.

IZOLA
ZVONKO GRAHEK, rojen 1924. v Črnomlju, dipl. pravnik, upokojenec. Predlagal ga je Demos, funkcijo bo opravljal nepoklicno.

JESENICE
BOŽIDAR BRUDAR, rojen 1939., doktor elektrotehniških znanosti, pred izvolitvijo je bil znanstveni svetnik v razvojnem delu Iskre Kibernetike. Za župana ga je predlagal Demos. Funkcijo bo opravljal poklicno.

KAMNIK
MAKSIMILJAN LAVRINC, rojen 1948., diplomirani pravnik, član Socialistične zveze, zmagal kot kandidat Socialistične zveze in LS. Funkcijo bo opravljal nepoklicno.

KOČEVJE
MIHAEL PETROVIČ, rojen 1938., stomatolog v ZD Kočevje. Funkcijo bo opravljal nepoklicno. Predlagala ga je Socialistična zveza.

KOPER
AURELIO JURI, rojen 1949. v Pulju, predlagala ga je ZKS-SDP, doslej je bil novinar na TV Koper-Capodistria. Funkcijo bo opravljal nepoklicno.

KRANJ
VITOMIR GROS, rojen 1924. v Kranju, dipl. inž. strojništva, zasebni obrtnik, izvoljen na predlog Demosa, o tem, ali bo predsedniško funkcijo opravljal poklicno, še ni odločitve.

KRŠKO
VOJKO OMERZU, rojen 1947. na Senovem, dipl. inž. elektrotehnike, direktor podjetja Savaprojekt Krško, kandidat Zveze socialistov. Funkcijo bo opravljal poklicno.

LAŠKO
MILAN VERŠEC, rojen 1919., upokojenec iz Rimskih Toplic, član SKZ, predlagal ga je Demos, funkcijo bo opravljal nepoklicno.

LENART
JOŽE ŠKRLEC, rojen 1940. v Jurovskem Dolu, občina Lenart, predlagal ga je Demos, je kmet. Funkcijo bo opravljal nepoklicno.

LENDAVA
CIRIL PUCKO, rojen 1958. v Turnišču, diplomirani ekonomist, zaposlen kot revizor na podružnici SDK v Murski Soboti. Predlagal ga je lendavski Demos, funkcijo bo opravljal nepoklicno.

LITIJA
MIRKO KAPLJA, rojen 1943., zaposlen na Zavarovalni skupnosti Triglav, župan je bil že v prejšnjem mandatu. Je član SZ, ki ga je tudi predlagala. Funkcijo bo opravljal nepoklicno.

LJUBLJANA BEŽIGRAD
FRANCI POLAK, rojen 1936., diplomirani psiholog. Je član ZKS-SDP, za funkcijo pa so ga predlagale ZKS-SDP, ZSMS-LS, SZ. Funkcijo bo opravljal nepoklicno.

LJUBLJANA CENTER
ALENKA ŽAGAR-SLANA, rojena 1949., mag. medicine. Je članica SDZ. Funkcijo bo opravljala poklicno. Za županjo jo je predlagal Demos.

LJUBLJANA MOSTE-POLJE
JANEZ JANČAR, rojen 1954., strojni ključavničar, zaposlen v Emoni, Mesni industriji Zalog. Je član ZSMS-LS, ki ga je tudi predlagala. Funkcijo bo opravljal poklicno.

LJUBLJANA ŠIŠKA
STANISLAV ŽAGAR, rojen 1957., strojni inženir, zaposlen v Iskri Avtomatiki. Je član SDZS, predlagal ga je Demos. Funkcijo bo opravljal nepoklicno.

LJUBLJANA VIČ-RUDNIK
BOGDAN BRADAČ, rojen 1931., višji hidrološki tehnik, član stranke zelenih, predlagal ga je Demos. Funkcijo bo opravljal nepoklicno.

LJUTOMER
MIRKO PRELOG, rojen 1938., predmetni učitelj, ravnatelj Glasbene šole Slavko Osterc v Ljutomeru. Predlagal ga je Demos. Funkcijo za zdaj opravlja polpoklicno, od jeseni pa bo poklicno.

LOGATEC
ANTON ANTIČEVIČ, rojen 1932., neodvisni kandidat na listi ZSMS-Liberalne stranke, inženir lesarstva, funkcijo bo opravljal nepoklicno.

MARIBOR
MAGDA TOVORNIK, rojena 1945., članica SSS, ki jo je tudi predlagala, po izobrazbi je dipl. inž. kemije in opravlja funkcijo poklicno.

METLIKA
BRANKO MATKOVIČ, rojen 1957., diplomirani pravnik, doslej vodja pravne službe Beti Metlika. Ni še jasno, ali bo funkcijo opravljal poklicno ali ne. Predlagala ga je ZKS-SDP.

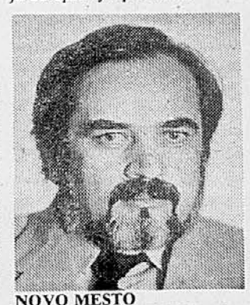
MOZIRJE
ANDREJ PRESEČNIK, rojen 1958., dipl. kmetijski inženir, zaposlen v zgornjesavinjski kmetijski zadrugi, predlagal ga je Demos, funkcijo bo opravljal nepoklicno.

MURSKA SOBOTA
ANDREJ GERENČER, rojen 1941. Župan je bil že v dosedanjem mandatu, je diplomirani ekonomist, funkcijo opravlja poklicno, predlagali sta ga ZKS-SDP in Socialistična zveza.

NOVA GORICA
SERGIJ PELHAN, rojen 1939., profesor sociologije, prej zaposlen v Kulturni skupnosti Slovenije (predsednik skupščine te skupnosti), predlagala ga je novogoriška ZKS-SDP. Delo bo opravljal poklicno.

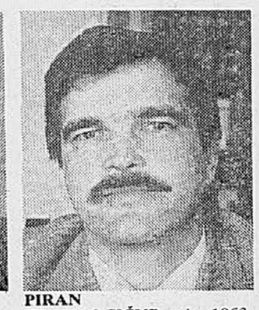
NOVO MESTO
MARJAN DVORNIK, rojen 1949. v Novem mestu, dipl. inž. Za župana ga je predlagal Demos. Doslej je bil zaposlen v SOP IKON v Kostanjevici. Marjan Dvornik bo poklicni župan.

ORMOŽ
JOŽE BEŠVIR, rojen 1931., predlagala ga je Slovenska kmečka zveza Ormož. Je doktor veterine, zaposlen na veterinarski postaji v Ormožu kot vodja te postaje. Funkcijo bo opravljal nepoklicno.

PESNICA
BOGOMIR MESNER, rojen 1947., kandidirali sta ga ZKS-SDP in SZ. Doslej je bil zaposlen v Vodnem gospodarstvu Maribor. Funkcijo bo opravljal poklicno.

PIRAN
FRANKO FIČUR, rojen 1953. v Izoli, predlagala ga je ZKS-SDP. Doslej je bil načelnik oddelka za notranje zadeve občine Piran. Funkcijo bo opravljal poklicno.

POSTOJNA
VLADIMIR SLEJKO, rojen 1955. v Postojni, kandidat ZSMS-Liberalne stranke, funkcijo bo opravljal nepoklicno, je direktor Optimizma, d. o. o.

PTUJ
Župana še niso izvolili

RADLJE OB DRAVI
HERMAN TOMAŽIČ, rojen 1943. v Slovenski Bistrici, predmetni učitelj, je član ZKS-SDP in direktor Delavske univerze Radlje. Funkcijo bo opravljal nepoklicno.

RADOVLJICA
VLADIMIR ČERNE, rojen 1953., diplomirani inženir strojništva, zaposlen je kot direktor Inženiringa Bled. Predlagal ga je Demos. Ne ve se še, ali bo funkcijo opravljal poklicno ali ne.

RAVNE NA KOROŠKEM
ADI CIGLER, rojen 1944. na Lešah nad Prevaljami, pravnik, član ZKS-SDP, direktor Koroškega zdravstva, funkcijo bo opravljal nepoklicno.

RIBNICA
FRANCE MIHELIČ, rojen 1949, diplomirani ekonomist, vodja marketinga v Inlesu v Ribnici. Ni še odločeno, ali bo funkcijo opravljal poklicno ali ne. Predlagal ga je Demos-Slovenski krščanski demokrati.

RUŠE
SLOBODAN TATALOVIĆ, rojen 1950., po izobrazbi ekonomist. Za župana so ga predlagali delegati SOPS. Bil je sekretar SO Maribor Ruše. Funkcijo opravlja poklicno.

SEVNICA
BREDA MIJOVIĆ, rojena 1948. v Ljubljani, dipl. ekonomistka, vodja izvoza v Jutranjki Sevnica, doslej nepoklicna predsednica SO. Kandidatka in članica ZKS-SDP. Funkcijo bo opravljala poklicno.

SEŽANA
IVAN VODOPIVEC, rojen 1954., dipl. ekonomist. Predlagala ga je SZ. Tudi v prejšnjem mandatu je bi predsednik sežanske občinske skupščine. Kako bo funkcijo opravljal poslej, se do zdaj še niso odločili.

SLOVENJ GRADEC
IVAN URŠIČ, rojen 1932., dipl. inž. agronomije, predlagala ga je SZ, župan je bil že doslej, v novem mandatu bo nepoklicni predsednik. Dolga leta je bil direktor Koroške kmetijske zadruge.

SLOVENSKA BISTRICA
VLADO LESKOVAR, rojen 1951., diplomirani ekonomist. Bil je kandidat Demosa, je direktor področja za finance in ekonomiko v bistriškem Impolu. Funkcijo bo opravljal nepoklicno.

SLOVENSKE KONJICE
JOŽE BARAGA, rojen 1938., gradbeni tehnik, direktor komunalnega podjetja, predlagal ga je Demos, funkcijo bo opravljal nepoklicno.

ŠENTJUR
FRANC KOVAČ, rojen 1940, mag. veterine, zaposlen v šentjurski veterinarski postaji, predlagal ga je Demos, funkcijo bo opravljal nepoklicno.

ŠKOFJA LOKA
PETER HAWLINA, rojen 1941. v Škofji Loki, dipl. ekonomist, svetovalec v skupnih službah podjetja Intertrade v Ljubljani, izvoljen na predlog SDZ. Ne ve se še, ali bo funkcijo opravljal poklicno ali ne.

ŠMARJE PRI JELŠAH
FRANC POTOČNIK, rojen 1955.; po poklicu dipl. inž. kmetijstva, zaposlen kot predavatelj na višji agronomski šoli v Ljubljani. Predlagal ga je Demos, funkcijo bo opravljal nepoklicno.

TITOVO VELENJE
PANKRAC SEMEČNIK, rojen 1938., po poklicu učitelj, zadnji dve leti predsednik OK SZDL, predlagala ga je Socialistična zveza, funkcijo bo opravljal poklicno.

TOLMIN
VIKTOR KLANJŠČEK, rojen 1918. v Pulju, upokojenec iz gozdarske stroke, delo župana opravlja nepoklicno. Predlagali so ga SKD.

TRBOVLJE
FRANC MAJNARDI, rojen 1948. v Litiji. Predlagali so ga socialisti, župan je bil že doslej. Po poklicu je ekonomist. Delo opravlja poklicno.

TREBNJE
CIRIL PUNGARTNIK, rojen 1936., inž. organizacije dela, za predsednika ga je predlagal Demos. Zaposlen je kot direktor podjetja Novoles Polimeri Trebnje. Dožnost župana bo opravljal nepoklicno.

TRŽIČ
PETER SMUK, rojen 1940., diplomirani strojni inženir, ima zasebno obratovalnico. Za župana ga je predlagal tržiški Demos. Funkcijo bo opravljal nepoklicno.

VRHNIKA
FRANCE KVATERNIK, rojen 1933., inženir arhitekture, sedaj upokojenec. Je član Slovenskih krščanskih demokratov, za župana pa ga je predlagal Demos. Funkcijo bo opravljal nepoklicno.

ZAGORJE OB SAVI
Novi župan Stane Gošte je odstopil.

ŽALEC
MILAN DOBNIK, rojen 1945., prof. zgodovine in zemljepisa na celjski gimnaziji, predlagal ga je Demos, funkcijo bo opravljal poklicno.

MESTO LJUBLJANA
JOŽE STRGAR, rojen 1929., diplomirani inženir hortikulture. Je član Slovenskih krščanskih demokratov, za funkcijo pa ga je predlagal Demos. Funkcijo namerava opravljati poklicno.

SKUPNOST OBALNIH OBČIN
MARKO GLOBEVNIK, rojen 1950. v Ljubljani, predlagala ga je ZKS-SDP, funkcijo opravlja nepoklicno, je direktor zasebnega podjetja družbe z omejeno odgovornostjo Makro 5 Koper.

Jozićev zadetek odločil tekmo Naši so na pragu osmine finala

Kolumbijci so se Jugoslovanom v tekmi 2. kola predtekmovanja skupine D dobro upirali, a so le ostali brez točk – Naši so bili blizu višji zmagi, saj je Hadžibegić zgrešil strel z 11 m, Sušić pa zadel vratnico

BOLOGNA, 14. junija – Ni bilo lahko, bilo je napeto, toda končalo se je srečno za naše nogometaše: v drugem nastopu na 14. SP so navzlic zastreljani enajstmetrovki premagali Kolumbijo z najtesnejšim rezultatom ter imajo tako vse možnosti za drugo mesto v svoji skupini, ki jih pelje med 16 najboljših. Do konca predtekmovanja jim preostaja le še tekma z Združenimi arabskimi emirati v torek, ki pa jih morajo za dosego tega prvega cilja na SP seveda premagati.

V prvem polčasu sta obe reprezentanci igrali precej zaprto, v glavnem na sredini igrišča, tako da pravih priložnosti za gole ni bilo. Šabanadžović je dobro čuval Valderramo, graditelja igre Kolumbijcev, na drugi strani pa Herrera ni dal dihati našemu edinemu pravemu napadalcu Vujoviću.

Kolumbijci so bili v prvih 45 minutah več pri žogi, na stisnjenem prostoru so bili tudi nekoliko spretnejši, pa vendar niso pred odmorom niti enkrat resneje ogrozili Ivkovića. Še najlepšo akcijo so izpeljali v 36. minuti igre, ko je Rincon lepo podal z leve strani žogo Iguaranu pred naša vrata. Ta pa je streljal slabo in Ivković je žogo izbil v kot.

Najlepšo priložnost so imeli Jugoslovani v 24. minuti igre. Stanojković je izsilil kot, ki ga je izvedel Stojković. Pred vrati Kolumbije je najviše skočil Katanec, njegov oster strel z glavo pa je zletel prek vrat.

ROBERT JARNI

Modri so skušali srečo tudi s streli od daleč. Sušić, ki se je tokrat dobro gibal in boril, ter Stojković sta dvakrat močno zamahnila po žogi, vendar so kolumbijski branilci njuna strela prestregli, tako da sta postala lahek plen kolumbijskega vratarja Higuite, ki se je izkazal tudi kot branilec, saj je dvakrat o pravem času stekel iz vrat, prestregel žogo in jo poslal svojim soigralcem v napad.

● Dejan Savičević se je sam odrekel nastopu v prvi enajsterici v dvoboju s Kolumbijo. Selektorju Ivici Osimu, ki je dolgo okleval v zvezi z njim, je dejal, da se ne čuti sposobnega za to pomembno tekmo.

V 45. minuti igre se je kolumbijska mreža zatresla. Po podaji s prostega strela je Katanec dosegel gol, ki pa ga je sodnik upravičeno razveljavil zaradi globokega offsida.

Z vstopom Jarnija, ki je zamenjal poškodovanega Katanca, in Pančeva, v drugem polčasu je igral namesto Vujoviča, so modri igrali veliko živahneje. Jarni je večkrat nevarno prodrl po levi strani. Začel je tudi akcijo, po kateri je Jugoslavija dosegla zmagoviti gol.

Jarni je v 74. minuti igre izsilil kot. Strel Stojkovića iz kota so Kolumbijci izbili v stranski out.

● Dobre štiri ure pred odločilno tekmo jugoslovanske reprezentance s Kolumbijo se je v Bologni in okolici vlila ploha. Je to dobro ali slabo za Jugoslavijo? To je bilo vprašanje Ivici Osimu tik pred odhodom iz Sassuola v Bologno.

»Našim igralcem ustreza suho igrišče, v moštvu imamo kar precej artistov, ki jih mokro igrišče moti pri igri. Sicer pa, tudi Kolumbijci so na istem. Z mokrim igriščem imamo v glavnem slabe izkušnje, toda dobili smo tudi že pomembne tekme,« je dejal naš selektor, medtem ko je bil prvi as Dragan Stojković vidno razočaran nad vremenskimi razmerami.

In Kolumbijci? »Dež je za nas katastrofa, mi igramo samo po tleh. Takih razmer nismo vajeni, pri nas dežuje le v planinah. Upam, da se bo igrišče osušilo.« Tako pa je kolumbijskemu radijskemu reporterju nekaj ur pred tekmo sporočil selektor Francisco Maturana.

Iz outa je žogo dobil Sušić in jo z desne strani nekaj metrov pred kazenskim prostorom lepo podaljšal proti vratom, kjer se je znašel Jozić. Ta je žogo najprej umiril s prsi, potem pa jo z volejem ustrelil v levi zgornji kot kolumbijskih vrat.

Tudi Pančev se je nekajkrat izkazal, vendar tokrat ni bil pri strelu. Sodeloval pa je tudi pri akciji, ko je Stojković v 76. minuti prodrl po desni strani, ob kotovi črti pa je žogo lepo podal pred vrata k prostemu Sušiću. Ta je močno streljal, a zadel desno vratnico.

● Proti Kolumbiji je naš kapetan Zlatko Vujović odigral že 65. tekmo za državno reprezentanco. Na »večni« lestvici je dohitel Branka Zebca, še naprej pa vodi Dragan Džajić s 85 nastopi v dresu z državnim grbom.

Še lepšo priložnost je Jugoslavija zamudila v 80. minuti igre. Tedaj je Perea, korak v svojem kazenskem prostoru, z roko zbil žogo pred našimi napadalci in sodnik Agnolin, ki je imenitno vodil tekmo, je upravičeno dosodil enajstmetrovko.

Hadžibegić je vzel kratek zalet, streljal je v levi spodnji kot kolumbijskih vrat. Higuita se je vrgel v pravo smer in ta, ne premočan in ne natančen strel ukrotil.

Kolumbijci so skušali izenačiti, vendar si niso ustvarili zrelejših priložnosti, saj so naši nogometaši v obrambi igrali dokaj zanesljivo. Več kolumbijskih strelov od daleč pa je zletelo mimo Ivkovićevih vrat.

Edini rumeni karton je pet minut pred koncem tekme dobil Stojković, ker je s strelom v vrata nadaljeval akcijo po sodnikovem žvižgu (offside).

SKUPINA D

Jugoslavija 1 (0)
Kolumbija 0 (0)

BOLOGNA – Štadion Renato Dell'Ara, gledalcev 30.000, sodnik Agnolin (Italija).
STRELEC: 1:0 – Jozić (74).
JUGOSLAVIJA: Ivković, Stanojković, Spasić, Hadžibegić, Jozić, Brnović, Sušić, Katanec (Jarni), Šabanadžović, Stojković, Vujović (Pančev).
KOLUMBIJA: Huguita, Escobar, H. Gomez, Herrera, Perea, G. Gomez, Valderrama, Redin (Estrada), Alvarez, Rincon (Hernandez), Iguaran.
RUMENI KARTONI: Jugoslavija 1, Kolumbija 0.

Halo, mondiale!

Dedek SP v Italiji

Vratar angleške reprezentance Peter Shilton, ki se je rodil 18. septembra leta 1949, je najstarejši med udeleženci mondiala v Italiji. Po cigarete lahko pošlje napadalca Kameruna Rogerja Milla, ki je star 38 let, mlajši pa so tudi Urugvajec Pereira, Belgijec Gerets, Egipčan El-Batal, vsi šestintridesetletniki. Shilton je v Italiji na svojem tretjem svetovnem prvenstvu, sinoči pa se je vpisal med legende svetovnega nogometa, saj je na tekmi z Irsko izenačil rekord reprezentanta Severne Irske Pata Jenningsa, ki ima za seboj 119 nastopov v dresu državne reprezentance.

Komentar

Ocena 7 trojki Jožić, Sušić, Jarni

BOLOGNA – Dragocena zmaga, ki modrim brškone odpira vrata v drugi krog. Modri so jo izvojevali po težkem boju, bila je brez pravega sijaja, toda na mondiale vendarle štejejo samo točke. Kolumbijci so igrali lepše, a vendar je bila to ena doslej najslabših tekem na SP, zato ni čudno, da so največji aplavz na štadionu Dall'Ara dobili Kamerunci, potem ko so objavili, da so premagali Romunijo.

Kolumbija je bila povsem drugačen nasprotnik kot na štartu ZRN v Milanu. Naš selektor Ivica Osim je tokrat sestavil bolj delovno moštvo, toda medtem ko modri v Milanu z Nemci niso mogli »igrati« zaradi izredno podrejene vloge v »delu«, so imeli tokrat za igro premalo ustvarjalnih igralcev. Toda našega selektorja je bilo tokrat vendarle lažje razumeti, saj je moral kalkulirati tudi z možnostjo remija ter s tem, da bi se tudi kot tretjeuvrščeni še lahko uvrstili v drugi krog. Osimov račun se je na veliko srečo izšel.

V prvem polčasu so Jugoslovani igrali rahlo podrejeno vlogo, Kolumbijci so brez posebnih težav odbili vse jugoslovanske napade, v katerih je bilo malo »dinamita«. Zlatko Vujović je bil tako kot v Milanu spet »odrezan« od soigralcev, toda tokrat je zato kriv predvsem sam, saj je igral preveč enostransko. Na srečo je bil veliko bolj razpoložen Safet Sušić, ki je vlogo na sredini igrišča opravil veliko bolje kot razvpiti Stojković, ki se je ves čas skrival nekje v ozadju, tako da ga ni bilo ne v sredini in ne na desni strani, kjer je bilo še največ priložnosti za protiudare. Toda tu je bil zelo pogosto v glavni vlogi novinec Stanojković, ki je bil ves prvi polčas povsem izgubljen. Osim bi ga moral že po dvajsetih minutah zamenjati, saj ni opravil nič v napadu, v obrambi pa je bil za Ivkovića celo nevarnejši kot kolumbijski napadalci.

Osim je tokrat razdelil veliko določenih nalog, ki so jih naši igralci še kar uspešno opravljali. Še največ težav je imel Spasić z Rinvonom, najmanj pa Šabanadžović z Valderramo, ki je igral – tako kot vselej – zelo statično. Kolumbijci pa so si z igro kratkih podaj od noge do noge vendarle ustvarili nekaj skromnih priložnosti, Jugoslovanom ni nič uspevalo ne s kombinatorno igro in ne s preskokom v igri. Modri so bili tako skoraj brez priložnosti, za najlepši pa jih je prikrajšal stranski sodnik iz Gabona, ki je dve akciji neupravičeno zaustavil zaradi offsideja.

● Ocene: Ivković 6, Stanojković 4, Spasić 5, Hadžibegić 6, Jožić 7, Brnović 6, Sušić 7, Stojković 6, Vujović 5, Katanec 6, Šabanadžović 5, Jarni 7, Pančev 5.

Ob odmoru v slačilnici je Srečko Katanec, ki je dobil kar nekaj zaporednih udarcev, sporočil, da ne more več teči. Njegovo vlogo je nato prevzel solidni Brnović, v vlogi levega branilca pa je imel mladi Jarni sprva probleme tako v obrambi kot v napadu. Toda v nadaljevanju se je hitri Splitčan razigral in tako razbremenil najagilnejšega igralca Safeta Sušića. Toda v večjem delu drugega polčasa so Jugoslovani vendarle igrali precej podrejeno vlogo, zelo realno je bilo mogoče pričakovati, da se bo kakšna izmed izgubljenih žog v kazenskem prostoru znašla v Ivkovićevi mreži. Toda to se vendarle ni zgodilo, celo nasprotno: naš vratar vse do konca skoraj ni imel priložnosti, da bi se izkazal. Gol Jugoslovanov je bil resnično nepričakovan, nikakor pa ne naključen, saj je Osim Jozića tokrat namenil nekakšno skrivno vlogo. In tu je imel zares srečo, kajti kolumbijski trener Maturana, ki je v igri pripravil odgovore na vse probleme, za Jozića ni imel ustrezne rešitve. Davor Jožić je bil v pravem trenutku igralec več. In za to gre: dobiti igralca več.

FRANCI BOŽIČ

SKUPINA B

Kamerun 2(0)
Romunija 1(0)

BARI – Štadion San Nicolo, gledalcev 20.000, sodnik Silva Valente (Port).
Strelca: 1:0 – Milla (78), 2:0 – Milla (87), 2:1 – Balint (88).
KAMERUN: Nkono, Onana. Ebwelle, Kunde (Pagal), Tataw. Ndip Akem, Mbough, Mfede, Makanaky, Oman Biyik, Maboang (Milla).
ROMUNIJA: Lung, Rednic, Klein, Andone, Popescu, Rotariu, Sabau, Hagi (Dimitrescu), Timofte, Lacatus, Raduciau (Balint).
RUMENI KARTONI: Kamerun 1, Romunija 1.

Kamerunci se v prvem polčasu nikakor niso mogli prav prebiti skozi strnjeno romunsko obrambo in največ, kar jim je uspelo, so bili nenevarni streli z velike daljave. Precej bolj vroče je bilo na drugi strani, kjer so Romuni z dolgimi podajami zlahka izkoriščali številne luknje v obrambi nasprotnika. Kamerunce je najhujšega rešil le izvrstni vratar Nkono. V drugem polčasu so se Romuni nekoliko bolj odprli, vendar je igra kaj kmalu zamrla in zdelo se je, da sta tekmeca kar zadovoljna z remijem. Toda to je bila le taktična prevara Kameruncev. V 78. minuti sta na navidezno nenevarno podajo z več kot pol igrišča na robu kazenskega prostora skočila Andone in Milla. Romun je padel, kamerunski veteran pa je gibčno skočil za žogo in Lung je bil nemočen. Romuni so tedaj silovito pritisnili, toda čakalo jih je še eno neljubo presenečenje. Tudi tokrat se je izkazal Milla, ki je vešče izkoristil visoko zablodelo žogo na robu romunskega kazenskega prostora in jo v slogu izkušenega strelca še enkrat poslal Lungu za hrbet. Dobro minuto kasneje so Romuni znižali izid. Dumitrescu je ostro podal v sredino kazenskega prostora Balintu, ki je takoj streljal. Nkono je sicer reagiral, vendar mu je žoga zletela ravno pod roko, s katero je dajal znak sodniku, da je Lacatus v offsideju. Za kaj več je Romunom zmanjkalo časa in tako se jim je maščevala brezskrbnost sredi drugega polčasa.

Petrović bo sodil tekmo Anglija : Nizozemska

RIM, 14. junija – Mednarodna nogometna zveza je določila, da bo Jugoslovan Zoran Petrović sodil tekmo skupine F med Anglijo in Nizozemsko, ki bo 16. t. m. v Cagliariju. To bo prvi nastop našega sodnika, ki je bil že tudi na SP v Mehiki, na tem prvenstvu.

Bela armada

Medicinsko osebje, ki skrbi za zdravje udeležencev in obiskovalcev mondiala '90, so poročevalci z 14. svetovnega nogometnega prvenstva poimenovali bela armada. Na dvanajstih štadionih je namreč 700 zdravnikov in 200 rešilnih avtomobilov, opremljenih z najsodobnejšimi aparaturami za prvo pomoč. Sanitetno osebje ima tudi nekaj helikopterjev in tri hitre čolne za prevoz ranjenih ali bolnih s Sardinije in Sicilije na celino.

Hašek in Moravčik v Franciji

RIM – V taboru reprezentance ČSFR so objavili, da bosta reprezentanta Hašek in Moravčik po SP igrala v Franciji. 26-letni Hašek se bo iz praške Sparte preselil v Strasbourg, 24-letni Moravčik pa bo dres Mitre zamenjal z onim St. Etienna.

Dnevnik SP

Nekateri so molili, drugi niso

BOLOGNA – Ura v zvoniku na Palazzo del Podesta nasproti bazilike S. Petronio iz 14. stoletja na enem najlepših evropskih trgov Piazza del Maggiore je odbila natanko poldne. Pet ur pred »usodno« tekmo Jugoslavija – Kolumbija. Vsakodnevni turistični utrip na osrednjem trgu so zmotili bučni nogometni navijači. Predvsem kolumbijski.

Skupina navijačev iz Bogote je pravkar prišla iz bazilike S. Petronio. »Molili smo za Valderramo, Higuito, Maturano in druge kolumbijske junake,« mi je dejal Rafael v mešanici španščine in angleščine. Spomnil me je na nek detajl iz slovenske nogometne sodobnosti: tudi Olimpijin trener Miloš Šoškić ob vsakem gostovanju – pa naj bo v Titogradu, Skopju, Sarajevu, Beogradu ali Zagrebu na dan tekme obišče največjo cerkev v mestu. Da, nogomet je tudi religija.

Rafael, ki je stavil na zmago Kolumbije, ne bi bil pa tudi razočaran z remijem, je za pot in bivanje v Italiji plačal 1500 dolarjev (pet mesečnih plač), če bo Kolumbija v drugem krogu, pa bo porabil še eno plačo. Vse bo nadoknadil doma, delal bo z vero v nogomet in Kolumbijo. Ponudil mi je požirek iz steklenice (ime pijače mi je napisal na listek: aguardiente Cristal) z nacionalno pijačo. Nekako iz vljudnosti sem potegnil požirek, spominjal me je na teguillo, ne da bi se zavedal, da sem s tem (tako kot tudi njegova druščina) tvegal 100.000 lir kazni.

Iz bazilike in s prav tako slovite katedrale S. Pietro so v glavnem hodili Kolumbijci. Le zakaj ne Jugoslovani, ki jih je v glavnem pripeljal Kompas (okrog 4000)? Razlog mi je izdal Kompasov »šef« Erni Domadenik: »Naši so bili v milanski katedrali, saj veš, kako je bilo potem z Nemci. O obisku kake cerkve nočejo več niti slišati, vsaj pred tekmo ne.«

Med množice znanih obrazov na Piazza del Maggiore stari znanec Vlado Šajn, nekdanji ljubljanski meteor med prvoligaškimi sodniki. »Ali veš, kje je kakšna dobra gostilna,« me je vprašal Vlado in se s skupino nadobudnih slovenskih sodnikov odpravil na frutti di mare k Nonnu Rossiju v ulici Strada Maggiore. Brez slivovke in brez molitve. »Boljši smo, dobili bomo,« je še rekel.

FRANCI BOŽIČ

SKUPINA A

Italija 1 (1)
ZDA 0 (0)

RIM – Olimpijski štadion, gledalcev 75.000, sodnik Codesal Mendez (Mehika).
STRELEC: 1:0 – Giannnini (12).
ITALIJA: Zenga, Baresi, Bergomi, Ferri, Maldini, Berti, De Napoli, Giannini, Donadoni, Carnevale (Schillaci), Vialli.
ZDA: Meola, Doyle, Banks (Stollmeyer), Windischmann, Armstrong, Balboa, Harkes, Ramos, Caliguiri, Vermes, Murrey (Sullivan).
RUMENI KARTONI: Italija 1, ZDA 1.

Italijani, trikratni svetovni prvaki, so napadalno začeli dvoboj z neizkušenimi Američani. Že v 9. minuti igre je moral ameriški vratar Meola odločno posredovati pri strelu Viallija z glavo. V 12. minuti pa je bilo že 1:0 za Italijo. Akcija azzurrrov je stekla po levi strani, žoga je priletela k Vialliju, ki pa jo je pred kazenskim prostorom preskočil. Dobil jo je Giannini, se otresel Windischmanna, prodrl v kazenski prostor in z razdalje 12 m zadel levo stran ameriških vrat.

Američani so imeli v prvem polčasu le eno priložnost, ki jo je zamudil Harkes, ko je z glavo streljal mimo vrat.

V 32. minuti je Američan Caliguiri zagrešil prekršek v svojem kazenskem prostoru nad Bertijem in sodnik je pokazal na belo točko.

Strelec z 11-m je bil Vialli. Zadel pa je le levo vratnico in enajsterici sta odšli na odmor z minimalnim vodstvom Italijanov.

Italijani so v drugem polčasu veliko napadali, toda gola niso več dosegli. Američani so tokrat prijetno presenetili. V 70. minuti je Murrey lepo izvedel prosti strel. Zenga je žogo odbil, pritekel je Vermes, streljal, žoga se je skotalila Zengi pod telesom, nevaren položaj pred italijanskimi vrati pa je rešil Ferri. Ta je zaradi pretirane ostrosti kasneje dobil rumeni karton, ki ga je bil deležen pri ZDA tudi Banks.

Z drugo zmago so se Italijani že uvrstili med 16 najboljših.

Prvenstvo navijačev

Evropska zveza nogometnih navijačev, ki združuje organizirane navijaške klube v vseh državah UEFA, namerava leta 1992 organizirati evropsko prvenstvo nogometnih navijačev. Na tem prvenstvu bi igrale prejkone vse evropske države, ki so včlanjene v to organizacijo. To je v Milanu izjavil Franco Lupattelli, predsednik evropskega narodnega športnega gibanja. To je zatrdil na simpoziju, na katerem sodelujejo zastopniki navijaških organizacij iz Italije, Španije, ZRN in Anglije.

POŽRTVOVALNA IGRA – Dvoboj med Jugoslavijo in Kolumbijo je bil trd, kar dokazuje tudi posnetek iz prvega polčasa. Z leve: Stojković, R. Gomez, Katanec (13) in Valderrama v boju za žogo. (Telefoto: Tanjug)

Valerij Lobanovski »divji« na sodnika Fredrikssona

NEAPELJ – Sovjetski selektor Valerij Lobanovski po porazu na štadionu San Paolo ni skoparil s komplimenti na račun Argentincev pa tudi očitkom na račun neučinkovitosti svojih napadalcev se ni izognil. Toda tisti hip, ko je izčrpal ti dve temi, se ni mogel več zadržati. Njegov izliv besa na račun sodnika Fredrikssona bo, kot ocenjuje Corriere della Sera, zagotovo do temeljev pretresel rimski hotel Hilton, kjer se je nastanil glavni štab FIFA.

Italijanski tisk piše, da je Lobanovski od FIFA zahteval »glavo« Fredrikssona, ki sicer med poznavalci velja za enega boljših in bolj zanesljivih sodnikov.

»Zdi se mi, da tukaj vsi delajo poskuse z našo kožo. Sodnik, ki spregleda tak prekršek, kakršnega je naredil Maradona, ko je ubranil svoja vrata z roko, ne more soditi tekem svetovnega prvenstva. Ta isti Fredriksson nas je pokopal že na SP v Mehiki, ko je spregledal nekaj očitnih offsidejev Belgijcev,« je dejal med drugim. Pripomba o eksperimentiranju se najbrž nanaša na izključitev Besonova. FIFA je kazen za tak prekršek sicer res predvidela, vendar je očitno, da se sodniki v takih primerih večinoma že odločajo po lastni presoji.

VALERIJ LOBANOVSKI

Izjave:

● Ivica Osim,, jugoslovanski selektor: »V pravem boksarskem dvoboju smo dobili po točkah. Bila je težka tekma, po porazu z ZRN smo bili grogirani, obnovljeno moštvo pa je imelo v igri precej težav, kar ni čudno, saj nekateri igralci že dolgo niso igrali.«

● Refik Šabanadžović: »Moja naloga je bila zaustaviti Valderramo in mislim, da mi je to uspelo. Srečanje resda ni bilo posebno kakovostno, vendar je bilo nekaj takega tudi pričakovati. Nam je bila najpomembnejša zmaga.«

● Robert Jarni: »Mislim, da smo zasluženo zmagali. Po hudem porazu z ZRN smo se srečanja s Kolumbijo kar malce bali, zato smo zmage toliko bolj veseli. Upam, da je bil selektor Osim z mano zadovoljen.«

Strelci

2 gola – Lacatus (Rom), Skuhravy (ČSFR), Matthäus (ZRN), Careca (Bra), Milla (Kam), **Jozić (Jug);** 1 gol: Omam Biyik (Kam), Schillaci (Ita), Redin (Kol), Valderama (Kol), Bilek (ČSFR), Hašek (ČSFR), Luhovy (ČSFR), Caligiuri (ZDA), Brehme (ZRN), Klinsmann (ZRN), Cayasso (Kost), Brolin (Šve), Lineker (Ang),Sheedy (Ir), De Grijse (Bel), De Wolf (Bel), El Ghani (Egipt), Kieft (Niz), Troglio (Arg), Burruchaga (Arg), Balint (Rom), Giannini (Ita).

Karloni

Rdeči: 2 – Kamerun; 1 – ZDA, SZ.
Rumeni: 5 – Argentina; 4 – Kamerun; 3 – ZAE, ČSFR, Brazilija; 2 – ZDA, Španija, Urugvaj, SZ, Romunija; 1 – Italija, Avstrija, ZRN, Anglija, Švedska, Egipt, Nizozemska, Jugoslavija.

Rezultati in lestvice

Skupina A

1. kolo: Italija : Avstrija 1:0 (0:0), ČSFR : ZDA 5:1 (2:0).
2. kolo: Italija : ZDA 1:0 (1:0), Avstrija : ČSFR (15. t. m., Firence, 17).
3. kolo: Italija – ČSFR (19. t. m., Rim, 21), Avstrija – ZDA (19. t. m., Firence, 21).

Italija	2	2	0	0	2:0 4
ČSFR	1	1	0	0	5:1 2
Avstrija	1	0	0	1	0:1 0
ZDA	2	0	0	2	1:6 0

Skupina B

1. kolo: Kolumbija : Argentina 1:0 (0:0), Romunija : SZ 2:0 (1:0).
2. kolo: Argentina : SZ 2:0 (1:0), Kamerun : Romunija 2:1 (0:0).
3. kolo: Argentina : Romunija (18. t. m., Neapelj, 21), Kamerun : SZ (18. t. m., Bari, 21)

Kamerun	2	2	0	0	3:1 4
Romunija	2	1	0	1	3:2 2
Argentina	2	1	0	1	2:1 2
SZ	2	0	0	2	0:4 0

Skupina C

1. kolo: Brazilija : Švedska 2:1 (1:0), Kostarika : Škotska 1:0 (0:0).
2. kolo: Brazilija : Kostarika (16. t. m., Torino, 17), Švedska : Škotska (16. t. m., Genova, 21).
3. kolo: Brazilija : Škotska (20. t. m., Torino, 21), Švedska : Kostarika (20. t. m., Genova, 21).

Brazilija	1	1	0	0	2:1 2
Kostarika	1	1	0	0	1:0 2
Švedska	1	0	0	1	1:2 0
Škotska	1	0	0	1	0:1 0

Skupina D

1. kolo: Kolumbija : Združeni arabski emirati 2:0 (0:0), **ZRN : Jugoslavija 4:1 (2:0).**
2. kolo: **Jugoslavija : Kolumbija** 1:0 (0:0), ZRN : ZAE (15. t. m., Milano, 21).
3. kolo: ZRN : Kolumbija (19. t. m., Milano, 17), **Jugoslavija : ZAE** (19. t. m., Bologna, 17).

ZRN	1	1	0	0	4:1 2
Kolumbija	2	1	0	1	2:1 2
Jugoslavija	**2**	**1**	**0**	**1**	**2:4 2**
ZAE	1	0	0	1	0:2 0

Skupina E

1. kolo: Belgija : Južna Koreja 2:0 (0:0), Urugvaj : Španija 0:0.
2. kolo: Belgija : Urugvaj (17. t. m., Verona, 21), J. Koreja : Španija (17. t. m., Videm, 21).
3. kolo: Belgija : Španija (21. t. m., Verona, 17), J. Koreja : Urugvaj (21. t. m., Videm, 17).

Belgija	1	1	0	0	2:0 2
Španija	1	0	1	0	0:0 1
Urugvaj	1	0	1	0	0:0 1
J. Koreja	1	0	0	1	0:2 0

Skupina F

1. kolo: Anglija : Irska 1:1 (1:0), Nizozemska : Egipt 1:1 (0:0)
2. kolo: Anglija – Nizozemska (16. t. m., Cagliari, 21), Irska – Egipt (17. t. m., Palermo, 17).
3. kolo: Anglija – Egipt (21. t. m., Cagliari, 21), Irska – Nizozemska (21. t. m., Palermo, 21).

Anglija	1	0	1	0	1:1 1
Egipt	1	0	1	0	1:1 1
Irska	1	0	1	0	1:1 1
Nizozemska	1	0	1	0	1:1 1

Slovenijašport
adidas
ÓPREMLJEVALEC JUGOSLOVANSKE REPREZENTANCE
Slovenijašport
Slovenijašport
ÓPREMLJEVALEC JUGOSLOVANSKE REPREZENTANCE

Današnji spored

ZRN – ZAE (skupina D)

Milano, štadion Giuseppe Meazza, sodnik Spirin (SZ), ob 21. uri.

■ **ZRN** (postava s prve tekme): 1 – ILLGNER, 2 – REUTER, 3 – BREHME, 14 – BERTHOLD, 5 – AUGENTHALER, 6 – BUCHWALD, 8 – HÄSSLER (7 – LITTBARSKI) 10 – MATTHÄUS, 9 – VÖLLER, 15 – BEIN, (17 – MÖLLER), 18 – KLINSMANN; na klopi: 12 – AUMANN, 19 – PFÜGLER, 13 – RIEDLE; trener: BECKENBAUER.

■ **ZAE** (postava s prve tekme): 17 – FARAJ, 2 – K. G. MUBARAK, 15 – I. M. ABDULRAHMAN, 19 – E. M. ABDULRAHMAN (15 – A. A. SULTAN), 20 – Y. H. MOHAMED, 3 – A. T. JUMAA, 6 – A. M. ABDULLAH, 12 – H. G. ABASS, 14 – F. H. MUBARAK, 11 – BILAL, 10 – A. K. ALT TALIYANI, na klopi: 22 – A. H. MOHAMED, 13 – H. M. HUSSAIN, 5 – SULTAN, 21 – H. M. ABDULRAHMAN; trener: PERREIRA.

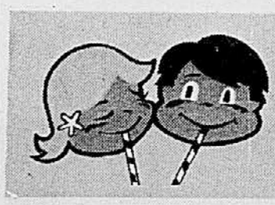
Slovenijašport

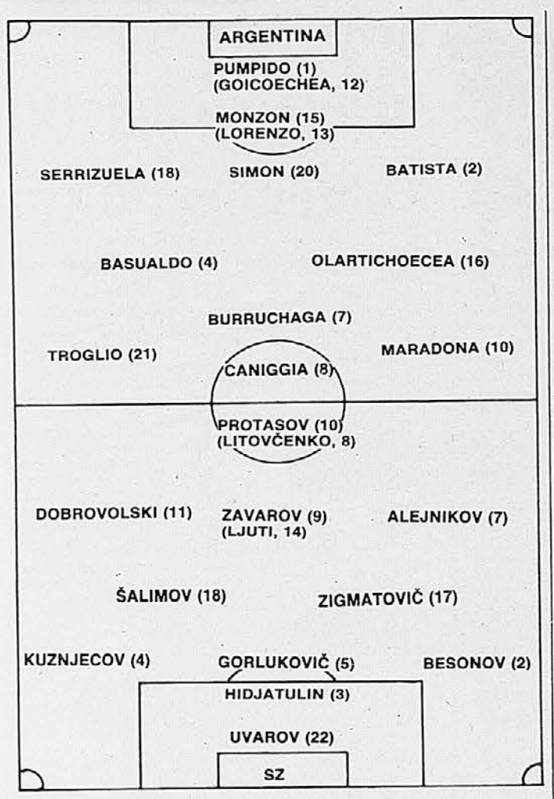
Avstrija – ČSFR (skupina A)

Firence, štadion Comunale, sodnik Smith (Škotska), ob 17. uri.

■ **AVSTRIJA** (postava s prve tekme): 1 – LINDENBERGER, 7 – RUSS, 3 – PECL, 18 – STREITER, 2 – AIGNER, 2 – SCHÖTTEL, 8 – ARTNER (6 – ZSAK), 10 – LINZMAIER (11 – HÖRTNAGL), 9 – POLSTER, 20 – HERZOG, 13 – OGRIS; na klopi: 21 – KONSEL, 15 – KEGLEVITS, 13 – OGRIS; trener: HICKERSBERGER.

■ **ČSFR** (postava s prve tekme): 1 – STEJSKAL, 3 – KADLEC, 6 – STRAKA, 4 – HAŠEK, 8 – CHOVANEC, 5 – KOCIAN, 11 – MORAVČIK, (14 – WEISS), 7 – BILEK, 10 – SKUHRAVY, 9 – KUBIK, 17 – KNOFLIČEK, (18 – LUHOVY); na klopi: 21 – MIKLOŠKO, 12 – FIEBER, 20 – NEMEČEK; trener: VENGLOŠ.

FlaVorAid
SOKOVI
adidas

GOL ŠTEVILKA 1 – Tako je bil Troglio uspešen z glavo. (Telefoto: EPA)

Tekma pod drobnogledom

Maradona in njegovi v slogu šampiona, SZ pa je imela prav neverjetno smolo

V doslej najlepši partiji prvenstva so oboji prikazali vrhunski nogomet – Sodnik Fredriksson spregledal enajstmetrovko, odločila pa je napaka sovjetskega branilca Kuznjecova

V naši stalni rubriki je docent dr. Zdenko Verdenik s svojo ekipo pripravil analizo osrednje tekme šestega tekmovalnega dne. Jutri bomo strokovne zapise nadaljevali z oceno tekme Jugoslavija : Kolumbija.

★ *Ocena igre – 4*

Argentina – 4, SZ – 4

Argentina in SZ sta prikazali najkvalitetnejšo igro doslej. Za takšno predstavo sta potrebna dva kakovostna nasprotnika in prava nesreča je, da bo morala SZ najverjetneje zapustiti nadaljnje tekmovanje. To grozeče bejstvo je spodbudilo obe moštvi k nadvse bojeviti igri, precej boljši, kot sta jo prikazali v uvodnih tekmah. Obe moštvi sta nastopili s precej spremenjeno igralsko zasedbo. Igra je bila v vseh vidikih vrhunska. Nudila je vse, kar kakovostna igra lahko nudi. Predvsem so bili opazni velika dinamika, bogastvo taktičnih in tehničnih rešitev, zanimivi dvoboji, veliko priložnosti in strelov na vrata ter uspešnih obramb vratarjev. Seveda so oboji delali tudi napake, tako tehnične kot taktične. Tehnične napake so se kazale v pomanjkljivi izvedbi tehničnih elementov (streli na vrata, nenatančnost podaj), taktične pomanjkljivosti pa so se pojavljale v nekaterih neustreznih rešitvah v obrambi in napadu. Moštvo, ki naredi manj napak, navadno zmaga. Seveda pogosteje naredi napako v obrambi moštvo, ki je pod pritiskom nasprotnika. Tako sta bili dve napaki usodni za moštvo SZ. Po Olarticoecheini prodaji s krila pred vrata se je Troglio znašel med dvema sovjetskima branilcema. Branilca sta odgovornost za pokrivanje prepuščala drug drugemu. Še večjo napako je naredil branilec Kuznjecov, ki je nespretno vrnil žogo soigralcem pred lastna vrata, tako da Burruchagi ni bilo težko doseči zadetka. Tudi napaka, ki jo je naredil Besonov pri pokrivanju Caniggie in je bil zaradi nje izključen, je prispevala k neuspehu sovjetskega moštva. Argentinci so napravili nekaj napak v obrambni vrsti, vendar jih nasprotniki niso znali izkoristiti. Poleg tega, da je bila igra enakovredna, sta k nekoliko kakovostnejši predstavi Argentincev odločilno prispevala Maradona v zvezni vrsti in Caniggia (zaradi prekrškov nad njim so bili izključeni že trije igralci) v konici napada. Prvi z odličnimi taktičnimi rešitvami in posamičnimi prodori, drugi s hitrimi pobegi pred nasprotnikova vrata. Že od začetka so oboji narekovali visok ritem, igrali so izredno disciplinirano in usklajeno z zelo podobno postavljenima taktičnima načrtoma. Kljub zelo napadalni igri ni prišlo do večjih presenečenj v obrambi. Oboji so na najboljši način upoštevali najpomembnejše zakonitosti medsebojnega sodelovanja med igralci, ki jih terja sodobni model igre. Po prvem zadetku so sovjetski igralci še povečali pritisk na nasprotnikova vrata, Argentinci pa so jim deloma tudi prepustili pobudo. To bi se lahko zanje usodno končalo, še zlasti če bi sovjetski igralci bolje izkoristili svojo priložnost. Igralci SZ so imeli žogo dalj časa v svoji posesti, Argentinci pa so izvedli več protinapadov. To je bilo glede na trenutni rezultat in s tem povezane taktične usmeritve tudi pričakovati. Argentinci so pogosteje streljali na vrata in bili natančnejši pri podajah. Ta podatek je pretežno pogojen z dejstvom, da so bili nasprotniki prisiljeni stalno napadati (Argentinci so se umaknili na svojo polovico in se agresivno consko branili). Južnoameričani pa so bili v protinapadih manj ovirani od sovjetskih igralcev. Kljub vsemu lahko ugotovimo, da se je tekma za sovjetsko moštvo nesrečno končala. Poleg zapravljenih priložnosti in izključitve Besonova je sodnik Fredriksson spregledal tudi očitno enajstmetrovko, ko je Maradona pred lastnimi vrati igral z roko. Tekma je pokazala, da sta bili uvodni igri obeh nasprotnikov proti Kamerunu oziroma Romuniji le trenutek slabosti (ni zmage brez visoke ravni motivacije, še zlasti v igri proti slabšim nasprotnikom), zaradi katerega so igralci Sovjetske zveze usodno kaznovani, Argentincem pa bo opomin za naprej.

★ *Sistem igre*

SZ 1–4–5–1,
Argentina 1–4–5–1.

Oboji so v primerjavi z uvodnima tekmama nekoliko spremenili osnovno razporeditev igralcev. Odločili so se za zanesljivejšo različico, ki ponuja večjo koncentracijo igralcev v sredini, vendar zahteva tudi pogostejše prehajanje zveznih in obrambnih igralcev v konico napada. V konici napada je pri Argentincih igral Caniggia, pri SZ pa Protasov.

★ *Taktična usmeritev*

Obe moštvi sta bili glede na uvodna neuspeha prisiljeni zmagati. Temu cilju je bil prilagojen tudi taktični načrt, ki je bil pri obeh moštvih podoben. Tudi uporabljeni sistem igre kaže na to, da sta obe moštvi želeli z organiziranim in zgoščenim branjenjem že na sredini igrišča onemogočiti nasprotnika ter s hitrimi prehodi v napad doseči številčno premoč in s tem možnost za doseganje zadetka. Oboji so taktične usmeritve disciplinirano izvrševali in v začetku niso preveč tvegali. To je bilo videti v ne preveč pogostem vključevanju nekaterih zveznih igralcev v konico napada. Prvi zadetek je v taktičnem smislu povzročil nekatere spremembe v igri. Argentinci so se nekoliko bolj posvetili obrambi lastnih vrat in protinapadom, igralci SZ pa so bili zato prisiljeni napadati z dolgimi akcijami, kar je seveda mnogo težje.

★ *Tehnične sposobnosti*

Obe moštvi sta prikazali vrhunsko tehnično usposobljenost. Ta je v veliki meri pogojevala bogastvo taktičnih rešitev, pa tudi veliko dinamiko v igri. Nemara so bili Argentinci v tehničnem vidiku nekoliko raznovrstnejši. Visoko tehnično znanje je obojim omogočilo med igro pogoste presenetljive poteze, pa čeprav so bili ovirani s tesnim pokrivanjem nasprotnika.

★ *Kondicijske sposobnosti in motivacijski vidik*

Kondicijske sposobnosti in motivacijo je medsebojno težko ločiti. Motivacija namreč v veliki meri pogojuje tudi izkoristek kondicijskih sposobnosti. Na tako odločilnih tekmah, kot je bila ta, je to še zlasti opazno. Glede na to so bili igralci obeh moštev najbolj motivirani. Pomembnost tekme je torej pozitivno spodbudila pripravljenost igralcev na boj. To je nov dokaz, da gre za vedenjsko močne osebnosti, saj bi v nasprotnem primeru prav lahko prišlo tudi do apatije. Pogostost in intenzivnost raznovrstnih tekov, skokov, dvobojev, preigravanj, odvzemov žoge kažeta na to, da po kondicijski plati igralci obeh moštev niso imeli nobenih težav. Morebiti so bili sovjetski igralci kondicijsko za spoznanje bolje pripravljeni.

★ *Ključni trenutki tekme*

V igri je bilo nekaj situacij, ki bi lahko, ali so odločilno vplivale na potek tekme. Omeniti kaže nekaj velikih priložnosti na obeh straneh, ki jih igralci niso izkoristili. Če bi jih, bi bil tok dogodkov verjetno povsem drugačen. Toda kljub temu je bila napaka branilca Kuznjecova v 70. minuti odločilna za končno zmago Argentincev. Kuznjecov je nespretno podal žogo pred lastna vrata soigralcu Zigmantoviču, ta se je žoge le deloma dotaknil, in na splošno presenečenje se je žoga odbila do Burruchage (ni bil v offsideu, ker se je žoge zadnji dotaknil igralec moštva v obrambi), ki je zlahka dosegel zadetek. Rezultat 2:0 je dokončno odločil o zmagovalcu, pa čeprav je bilo do konca še 20 minut igre. Do tega rezultata je bila SZ kljub igralcu manj najmanj enakovredna Argentincem in so njeni igralci nenehno pritiskali na nasprotnikova vrata. Po tem zadetku je pritisk nekoliko popustil.

GOL ŠTEVILKA 2 – Strelec je bil Burruchaga. (Telefoto: EPA)

★ *Osrednja osebnost*

Zvezni igralec Diego Maradona je znova zablestel v vsem svojem sijaju. Njegov odnos do igre je bil vse prej kot zvezdniški. Znova je obudil spomin na svoje najboljše nogometne čase. To dokazuje, da je njegova forma v vidnem vzponu. Vso tekmo je odigral zelo odgovorno, veliko je tekel in sodeloval tudi v obrambi. Svojo igro je podredil kolektivnim zahtevam in kot posamezник veliko prispeval h končnemu uspehu. Njegova ustvarjalnost v igri in sposobnost preigravanja sta temelj, na katerem bo argentinsko moštvo zagotovo gradilo nadaljnje uspehe.

★ *Analiza zadetkov*

1:0 – Olarticoechea se je bliskovito vključil v protinapad po levem krilu in s tehnično dovršenim udarcem po zraku podal žogo Trogliu, ki je neovirano z glavo dosegel zadetek. Vratar Uvarov ni imel nobenih možnosti. Krivdo za zadetek gre pripisati obema branilcema, ki v odločilnem trenutku nista pokrila strelca.

2:0 – Zadetek je že opisan v poglavju o ključnih trenutkih tekme. Gre za začetniško napako branilca Kuznjecova, ki je ob podaji žoge nazaj svojim soigralcem povsem spregledal Burruchago.

dr. ZDENKO VERDENIK

Sodnik o sodniku

»Na tekmi Argentina : Sovjetska zveza smo bili spet priča številnim kartonom. Reči pa moram, da me glavni sodnik Fredriksen iz Švedske ni prepričal. Imel je različen kriterij za prekrške v prvem in drugem polčasu. V prvem je pustil teči igro, v drugem pa jo je sekal, kot da bi se želel izpostaviti, opozoriti nase. Potem ko je izključil Besonova pri SZ, pokazal rumeni karton Zigmatoviču in ni dosodil 11-m zaradi roke Maradone pred argentinskimi vrati, je s pretirano ostrostjo delil rumene kartone Argentincem, kot da bi se skušal enajsterici SZ odkupiti za spodrsljaje. Menim, da se je premalo gibal, zato ni zapustil najboljšega vtisa,« pravi predsednik ljubljanskih nogometnih sodnikov in nekdanji mednarodni sodnik **Vlado Tauzes**.

Igralec o igralcih

»Argentina : Sovjetska zveza je bila prava prvenstvena tekma, izenačena in polna tempa. Menim pa, da so nogometaši SZ kljub porazu zapustili dober vtis. Obe tekmi so v skupini doslej sicer izgubili z 0:2, vendar so kljub temu reprezentanca, ki vsekakor sodi v osmino finala. Tudi sodnik jih je oškodoval za enajstmetrovko, ko v prvem polčasu ni dosodil očitne roke argentinskega igralca v kazenskem prostoru,« pravi 21-letni nogometaš Tesola Slovana **Nenad Protega**, ki mu je sicer najbolj ugajal Aleksander Zavarov, sloki napadalec Sovjetske zveze: igranje pri Juventusu in liga v Italiji sta zanj pač pretrdi, bržčas bo sedaj bolje igral v Franciji. Sicer pa je tokrat tudi Maradona igral mnogo bolje kot proti Kamerunu, imel je pač več prostora, več je tekal in se tudi vračal v obrambo po žogo.«

J. Z.

	SZ			Argentina		
	I. pol.	II. pol.	skupaj	I. pol.	II. pol.	skupaj
Zadetki	0	0	0	1	1	2
Priložnost za zadetek	3	2	5	1	4	5
Streli na vrata	4	4	8	6	10	16
Koti	3	3	6	2	0	2
Prekrški	13	9	21	10	15	25
Prosti streli v bližini vrat	1	3	4	3	4	7
Izgubljene žoge	30	22	52	27	17	44
Protinapadi	6	4	10	2	8	10
Uspešni dvoboji	35	47	82	41	42	83
Žoga v posesti	11' 48"	13' 24"	25' 12"	12' 11"	10' 07"	22' 18"
Offside	1	1	2	0	1	1
Napačne podaje	24	17	41	16	8	24

»Rišem zato, da me ljudje lažje razumejo . . .«

Jugoslovanski nogometni trener Boro Milutinović je v razgovoru za Sportske novosti pobliže predstavil svoje delo z reprezentanco Kostarike – Veseli ga, da njegove resno jemljejo tudi Brazilci

MILANO – Posebni dopisnik zagrebških Sportskih novosti je na SP govoril z Jugoslovanom, ki je v prvem kolu tekmovanja pravzaprav najbolj opozoril nase. Gre za trenerja nogometašev Kostarike Boro Milutinovića. Ker je razgovor zares zanimiv, ga posredujemo tudi bralcem DELA FINALE.

– Ste bili presenečeni, ko je vaše, vendarle popolnoma neizkušeno moštvo, premagalo prekaljene profesionalce, kakršni so Škoti.

»Ne bom rekel, da sem pričakoval zmago, gotovo pa tudi nisem preveč presenečen. Naše priprave za svetovno nogometno prvenstvo so bile izjemno dobre – v Italijo smo prišli že 17. maja, veliko smo igrali, trenirali in se privajali na tukajšnje podnebje. Igro Škotov smo pretehtali do najmanjših podrobnosti in se nato dogovorili o taktiki. Spraševal sem se le, ali bodo fantje lahko uresničili tisto, kar smo si zamislili.«

– Očitno so bili sposobni tega?

»Da, devet jih je igralo naravnost imenitno, nekateri celo nad svojimi dejanskimi zmožnostmi, dva pa sta odpovedala. Ne sprašujte, katera dva, ker je to naš interni problem, ki smo ga že rešili.«

– Tako kot v Mehiki, tudi tu kar naprej rišete, celo na igrišču.

»Že dolgo živim v latinski Ameriki, tam sem se tudi poročil, zato dobro poznam način mišljenja teh ljudi. Če jim narišem, si lažje zapomnijo, o tem sem se prepričal že nekajkrat. Nekateri mislijo, da sem ekshibicionist. Neumnost! Če tako zbujam pozornost, kaj potem! Vse to konec koncev sodi v naše delo, mar ne?

– Očitno ne gre zgolj za telesno pripravljenost?

»Razumljivo, če hočeš uspeti, moraš posvetiti veliko pozornosti tudi psihološkim pripravam. Včasih vztrajam pri šablonah, čeprav jih je težko vsiliti igralcem, ki predvsem radi improvizirajo. Zato sem bil do neke mere presenečen in kajpada navdušen nad resnostjo in doslednostjo, s katero so na tekmi proti Skotski uresničevali dogovorjeno taktiko. Naša glavna naloga je bila dobro pokrivati Mc Inallyja, onemogočiti Johnstona in počakati na priložnost za uspešen napad. Posrečilo se nam je prav vse.«

– Zdaj je na vrsti Brazilija.

»Da, novi favorit. Kot sem slišal, nas je Lazaroni snemal in nas močno hvali. To pomeni, da nas je začel tudi ceniti. Kakorkoli že, vidimo se v soboto.«

– Kakšno taktiko boste ubrali zoper Lazaronija?

»Tudi to bo jasno v soboto.«

– Nameravate premagati še Brazilijo?

»Čeprav sem človek, ki stoji trdno na tleh, imam v sebi tudi nekaj »indijanskega« – vsaj tako sem te dni prebral v tukajšnjem časopisju. In Indijance nadvse cenim, ker so pogumni in modri. Gotovo nisem tako nespameten, da bi po eni sami zmagi obljubljal hribe in doline, tako da bi nazadnje še rekli, da smo moji fantje in jaz norci oziroma klovni. Upam, da bomo spet igrali tako zavzeto kot proti Škotski, pa bomo videli, kako bo. Konec koncev tudi Brazilci, tako kot Škoti, ta čas nimajo več velikih zvezd, a so vendarle po vsem daleč pred majhno Kostariko.«

– Kakšni so vaši načrti za v prihodnje?

»Nekaj mora biti jasno: kostariške reprezentance namreč nisem prevzel zato, da bi veliko zaslužil. Tam to niti ni mogoče. Bil sem trener mehiškega prvoligaša Pumasa Universitaria, ko so me povabili v Kostariko. Ljubše mi je bilo sodelovati na mondialu kot trener, zato sem predlog sprejel. Pozneje se bom vrnil v Mehiko. Koliko časa bom še tam, ne vem, a gotovo ne dolgo, saj sem pravzaprav večni popotnik in potepuh, čeprav imam dom v Ciudad Mexicu.«

– Mar to pomeni, da imate nove, zanimivejše ponudbe?

»Da denimo iz Francije. Gre za Nico in Strassbourg.«

– In kakšne so vaše želje?

»Če me že sprašujete, bi rad treniral madridski Real!«

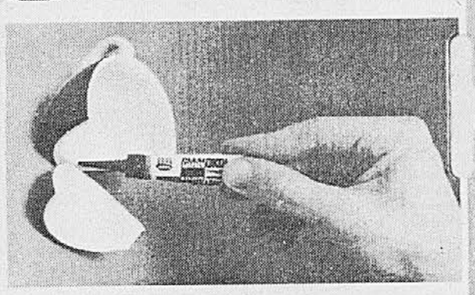
Morebiti, Boro nekega dne, nemara celo prej. Veliko tega je odvisno tudi od naslednje sobote in od uvrstitve Kostarike v Italiji. Tu namreč »snemajo« tudi iz Reala. V Madridu pa je še »njegov« Hugo Sanchez in Sanchezovim priporočilom radi prisluhnejo vsi.

MILIVOJ NIKOLIĆ
(Sportske novosti)

● **Za delo z reprezentanco Kostarike je Milutinović po neuradnih virih dobil 24.000 dolarjev. Premija za zmago nad Škotsko je znašala 1500 dolarjev po osebi, uvrstitev v drugi krog pa bi vsakemu od igralcev in vodstva navrgla dodatnih 6000 dolarjev.**

Ko ti vse narobe gre kapljica rešuje te!

CIANOKOL®

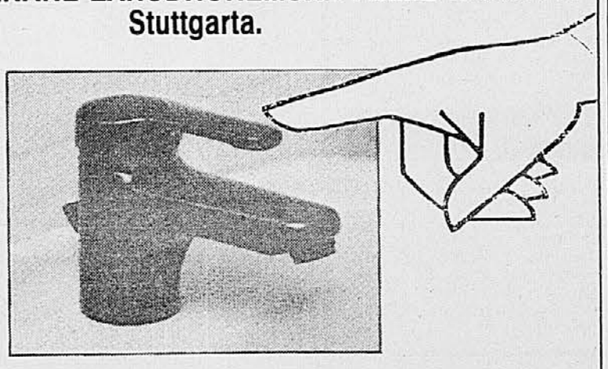
TRENUTNO VSESTRANSKO LEPILO

PRIZNANA KAKOVOST V NOVI OBLEKI

MERKUR KRANJ

KUPUJETE NOVE PIPE ZA KOPALNICO ALI KUHINJO?
STE SE MORDA ODLOČILI ZA ZAMENJAVO?

V naših brezcarinskih prodajalnah PARTNER v Kranju (Koroška c. 2) in IDEAL v Ljubljani (Wolfova 8)
PO UGODNIH CENAH ŠTEVILNE MODELE PIP V RAZLIČNIH BARVAH PRIZNANE ZAHODNONEMŠKE FIRME HANSA iz Stuttgarta.

NAJ VAS LEPOTA JUTRANJEGA DOTIKA SPREMLJA DO VEČERA!

gorenje Video & Avdio

doživljajte svetovno prvenstvo Italija 90 s televizorji in videorekorderji Gorenje sprejem satelitske in kabelske televizije

OPREMLJEVALEC adidas JUGOSLOVANSKE REPREZENTANCE

BOŽJA ROKA ŠE IGRA...

Bo že res, da je Maradonina roka božja. Diego Maradona je na svetovnem nogometnem prvenstvu pred štirimi leti v Mehiki na polfinalni tekmi proti Angliji zabil gol z roko, nato pa je vsevprek izjavljal, da je bila to božja roka. Božja roka pa je očitno igrala tudi v sredo na štadionu San Paolo v Neaplju, ko je Maradona z roko preprečil zanesljiv gol Sovjetske zveze.

To so natanko videli vsi. Fotoreporterji za vrati, strokovnjaki na tribunah, najbolj pa se je tega zavedal nedvomno Maradona sam, ki je z roko preprečil žogi pot v mrežo. Špet božja roka pač.

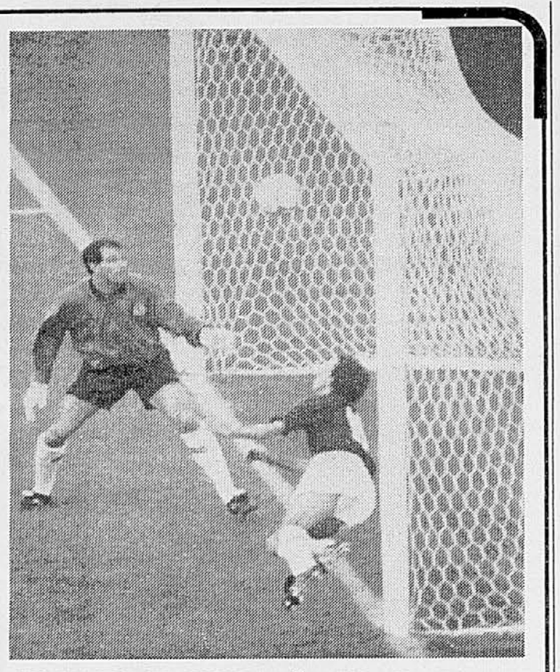
Očitnega prekrška pa ni videl le švedski sodnik Erik Fredriksson, 47-letni finančni strokovnjak, ki je sodil že na dveh svetovnih prvenstvih. Kaže, da temu švedskemu sodniku sovjetski nogometaši niso posebno pri srcu. Sovjetsko reprezentanco si je pošteno privoščil že na svetovnem prvenstvu pred štirimi leti v Mehiki, ko ji je razveljavil dva gola. Bilo je 15. junija 1986, ko je Belgija v osmini finala mehiškega mundiala premagala Sovjetsko zvezo s 4:3.

Na severu Italije, na videmskem štadionu, pa ni bilo sodniškega škandala, prav gotovo tudi manj razočaranja kot na San Paolu v Neaplju, ki ga je reprezentanca Sovjetske zveze zapuščala sklonjenh glav, saj so bili v tem odhodu že koraki slovesa od mondiala v Italiji. Vendar pa nekdo tudi na videmskem štadionu Friuli ni vedel ali bi preklinjal ali jokal.

Urugvajski reprezentant Ruben Sosa, »Italijan«, napadalec rimskega Lazia, je na štadionu žel ovacije, zasluženo, saj je bil najboljši igralec v reprezentanci. A prav ta igralec se je tudi tolkel po glavi. Zastreljal je enajstmetrovko, ki bi lahko odločila tekmo.

Po tekmi se ni mogel potolažiti. Tudi, ko ga je trepljal po rami prijatelj Carlos Aguilera, dodal pa še: »Nič ne maraj Ruben, tudi Pele včasih ni zadel . . .,« je samo zmajeval z glavo, kot da ne more razumeti, kako je naredil napako.

»Prvenstvo se je začelo zelo dobro za Urugvaj, zelo slabo pa zame. Dobro poznam Zubizarreto. Študiral sem ga tudi po filmskih posnetkih. Da ga vsaj ne bi. Tedaj bi udaril žogo kot običajno. Škoda. Tako dobro nam je šlo. Španiji nismo pustili niti dihati. Prav jaz sem kriv, da nismo zmagali. Vem, da enajstmetrovko lahko zgrešiš, s tem še ni konec sveta. Vseeno pa si tega ne bom zlepa odpustil. Da se bom odkupil, bom dal Belgiji dva gola, pa tudi Koreji dva. Tako bom tudi med kandidati za najboljšega strelca. Naslov najboljšega strelca si na moč želim,« je pripovedoval Sosa, ko je prišel nekoliko k sebi.

DVAKRATNA TRAGEDIJA – Španski branilec Villaroya je urugvajski strel ustavil z roko . . .

Tudi pohvale Dina Zoffa, tehnika Lazia, ki je poudaril, da je bil Sosa najboljši na igrišču, niso nič zalegle. Ruben Sosa se mu je samo zahvalil za lepe besede in pripomnil: »Sedaj bom nestrpno čakal na novo enajstmetrovko. Ne govorim tja v en dan – ne bom več zgrešil. Noben vratar me ne bo več hipnotiziral. Ko bi le premagali Španijo, ki je bila v drugem polčasu na tleh. Alvez sploh ni imel nobenega dela več.«

»Res je,« se je vmešal kapetan urugvajske reprezentance Francescoli, »videti je bilo, kot da Španci samo še čakajo konca tekme.«

Kompliment je Urugvajcem izrekel tudi selektor francoske reprezentance, ki je gledal tekmo skupaj s Paolom Rossijem in tenoristom Placidom Domingom: »Prišel sem na tekmo, da bi videl Španijo, a sem videl samo Urugvaj.«

Na drugi strani vrsta razočaranih igralcev španske reprezentance. Drobni Manolo je najkrajše povedal o tekmi veliko: »Ta tekma bo v naši zgodovini zapisana kot sramota.«

Rdeče furije po tekmi niso bile rdeče le po dresih, ampak tudi od sramu. Senatorji Reala so jih gledali postrani. Nobene besede v tolažbo.

Kako le, saj so se reprezentanti še sami obtoževali. Butragueno je bil zlasti strog do vseh napadalcev: »V napadu nismo imeli nobene ideje. Popolna zmeda. Še dobro, da so se sploh znašli branilci. Tako smo si vsaj rešili kožo. Neodločen rezultat tudi nekaj velja. Slabše bi bilo, če bi se sedajle pogovarjali o izgubljeni tekmi. Tudi to bi se kaj lahko zgodilo. Urugvaj ni kar tako. Še daleč zna priti.«

Zanimivo je tudi mnenje vratarja španske reprezentance Zubizarreta, ki naj bi povsem »zmešal« nesrečnega strelca enajstmetrovke Soso: »Igral sem petdeseto tekmo v reprezentanci. Prepričan sem bil, da bom jubilej proslavil lepše, z zmago. Tako pa je vse veselje potonilo v bledi skupni igri. Glede enajstmetrovke samo to: naj Sosa ne govori traparij, da sem ga hipnotiziral. Še pogledal ga nisem. Gledal sem žogo. Sam si je kriv. Nerodno je poslal žogo čez vrata . . .«

To je le nekaj dnevnih drobtinic o grajah in pohvalah. Do konca svetovnega prvenstva v Italiji bo obojega še dovolj. V vseh reprezentancah. Tudi v tistih, ki jim gre kar dobro.

. . . Ruben Sosa (sklonjen desno) pa je streljal prek vrat in njegov prijatelj Carlos Aguilera (levo) se je lahko le prijel za glavo.

Ohcet z vodo in sokovi, mesto s »policijsko uro«

Na tekmi med Španijo in Urugvajem v Vidmu so bili tudi Paolo Rossi, Dino Zoff, Michel Platini in Placido Domingo – Špansko razočaranje

VIDEM – Glavno mesto Furlanije je končno dočakalo prvo srečanje svetovnega nogometnega prvenstva na prenovljenem štadionu Friuli. Številni navijači španske reprezentance so bili razočarani nad igro njihovih zvezdnikov, obenem pa veseli, da so dosegli vsaj neodločen izid. Urugvajski navijači so bili glede igre njihovih nogometašev lahko bolj zadovoljni, obžalovali pa so zastreljano enajstmetrovko. Najbolj zadovoljni so bili prireditelji in varnostniki, saj je bilo obnašanje navijačev obeh reprezentanc prav zgledno.

Zanimanje za prvo izmed treh srečanj nogometnih reprezentanc v Vidmu je bilo precejšnje ne le v deželi Furlaniji-Julijski Krajini, temveč tudi v sosednjem Venetu. Tako so na videmsko železniško postajo v zgodnjih popoldanskih urah prihajali posebni vlaki iz Trsta, Trbiža, Verone, Portogruara in od drugod. Precej navijačev se je v Videm pripeljalo tudi z avtobusi in avtomobili, vendar velikih zastojev v prometu in težav z iskanjem parkirnih prostorov ni bilo, saj so pred začetkom mondiala tu posodobili ceste do štadiona in zgradili nova parkirišča tako pri štadionu kot v mestnem središču.

Največ polemik je bilo med Videmčani zaradi 24-urne prepovedi točenja alkoholnih pijač, ki so jo prireditelji svetovnega prvenstva v nogometu uvedli iz varnostnih razlogov. Pijani navijači povzročajo neprimerno večje sitnosti kot trezni, toda, kaj pomaga, ko pa prepoved ne velja le za nogometne navijače, temveč za vse. Zaradi tega je prihajalo v Videmski pokrajini do številnih zapletov, ki so jih potem bolj ali manj uspešno reševali. Tukajšnji časopisi poročajo o neizmernem razočaranju in ogorčenju poročnega para in svatov, ki so si za dan poroke izbrali prav dan prohibicije. Ko so jim pri poročnem kosilu postregli z mineralno vodo in sadnimi sokovi, je prišlo do ostrega prepira, končal pa se je z demonstrativnim odhodom novopečenega tasta, ki se je po vino odpeljal v lastno klet. Sicer pa v Vidmu še nikoli niso prodali toliko brezalkoholnega piva.

Prireditelji so sporočili, da si je tekmo med reprezentancama Španije in Urugvaja ogledalo približno 37.000 gledalcev, vstopnice pa je kupilo 35.713 ljudi. Zanje so odšteli 1.872 milijonov lir, kar je doslej rekordni izkupiček na štadionu Friuli. Kljub temu, da so bile vstopnice razprodane že nekaj dni, je bilo na štadionu opaziti še precej prostih sedežev. Prireditelji pravijo, da so precejšnje število vstopnic dobili pokrovitelji svetovnega prvenstva, ti pa jih niso razdelili ali so jih podarili ljudem, ki jih nogomet ne zanima.

Na tribuni za častne goste je bilo mogoče videti veliko znanih obrazov iz športnega, poslovnega, političnega in kulturnega kroga. Med najbolj znanimi so bili nekdanji nogometaši **Paolo Rossi, Dino Zoff** in **Michel Platini,** predsednik deželne vlade **Adriano Biasutti,** videmski župan **Piergiorgio Bressani,** videmski škof **Alfredo Battisti,** poslovnež **Gianfranco Zoppas** in sloviti tenorist **Placido Domingo,** ki je bil tudi najbolj gorečnavijač španske reprezentance na tribuni za VIP.

Med tistimi, ki so takoj priznali, da bodo na tem srečanju navijali za Špance, je bil tudi Adriano Biasutti. »Ne le zato, ker sem osebni prijatelj španskega selektorja Suareza, temveč predvsem zaradi dobre igre španskih nogometašev«, je dejal Biasutti pred začetkom srečanja. Ob koncu tekme ni bil več tako prepričan, da Španci igrajo dober nogomet. Sicer pa je Adriano Biasutti eden izmed tistih, ki nasprotujejo prepovedi točenja alkoholnih pijač na dan tekme, saj meni, da lahko taka odločitev povzroči več škode kot koristi, posebno še, kadar gre za navijače, ki niso znani po svoji agresivnosti.

Videmski župan Piergiorgio Bressani se ni opredelil, za katero izmed reprezentanc navija. Izkazalo se je, da navija za Videm, saj je nenehno poudarjal koliko je mesto pridobilo s svetovnim prvenstvom v nogometu. »Mondiala bo konec, mi pa bomo imeli sodoben štadion, parkirišča, ceste, novo letališko poslopje. S pomočjo televizijskih prenosov bo za Videm zvedelo precejšnje število ljudi po vsem svetu in upam, da so zadovoljni vsi, ki jih gostimo v času prvega dela mondiala«, je pripovedoval Bressani. Glede prohibicije je njegovo mnenje povsem drugačno od mnenja predsednika deželne vlade Biasuttija. Zdi se mu, da gre za ustrezen varnostni ukrep. Čelo na tribuni za častne goste je bilo bolj malo tistih, ki so se s tem strinjali.

MIŠO RENKO

● Na tribuni, rezervirani za novinarje, je bila precejšnja gneča. Največ je bilo seveda španskih novinarjev, ki nad prikazano igro njihove reprezentance niso bili navdušeni. Še manj nad prepovedjo točenja alkoholnih pijač, čeprav so novinarji znani po svoji iznajdljivosti. Videm in Furlanija se jim sicer dopadeta, vendar so nad nočnim življenjem povsem razočarani. »Po desetih uri zvečer je v Vidmu tak mir, kot bi bila policijska ura. Ulice so povsem prazne, tako da človek še mačke ne sreča. Prava puščava«, se je pritoževal španski novinar, njegovi kolegi pa so mu vneto pritrjevali.

Halo, mondiale!

Vključena tudi Korzika

Francozi niso gostitelji prvenstva, vendar jim huligansko divjanje ne prizanaša. Do neredov je prišlo tudi na njihovem ozemlju, natančneje na Korziki. Streli iz pištole so ranili dva navijača, eden pa je bil v neredih v sredo zaboden z nožem. Vsi so bili k sreči le lažje ranjeni, njihove narodnosti pa niso sporočili.

Predstavniki oblasti na Sardiniji, ki se sklicujejo na britanski konzulat v Marseillu, so sporočili, da so v pristanišču Vecchio na Korziki priprli deset angleških in enega irskega navijača. Od tod do Sardinije, kjer Anglija igra prve tekme na prvenstvu, je samo uro vožnje s trajektom. Navijače so zadržali po neredih v pizzeriji v pristanišču, ki so ga obiskali med tekmama.

Policija pa je sporočila, da ima z angleškimi navijači kljub izvozu neredov v Francijo manj težav, kot s tistimi, ki so se predstavili v Milanu, prišli pa so iz ZRN Nemčije.

Brehme in ne Völler

Strelec četrtega gola na tekmi med ZR Nemčijo in Jugoslavijo je po podatkih FIFA uradno Andreas Brehme ne pa Rudi Völler, kot je pisalo na semaforju štadiona San Siro v Milanu.

Völler je tudi po tekmi trdil, da je gol njegov, vendar je tekmovalna komisija FIFA po ogledu spornega posnetka popravila uradno poročilo. Gole proti Jugoslaviji so torej dosegli Lothar Matthäus (dva), Jürgen Klinsmann in Andreas Brehme.

Mafija ne gleda nogometa

Nogometna Italija je med prvenstvenimi tekmami »prilepljena« ob televizijske sprejemnike, vendar mafija ne miruje niti v tem času. Aktivna je tako na Siciliji kot v vsej južni Italiji. Pripadniki zloglasne organizacije so med tekmo med Italijo in Avstrijo v Kalabriji ubili dva človeka, v nedeljo pa sta bila dva brata ob glavo v Neaplju, je sporočila policija, ki ima že tako polne roke dela zaradi nogometnih huliganov.

V glavnem mestu Sicilije Palermu je lastnik neke restavracije z življenjem plačal ljubezen do nogometa. V kuhinji je gledal televizijski prenos tekme Nizozemska – Egipt, v tem času pa je mafija hitro in smrtonosno napadla restavracijo, pri čemer kot ponavadi ni pustila za sabo nobene sledi.

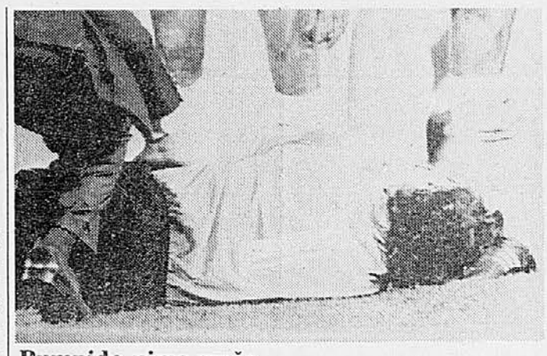
Brez alkohola – zaprte gostilne

Lastniki restavracij v Rimu so se odločili, da bodo na prepoved točenja alkohola v dneh tekem odgovorili z zapiranjem lokalov. Ko so sprejemali »odločitev o prohibiciji«, jih ni nihče nič vprašal, zato, pravijo, da tujih in domačih navijačev ne nameravajo prepeljati žejnih čez vodo. Zahtevajo, naj dovolijo vsaj točenje vina in piva med kosili in večerjami v restavracijah. Gostinci so razočarani nad majhnim obiskom tujih turistov v prvenstvenih dneh, saj jih je precej manj, kot so pričakovali. Vse kaže, da bodo lastnike restavracij posnemali tudi lastniki bifejev in gostiln, tako da bi se prav lahko zgodilo, da bodo tudi gostje na finalni tekmi 8. julija na rimskem Olimpicu ostali lačni.

IKS – tabloid Sportskih novosti

ZAGREB – Prav v času zadnjih priprav za nogometno SP so Sportske novosti začele izdajati tabloid z naslovom IKS (Iza kulisa sporta). Včeraj je izšla druga številka, cena pa je 8 din. Kot nam je povedal glavni urednik Mladen Ivanišević, bo v obdobju SP v ospredju »Italia 90«, vendar ne bodo zanemarjali tudi drugih tem . . .

Pumpido nima sreče

NEAPELJ – Argentinski vratar Nery Pumpido nima sreče. Ko je na tekmi proti Sovjetski zvezi trčil s soigralcem Juanom Simonom, si je zlomil golenico in mečnico desne noge. Ortoped Eugenio Iannelli, ki ga je pregledal na zasebni kliniki blizu štadiona San Paolo v Neaplju, je dejal, da sta zloma zelo težka, in da bo trajalo najmanj pet ali šest mesecev, preden se bosta povsem zacelila. To pa je le ena v seriji nesreč Argentinca. Leta 1986 je nastopil na svetovnem prvenstvu v Mehiki (Argentina je tam osvojila naslov svetovnih prvakov) le malo potem, ko je njegova soproga komajda preživela avtomobilsko nesrečo. Naslednje leto je imel sila nenavadno nesrečo na treningu. S prstanom je zataknil kavelček na prečki, ki drži mrežo, in ostal – brez prsta! Kirurgi so mu ga prišili nazaj, Pumpido pa je izgubil dva meseca sezone. Poškodovanega 32-letnega vratarja so na kliniki že obiskali selektor Carlos Bilardo in vodstvo reprezentance ter kapetan Diego Maradona. (Telefoto: AP).

Halo, mondiale!

Prošnja Alahu

»Vsemogočni Alah bo usmiljen in bo uslišal prošnje 55 milijonov Egipčanov, naj se državna ekipa »faraonov« uvrsti v drugi krog svetovnega nogometnega prvenstva, prireditve s katere je bila odsotna 56 let.« Kot poroča Ansa, so egiptovski časopisi s to molitvijo zaprosili vsemogočnega za pomoč.

Največ zaslug za remi z evropskim prvakom Nizozemsko (1:1) v Palermu pa imajo vendarle »faraonovi nogometaši«.

Kazen za besedo o nogometu

Lastnik neke londonske krčme je končal prepir med gosti tako, da je s sekiro razbil – televizor. Prvenstvo je tako dokončno izginilo iz njegovega lokala.

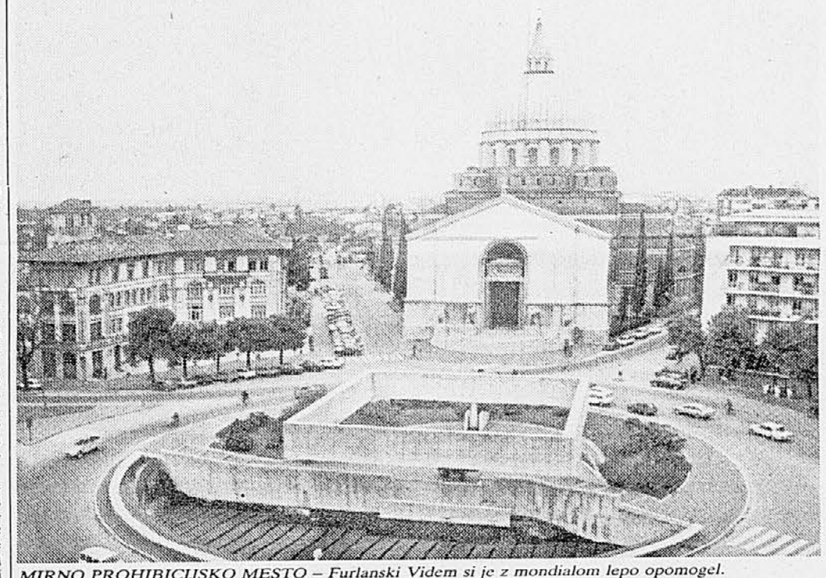
Gostje Old Inna v Roboroughu na jugozahodu Londona so namreč zahtevali, naj med svetovnim nogometnim prvenstvom odstrani televizor iz gostilne, ker jih moti pri pogovoru. Še več, če kdo izmed gostov samo omeni nogomet, takoj priteče k njemu lastnik Roland Woods in mu zaračuna kazen. Denar, ki ga s tem dobi, pošlje v dobrodelne namene.

Na veliki nogi

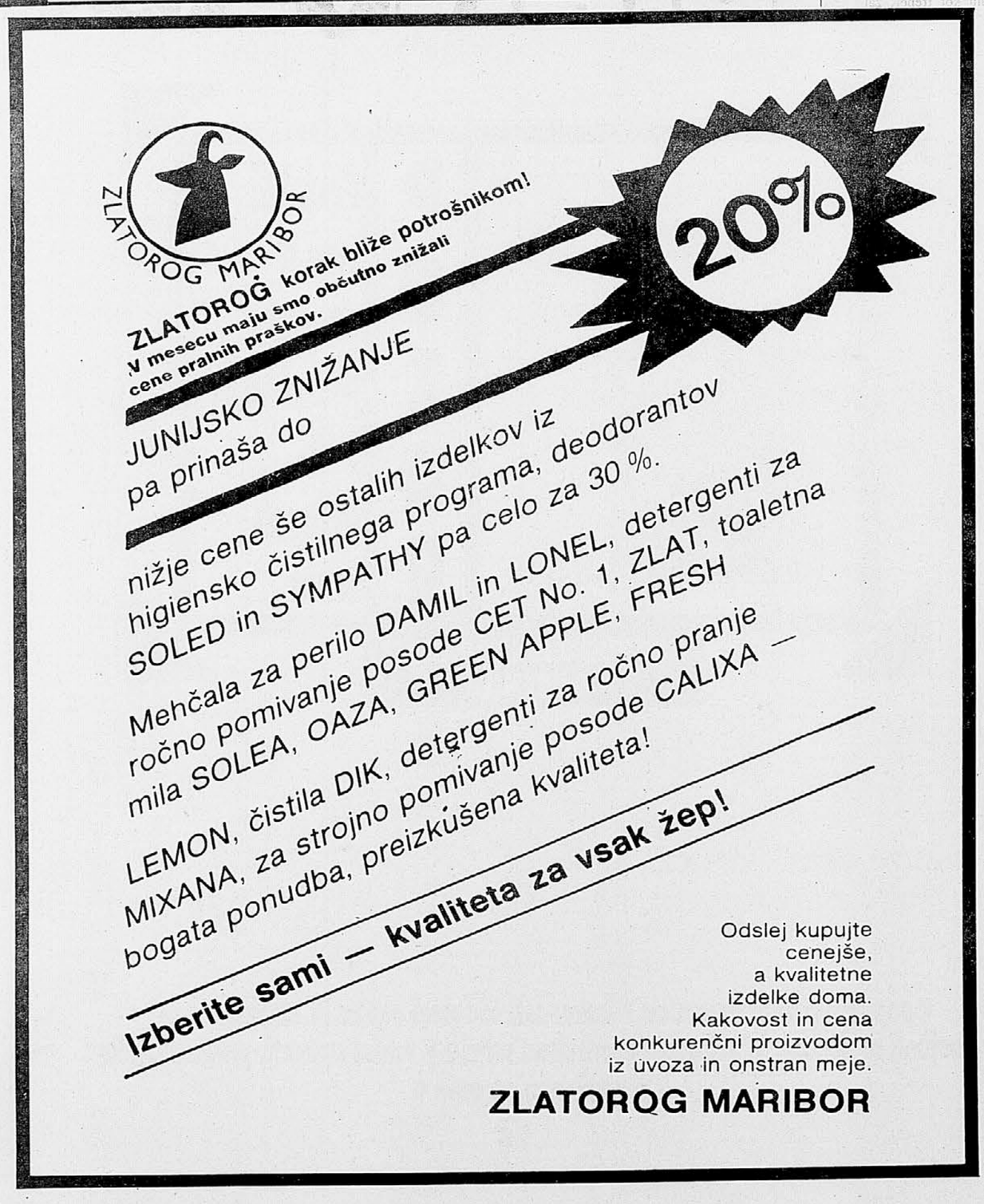
Najboljši češkoslovaški nogometaši so še pred nekaj dnevi živeli v grand hotelu La Pace v Montecatiniju pri Pistoii. Kot priča že ime hotela, so živeli v miru in udobju. Zanimivo je, da je bil nekoč med gosti egiptovski kralj Faruk, pa tudi ameriški filmski igralec Gary Cooper je rad zahajal v ta hotel. »Uživali smo, kot da bi bili faraoni,« je izjavil češkoslovaški reprezentant Luboš Kubik, ki drugače igra za italijanskega prvoligaša Fiorentino iz Firenc. Člani češkoslovške ekipe so se zdaj preselili v prav tako komforten hotel Diana-Park blizu Rima.

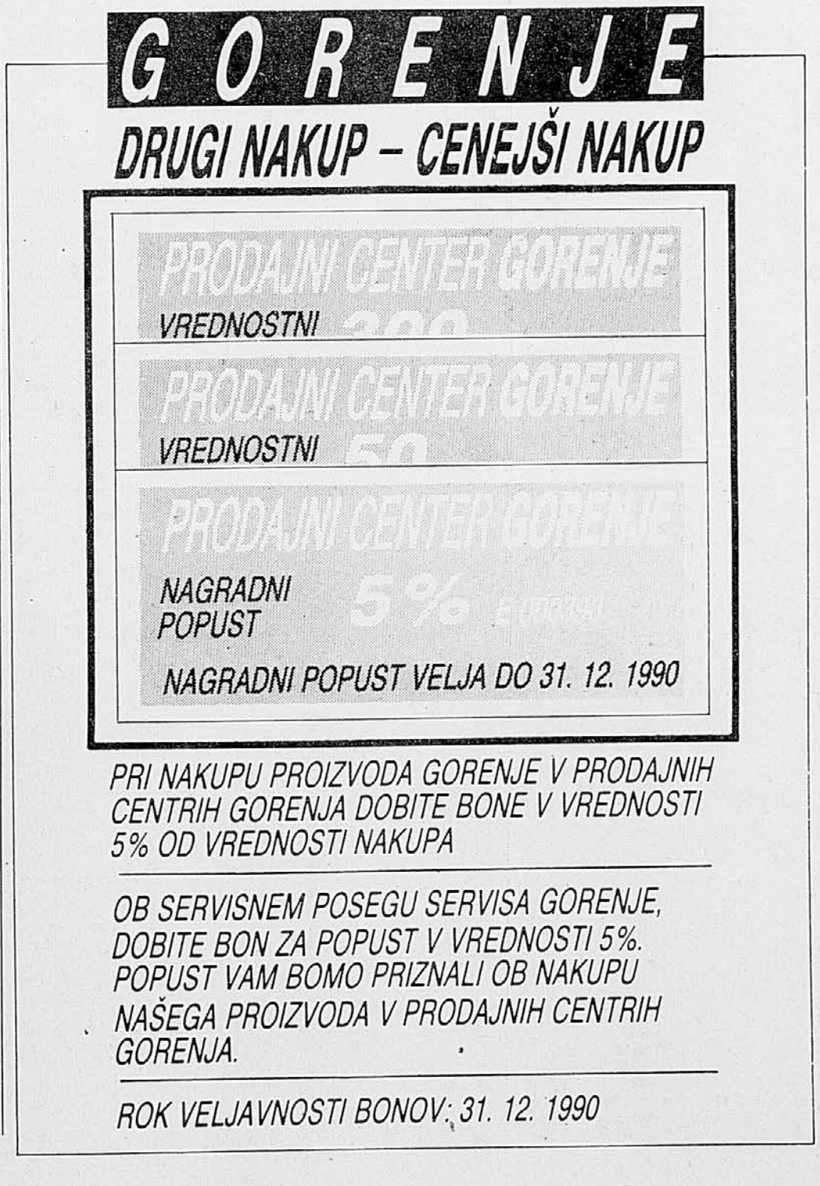
Američani že začeli

Organizacijo mondiala v Italiji proučuje tudi skupina ameriških županov in funkcionarjev. Američani so se tako začeli pripravljati na svetovno prvenstvo, ki bo leta 1994 v ZDA, najbolj pa jih zanima administrativni vidik prvenstva. Seveda so zaprosili za podatke o vlogi, ki jo imajo sponzorji, o cenah storitev, dobičkih od vstopnic za tekme in o proračunu vsega projekta. Zanimajo jih tudi varnostni ukrepi ki so jih ob tej priložnosti uvedli v Italiji.

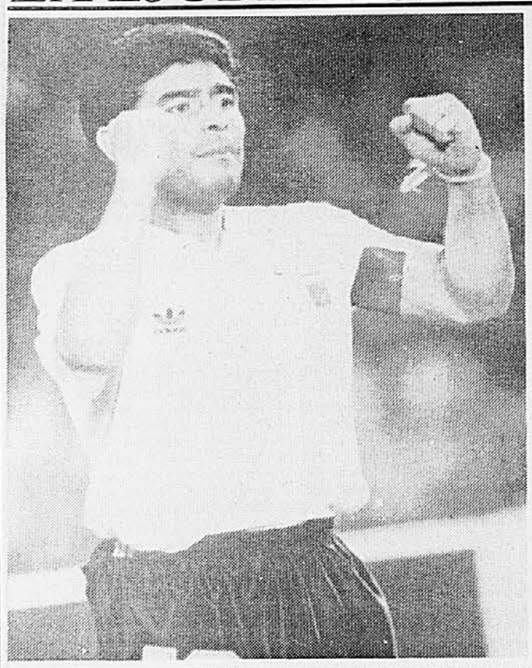

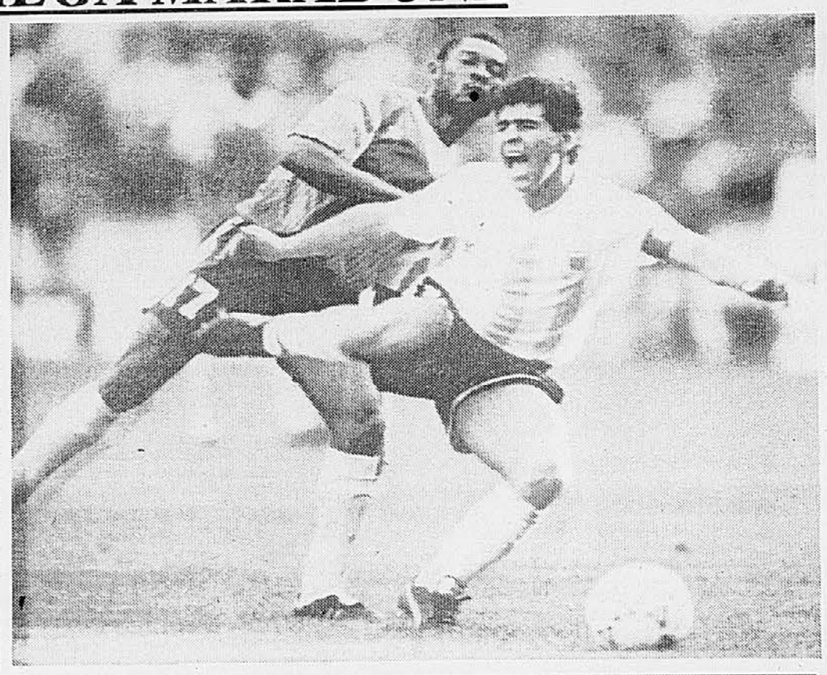
MIRNO PROHIBICIJSKO MESTO – Furlanski Videm si je z mondialom lepo opomogel.

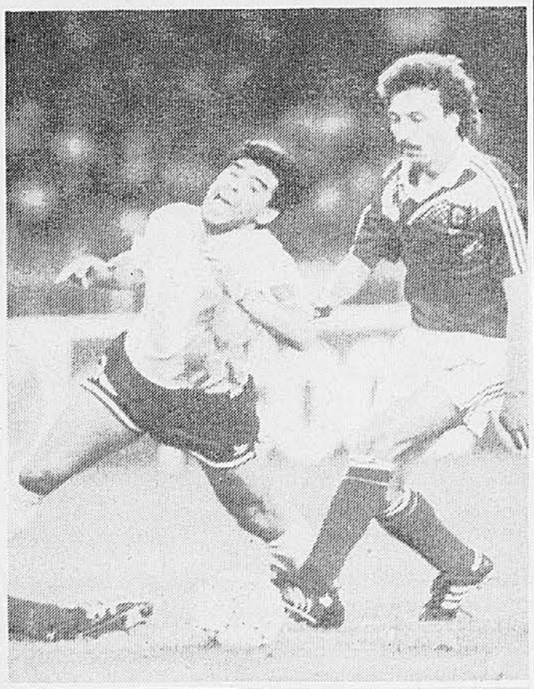

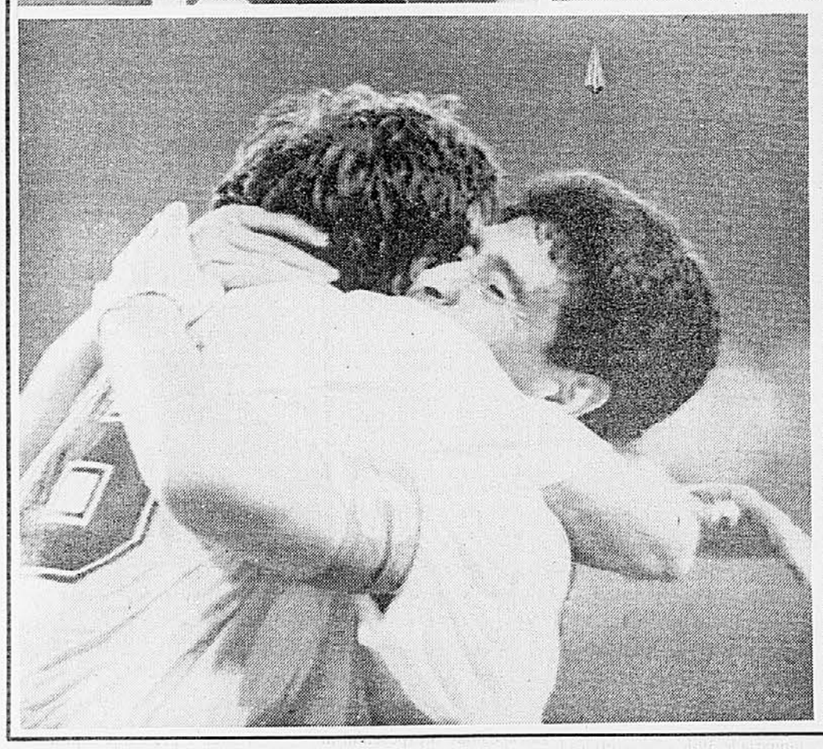

ZA LJUBITELJE DIEGA MARADONE

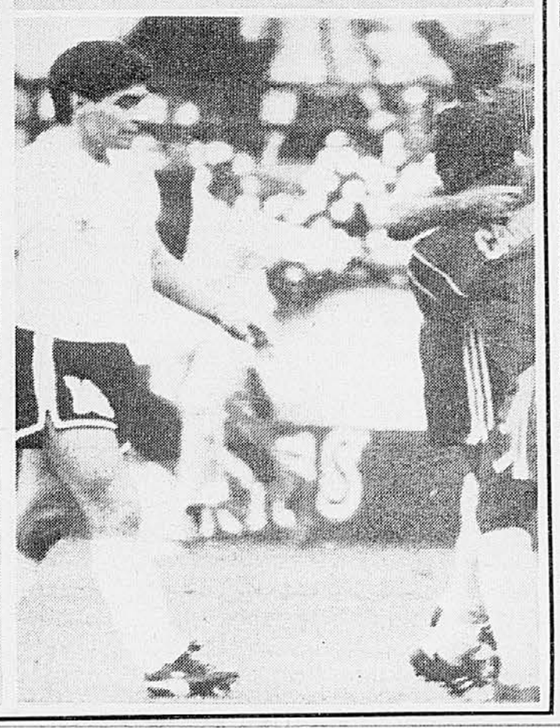

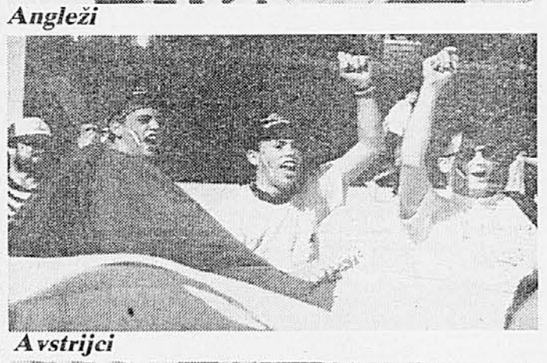
NAVIJAČI

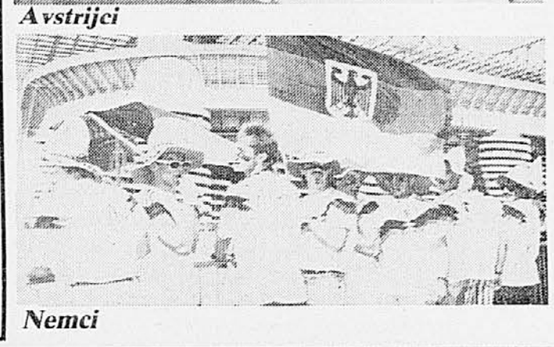
Nizozemci

Angleži

Avstrijci

Nemci

DANAŠNJI PRIZORIŠČI

ŠTADION GIUSEPPE MEAZZA v gospodarskem središču Italije Milanu so prej imenovali San Siro, zgradili pa so ga že leta 1926. Večkratnim obnovam je sledila zlasti temeljita zadnja za SP 1990. Pokrite tribune sprejmejo 80.000 gledalcev, za svetovno prvenstvo pa je 3335 sedežev rezerviranih za potrebe organizacijskega komiteja.

ŠTADION COMUNALE v Firencah so zgradili leta 1932, za svetovno nogometno prvenstvo pa so ga skoraj popolnoma prenovili, vendar ohranili staro bistvo objekta. Zmogljivost štadiona je 49.173 obiskovalcev, vendar so jo za mondiale zmanjšali na 41.813. Štadion leži še na mestnem področju, zato je dosegljiv tudi peš.

NOVOSADSKA BORZA

Ustavljeno padanje cen

NOVI SAD, 14. junija – Potem ko so cene na novosadski blagovni borzi padale od januarja do aprila, je med kmetijci in živilci zavladala rahla panika, saj bi lahko čisto obubožali, če bi se cene še naprej zniževale. Iz borznega poročila za mesec maj je razvidno, da se je padanje cen ustavilo, seveda pa je vprašanje, ali bo tako tudi prihodnje dni. Od povsod napovedujejo višanje cen, poznavalci pa trdijo, da bi morala Jugoslavija hitro izvoziti še najmanj 600.000 ton pšenice, da bi pred žetvijo izpraznili še vedno prepolne silose.

PRIMERJAVA MAJSKIH IN APRILSKIH CEN
(cena za kilogram)

blago	maj	april
pšenica	1,65–1,80	1,65
krmni ječmen	1,80–1,90	1,90–2,00
koruza (naravno sušena)	1,80–2,00	1,80
koruza (nar. sušena – v vrečah)	2,20	2,20
sojine tropine (razsute)	3,30–3,60	3,40–3,50
sončnične tropine	2,20–2,30	2,15–2,20
pšenična krmna moka (v vrečah)	1,70–1,80	1,70–1,80
suhi pesni rezanci	1,80	1,85
ribja moka	7,40–8,00	8,10–8,40
dopolnilna mešanica za prašiče	5,50	4,70
starter za prašiče	4,00	3,40
starter za piščance	4,30–4,40	4,78
pitani prašiči (od 90 do 120 kg)	16,00–19,00	15,50–17,00
pitano govedo (od 400 do 600 kg)	21,00	20,00–22,00
govedo za pitanje	23,00	24,00
sladkor	7,00–7,40	7,40–8,90

D. U.

Izbran nasvet:

»Črnogorcem, nasploh pa vsem Jugoslovanom priporočam, da namesto nepotrebnega dolgega govorjenja začnejo delati. Mi ne plačujemo ljudi za to, da bi odpravljali probleme, ampak zato, da bi se jim izognili.«

Daniel Montano, direktor ameriške firme Montano Corp, na seminarju v Črni gori

Nove obveznice Rogaške

LJUBLJANA, 14. junija – Posredniki in gostje so si po današnji dražbi na ljubljanski borzi lahko ogledali tudi specimen novih obveznic Zdravilišča Rogaška. Vrednost njihove celotne emisije znaša 15 milijonov zahodnonemških mark (12 tisoč obveznic po 1.000 DEM, šest tisoč po 500 DEM). Obveznice obljubljajo 10-odstotne letne obresti, Zdravilišče pa jih bo odplačalo v petih letnih obrokih z enoletnim moratorijem odplačila glavnice. Glasijo se na prinosnika in so konvertibilne, torej zamenljive v delnice ob delniški preobrazbi podjetja. Namenili jih bodo za razširitev hotelskih zmogljivosti in izvenpenzionskih storitev.

M. J.

JUGOSLOVANSKI TRG

Koliko feferonov za marelice

● ***V srbskem Leskovcu so priče zanimivemu tržnemu pojavu: vsa zelenjava se je pocenila za 20 odstotkov, le pekoči feferoni so ostali strahovito dragi. En feferon namreč stane na tržnici dva dinarja. Zato zdaj na tržnici računajo v feferonih: za en feferon se da dobiti dve kokošji jajci, kilogram mladega krompirja stane šest feferonov, prav toliko kilogram svežega zelja ...***

● V kikindski livarni nameravajo zaradi nedscipline pri delu in zaradi premajhne strokovne usposobljenosti odpustiti 200 delavcev.

● V Sarajevu razmišljajo, da bi ustanovili borzo vrednostnih papirjev in kapitala.

● Zahodnonemški proizvajalec obutve Salamander išče v BiH nove možnosti za poslovno sodelovanje. Tovarne iz BiH letno za Salamander že naredijo za 15 milijonov mark izdelkov.

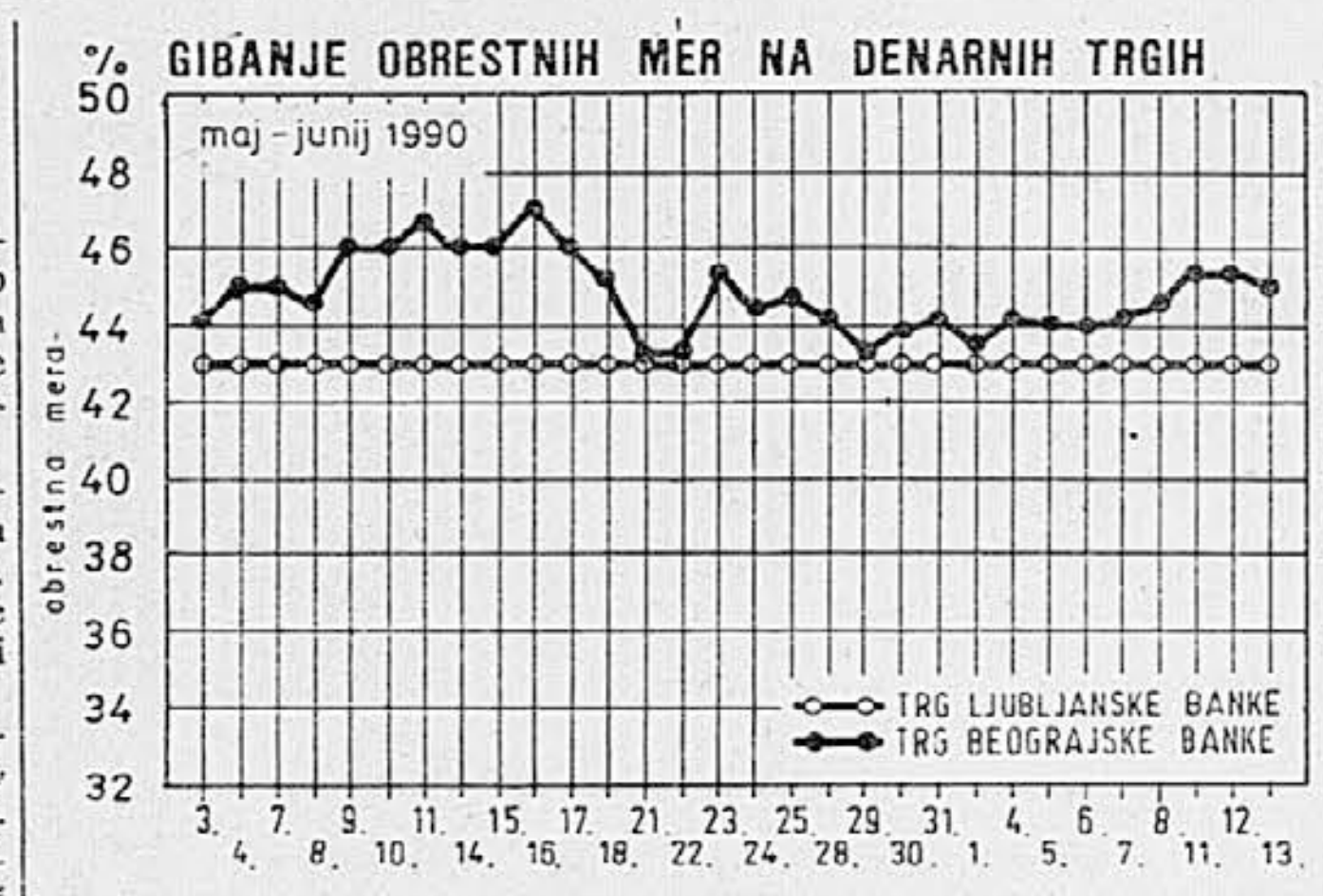
● **Sredi tedna se je v Srbiji vse razen živilskih izdelkov podražilo za 3 odstotke, saj je ta republika za toliko povečala prometni davek. Pivo, žganje in vinjak pa so se podražili celo za 10 odstotkov, saj so za toliko povečali republiške prometne davke.**

● Novica, da je v hribih okoli Vršca (Vršački breg) najbrž zlato in druge plemenite kovine (objavili so jo celo nekateri tuji časopisi), je privabila v tamkajšnje griče precej ljudi, ki kopljejo in brskajo po zemlji, upajoč, da bodo našli zlato. Razširile so se celo govorice, da so res našli nekaj zlatega prahu.

● Naša zasebnica in zahodnonemški podjetnik sta v Rovinju odprla zasebni center za dializo. Ferien-dialize, kot se podjetje imenuje, bo namenjen zlasti tujcem.

● Sarajevska banka je zasebniku dala 7 milijonov dinarjev posojila. To je največja vsota denarja, ki jo je do zdaj dobil zasebnik. Sulejman Sulejmanović je podjetnik, ki izdeluje vrtalno pištolo za izdelavo injekcijskih igel.

● **Marelice bi se morale na jugoslovanskem trgu precej poceniti, saj iz Makedonije prihajajo novice o rekordni letini. Letos bodo v Makedoniji pridelali 13 tisoč ton marelic, samo 2 tisoč ton pa jih lahko predelajo sami. Vse drugo bodo ponudili jugoslovanskemu trgu.**

OBRESTI SPET GOR – V našem denarno bančnem sistemu se dogaja še naprej nekaj nenavadnega – na eni strani govorimo o zmanjševanju oz. vsaj ustalitvi cen, na drugi pa se ponderirana obrestna mera na jugoslovanskem trgu denarja še kar vzpenja. Še pred kakima dvema tednoma se je že spustila skoraj pod 43 odstotkov (na leto), zadnji podatki pa kažejo, da se je za likvidnostne kredite povečala na 45,33 odstotka (to pomeni na mesečni ravni kar 3,12 odstotka).
Na jugoslovanskem trgu denarja je največ povpraševanja po likvidnostnih kreditih z rokom odplačila do deset dni. Zanimiv pa je podatek za 12. junij – takrat so namreč banke povpraševale po 689 milijonih dinarjev, ponudbe denarja pa sploh ni bilo. *S. Ž.*

RAZLAGALEC

Likvidnost

Ko govorimo o likvidnosti, lahko poenostavljeno rečemo, da gre za plačilno sposobnost podjetja oz. banke. V tem primeru se zaradi lažje ponazoritve denarnih tokov ustavimo pri likvidnosti v bankah. To je eno od osrednjih vprašanj, saj prav prevelika likvidnost (ali pa na drugi strani nelikvidnost) ogroža temeljne cilje v poslovanju bank, prav tako pa je od bančne likvidnosti odvisno, kako bo lahko poslovalo gospodarstvo oz. drugi njihovi komitenti.

Kot pravi teorija, se likvidnost v banki v bistvu ne razlikuje od likvidnosti v drugačnih podjetjih, se pravi, da gre vselej za to, kako je kdo sposoben pravočasno opravljati svoje plačilne obveznosti. Možnosti za opredelitev likvidnosti je več – od tega, da se likvidnost opredeljuje kot razlika v dospelosti aktiv in pasiv, pa do tega, da se lahko kot likvidnost primerja količino denarja z drugimi finančnimi aktivami. Likvidnost finančnih aktiv se izrazi po rokih dospelosti, največjo pa ima denar, nato terjatve na vpogled in terjatve z rokom itd. Finančna sredstva aktiv se razporejajo po rokih zapadlosti, isto pa velja tudi za pasivo. Idealno je tedaj, ko se roki dospelosti aktiv pokrivajo z roki dospelosti pasiv, saj je takrat možno plačevati obveznosti neovirano – podjetje oz. banka sta likvidna.

Posebej pomembno vprašanje likvidnosti se kaže v bankah, saj v njih poteka plačilni promet, banke sprejemajo depozite, odobravajo posojila ipd. Zato je za banko likvidnost še bolj pomembna kot za določeno podjetje, pri čemer je treba upoštevati, da je tudi sestava njenega denarja drugačna. Pretežni del tega denarja so depoziti njenih komitentov, in to predvsem tisti, ki so namenjeni opravljanju plačilnega prometa, na kar morajo v banki vselej računati. Brezgotovinski promet zahteva, da imajo njegovi udeleženci svoja denarna sredstva naložena v banki, ta denar pa je tudi ena od pasiv bančnega sistema. Poleg tega so med bančnimi pasivami tudi vezani depoziti, hranilne vloge, obveznice, krediti drugih bank ipd. Če banka postane nelikvidna, torej njeni komitenti ne morejo dvigniti svojih naložb, omenimo naj, da imajo pri tem drugačen položaj naši imetniki hranilnih vlog, saj zanje jamči država oziroma Narodna banka Jugoslavije.

Likvidnost banke je zelo odvisna od kreditne dejavnosti bank, saj lahko preveliko odobravanje kreditov banko pripelje v nelikvidnost. Na drugi strani pa morajo v banki tudi sami omejiti odobravanje posojil, če jim NBJ omeji možnost razpolaganja z denarjem. Pri tem kaže upoštevati, da kreditna dejavnost banke izhaja iz njenega kreditnega potenciala, ki je najvišji znesek, ki ga banka lahko še daje za posojila in ji ob tem še ostanejo likvidnostne rezerve.

S. Ž.

Z avtovlakom iz Beograda v Solun

Od 29. junija do 31. avgusta bo enkrat na teden med Beogradom in Solunom vozil avtovlak. Iz Beograda bodo vlaki odpeljali vsak petek ob 17. uri in prišli v Solun naslednji dan ob šestih zjutraj. V obratni smeri bo vlak odpeljal vsako soboto ob 17.45, v Beograd pa bo prišel ob 5.15. Vlak bo sestavljen iz spalnikov in ležalnikov, vagonov s sedeži prvega in drugega razreda ter seveda vagonov za prevoz osebnih vozil.

Prevoz avtomobila in potnika v drugem razredu bo stal, po deviznem tečaju iz konca maja, nekaj več kot tisoč dvesto dinarjev. Vsak naslednji potnik bo v drugem razredu plačal okrog dvesto dinarjev. Prevoz v prvem razredu bo nekoliko dražji, doplačilo za ležalnik bo 155 dinarjev, za turistični spalnik 250 in za spalnik 420 dinarjev. Prodaja voznih kart se bo začela danes, 15. junija. (A. S.)

Siemensovi 64-megabitni čipi

Zahodnonemški Siemens in francosko-italijansko podjetje SGS-Thomson (ST) nameravata skupaj zgraditi tovarno, v kateri bodo najprej proizvajali 16-megabitne in kasneje še 64-megabitne čipe. Siemens namerava v to tovarno investirati 3 milijarde mark.

A. K.

IZVOZ

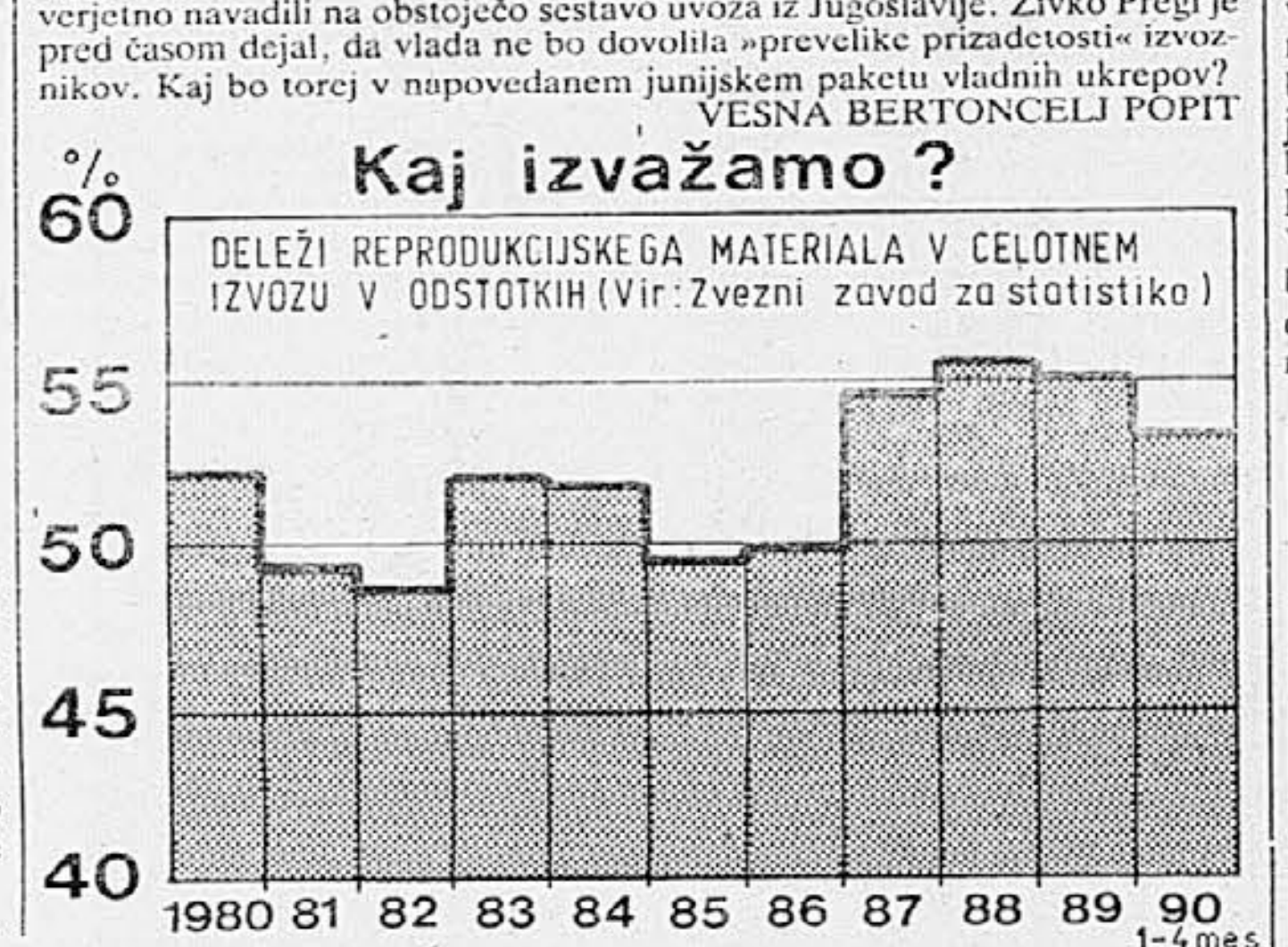
Sestava izvoza je slaba

Odkar se je Jugoslavija pred devetimi leti po sili razmer zavedela svoje prezadolženosti, se pri nas veliko govori o podpiranju izvoza. V praksi pa dolgoročnih in učinkovitih ukrepov na tem področju ni bilo. Zato nam izvoz stagnira že dobro desetletje. Namesto z ekonomskimi spodbudami so gospodarstvo silili v izvoz z drugimi ukrepi.

Nekdanji pritisk zaradi pomanjkanja deviz je pod Markovićem zamenjal padec prodaje doma. Tako sorazmerno visoka rast izvoza v prvih letošnjih mesecih seveda ni znak povečane izvozne sposobnosti. Marković je sicer na začetku mandata to zvesto obljubljal. Toda njegov podpredsednik Živko Pregl priznava, da so v prid protiinflacijskega programa zavestno žrtvovali izvoznike.

V takih razmerah prav nič ne preseneča, da se blagovna sestava izvoza slabša. Čedalje večji delež reprodukcijskega materiala v izvozu je zgovoren znak neustreznosti izvozne politike in če je do bistvenega poslabšanja te sestave prišlo na hitro, bo trajalo veliko dlje, da se bo ta spet popravila. Zdajšnje padanje industrijske proizvodnje in poslabšan ekonomski položaj izvoznikov sta za kaj takšnega zelo slab temelj in tudi tuji kupci so se verjetno navadili na obstoječo sestavo uvoza iz Jugoslavije. Živko Pregl je pred časom dejal, da vlada ne bo dovolila »prevelike prizadetosti« izvoznikov. Kaj bo torej v napovedanem junijskem paketu vladnih ukrepov?

VESNA BERTONCELJ POPIT

Zanimanje za delnice Slavonske banke

Slavonska banka iz Osijeka je v teh dneh razpisala delnice v vrednosti 60 milijonov mark. V dveh dneh so Osiječani nakupili 2500 delnic z nominalno vrednostjo 5.000 dinarjev. Ljudje se zanje zanimajo predvsem zato, ker zajamčena dividenda prinaša večji donos od obresti na dolgoročne vezane vloge. Delničarji bodo imeli tudi prednost pri najemanju večjih posojil, v banki pa bodo lahko najeli osemkrat večji kredit od vsote vpisanih delnic. V Slavonski banki obljubljajo, da bodo julija izdali novo emisijo delnic z večjo nominalno vrednostjo.

RAZLAGAMO BORZNA DOGAJANJA

Dražbe postajajo živahnejše

LJUBLJANA, 14. junija – Na Jugoslovanski borzi vrednostnih papirjev v Ljubljani je bilo danes sklenjenih nekoliko manj poslov kot na prejšnjih treh, štirih sestankih, ko je bila med drugim sklenjena tudi rekordna kupčija s klirinškim certifikatom Narodne banke Jugoslavije. Vseeno pa borzna gibanja v zadnjem času nemara že napovedujejo, da bodo v prihodnje sestanki živahnejši, tudi zato, ker se bodo na njih pojavili novi vrednostni papirji in investitorji.

Interesi kupcev in prodajalcev so se na tokratnem borznem sestanku največkrat uskladili pri obveznicah žalskega Juteksa. Z njimi so sklenili za 8775 DEM transakcij, in to po treh različnih tečajih: 96, 94,5 ter po 95, kjer so prodali največ, 24 lotov. Poleg tega so prodali še 15 lotov konvertibilnih obveznic Pivovarne iz Laškega po tečaju 99 in v skupni dinarski protivrednosti 7425 DEM. Po teh vrednostnih papirjih je v zadnjem času za naše razmere kar precej povpraševanja.

Na dražbi pa smo videli še nekaj drugih zanimivih dogodkov. Tako je eden od posrednikov sprva ponujal kar 400 lotov ljubljanskih mestnih obveznic za ekološko sanacijo toplarne. V treh krogih dražbe je tečaj ponudbe spustil s 100 na 99,5 in nato še na 99 in celo 98, broker, ki je obveznice kupoval, pa je svoj tečaj povpraševanja dvignil s prvotnih 90 le na 91. Do kupčije seveda ni prišlo. Pri Yulonovih obveznicah so začetni tečaj 109 oblikovali po vrednosti zadnje sklenjene transakcije s tem vrednostnim papirjem pred štirimi borznimi sestanki. Današnji zaključni tečaj teh obveznic je 89,0 D oblikovalo pa ga je eno samo povpraševanja po teh obveznicah, medtem ko ponudbe tega papirja danes ni bilo. Borzni posrednik sicer ni povedal, ali kupuje obveznice z vsemi pripadajočimi kuponi, vendar pa nižji tečaj povpraševanja lahko razložimo tudi s tem, da je prvi kupon Yulonovih obveznic zapadel že 1. junija, večina imetnikov obveznic pa ga je verjetno tudi že vnovčila.

Posrednik iz LB GBL je danes povpraševal tudi po novem vrednostnem papirju, certifikatu NBJ za trgovanje s Češkoslovaško, v vrednosti 150 tisoč klirinških dolarjev. Tečaj povpraševanja je na dražbi dvignil s 85 na 86, vendar pa tega vrednostnega papirja tokrat ni nihče ponujal.

Pa še to: zadnje borzne sestanke vodita borzni pravni strokovnjak Miloš Čas in namestnik direktorja Tomaž B. Šnuderl, direktor mag. Draško Veselinovič in siceršnji vodja borznega sestanka Tomaž Rotar pa sta na enomesečnem strokovnem izpopolnjevanju na frankfurtski borzi.

MIHA JENKO

KARIERA

Nemška podjetnica leta

Letošnja podjetnica leta med srednjevelikimi podjetji v ZRN je Petra Reum-Mühling. Leta 1982 je prevzela očetovo podjetje Reum AG, ki je bilo takrat v precejšnji krizi. Petra je takoj ukrepala: zmanjšala je izbor proizvodov, zaprla en obrat in odpustila 200 zaposlenih.

PETRA REUM-MÜHLING

Danes Reum AG zaposluje 300 ljudi in ustvari 35 milijonov DEM prometa na leto: 40 odstotkov s proizvodnjo avtomobilov, 40 odstotkov s proizvodnjo radijskih in televizijskih sprejemnikov.

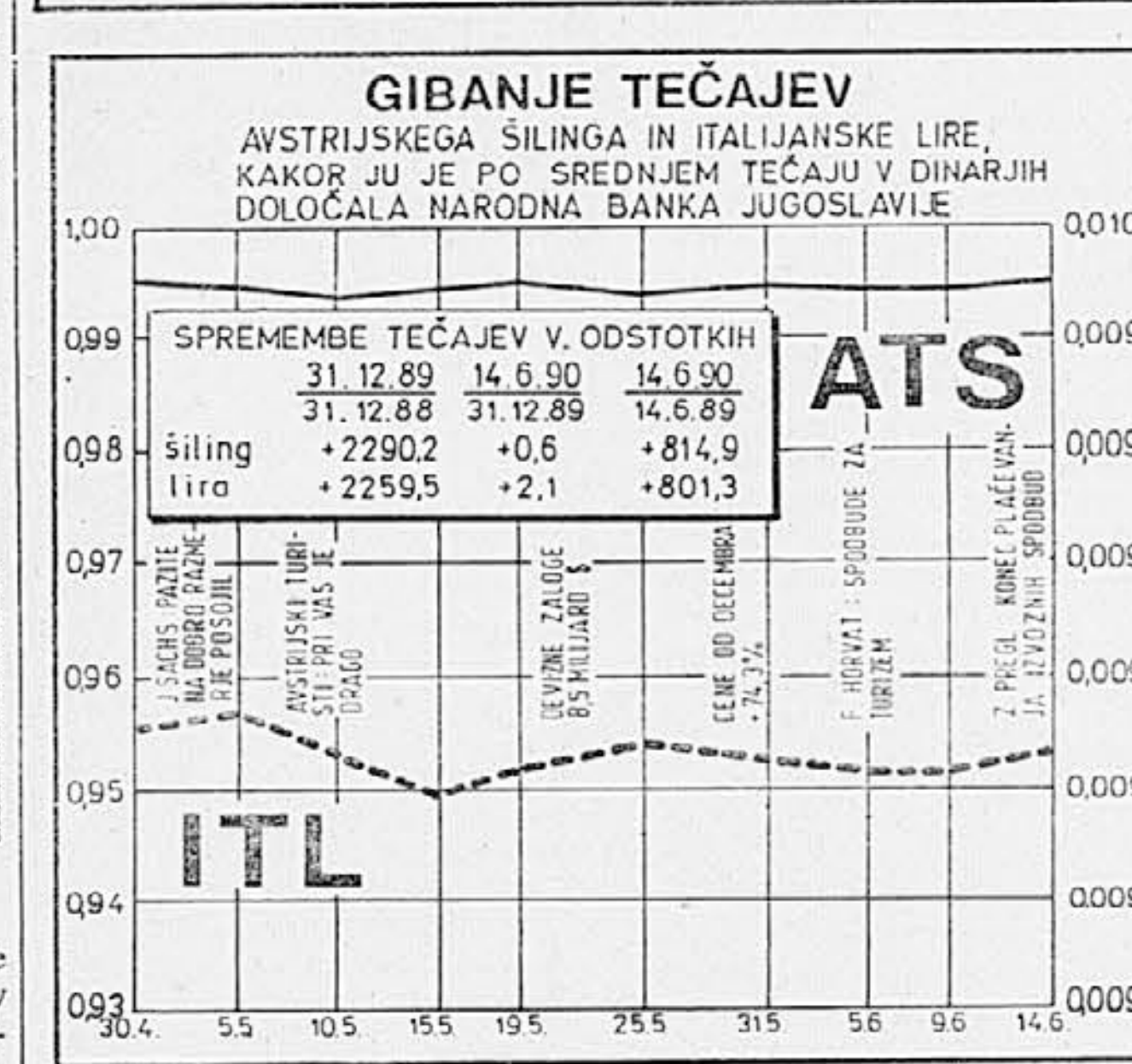
Januarja je 39-letna podjetnica spremenila svoje podjetje v delniško družbo, ker meni, da bo tako lažje našla poslovne partnerje po Evropi. V prihodnje želi svoj delniški kapital, zdaj je še ves v njenih rokah, razdeliti med vodilne delavce, in sicer zaradi tega, da bi se ravnali po podjetniški logiki. Drugim zaposlenim ne bo dajala svojih delnic, ker meni, da z nekaj markami dividende delavcev ni mogoče motivirati.

Veliko večji pomen daje izobraževanju kadrov. Razvila je model, s pomočjo katerega namerava iz manj zahtevnih delovnih mest narediti samostojna in odgovorna delovna mesta, vodilni kadri pa se morajo posebej učiti najsodobnejših metod menedžmenta.

Ker je polovica zaposlenih žensk, je Petra Reum-Mühling leta 1986 v okviru podjetja odprla tudi otroški vrtec. To je storila zato, da bi že v zgodnji mladosti ljudje spremenili negativni odnos do dela. Če otroci živijo z materami v podjetju, če poznajo njihovo delovno mesto, če preživljajo skupaj čas, ki je namenjen za kosilo, se jim delo ne zdi več tako grozno.

Marca je z delavci podpisal pogodbo o 35-urnem delovnem tednu, čeprav njeni poslovni partnerji s tem niso bili ravno najbolj zadovoljni.

DARJA KOCBEK

Brezposelnost bo v Evropi manjša

V vseh državah Evropske skupnosti nastajajo mogočni programi za zaposlitev brezposelnih in tistih, ki bodo v prihodnje zaposlitev šele začeli iskati. Znanstveniki nürnberškega inštituta za trg dela in raziskavo poklicev in družbe Prognos iz Basla predvidevajo, da se bo brezposelnost v državah Evropske skupnosti do leta 2000 zmanjšala za okoli 2,2 milijona ljudi. Podrobnejše podatke so prikazali v tabeli o stopnjah brezposelnosti po posameznih državah.

	1987	2000
Belgija	12,6	10,6
ZR Nemčija	7,6	3,4
Francija	10,5	11,5
Vel. Britanija	10,5	1,3
Italija	14,0	9,4
Nizozemska	10,4	10,4
Španija	19,7	16,8

(J)

Svet Srednje naravoslovne šole Ljubljana

razpisuje
delovno mesto s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

pomočnika ravnatelja

za štiriletni mandat

Za pomočnika ravnatelja šole je lahko imenovan kandidat, ki poleg splošnih pogojev izpolnjuje še naslednje:
– visoka izobrazba
– pedagoško-andragoška izobrazba
– najmanj pet let delovnih izkušenj pri vzgoji in izobraževanju.
Pisne prijave z navedbo dosedanjih izkušenj in dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisni komisiji Srednje naravoslovne šole Ljubljana, Peričeva 4.
Vse prijavljene kandidate bomo pisno obvestili o izbiri.

15-3453

SLOVENSKI GOZD (13)

Gozdar podobo na ogled postavi

Bistvena lastnost narave gozda je, da napaja našo krajino z energijo in ji tako zagotavlja življenjski obstoj. To spoznanje je toliko pomembnejše, ker je človek zaradi gospodarske stiske gozd in zemljo zmeraj izrabljal. Izčrpano zemljo je prepustil naravi, da se je zaraslo »zdravilno grmovje« in pozneje gozdno drevje. Vračanje gozda na izčrpana kmetijska zemljišča pomeni vrnitev zdravja v krajino in zdravilišče za tla, če tega ne preprečuje industrijska nesnaga.

Podobo slovenske krajine so oblikovali številni vplivi; vsako drevo v gozdu in na polju opravlja svojo pomembno funkcijo. Prepotrebno prepletanje gozdov s kmetijskimi zemljišči daje značilno podobo slovenski krajini. Nastala je pod vplivom naravnih dejavnikov in zgodovinskega razvoja v dolgotrajnih in komaj zaznavnih procesih.

V zadnjih petdesetih letih se krajina naglo spreminja zaradi razvoja industrije, mest in naselij, prometa, energetike idr. Tudi gozdovi so čedalje bolj obremenjeni. Z načrtnim strokovnim delom je gozdarstvo doseglo, da so ostali najvrednejši deli gozdov v širšem prostoru prav malo spremenjeni. Ohranili smo raznoliko sestavo in mešanost gozdov v skladu z različnimi rastiščnimi razmerami. Preprečili smo velikopotezne načrte o krčenju vseh nižinskih gozdov za potrebe kmetijstva (še posebej 180.000 ha okoli leta 1960), pa tudi krčenje najlepših alpskih smrekovih gozdov zaradi novih planinskih pašnikov. Na ravninskem območju smo vendarle ohranili veliko žive meje, skupin dreves, gozdičkov in pasovne gozdne vegetacije, pa tudi močno razčlenjen gozdni rob.

Pri obnovi gozdov že desetletja nič več ne »tetoviramo« naših gozdov z goloseki. Z letom 1948 smo opustili »gozdni nudizem«. Tako iščemo rešitve, ustrezne krajevnim posebnostim, in tudi ne motimo krajine s tujimi drevesnimi vrstami na večjih območjih. Varujemo izpostavljene dele gozdov in najbolj ranljive gozdne predele. Načrtno izpeljane gozdne ceste, omogočajo ustreznejše gojenje in izkoriščanje gozdov, hkrati pa so odprle podeželje za razvoj rekreacije in turizma.

Gozdar je tako postal v gozdnati Sloveniji ekološko naravnan, gospodarsko motiviran uspešen »krajinski arhitekt«. Za to poslanstvo je opravil preiskušnjo. Storjeno delo je vsakomur in tudi kritikom na ogled.

Vse navedeno ni bilo opravljeno brez napak. V krajini opazimo tudi grobe posege v območje varovalnih gozdov pri razvoju zimskega turizma (npr. Krvavec, Vogel). Največji posegi v gozdove so bili v ravninskem svetu, kjer je najmanjša gozdnatost (npr. avtoceste, elektrovodi, melioracije). Nastale so tudi krajine, kot so Zasavje, Mežiška dolina itd. Gozdarstvo pa ni moglo uveljaviti družbenoekonomskih odnosov tako, da bi stroške za vzdrževanje in razvoj krajine z vlogo in pomenom gozdov vred poravnavala vsa družba, ne pa samo upravljalci in lastniki gozdov.

JANEZ POGAČNIK

DELO plus
KP KOT KOLEKTIVNA POGODBA
Kapitalizem na socialistični način
MESARIČ MESARI V ZLATOROGU
Zaradi »odprtega pisma« je letela na cesto

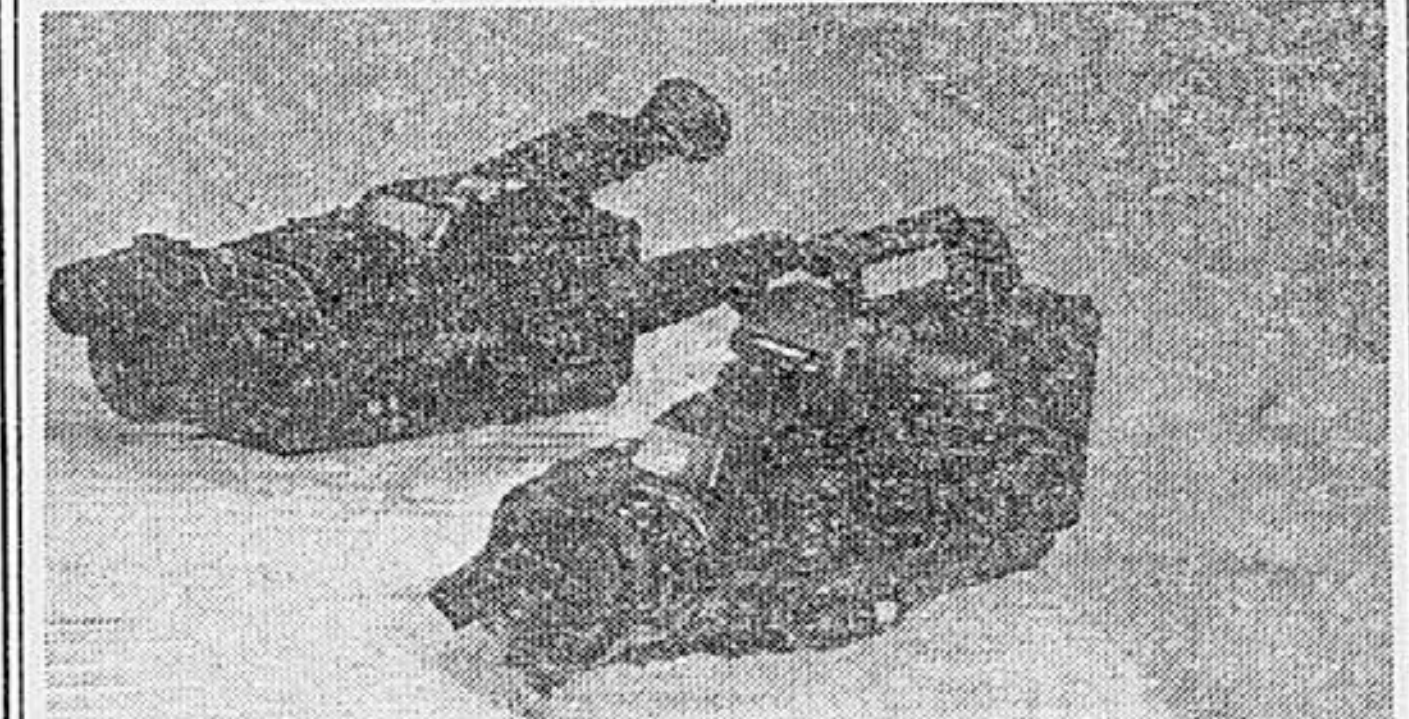
Najboljši camcorderji

Camcorderji (videokamera in videorekorder v enem kosu) so preplavili svet. Izdelujejo jih za štiri videoformate: VHS-C, 8 mm, S-VHS-C in Hi8. Zahodnonemška revija DM je v posebnem testu ocenila tiste tovrstne aparate, ki se jih dobi na evropskem trgu. Ocenjevali so opremljenost, kakovost slike in tona.

Na področju VHS-C camcorderjev so največ točk (58,8) prisodili Panasonicovemu NV-MC30, ki na zahodnonemškem trgu stane 2699 mark.

Pri 8 mm camcorderjih so dali 60,7 točke Sonyjevemu CCD-F50, ki stane 2698 mark, 56,2 točke pa so prisodili Grundigovemu VS-8300 (2998 mark).

Pri Hi8 so največ točk (66,3) prisodili Canonovemu A1Hi, ki stane kar 4598 mark, 64,6 točke pa je zbral Sonyjev CCD-V900, ki je precej cenejši in stane 3998 mark. (J)

DVA MED BOLJŠIMI: Sony CCD-V 900 in Nordmendejev HS 800

Kako zamenjati vzhodnonemške marke

Zasebniki in podjetja, ki imajo v vzhodnonemških bankah naložene vzhodnonemške marke, bodo ta denar lahko zamenjali v zahodnonemške marke. Pri menjavi bo veljalo naslednje pravilo:

– denar, ki so ga lastniki naložili v vzhodnonemške banke do 31. decembra lani (1989), bodo zamenjali v razmerju 2:1 (za dve vzhodnonemški marki bodo dali eno zahodnonemško marko);

– denar, ki je bil na bančne račune naložen od 1. januarja 1990 naprej, pa bodo zamenjali v razmerju 3:1 (tri vzhodnonemške marke za eno zahodnonemško).

Zamenjavo bo možno opraviti do 13. julija. (J)

iz poslovnega sveta – iz poslovnega sveta – iz poslovnega sveta – iz poslovnega sveta – iz poslovnega sveta – iz poslovnega sveta – iz poslovnega sve

● **ZASUK V KOREJSKI TRGOVINI** – Južna Koreja je že četrti mesec zapored zabeležila primanjkljaj v plačilni bilanci: primanjkljaj v aprilu je bil 171 milijonov dolarjev, kar pomeni, da je primanjkljaj zadnjih štirih mesecev skupaj 1,71 milijarde dolarjev. Nazadnje je Južna Koreja zabeležila štirimesečni primanjkljaj v plačilni bilanci v letu 1984. V aprilu so Korejci povečali izvoz le za 3,4 odstotka (kar je tudi posledica devalvacije jena proti wonu), uvoz pa kar za 14,3 odstotka, kar pomeni, da je tudi Južna Koreja, za Japonsko drugi največji izvoznik jugovzhodnega azijskega bazena, šla po poti »velikega brata,« ki je svoj izvozni trend obrnil v povsem drugo smer. Korejci tudi ocenjujejo, da bo pri njih inflacija med 8 in 9 odstotki (prvotna napoved 5 do 7 odstotkov), zato bodo skoraj za polovico zmanjšali tudi dodatek k proračunu, ki so ga letos predvidevali v višini 3,66 milijarde dolarjev.

● **ITALIJANI NIŽAJO INFLACIJO** – V maju se je inflacija v Italiji zmanjšala še za nadaljnjo desetinko odstotka, tako da je sedaj 5,7 odstotna (v aprilu 5,8 odstotna). Trend rasti inflacije je trenutno obrnjen navzdol in kaže, da bo tako tudi v naslednjem mesecu. Zadeva je toliko bolj razveseljiva, ker je bila inflacija maja lani 6,8 odstotna, junija lani pa 7,0 odstotna, kot tudi v avgustu 1989. To pomeni, da bi lahko bilo v naslednjem mesecu letno zmanjšanje inflacije skorajda 1,5 odstotno.

● **APRILA OBČUTEN PADEC PRODAJE** – V Zahodni Evropi so v aprilu prodali skupaj 1,116 milijona novih osebnih vozil, za 12 odstotkov manj kot v marcu in za 4,3 odstotka manj kot pred letom dni, to pa je tudi najbolj smiselna primerjava. Tako smo po dolgih dolgih mesecih naraščanja obsega prodaje osebnih vozil v Zahodni Evropi prišli do meseca, ko je ta prodaja upadla. Sicer še niso uspeli izračunati prodaje v petih mesecih skupaj, toda najbrž bo rast obsega prodaje čisto blizu ničli. V aprilu je bil največji letni padec prodaje v Veliki Britaniji (za 13 odstotkov), ZRN (za 5,8 odstotka), Franciji (6,5 odstotka) in Španiji (4,4 odstotka), medtem ko so jo Italijani povečali za 0,7 odstotka. Toda francoski kazalci za mesec maj so že dosti bolj spodbudni: maja so prodajo povečali – glede na maj lani – kar za 17,3 odstotka, v petih mesecih letos pa skupaj za 8 odstotkov. V naslednjih dneh bomo prejeli še podatke iz Italije, ZRN in Velike Britanije, potem pa bodo trendi že dosti bolj jasno razvidni.

● **DEVIZNI TRG** – Dolar je – potem ko se je zelo približal meji 1,7 marke – padel pod 1,69 marke. Dolarju so najbolj škodovali podatki o padcu obsega prodaje na drobno že tretji mesec zapored, kar se ni zgodilo že od časov recesije leta 1981. Ta neugodna gibanja v maloprodaji so lahko znak upočasnitve gospodarske aktivnosti in rasti, zaradi česar bi morali znižati obrestne mere, da bi gospodarstvo spet zadihalo, v tem primeru pa bi bil dolar manj privlačen za tuje investitorje. No, sliko o ameriškem gospodarstvu bodo ta teden uokvirili podatki o inflaciji in zunanji trgovini v mesecu maju. Zato pa se je močno vzpel britanski funt in sicer na 1,71 dolarja in na 2,89 marke. Govori se namreč, da bo funt že jeseni vstopil v Evropski monetarni sistem (kjer je trenutno z omenjeno vrednostjo – vodijo ga samo načelno – že presegel mejo odstopanj od ničelne vrednosti in mejo odstopanj od vrednosti najšibkejše valute v sistemu, francoskega franka), s čimer je v hipu postal najbolj iskana valuta na deviznih trgih, saj so začeli investitorji množično kupovati britanske obveznice, delnice in druge vrednostne papirje, predvsem državne.

● **BLAGOVNE BORZE** – Na blagovnih borzah je bila najpomembnejša podražitev nafte (na 17,51 dolarja za sod nafte West Texas, na 15,7 za sod nafte brent in na 14,9 za sod nafte Saudi iz Zaliva) ter občutna pocenitev kakava, ki je v desetih dneh izgubil več kot sto funtov za tono. Podražile pa so se kovine, predvsem zaradi pocenitve dolarja glede na britanski funt. Baker je dražji za skoraj deset, aluminij pa za več kot deset dolarjev za tono glede na dni pred tem; dražji sta tudi pšenica in koruza, čeprav pšenica bolj manj, zato pa je koruza v desetih dneh pridobila krepkih 16–17 centov za mernik. Precej cenejši pa je bil tudi sladkor, ker je slišati, da ga bo Kuba začela množično razprodajati zaradi manjšega izvoza v Vzhodno Evropo. Kava je še vedno na tleh in bo najbrž kaj kmalu cenejša od 600 funtov za tono,, kar bi bila prava katastrofa.

● **ZMANJŠAN PRESEŽEK ZRN** – V aprilu letos je bil zunanjetrgovinski presežek ZRN 7,6 milijarde mark oziroma za 23 odstotkov manj kot v istem mesecu lanskega leta. Aprilski izvoz je bil vsega 52,4 milijarde mark (za 1,9 odstotka manj) – včasih so Nemci dosegli že raven 60 milijard mark mesečnega izvoza – uvoz pa 44,8 milijarde mark (za 2,8 odstotka več). V štirih mesecih letos je zunanjetrgovinski presežek ZRN 44,5 milijarde mark, za 2,4 odstotka manj kot v enakem obdobju lanskega leta. Tudi plačilna bilanca oziroma presežek v njej se je stanjšal: je samo 34,5 milijarde mark, za 11,8 odstotka manj kot od januarja do aprila lani. Zanimiv preobrat torej: nemška izvozna ekspanzija se je zaustavila, kar pa je tudi logično, saj se zaradi velikega priliva kapitala v ZRN zaradi napovedi nemške združitve po definiciji mora tanjšati trgovinski presežek.

● **NAJHITREJŠI RAČUNALNIK** – V japonskem Hitachiju so naredili najhitrejši računalnik za splošno uporabo, s katerim bodo konkurirali ameriškemu IBM-u. Nova generacija računalnikov Hitachi M880 porabi za petino manj energije, vrhunski model M880-420 pa lahko izvede 155 milijonov operacij v sekundi, v primerjavi s 122 milijoni pri najbolj sodobnem modelu IBM. Toda če hočete za mesec dni najeti te vrste računalnik, morate plačati med 513.000 in 1,02 milijona dolarjev.

Vrednost dolarja

(New York, 14. 6. 1990)

Belgija (BEC)	34,82
V. Britanija (GBP)	0,581
Kanada (CND)	1,172
Francija (FRF)	5,698
Nizozemska (NLG)	1,906
Italija (ITL)	1243,7
Japonska (JPY)	154,55
Švica (CHF)	1,433
ZRN (DEM)	1,686
ES (ECU)	0,821

Borza v Londonu

(cene v GBP za tono, 14. 6. 90)

Aluminij (d)	1594
Baker	1535
Pšenica (c)	334,2
Koruza (c)	291,7
Kava	624
Kakav	780
Zlato (u)	354,7
Nafta (b)	15,7

Legenda:
d = cena v US dolarjih
c = v centih za mernik (36,4 dm³)
u = v USD za unčo (28,35 kg)
b = v USD za sod nafte brent (159 l)

TRG NAFTE

Cene še vedno na tleh

Potem ko je cena nafte v preteklem tednu padla na najnižjo raven v letošnjem letu (za sod nafte West Texas je bilo treba odšteti po 17,5 dolarja, za nafto brent 15,6 dolarja in za bližnjevzhodno nafto Saudi Light po 14,7 dolarja), se je v zadnjih dneh nekoliko popravila, čeprav ne bistveno. Toda naftarji so optimisti: na sestanku neodvisnih proizvajalcev nafte v Moskvi (sodelovali so denimo ZSSR, Norveška, Egipt, Kitajska, Malezija in nekateri drugi pomembni proizvajalci nafte, ki pa niso včlanjeni v kakršnekoli kartele) so poudarili, da je nižje cene v preteklem tednu povzročila prekomerna ponudba in ogromne zaloge iz petih mesecev letošnjega leta, za katere je krivo tako manjše povpraševanje, značilno za ta del leta, kot tudi nekoliko nižja gospodarska rast v najbolj razvitih državah, članicah OECD.

Proizvajalci nafte nameravajo v naslednjih mesecih – da se jim neprijetna zgodba iz preteklega tedna slučajno ne ponovi – zmanjšati količino načrpane nafte: v Moskvi so neodvisni proizvajalci sklenili, da bodo zaradi stabilizacije trga nafte v bodoče črpali nekoliko manj nafte dnevno (približno za 5 odstotkov, za toliko, kolikor so zmanjšali črpanje nafte v lanskem letu), OPEC pa je v mesecu maju že zmanjšal proizvodnjo s 23,65 milijona sodov nafte dnevno v aprilu na 23,22 milijona sodov nafte, kar je resda še precej več, kot so se dogovorili (22,1 milijona), je pa spodbuden napredek.

Če bodo države proizvajalke nafte v bodoče še naprej omejevale količino črpanja nafte in ko bodo začeli delovati dejavniki večjega povpraševanja po nafti v drugi polovici leta (zadnje čase je bilo vedno tako), bo na trgu nafte prišlo do stabilizacije cen. Ni čudno, da v svetu vedno nastane takšna panika, ko cene nafte drvijo gor ali dol: spomini na dve naftni krizi so namreč še zelo živi.

DARJAN KOŠIR

GOSPODARSKI KAZALCI MESECA

država	letna rast ind. proiz. (v %)	letna rast BDP (v %)	letna stopnja brezpos. (v %)	letna rast cen (v %)	obresti posl. bank na vpogled	zun. trg. bilanca (v mrd USD)
Avstralija	2,7	5,0	6,2	8,6	18,75	–3,6
Belgija	3,1	–	9,1	3,1	13,25	2,5
Kanada	–1,1	2,4	7,2	5,0	14,75	2,6
Francija	1,9	2,9	9,3	3,2	10,50	–6,6
ZRN	2,6	4,4	7,3	2,3	10,50	73,8
Nizozemska	–0,3	3,9	5,2	2,1	10,25	3,1
Italija	3,1	2,8	10,9	5,7	14,00	–10,9
Japonska	0,2	4,7	2,1	2,5	7,12	66,0
Španija	4,6	–	15,7	7,0	16,25	–28,8
Švedska	–2,4	0,7	1,1	10,1	14,00	2,6
Švica	0,9	2,9	0,6	4,6	10,75	–6,7
V. Britanija	1,6	1,5	5,6	9,4	16,00	–35,6
ZDA	0,1	2,2	5,3	4,7	10,00	–106,5

Podatki so za obdobje maj 1990 – maj 1989
The Economist, 15. junij 1990

»Slovenska zunanja politika je v službi interesov naroda«

Pogovor z dr. Dimitrijem Ruplom o njegovem obisku v Winchestru – »Evropa bo sprejela takšno Jugoslavijo, za kakršno se bomo odločili«

OD NAŠE SODELAVKE

LONDON, 14. junija – V Winchestru je zasedal stalni komite tri skupščini evropskih regij in Slovenija je na tem zasedanju vložila zahtevo za polnopravno članstvo v tej skupščini. Gre za razvijajočo se organizacijo, v katero je včlanjenih več kot 100 regij, predstavlja pa tisti mehanizem, ki regijam omogoča organizirano nastopanje v evropskem prostoru. S tem regije krepijo lastno avtonomijo znotraj svoje države in prek obstoječih evropskih institucij uveljavljajo svoj politični vpliv. Ne nazadnje se regijam s tem odpira tudi pot do namenskih sredstev Evropske skupnosti za različne regionalne projekte.

Zasedanja v Winchestru so se iz Jugoslavije udeležile kot opazovalke ali pridružene članice tudi Hrvaška, Srbija in Črna gora. Toda zahtevo za polnopravno članstvo je vložila le Slovenija, čeprav Slovenija oziroma Jugoslavija ni članica Evropske skupnosti in Sveta Evrope.

Slovenija je tudi prva v tem okviru odprla prostor regijam, ki niso članice Evropske skupnosti ali Sveta Evrope, in zaradi nje so pred dvema letoma spremenjali statut in jo sprejeli kot opazovalko. Drugič so spremenili statut, ko so Slovenijo sprejeli kot pridruženo članico. Obeta se še tretja sprememba statuta, tako da bo Slovenija lahko kot prva regija, ki ni članica Evropske skupnosti ali Sveta Evrope, postala polnopravna članica v skupščini evropskih regij.

Predsednik republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje dr. Dimitrij Rupel, ki je vodil slovensko delegacijo, je dejal, da je slovenska zahteva naletela na ugoden odmev, in upa, da bo že konec leta Slovenija polnopravna članica v skupščini evropskih regij. Tako članstvo bi Sloveniji omogočilo pot v najrazličnejše evropske stike in sodelovanje na različnih ravneh.

Z dr. Dimitrijem Ruplom smo se pogovarjali v Winchestru. Beseda ni tekla samo o dogajanjih ob zasedanju, ampak smo se pogovarjali tudi o slovenski zunanji politiki in predstavljanju Slovenije v Evropi in svetu nasploh.

Dr. Rupel je predvsem poudaril, da je slovenska zunanja politika »v službi interesov naroda«, in dodal: »Jaz in moji sodelavci smo uslužbenci, ki na področju mednarodnega sodelovanja delamo tisto, kar je v interesu nove slovenske politike v okviru slovenskega nacionalnega projekta.

● Na vprašanje, kako v svetu gledajo na slovenske spremembe in kakšen je odnos Evrope do tega, je dr. Rupel odgovoril: »Če govorim zelo na splošno, je jasno, da bo Evropa sprejela Jugoslavijo takšno, za kakršno se bomo odločili. Od nas je odvisno, kako se bomo dogovorili. Sprejeli nas bodo kot dejstvo. Nekateri naši tuji partnerji opozarjajo na to, da bi se rajši ukvarjali le z eno kot z več državami. Morda se jim bo ta želja uresničila in bo prišlo do konfederacije, kar bi bila dokaj enostavna rešitev. Samo tako, kot je zdaj, ne bo več, in oni to tudi vedo.«

Ne gre za posebno ideologijo, nam gre za to, da kanale, ki so na razpolago, utrdimo, odpremo nove, počistimo tiste, ki so bili zamazani, in utrdimo zavest o slovenski navzočnosti v svetu. Želim si in zavzemam se za to, da bi bila Slovenija mednarodno priznana, kajti ima pravico voditi svojo zunanjo politiko, in samo vprašanje časa in instrumentov je, kako se bo to zgodilo.

Takšne Jugoslavije, kakršna je zdaj, ne bo več, in če bo prišlo do kakšne Jugoslavije, bo ta urejena na drugačen način, in to sprejemajo. Na največjo zadržanost v zvezi s tem smo naleteli pri Angležih, ki so po naravi unionisti. Če prav razumem naše sogovornike v srcu Evrope, nato zastopajo slovenske interese, pa je dr. Rupel menil: »Jugoslovansko zunanje ministrstvo ne predstavlja dobro slovenskih interesov. Slovenci v zveznih organih za zunanje zadeve nimajo dovolj predstavnikov, in to bi bilo treba, če bi ostali skupaj, popolnoma na novo odrediti. Zaenkrat le skupaj životarimo, se pravi, ob nekem sistemu, ki je še od prej, vzpostavljamo nov sistem, kar pa dolgo ne bo šlo več. V Bruslju že odpiramo svoje predstavništvo in takšna predstavništva bi radi odprli tudi drugod. Seveda je to zelo drago, posebno, če poleg obstoječih vzpostavljamo še parlamentarne sisteme.

Če pa bomo hoteli vzpostaviti te svoje sisteme, bomo verjetno morali odtegniti ustrezna sredstva iz zveznih sistemov, to pomeni, da bomo morali dobiti tisti delež, ki ga Slovenija prispeva v proračun za zunanje zadeve. Seveda je to odvisno od naših ustavnih razprav. Dokler ne bodo ustavne razprave sklenjene, bo zelo težko te zadeve sistematično urediti. Zaenkrat delamo eno in drugo. Ob tem motijo prav demokratične spremembe, ker jaz osebno gospoda Rikanovića (jugoslovanskega veleposlanika v Londonu) ali Prljo (sekretarja za zunanje zadeve SR Srbije) ne morem imeti za sebi enaka, kajti nobeden od njiju ni bil demokratično izvoljen.«

DIMITRIJ RUPEL

Na koncu je predsednik republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje dr. Dimitrij Rupel še dejal:

julija potujemo v ZDA na pogovore v Washington. Kot jaz to razumem, Američane skrbi, da celotna zadeva ne bi eksplodirala, in se zavzemajo za postopen, racionalen razvoj, s čimer se strinja tudi naša vlada.

Zavedati pa se moramo, da smo majhni. Malo moči imamo, v množici svetovnih faktorjev se lahko hitro zgubimo in to, kako bomo uspešni, je odvisno le od naše vztrajnosti, prodornosti in od realnosti v svetu.

Mislim, da so zdaj skoraj že vsi naši prijatelji prepričani, da je Slovenija evropska nacija, in tudi naši siceršnji partnerji morajo to vse bolj upoštevati. Če se bo izvedelo, da Slovenija sploh ima zunanjo politiko, bo to že samo na sebi velika stvar.«

O tem kako lahko zdaj jugoslovanska predstavništva v tujini

NIKAR NE ZAPUŠČAJ KLETKE!

LURIE, »Frankfurter Allgemeine Zeitung«

Kohlov izzivalec bo Lafontaine

Vse do ponedeljka je kazalo, da se posarski ministrski predsednik ne misli več potegovati za kanclerski položaj – Zastoj pri združevanju Nemčij bi utegnil povzročiti kaos v NDR

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BONN, 14. junija – Izzivalec kanclerja Kohla na naslednjih parlamentarnih volitvah, za katere vse več znamenj kaže, da bodo vsenemške, bo posarski ministrski predsednik in eden od podpredsednikov socialnodemokratske stranke Oskar Lafontaine. Sporočilo je staro – in sicer že nekaj mesecev – le na prvi pogled, kajti vse do ponedeljka je zaradi sporov v vrhu SPD kazalo, da se Lafontaine, ki je bil pred šestimi tedni v Kölnu žrtev atentata in ki okreva, zaprt v svojo vilo v Saarbrücknu, ne misli več potegovati za kanclerski položaj.

Kar se je v minulih tednih dogajalo med »barako« (naziv za sedež SPD v Bonnu) in Lafontainovim domovanjem v Saarbrücknu, je seveda v tesni zvezi s procesom nemškega združevanja. Lafontainu, ki se bo letos decembra ali januarja prihodnje leto na volitvah pomeril s kanclerjem Kohlom, grozi nevarnost, da se bo znašel v podrejenem položaju, saj vse kaže, da se bo pomeril s »kanclerjem nemške združitve«. O tem da se Kohl zaveda političnega kapitala, ki ga je dobil v roke brez svojih posebnih zaslug, priča vrsta političnih potez, s katerimi je Kohl združevanje monopoliziral do te mere, da se o njem ni posvetoval niti s svojimi zavezniki, kaj šele z opozicijo. Očitek, ki ga SPD zdaj naslavlja na Kohla, se zato glasi, da je kancler združevanje zasnoval kot svojo osebno akcijo in ne kot dogajanje »nacionalnega« pomena, to je kot dogajanje, v katerem bi bil dolžan iskati nadstrankarski konsenz. Kancler je SPD zadnji hip še dovolil, skočiti na vlak združevanja, ko je presodil, da so njegove zasluge dovolj razvidne za vključitev opozicije v dialog. K temu pa ga je pripravilo tudi dejstvo, da je SPD prav na pomlad dobila nekaj vzvodov za pritisk nanj: najpomembnejši med njimi je nova socialnodemokratska večina v drugem domu parlamenta, v predstavništvu dežel bundesratu, kjer bi socialni demokrati, če bi se tako odločili, lahko preprečili sprejetje državne pogodbe o denarni, gospodarski in socialni uniji med obema Nemčijama. Tega socialni demokrati sicer ne bodo naredili, kajti zastoj pri združevanju bi utegnil povzročiti kaos v NDR, politični račun pa bi potem plačali seveda socialni demokrati. Odtod stališče socialdemokratske »barake«, da je z združitvijo načelno vse dobro in prav, vendar se je je kancler lotil na način, ki je prenagljen, ker da je upošteval predvsem svoje interese in interese svoje stranke pred bližnjimi volitvami. Državna pogodba, tako so terjali v baraki, je potrebna popravkov, če hoče vlada k njej tudi (neizogibno) soglasje socialdemokratske opozicije. Zahteve niso bile takšne, da jim Kohl ne bi mogel pritrditi (Kohlovi glasniki so ob vsaki priložnosti pripravljeni povedati, da ne gre za nič takšnega, česar se ne bi vlada lotila že sama in brez spodbujanja s strani opozicije), in tako je tudi prišlo do srečanj med njim in vodjem opozicije, srečanj, od katerih zadnje naj bi bilo v četrtek.

OSKAR LAFONTAINE

Pravi politik

Zadeva »nacionalnega« pomena bi se bržkone končala s sklepom, da je treba konec junija skupno izglasovati državno pogodbo, če ne bi bilo nesrečnih volitev. Lafontaine je politik v žlahtnem pomenu besede: že večkrat je dokazal, da ne leti za dogajanjem, marveč ga zna počakati na pravem križišču in ga izkoristiti v svoje politične namene.

Zavedajoč se težav, ki bodo prišle po prvem obdobju združevalne evforije, je Lafontaine od svoje stranke zahteval »distanco«, ki naj bi se izrazila tako, da bi socialdemokrati konec meseca v bundestagu, kjer so v manjšini, državno pogodbo zaradi pomanjkljivosti zavračali, pač pa bi glasovali zanjo v bundesratu, kjer so v večini. O pozornosti te akrobatske točke nima smisla izgubljati besed, vendar pa je res tudi to, da bi Lafontaine, ki je že dokazal, da ima pretanjen občutek za strah Nemcev pred neprijetnimi posledicami združevanja (ki bi se jim bilo z manj avanturistično politiko, kot je Kohlova, mogoče izogniti, pravijo v SPD) to »distanco« v predvolilnem boju, ko bo združitev že začela kazati tudi negativne plati, lahko koristno izrabil v spopadu s Kohlom. Prav na tej točki pa mu je odpovedal sodelovanje velik del stranke, k temu pa še tisti del SPD, ki je nastal na ozemlju NDR. Iz Saarbrückna so tako prišle vesti, da bo Lafontaine odstopil kot osrednji socialdemokratski kandidat na bližnjih parlamentarnih volitvah, kar bi bil – pol leta pred volilnim rokom – uvod v politično katastrofo.

Politično romanje

Tako se je konec minulega tedna začelo politično romanje v Saarbrücken, romanje, ki se je končalo s sporočilom, da Lafontaine svoje kandidature ne bo zavrgel. Ta sklep naj bi posarski politik sprejel toliko laže, ker se nemške stranke že pripravljajo na vsenemške volitve med 2. decembrom in 13. januarjem – takšni so zakonski roki, v katerih mora biti izvoljen nov parlament – in se spričo tega zdaj že pripravljajo na združitvene kongrese, ki bodo zgodaj v jeseni. Potem ko je predsednik SPD Vogel konec minulega tedna na kongresu vzhodnonemške SPD v Halleju namignil, da bi bil pripravljen postati predsednik združene socialne demokracije, je ugledni član vodstva Ehmke repliciral, da bi bilo zdaj prav, če bi vodstvo preslo v »mlajše roke«. V vodstvenem sloju je to prehitevanje povzročilo sicer veliko zadrževanja, češ da časi za te vrste kadrovskih rošad še niso zreli; toda iz Saarbrückna so hkrati z vestjo, da bi Lafontaine (star 48 let) ostal kanclerski kandidat, prišle tudi vesti, da je od obiskovalcev, ki so ga oblegali te dni, dobil zagotovila, da tudi v primeru poraza ne bo na škodi in da lahko računa s položajem prvega predsednika združene nemške socialne demokracije. Volilna karavana se tako odpravlja dalje, le da se je nebo nad »barako« nekoliko pooblačilo, malo zaradi teh sporov, malo pa zaradi vse bolj očitnih razhajanj v »vzhodni« SPD, kar pa je že druga zgodba.

MARJAN SEDMAK

Na Kitajskem nova čistka v ministrstvu za kulturo

Spet je zajela tiste, ki se nagibajo k demokraciji in so se »okužili z buržoaznim liberalizmom« – Proučujejo vest zaposlenih

OD NAŠE DOPISNICE

PEKING, 14. junija – Na kitajskih ministrstvih za kulturo ter za radio, televizijo in film imajo spet čistko. Napoti so predvsem tisti, ki se nagibajo k demokraciji, in oni, ki so se »okužili z buržoaznim liberalizmom«. Tokrat so med žrtvami celo namestnika ministra za kulturo Ying Ruocheng in Wang Jifu ter namestnik ministra za radio, televizijo in film Chen Haosu. Kitajska agencija Xinhua je že objavila, da so jih odstavili.

Po lanskoletni odstavitvi ministra za kulturo Wang Menga, znanega kitajskega pisatelja, ki se je od prve Mao Zedongove gonje proti »desničarjem« leta 1958 do začetka Deng Xiaopingovih reform več kot 20 let potikal po popravnih taboriščih, se je znašlo na seznamu ideološko sumljivih kar 2800 vodilnih delavcev in usužbencev tega ministrstva. Da bi zatrli »buržoazni liberalizem«, ki na Kitajskem uradno velja za poglavitni vir lanskega študentskega gibanja, so v začetku aprila ustanovili posebno »delovno skupino za popravljanje hiše«. Ta se še danes ukvarja predvsem s proučevanjem vesti vseh zaposlenih na ministrstvu, ki so minulo pomlad sodelovali v gibanju za demokracijo ali ga podprli. Ker pa je, kot trdijo viri, kar 15 odstotkov od vsega skupaj 20.000 zaposlenih na kulturnem ministrstvu posredno ali neposredno sodelovalo v akcijah, ki so bile na koncu zadušene v krvi, je postal ta organ, v katerem je bilo na vrhuncu reform najti mnoge znane osebnosti iz sveta književnosti in umetostni sploh, »nevarna kužna rana« in trn v peti ponovno prebujenih ortodoksnih ideologov.

● Vsi študentje, ki so na nekaterih pekinških univerzah 3. in 4. junija organizirali karkoli v spomin na lansko gibanje za demokracijo, bodo zelo strogo kaznovani, vendar šele po azijskih športnih igrah, ki bodo v Pekingu konec septembra. Kot trdijo viri, se oblasti bojijo, da bi se zaradi novih aretacij v teh mesecih lahko dvignil še hujši vihar med uporno mladino, to pa bi ogrozilo splošni videz idilične stabilnosti, ki jo hoče Kitajska pokazati ob tem velikem dogodku. Za zdaj so na pekinški univerzi Beida, na Ljudski univerzi Qinghua in na vseh visokih šolah, kjer so se študentje ob obletnici 4. junija oglasili, uvedli natančne preiskave proti pobudnikom, policija pa ima med svojo obsežno dokumentacijo tudi video posnetke in množico fotografij.

Odkar je bil za novega kulturnega ministra imenovan stari, 65-letni maoistični pesnik He Jingzhi, čigar zaščitnik je v najvišjem vrhu podpredsednik republike ter zagrizeni sovražnik svobodomiselnih intelektualcev in umetnikov general Wang Zhen, je to ministrstvo v slogu velike kulturne revolucije ustanovilo »skupino za učenje marksistične politične teorije«, katere naloga je predvsem prevzgajati ter v sodobno kitajsko književnost in umetnost vsiljevati Mao Zedongove in Deng Xiaopingove ideje. V skladu s tem so začeli v zadnjih mesecih spet na veliko objavljati »teoretična« dela obeh »največjih kitajskih marksistov«, polna napotkov, kako je treba razvijati kulturo in umetnost.

Tudi ministrstvo za radio, televizijo in film je bilo vse minulo leto pod pritiskom »trde roke« zaradi »napak«, ki so pokazale, da »ni dovolj odporno« proti idejam »buržoaznega liberalizma«.

Ni sicer pričakovati, da bo vodilnih na teh dveh ministrstvih, ki se ponovno ne bodo smeli registrirati kot člani KP Kitajske, veliko, pa vendar bo odstavitev s pomembnih položajev in internih partijskih kazni precej. Namestnik ministra za kulturo Ying Ruocheng, kitajski igralec, ki se ga evropsko občinstvo spominja iz Bertoluccijevega »Zadnjega kitajskega cesarja«, je le na vrhu cele množice zagovornikov svobode ustvarjanja, ki jih bodo spustili na nižjo raven ali jim celo vzeli odgovorne naloge. Zdaj zaslišujejo še 500 načelnikov oddelkov in kakih 50 načelnikov uprav tega ministrstva. Vladni in partijski organi, ki imajo na skrbi »duhovno civilizacijo«, bodo najdlje tarče preganjalcev. Ostali bodo celo tedaj, ko bodo »čistke« na drugih področjih že pojenjale.

Čeprav so partijske oblasti zaradi čedalje hujših gospodarskih težav in nesposobnosti, da bi še našle kak izhod iz njih, že zdaj prisiljene pogledati skozi prste mnogim privržencem reform iz krogov liberalnejših ekonomistov in se vračati k zamislim, ki jih je zagovarjal odstavljeni partijski voditelj Zhao Ziyang, si znajo ortodoksni ideologi še vedno poiskati dovolj manevrskega prostora za napade na vse tiste, ki se tako ali drugače oddaljujejo od omejene kulturne politike. ZORANA BAKOVIĆ

Drugačna vohunska afera

Drugače od klasičnih špijonskih procesov fizik Rolf Dobbertin potrpežljivo razlaga vsako točko obtožnice posebej – Stara afera

OD NAŠEGA DOPISNIKA

ŽENEVA, 14. junija – Sodni procesi proti vohunom so pogosto podobni napetemu pozicijskemu šahovskemu boju, pri čemer je obtoženi v defenzivi in skuša odvrniti napade obtožbe. Sojenje fiziku Rolfu Dobbertinu, ki je obtožen vohunstva za NDR, razbija ustaljene vzorce razkritja špijonskih afer, predvsem zato, ker 56-letni fizik potrpežljivo pojasnjuje vsako točko obtožnice posebej, zatrjujoč, da nobena informacija, ki jo je poslal v Vzhodno Nemčijo, ni bila zaupna, kaj šele državna skrivnost.

Afera ni nova, kajti Dobbertina so zaprli že januarja 1979, nekaj dni zatem, ko je kapetan vzhodnonemške tajne službe Werner Stiller prebegnil v Zahodni Berlin in tamkajšnjim francoskim oblastem izročil zajetni dosje o vohunu, ki se je kot vrhunski fizik vrinil v osrednjo raziskovalno ustanovo CNRS. Že kot študent fizike na univerzi v Rostocku naj bi se Dobbertin ukvarjal s policijskimi opravili, kot prvi sekretar komunistične mladine je po obtožbah Wernerja Stillerja nadzoroval kolege. »Nič takega,« pojasnjuje obtoženec, »bil sem samo član komisije za dodeljevanje štipendij in tedaj, v polnem zamahu hladne vojne in političnega boja z Zahodno Nemčijo, so bile zadeve drugačne kot sedaj. Opravljal sem politično delo in ne policijskega«. Kasneje je Dobbertin magistriral, pobegnil v zahodnonemško državo, kjer so mu dali potni list, in pri 25 letih prišel v Francijo, kjer se je zaposlil v laboratoriju prof. Théodorja Kahaneja. Uspešni mladi znanstvenik je hitro plezal po upravnih klinih CNRS in že po desetih letih postal direktor raziskav. Je bil njegov prihod v Francijo programiran?

Preiskovalni organi nikoli niso mogli z gotovostjo odgovoriti na najpomembnejše vprašanje v zadevi Dobbertin. Sredi leta 1983 so fizika izpustili iz preiskovalnega zapora, vendar je ostal na začasni svobodi in postopek je tekel dalje. Obtožba mu očita, da je v dvajsetih letih v Vzhodno Nemčijo poslal dokajšnjo količino dokumentov, disertacij, knjig, ki še niso bile v redni prodaji, skratka, Rolf Dobbertin naj bi bil špijon iz romana Johna Le Carréja. Toda obtoženi, ki je celo dovolil, da so ga televizijske kamere posnele za včerajšnji večerni dnevnik, zavrača vohunsko dejavnost. Noben dokument ni imel oznake zaupnosti. Vse, kar sem poslal, so bile javne publikacije, namenjene široki distribuciji v znanstvenih krogih, trdi Dobbertin in dodaja, da ni šlo za državne skrivnosti niti za podatke, ki jih je mogoče izkoristiti v gospodarske namene, povrh vsega pa naj bi za to imel tudi soglasje prof. Kahaneja. Knjig kajpak ni pošiljal po pošti, kajti politične razmere med Vzhodom in Zahodom so bile tedaj napete, zato je dokumente in knjige mikrofilmal in jih na skrivaj pošiljal v domovino. Ena točk v obtožbi namreč zatrjuje, da so mikrofilm, ki ga je posnel Dobbertin, našli v pasti za modeliranje v obliki pasjega izmečka. Že res, priznava obtoženec, a drugače tedaj ni šlo.

BOŽO MAŠANOVIĆ

V Meki in Medini pričakujejo okrog dva milijona romarjev

Iranci bodo že tretjič zapored bojkotirali to versko dolžnost – Prepovedana politična gesla

OD DOPISNICE TANJUGA

KAIRO, 14. junija – Priprave na letošnje romanje v Meko in Medino potekajo pod neposrednim nadzorom saudskega kralja Fahda. Pričakovati je, da bo letos okrog dva milijona muslimanov iz vsega sveta opravilo to versko dolžnost, ki jo lahko kot »očetov živiljenjski sen« uresničita tudi sin ali vnuk.

Saudska Arabija, ki se ima za »čuvaja svetih krajev«, ima vsako leto, ko napoči čas za romanje, velike težave s prevozom in zagotavljanjem varnosti ljudi, ki se zgrinjajo sem z vseh celin. »Varen in nemoten prevoz je naša glavna skrb,« je v intervjuju za dnevnik Arab News izjavil saudski minister za komunikacije Husein Mansuri.

Iranci so sporočili, da bodo že tretjič zapored bojkotirali romanje, »ker Saudska Arabija še vedno ni odpravila nekaterih omejitev«. Leta 1987 je namreč izbruhnil spopad med iranskimi romarji in pripadniki saudskih varnostnih sil, med katerim so ubili najmanj 400 Irancev. Po tem incidentu je Saudska Arabija določila, koliko romarjev je pripravljena sprejeti iz posamezne države, tako da lahko pride v Meko ali Medino le po en od tisoč vernikov iz vsake islamske države. Po tem sistemu je Irancem dovoljeno poslati na romanje le kakih 50.000 vernikov. Druga prepoved velja za politična gesla, kar je po mnenju Irancev protiislamsko, saj »vera zadeva vse vidike človekovega življenja, tudi politiko«. Po iranskih trditvah so se tako »izneverili osnovnemu pomenu romanja, ker sta bili Meka in Medina že od nekdaj kraja za tradicionalno izmenjavo mnenj in za boj za politične pravice muslimanov«.

V prizadevanju vendarle najti skupni jezik, pa sta se pred kratkim v Riadu sestala Ali Muhamed Bešarati, pomočnik iranskega ministra za zunanje zadeve, in voditelj saudske diplomacije princ Saud el Feisal. O čem sta se morebiti dogovorila, ni znano.

Egipčani, ki bodo letos šli na romanje, bodo morali sami plačati vse stroške. Iz Kaira so že odletela tri letala z romarji, kakih 6000 Egipčanov pa je še na poti v Meko in Medino.

GORDANA KNEŽEVIĆ

Zabeleženo . . .

»Voditelj naše partije ni bil edini, ki je dejal, da so Romuni neumni. Trdimo namreč lahko, da tudi Bog razume Romuna le, če se izjemno potrudi.«

V članku iz časopisa Draptatea

»Imamo socializem brez planiranja in kapitalizem brez denarja. Krasna država.«

EDUARDO ANGELOZ, guverner Cordobe, Argentina

»Le kaj se ti Indijci tako napihujejo! Naša država je po svoje večja kot Indija in naj se Indijci tega zavedajo!«

SAMI VATUTA, predsednik parlamenta republike Fiji o sporu z Indijo

»Edini razlog, zaradi katerega v Južni Ameriki ni več vojaških udarov, je ta, da nihče ne želi prevzeti oblasti sedaj, ko so v državnih blagajnah ostale le še mrtve muhe.«

AUGUSTO MORALES, kolumbijski finančni minister

»Naša prva naloga je, povleči narode Srednje Evrope nazaj v našo kulturno in gospodarsko skupnost, kamor tudi sodijo. Za Jugoslavijo pa še ne vemo, če je res del te Evrope.«

MICHAEL HOWARD, predsednik Mednarodnega inštituta za strateške raziskave

»Ne moreš biti hkrati človek sodobnih nazorov in marksist.«

MARIO VARGAS LLOSA, perujski pisatelj

Mandela prišel v Rim

RIM, 14. junija (AFP) – Vodja ANC Nelson Mandela bo danes pripotoval v Rim, kjer se bo jutri pogovarjal z italijanskimi funkcionarji, sprejel pa ga bo tudi papež Janez Pavel II. Poglavar rimskokatoliške cerkve se je med svojimi obiski v Afriki nekajkrat zavzel za izpustitev Nelsona Mandele, ki je preživel skoraj 30 let v rasističnem zaporu.

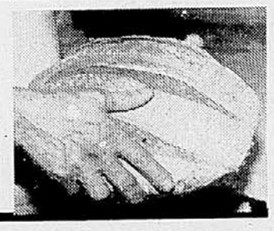
ITALIA'90
DELO finale

DELO plus

E. H. James

16

ZGODBA O KRUHU

Obe struji sta imeli upravičene razloge za svoje verovanje, kajti dokazati ni bilo mogoče ne prve ne druge teze, sicer pa srednji vek ni bil sprejemljiv za razumske argumente, podobno kot v nekaterih okoljih sodobnega sveta razumski argumenti brez učinka padejo v praznino vnaprejšnjega verovanja, ki se pač ne imenuje teološko, ampak ideološko.

Tako verovanje krščanskih **realistov** in **simbolikov** ni bilo v svetu verstev nič novega. V eleuzijski cerkvi boginje Demetre je prevladovalo prepričanje, da sta žitno zrno in Demetrina hči Gerzefona identična. Toda ko je rimski skeptik Cicero ugotovil, da je »nor, kdor misli, da so v kruhu, ki ga jemo prisotni bogovi,« mu nobena oblast ni grozila s smrtjo ali ga preganjala. V tej strpnosti do različnosti se je antika razlikovala od srednjeveškega krščanstva. Kajti s kruhom, ki so se ga polastili krščanski teologi, se je zgodilo prav nasprotno kot z eleuzijskim žitnim zrnom.

Cerkev ni hotela dopustiti, da bi se učeni prepiri med **realisti** (kruh je telo Kristusovo) in **simboliki** (kruh simbolično predstavlja telo Gospodovo) nadaljevali. Na podlagi »demokratičnega centralizma« je po prejšnjih razpravah uveljavila manjšinsko stališče **realistov** in za vse kristjane predpisala obvezno verovanje: na zadnji večerji se je izvršila **transsubstantacija** v dobesednem pomenu besede. Kruh se je spremenil v Jezusovo telo in vino v njegovo kri. Duhovnik pri maši vsak dan opravlja to **transsubstantacijo,** kar sodi v misterij krščanskega verovanja.

To verovanje je bilo zaukazano na četrtem lateranskem cerkvenem zboru leta 1215, ki je vsako drugo razlago Kristusovih besed na zadnji večerji razglasil za krivoverstvo in zagrozil z ognjem večnega pogubljenja, kar je v praksi pomenilo, da so imeli drugače misleči opravka z biriči in ječo posvetne gosposke.

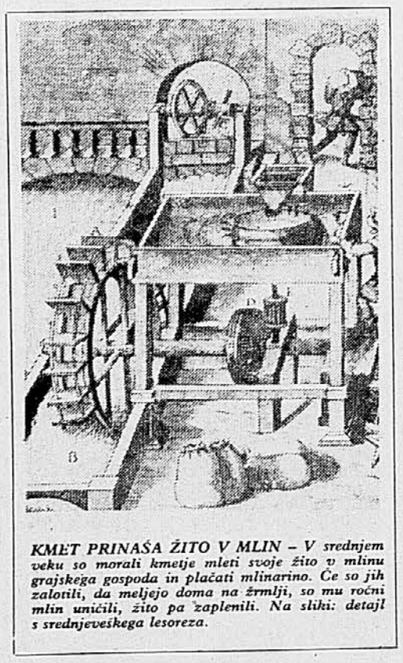
Navidezni cerkveni mir, ki ga je Cerkev vzpostavila z lateranskim ediktom, ki je tri stoletja kasneje kot tempirana bomba eksplodiral. Posledica je bila, da so kristjani severne Evrope, skandinavskih dežel in Anglije jezni odšli iz papeževe hiše in si ustanovili svojo, neodvisno od Rima.

V 13. stoletju, ko je zasedel lateranski cerkveni zbor in ko sta po Evropi pustošila lakota in kuga, se Cerkvi še ni bilo treba ukvarjati s skandinavsko versko neposlušnostjo, ampak so imeli služabniki Cerkve drugačne, čisto praktične, za naše poglede zares nenavadne skrbi. (Pa so bile res tako nenavadne, če jih primerjamo s skrbmi nekaterih današnjih političnih okolij?!)

Ker je bilo zaukazano verovanje, da kruh po **transsubstantaciji** zares, ne samo simbolično, postano telo Kristusovo, je kruh dobil še večjo ceno. Duhovniki, ki so ga vsak dan pri maši spreminjali v Kristusovo telo, se niso ubadali samo s tem, kako si priskrbeti to dragocenost. Učeni gospodje so se v stoletju lakote čisto resno prepirali, iz kakšne moke naj bo kruh, ki ga bo duhovnik pri maši spremenil v Kristusovo telo. Tomaž Akvinski, doma iz okolice Neaplja, kjer pšenice ni primanjkovalo, je leta 1250 zahteval transsubstantacijski kruh iz pšenične moke, ker da se je Jezus Kristus zagotovo hranil s pšeničnim kruhom, kakor vsi odličniki v takratni Palestini. Drugi učeni možje so mu ugovarjali, češ da je Učenik tako kot revno ljudstvo jedel ječmenov kruh in da je z ječmenovimi hlebci nahranil pettisočglavo množico. In Tomaž Akvinski je privolil v mešanico: pol pšenice, pol ječmena . . .

Realno skrb o kruhu, ki sta jo povzročali lakota in nizka produktivnost kmetijstva, so potisnile v senco nepomembnosti druga teološka vprašanja. V Kristusovem času so pekli in lomili velikanske hlebce z luknjo v sredini, da se je z enim nahranila številna družina, v 11. stoletju pa so pekli hlebčke, po velikosti enake tolarju . . . Kakšna oblika kruha bo spremenjena v Kristusovo telo? Nato so se spričkali rimski in grški kristjani. Ti so zahtevali, naj se obhaja z navadnim, ljudskim kruhom, medtem ko je papež okrog leta 1000 zaukazal, naj bo obhajalni kruh brez kvasa. Spor o tem še ni rešen, čeprav je logika na strani papeža. Judom je bilo namreč zagroženo s smrtjo, če bi za pashvo jedli kvašeni kruh. Torej je tudi Kristus na zadnji večerji jedel kruh brez kvasa, saj je apostole pogostil prav na pashvo.

Iz tega se je izcimil nov problem. Obhajilnega kruha ni mogoče peči v pečeh, ker se lahko pomeša s kvašenim kruhom. Nastala je hostija, ki so jo pekli v posebnih železnih kalupih,

***KMET PRINAŠA ŽITO V MLIN** – V srednjem veku so morali kmetje mleti svoje žito v mlinu grajskega gospoda in plačati mlinarino. Če so jih zalotili, da meljejo doma na žrmlji, so mu ročni mlin uničili, žito pa zaplenili. Na sliki: detajl s srednjeveškega lesoreza.*

največkrat v ženskih samostanih. In spet je vzniknil nov teološki problem: kakšen je status hostije, ki je duhovnik pri maši še ni spremenil v telo Kristusovo? Cerkveni učenjaki so odločili, da je še neposvečena hostija »srednje stanje med moko in zakramentom, ker v njej že prebiva bodoče telo Gospodovo«. Torej je bila neposvečena hostija zaščitena v enaki meri kakor posvečena.

Misterij in čarovništvo

Cerkev je s tem, da so njeni služabniki pri maši vsak dan spreminjali kruh v telo Kristusovo, sprožila nezaželeni stranski proces z daljnosežnimi posledicami. Za kaj je šlo?

Tako pri Judih kot pri kristjanih je bilo s smrtjo zagroženo vsakomur, kdor bi si drznil spreminjati naravne zakone. S tem, da je duhovnik vsak dan pri maševanju počel prav to, je krščanska cerkev hočeš – nočeš postala cerkev čarodejstva. Grdo in od krščanstva prekleto oznako je spremenila v pojem misterija s tem, da imajo pravico opravljati ta misterij samo njeni služabniki, za neposvečene osebe pa je vsako čarovništvo prepovedano s smrtjo.

Tudi to čarovništvo – teološko povedano misterij –, ki ga je krščanski duhovnik vsak dan opravljal pri maši, v zgodovini verstev ni nič novega. Svečeniki egipčanskih bogov so v svetiščih vsak dan čarali in moč bogov se je merila po čarovniških sposobnostih njihovih svečenikov. Toda služabniki egipčanskih bogov navadnim smrtnikom niso prepovedovali čaranja, ampak so celo spodbujali, naj vsak čara, kakor ve in zna. V tem je, razumsko gledano, razlika med čaranjem egiptovskih svečenikov in med misterijem, ki ga opravljajo krščanski duhovniki.

Kristjani so boječe ubogali Cerkev, ki je prepovedovala vsako čarovništvo, na tihem pa so želeli, da bi tudi sami čarali, kakor duhovnik pred oltarjem: da bi letali po zraku, da bi zdravili bolezni, uročili človeka ali žival in podobno.

Ko je bila za spremembo kruha v Kristusovo telo predpisana hostija, je ta spričo potencialne moči, ki jo je tudi neposvečena vsebovala, postala privlačna za svet čarovništva. Če hostija v misteriju spreminjanja v Kristusovo telo služi Bogu, bi utegnila biti dopadljiva tudi Satanu pri magiji »črne maše« . . .

Čarovništvo srednjega veka je bilo torej psihološko pogojeno in tudi verovanje vanj – ne le neukih ljudi, ampak tudi cerkvene in posvetne gosposke – takrat ni bilo tako nesmiselno, kakor se nam zdi danes. Po psihološki logiki so bili čarovništvo, črna magija in oboževanje Satana samo negativni odsev misterija, ki se je dogajal pred oltarjem, ko je duhovnik spreminjal kruh v Kristusovo telo.

Prihajalo je do kraje hostij. Kradli so jih neuki kmetje in jih dajali živini. Ne iz bogokletnosti, ampak iz stiske. Mar ne uči biblija, »da je bil človek ustvarjen zato, da bo gospodar nad živalmi«? Za žival pa je treba skrbeti, če jo imaš kot od Boga določeni gospodar rad . . . Hostije so kradli tudi čarovniki in čarovnice za svoje satansko »bogoslužje«. Toda krvave tragedije v zvezi s hostijami je sprožilo nekaj drugega, žrtve pa so bili Judi.

Ko je »krvavela« hostija in ko so gorele grmade

Judov zares ni bilo mogoče obtoževati čarovništva, ker je judovska vera od vseh verstev najstrože kaznovala vsako posnemanje Boga.

SLOVENSKI Poročevalec DELO Ljudska PRAVICA

Jelcin kot rešitelj Gorbačova?

ANTON RUPNIK

S sovjetskega političnega prizorišča nam vsak dan pošiljajo novice, ki tako prevzemajo hitro misleče politike in časnikarske komentatorje, da se brez pomislekov poistovetijo ali primerjajo z Borisom Jelcinom, Vytautasom Landsbergisom ali še kom. Slovenijo so še lani radi primerjali s puntarsko Estonijo, zdaj enačijo našega novega premiera Lojzeta Peterleta s predsednikom vrhovnega sovjeta Ruske federacije Borisom Jelcinom, zveznega Anteja Markovića pa z Mihailom Gorbačovom. Vse takšne in podobne duhovite primerjave nam bolj zaslepljujejo pogled na razsežnosti dogajanja v Sovjetski zvezi, kot pa nam pomagajo, da bi jih razumeli v njihovi zgodovinski enkratnosti in posebnosti.

Načeloma sem proti vsakršnemu primerjanju Jugoslavije s Sovjetsko zvezo. Kakor koli je morda tudi že v jugoslovanski večnacionalni skupnosti nekaj prvin, ki jo obremenjujejo z imperskim, vendarle ne smemo nikoli prezreti, da je tudi že prva Jugoslavija nastala kot želena tvorba, celo kot uresničitev stoletne težnje nekaterih njenih narodov.

Sovjetska zveza pa je in še vedno ostaja naslednica carističnega imperija; Stalin je odnose med zveznimi subjekti (republikami oziroma narodi) vklenil v tako centralizirano državno prisilo, kot bi ji težko našli primere v vsej zgodovini. Pod fasado ustavnega federalizma je več desetletij trajal nezaslišani teror nad narodi in posamezniki. Nad vsemi, začenši z Rusi. Stalin in njegovi nasledniki so do skrajnosti zaostrili rusifikacijo, kot sta jo poprej vodila carizem in ruska pravoslavna cerkev. Zato je mednacionalne odnose v imperiju obremenilo sovraštvo proti centru (vesoljni oblasti), ki je bil istoveten z ruskim. Sto štirideset milijonov Rusov ni imelo od vsega nič, razen praznega občutka, da jih morajo vsi ljubiti ter da so starejši bratje, ki osrečujejo vse mlajše.

Konec decembra 1922 so bili poleg RSFSR (Ruske federacije) le še trije, ki so lahko (navidez) suvereno podpisali zvezno pogodbo o ustanovitvi ZSSR. Enajst ostalih zveznih republik so porodili po tem na različne načine, vsekakor pa nobene na demokratičen. Nihče se ni nikoli v sovjetski zgodovini mogel prosto odločati o tem, ali sploh želi ostati v enotni državi (skupaj z Rusijo), ali pa bi raje živel samostojno. Pravzaprav je resnica obratna: Estonci, Latvijci, Litovci, Armenci, Gruzinci, Azerbajdžanci, Moldavci... so demonstrirali svoje hotenje po neodvisnosti, pa jih je sovjetski, boljševiški stalinski škorenj pregazil.

Tole je vendarle treba obuditi v spomin, če naj danes prav razumemo, zakaj se vsi ti in drugi puntajo proti podedovanemu režimu, proti zlaganemu federalizmu in zakaj vsi vprek menijo, da jih izkorišča »center«, Moskva (Rusija) pa ostaja prepričana, da mora na svoje stroške vzdrževati vse druge.

Imperij pač mora propasti, ohrani se lahko samo tisto, kar bo na novo in demokratično domenjeno. Desetletja terorja pa so vse subjekte sovjetske federacije prežela s tolikšnim medsebojnim nezaupanjem, da se Mihail Gorbačov zdaj dodobra zaveda, da bi v tistem trenutku, ko bi zares sklical svobodno izvoljene predstavnike narodov in narodnosti ZSSR za okroglo mizo o novi zvezni pogodbi – izgubil svojo zvezno oblast in državo.

Ali mu je Boris Jelcin zdaj res zabodel nož v hrbet? Morda prav nasprotno. Ko je novi voditelj Rusije dal razglasiti suverenost RSFSR, je šele postavil temelje za hiter sklic take okrogle mize. Če bodo Rusi vnaprej ponudili široke in demokratične okvire za oblikovanje nove (kon)federacije, potem si bodo zagotovili vsaj oba ključna slovanska partnerja, namreč Belorusijo in Ukrajino. Potem bodo rešili vsaj okostje Sovjetske zveze. Jelcin oboje obeta.

Če je svetovno legendarni junak Mihail Gorbačov nujno potreboval koga, je potreboval prav takega Borisa Jelcina. Šele zdaj bosta oba sopotnika in rivala lahko ponudila razpadajoči skupnosti takšne okvire in oblike za bodoče sožitje, da bodo po eni strani zagotovili resnično suverenost narodov oziroma (zveznih) republik, po drugi pa obnovljeni (kon)federaciji zaupali potrebne klasične funkcije.

Jelcinu radi samo ploskamo, Gorbačova enako radi samo še sumničimo, češ da se gre ohranjanje imperija. Toda: ali sme Sovjetska zveza sploh kar takole razpasti? Mar ne gre tudi za ohranjanje globalne varnosti in stabilnosti mednarodnih odnosov? Slednjega se zavedajo v vseh zahodnih prestolnicah očitno bolj kot mi, pa čeprav bi nas prve udarilo po glavi, če bi se sovjetski imperij moral spremeniti v prizorišče kravavih obračunov med narodi, družbenimi sloji ali kar širšimi regijami. Vse to pa so na moč resne grožnje, še zlasti ob razpadu gospodarske in socialne ureditve.

Zatorej bi si drznil reči: Sovjetska zveza – ne imperij? – je potrebna, svojo pozitivno vlogo pa si lahko zagotovi samo kot res demokratična skupnost tistih narodov, ki bodo še naprej videli svojo prihodnost v bolj ali manj tesni povezavi. V tej državni skupnosti gotovo ne bo več niti Pribaltijcev niti zakavkaških narodov; eni in drugi pa si vsečno želijo, da bi jim meje velike sosede ostale gospodarsko odprte, da ločitve od Moskve ne bi spremljalo sovraštvo. Boris Jelcin bo prav pri tem lahko odločilno pomagal Mihailu Gorbačovu. Ali pa ga bo morda sčasoma kar nadomestil, zamenjal.

Premalo in preveč denarja

ALEŠ STERGAR

Nujno potrebno razbremenjevanje propadajočega slovenskega gospodarstva je bilo na tokratnem zasedanju republiške skupščine deležno velike pozornosti. Temeljno vprašanje v razpravah pa ni bilo to, za koliko znižati prispevne stopnje, temveč kako iskati pameten konsenz med gospodarstvom in družbenimi dejavnostmi, ki niso v prav nič manjših težavah kot gospodarstvo. Da o gospodarski infrastrukturi, ki se tudi delno financira s prispevki, niti ne govorimo.

V vladi menijo, da bi z nižjimi prispevki v republiki in v občinah, z neplačevanjem obveznosti v zvezni sklad za manj razvite in z razbremenitvijo na področju socialnega in pokojninskega zavarovanja v gospodarstvu ostalo okrog tri milijarde dinarjev oziroma toliko manj, kolikor za vse te namene plačuje negospodarstvo samo. Prav v tem plačevanju negospodarstva, ko šole in učitelji plačujejo prispevke za šolstvo, zdravstvo in tako naprej, prav tako pa zdravniki in bolnice za šolstvo in zdravstvo in vse drugo, se kaže popolna zmeda našega parafiskalnega in s tem tudi paradavčnega sistema. Še tako veliko razbremenjevanje gospodarstva marsikateremu podjetju, v katerem v bistvu ne znajo gospodariti, predvsem pa ne ravnajo podjetno, ne more pomagati. Lahko pa popolnoma uniči vrsto nujnih dejavnosti, ki že tako ali tako le vegetirajo.

Odprava sisov je bila le prvi korak k racionalizaciji sistema, ki je za zdaj ostala na začetku poti. Denar se zbira prav tako kot doslej, deli se enako, vse skupaj počno v glavnem isti ljudje, le da potrebni vmesni člen ni več sis, temveč vlada. V gospodarstvu upravi – upravičeno ali ne – očitajo, da se število zaposlenih v upravi ne zmanjšuje, le gospodarstvo »skrbi« za vedno večje število brezposelnih. Očitek iz gospodarstva, da vedno manj ljudi skrbi za upravno armado (in seveda tudi brezposelne), v marsičem drži, ni pa utemeljen v svojih napadih na družbene dejavnosti.

Znano je, da daje naša družba za znanost, šolstvo, zdravstvo, kulturo in še kaj precej manj kot bolj razvite družbe. Nadaljnje slabšanje položaja teh dejavnosti bi se zelo hitro pokazalo tudi v gospodarstvu, kjer bolni in kulturno nepotešeni delavci brez ustrezne izobrazbe ne bi znali nič več narediti, novih izdelkov pa seveda sploh ne bi bilo. Gordijski vozel pač, ki ga lahko preseka le ustrezen davčni sistem s spremljajočo zakonodajo.

Celotni jugoslovanski državni sistem dokazuje, da ob neučinkoviti organiziranosti lahko tudi razmeroma velika količina denarja ne pomaga več. Tako drago državo, kot je naša, bi le stežka našli, tako neučinkovite pa sploh ne. Pa vendar je rešitev razmeroma preprosta. Namesto desetin in desetin prispevnih stopenj za proračunsko, skupno in splošno porabo bi potrebovali le nekaj davčnih stopenj. vlada in parlament pa naj bi potem denar, razen pokojninskega, racionalno delila. Stvar dogovora pa je, katere pristojnosti in davke, če sploh katerega, prepustiti zvezni državi, s katerimi pa naj gospodari republika sama.

Pokojninsko zavarovanje bi načeloma moralo biti obvezno, a ločeno od države. Zato pa se državne šole, znanstvene ustanove in bolnišnice načeloma ne bi več ukvarjale z zbiranjem denarja, temveč bi skrbele za šolanje, raziskovanje in zdravje. Po drugi strani bi ob nekakšni državni pomoči kultura, umetnost in šport že morali poiskati tudi drugačne, neposredne stike z gospodarstvom. Sedanje oblike sponzoriranja in reklamiranja bi bilo treba še dodatno razviti, mecenstvo pa združiti z davčnim sistemom (in olajšavami).

Državljanska vojna je (ni) končana

GORAN MORAVČEK

V čigavi roki je nož, s katerim je po mnenju nekaterih mogoče rešiti mednacionalne spore v državi, še posebej med Srbi in Hrvati? Nož – kot metafora – je pogosto v rokah v hrvaško-srbskem obračunavanju, to pa v strategiji napetosti lokalne hladne vojne zveni še posebej nevarno.

Grožnje »smrt Tuđmanu«, ki so jih pred kratkim klicali na srečanju privržencev Srbske demokratske stranke v Vukovarju, in podobne grožnje s tribun nogometnih stadionov, namenjene Srbom, so samo izraz občutkov nekaterih prebivalcev Hrvaške, ki se niso sprijaznili z dejstvom, da je državljanska vojna končana. Ali mogoče še vedno ni?

Poskusi kosoviziranja Hrvaške, republike, v kateri živi več kot 700.000 Srbov, so povzročili (med)nacionalne travme z daljnosežnimi posledicami. Predstavniki obeh narodov trdijo, da so ogroženi prav Hrvatje oziroma Srbi. Lažna idila avnojske Jugoslavije, ki temelji na frazi o bratstvu in enotnosti, je spodkopana še posebej v Dalmaciji, kjer številni izgredi grozijo, da bodo prerasli v resnejše mednacionalne spopade. V ozračju kolektivne paranoje lahko tudi najbolj nedolžen povod povzroči tragedijo.

Zunaj »združene« republike po grobih podatkih živi okoli štiri milijone Srbov, zato je srbsko vprašanje bistveno. Razen v Sloveniji, kjer gre predvsem za ideološke prepire z največjim jugoslovanskim narodom, so razprtije s Srbi v drugih republikah tudi ozemeljske. V Bosni in Hercegovini oziroma na Hrvaškem je polom avnojske Jugoslavije in federativne ureditve zaradi številnih srbskih naselij sprožil veliko vprašanj. Najpomembnejše je, kakšen bo državno-pravni položaj Srbov v diaspori v prihodnosti. Zmagovalna stranka na volitvah na Hrvaškem-HDZ na čelu z dr. Franjom Tuđmanom – Srbom ne priznava pravice, da bi v tej republiki in mogoče bodoči hrvaški državi stali ob Hrvatih kot njen »konstitutivni element.«

To praktično pomeni, da bo nova hrvaška ustava verjetno priznala status naroda samo Hrvatom, medtem ko bodo drugi, tudi Srbi, (p)ostali – narodnostne manjšine. Prepričevanje novega hrvaškega vodstva, da bodo vsem prebivalcem Hrvaške zagotovljene vse demokratične pravice, tudi narodnostne, Srbov ni spravilo v boljšo voljo. Zdaj že nesporni voditelj Srbov na Hrvaškem dr. Jovan Rašković v strahu pred ustaštvom, fašizmom, genocidom in kdo ve čim zahteva še ustanovitev srbskega avtonomnega območja.

Nekateri njegovi rojaki so »po potrebi« bolj naklonjeni drugačnim rešitvam srbskega vprašanja na Hrvaškem – tudi uporabi noža. Nož v srbski roki, izvlečen iz nožnice, omenjajo Jovan Opačić, Miroslav Mlinar in še nekateri vidnejši Srbi na Hrvaškem, češ da se bojijo ustaškega noža. Na jugovzhodu države niso redka niti mnenja, da je na slovenskih in hrvaških volitvah zmagala desnica, vendar ne »navadna«, ampak – fašistična.

Boljševistični pogled na severozahodno stvarnost (prek dela beograjskega tiska ima velik vpliv na razpoloženje večinskega naroda v zdaj že močno razcepljeni državi) je potisnil srbsko vprašanje v ospredje. Takšno tezo menda zastopa tudi dr. Jovan Rašković, njegov narod ima enak odnos do srbstva in jugoslovanstva. Menda se samo Srbi zavzemajo za Jugoslavijo, drugi – Slovenci, Hrvati ali Albanci – pa težijo k separatizmu. Po takšnih razlagah so vzkliki množice, ki je v Vukovarju zahtevala smrt »separatista« Tuđmana, razumljivi, saj jih je mogoče upravičevati z iskreno željo pripadnikov nekega naroda za ohranitev, po potrebi tudi s krvjo, jugoslovanske skupnosti.

Takšne zmaličene in nevarne teze o jugoslovanstvu, predstavljene na »velikosrbski« način, njihovi nosilci uporabljajo kot izgovor za vse nevarnejša mednacionalna trenja. V državi, ki se je mogoče znašla že pred svojo tretjo združitvijo, nasilno sožitje gotovo ne bi prineslo sreče niti največjemu narodu. Politične avanture je treba zato preprečiti in končati, še preden se začnejo, pri tem pa ni pomembno, kakšen je njihov namen.

LASTNINA

Podjetja naj ne bodo poligon za medstrankarske prepire

Se bodo stranke bojevale za delavske svete? – Problem družbene lastnine nad podjetji se lahko hitro reši s podržavljenjem in z uradom za državno lastnino

O problemu »družbene« lastnine se zadnje čase veliko govori in piše, vendar še nisem zasledil uporabnega scenarija za učinkovito rešitev tega ključnega gospodarsko-političnega problema.

Besedo »družbena« dajem v narekovaj zato, ker menim, da je to zanemarjena državna lastnina. Pod »družbeno« lastnino bomo v prihodnje najbrž razumeli lastnino posamezne družbe (podjetja).

O tem, kdo sedaj in kako upravlja to lastnino, je bilo na različnih mestih že večkrat napisano, zato tega ne bi ponavljal, je pa problem vsak dan bolj pereč. Z uvedbo v upravljanje države (Slovenije) več strank, je problem še toliko večji, kajti ohranjanje sedanjega statusa bo nujno vodilo v to, da bodo postala podjetja poligoni medstrankarskih bojev, česar pa ne smemo dopustiti. Najbolj nori scenariji, kako se bodo bojevale stranke na volitvah v delavski svet podjetij, poseganje občinske države (ki je, recimo, druge barve kot zmagovita stranka v podjetju) in nato poseganje vlade (ki bo spet lahko druge barve kot občina), je realnost jutrišnjega dne, če se problem »družbene« lastnine nad podjetji hitro in učinkovito ne reši.

Postopek

Kot prvo dejanje, ki ga je treba storiti, je, da država sprejme zakon, s katerim vso »družbeno« premoženje v celoti prenese v državno last. Hkrati bo treba rešiti tudi problem premoženja slovenskih titularjev »družbene« lastnine v drugih republikah in nasprotno.

Hkrati s prehodom v državno last je treba ustanoviti **urad za upravljanje državne lastnine**, z vsemi pooblastili, ki izhajajo iz lastnine. Urad mora izvajati politiko skupščine oz. vlade. Urad lahko za svojo pomoč najame usposobljena podjetja.

Naslednje dejanje mora biti splošna inventura sedanjega stanja, s posebnim poudarkom na razvrstitvi sredstev po namenih uporabe.

● Sredstva, ki po naravi namembnosti spadajo v sektor javnega lastništva, naj ostanejo državna last, s tem da se takoj izroče pristojnim ministrstvom oz. občinam v upravljanje. To so predvsem ceste, poti, šole, zdravstveni objekti ipd.

Naslednji problem, ki nikakor ni majhen in še manj neboleč, ki pa ga je nujno rešiti v tem sklopu dejanj, je sanacija krivic iz preteklosti za odvzeto premoženje državljanov. V nekaterih primerih je odvzeto premoženje še mogoče vrniti v naturi (npr. hiše), v večini primerov pa je prišlo do takšnih sprememb, da je to praktično nemogoče.

Kjer je možno, naj se objekti vrnejo bivšim lastnikom oz. njihovim dedičem, drugo pa naj se poplača z delnicami podjetij, ki so prešla v državno last. Pred tem bi bilo namreč treba veliko večino podjetij bivše »družbene« lastnine formalno-pravno organizirati kot delniške družbe, pri katerih je država lastnik delnic. Poplačilo z delnicami bi bilo treba izvesti tako, da bi del podjetij na ta način v celoti (vse delnice) prešel v privatno last. Seveda bi bilo ob tem treba rešiti še kup drugih vprašanj, vendar to ni tema tega prispevka. Posebej poudarjam, da se tako v osnovi ne da rešiti problema odvzete kmečke zemlje, ki jo je namreč treba brezpogojno vrniti kmetom.

● Od preostanka delnic bi kazalo 5–10% vrednosti razdeliti med državljane Slovenije. Za delitev je treba uporabiti zelo preprosta merila (starost, čas prebivanja v Sloveniji) in se v osnovi otresti skušnjave po ugotavljanju »prispevka« posameznika k »družbeni« lastnini, kajti s tem bi se lotili nerešljivega problema.

(Spomnimo se zgodb v zvezi z »minulim delom«). Odločno zavračam kot neumno in škodljivo prenašanje delnic v last pokojninskega zavarovanja ipd. Prepričan sem, da bo znala večina državljanov smotrneje ravnati s premoženjem, kakor pa neka poldržavna institucija v njihovem imenu.

S tem da bi bile dane delnice kot povračilo za odvzeto premoženje in razdeljene delnice prebivalstvu kot nekakšna odpravnina, bi namreč dosegli, da bi se pojavila na sekundarnem trgu vrednostnih papirjev tolikšna količina delnic, da bi ta trg lahko zaživel. Vzpostavitev trgovanja z delnicami bi bil resnični začetek delovanja trga kapitala.

Preostale delnice bi bile v lasti slovenske države pri uradu za upravljanje državne lastnine.

Funkcija urada bi bila, da upravlja državna podjetja v imenu in za račun države. V prehodnem obdobju bi lahko pustili podjetjem še tudi »samoupravo«, s tem da bi imel urad vso pravico kadar koli zamenjati vodstvo kateregakoli podjetja. Vodstva podjetij bi bila polno odgovorna uradu (menedžer-lastnik). Urad bi lahko uporabljal tudi storitve specializiranih ustanov in podjetij.

V nadaljevanju, to bi prav gotovo trajalo več let (10–20), bi država preko urada še naprej odprodajala podjetja domačim in tujim kupcem, in sicer bodisi v celoti ali samo deleže v obliki delnic.

Politiko odprodaje, ki bi morala upoštevati marsikaj, kar se bo sčasoma spreminjalo, bo določala vlada.

Denar, ki bo pritekel od prodaje podjetij, bi bilo smotrno v enem delu porabiti za investicije, delno pa za potrebe proračuna, s čimer bi se zmanjšala davčna obremenitev državljanov, to pa bi spet spodbujalo investicijsko dejavnost.

JANEZ ŽLENDER
A-Ž Consulting d. o. o.

REKLI SO

Slovenija in mehka federacija

LOJZE PETERLE, predsednik izvršnega sveta Slovenije, v pogovoru za Borbo:

»V Vetrinju sem se udeležil komemoracije ob 45-letnici tako imenovanih vetrinjskih žrtev, ki so jih Angleži vrnili Jugoslaviji in ki so jih konec maja 1945 brez sojenja ubili na različnih moriščih, največ v Kočevskem Rogu.

Drugo je moja izjava za avstrijsko televizijo, da sem se pripravljen opravičiti, če bo potrjeno, da je po vojni na naši strani izginilo 191 Koroščev. Več medijev je izpustilo besedico če, zato je prišlo do napačnih interpretacij. Osebno se zavzemam za spravo med Slovenci (potegnimo črto pod preteklostjo) in s sosedi. Sprava je vedno lahko samo obojestranska. V tem smislu sem se neformalno pogovarjal tudi s koroškim državnim poglavarjem dr. Haiderjem. Strinjala sva se, da naj strokovna komisija razišče sence preteklosti med državama. V času, ko padajo zidovi, marsikomu primanjkuje »sovražnikov«. Naj čas razrednih in drugih sovražnikov ostane za nami, to pa še ne pomeni, da se odpovedujemo resnici...

Slišal sem za načelno privolitev v konfederativno ureditev na Hrvaškem in v Srbiji, vendar podrobneje ne poznam teh konceptov. Gotovo je možna tudi opcija, da ne bi prišlo do takšne ureditve. Po mojem mnenju to ni tragično, seveda pod pogojem, da bi vse potekalo po mirni poti. Pri vsakem narodu je treba v skladu s svetovnimi pravnimi standardi upoštevati njegovo demokratično izraženo politično voljo. V politiki se moramo bati apriorizma in »višje volje«, ki se ne ujema z voljo naroda.

Konfederacija je zame prostovoljna skupnost suverenih držav, ki se na podlagi svojih ustav v skupnem interesu dogovorijo, katere skupne zadeve, na kakšen način in kakšna sredstva bodo prepustili konfederalni ravni oblasti. Zavzemam se za mehko federacijo v obliki gospodarske skupnosti s carinsko unijo, z narodnimi vojskami, a skupno obrambno strategijo, načelno ločeno zunanjo politiko, avtonomnim šolstvom... Slovenija bo verjetno že junija objavila svoj koncept konfederalne ureditve Jugoslavije...

Sedanje razmere so nenavadne. Pol države je formalno vzpostavilo demokratične institucije, druga polovica pa dela po starem. Ne morem se strinjati s sodbami o spodkopavanju ustavne ureditve. Menim, da bodo te sodbe samo pospešile demokratizacijo v vsej Jugoslaviji, drugih sprememb političnih odnosov na tej podlagi pa ne pričakujem. Gotovo bo še nekaj časa trajal spopad med demokratičnim in monističnim konceptom, vendar sem prepričan o zmagi demokratične vizije...«

Knin je del Hrvaške

STJEPAN MESIĆ, predsednik hrvaške vlade, za Danas:

»Kninska občina je sestavni del Hrvaške in zanjo, tako kot za vse druge, velja predpisana zakonska procedura. Vsak razumen predlog je treba pretehtati in na podlagi ponujenih argumentov v skladu z zakoni pravne države sprejeti tak ali drugačen sklep. Tudi ta predlog lahko tako kot vsak drugi samo po tej poti pride v saborsko proceduro, zato ne vidim razloga, zakaj naj bi ga obravnavali drugače. Srbi v Hrvaški so enakopravni prebivalci te republike, ki kot vsi drugi lahko uveljavljajo svoje pravice. V tej luči ne vidim nobenega posebnega srbskega vprašanja, saj je hrvaški sabor skupščina vseh prebivalcev Hrvaške, tudi Srbov. Nihova enakopravnost torej ni nikakor ogrožena.«

Strah pred koalicijo

Dr. NIJAZ DURAKOVIĆ, predsednik predsedstva CK ZK Bosne in Hercegovine, za Danas:

»Zveza komunistov je po definiciji internacionalna organizacija, ki zastopa razredno-narodne interese in po svojem bistvu ne more biti narodna stranka, zlasti ne v večnacionalnih okoljih, kakršni sta Bosna in Hercegovina in Jugoslavija. Po mojem mnenju moramo še naprej opozarjati na vse morebitne posledice nastajanja narodnih strank in še zlasti takih koalicij med njimi, s katerimi bi eni narodi preglasovali druge. Kar se zdaj dogaja, je že porodilo upravičen strah in sume, kdo bo koga preglasoval in kdo bo v BiH izigran. Naj bom povsem konkreten: gre za strah pred koalicijo med muslimansko Stranko demokratske akcije in Hrvaško demokratsko skupnostjo.«

IZ JUGOSLOVANSKEGA ČASOPISJA

Odkod pihajo vetrovi?

Kako je bilo dejansko z nedavnim »turističnim« potovanjem bivšega člana ameriškega kongresa in sedanjega člana tega kongresa na Kosovu, je lepo povedal gospod Jim Moody, prav tako član kongresa, v izjavi, ki jo je dal v Beogradu.

Na poti iz Bolgarije se je namreč na lastno pobudo ustavil v našem glavnem mestu in za jugoslovansko in svetovno javnost izjavil, da sta Tom Lantos in Joseph Dioguardi na Kosovu govorila izključno v svojem imenu, to pa pomeni, da se ameriška administracija z njima ne strinja.

Ameriški kongres tudi nima razloga, da bi se distanciral od izjav Josepha Dioguardija, saj je znano, da je ta plačanec albanskega lobbyja v ZDA. Administracija namreč ne podpira ne zamisli o neodvisni republiki Kosovo in ne predloga o ustanovitvi ameriškega informacijskokulturnega centra v Prištini. Pomembno je vedeti, da se ameriški kongres na noben način, tudi z glasovanjem ne, ni opredeljeval do položaja na Kosovu ali pa do ustanovitve omenjenega centra. Prav zato so Moodyja vznemirila poročila o bivanju Lantosa in Dioguardija na Kosovu, tako da je čutil potrebo pojasniti nekatere dileme.

Jim Moody je storil nekaj, čemur v mednarodnih odnosih nismo ravno pogosto priče: gre namreč za visoko moralno in prijateljsko dejanje pogumnega človeka, ki mu ni bilo težko zavoljo resnice spremeniti prvotno načrtovane poti in spregovoriti javnosti tu, v Beogradu. Čeprav so bili nekateri nemara presenečeni nad takim njegovim ravnanjem, pa je treba vedeti, da se Jim Moody poleg nam že dobro znane Helen Delich Bentley v ameriškem kongresu odločno zavzema za resnico o »srbski in kosovski stvari«.

Spori z nasprotniki, predvsem zaradi resnice in moralnih načel, so osnovna značilnost dela in življenja Jima Moodyja, zato ne smemo biti presenečeni nad tako ostro kritiko na račun Dioguardia, ki ga je razglasil za navadnega plačanca.

Ker zadeva dejanje gospoda Moodyja, smo, mu lahko zanj le globoko hvaležni.

Da pa ameriška politika do Jugoslavije, Srbije in Kosova vendarle ni tako jasna in enopomenska, kot so nedvomno moralna načela omenjenega člana ameriškega kongresa, priča tudi novica, ki smo jo še isti dan dobili iz Washingtona: državni sekretar James Baker namreč ni hotel komentirati »domnevnih« načrtov za ustanovitev ameriškega kulturnega centra v Prištini. V odboru za zunanje zadeve senata je senatorju Larryju Presslerju, enemu izmed vnetih zagovornikov separatizma na Kosovu, obljubil da bo na njegovo vprašanje odgovoril pozneje.

»O kosovskem problemu nenehno razpravljamo z jugoslovanskim vodstvom, zato mi dovolite, da pretehtam ta poseben problem,« je pojasnil Baker.

Senator Pressler je (sprašujemo se, ali je to ustaljena praksa, tudi ko gre za odpiranje podobnih institucij v drugih državah) poudaril, da bi s kulturnim centrom v Prištini zagotovili »pozitivno ameriško navzočnost na Kosovu«. Omenil je še veleposlanika v Jugoslaviji gospoda Worrena Zimmermana in dejal, da tako kot senatorja Claiborn Pell in Robert Dole ter član kongresa Lantos tudi on podpira to zamisel.

Če verjamemo tej novici, je več kot jasno, da omenjeni vplivni ameriški politiki mislijo enako kot plačanec Dioguardi, ki je skupaj z Lantosom pred kratkim na Kosovu predstavil projekt novega ameriškega kulturnega centra. Da sklep o tem še ni dokončen, torej ne pomeni, da centra tudi ne bodo zgradili, kajti gospodje, ki zdaj mislijo neuradno, bodo nemara že jutri imeli priložnost uradno glasovati za eno izmed »idej«.

Sistem vroče-mrzlo je preizkušen in ne posebno izviren recept v komunikacijah velikih držav z majhnimi. Ker pa je Kosovo naša šibka točka, v kateri je najlažje napadati Srbijo, je jasno, zakaj ameriški vetrovi proti Beogradu vselej pihajo prav iz te smeri. Ali se bo projekt imenoval »človekove pravice«, »boj za demokracijo« ali »skrb za kulturo«, je še najmanj pomembno tako za nas kot za Američane. Bistvo problema pa je njihovo dokaj površno prepričanje, da so nas težave, s katerimi se spopadamo v naši državi, tako zmedle, da ne vidimo dalj od nosu in da ne ločimo dobrih od skrajno slabih namenov, piše **S. Simonović v Politiki Ekspres.**

Katastrofa niso alge, ampak cene

Katastrofa letošnje jugoslovanske turistične ponudbe niso alge, ampak cene. Če že ne nagaja narava, si nagajamo sami.

Kje so tisti časi, ko je bilo v juniju v obalnih trgovinah že kar težko kupiti par Adidasovih copat?! Krivi so bili predvsem »nesramni« turisti, ki so dobesedno praznili police športnih trgovin. Takrat smo tem trgovinam dajali (na tihem) priznanje – saj smo vedeli, da gre za eno od izjem – za trgovsko ponudbo, kakršno bi si morala želeti vsaka količkaj razvita turistična dežela.

Časi so zdaj drugačni – celo v športnih trgovinah tujci ne kupujejo več toliko, kolikor so še lani. In če ostanemo pri copatah, »adidask« imajo povsod dovolj. Žal ne po zaslugi trgovske podjetnosti, ampak predvsem zaradi visokih cen. To so spoznali tudi proizvajalci, saj so v zadnjih dneh znižali cene omenjenim copatam za 25 odstotkov in jih lahko šele zdaj nemški turist kupi za približno isto ceno, ali za spoznanje ceneje kot v domačih trgovinah. Toda športni izdelki sploh niso alfa in omega na začetku omenjene turistične katastrofe. Začne se že pri najbolj preprostih stvareh. Na primer pri zelju in krompirju – pri tistem, česar naj bi bilo pri nas v izobilju. Tako smo lahko srečali nemško turistko, ki je v rokah držala srednje veliko zeljnato glavo in se zgražala: »Mar naj za tako zeljnato glavo plačam pet mark?! Za to ceno dobim v Nemčiji vsaj tri zeljnate glave!« Tudi krompir je v Nemčiji skoraj pol cenejši, pa tudi druge vrtnine in sadje, ki rastejo v sredozemskih krajih. Prav zaradi nenavadne draginje so postali turisti na cene še bolj pozorni, kot so bili vsa leta. Naključje je hotelo, da smo v kratkem času srečali dva sicer stalna gosta v naših krajih, ki vodita natančno (osebno) statistiko o cenah, tečaju dinarja in drugih podrobnostih. Kot da bi bila naša cenovna statistika konjiček nemških turistov! Prav zaradi zanje tako dragega dinarja so postali letos še bolj ubčutljivi na t. i. dvojne cene. Nemogoče se jim zdi, da morajo plačati dvakat dražjo cestnino, 20 do 50 odstokov dražje prenočišče v hotelu. Med redkimi izjemami so Hoteli Bernardin, kjer so cene za goste izenačili ne glede na to, ali so to tuji ali domači gostje.

Prvo sporočilo, ki ga pošlje nemški turist po telefonu domov, je »Hier ist alles so teuer!« Samo mislimo si lahko, kako samoobrambno bodo reagirali nemški turisti, ko bodo slišali taka sporočila in opozorila svoje turistične predhodnice! Tudi če bi na primer sredi julija ali avgusta spremenili tečaj (ali cene), bi bilo to prepozno. Najpomembnejše (zadnje) odločitve o počitnicah padajo ta hip.

Na tem mestu bi lahko ponovno načeli že malce oguljeno temo Markovićevih ukrepov, ki jih nekateri kujejo v zvezde, tujci se jim čudijo ali pa se ob njih hahljajo. Dejstvo je, da bodo prav ti ukrepi povzročili jugoslovanskemu turizmu vsaj toliko škode, kot so jo lani in predlani na primer alge v Jadranskem morju. Tisti turisti, ki vendarle prihajajo, prinašajo spet hrano s seboj ali pa hodijo tako kot drugi Jugoslovani po nakupih v Trst. Vlada se še zmeraj hvali z visokim turističnim deviznim iztržkom, pa čeprav je jasno, da statistika marsičesa ne pove. Saj so v turistični iztržek računali tudi marke, ki jih je na menjalnicah zamenjal jugoslovanski državljan, ali pa tiste marke, ki jih je v prostocarinskih prodajalnah porabil (spet) naš državljan. Vprašanje pa je, kdo bo sploh znal izračunati, koliko deviznega priliva smo ali bomo izgubili na račun tako (milo rečeno) nenavadne ekonomske politike. Ne samo letos! Tudi v prihodnjem letu.

BORIS ŠULIGOJ

POLEMIKA

Namesto humoreske...

Z gospodom (bivšim tovarišem) J. Zupančičem iz Celja (Delo, 13. 6. 1990) bi mi bila odveč vsakršna polemika, prav tako bi zamahnil z roko ob enoumni in militantno apriorni zavrnitvi vsebin novega predmeta z delovnim naslovom Kultura miru in nenasilja, če se k tako žaljivi pisariji ne bi spravil prav ON – samorazglašeni neodvisnik. To je tudi točka, ko ljudski rek pravi »po bitki so generali vsi«. Na srečo nekateri hranimo precej papirjev iz usmerjeniške dobe in iz njegovega režimsko prekucniškega deleža naj bi reforma reforme že takrat bila protireforma, kot je navedel, pa je najbrž le trenuten spodrsljaj sedanje zmedenosti. Zato bi kovanje političnega plezaštva na račun takratne OZ bilo lahko kaj spolzko opravilo.

Gledano iz sedanjika pa sva kljub temu dokaj dobro sodelovala. Najbrž se še spomni vključitve tečaja prve pomoči v OZ, izločitve nekaterih »militantnih« in sprejemanja drugih, bolj civiliziranih vsebin, čeprav je takrat že to bilo s stališča »svetosti« tega predmeta precej bogokletno dejanje.

Ko je gospod Zupančič poskušal poučevati STM, je Obramboslovje z vso odgovornostjo in čisto vestjo začelo odpirati in razvijati prav tista vprašanja, ki presegajo vojaštvo, imperializem strok in ozkost pogledov na vsakdanjo varnostno-obrambno stvarnost, kot jih je njemu uspelo skonstruirati z »vojaškim protiudarom«. Zato nam ni žal strokovnega razdajanja ob resnično zvedavih in vsakodnevnih vprašanjih učencev o miru, nasilju, vojni, možnostih zaščite, raznih nevarnostih itd. To pa je tudi poenostavljena vsebina novega predloga predmeta. Gospod Zupančič svetujem, da v svojem ekskurzu zamenja predznake in se pobliže seznani z vsebino predloga novega predmeta, pa bomo še kakšno konstruktivno lahko rekli, ker ob tiščanju glave v pesek ne bo več človekovih pravic, miru, varnosti... Pa tudi na Zupančičev lastni način se ne bo treba že pred odpravo OZ truditi z odpuščanjem učitelja in prepričevanjem o odvečnosti obramboslovne stroke.

JANKO HAMLER,
Škofja Loka

POLEMIKA

Predmet kultura miru in nenasilja

Veseli me, da je moj sestavek »Nesporazumi zaradi novega šolskega predmeta Kultura miru in nenasilja« tov. Jožeta Zupančiča spodbudil k polemiki. Vendar kot avtor omenjenega sestavka ugotavljam naslednje:

1. V njegovem besedilu ni zaslediti nobenega argumenta, ki bi bil povezan z mojo razpravo.

2. Tov. Zupančič očitno ni dojel vsebine moje razprave.

3. Razvidno je, da je bil tov. Zupančič socializiran in indoktriniran v »železnih časih«, kjer ni bilo prostora za argumente in strokovno razpravljanje. Tedaj so imeli odločilno besedo tisti, ki so bili tako kot on »na pravi strani«, kar jim je omogočilo kvazistrokovno poseganje in razsojanje v različnih strokah.

V tem smislu je indikativno tudi njegovo pojmovanje empirije, stroke in znanosti. Ne samo, da ne razpoznava razmerij teh kategorij do srednješolskega predmeta, ne povzpne se niti do razumevanja njihove vsebine.

4. Iz povedanega sledi, da tovarišu Zupančiču kot pokončnežu ne gre zameriti, ker ga »prava groza spreleti ob misli,« da se bo moral navaditi na strokovne in argumentirane razprave. Kljub njegovemu političnemu spreminjanju po volitvah, ostaja kanček upanja, da se bo le navadil na novo dobo, saj ga bo v to usmerjalo tudi pluralistično ozračje v novi republiški skupščini.

Obenem se mu zahvaljujem, da je kot ravnatelj s svojim pisanjem dodatno osvetlil nekatera dejstva o nestrokovnem poigravanju s problematiko šolstva na Slovenskem.

IVAN ZUPANC,
Ljubljana

PREJELI SMO

Vlada ne ve, kaj je marketing

Za promocijo Jugoslavije si je Ante Marković izposodil znak letošnjega srečanja svetovnega združenja propagandistov – Zdaj snujejo še en projekt

Sedaj je postalo dokončno jasno, da bo Ante Marković po svetu spreminjal imidž Jugoslavije z uporabo znaka (EYU), ki je idejna kopija naslova letošnjega srečanja svetovnega združenja propagandistov (IAA) v Hamburgu.

Jugoslovani smo znak Markovićevih reformnih naporov že dokaj dobro spoznali. Najprej smo ga lahko videli kot ozadje na številnih novinarskih konferencah ZIS-a. Kasneje smo ga videli v propagandnih filmih in oglasih, objavljenih v nekaterih jugoslovanskih dnevnih časopisih.

Podobnost med obema simboloma je očitna. O tem se lahko prepriča vsak, ki že bežno pogleda sliko z obema znakoma. Veliko je zamujenega, a še ni povsem prepozno. Zato svetujem ZIS in njegovemu predsedniku Anteju Markoviću, da v svojih prihodnjih tržnih nastopih preneha uporabljati problematični znak. Vsekakor pa naj ga neha uporabljati pred napovedano akcijo v sedemnajstih najrazvitejših državah, ki jo napoveduje Ekrem Dupanović, sarajevski direktor IMS studija 6 (Delo, 30. 5. 1990), za začetek decembra.

V prispevku »Krasna vlada je razpisala veličasten, a kriminalen javni natečaj« sem ZIS že pred meseci opozoril na slabosti takšnega pristopa k iskanju idej in grafičnih rešitev s pomočjo nejasno in napačno zastavljenega razpisa (Delo, Sobotna priloga, 13. 1. 1990). ZIS je takrat presodil, da moji strokovni in teoretični pomisleki niso dovolj tehtni ali pa jih ni želel ali mogel upoštevati in razpisa ni preklical. Žirija, ki je ocenjevala na razpis prispela dela, kljub velikemu številu le-teh ni mogla podeliti prve nagrade. Razlog je en sam in ga je bilo mogoče predvideti. Med njimi preprosto ni bilo kvalitetnih idej in oblikovalskih rešitev na ustrezni ravni. Takšno stanje je povzročila sama logika razpisa, objavljenega v Delu (10. 1. 1990). Oblikovalcem je ob problematično formuliranih izhodiščih dajal na razpolago za iskanje in izvedbo idejnih rešitev le borih dvajset dni. Žirija je kljub vsem pomislekom vendarle podelila drugo nagrado. Toda glede na izjavo člana žirije Staneta Bernika je žirija svojo odločitev opremila s priporočilom, naj tako nagrajenega znaka ZIS ne uporablja v svojih načrtovanih tržnih aktivnostih. Ne glede na vse pripombe, zapetljaje in dogodke se je tako izbran znak EYU pojavil pred jugoslovansko in svetovno javnostjo, s tem pa posledično vsi problemi in negativne posledice napačnih odločitev.

Znak jugoslovanske gospodarske reforme

Neodvisno od problema, povezanega z (ne)originalnostjo znaka EYU, pa ostaja drug še pomembnejši. To je problem njegove pomenske strukture. Vsakemu strokovnjaku s tega področja se namreč zastavljajo vprašanja: Kakšno pomensko strukturo je oblikovalec Miša Nedeljković vkodiral v sam znak? Kako ga njegovi bralci, porabniki, investitorji in drugi ljudje tako doma kot v tujini razbirajo? Kolikšno stopnjo zaupanja jim vliva? Podajanje odgovorov na vsa ta in druga vprašanja brez podatkov, ki bi bili zbrani s proučevanjem reakcij porabnikov na izbrani znak, je silno nehvaležna naloga. Kljub temu je mogoče tvegati napoved, da »spremembe« niso in ne morejo biti nobena posebna lastnost Jugoslavije. Zatorej s takšno simbolično govorico ne poudarjamo dejanske razlikovalne identitete Jugoslavije. To pa je že dovolj, da lahko upravičeno podvomimo o pravilnosti in kakovosti izbranega znaka.

● S takšnim delom in pristopom k trženju Jugoslavije Markovićeva vlada dokazuje ravno nasprotno od tistega, o čemer nas prepričuje vodja uresničevanja programa ZIS Predrag Vujović (Delo 30. 5. 1990). Očitno je, da predsednik Ante Marković in njegovi svetovalci NE (!) vedo, kaj je marketing in kako se je v okviru tega treba obnašati.

Trdno sem prepričan, da z opisanim pristopom in delom ni in nikoli ne bo mogoče doseči sicer povsem pravilno zastavljenega cilja, spremeniti imidž, sliko ali predstavo o Jugoslaviji v očeh tujih poslovnežev. Tega zagotovo ni mogoče doseči z neoriginalnimi rešitvami in z nejasnimi ter težko ločljivimi pomeni, vkodiranimi v znak naše gospodarske reforme. Do tako želenega cilja ne vodi prav nobena bližnjica. Še posebej pa ne prek problematičnih simbolov, ki jih uporabljamo v komuniciranju s poslovnimi ljudmi na vseh celinah sveta; simbolov, katerih osnovna funkcija je, da predstavljajo celotno bistvo ideje programa »jugoslovanskih sprememb«, pravzaprav identiteto prenovljene Jugoslavije. Znak in njegova simbolična govorica, ki zagotovo predstavljata ključna elementa učinkovitega komuniciranja ter širše trženje Jugoslavije v različnih kulturnih okoljih širom po svetu.

Znak kongresa svetovnega združenja propagandistov IAA

Toda vse to se zazdi majhen in nepomemben detajl, če ga primerjamo s stvarmi, ki jih v ZIS šele pripravljajo. Zvezna vlada sedaj snuje že naslednji megaprojekt. Tokrat ga pripravlja v sodelovanju s sarajevskim IMS studio 6. To bo svetovni razpis za naložbe v Jugoslaviji.

Upam, da bodo avtorji tega razpisa in prihodnjih programov trženja Jugoslavije tokrat prisluhnili in upoštevali vsaj nekatere izmed navedenih pomislekov.

MIRO KLINE,
Ljubljana

Prevajalsko društvo mora pomladiti svoje članstvo

Slovenski književni prevajalci imajo novega predsednika: urednika in odličnega prevajalca iz francoščine Aleša Bergerja – Kakšne so njegove prve zamisli in pobude?

V nenehnih spremembah v Vzhodni Evropi je iz opozicijskih vrst v ospredje ali celo v sam vrh sedanjih vladajočih skupin prestopilo precej pomembnih književnikov. Tudi Društvo slovenskih pisateljev je bilo zlasti zadnja leta vedno pogosteje slišno s tako imenovanim političnim glasom. Širša javnost se je morala njegove navzočnosti in vpliva močneje zavedati ob številnih javnih izjavah, protestnih prireditvah in akcijah ... DSP je iz svoje društvene dejavnosti preraslo v širšo slovensko zavest. Nasprotno pa je Društvo slovenskih književnih prevajalcev v tej zavesti precej bolj bledo, zato je še toliko bolj pomembno, kaj bo z njegovo prihodnostjo. Nekaj teh prihodnjih smeri je v pogovoru, ki je bil hkrati glasno skupno razmišljanje, nakazal novi predsednik prevajalskega društva prevajalec in urednik Aleš Berger.

V naslednjih vrsticah je govor o Društvu slovenskih književnih prevajalcev in ne toliko o njegovih posameznih članih, ki so ob prevajalskem delu v precej primerih tudi književniki in javno širše aktivni prek DSP. Jasno je, da so najuglednejši slovenski prevajalci povsem solidno zasidrani v slovenski zavesti, ne bi pa mogli tega z gotovostjo trditi za društvo. Kaj je torej ob tem, kar je bilo doslej storjeno, pozitivnega in ob tem, kar še ni bilo storjeno, moč načrtovati za v prihodnje?

● Treba bi bilo pomladiti članstvo. Kot pravi novi predsednik Aleš Berger, članstvo ne pokriva vseh mladih prevajalcev, med katerimi je kar nekaj takih, ki že dalj časa dobro prevajajo. Treba bi jih bilo znova povabiti v društvo, seveda tudi s programom, ki jih bo zanimal.

Pri dosedanjem včlanjevanju je bil pogosto vzgib socialna varnost. »Osrednja dejavnost pa je le stroka, jasno je, da sociala tudi ostaja in je za del članstva celo osrednjega pomena, ne more pa biti osrednja zaposlitev društva,« meni Aleš Berger.

Prevajalsko društvo pri svojem prodoru na vidnejše mesto v slovenski javnosti gotovo tudi v prihodnje čakajo številne konkretne ovire. Prvič: društvo nima svojih prostorov in bo verjetno tudi v Bergerjevem mandatnem obdobju gostovalo v naročju pisateljskega društva. Drugič: prevajalsko društvo nima profesionalcev. Poleg predsednika, ki je redno zaposlen kot urednik pri Mladinski knjigi, je tu še tajnica, prevajalka Alenka Stanič, ki pa v društvu tudi ni v rednem delovnem razmerju. Sodeč po imenih: Frane Jerman, Drago Bajt, Boris A. Novak, Jaroslav Skrušny, Andrej Blatnik, Kajetan Gantar in Irena Trenc-Frelih, bo novi odbor Društva slovenskih književnih prevajalcev lahko pobudnik in organizator številnih zanimivih dejavnosti, a hkrati se nihče od članov odbora – vsi imajo svoje redne zaposlitve po založbah in drugje – žal ne bo mogel z vso dušo posvetiti samo društvu. Potrebovali bi lastne, moderno opremljene prostore in vsaj enega ali dva profesionalca. Ampak odmaknimo se od te utopije h kakšnemu malo bolj uresničljivemu načrtu.

Za močnejšo afirmacijo društva in s tem tudi prevajalske dejavnosti bi bilo smiselno, da bi se prevajalci v prihodnje izza zidov na Tomšičevi 12 kdaj pa kdaj preselili v Cankarjev dom. Na primer s kakšno izzivalno okroglo mizo, inovativno režiranim literarnim večerom itn.

Aleš Berger je, na primer, poudaril, da bi bilo zdaj, ko Milan Jesih pripravlja nove prevode Shakespeara, zanimivo dobiti nekoga, ki bi za širšo javnost, s stališča spremenjenega razumevanja prevoda in jezikovnega razvoja spregovoril o minulih in sedanjem prevajanju tega avtorja.

Tudi za naprej bo verjetno še največ stvari uresničenih zaradi zavzetosti posameznikov. Spomnimo se samo dosedanjega deleža Janka Modra pri založniških podvigih prevajalcev – od prevajalskega leksikona, prevajalskih zbornikov itn. Berger pravi, da se je ob majski predstavitvi slovenske kulture v Parizu lepo pokazalo, kako smo še začetniški in amaterski, ampak to seveda ne velja samo za prevajalsko društvo. Preprosto se nismo sposobni na tujem organizirano in učinkovito predstaviti, ker se v to skoraj nič načrtno ne »vlaga«.

Še na znotraj je bolj malo pregleda, kako in kaj je s prevodi, zato je eden od prihodnih načrtov društva izdajanje slovenske prevajalske revije in pa neke vrste redne, denimo dvomesečne, prevajalske bibliografije.

S poznavalci različnih literatur naj bi v prihodnje naredili nacionalni prevodni program, ki ne bi bil vezan samo na posamezne založbe, pač pa bi bil za večje projekte potreben nekak nacionalni fond. Iz slednjega bi subvencionirali večletna prevajalska dela.

Spremembe v zvezi s prevajanjem so gotovo potrebne, jasno je, da društvo samo ne more storiti vsega, lahko pa je pobudnik, na primer, da bi fakulteta bolj skrbela za prevajalski podmladek. Aleš Berger lahko iz uredniške izkušnje pove, da na založbo prihajajo mladi, ki so delavoljni za prevajanje, a se marsikdaj izkaže, da ne obvladajo abecede prevajanja. Društvo književnih prevajalcev si bo lahko kakšen dober zgled pridobilo tudi na tujem. Madžarske založbe, denimo, za zahtevnejše prevode pogosto izberejo dva prevajalca in eden »pili« za drugim, ne v smislu podrejenosti in nadzorništva, ampak ker štiri oči več vidijo. Finci spet ne morejo razumeti, da naši prevajalci ne zaslužijo toliko, da bi zlahka živeli od prevajanja. Ne bomo znova naštevali vseh radodarnih finskih štipendij za prevajanje ... V Francijo, Nemčijo, Italijo, Španijo in še kam – v Grčiji ga ustanavljajo – se greste lahko za nekaj časa izpopolnjevat v prevajalski college. Za slednje bi lahko večkrat kandidirali tudi naši prevajalci, če bi imeli o tem na voljo več podatkov ...

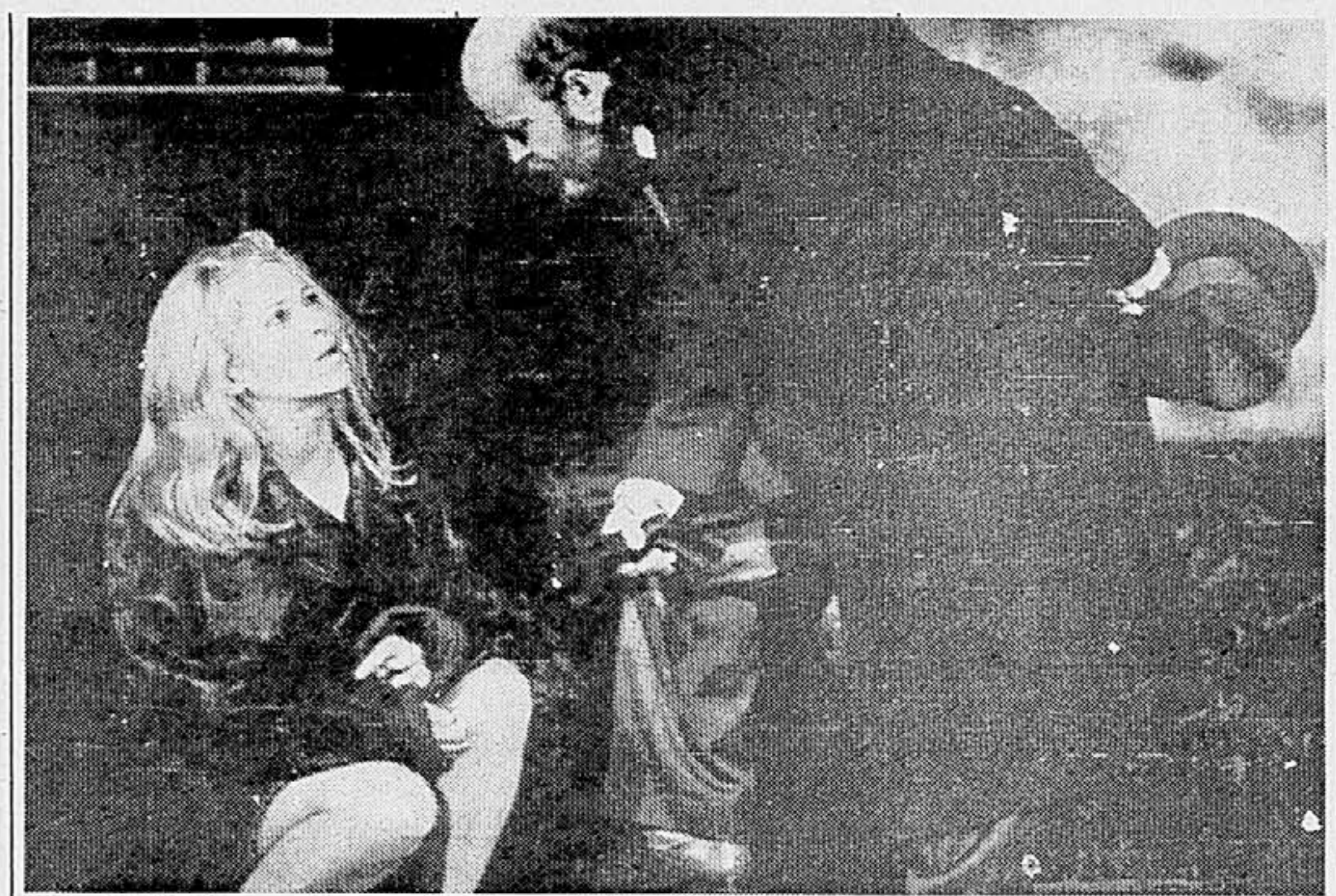
Sicer pa, novi predsednik Društva slovenskih književnih prevajalcev je ustoličen šele teden dni, dobre želje so, pobude rade volje sprejema. Kako bo z uresničitvijo kakršnekoli zamisli, pa si lahko mislimo, če nova vlada že takoj na začetku reže kulturi 5 ali več odstotkov manj od tistega, kar je bilo že zdaj premalo.

MARJETA NOVAK KAJZER

Zagrebški teden plesa

V Zagrebu se bo 15. junija začel 7. teden sodobnega plesa, na katerem bodo sodelovale priznane tuje in domače plesne skupine. Že prvi dan bo nastopila Trisha Brown Co. iz New Yorka, ki se bo predstavila tudi 16. junija. Skupina Da Motus iz Züricha bo s predstavo na prostem nastopila 16. in 17. junija, gosti iz Brussels (Thierry Smits) se bodo predstavili 18. in 19. junija, Lagonima Imperial iz Barcelone 19. junija, Barocco iz Pariza 22. junija, Kilina Cremona Co. iz Lyona pa zadnji dan, 24. junija. Iz Jugoslavije bodo nastopili plesalci iz Beograda, Zagreba, Subotice in Novega Sada.

J. Š. A.

Wedekindova drama Lulu v Minoritski cerkvi

Drama Lulu Franka Wedekinda je zadnja premiera te sezone v Drami SNG Maribor. Premierne predstave bodo nocoj, v petek, jutri, 16. in v nedeljo, 17. junija, vsakič ob 21. uri na novem prizorišču – v oživljeni Minoritski cerkvi na Lentu na Vojaškem trgu ob Dravi. Lulu je zrežiral Edvard Miller, v glavni vlogi Lulu nastopa Olga Kacjan, igrajo še: Janez Škof, Brane Grubar, Vlado Novak, Ivan Rupnik, Pavle Ravnohrib, Anica Veble, Rado Pavalec, Renato Jenček, Ivo Leskovec in Zvonko Funda. Dramo je prevedla Erika Vouk, dramaturginja je Marinka Poštrak, scenofrafinja Marina Čuturila, kostumografinja Svetlana Visintin, lektorica Emica Antončič, scenski gib je oblikovala Maja Srbljenović-Turcu. Na sliki prizor z vaje. (Foto: Bogo Čerin)

Tržaški pomorski promet 1759/60

Pomembno knjigo v okviru Virov za zgodovino Slovencev je izdala SAZU

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je včeraj predstavila tehtno znanstveno delo dr. Darje Mihelič in dr. Ferda Gestrina z naslovom Tržaški pomorski promet 1759/1760 iz zbirke Viri za zgodovino Slovencev, dvanajsta knjiga. To je prvi v knjižni obliki objavljeni vir za zgodovino pomorstva v slovenskem zgodovinopisju. Gre za gradivo o trgovskem prometu v Trstu v času, ko se je začelo to obalno mesto razvijati v emporij zalednih dežel, ki jih je povezovala Habsburška monarhija.

Objavljeni viri zajemajo kratko časovno razdobje od avgusta 1759 do konca decembra 1760 (z izjemo za dva meseca). Trst je v tem času postal trgovsko središče habsburških in tudi sosednjih dežel. Pri tem procesu pa so bile že od vsega začetka udeležene tudi slovenske dežele, tako pri trgovski menjavi blaga kot tudi s poseganjem v samo pomorsko dejavnost in pomorsko trgovino. Prvi del je v knjigi namenjen zgodovini tržaškega pomorstva od začetka novega veka do 1760, drugi del pa so tabele, ki dokumentarno govore o prometu.

M. Z.

Srečanje evropskih televizij

Na blejskem srečanju Circoma, ki združuje kar 205 regionalnih tv centrov, se predstavlja 22 držav – Srečanje se konča 16. junija

Na Bledu so se na srečanju Circom regional zbrali predstavniki TV postaj iz 22 držav, ki v času od 13. do 16. junija v blejski festivalni dvorani predstavljajo oddaje najrazličnejših zvrsti, te oddaje kažejo tako specifičnosti kot kakovost posameznih regionalnih produkcij, obenem pa so svojevrstna informacija o duhovnem razpoloženju in življenju različnih regionalnih celot. Circom združuje kar 205 regionalnih TV centrov.

Na tej generalni konferenci mednarodne TV organizacije sodelujejo predstavniki uglednih televizijskih hiš iz Belgije, Nemčije, Španije, Francije, Velike Britanije, Švice, skandinavskih dežel in še drugih zahodnoevropskih držav, prvič letos pa so se jim pridružili tudi predstavniki iz vzhodnoevropskih držav, tudi Sovjetske zveze. Poleg oddaj članice Circoma vsak dan pred projekcijami predstavijo še delo in organizacijo svojih programov. Področja, ki jih medijsko pokrivajo, so včasih neprimerljivo obsežnejša, kot smo tega vajeni doma, zato so tudi informacije o njihovem delovanju kdaj pa kdaj precej presenetljive. Denimo, ena nam najbližjih RTV institucij, t. j. ORF (Austrian Broadcasting Corporation), kot edina radijska in televizijska ustanova v Avstriji s svojimi programi pokriva dva nacionalna TV programa (po 30 ur na dan) in 13 radijskih programov (s 160 urami na dan) ter od nedavnega širi svoj program na 3 nacionalne in 9 lokalnih programov, s posebnima programoma v angleščini in francoščini. Resnično obsežnost produkcije teh devetih regionalnih studijev ponazarja že podatek, da vsak studio letno posname od 100 do 150 ur programa.

Regionalni programi, ki jih že nekaj časa s precejšnjo pozornostjo in smislom za pomenljivost tovrstne informiranosti uveljavlja tudi TV Slovenija (na srečanju je prestavila delo studia M), so celo v tako velikem medijskem prostoru, kot je švedski, zelo privilegirani. Švedska TV na drugem kanalu, ki pokriva 11 regij, proizvaja 3000 ur programa na leto, zanj pa namenja kar okoli 600 milijonov švedskih kron. Nenavadno zanimiva je tudi – za naše predstave – razkošna opremljenost t. i. provincialnega programa danske TV (2 mobilni enoti s 3 do 4 kamerami, 9 ENG-jev, ipd.)

Studii se na srečanju predstavljajo po več vsebinsko zaokroženih celotah žanrskega tipa, ki segajo od predstavitev tako umetniške kot tudi praktično-novinarske izkušnje. Sodelujejo tudi jugoslovanske televizijske hiše. RTV Slovenija bo na tej konferenci pokazala več oddaj, recimo, med TV serijami (z regionalnim značajem na temo Ljubezen in sovraštvo) nadaljevanko Ljubezen nam je vsem v pogubo, med glasbenimi oddajami izdelek o Count Basie pa še Melodije morja in sonca in drugo.

Nagrade letošnjega Circoma bodo podelili 15. junija, na podelitvi bo udeležencem spregovoril predsednik predsedstva Slovenije Milan Kučan.

L. R.

Plakati SNG Drame v New Yorku

V prostorih jugoslovanskega informativno kulturnega središča v New Yorku so odprli razstavo plakatov SNG Drama iz Ljubljane. Plakati (16 jih je) so plod dveletnega sodelovanja slikarskega in zakonskega para Rudi Španzel in Biljana Unkovska s SNG. Njuno delo je newyorškemu občinstvu predstavil direktor SNG Drama Marko Gorjanc, ki je orisal delo naše gledališke ustanove, za plakate pa je dejal, da so umetniška dela, ki se po svoji obliki in vsebini vračajo k izvornosti gledališkega plakata«. Razstavo, ki je v bistvu nenačrtovani podaljšek predstavitve plakatov na Harwardu (tam so plakate predstavili v času zelo uspešne premiere Kavkaškega kroga s kredo, ki ga je režiral Slobodan Unkovski), dopolnjujejo še grafike obeh avtorjev.

M. M.

Otroci za otroke

Pionirski gledališki krožek Odra treh herojev Medvode–Pirniče bo v petek, 15. junija, ob 20. uri s premiero Pravljice o velikem strahu Buholinu Albine Štampe-Žmavc prikazal rezultat celoletnega delovanja svojih članov. Ustvarjanje najmlajših gledališčnikov so usmerjali Nataša Pust, Polona Kus, Vitja Avsec in Peter Militarov.

S. P.

GLEDAMO, POSLUŠAMO ... OCENJUJEMO

GLEDALIŠČE

Pop gledališče

Eksperimentalno gledališče GLEJ: Lancôme (po motivih Arthurja Millerja). Režija, dramaturgija, scenografija in kostumografija Tomaž Štrucl. Glasba Gregor Vesel. Oblikovanje grafike in elementov scene Roman Bahovec. Oblikovanje luči Aleksander Šenekar. Igrajo: Peter Musevski in Nina Ivanič, Urša Valetič, Ksenja Žerjal, Gregor Fon, Tomaž Grom ter Iztok Lovrič. Premiera je bila 8. junija, ta zapis pa je nastal po ogledu ponovitve 12. junija 1990.

Za literarno izhodišče avtonomnega gledališkega projekta so si ustvarjalci izbrali prizor zaslišanja »salemskih čarovnic« iz Lova na čarovnice Arthurja Millerja. Motiv posameznikove obsedenosti s hudičem in družbene obsedenosti z iskanjem iz izločanjem netipičnih, drugačnih posameznikov, je očitno dovolj dramatična in eksotična osnova za oblikovanje samostojnega gledališkega spektakla.

Ustvarjalci poudarjajo, da je uprizoritev »čisti pop« z močnimi izpeljavami vsega, kar so prinesla osemdeseta leta v družbo in kulturo. Predvsem je v ospredju domišljena likovna in zvočna podoba dogajanja. Poudarjen je notranji ritem posameznih prizorčkov, ki so postavljeni kot dokaj samostojni deli znotraj celote po zgledu popularnih video spotov. Simetrično oblikovan prostor, oblikovan predvsem v globino, omogoča z izbranimi lučnimi efekti bogato likovnost, h kateri prispevajo tudi strogo stilizirani (večinoma črno-beli, le Lancômejev je izzivalno zelen) kostumi. K intenzivnosti dogajanja prispeva močan delež tudi glasna, večinoma ritmično poudarjena, mestoma nasilna elektronska glasba. Igralci so podrejeni ustvarjanju čutnih vtisov. Njihovo interpretiranje dokaj patetičnega besedila je mestoma ekspresivno poudarjeno, mestoma ironizirano ali celo potujemo. Več pozornosti je posvečeno njihovemu gibanju, stilizirani igri telesa, gesti, mimiki, ki mestoma izhaja iz besedila kot dokaj logična refleksija, mestoma kot popolnoma svobodna asociacija. Igralski delež je hkrati v funkciji posvojitve in potujitve posameznih prizorov in celote.

Gledališki dogodek deluje kot disciplinirano oblikovan in notranje urejen niz čutno intenzivnih prizorov, ki svobodno interpretirajo izbrano literarno osnovo in enako svobodo dopuščajo tudi gledalcu.

SLAVKO PEZDIR

FILM

Lov na Rdeči oktober

Še nedolgo tega je bila zgolj literatura tista, ki nas je z vsemi nujnimi nadrobnostmi in zajetnimi domišljijskimi opisi popeljala v tuje in fantastične svetove, vedno nekje onkraj roba naše domišljije. Danes film s pronicljivo natančnostjo prenaša pojem romanopisnega v drug medij. In razlika med romanom v knjigi in romanom na filmu, kakršen je bil Lov na Rdeči oktober, ki ga te dni premierno predvajajo v ljubljanskih kinematografih, je v resnici bolj in bolj zanemarljiva. Kar se je poprej med branjem odvijalo pred našimi notranjimi očmi, ta ista zgodba je zdaj ponujena običajnemu pogledu.

Ravno film kot je Lov na Rdeči oktober kaže, kakšna neverjetna spopolnjenost in visoka profesionalnost sta sploh lahko omogočili to izmenjavo dveh opcij. Kot prej pisec po črki besede, zdaj film po svojem slovarju obuja domišljijsko kot resnično. Film sam ne dovoli niti minute predaha, napetost je prignana do skrajnosti, da je gledalcu nepozornost dopuščena šele, ko se izteče zadnji kader. In zato, vsaj če primerjamo film in roman (napisal ga je **Tom Clancy**), lahko rečemo le to, da je branje v bistvu veliko manj naporno od gledanja njegove ekranizacije. To pa je tudi edina zamera, ki jo sploh lahko izrečemo na račun filma Lov na Rdeči oktober.

Film se dogaja v nenavadnem, tako rekoč privilegiranem okolju visoke politike, obveščevalnih služb, pa tudi po svoji naravni atmosferi ni nič manj dostopno. Globoko pod morjem, v podmornici tipa tajfun, ki kot vrhunski dosežek tovrstne tehnologije neslišno drsi skozi svetovna morja, se ruski oficir Marko Ramius (Sean Connery) s svojo posadko odloči za pobeg na ameriška tla. Sovjeti so zbegani in v strahu, da bi podmornica Rdeči oktober, njihov velikanski vojaški zaklad, prešla v roke Američanov, razglasijo Ramiusa za norega, češ da namerava izstreliti rakete na ameriško obalo. Med uslužbenci CIA pa se najde dober fant **(Alec Baldwin)**, ki se zavzame za kapitana ter vneto zatrjuje, da gre pri vsej stvari v resnici za pobeg. Takih dobrih angelov, ki bi brali misli in kovali načrte za rešitev obupanih pomorskih častnikov, v resničnem življenju navadno ni, zato hočeš nočeš tudi v filmu to prijateljstvo po višji volji živi nekam preveč prozaično in literarno. A čar preigravanja med CIA in Sovjeti, šarm neobičajne pustolovščine med računalniki in politiko, ostaja napet in prepričljiv do konca.

Zgodbo je Clancy pisal po resničnem dogodku in pričevanju visokega častnika KGB, ki je povedal, da je novembra 1975 oficir Valerij Šablin prevzel poveljstvo nad ladjo in jo usmeril proti Švedski. Clancyjev Lov na Rdeči oktober je bil kar nekaj časa pravcati bestseller, broširana izdaja romana pa je še vedno med najbolj branimi v ZDA. Tudi film, ki je kot velika uspešnica v Ameriki doslej prislužil več kot 100 milijonov dolarjev, bo še nekaj časa »koval« denarce pa vse udeležene strani. Predvsem pa je z njim svojo ustvarjalno vrednost dokazal režiser **John McTiernan,** ki ga pri nas dobro poznamo po filmih Umri pokončno in Predator.

LILIJANA RESNIK

Vrtnar tišine

V galeriji Ars v Ljubljani je v sredo zvečer Mladinska knjiga – Koprodukcija predstavila zelo uspelo skupno knjigo slikarke Vide Slivnikar-Belantič in pesnika Borisa A. Novaka s skupnim naslovom Vrtnar tišine. Ob tej priložnosti so v galeriji pripravili priložnostno razstavo slikarskih del.

Kot je povedal Slavko Pregl, gre za skupno izdajo Mladinske knjige in Društva slovenskih pisateljev v okviru srednjeevropskega literarnega srečanja Vilenica 1990 (ki bo letos sredi septembra). Knjigo pa so pred kratkim že predstavili na mednarodnem srečanju PEN na Bledu.

Urednik knjige je umetnostni zgodovinar Milček Komelj, ki je prispeval uvod, v katerem govori o »križpotju srečanja med pesnikom in slikarko«. Boris A. Novak je sam izbral pesmi iz let med 1973 in 1980 in jim dodal še nekaj novih. Sam jih je prevedel v angleščino (razen Zime, pri prevodu katere je sodeloval M. Biggins). Poezija je v knjigi objavljena v slovenščini in angleščini. Izšla je v 1000 izvodih, za njeno privlačno podobo pa je poskrbel Ranko Novak, medtem ko je fotografije prispeval Egon Kaše.

M. Z.

Apostrophes se končuje in »nadaljuje«

V petek, 22. junija – in ne 14. junija, kot je napovedoval naš tisk, ali pa se moti sam vodja oddaje Bernard Pivot z napovedjo v lastni literarni reviji Lire – bo še 724. in zadnjič na francoski mreži Antenne 2 na sporedu Apostrophes, najbolj gledana televizijska oddaja, posvečena knjigi. Ampak datumi navsezadnje niso pomembni. Pomembno je, da gre za oddajo, ki jo je petnajst let gledala vsa Francija, zanjo se je zanimala vsa kulturna Evropa in zadnja leta so si jo na zaslonih lahko privoščili tudi v ZDA. Bernard Pivot, ki je s svojimi izjemnimi televizijskimi predstavitvami najboljših avtorjev prispeval k njihovi slavi in vselej tudi k znatno boljši prodaji njihovih knjig, se ne poslavlja dokončno. Apostrophes bodo »ponatisnili«. Pariška založba Seuil že vabi k nakupu prvih štirih video kaset te odlične oddaje. Na njih se Julien Green, Georges Simenon, Vladimir Nabokov in Marguerite Yourcenar predstavljajo prek neponovljivih pogovorov, kakršne je z njimi lahko imel le Bernard Pivot. Bo v tej seriji kdo tudi iz Jugoslavije? Napovedan je že Milorad Pavić. Upajmo, da se bo Vision Seuil odločil tudi za Bartola.

M. N. K.

Nove razstave

V **slovenjgraški Galeriji Kolar** (Solska ulica 5) bodo danes, 15. junija, ob 12. uri predstavili razstavo slik **Jožeta Šubica** iz Maribora. Akademski slikar **Tomo Vran** bo ob 18. uri odprl svoj atelje – galerijo **v Kopru** (Izolska vrata 12), kjer si bodo obiskovalci lahko ogledali prvi del razstave, sicer pa bo otvoritev razstave avtorjevih del v **izolski galeriji Insula** ob 20. uri. Nastopil bo Event trio iz Ljubljane. **V Kranju** se bo v galerijskih prostorih **Prešernove hiše** ob 19. uri predstavil **Marjan Belec** z novim ciklom slik »Naš čas«, ob 19.30 pa bodo v galeriji Mestne hiše odprli razstavo del **Josipa Gorinška** na temo »Geonova«. V **Prosvetnem domu Općine pri Trstu** bodo ob 20.30 predstavili razstavo del akademske slikarke **Maje Kocmut.** Sodeloval bo ŽePZ Prosek Kontovel.

NOVI TEDNIK RADIO CELJE
NT&RC

GLEDALIŠČE KOT NOTRANJA POLITIKA

Ubijanje iger v imenu ljudstva

Oblast, ki je bila doslej ena in sveta, je, kar zadeva denar, pri gledališču zmeraj skoparila. To v resnici ni nič neobičajnega – saj se tudi na novo, čisto drugačno vlado, že usipajo pritožbe glede tega – je pa čudno to, da je prav to ustanovo zmeraj lahko s pridom izrabila za svoje (v drugačnih teatrih neizživete?) režiserske ambicije. S pomočjo občinstva – kulturnega, ne tistega, ki hodi po stadionih – je svoje prireditve zmeraj uspešno pripeljala do konca, in potem rekla, kakšen hrup okrog nečesa, kar z umetniškega stališča ni besedice vredno.

Leta 1964 se je, rečeno v političnem jeziku, zgodila v Ljubljani **Topla greda**, dramski feljton Marjana Rožanca. Predstave niso nikoli odigrali do konca, se pravi, po desetih ali petnajstih minutah se je del občinstva uprl in začel vpiti, naj nehajo. In so.

Leta 1983 se je v novosadskem Srbskem narodnem gledališču zgodila **Golubnjača,** Po desetih ponovitvah, ki razen ducat dokaj ugodnih kritik niso povzročile ničesar omembe vrednega, so najvišji vojvodinski komunisti nenadoma začeli uprizarjati seje in pošiljati javnosti vznemirljiva sporočila. Golubnjača je bila po njihovem naperjena proti naši samoupravni družbi napadala je pridobitve naše revolucije rušila bratstvo in enotnost narodov, »zganjala« velikosrbski šovinizem in ... vstavite sami, naloga ni težka. Beograjska oblast pri tem »izjemoma« ni imela nič, se pravi, izjave njenih pripadnikov nikakor niso bile napadalne, še več, ničesar ni ukrenila niti takrat, ko so predstavo preselili v beograjski Študentski center. Novosadčani pa so na posvetovanju o aktualnih idejnih in političnih vprašanjih na področju kulture ugotovili, zakaj se je Zveza komunistov »vključila v akcijo okrog Golubnjače« ...

Leta 1990 se je v beograjskem Jugoslovanskem dramskem zgodil **Sveti Sava** v izvedbi (gostujočega) zeniškega gledališča. Predstavo so doma odigrali dvajsetkrat in nihče ne bi imel nič proti, če bi jo še enaindvajsetič. Na Sterijinem pozorju v Novem Sadu se ji ni zgodilo nič neprijetnega, narobe, dobila je celo nekaj nagrad. Iz dvorane beograjskega gledališča pa je, že veliko pred koncem, zadišalo po linču. Tretja, lokalna beograjska TV mreža je prekinila program in se vključila v neposredni prenos iz Jugoslovanskega dramskega. Na odru je mirno (zdaj je na bolniški) stal Žarko Laušević – Sveti Sava in »čakal«. Za njim je nekaj igralk neutolažljivo hlipalo. Predstava se je tudi tokrat odvijala v dvorani. Z galerije je prihajalo vpitje, umetniški direktor hiše Borka Pavičević je kričala, kje ste bili pred petinštiridesetimi leti, Milena Dravić je stiskala pesti in bila prav tako vsa iz sebe, medtem ko je znana novinarka TV Beograd jokala. Ko so se prižgale luči, je igralec na odru kar najprijazneje prosil občinstvo, naj svoje mnenje, ne glede na to, kakšno je, zaboga prihrani za konec predstave. »K razumu« so galerijo pozivali tudi drugi umetniki, »otroci paradiža« pa nič. Skandirali so Sr-bi-ja in zahtevali od igralcev, naj se poberejo (napolje). Pravi cirkus je kamera ujela pred gledališčem. Tudi tam so bili namreč ljudje, ki so vpili in na vse grlo recitirali v Srbiji menda celo priljubljeni verz »Tamo venci tamo slava, gde naš srpski narod spava«.

Svetega Savo so spravili na kolena člani Srbske svetosavske stranke, skupina študentov Bogoslovne fakultete, pripadniki Srbskega gibanja obnove in Srbske narodne obnove (če je verjeti Politiki). Edina stranka na oblasti pri tem teatru v teatru ni imela nič. Eden najbolj spontanih dokazov za to trditev je bila zagotovo izjava ene izmed vodilnih (umetniških) osebnosti beograjskega teatra. Ta je namreč dan po dogodku rekla, da je z olajšanjem ugotovila, da tisto, kar pišejo časopisi, niso uradna stališča ...

Siniša Kovačević, avtor Svetega Sava, je sicer imel nekaj neprijetnih izkušenj s tem tekstom že lani, ko naj bi ga igrali v beograjskem Zvezdara teatru, vendar ga to ni posebno ganilo; navsezadnje je imel tekst nagrado Združenja srbskih dramskih piscev. Svojega svetnika je vzel nazaj, češ, »mi ne pade v glavo, da bi se branil oziroma razlagal ali 'digestiral' svoj tekst v smislu, 'kaj je hotel pisec s tem povedati, ...« In ko mu je prišlo na uho, da se je formiral odbor za zaščito lika tovariša, pardon svetega Save, je menil »moja drama pač ne more spodkopati temeljev dobrih odnosov, ki vladajo med Partijo in Cerkvijo, in ne verjamem, da je pravoslavna Cerkev tako nesamozavestna, da bi jo lahko vznemirila neka igra, in to samo zaradi prizora, v katerem si Rastko Nemanjić privošči poslovilni ljubezenski akt, preden gre med menihe ...«

Ob tej priložnosti, se pravi lani, ko je bil Sveti Sava še na papirju, je skupščina Združenja dramskih piscev zahtevala, naj gledališča ukinejo svoje programske svete (eden izmed njih se je namreč ustrašil Kovačevićevega teksta). »Prizadeti« pisec pa je ob tem rekel, pa obrnite stvar na glavo, če ne vidite, kako absurdna so ta telesa: »Predstavljajte si, da v svetu Energoinvesta sedita tudi dva pisatelja in skupaj z drugimi odločata glede načrta o melioraciji Nila.«

Toda vse je bilo zaman, Svetega Savo, »neverjetnega prostaka, lažnivca, prevaranta, podleža, intriganta, razvratneža in celo morilca«, so v pičli uri pregnali z odra razjarjeni gledalci, pripadniki različnih strank.

Jezik, v katerem so »z vrha« napadli Toplo gredo, Golubnjačo in Svetega Savo, če naj omenimo le tri najodmevnejše gledališke predstave v političnem zgodovinopisju novejše dobe, seveda ni »lep«, knjižni jezik, ampak plehka politična latovščina, ki ne pove nič in vse. In zanimivo, v zadnjem primeru ga je uporabil celo visoki »funkcionar« iz cerkvenih krogov. Vršačko-banatski episkop je namreč izjavil, da Kovačević s tem, ko pljuva po Svetem Savi, pljuva po vesti in duši celotnega srbskega naroda, ki nima druge svetinje, kot je ta mož ...

Primer Svetega Save še ni končan. Glavni igralec je trenutno bolan, in to je menda edini vzrok, da igre niso odigrali tudi v Sarajevu. Končan pa je primer Tople grede, nekakšne »dramatizacije« glavnih ugotovitev iz Pučnikove razprave O dilemah našega kmetijstva (zaradi katere so ga zaprli). Pravno gledano je tekst še zmeraj prepovedan, saj Marjan Rožanc po letu 1984, ko so mu s sodišča sporočili, da so zavrgli predlog, po katerem naj bi Toplo gredo osvobodili besede Prepovedano, uradno ni dobil nobenega sporočila več. Nad Toplo gredo so »nervozni politiki« poslali delovni kolektiv grosupeljskega Agrokombinata, ki je kmalu po začetku predstave začel vpiti: V kmetijstvu ni štrajkov, Rožanca ven, Hočemo denar nazaj, in tisto, ki se je ohranila do dandanašnjega dne, namreč, Rožanc naj molze krave. Slednje geslo je bila replika na igralca, ki pride na oder povedat, da delavci kmetijske zadruge stavkajo in da tudi krav niso pomolzli ... Mitja Ribičič je ob tej priložnosti grmel, da tu ne gre za svobodo kulture, ampak za njeno zlorabljanje oziroma da hoče »ta skupinica z vsemi sredstvi preprečiti demokratično razpletanje družbenih problemov.«

Topla greda, čeprav na odru nikdar uresničena, se je uresničila: kmetje stavkajo, Pučnik je prišel celo na oblast (le Rožanc še zmeraj »samo« piše). Golubnjača, drama o »jami«, v katero so hrvaški ustaši metali Srbe, oziroma pripoved o sovraštvu med dvema narodoma, se nadaljuje. Nejasna je samo še usoda Svetega Save. Ga bodo rehabilitirali ali ne?

VESNA MARINČIČ

ARMIN OCH

Med dvema ognjema

34. nadaljevanje

Ljudi kakor ste vi, pa laser tudi v vohunstvu postavlja pred doslej neznane težave. Mislim na prisluškovalne naprave. Danes obstaja laser v velikosti žepne svetilke. Komaj milimeter tanek curek se usmeri na okensko šipo, in že lahko nekdo udobno sedeč v avtu dvesto metrov stran prisluškuje pogovorom, ne da bi se mu bilo treba bati, da ga odkrijejo. In tudi vohunske službe uporabljajo laser kot orožje.«

»Trenutek,« ga je ustavil Vordenau. »Tega si ne morem prav dobro predstavljati. Mar niso te naprave nekoliko prevelike, da bi jih nosili v žepu suknjiča ali plašča?«

»Kdo ve, ali že ne obstajajo baterije, ki imajo veliko večjo moč od teh, ki jih lahko kupimo v trgovini.

»Vedeti morate, da že dandanes obstajajo naprave, s katerimi lahko onesposobimo človeka, prevrtamo avtomobilski plašč ali bencinski rezervoar, pa te naprave dobivajo energijo iz baterij, ki jih lahko nosimo v hlačnem žepu. Predstavljajte si, da nekoga zasledujete, pa se ta človek bliskoma znajde pred vami. Gre za življenje. Preden boste utegnili potegniti pištolo, bo on že sprožil napravo, ki je podobna pištoli. Ne da bi kaj videli ali slišali, boste na lepem začutili ostro bolečino. Povzroči jo laserska pištola. Pritiskal bo znova in bo znova in znova. Bolečina bo prihajala in zginjala. Bolečina ni ravno neznosna, a vam onemogoči, da bi se branili. Laserska pištola ne povzroči niti najmanjšega šuma. V sosednjem prostoru bi lahko nekdo igral šah, pletel ali gledal televizor, pa ne bi nič opazil.

Revolverski boben je po šestih strelih prazen, z laserjem pa lahko *ustrelite* več ko stokrat. Če to nevidno in neslišno obstreljevanje traja dalj časa, lahko umrete.«

Vordenau si je grizljal spodnjo ustnico. Mislil je na majhne prenosne laserje, podobne pištolam. Mislil je na delavnico v Quellenstrasse, na Manfreda in Doriana Webra.

★ ★ ★

Manfred je stal tam z razkrečenimi nogami, desnico je stegoval predse, ko da bi bil pripravljen na strel, in meril v šipo. V roki je držal predmet, podoben pištoli, le da je bil videti nekam okoren.

Na mizo, kakih pet metrov od sebe, je položil pločevinasto posodo za olje, in ta se je motno svetlikala v bledi svetlobi, ki je skoz okna padala v temo delavnice.

»Ste kaj videli?« je vprašal Manfred.

»Ne,« je odgovoril Weber.

»Prižgite luč in prinesite posodo sem,« je Manfred ukazal mladeniču.

Weber je ubogal. Vzel je posodo z mize in jo začel počasi obračati, ko da bi hotel razbrati skriven zapis. Čez nekaj trenutkov je s prstom pokazal neko mesto na posodi.

»Tu,« je rekel. »Nikdar je ne bi opazil, če ne bi vedel, da mora nekje biti.«

Podal je posodo Manfredu. Zraven njegovega prsta je bila komaj vidna luknjica.

Manfred se je bledo nasmehnil. Webru je pravkar pokazal, kako deluje lasersko orožje.

»S tem je mogoče prevrtati bencinski rezervoar, avtomobilski plašč, ali pa obsevati človeka. Zadostuje samo sekunda, pa bo začutil ostro bolečino, kakor da bi ga zbodli z iglo. Seveda pa je s tem mogoče delati še dosti lepih reči.«

»Kaj, na primer?« je takoj vprašal Waber.

To, kar je Manfred povedal Wabru, je bilo podobno razlagi profesorja Henggelerja, s katero je inšpektorju Vardenauu pojasnjeval laser, samo krajše in preprostejše.

»To, kar ste delali doslej, gospod Weber, je bilo približno tako, ko da bi brali časnike v udobni pisarni, in za to ste dobivali še plačo,« je mirno rekel Manfred. Lasersko pištolo je spravil v žep svoje vetrovke.

»Pridite,« je rekel iznenada, kakor da bi se nečesa domislil. Odšla sta v pisarno. Manfred je iz železne omare vzel fotografsko torbo. Iz torbe je vzel fotoaparat.

Weber je vprašujoče nagubal čelo. »Na to se ne razumem prav dobro,« je rekel. »Ne znam fotografirati. Nikdar nisem imel fotoaparata.«

»S temle gotovo ne boste imeli nobenih težav,« mu je zatrdil Manfred in se spet nasmehnil.

»Ta stvar ima enak učinek ko laserska pištola. Je pa manj opazna. Preprosto delate se, da fotografirate. Naprava je primerna posebno tedaj, kadar je okoli veliko ljudi. Nihče ne bo ničesar posumil.«

Weber je previdno vzel v roke lažni fotoaparat. Bil je nenavadno vznemirjen. V hipu se je zavedel velike moči na videz povsem navadne naprave. Naredila ga je močnejšega od vseh; ta občutek je bil zanj povsem nov in ga je očaral. Doslej je bil vedno povsod zadnji, vedno zaničevan in odrinjen. Zdaj pa se je v hipu vse spremenilo.

»Že dolgo smo vedeli, da je mogoče narediti takšen aparat,« je rekel Manfred in vzel kamero iz Webrovih rok. »Vaša naloga je, da nam jih zdaj preskusite v praksi. Pripravil sem poskusni nnačrt. Izbrali smo vas, da ga izpeljete.«

Franček Rudolf

Rdečelaska v zrelem žitu

54. nadaljevanje

»To pa, da ste skuhali rdečelasca, ste pozabili?« se je Grom škodoželjno zarežal Kaminskemu v obraz.

»Ni bil rdečelasec, rdečelaska je bila. Joj, kako okusno dekle, česa tako krepkega še nikoli nisem jedel!« se je obliznil Kaminsky.

»Je to normalno, gospod Kaminsky, je to normalno, da ena generacija poje drugo generacijo?« Inšpektor Grom se je še vedno delal, kot da se samo šali. »Saj to je podobno izmišljotinam Gregorja Strniše? Kam vas bo pripeljalo takšno temačno govorjenje?«

»Ne mislite, da sem ljudežerec, tovariš miličnik. Sirup pomladitve je nekaj takšnega kot Tigrov balzam, tisti znameniti vietnamski. Samo naš domači recept, naš etruščanski recept, je učinkovitejši. Toda pozabil sem, kje stanujem. Mi lahko vi pomagate, tovariš miličnik?«

Inšpektor ni bil niti najmanj v zadregi. »Poglejva vašo osebno izkaznico, no, pa vas bom lahko spremil.«

»Nikoli še niem imel osebne izkaznice!«

»Poglejte v denarnico, tam bi utegnila biti.«

»Kaj sem kdaj imel denarnico?«

»Skoraj gotovo.«

»Ne vem, kako da ste tako prepričani?« je zastokal Kaminsky. »Me morda poznate?« Segel v žep in res je izvlekel listnico.

Med šopi denarja ni bilo težko izbezati še osebne izkaznice.

»Dovolite?« je rekel inšpektor Grom. Prijel je izkaznico z dvema prstoma, ja, fotografija ni bila preveč podobna, podatki so nekam bolj ustrezali.

Kar pa je bilo najenostavneje, je šele prišlo. Inšpektor Grom je Kaminskemu kratko in malo prebral ime in ulico in hišno številko, na kateri je stalo prijavljen.

50.

Kaminsky se je znašal pred vrati svoje hiše. Zdela se mu je čudno znana, ni pa se mogel spomniti, kje je vhod.

Ko se je vzpenjal po stopnicah, je zaslišal odurno muziko.

»To je Chopin!« se je pri priči spomnil.

Bil je »Parni valjak«. Kaminskemu se je tako popravil sluh, da se mu je tudi prag doživljanja hrupa izrazito izboljšal.

V sobi je Kaminsky zagledal Baltazarja Filipenka. Baltazar je sedel v naslanjaču in v ustih je imel dudo.

»Sva se že kdaj videla?« je vprašal Kaminsky

»Da. Najbrž.«

»Kako to ‚najbrž'?«

»Skoraj gotovo sem vas nekje že videl.«

Kaminsky se je usedel na stol. »Je to res moje stanovanje?«

Baltazar se je zasmislil: »Je, seveda, seveda«. Potem je zajel sapo. »Če bi bilo stanovanje mojih staršev, potem bi vedel, da ste vi eden od mojih staršev, najbrž oče. Vendar staršev se spominjam, zato vem, da vi niste pravi. To pa tudi pomeni, da če sem pri vas, nisem doma.«

Kaminsky ni čisto razumel te trditve. »Zakaj sem jaz zdaj doma, zakaj vi niste pri sebi doma?«

»Ne vem,« je zastokal Baltazar. »V avtu sem našel vrečko, poglejte, tole, na njej piše ‚švedska grenčica'. Ne vem, na kaj me spominja vrečka, zdelo pa se mi je, da je v zvezi z mano. Prebral sem naslov in potem sem kupil plan mesta in zdaj sem tukaj.«

V tem hipu je vstopil inšpektor Grom.

»Se nisva danes že nekje videla?« Kaminsky je dvignil prst in krožil z njim po zraku.

»Že mogoče, že mogoče, ne rečem, da ne,« se je zahahljal inšpektor. »Postaviti vama moram eno samo vprašanje. Prosim vaju, da si vzameta toliko časa, da zbrano odgovorita. Sta za to?«

»Ja, zakaj pa ne?«

»Vi samo recite!«

»Kje je ta hip Marjetka Bargelj, devetnajst let, temnordečelasa?«

Kaminsky se je zakrohotal. »Ja, prišli ste prepozno, veliko prepozno: že šestdeset let je minilo, kar so me ženske nehale zanimati!«

Roman bo izšel v zbirki KIH krimi – domači mojstri

Pokličite nas!

Nikar ne brskajte po telefonskem imeniku. Zavrtite številko ljubljanske rubrike Dela: 318-296!

Prav gotovo so stvari in dogodki v Ljubljani in njeni bližnji okolici, o katerih bi bilo treba po vašem mnenju pisati, jih komentirati, razložiti.

Ob prebiranju lokalne strani v časniku se vam je najbrž večkrat zazdelo, da novinarjem ni uspelo spoznati prave resnice, prodreti v resnično življenje.

Kaj ko bi nas poklicali in nam sporočili svoje pripombe in predloge. Vaš klic pričakujemo vsako dopoldne med 10. in 11. uro, razen ob sobotah in nedeljah.

Novi predsednik izvršnega sveta Centra: Branko Cvelbar

V občinskem izvršnem svetu bo poleg predsednika in podpredsednika še šest članov – Branko Cvelbar: Boril se bom za ohranitev občine

LJUBLJANA, 14. junija – Delegati skupščine občine Center so danes z večino glasov za novega predsednika občinskega izvršnega sveta izvolili Branka Cvelbarja, izvolili pa so tudi vse člane izvršnega sveta, ki ga bo po novem poleg predsednika in podpredsednika sestavljalo še šest članov.

Pred glasovanjem o predlaganih članih izvršnega sveta so delegati nekaj časa porabili za razpravo o tem, koliko članov naj bi imel novi izvršni svet. Draga Ahačič je menila, da bi ta organ nujno moral imeti določeno število zunanjih sodelavcev iz vrst neodvisnih strokovnjakov in kot strokovnjaka za okolje predlagala Branka Simšiča. Branko Gradišnik je poudaril, da parno število članov v izvršnem svetu ne bo v prid glasovanju v njem. Dosedanji predsednik izvršnega sveta Boris Platovšek je ob tem pojasnil, da mora občinski IS zaradi specifične vloge, ki jo ima, odločati soglasno, brez preglasovanja. Kandidat za predsednika Branko Cvelbar je povedal, da se je po podrobnih pogovorih odločil za osemčlanski izvršni svet, glede Branka Simšiča pa, da ga osebno kot strokovnjaka spoštuje, vendarle pa se bo moral s problematiko okolja ukvarjati večja skupina ljudi, ne le posamezniki.

● Člani IS Center so: predsednik Branko Cvelbar (SDZS), podpredsednik in predsednik komiteja za gospodarstvo Metodij Rigler (neopredeljen), predsednica komiteja za družbene dejavnosti Nada Glušič-Gornik (neopredeljena), sekretarka za občo upravo Polonca Rigler (neopredeljena), predsednik komiteja za urejanje prostora Dušan Hvala (neopredeljen), sekretar za LO Roman Kolar (neopredeljen), vodja službe za kadrovska vprašanja Milica Šturm (SDK) in zunanji član dr. Bogdan Oblak (ZSMS-Liberalna stranka).

Po volitvah je novi predsednik občinskega izvršnega sveta Branko Cvelbar med drugim dejal, da se bo v okviru svojih pristojnosti boril za ohranitev občine kot upravne enote. Vendarle pa bo morala občina postati instrument za uresničevanje »lokalnih« interesov, ne pa biti uresničevalka nekakšnih višjih interesov, kot je bila do zdaj.

MARKO JAKOPEC

Duhovna pastva in Ne Ždali v klubu K 4

LJUBLJANA, 14. junija – V soboto, 16. junija, bo ob 23. uri v klubu K 4 nastop karlovške skupine Duhovna pastva. V nedeljo, 17. junija, pa bo ob 23. uri nastop estonske skupine Ne Ždali, ki predstavlja glasbeno avantgardo v svoji deželi. Prihodnji teden bodo v klubu K 4 imeli Videoteden. Zato bodo svojo ponudbo razširili z namestitvijo videoprojektorja in platna.

V Mostah osem odvečnih delavcev bivše SZDL

Moščanski socialisti menijo, da mora za te ljudi poskrbeti država, saj so prej delali zanjo

LJUBLJANA, 14. junija – Bivša moščanska SZDL ima osem ljudi, katerim ne more več plačevati osebnih dohodkov. Na moščanski izvršni svet so naslovili prošnjo, da bi občina za njihove funkcionarje skrbela pol leta in za druge delavce dve leti oziroma dokler si ne najdejo nove zaposlitve.

Kot so nam povedali na bivši moščanski SZDL, so ti delavci prej delali za državo, saj je bila zakonsko opredeljena vloga socialistične zveze taka, da je skrbela za volitve, referendume in kadrovske postopke, kakor tudi za ustanavljanje množičnih medijev, kamor sodi tudi moščansko občinsko glasilo. Na republiki, mestu in v nekaterih občinah je za delavce in funkcionarje socialistične zveze poskrbela država. Tudi na zavodu za zaposlovanje menijo, da mora za te delavce poskrbeti država, saj so delali zanjo. Če občina ne bo hotela prevzeti skrbi za te ljudi, bodo uveljavljali svoje pravice na sodišču združenega dela.

Z. M.

Nov izvršni svet tudi v Litiji

Litijska vlada v stari sestavi predlagala znižanje prispevnih stopenj – Novi predsednik IS je Slavko Rokavec

LITIJA, 14. junija – Po daljši razpravi in z nekaterimi pripombami so delegati litijske skupščine na nocojšnjem zasedanju izvolili nov občinski izvršni svet. Predsednik je postal socialist Slavko Rokavec, podpredsednik pa liberalec Marko Povše. Sicer pa je bila danes dopoldne še zadnja seja litijskega izvršnega sveta v stari sestavi.

Člani starega izvršnega sveta so danes dopoldne v želji, da bi razbremenili gospodarstvo, sprejeli delovni osnutek odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o proračunu litijske občine za letošnje leto, po katerem bodo v litijski občini svoje prispevne stopnje še zmanjšali. Razpravljali so o treh različicah teh sprememb, na koncu pa so se odločili za tisto, ki upošteva tudi zmanjšanje splošne in skupne porabe. Po tem predlogu naj bi se občinska prispevna stopnja iz BOD zmanjšala za 1,28 odstotka (z 9,75 na 8,47) oziroma za 15,5 odstotka. Tako naj bi se na primer prispevna stopnja za izobraževanje zmanjšala za 0,77 odstotka (s 5,77 na 5,00), za otroško varstvo za 0,35 odstotka (z 1,65 na 1,30), za kulturo pa za 0,11 odstotka (z 0,46 na 0,35). Zmanjšala naj bi se tudi prispevna stopnja za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo, in sicer s 5,73 na 4,95 odstotka oziroma za 16 odstotkov, predvideno pa je tudi zmanjšanje prispevkov za intervencije v preskrbi, pospeševanju hrane in blagovnih rezervah, in sicer za 17,6 odstotka (z 1,00 na 0,85 odstotka).

● Člani novega izvršnega sveta litijske skupščine so: Slavko Rokavec (predsednik), Marko Povše (podpredsednik; obča uprava in finance), Marjan Mali (urejanje prostora ter komunalno in stanovanjsko gospodarstvo), Bojan Mihelič (družbene dejavnosti, notranje zadeve in ljudska obramba), Zlato Mantel (gospodarstvo), Franci Rokavec (kmetijstvo in gozdarstvo), Anton Tori (socialno varstvo), Jože Hostnik (vzgoja in izobraževanje ter splošne zadeve) in Tine Brilej (ekologija in turizem).

● Na nocojšnjem zasedanju litijske skupščine so delegati z nekaterimi pripombami sprejeli tudi poročilo komisije za razjasnitev okoliščin ob premestitvi orožja občinske TO. O tem poročilu bo razpravljal še občinski Svet za SLO in DS.

Člani izvršnega sveta so podprli omenjeni predlog, vendar so vprašali, ali ne bodo zaradi manjših sredstev okrnjeni načrtovani programi posameznih področij. Karlo Lemut iz občinske uprave pa je pojasnil, da bo sicer treba ustrezno spremeniti programe, vendar pa to ne bo bistveno vplivalo na že obstoječe. O omenjenih spremembah prispevkov pa bodo odločali delegati litijske skupščine, in sicer na predlog novega občinskega izvršnega sveta.

Na dopoldanski seji starega litijskega izvršnega sveta pa so njegovi člani sprejeli tudi predlog sklepa, da se podružnična šola Mamolj ukine za dve leti (matična šola je Franc Rozman-Stane v Šmartnem pri Litiji). V tej šoli naj bi se prihodnje leto šolala samo dva učenca (namenjena je namreč samo nižji stopnji izobraževanja), kar pa ni racionalno. Omenjena učenca bosta zato prihodnje šolsko leto hodila v matično osnovno šolo.

JOŽE BIŠČAK

PO SLOVENIJI

Podirajo prvo trboveljsko dvorano

TRBOVLJE, 14. junija – Trinajstega junija so delavci SGP Zasavje v Trbovljah po naročilu sklada stavbnih zemljišč občine Trbovlje začeli podirati staro stavbo na Trgu revolucije. V stavbi, ki je bila pred zadnjo vojno v lasti Fortejevih, je bila prva trboveljska dvorana in nekateri družbeni prostori. V dvorani z manjšim odrom so bile različne prireditve (kulturne, prosvetne, šolske), v njem pa so ustanavljali tudi razna društva in organizacije (trboveljski Sokol, Planinsko društvo Trbovlje oziroma njeno prednico, podružnico SPD, in še marsikaj). Nemške okupacijske oblasti pa so dvorano prezidale in v teh prostorih uredile zapore. Tako je bilo tudi še nekaj let po zadnji vojni, pozneje pa je bil v stavbi samski dom za gradbene in komunalne delavce. Zadnja leta so bili prostori prazni, stavba pa je propadala. (T. L.)

Različne prireditve Radolškega poletja

RADOVLJICA, 14. junija – Po lanskoletnem začetku Zveze kulturnih organizacij Radovljica letos skupaj z odborom za kulturo pri zavodu za planiranje skupnih potreb nadaljuje organizacijo prireditev, ki so jih poimenovali Radolško poletje. Letošnji program bo precej obsežnejši (enajst koncertov vokalnih skupin, pet gledaliških predstav in dve folklorni prireditvi), prireditve pa bodo tudi v drugih krajih. Sodelujoči bodo nastopili brez honorarja. Organizatorji menijo, da bi pobiranje vstopnine podražilo prireditve in odbilo občinstvo. Pobirali pa bodo prostovoljne prispevke, ki jih bodo dobili nastopajoči. Radolško poletje, ki se je začelo minuli teden, se bo nadaljevalo v nedeljo, ko bo ob 19. uri na Bohinjski Beli koncert leške godbe na pihala. Do konca meseca bodo prireditve še na Lipnici, v Mencingerjevi koči na Ravnah, v Srednji vasi, v radovljiški graščini in knjižnici, dve pa v modni hiši Pristava na Bledu. (V. F.)

Rojstva

LJUBLJANA: V torek je v ljubljanski porodnišnici prijokalo na svet 6 deklic in 11 dečkov. Najlažja je bila tokrat punčka s porodno težo 2820 gramov, najtežji pa deček, ki je ob rojstvu tehtal 4050 gramov. (R. D.)

Pogrebi

LJUBLJANA: Na Žalah se bodo danes svojci še zadnjič poslovili od 82-letne upokojenke Zore Pavliha (ob 9. uri); 88-letnega upokojenca Franca Mavca (ob 12. uri); 52-letne uslužbenke Antonije Potokar (ob 13. uri); 71-letne upokojenke Ele Glivar (ob 14. uri); 83-letnega upokojenca Franja Tomšiča (ob 15. uri) in 57-letnega dipl. veterinarja Dušana Novaka (ob 16. uri).

ČRNUČE: Danes ob 17. uri bo na pokopališču v Črnučah pogreb 82-letne upokojenke Amalije Pengal. (R. D.)

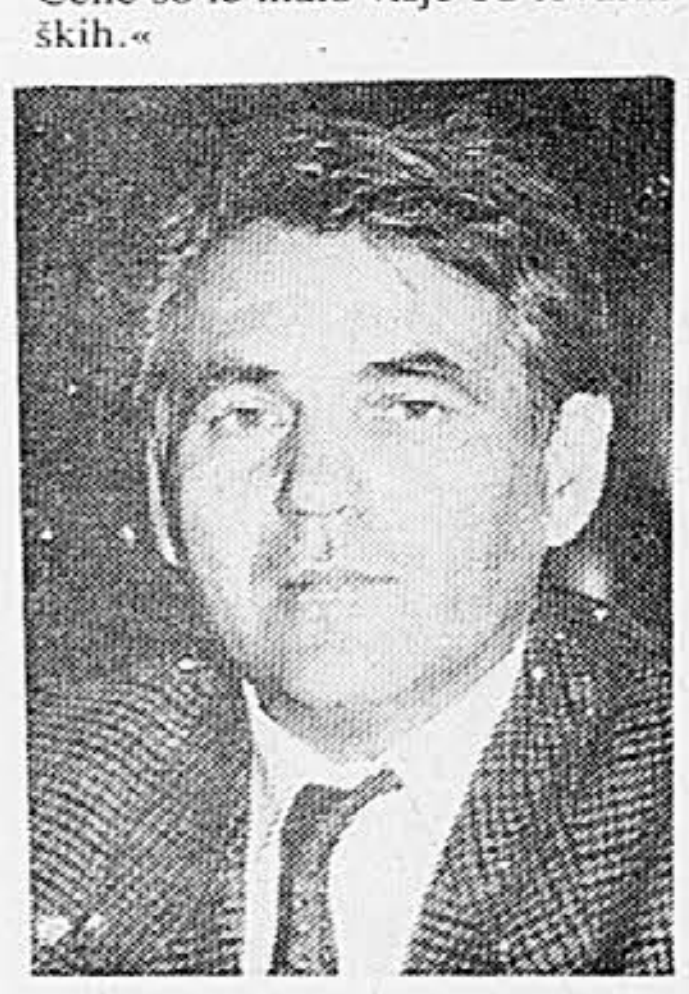
Trgovina je lahko donosna le, če ima sproti prazne police

Akcijska prodaja »tri za dva« v ONA-ON je poslovna poteza, ki ne prinaša dobička, a tudi izgube ne

LJUBLJANA, 14. junija – So v trgovinah ONA-ON res zastavili akcijo »plačaš dve, vzameš tri« le kot reklamo in znižali sprva višje osnovne cene, tako da je bil volk sit in koza cela, nam je po telefonu zastavilo vprašanje nekaj bralcev. Poleg tega smo v zadnji številki Barometra potrošnikov prebrali, da je tretji zastonjkarski izdelek v ONA-ON najbrž vključen v njihovo maržo, ki pa je še zmeraj omembe vredna. In če smo že pri basni, povejmo, da smo šli kar glavnega volka povprašat, v katerem grmu tiči zajec.

Roman Pipan je generalni direktor ONA-ON. Tudi sam je že slišal, da so nekateri kupci skeptični pri nakupu, kjer jim tretjo srajco ali kar si že bodi preprosto podarijo. Tolikokrat nasankani kupci, četudi ne bi šlo za zmeraj nezaupljive Slovence, seveda ne morejo čisto verjeti, da ni za navidezno velikodušnostjo kake trgovske lopovščine, kot so pač vajeni. Pokazal nam je uradne dokumente, med drugimi tudi potrdilo inšpekcijskih služb o cenah naključno izbranih izdelkov, ki potrjujejo to, kar nam je povedal:

»Naše cene so v mejah normalnih. S prodajno akcijo nikakor ne zavajamo kupcev. Marži smo se skoraj v celoti odpovedali. Upam si celo trditi, da smo trenutno v svoji stroki najcenejši, lahko da bo jutri kdo še cenejši. Tekstilne izdelke je treba poceniti, tega se vsi zavedamo. Tudi če je marža še tako nizka, so še zmeraj odločno predragi. Vsak trgovec si po svoje pomaga, da bi se čim bolj približal kupcu in zbudil njegovo zaupanje. Naša poslovna zamisel ‚tri za dva' je bila namenjena prav temu medsebojnemu zaupanju. Cene so le malo višje od tovarniških.«

Poslovni račun, brez katerega nobeno podjetje ne more, je drugačen, kot marsikdo misli. Preprosta logika pove, da je trgovina lahko aktivna le takrat, ko ima prazne police in nekaj praznega prostora v skladiščih.

»Pomembno je, da ne zaspimo. Ko se je pokazalo, da prodaja upada, smo se takoj odločili za atraktivno prodajo. Ne samo mi, vsi trgovci se moramo navaditi, da lahko preživimo tudi z minimalnim zaslužkom. No, mi se preživljamo. Tudi minimalna marža je boljša kot prazna trgovina s previsokimi cenami. S kupcem se ne kaže igrati, kaj hitro obrne hrbet trgovcu, če ni zadovoljen z njim. Naš namen zdajšnjih akcij je sprazniti skladišča in dobiti novo blago po čim ugodnejših cenah.«

Akcija »dva za tri« v ONA-ON ni edina. Sledil ji je 50-odstotni popust pri blagu, te dni pa nekatere izdelke (plašče, obleke, kostime) prodajajo s 75-odstotnim popustom in je cena še nižja kot v tovarni. Spodbudno, posnemanja vredno, ko bi jih le posnemali še proizvajalci!

MARINA UČAKAR

Za delo v slovenski trgovini – izpit v srbohrvaškem jeziku?

Problem pripravnice v trgovini Industrije obuće Beograd v Ljubljani – V Beogradu pravijo: Potrudili se bomo narediti drugače

LJUBLJANA, 14. junija – Po telefonu se je oglasil jezen oče in nam povedal naslednje: hči se je slabo leto po končani trgovski šoli zaposlila v prodajalni Industrije obuće Beograd na Miklošičevi 11. Zdaj mora delati pripravniški izpit, vendar mora zaradi tega oditi v Beograd – in izpit opravljati v srbohrvaškem jeziku. Zakaj?

Da mora dekle opravljati pripravniški izpit v Beogradu, kjer je sedež delovne organizacije, se nam v uredništvu ni zdelo nič nenavadnega. Tam so namreč vse službe, ki se tako ali drugače ukvarjajo z delavci svoje organizacije. Poleg tega je veliko ceneje, če dekle, ki ji organizacija plača vse stroške in poskrbi za varno pot do sedeža organizacije, odide v Beograd, kot da bi zaradi enega pripravniškega izpita v Ljubljano hodili trije ali štirje ljudje. Manj pa je bilo logično, da bi morala bodoča prodajalka v trgovini, ki je v Sloveniji, izpit opravljati v drugem in ne maternem jeziku oziroma v jeziku, ki ga uporablja pri delu.

Namestnik direktorja Industrije obuće Beograd Milovan Avrić, ki smo ga poklicali po telefonu, nam je dejal, da je razlog za izpit v njihovem jeziku zelo preprost: člani komisije ga bodo razumeli, slovenskega pa ne. Obenem pa nam je zelo prijazno dejal, da se bo pozanimal, kaj bi se dalo narediti, da bi dekle opravljalo izpit v maternem jeziku, če se v srbohrvaškem ne zna dobro izražati. Problema torej tako rekoč ni, saj so se v Beogradu celo odločili, da naj dekle pride v Beograd z letalom, da bo hitreje, in ne z vlakom, kot je bilo sprva mišljeno.

Poklicali pa smo tudi delovno organizacijo Ona-On, da bi videli, kako je s tem v Sloveniji. Direktor Roman Pipan nam je povedal, da v drugih republikah sicer nimajo svojih prodajaln, zato izkušenj s tem nimajo, vendar pa za svoje pripravnike iz drugih republik pripravijo izpit v njihovem maternem jeziku, čeprav prodajajo v slovenskih trgovinah. Kasneje se vsi naučijo slovensko, kar je nujno, če hočejo delati uspešno.

MOJCA KAUČIČ

Bodo na trnovski osnovni šoli začenjali pouk ob deveti uri?

Ravnateljica šole Teja Valenčič pravi, da bodo o tem odločali starši – Utrujeni otroci ne razvijajo svojih sposobnosti

LJUBLJANA, 14. junija – Na trnovski osnovni šoli so tik pred koncem šolskega leta med starše razdelili vprašalnik o njihovem mnenju o spremembi časovne organizacije pouka. Čeprav je na šoli precejšnja prostorska stiska, so se namreč odločili, da bi, če bi bili starši za to, premaknili začetek pouka na kasnejšo jutranjo uro, najverjetneje na deveto. O teh namerah pri poskusih šolo otrokom olajšati in približati, smo se pogovarjali z ravnateljico Tejo Valenčič.

Prihodnje šolsko leto – 1990/91 – na šoli pred osmo uro zjutraj prav gotovo ne bo nobene dejavnosti – niti pouka niti kakšnega krožka. Veliko otrok prihaja namreč z Rakove Jelše in imajo do šole tudi pol ure in več hoda. To pa pomeni, da morajo vstati zelo zgodaj in so zato pri pouku utrujeni. Tudi številni drugi otroci bodo zaradi življenjskega bioritma veliko laže delali, če jim ne bo treba vstajati ob sedmi uri ali še prej. Teja Valenčič ob tem poudarja, da bomo sčasoma vsi prešli na evropski delovni čas in šola pri tem (katerakoli, seveda) ne bo mogla biti nikakršna izjema.

Če se bodo starši odločili za predlog o kasnejšem začetku pouka, bodo na šoli to verjetno naredili že z novim šolskim letom za vse učence – na razredni in predmetni stopnji. Vsi učitelji nad takim korakom verjetno ne bodo navdušeni, pravi ravnateljica, vendar otroci hodijo v šolo pač zato, da bi se čim več naučili, ne pa, da bi iz njih naredili nervozne in utrujene ljudi, ki potem ne morejo razviti svojih sposobnosti.

Z novim šolskim letom bodo na trnovski šoli vse interesne dejavnosti premaknili na popoldanski čas. Ob tem naj povemo, da pri izvajanju teh dejavnosti v Trnovem sodeluje tudi precej staršev oziroma zunanjih sodelavcev. Razlog za popoldansko delo je predvsem to, da naj bi imeli otroci v resnici občutek, da so se za nekaj odločili prostovoljno, ne pa, da jemljejo interesne dejavnosti kot del rednega pouka.

MOJCA KAUČIČ

Bodo v vrhniški občini še vedno gradili na črno?

Delegati vrhniške skupščine so razpravljali o naraščajočem številu črnih gradenj v občini

VRHNIKA, 14. junija – Delegati vrhniške skupščine so danes na ločenih sejah zborov razrešili funkcij člane dosedanjega vrhniškega izvršnega sveta ter dosedanje predstojnike upravnih organov občine. Ukinili so ukrep družbenega varstva v Obrtnem centru Vrhnika. Razpravljali so tudi o črnih gradnjah v občini.

Delegati zbora združenega dela so se zavzeli za ostre ukrepe zoper črnograditelje ter za bolj učinkovito organiziranje inšpekcijskih služb. Poudarili so tudi potrebo, da se v občini čimprej uredijo območja namenjena gradnji, ki naj bi bila na obrobju ravnine. Kot sklep so sprejeli stališča prejšnjega izvršnega sveta za ureditev stihijske gradnje v občini. Opozorili pa so tudi na velike stroške, ki bi jih morebitne rušitve objektov, ki so bili postavljeni brez ustrezne dokumentacije, prinesle.

Nekateri delegati družbenopolitičnega zbora so menili, da je potrebno ločiti črne gradnje od manj pomembnih. Temu so drugi delegati nasprotovali, ker so menili, da ni pomembna velikost objekta, ampak škoda, ki je nastala ob takem nelegalnem posegu v prostor. Sprejeli so poročilo o črnih gradnjah, novemu izvršnemu svetu pa so naročili naj naredi analizo planskih dokumentov za minulih deset let v zvezi s črno gradnjo in naj po oddelkih bolje uredi posege v prostor.

Še posebej pa je problematika črnih gradenj zanimala delegate zbora krajevnih skupnosti, ki so v razpravi poudarili, da je ureditev tega občutljivega področja nujna. Izrazili so potrebo, da se poenostavi zakonodaja, ki ureja gradnjo tako stanovanjskih hiš kot prizidkov. Po mnenju delegatov je prepočasen birokratski postopek tudi eden izmed vzrokov za številne črne gradnje v občini.

ZDENKO MATOZ

Od kod denar za projektno dokumentacijo?

Nujna obnova nadstropja v zdravstvenem domu Grosuplje

GROSUPLJE, 14. junija – Otroški dispanzer v grosupeljskem zdravstvenem domu že dolgo dela v zelo slabih razmerah, zato ima vodstvo ZD (v soglasju z ljubljansko matično organizacijo) v načrtu obnovo enega nadstropja v zgradbi. S tem bi pridobili nekaj dodatnega prostora in izboljšali razmere v otroškem in šolskem zdravstvenem varstvu.

Denarja za ta korak zdravstveni dom nima, saj se po novem večina denarja za zdravstvo zbira na ravni republike. Tisto, kar ostane v občini, ne zadostuje niti za redno dejavnost. Vodstvo ZD je zato na grosupeljski IS naslovilo prošnjo za 105.000 dinarjev, da bi lahko naročili (in seveda plačali) projektno dokumentacijo za obnovo. Člani IS načeloma sicer v razpravi niso imeli ničesar proti dodelitvi denarja (čeprav ne vedo, od kod), vendar pa so obenem vlogo zdravstvenega doma začasno odložili.

K. M.

Prireditev ob prazniku KS Zadobrova-Sneberje

LJUBLJANA, 14. junija – V soboto, 16. junija, bo ob 16. uri na ploščadi pred gasilskim domom na Sneberski cesti 102 osrednja prireditev ob krajevnem prazniku, na kateri bodo podelili priznanja krajevne skupnosti in izročili novi gasilski dom gasilskemu društvu Zadobrova-Sneberje-Novo Polje.

Z. M.

Tekmovanje harmonikarjev

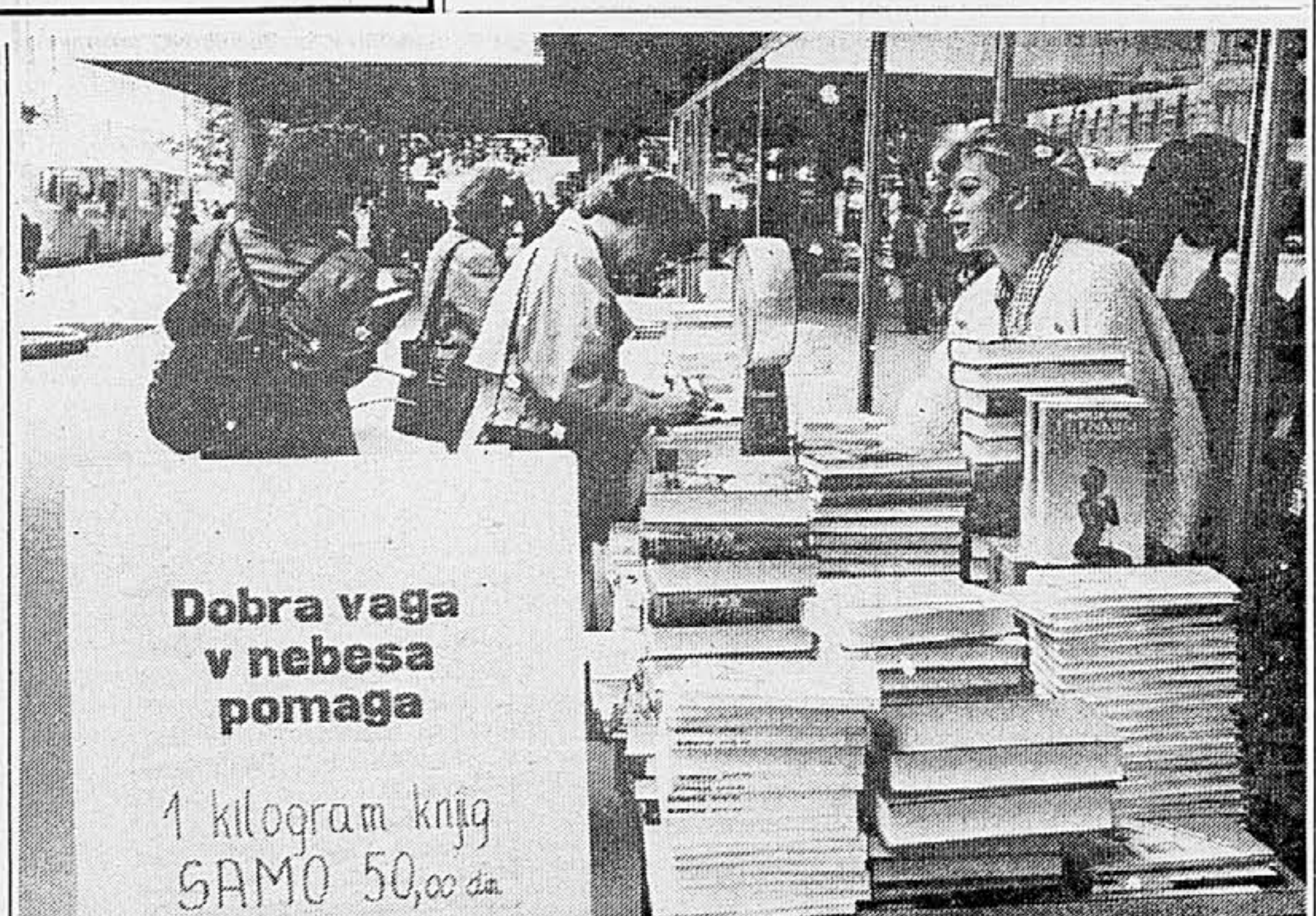
MEDVODE, 14. junija – Podjetje za gostinstvo in turizem iz Medvod bo v nedeljo, 17. junija, ob 15. uri pred gostilno Bencak organiziralo tekmovanje harmonikarjev z diatoničnimi harmonikami (»frajtonar'cami«). Harmonikarji bodo tekmovali v treh starostnih kategorijah.

J. B.

Koncert logaške godbe

LOGATEC, 14. junija – V soboto, 16. junija, bo ob 20.30 na poletnem vrtu gostišča Krpan v Logatcu nastopil logaški pihalni orkester.

N. I.

Knjige na tehtnici

LJUBLJANA, 14. junija – Dokaj nenavaden pogled se je nudil danes obiskovalcem Ljubljane ali njenim občanom. Delavci Državne založbe Slovenije so se odločili za resno prodajo knjig. Očitno jim je bilo dovolj reklamiranja, kričanja, razprodaj in vsega podobnega. Knjige so začeli prodajati na kilograme. Pred knjigarno pred Kozolcem, na Bavarskem dvoru, so postavili stojnice in nanje tehtnico in knjige tehtali. Začudenim kupcem so povedali, da stane kilogram knjig 50 dinarjev, ne glede na to, za katero knjigo gre, kakšna je vezava, kdo je avtor. Vse je teklo pod geslom »Dobra vaga v nebesa pomaga« in tako naprej. Čudo?! Prodaja pa je, vsaj na prvi pogled, dobro tekla. (M. S., foto: Zoran Vogrinčič)

Po čolne na Kokrico

KRANJ, 14. junija – Smučarska sekcija športnega društva Kokrica pripravlja v soboto in v nedeljo četrti sejem navtike in počitniške opreme. Sejem, tako za zamenjavo kot nakup vse te opreme, bo pred tamkajšnjo šolo.

M. K.

Planinski živžav na Veliki planini

VELIKA PLANINA, 14. junija – V sklopu prireditev »Nedeljski živžav na Veliki planini«, ki jih bo v poletnih mesecih organiziral Jože Balant, bo tudi to nedeljo, 17. junija, na Veliki planini živahno. Tokrat se bodo starši zabavali v Kamniški Bistrici, otroci pa na Veliki planini. Začetek prireditve bo ob 10. uri.

J. B.

KRIŽANKE-INFORMACIJE-HUMOR
KiH

OBVESTILO ČLANOM ZKS-STRANKE DEMOKRATIČNE PRENOVE

Vsem članom Zveze komunistov Slovenije – Stranke demokratične prenove, ki še niso povezani z osnovno organizacijo na terenu ali iz kateregakoli vzroka ne vedo, kje bi poravnali članarino, sporočamo, da to lahko storijo po položnici na račun:

CENTRALNI KOMITE ZKS-SDP, Tomšičeva 5, št. žiro računa 50100-678-45036 po naslednji lestvici:

osebni dohodek	članarina
do 3.000,00	20,00 din
od 3.000,10 do 5.00,00	30,00 din
	40,00 din
	50,00 din
od 5.000,10 do 7.000,00	55,00 din
	60,00 din
	65,00 din
	70,00 din
od 7.000,10 do 9.000,00	80,00 din
	90,00 din
nad 9.000,10 din	100,00 din

PISMA BRALCEV

SOS za vzgojo

V današnjem mrzlem, stehniziranem svetu je človek vse bolj osamljen, odtujen, izgubljen, brez pravih moralnih vrednot in celo iluzij.

V tem dekadentnem času najde večina mladih edino privlačnost v seksu, prehrupni glasbi, posedanju v lokalih, le malo jih ima stik z naravo. Nekateri se rešujejo s športom. Razvoj čustvenega dojemanja sveta je v povojnem času povsem zanemarjen, potisnjen v ozadje.

Skrajni čas je že, da našo, čustev in humanizma oropano mladino oplemenitimo na vseh možnih ravneh. To pa nikakor ne bo lahka naloga. Starši se borijo za preživetje ali pa se pretirano pehajo za materialnimi dobrinami. Velik del mladine je prepuščen ulici.

***VSI STARŠI** bi se morali veliko bolj posvetiti vzgoji, spremljati otrokov vsestranski razvoj, si vzeti čas za izlete v naravo, skupne oglede dobrih filmov in gledaliških predstav, razstav in za pogovore. Da bi pri tem uspeli, ne bi smeli zanemariti tudi vzgoje staršev. Na roditeljskih sestankih, kjer učitelji obravnavano predvsem učne uspehe, bi morali sodelovati tudi sociologi in psihologi, ki bi lahko izobraževali starše z izbranimi vzgojnimi temami.*

***VSE ŠOLE** bi morale ob izobraževanju posvečati več časa vzgoji. Kulturna vzgoja bi morala spremljati dijaka v vseh štirih letnikih srednje šole in zajeti predvsem umetnostno vzgojo in znanje o medsebojnih odnosih.*

Ne bom naštevala prednosti, ki jih prispevajo k vzgoji posamezni predmeti. Navedla bom le tiste, ki lahko najbolj vplivajo na srčno kulturo in srečo človeka. Nujna dopolnila pri oblikovanju celega človeka so: dobra literatura, glasba in ples, filmi in likovne stvaritve.

Znanje iz filozofije, psihologije, poznavanje verstev pomaga odkrivati človeka v človeku, razumeti in zbliževati vsa ljudstva sveta.

Leposlovje lahko ponudi dovolj privlačnih možnosti za poglobljeno gledanje na svet. Prav zato bi morali zelo skrbno izbrati čtivo in odlomke iz kvalitetnih del, kjer bi mladi srečevali resnico, pravico, lepoto in humanost.

Zelo pomembna za razvijajočega se človeka je tudi glasbena umetnost, ki najhitreje osvaja in razgiblje njegov čustveni svet. Spozna naj vsaj največje dosežke velikih mojstrov od klasikov do današnjih.

Zgodovina likovne umetnosti, spremljana z vizualnimi pripomočki, mladini nazorno odkriva nešteto lepot, bogati in plemeniti njen notranji svet. Seznanja jo s stiskami, verovanji, vrednotami, skratka z življenjem – od jamskega človeka do današnjega. Če že v letih šolanja mladina ne bo deležna umetnostne vzgoje (To velja še posebno za likovno umetnost), tudi kasneje ne bo iskala in razumela niti najlepših stvaritev.

Po novem učnem načrtu za gimnazije se opušča glasbena in likovna vzgoja. Ali bomo res dokončno oropali našo mladino vsega lepega?

Žalostna posledica tega ropa pa bo še večje zanimanje za kič, neokusno opremljanje stanovanj, neurejeno okolje, reven desighn ... Tako se odločamo v času pred svetovnim simpozijem oblikovanja 1992! Ali bomo kljub čudoviti ugotovitvi gospoda ministra Venclja, da ni dobre šole brez dobrega človeka«, položili venec na grob oropane šole?

VALENTINA ERŽEN MARGON,
Martina Krpana 3, Ljubljana

Ne živalskost, razčlovečenje

Stopil sem za sledovi filma Marije Vogrič »Molitev nekega psa«, ki ga je pripravila v počastitev 4. oktobra, svetovnega dneva varstva živali in katerega sporočilo je šlo spričo velikih in političnih prelomnih dogodkov zadnjega leta preveč neopaženo mimo javnosti. Zaprepaden sem se znašel sredi arhiva koprskega društva za varstvo živali, iz katerega mi je njegova predsednica Marta Kolarič-Kohn vlekla na dan pričevanja o skoraj vsakodnevnem človekovem nasilju nad nemočnimi živalmi. Ob najhujših primerih te naše živalskosti je rahlo prebledela, njen glas pa je od zadržanega razburjenja podrhteval. V roke mi je prišel tudi članek Jolke Milič v Nedeljcu, kjer je srdito nasprotovala uporabljanju izraza živalskost, ko imamo v mislih najsurovejše ravnanje človeka. In to povsem upravičeno, saj žival ne zmore marsičesa takega, kar človek pogosto počenja. Zato lahko govorimo kvečjemu o razčlovečenosti človeka. Kako naj si sicer razlagamo masakre, pravi svetovalna direktorica Svetovne zveze za varstvo živali Lea E. Müller, ki jih doživlja živina, ko v poletnih mesecih v največji vročini potuje skozi Jugoslavijo, tudi po več dni brez hrane in vode. Masakre, ki po pisanju italijanskega Espressa spominjajo na pravi krematorij. Pa primer konjedercev, ki so prišli v Rožno dolino po dva obnemogla konja ter so enemu, za katerega so ugotovili, da še živi, nataknili okrog vratu zanko, vrv privezali za kamion in žival toliko časa vlekli po parkirišču, da je naposled v mukah izdihnila.

Poznamo obtožujoče dokaze razčlovečenosti, ob katerih se človek zaprepaden sprašuje, kaj je z nami narobe. In to v času, ko imajo v nekaterih evropskih državah že dalj časa obvezni predmet varstva živali v sožitju z varstvom narave. Pa ko imajo angleška društva proti mučenju živali v svojih vrstah že na tisoče lastnih nadzornikov, ki so uniformirani in oboroženi in opravljajo kontrolo transportov vse do klanja in do izvajanja bolečih poskusov na živalih v laboratorijih.

In ko sosedje čez mejo hitijo ustvarjati vse bolj gosto mrežo zatočišč za tavajoče živali. Müllerjeva je ob dnevu varstva živali lani opozarjala v Novicah, da je »nujno že v otrocih zbuditi zavest, da je žival živo bitje, kot so oni in da trpi žejo, lakoto, bolečino in strah kot oni ...« Bo naša družba ostala še naprej ravnodušna do te barbarizacije življenja? Bodo nova oblast, nove stranke, vsaj Zeleni, malo bolj prisluhnili tej živalski stiski? Se bo naporom za večjo humanizacijo našega vsakdanjika pridružila tudi šola z načrtno vzgojo o varstvu živali, mogoče kar s samostojnim predmetom? Ali pa smo kot družba že tako razkrojeni, da nismo več sposobni dojeti teh grozot. Je tudi naš tisk ujet v zaroto molka v zvezi s to našo sramoto? Müllerjeva pritrjuje, da je in da je zato za letošnji kongres svetovne zveze za varstvo živali, ki je bil maja meseca v Baslu, pripravila posebno poročilo o odnosu tiska do tega problema.

Ali naj svetovna deklaracija proti mučenju živali, ki jo je 1980. leta sprejel Unesco v Parizu, ostane pri nas brezvreden papir? Ali ni skrajni čas, da se tudi mi prebudimo iz te moralne otopelosti in se spomnimo resnice, ki je gibalo svetovne zveze za varstvo živali kot tudi osnovno vodilo Vogričinega filma, in sicer, da NE LE ČLOVEK, TUDI ŽIVAL IMA SVOJE PRAVICE.

MILAN GREGORIČ,
Vena Pilona 7, Koper

Odmev: V primežu stanovanjskega posojila

Pridružujem se mnenju gospoda Uroša Vošnjaka, ki se v Pismih bralcev dne 13. junija pritožuje nad poslovanjem banke. Moram sicer reči, da se nikoli nisem pritoževal zaradi realnega obračuna anuitet ali zaradi nepopolne informacije osebja za »šalterji« Stanovanjske banke, d. d., Ljubljana, kajti prva je bila v skladu s pogodbo, slednji pa so izvajali tisto, kar so jim naročili nadrejeni finančni krogi. Ti pa so tudi po mojem mnenju del lobbya za pokrivanje nekaterih zavoženih zadev v gospodarstvu ali pa za kratkoročno kreditiranje družbenikov te banke. Vendar pa se vseeno postavlja vprašanje, na katerega zahtevam javen odgovor najvišjega vodstva banke in tudi nove slovenske vlade o nadaljnji usodi posojil oz. njihovih plačnikov.

Tudi jaz sem dobil položnico za poplačilo nekega nedefiniranega dolga. Če je bila anuiteta plačana z zamudo, se s tem strinjam, a glej, naše podjetje anuitete odvaja 15. vsak mesec, zapadlost le teh je 30. vsak mesec. Drugo inflacija s pozitivnim predznakom je zviševala obroke oz. glavnico za »R«, deflacija z negativnim predznakom (če še bo sploh kdaj), bi ga morala po isti logiki znižati, a zopet glej, banka računa z »O«. Res je tudi to, da banka ni vsakokrat upoštevala skoka maloprodajnih cen v celoti, vedno pa v skladu z objavo zavoda za statistiko, res pa je tudi, da odplačujemo anuitete tudi za denar, ki ga banka posoja drugim posojilojemalcem. Računanje v DEM postaja nesmiselno, čeprav je anuiteta oz. glavnica v času izrazite inflacije lepo sledila vrednosti DEM. Od 19. decembra, ko so bili objavljeni zmagoviti Markovičevo-Sachsovi ukrepi, je ob razmerju 1:7 inflacija do 31. decembra, zaradi izrednega dviga cen vseh gospodarskih subjektov in zavarovanja svojih interesov zrasla za več kot 40 odstotkov, kar je pomenilo takojšnje realno razvrednotenje dinarja, tako da je tudi zaradi tega znesek posojila v DEM večji.

Torej je nekaj o tistem nerealnem tečaju dinarja, o katerem tako »neupravičeno« tarnajo izvozniki, nemara celo res. Le zakaj si nismo izposodili poceni deviz v decembru 1989? No in slednje, kar je še najbolj vprašljivo, so obresti. Stanovanjska banka d. d. ima namen, to je očitno, obdržati za vsaj 2% višje obresti za posojila, kot jih dajejo komercialne banke za vloge na vpogled. Vse lepo in prav in po ekonomskih zakonitostih, vendar ob vsesplošnem pomanjkanju denarja obrestne mere rastejo daleč od razumnih meja inflacijskih gibanj (kar poglejmo primerjavo april in maj), tako da lahko že naslednji mesec pričakujemo ponovni dvig obresti. Vprašujem, ali tudi njihov padec. V vseh stabilnih gospodarstvih fiksirajo obrestno mero in če govorimo oziroma pričakujemo, da bo stabilnost ostala ob minimalni infalcijski stopnji še naprej, menim, da je prišel čas, da banka izdela amortizacijski načrt vseh posojil s fiksirno obrestno mero (pri vsaki pogodbi, kolikor sem vedel, doslej obe strani nosita določen riziko) ter s tem vsaj malo pomaga stabilizirati finančno situacijo posameznikov. Obremenitev bo jasnejša in znana na daljši rok, pa tudi varčevalci oz. posojilojemalci se ne bodo čutili opeharjene. Predlagam tudi, ker gre za dolgoročna posojila, da bančniki razmislite, ali se ne bi kazalo pogovarjati o obrestni meri, kot je normalna za dolgoročna posojila (do 8 odstotkov).

Zaradi zelo pereče problematike vas prosim in tudi v imenu vseh vaših partnerjev – posojilojemalcev pričakujem javno objavo odgovorov na postavljena vprašanja, kakor tudi mnenje republiške vlade.

Še enkrat poudarjam, da pa se nad odplačili ne pritožujem, ker sem kredit vzel s polno odgovornostjo in pri zdravi zavesti brez kakršnegakoli pritiska. Pritožujem pa se nad načini, slabo informiranostjo v sredstvih javnega obveščanja in negotovo politiko banke, ki pa ni vedno realen odsev gospodarsko finančnih gibanj v državi. Za napačno vlagan denar, ki ga banka ne more izterjati, davkoplačevalci nismo najbolj pravi vzrok.

ZDRAVKO ŠTEGER,
Ljubljanska 4 E, Grosuplje

Vse, ki bi radi v rubriki »Pisma bralcev« kaj potožili, pohvalili ali na kaj opozorili, obveščamo, da ne bomo objavljali pisem, ki ne bodo podpisana s polnim naslovom. Hkrati opozarjamo vse, naj bodo njihovi prispevki kratki, ne daljši od 60 vrstic.

ITALIA'90
DELO finale

175 čolnov iz 18 držav na Soči

V soboto ob 10. uri spust v posamični konkurenci, v nedeljo ekipno tekmovanje

BOVEC – Svetovna elita kajakašev in kanuistov na divjih vodah bo že danes preizkusila progo za spust na Soči, na kateri bo v soboto in nedeljo tekmovanje za svetovni pokal v spustu, ki bo hkrati tudi generalka za svetovno prvenstvo prihodnje leto. V posamičnem in ekipnem tekmovanju se bo oba dni na Soči pomerilo 175 čolnov iz 18 držav, zares konkurenca vredna svetovnega pokala.

Po današnjem uradnem treningu, ki se bo začel ob 16. uri, bo ob 19. uri slovesna otvoritev tekmovanja na Trgu golobarskih žrtev v Bovcu, v primeru dežja pa bo slovesnost v Kulturnem domu v Bovcu.

Sobotni tekmovalni dan, ko se bodo na progi pomerili v posamični konkurenci, se bo začel ob 10. uri, zvečer ob 20.30 pa bo na trgu ali v Kulturnem domu, če ne bo slovesnosti na prostem dovoljevalo slabo vreme, razglasitev rezultatov in podelitev kolajn. V nedeljo se bo moštveno tekmovanje začelo prav tako ob 10. uri, slovesnost ob koncu pa bo ob 14. uri na trgu. J. D.

Lendl zlahka, Becker s težavo

LONDON – Na tradicionalnem teniškem turnirju Queens'Cluba, eni izmed generalk za Wimbledon, so začeli s tekmami osmine finala. Prvi nosilec Lendl (ČSFR) je zlahka ugnal 15. nosilca Scotta Davisa (ZDA) s 6:0, 6:3. Wheaton (ZDA) je premagal Stoltenberga (Avs) s 6:3, 6:3. Presenetljivo pa je bil zelo izenačen boj Becker : Antonitsch – torej med drugim in 14. nosilcem. Becker je zmagal šele v treh nizih s 3:6, 6:1, 9:7.

Rahunen ugnal Mancinija

FIRENCE – V osmini teniškega turnirja z nagradnim skladom 250.000 dolarjev se je izkazal evropski mladinski prvak Finec Rahunen, ki je pred nedavnim nastopil v Umagu, saj je premagal Slovitega Argentinca Mancinija z 2:6, 6:2, 6:3. Španec Carbonell je zmagal proti Agenorju (Haiti) s 6:3, 6:0.

Kvalifikacije v Hrastniku

HRASTNIK – NTK TKI Kemičar bo jutri pripravil kvalifikacijski turnir za državno reprezentanco mladink, ki bodo nastopile na EP. Za tri mesta se bodo potegovale Manca Sevšek (Kemičar), Sandra Sever (Miškina, Zg), Dubravka Šišak (Metalac Olt), Anita Tomašić (Mundus, Varaždin), Karolina Kelemen (Senta) in Stanislava Stanić (Vojvodina). Zvezni kapetan Janez Stare je tudi določil kriterije za uvrstitev v državno reprezentanco. Prvi dve s hrastniškega turnirja se bosta uvrstili neposredno, tretjo članico ekipe pa bo izbral med igralkami, ki se bodo uvrstile od 3. do 5. mesta. Turnir bo v telovadnici OŠ H. Rajka na Logu, začel pa se bo ob 14. uri. SAŠO FABJAN

V Götzisu prva velika preizkušnja

LJUBLJANA – Prizadevni člani atletskega kluba LG Montfort iz Götzisa v Avstriji bodo konec tedna že 16. zapored priredili mednarodni atletski mnogobojski miting. Na štadionu Mösle se bodo pomerili domala vsi najboljši deseterobojci in sedmerobojke na svetu. Atleti in atletinje radi tekmujejo v Götzisu, tako da organizatorji ne morejo ugoditi vsem prošnjam za nastop. Priložnost, da preizkusita svojo pripravljenost, bosta v najnapornejši atletski preizkušnji imela tudi kranjska deseterobojca Goran Kabič in Matjaž Polak. Kabič je v Götzisu nastopil že lani, toda tokrat si obeta boljši rezultat, saj jima bo ob strani stal tudi trener Lojze Kogovšek. Med 36 prijavljenimi deseterobojci jih je 19 že preseglo magično mejo 8000 točk. Favoritov za zmago je veliko. Čeprav se tekmovalci pripravljajo predvsem za EP v Splitu, kjer naj bi dosegli vrhunec, bo boj za zmago izredno hud. Nekaj imen pove veliko: Siegfried Wentz (ZRN), Christian Schenk (NDR), Christian Plaziat (Fr), Aleksander Apaičev (SZ) in Mike Smith (Kanada), ki je že letos zbral 8525 točk. Pri sedmerobojkah, nastopilo jih bo 30, se bodo za zmago najverjetneje potegovale atletinje NDR in ZRN. J. M.

Smučarska zveza bo v Ljubljani?

To bo eden od predlogov Smučarske zveze Slovenije na današnji skupščini SZJ v Beogradu

LJUBLJANA – V prostorih Jugoslovanskega olimpijskega komiteja na Adi Ciganliji v Beogradu se bo popoldne ob 14. uri sestala skupščina Smučarske zveze Jugoslavije. Ta ponavadi dokaj formalen zbor, poglavitno delo namreč poprej opravijo strokovna telesa in skupščina Smučarske zveze Slovenije, bo tokrat zanimivejši. Volili bodo namreč novega predsednika, SZS pa bo predlagala, da se sedež SZJ prenese v Slovenijo.

»Milorad Savičević, delegat srbske smučarske organizacije, ki je SZJ vodil zadnji dve leti, bi sicer lahko ponovil dveletni mandat, vendar je zaradi odhoda na delovno mesto v inozemstvo sam izrazil željo, da bi odložil predsedniško funkcijo in ostal le član predsedstva. Položaj je tak, da bi bil na vrsti delegat Kosova. Seveda je, tako kot že v večih jugoslovanskih športnih zvezah v minulem obdobju, situacija absurdna. Sekretariat SZS je zato sklenil, da bo poleg prenosa sedeža zveze v Slovenijo predlagal še dve spremembi: skupščina naj bi se poslej sestajala le vsaka štiri leta, torej v ritmu olimpijskega ciklusa, za katerega pripravljamo tudi programe, podpisujemo pogodbe v Jugoslovanskem smučarskem skladu itd., poleg tega pa naj bi predsednika volili v prihodnje iz vrst smučarskih delavcev tiste republiške oziroma pokrajinske smučarske zveze, ki daje večino reprezentantov in v njenem okviru poteka levji delež drugih mednarodnih in domačih dejavnosti. Nobena skrivnost ni, da mislimo, na Slovenijo. Skratka: pariteta v predsedstvu da, avtomatizem zaporednega predsedovanja ne«, je povedal pred odhodom v Beograd generalni sekretar SZS Janez Bukovnik, ki že dlje časa opravlja tudi posle sekretarja SZJ.

Že dopoldne se bo sestalo tudi predsedstvo SZS, da bi uskladilo še zadnje podrobnosti pred sejo skupščine, zasedal pa bo tudi koordinacijski odbor spominskega pokalnega tekmovanja maršala Tita. Tudi s tem v zvezi bo SZS predlagala spremembo: odbor naj bi v prihodnje deloval v okviru komisije za biatlon, ki jo vodi generalmajor Špiro Niković, nekdanji poveljnik planinskih enot JLA v Sloveniji, izreden poznavalec gora in smučanja pa tudi športa nasploh.

Sicer pa bodo na seji skupščine poročali predsedniki komisij in direktorja alpskih in nordijskih reprezentanc o delovanju, doseżkih in problemih v minulem obdobju, predlagali pa bodo v strokovnih telesih, na skupščini YU-Ski–Poola in SZS že usklajene programa za prihodnjo sezono. Član predsedstva Mednarodne smučarske zveze mag. Janez Kocijančič bo vodilne jugoslovanske smučarske delavce seznanil tudi s sklepi in drugimi razsežnostmi nedavnega kongresa FIS v Montreauxu (Švica). OTO GIACOMELLI

Omejitve motornega tovornega prometa med glavno turistično sezono

Od danes do 15. septembra (v Sloveniji pa do 15. oktobra) veljajo za tovornjake časovne omejitve vožnje po vsej Jugoslaviji – V naši republiki so upoštevali tudi pričakovani gostejši promet ob podaljšanih vikendih

LJUBLJANA, 14. junija – Med glavno turistično sezono, ki traja od 15. junija do vključno 15. septembra oziroma v Sloveniji do 15. oktobra, veljajo na cestah omejitve prometa na območju Jugoslavije. Ob tem pa že od 1. junija do 9. septembra veljajo omejitve prometa tudi na nekaterih avstrijskih cestah, ki vodijo do Ljubelja oziroma Jezerskega.

V naših republikah in pokrajinah so promet po dnevih in urah ter po nosilnosti vozil različno omejili. Razlike so tudi v izjemah, ki so jih pripravljalci omejitev prilagodili potrebam gospodarstva, medtem ko so pri časovnih omejitvah upoštevali že znanje zgostitve prometa. V slovenski odredbi o omejitvi prometa ni več določbe, s katero je bilo na splošno določeno, da omejitev velja dan pred državnimi ali republiškimi prazniki oziroma zadnji delovni dan pred njimi. Ker so takšni dnevi večkrat sovpadali s tako imenovanim podaljšanim vikendom ali celo krajšim dopustom, so se miličniki večkrat spraševali, ali je smiselno izločati tovorna vozila iz prometa, četudi je bil promet redek. Zato je zdaj promet omejen na določen dan in uro, ko je po izkušnjah in napovedih nekaterih tujih avtomobilskih klubov upravičeno pričakovati gnečo na cestah.

Republika Slovenija: v naši republiki velja po novi odredbi omejitev prometa (Ur. list RS št. 18. z dne 11. 5. 1990) od 15. junija do 15. oktobra. Omejitev velja za tovorna vozila s priklopniki ali brez njih, katerih največja dovoljena masa presega 5 ton, traktorje, delovne stroje, motokultivatorje, vozila, na katerih se kandidati za voznike učijo voziti in vprežna v ozila. Promet je omejen od petka od 14. do 19. ure in ob nedeljah od 17. do 21. ure.

● Nova slovenska odredba o omejitvi prometa bo veljala do prihodnje turistične sezone in zato gre omeniti še nekatere prepovedi vožnje ob določenih dnevih in urah. Tako bo letos prepovedana vožnja še 31. oktobra od 14. do 19. ure, 1. novembra od 7. do 11. ure in od 14. do 19. ure, 28. novembra od 14. do 19. ure ter 2., 21. in 28. decembra od 14. do 19. ure. Prihodnje leto pa bo omejitev prometa 2. januarja od 14. do 19. ure, 29. marca od 14. do 19. ure, 26. aprila od 14. do 19. ure, 30. aprila od 14. do 19. ure in 2. maja od 14. do 19. ure.

Za tovorna vozila s priklopniki pa tudi ob sobotah od 6. do 11. ure. Poleg prejšnjih omejitev je prepoved vožnje tudi 3. julija od 14. do 19. ure in 4. julija od 17. do 21. ure. Na odsekih magistralnih cest, ki so vrisane na skici, velja omejitev prometa vsak dan od mraka do popolne zdanitve za traktorje, delovne stroje, motokultivatorje in vprege.

Omejitev prometa ne velja za motorna vozila oboroženih sil SFRJ in organov za notranje zadeve ter za motorna vozila organizacij združenega dela in drugih organizacij, ki opravljajo dejavnost posebnega družbenega pomena (gasilci, vzdrževalci cest, PTT, elektro organizacij itd.), če opravljajo nujne vožnje zaradi požarov, popravila okvar na javnih napravah, prevoz poštnih pošiljk, ali zaradi pomoči pri nesrečah ali odstranitve posledic teh nesreč. Omejitev ne velja tudi za vozila na motorni pogon, s katerimi prevažajo ob spravilu lahko pokvarljive kmetijske pridelke, za vozila, ki oskrbujejo bencinske črpalke z naftnimi derivati, za vozila, ki prevažajo mleko, za vozila, ki ob žetvi vozijo žito v skladišča ali sušilnice, za vozila, ki prevažajo piščance in za vozila, ki prevažajo gabljive nevarne snovi. Vedno pa se morajo vozniki teh vozil po določbah republiškega zakona o varnosti cestnega prometa na primernih mestih umakniti hitrejšim vozilom v prometu. Če tega ne bi storili, jih lahko miličniki izločijo iz prometa in tudi kaznujejo.

SR Hrvaška: med turistično sezono ne smejo ob petkih od 15. do 20. ure in ob enakem času v nedeljo voziti tovornjaki z več kot 5 tonami nosilnosti in druga vozila, ki na ravni cesti ne morejo peljati hitreje kot 40 km na uro oziroma vozila avtošol. Vse leto velja od 15. do 20. ure omejitev prometa na dan pred državnimi oziroma republiškimi prazniki in zadnji dan praznikov. Če se praznik konča v ponedeljek ali torek, velja omejitev od 15. do 20. ure, prav tako pa v petek pred prazniki in zadnji dan praznikov.

Omejitev ne velja za vozila s prednostjo, vozila vzdrževalcev cest, PTT, elektroorganizacij, pomoč na cesti (imeti morajo rumeno vrteče se luč), za prevoz betona in asfaltne mase.

Izjema so tudi vsa druga tovorna vozila, s katerimi prevažajo hitro pokvarljivo blago (mleko, meso, sadje, povrtnino, ribe, itd) ter vozila za prevoz naftnih derivatov, če imajo za to posebno dovoljenje, ki ga izda občinski organ za notranje zadeve na območju, kjer se prevoz začne.

SAP Vojvodina: omejitev tovornega prometa in prometa vozil, ki na ravni cesti ne morejo peljati hitreje kot 40 km na uro, velja kot na hrvaških cestah. Med turistično sezono je ob petkih, nedeljah in dan pred državnimi prazniki ter na dan oziroma zadnji dan praznikov, če se praznuje dva dni, promet omejen od 15. do 20. ure. Vse leto pa velja za ta čas omejitev pred državnimi prazniki in na dan oz. zadnji dan praznikov. Omejitev prometa ne velja za vozila s prednostjo, za vzdrževanje cest, za prevoz betona in asfaltne mase ter pomoč na cesti.

SR Bosna in Hercegovina: na cestah v BiH je prav takó omejen promet za tovornjake z več kot 5 tonami nosilnosti, prav tako za delovne stroje, traktorje, vozila avto šol, kolesarje, tricikle ter za vprege. Med turistično sezono ne smejo na cesto vsak petek in nedeljo od 15. do 20. ure. Vse leto ne smejo med 15. in 20. uro voziti omenjena vozila pred državnimi ali republiškimi prazniki kot tudi na zadnji dan praznikov. Če se praznik konča v petek ali soboto, velja prepoved vožnje v nedeljo. Omejitev ne velja za vozila s prednostjo, AMZ, vzdrževalcev cest, za vozila, ki prevažajo beton in asfaltno maso ter vozila, s katerimi prevažajo hitro pokvarljivo blago (mleko, mlečni izdelki, sveže meso in ribe, slaščičarski izdelki, sveža jajca in surove kože), med omejitvijo smejo na cesto tudi vozila, ki prevažajo pivo, kruh in pecivo ter vozila za oskrbo bolnišnic. Prednost imajo tudi vozila za prevoz naftnih derivatov in vozila, ki v času žetve prevažajo žito, vendar ne smejo imeti priklopnikov. V nujnih primerih smejo na cesto tudi druga vozila, če imajo posebno dovoljenje republiškega komiteja za promet.

● V Avstriji velja od 1. junija do 9. septembra omejitev za tovorna vozila s priklopniki ali brez njih, katerih največja dovoljena masa presega 7,5 tone, od 14. ure v petek do 22. ure v nedeljo. Zato na odsekih magistralnih cest proti Ljubelju in na regionalni cesti proti Jezerskem promet s takimi vozili ni dovoljen.

SR Srbija: med glavno turistično sezono in ob dnevih pred državnimi prazniki velja vse leto prepoved vožnje za tovornjake z več kot 5 tonami nosilnosti, kakor tudi za vsa druga vozila, ki na ravni cesti ne morejo peljati hitreje kot 40 km na uro. Omejitev velja ob petkih in dan pred prazniki ter še v nedeljo in zadnji dan praznikov od 15. do 20. ure. Izjeme so vozila s prednostjo, PTT in vozila za vzdrževanje električnih naprav, vozila vzdrževalcev cest ter za pomoč na cesti, kakor tudi za vozila, ki prevažajo beton ali asfaltno maso.

SR Črna gora: na odsekih magistralnih cest v Črni gori je od 1. julija do 1. septembra omejen promet za tovornjake z največjo dovoljeno maso, ki presega 5 ton in sicer ob petkih in nedeljah kot tudi 4. in 13. julija od 15. do 20. ure. Na odseku magistralne ceste med Petrovcem na moru in Virpazarjem ter na odseku ceste Cetinje–Budva je poleg že omenjene prepovedi promet s temi vozili omejen tudi ob sobotah od 6. do 8. ure in od 18. do 20. ure, omejitev velja tudi v nedeljo od 6. do 8. ure. Prepoved vožnje ne velja za vozila s prednostjo, vzdrževalcev cest, PTT, za vozila, ki pomagajo na cesti za prevoz betona in asfaltne mase oz. za tako imenovane hladilnike, ki prevažajo hitro pokvarljivo blago.

Na območju **SR Makedonije** in **SAP Kosovo** omejitev prometa za zdaj ni. ŽARKO HOJNIK

KOTALKANJE

Tudi Samo Kokorovec pride v Domžale

DOMŽALE – Dvorana Komunalnega centra v Domžalah bo v soboto in nedeljo (16. in 17. t. m.) prizorišče tradicionalnega odprtega prvenstva v umetnostnem kotalkanju. Več kot 130 tekmovalcev iz 9 klubov, med katerimi gostitelj, Kotalkarski klub Domžale pričakuje tudi goste iz zamejstva, se bo potegovalo za »domžalski slamnik«. Kotalkarji bodo tekmovali v 6 starostnih kategorijah, med tekmovalci pa bo prvo ime Samo Kokorovec, članski evropski prvak leta 1988, ki je leta 1989 na SP v umetnostnem kotalkanju zasedel 2. mesto. Ljubiteljem tega športa se v Domžalah obeta atraktivna mednarodna kotalkarska prireditev. Tekmovanje se bo pričelo v soboto ob 18.30, v nedeljo ob 8. uri pa se bo nadaljevalo. Uradna otvoritev pa bo v nedeljo ob 15. uri. SANDI KRAŠEVEC

Uspešni na svetovnih igrah

ŽELEZOVO – Na petdnevnih svetovnih turističnih igrah ob Nežiderskem jezeru na Gradiščanskem je med več kot 500 turističnimi delavci in novinarji iz 32 držav, ki so se pomerili v osmih disciplinah, nastopila tudi petčlanska jugoslovanska ekipa. Med njimi sta dosegla zelo dobro uvrstitev Tine Guzej in Primož Kališnik (Delo Plus), saj sta bila v zelo močni konkurenci v gorskem kolesarjenju, kjer je nastopilo tudi nekaj pravih profesionalcev, ekipno peta – Guzej je bil v svoji skupini med posamezniki šesti, Kališnik pa deveti.

Na dirki Po Jugoslaviji bo 100 kolesarjev iz 11 držav

Največja kolesarska prireditev pri nas se bo začela v soboto v Beogradu – Velika priložnost za našo prvo ekipo

BEOGRAD, 14. jun. – Na letošnji kolesarski dirki Po Jugoslaviji bo nastopilo 15 moštev iz 11 držav. Stotnija kolesarjev bo po sobotnem uvodu – 1,4 km dolgem kronometru posameznikov v središču Beograda – krenila na osemdnevno, 1171 km dolgo pot, ki se bo končala v Portorožu v nedeljo, 24. t. m.

Večji del letošnje dirke bo potekal po cestah Slovenije. Od 9 etap bo cilj petih v Sloveniji in sicer na Rogli (19.), v Novo vodstvo dirke pod okriljem marketinške agencije Crvene zvezde se je za letošnjo traso odločilo zaradi velikega zanimanja za ta šport v Sloveniji in seveda tudi zaradi kvalitete. Zaradi marketinško zanimive ponudbe iz Italije bo cilj predzadnje etape tudi v Pordenonu, kjer bo gostitelj znani poslovnež in velik privrženec kolesarstva Ugo Caon.

Letošnja dirka bo zagotovo v senci nogometnega spektakla »Italija '90«, toda še vedno tudi zelo privlačna prireditev. Kljub lanski odpovedi bo letošnja dirka štela za svetovni pokal kategorije A. Konkurenca bo slabša kot v preteklih letih, tako da lahko pričakujemo, da bo dirka potekala v znamenju nastopa Jugoslovanov. Nastopile bodo kar štiri naše selekcije – tri Bilićeve in ena republiška, ki jo bo vodil Zagrebčan Pleško. V prvi selekciji bodo imeli glavno besedo Bonča, Glivar, Papež, Pintarić in Rnjaković. Med njimi je treba iskati tudi zmagovalca. Bilić bo taktiko priredil za Valterja Bonča in Srečka Glivarja, saj pričakuje, da bosta odločila vzpona na Roglo in Vršič.

Ne glede na slabšo konkurenco pa bodo Jugoslovani morali še zlasti paziti na tekmece v prvih treh etapah, ki potekajo po ravnem, kajti naši kolesarji niso najbolj vešči vožnje v vetru, ki jim utegne delati hude preglavice. V tem delu dirke bo odločilno vlogo imel letos naš najuspešnejši kolesar Mikoš Rnjaković. Glede na to, da bo dirko vozilo 24 Jugoslovanov, oziroma vsi najboljši (z izjemo poškodovanega Premužića), Cvitko Bilić ne bo imel skrbi, kajti to pot bo na svoji strani imel tudi starega lisjaka Zvoneta Zanoškarja, ki je napovedal, da bodo fantje vozili v slogu – Vsi za enega...

Zato imajo tudi tehten razlog: kar 30.000 DEM nagrad, v katere je vključen tudi avtomobil jugo 45 za zmagovalca. Poleg Jugoslovanov bodo na dirki sodelovali še kolesarji iz Italije (dve moštvi), Bolgarije, Poljske, ZRN, Švice, ČSFR, Turčije, SZ, Avstrije in Grčije. Najbolj znan tuj kolesar je Bolgar Peter Petrov, močno pa bo tudi moštvo SZ. VITO DIVAC

KOLESARSTVO

Falk Boden trdno vodi na Koroškem

LIENZ – Vzhodnonemški kolesar, nekdanji trikratni svetovni prvak Falk Boden je z drugim mestom (po zmagi v 2. etapi) za rojakom Bertom Dietzom v 3. etapi dirke Po Koroški od Baškega jezera do Lienza (123 km) zanesljivo ubranil vodstvo v skupni razvrstitvi. Gorski cilj na Gailbergsattlu prelazu med Ziljsko dolino in Dravo) je osvojil Kreuziger (ČSFR). Skupni vrstni red: 1. Boden (NDR) 10:18,50, 2. Styks (ČSFR) +0:17,3, 3. Dietz (NDR) +0:49, 4. Heppner (oba NDR) +051, 5. Lontscharitsch (Avs) +0,52 itd.

Popoldne atletski miting v Šiški

LJUBLJANA – Atletski klub IBL Olimpija bo danes, z začetkom ob 17. uri, na štadionu ŽAK Ljubljana v Šiški priredil medklubski miting, na katerem bodo nastopili atleti in atletinje iz vse Slovenije. Tekmovali bodo v naslednjih disciplinah: 100, 200, 600, 1000 in 3000 m (samo moški), 400 m ovire, višina, daljava, krogla, disk in kopje. J. M.

Dolsko 90 klub NEC

DOLSKO – Na tradicionalnem turnirju v malem nogometu v Dolskem, ki se ga je udeležilo kar 24 ekip, je zmagala ekipa kluba NEC iz Črnuč. Na naslednjih mestih so se zvrstile ekipe Discoteka Slovenija – Salomonov Oglasnik, Zidarstvo Klajič in DajDam. Najboljši strelec je bil Đoni Novak (NEC).

ROKOMET

Lovorika Jugoslavije – naše vodijo

APATIN – V drugem kolu 30. turnirja rokometašic za lovoriko Jugoslavije je Kitajska premagala Madžarska s 24:23 (11:14), SZ je z Romunijo igrala neodločeno 21:21 (13:10), naša ekipa A pa je premagala vrsto B s 37:21 (15:10). Vrstni red: Po drugem kolu: prva Jugoslavija A 4, druga SZ 3, tretja Madžarska 2, 4. Kitajska 2, 5. Romunija 1, šesta Jugoslavija B brez točke.

V finalu Proleter Naftagas in Borac (BL)

ZAGREB – V tretjih polfinalnih tekmah končnice rokometnega prvenstva je v Zagrebu domači Zagreb Chromos izgubil z Proleterjem Naftagasom šele po izvajanju sedemmetrovk in sicer z 21:23 (19:19, 16:16, 9:10), tako da so se v finale uvrstili rokometaši Proleterja Naftagasa. Drugi finalist je Borac iz Banjaluke, ki je doma premagal beograjsko Crveno zvezdo 23:20 (11:11).

Na America's Cup leta 1992 kar 20 izzivalcev iz 7 držav

Prvič tudi Japonci in Jugoslavija z Mariborčani, ki so vplačali prijavnino 25.000 dolarjev – Kdaj bo barka na vodi?

LJUBLJANA – Po vseh mogočih peripetijah, sodnih zapletih in dokončno prisojeni zmagi Američanom so pred dnevi objavili seznam možnih uradnih izzivalcev Connerja in tovarišev čez dve leti v vodah Pacifika pred San Diegom v Kaliforniji. Za lovoriko »stotih gvinej« se bodo merili med seboj po sistemu match race, za America's Cup '92 pa vlada že zdaj izjemno zanimanje.

Uradno je prijavljeno kar 20 izzivalcev (iz 20 jahtnih klubov) iz 7 držav. Japonci, ki bodo to pot prvič sodelovali, obljubljajo dve posadki (in jadrnici seveda!), s po tremi bodo nastopili Avstralci in Angleži, s po eno pa bodo zastopane še Kanada, Danska, Španija, Francija, ZRN, Italija, Švica, Švedska, Nova Zelandija, SZ in – kdo bi verjel – Jugoslavija, vse seveda z jadrnicami, ki spadajo v novoustanovljeni razred America's Cup.

Naši Štajerci so očitno tudi zares zraven, saj so, podobno kot vsi drugi, vplačali zahtevanih 25.000 ameriških dolarjev, kolikor je znašala prijavnina za izzivalce. Zdaj našim Mariborčanom (YACOMA) ne preostane nič drugega, kot da pospešeno splavijo svojo jadrnico, zanjo zberejo šestnajstčlansko posadko in se lotijo zaresnega treninga. Denimo tako kot Italijani in Francozi, ki že dober mesec vadijo vsak dan (po šest ur in več) in vsestransko testirajo jadrnici. S tema, ki ju imajo že v vodi, bodo namreč zgolj vadili, za dirko, kjer v finalu na najboljšega izmed omenjenih izzivalcev čaka Američan Conner s svojo jadrnico, bodo namreč zgradili nova plovila. Italijani, za katerimi stoji Montedison, na primer, kar štiri in šele četrta bo videla San Diego. Pa še to! Enoletni trening italijanske posadke stane 10 milijonov dolarjev, celoten projekt America's Cup pa še dodatnih 40 milijonov dolarjev povrh! Kako se bodo finančno izvlekli Mariborčani, se seveda še ne ve in se verjetno še lep čas ne bo. Če se bo sploh kdaj!? FRANCI STRES

Mostec '90 v znamenju dvoboja Franci Petek :Roberto Cecon

Danes v osrčju Šišenskega hriba začetek tridnevne revije skokov – Ob jubileju SSK Ilirije in prazniku občine Šiška

LJUBLJANA – V skakalnem centru Smučarskega skakalnega kluba Elektrotehna Ilirija je te dni nenavadno živahno. Poleg italijanskih skakalcev iz Trbiža na čelu z dvakratnim zmagovalcem tekmovanj za svetovni pokal v minuli zimi – na generalki ŠP 91 v Val di Fiemme (srednja) in prve tekme finala v Planici '90 (velika naprava) – Robertom Ceconom so pred današnjim začetkom tradicionalne tridnevne revije skokov Mostec '90 ob 20-letnem jubileju ljubljanskega kluba in praznika občine Šiška posodobljeno 70-metrsko napravo temeljito preizkusili tudi skakalci vseh naših selekcij in reprezentanc.

Največja naprava na Mostecu s kritično točko 70 m je namreč pred nekaj tedni dobila novo keramično smučino, ki zagotavlja zadostno hitrost pri odskoku in tako tudi kakovosten trening ne le najboljšim, temveč tudi mlajšim kategorijam skakalcev. Poleg tega je bilo prav zato mogoče nekaj znižati krivuljo leta glede na prejšnjo »klasično« plastično smučino. Po zagotovilih skakalcev, naših in italijanskih, je zdaj skakalnica izredno zahtevnih tehničnih parametrov (zelo strmo zaletišče, dokaj oster prehod na odskočni most in kratek odskočni most, visoka hitrost pri odskoku zaradi dolgega, potegnjenega hrbta naprave itd.) optimalna tudi za začetne priprave mladinskih in članskih reprezentantov. Seveda pa je prenova terjala precejšnja gmotna vlaganja; ne računajoč smučino domače izdelave (Iskra Keramika, Sava Kranj, Impol Sl. Bist., montaža – ekipa SD Dolomiti, Gunclje financiral OK Planica), je SSK Elektrotehna Ilirija v preureditev zaletne konstrukcije investiral okoli 100.000 dinarjev.

Prireditev Mostec '90 bodo danes (v petek) popoldne ob 17.30 po tradiciji začeli najmlajši (pionirji do 9 let) na 12-metrski skakalnici, jutri (v soboto) pa bodo kar tri tekmovanja, vsa z mednarodno udeležbo. Dopoldne od 10. ure dalje se bodo na 18-metrski skakalnici najprej merili pionirji do 11 let, nato se bo ob 11.30 začelo tekmovanje pionirjev do 13 let, vrhunec prireditve s skakalci iz ČSFR, Italije (s Ceconom itd.) in Avstrije (Franci Wiegele in drugi obetavni skakalci iz Zahomca, Saalfeldna itd.) ter vso jugoslovansko smetano z izjemo **Primoža Ulage** in **Mirana Tepeša** (ki sta šele začela s pripravami) ter poškodovanega **Matjaža Debelaka** pa bo popoldansko tekmovanje na 70-metrski skakalnici (začetek ob 17. uri).

Poleg Cecona je gotovo favorit v tej preizkušnji naš edini zmagovalec tekmovanja za svetovni pokal v minuli zimi v Engelbergu (Švi) **Franci Petek**. Vstopnine ni, kaže tudi, da se bo vreme ustalilo, zato obiskovalcem Mosteca zagotovo ne bo dolgčas. Revijo bodo v nedeljo dopoldne (ob 10. uri na 40-m skakalnici) sklenili pionirji, stari do 15 let. OTO GIACOMELLI

Zoran Varvodić prvi novinec za Bežigradom

LJUBLJANA – Zoran Varvodić, 26-letni vratar Spartaka in pred leti Hajduka je v sredo podpisal pristopnico k Olimpiji in je tako prvi igralec, ki je v prestopnem roku uradno prišel k ljubljanskemu prvoligašu. Vse bliže Bežigradu je tudi Koprčan Igor Benedejčič, ki sicer želi k Olimpiji, vendar bodo Ljubljančani imeli težave z njegovim klubom Koprom, s katerim niso v najboljših odnosih, pa zato, ker ima Benedejčič s Koprčani pogodbo. Tudi branilca Židane je Olimpija pravzaprav že »prodala« Dinamu (okvirni transfer: 400.000 DEM v dinarski protivrednosti), tako da se bo za Bežigrad preselil tudi nekdanji nogometaš Olimpije Stane Komočar, sedaj igralec Zagreba, posojen od Dinama.

Danes ob 11. uri je zbor igralcev na štadionu za Bežigradom, kjer bo vodstvo kluba in oba trenerja predstavilo plan dela in priprav. V soboto nogometaši Olimpije namreč odhajajo na štirinajstdnevne priprave v Mokrice, kjer bodo predvsem pod vodstvom kondicijskega trenerja Kosija nabirali telesne moči za novo prvenstvo. Pred tem pa jih čaka še pokal INTERTOTTO, s prvo tekmo proti Grasshoppersu iz Züricha 30. t. m. ali 1. julija za Bežigradom. Tudi druga tekma bo v Ljubljani in sicer se bodo Ljubljančani 4. julija pomerili za Bayerjem iz Ürdigena, nato pa Olimpija takoj gostuje pri Švicarjih in sicer 7. julija. Prvo tekmo s FC Berlin pa bodo Ljubljančani igrali 11. julija v gosteh. JURE ZORČIČ

Ubežnika bodo švedske oblasti predale našim v začetku avgusta

Darka Škodo in Emilijana Unuka, ki sta pobegnila iz mariborskega zapora, je razkrinkala mednarodna tiralica

LJUBLJANA, 14. junija – Darka Škodo, znanega gorenjskega poštnega in bančnega roparja, bodo švedske oblasti izročile našim v začetku avgusta, nam je povedal svetovalec na republiškem sekretariatu za pravosodje in upravo Aldo Carli.

Pisali smo že, da so ga v teh dneh prijeli na Švedskem, skupaj z njim pa tudi 19-letnega Emilijana Unuka, s katerim sta bila 12. decembra lani skupaj pobegnila iz mariborskega zapora. Alda Carlija so zdaj o aretaciji obeh obvestili iz tiralične službe SNZ le telefonično, tako da mu podrobnosti niso znane. Prijeli so ju po mednarodni, to je Interpolovi tiralici. Časovni zamik do izročitve pa zbuja domnevo, da švedske oblasti še preverjajo, ali imata na vesti tudi v tej državi kakšna kazniva dejanja.

Lanski pobeg Darka Škode, obsojenega na petnajst let zapora zaradi ropov, je bil že tretji po vrsti, če upoštevamo, da se prvič ni vrnil s prostega izhoda v KPD Dob. Po kakšnem mesecu dni ga je tja pripeljala sestra, drugič pa je iz istega KPD pobegnil tako, da je prepilil rešetke na samici. Od tu ga je pot vodila v tujino, dokler ga niso prijeli v Avstriji zaradi storitve kaznivih dejanj in ga izročili našim oblastem. Premestili so ga v mariborski zapor, tu pa je pobegnil iz skladišča skupaj z Unukom, ki je do takrat prestal že polovico kazni, tudi zaradi ropa. Prelomila sta ključavnico obešenko na oknu in sredi belega dne izskočila na Vošnjakovo ulico. Tedaj se je za njima izgubila vsaka sled.

Razen disciplinske kazni zaradi hujše kršitve hišnega reda, od katerih je največja le 21 dni samice z delom ali brez dela, ubežnikom ne grozi ničesar. Za begosumne pa ugodnost prostih izhodov seveda prav tako ne prihaja v poštev, kakor tudi ne pogojni odpusti. B. G.

DELO plus

Izmikanja postopku je bilo dovolj

LJUBLJANA, 14. junija – Zdaj ima sodišče dovolj izmikanja 47-letnega Svetozarja Trailovića kazenskemu postopku. Obtožen je hudega kaznivega dejanja zoper splošno varnost, ker naj bi bil avgusta 1987 iz svojega stanovanja na Trebinjski ulici v Ljubljani vrgel v skupino mladih kamen in z njim oslepil na desno oko 24-letnega Gordana T., toda zadnjih dveh glavnih obravnav marca in aprila se ni udeležil, prav tako ne ogleda kraja dogodka.

Nobene od svojih odsotnosti ni vnaprej opravičil, še več, izkazalo se je, da je v tistem času pustil delo in izginil iz Ljubljane. Predsednica kazenskega senata je opravila poizvedbe in Trailovića so zdaj odkrili doma v Srbiji.

Če bo vabilo na glavno obravnavo, razpisano za prihodnjo sredo, prejel, obravnave pa se brez opravičila spet ne bo udeležil, bo ljubljansko temeljno sodišče zanj odredilo prisilni privod. To pa bo naloga srbskega sekretariata za notranje zadeve. B. G.

Obračun med Studenčani in dijaki

MARIBOR, 14. junija – Poročali smo že o pretepu dveh mladoletniških skupin na Studencih v Mariboru, na UNZ Maribor pa so nam danes sporočili še nekaj podrobnejših podatkov.

Začetek spora naj bi bil napad na enega od dijakov Srednje železničarske šole, ko se je ta okoli devete ure po Ruški cesti vračal v dom. Ko so za napad izvedeli sošolci, jih je okoli 15 odšlo pred bližnjo osnovno šolo Janka Padežnika, da bi obračunali z napadalci, vendar do obračuna med skupinama ni prišlo, ker so bili napadalci na srednješolca v manjšini in so jo popihali.

Nekaj dni kasneje, 11. junija, pa je skupina štirih ali petih Studenčanov prišla pred železničarsko šolo in začela izzivati srednješolce k pretepu. Ti so se na izziv kaj kmalu odzvali in skupina desetih do petnajstih je pohitela za izzivalci. Nekateri so vzeli s seboj tudi kovinske palice. Vendar pa Studenčanov niso dohiteli, saj so bile zapornice na Leningrajski spuščene, tačas pa, ko je vlak odpeljal, se je skupina prej bežečih Studenčanov že povečala. Tokrat so jo proti šoli ucvrli srednješolci, Studenčani (nekateri so imeli v rokah lesene palice) pa za njimi. Med zasledovanjem so enega izmed dijakov ZSŠ ujeli in ga pretepli.

Ostali srednješolci so se zatekli v dom, tam se jim je pridružilo še nekaj dijakov, in s Studenčani, ki so se ustavili na bližnjem križišču, so se začeli obmetavati s kamenjem. Vzgojitelji so že prej skušali preprečiti spopad, a jim ni uspelo. Šele ko so prihiteli miličniki, se je obmetavanje končalo, do medsebojnega spopada med skupinama (pretežno mladoletnikov) pa zaradi prihoda milice tudi ni prišlo.

Miličniki bodo zaradi kršenja javnega reda in miru predali sodniku za prekrške 33 fantov, pretežno mladoletnikov, proti I. K., 23 let, pa bodo napisali kazensko prijavo zaradi utemeljenega suma kaznivega dejanja nasilniškega obnašanja. Z. Š.

OD TOD IN TAM

V Mengšu se drevi predstavlja slovenska košarka

DOMŽALE – Prireditelji prvega festivala MBA v košarki, ki ga skupaj s KZS zavzeto pripravlja Partizan Mengeš, so pripravljeni na revijo slovenske košarke, na kateri se bodo ob zaključku ligaških tekmovanj predstavili najboljši igralci, sodniki in vsi drugi, ki tako ali drugače sodelujejo v slovenski košarki. Po besedah predsednika OO Lada Gorjana je namen akcije predstavitev najboljših slovenskih košarkarjev, ki bodo skupaj z rekreativci nastopili v košarkarskem maratonu, ki se bo začel danes ob 19. uri, končal pa v soboto ob 19. uri. Prireditev se bo pričela že ob 18. uri na zunanjem igrišču Partizana v Mengšu z nastopom mengeške godbe in moravških mažoretk. Številni sponzorji so poskrbeli za obiskovalce, med katerimi bodo izžrebali lepi nagradi vikend paket v Gozd Martuljku in potovanje v München. SANDI KRAŠEVEC

Šentviški tek petič

Šentvid pri Stični – Tekaška sekcija HOBI Šentvid pri Stični prireja v soboto, 16. t. m., ob 17.30 tradicionalni Šentviški tek. Tek bo že petič in je dolg 15 km. Štart in cilj teka bosta pred samopostrežno trgovino. Prijave eno uro pred štartom. Vsak tekmovalec dobi majico, prvi trije v kategoriji kolajne, absolutna zmagovalka in zmagovalec pa prejmeta tudi pokale. Kategorije – do 35 let in nad 36 let inštiri moške: do 30 let, od 31 do 40 let, od 41 do 50 let in nad 51 let.

Dirke na Areh ne bo

HOČE – Dirke za gorsko avtomobilistično prvenstvo Jugoslavije, ki bi morala biti v nedeljo, 17. t. m., na znani pohorski progi, ne bo. Organizatorji v Hočah so jo pripravljeni izvesti jeseni, če bo AMZJ spremenila pravilnik, ki zdaj zahteva dvodnevno in zato predrago prireditev. Dirka na Areh je edina v Sloveniji vključena v koledar za gorsko DP 1990. F. D.

Gorski kros na Lešansko planino 17. t.m.

LEŠE PRI TRŽIČU – V nedeljo, 17. t.m., bo ŠD Leše priredilo že tretji gorski kros na Lešansko planino. Štart bo ob 10. uri pred šolo v Lešah, kjer bodo sprejemali tudi prijave uro pred začetkom tekmovanja (prej tudi po telefonu (064) 50-312, Cvetko Bohinc), prijavnina pa znaša 15 din. N. A.

Maraton Hrast Dob

DOB – Kolesarski klub Hrast Dob vabi na 5. kolesarski maraton Hrast Dob, ki bo v nedeljo, 17. t. m., s štartom pri osnovni šoli v Dobu pri Domžalah (ob 9. uri) in ciljem na istem mestu (do 13. ure). Proga bo: Dob–Moravče–Izlake–Trojane–Ločnica–Kozjak–Kamnik–Radomlje–Dob (85 km). Prijave: na štartu od 8. ure naprej, štartnina 50,00 dinarjev. Udeleženci akcije Brazde vzdržljivosti morajo na prijavi opozoriti, da sodelujejo v tej akciji. Okrepčevalnice bodo na Trojanah, na vrhu Kozjaka in na cilju. Lepe nagrade: vsak udeleženec dobi kolajno, najštevilnejša ekipa, najstarejši udeleženec in najstarejša udeleženka pa pokal.

KOŠARKA

Javor v finalu

POSTOJNA – Košarkarji Javorja so v polfinalu pokalnega tekmovanja presenetljivo, a povsem zasluženo visoko premagali novega 1. B ligaša, kranjski Triglav s 74:53 (48:24).

Marles : Ježica 72:82 (48:42)

Renče v OML – zahod

POSTOJNA, 14. junija – V kvalifikacijski nogometni tekmi za vstop v OML – zahod, so domači premagali Renče s 3:1 (1:0). Zadetke za Postojno so dali: Nunić 2 in Čeperković, za goste pa Saksida. Sodil je Narobe (Trzin). Povratno srečanje bo v nedeljo v Renčah.

DELO plus

TRIKRAT HURA ZA PORUMENELE DOKUMENTE

Velikani naše revolucije so lagali

KP KOT KOLEKTIVNA POGODBA

Kapitalizem na socialistični način

ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH

Kožul in Tukmakov z ramo ob rami

MURSIA – Novice z odprtega velemojstrskega turnirja prihajajo z zamudo. Šahisti so odigrali še tri kola, kolo pred koncem pa sta na vrhu naš velemojster Zdenko Kožul in sovjetski velemojster Tukmakov. Drugi naši šahisti igrajo slabše in jih ni med prvimi desetimi.

Pomembnejši izidi – 10. kolo: Tukmakov : Kožul 1:0, Azmaiparašvili : Černin 0:1, Murrey : Balašov remi, Timoščenko : M. Čiburdanidze remi, Seirrawan : Rivas 1:0, Todorčević : Hjartarson 0:1, Kočijev : Hulak remi, Nikolić : Granda 0:1, Krasenskov : Kurajica 1:0; **11. kolo:** Kožul : Seirawan 1:0, Černin : Tukmakov remi, M. Čiburdanidze : Krasenkov 0:1, Hjartarson : Murrey 1:0, Hulak : Schissler 1:0, Kurajica : Todorčević remi, Čehov: Korčnoj remi: **12. kolo:** Hjartarson : Kožul 0:1, Tukmakov : Goldin 1:0, Suba : Balašov 1:0, M. Čiburdanidze : Gavrikov 0:1, Todorčević : Svešnikov 0:1, Širov : Benjamin 1:0, Nikolić : Dohojan remi, Ehlvest : Kurajica 1:0.

Vrstni red kolo pred koncem : Tukmakov in **Kožul po 9,5,** Černin in Goldin po 9, Krasenkov in Suba po 8,5, Balašov, Azmaiparašvili, Hjartarson, Timoščenko, Gavrikov in Vladimirov po 8 itd.

Na vrhu četverica naših

ATENE – Boj na prva štiri mesta na conskem turnirju, ki vodijo na medconski turnir za svetovno prvenstvo, je zelo ogorčen. Po 11. kolu so v najboljšem položaju naši šahisti, saj zasedajo prva štiri mesta.

Izidi 11. kola : Čabrilo : Mastrokukos 1:0, Martidis : Ivanović remi, Oney : Bosku 1:0, Mučo : Grivas prek., Kamilieri : Skembris prek., Ipek : Pandavos prek., Damljanović : Yilmaz 1:0, Barlov : Popović remi. **Vrstni red po 11. kolu: Čabrilo, Damljanović in Popović po 7,5, Barlov 7,** Skembris in Mučo po 6 (1), **Ivanović 6,** Yilmaz in Oney po 5,5, Pandavos 5 (1) itd.

Velimir Kuhar iz Gradževca prvak

NOVO MESTO – Na 12. državnem prvenstvu v goju je nastopilo 16 igralcev. Po sedmih kolih švicarskega sistema je s šestimi zmagami državni prvak postal Velimir Kuhar iz Gradževca. Sledijo Leon Matoh (Nm) 6, Nikola Jevtić (Kg) 5, Zoran Mutabžija (Lj) 5, in Milan Zakotnik (Kr). Zmagovalec si je prislužil pravico nastopa na amaterskem SP maja naslednje leto na Japonskem.

ŠTIRIINDVAJSET UR

V smrt zaradi spolzkega vozišča

MARIBOR, 14. junija – Danes zjutraj, malo pred pol sedmo uro, se je na magistralni cesti blizu Pesniškega dvora smrtno ponesrečil 22-letni Bojan Škamljič iz Voska. Nesreča se je zgodila, ko je Škamljičevo vozilo v blagem desnem ovinku na mokrem in spolzkem vozišču zaneslo na nasprotni vozni pas (vozil je iz Voska proti Mariboru), takrat pa je nasproti pripeljal Ivan Saletinger iz Voska 37. Prišlo je do trčenja, v katerem se je Škamljič tako hudo ranil, da je na kraju nezgode umrl, Saletingerja pa so hudo poškodovanega prepeljali v bolnišnico. (Z. Š.)

Iz ovinka v drevo

BOČNA, 14. junija – Sinoči okoli 19.30 ure je iz Gornjega Grada pripeljala v Bočno osebni avto 36-letna Romana Štuklek iz Kopra. Ko je pripeljala v naselje, jo je v levem ovinku zaneslo s ceste, da je treščila z avtom v drevo. V nesreči je bila voznica huje ranjena in so jo prepeljali v celjsko bolnišnico, gmotne škode na vozilu pa je bilo za 30 tisoč dinarjev. (D. S.)

Povozil ga je na prehodu za pešce

TITOVO VELENJE, 14. junija – V križišču Kidričeve ceste in Kardeljeve ploščadi v Titovem Velenju je včeraj okoli 21. ure pravilno prečkal prehod za pešce 13-letni fant R. N. iz Titovega Velenja. Tedaj je iz Šaleške ceste pripeljal proti ploščadi 31-letni Janez Pušnik iz Slovenskih Konjic, ki mu pred prehodom za pešce ni uspelo ustaviti avtomobila. Zato je pešca zbil, da so ga hudo ranjenega odpeljali v celjsko bolnišnico. Miličniki so ugotovili, da je voznik Pušnik vozil avto brez vozniškega izpita in pod vplivom alkohola. (D. S.)

Vozil je po sredi ceste

LJUTOMER, 14. junija – Včeraj ob 13.10 se je 30-letni Drago Pevec iz Koga z osebnim avtom peljal iz smeri Koga proti Stročji vasi. V naselju Presika je v levem preglednem ovinku vozil po sredi ceste in trčil v avto, ki ga je nasproti pravilno po svoji desni pripeljal Franc Cimerman iz Koga. Avtomobila sta trčila in Cimerman se je hudo ranil. (J. P.)

Devet let zapora za umor

BEOGRAD, 14. junija – Danes so na devet let zapora obsodili 46-letnega Radenka Todorovića, ki je 2. marca letos v prostorih podjetja Strela-Valjevo v Obrenovcu ubil svojo ženo Branko. Že zjutraj je prišel pred predstavništvo in poskušal vstopiti. Ker so bila vhodna vrata zaklenjena, je z dvema streloma iz pištole razbil ključavnico, potem pa vstopil v pisarno, kjer je delala njegova žena in vanjo trikrat ustrelil. Branka je bila na mestu mrtva. Todorović je skušal narediti samomor, vendar pa so ga zdravniki rešili. Pred sodiščem je izjavil, da je bil ljubosumen, da žene ni hotel ubiti, pač pa jo je hotel le malo prestrašiti. (M. P.)

Ne spominja se strelov

BEOGRAD, 14. junija – Inšpektorji sekretariata za notranje zadeve so aretirali 40-letnega Milovana Vujiča, ki je skušal 9. junija letos v Vrčinu ubiti Milutina Vasiljevića. Vanj je dvakrat ustrelil s pištolo. Ko je Vasiljević padel, je še naprej streljal in pri tem ranil Borko Vasiljević in Jagodino Vujić. Med zaslišanjem je izjavil, da se ne spominja podrobnosti, ker je bil pijan. Preiskava se nadaljuje. (M. P.)

Poskus umora

DUNAJ, 14. junija – Medtem ko je varuhinja v sosednji sobi pazila na dva otroka, je 35-letni jugoslovanski državljan Juraj Basa zvlekel svojo ločeno ženo v spalnico in jo z nožem zabodel v trebuh. Preživela je samo zaradi hitre zdravniške intervencije. (N. S.)

Iz neznanega vzroka na levo

RAVNE NA KOROŠKEM, 14. junija – Med vožnjo z osebnim avtom po regionalni cesti iz Raven na Koroškem proti Prevaljam je 53-letni Anton Ranc danes ob 9.15 iz neznanega vzroka zapeljal pri Dobji vasi na levo stran ceste, ko se mu je nasproti pripeljal s tovornjakom Ferdo Potočnik iz Prevalj. V silovitem čelnem trčenju je bil Anton Ranc takoj mrtev, njegov avto pa se je vžgal. Ogenj so pogasili gasilci ravenske železarne. Tovornjak pa se je po trčenju prevrnil in na cesto je z njega popadala hlodovina. Zaradi tega je bila cesta zaprta do 14.10, urejen pa je bil obvoz. (B. G.)

VELIKA SLOVENSKA TRAGEDIJA

Likvidatorji so bili izvrstni poznavalci kočevskih brezen

Vsak dan se širi seznam jam, nad katerimi so bili pred 45 leti opravljeni množični poboji – Grozljivi spomini kočevskih gozdarjev

KOČEVJE, 14. junija – »Tega križa na tej smreki včeraj še ni bilo. Vsak dan vrežejo kaj novega, polomijo to ali ono vejo, da bo stric, ki naj bi prišel čez tri dni, vedel, kje je kaj. Kako so shojene poti, pa sami vidite,« je kazal ob robu ceste, na mestu, ki mu pravijo domačini »trinajsti bataljon«, uradno pa je to »Pod Krenom«, Bogomir Štefanič. Ta ugledni in priljubljeni mož, vodja domačih krščanskih demokratov, je prevzel naše težko breme predsednika komisije kočevskega izvršnega sveta za prostorsko ureditev in zaščito grobišč v Kočevskem Rogu.

Bogomir Štefanič ugotavlja, da vseh teh številnih poškodb dreves ne bi bilo, če bi domobranska grobišča označili. Zato je treba to storiti čimprej, vsaj tam, kjer zanje že vemo. Stvari so namreč še dokaj neznane. Štefanič sam je bil ob teh grobiščih prvič pred dobrim mesecem, prej pa so mu bila neznana. Za natančne lege so vedeli le gozdarji, ki so videli marsikaj.

Mlajši gozdarji se spominjajo pripovedi starejših kolegov, ki so gozdarili po Kočevskem Rogu. Pogosto so naleteli na okostja, pa tudi na druge znake medvojnih in povojnih morij. Da je še marsikaj ostalo, niti ni čudno, če je le resnična številka, ki jo navajajo domačini, da je namreč le po vojni šlo tu na zadnjo pot med 30 in 40 tisoč domobrancev, ljotićevcev, četnikov, ustašev... Med domačini kroži zgodba, da se je le gumbov z oblek nesrečnikov nabralo za samokolnico. Kdo naj bi imel čas rezati gumbe, ni jasno, vendar se to vklaplja v zgodbo, da so morali s ceste od tovornjakov, ki so jih pripeljali, domobranci pod Macesnovo Gorico in do tamkajšnjega brezna, ki je postalo njihov grob, iti goli.

Uradno sta v kočevski občini znani dve grobišči: Pod Krenom in Macesnova Gorica, neuradno pa je grobišč veliko več. Podatke o njih šele zbirajo. Kočevska občina bo na pobudo župana dr. Mihaela Petroviča namenila poseben čas ljudem, ki bodo pripravljeni povedati, pisati, telefonirati ali kako drugače sporočiti, če vedo kaj več o grobiščih in kaj novega.

◉ Podatki, ki jih slišijo Kočevci, so različni, vsak dan pa izvedo kaj novega. Zadnji transport iz Vetrinja naj bi šel 31. maja in takrat naj bi tudi začeli polniti brezna s trupli. Štiri grobišča so po doslej znanih govoricah med Trnovcem in Starimi Žagami, pri Rajhenavskem Rogu je tudi grobišče, in grobišča naj bi bila še: Beli Studenec, več brezen v Kočevskem Rogu, Mozeljsko polje, Mozeljske jame, Mačkovec, Staro Brezje, Divje jame, Mrzlo polje pod Štalcerskim hribom, reka Rinža, Golobja jama, dve brezni pri Megleni jami v kočevski občini. Blizu pa sta v novomeški občini dokazani dve grobišči: dvojno brezno pri Cink križu in jama v Rugarskih klancih. Grobišča so menda tudi pod Travno goro, pri Novi Štifti in Sodražici.

Mrliče so prekrivali s skalami, kamni, brezna so minirali in tudi betonirali. Trdijo, da s pol metra in še debelejšo plastjo betona. Trupla pa so povzročila nekakšno grozljivo »kipenje«, da so se te plasti skal, betona lomile, dvigovale, končno pa, ko so trupla razpadla, se je vse začelo ugrezati. Pojavljati so se začele kosti in leta 1963 so po ukazu tedanjih oblastnikov Kočevskega Roga in Slovenije vsa brezna, kjer so bila grobišča, ponovno minirali in prekrivali. Sledovi tedanjega miniranja so še sedaj vidijo na lubju smrek blizu grobišč. Eden starejših gozdarjev ve povedati, da je bil pri eni jami pod Macesnovo gorico še leta 1960 na planem cel okostnjak.

Mitja Ferenc z Zavoda RS za varstvo naravne in kulturne dediščine pa opozarja na previdnost. »Niso vsa grobišča in vsak skelet v Rogu posledica povojne tragedije. Vedeti je treba, da je šla skozi Rog italijanska ofenziva, da so se tu bili hudi boji, da je šla skozi Rog nemška ofenziva, da so se tu umikale nemške čete in da je tu ogromno grobov: partizanskih, nemških, italijanskih, domobranskih in še kakšnih. Ljudem je treba povedati resnico in pokazati, kaj je kje res bilo,« meni Mitja Ferenc.

Ive Stanič iz kočevskega Demosa opozarja na eno od jam, pred katero so pred dnevi postavili velik lesen križ. »Kočevski jamarji so tu raziskali jamo in niso našli ničesar, ker je na dnu jezerce, pa tudi ni verjetno, da bi bilo na dnu kaj takšnega kot grobišče. Ljudem pa se zdi, da je brezno grobišče, ker se zdi zlovešče,« pravi Stanič. Ljudje stikajo in marsikdaj ne spoštujejo pokojnih. »Vem, da je bila še pred letom dni tu v breznu lobanja, ki je sedaj ni več. Kdo jo je odnesel? Do pokojnih je treba le čutiti nekaj pietete,« opozarja poznavalec kočevskih gozdov, gozdar Anton Starc iz kočevskega GG-Rog.

Član kočevskega izvršnega sveta Miro Ferlin opozarja, da so poleg že vseh naštetih grobov v Kočevskem Rogu tudi grobovi tistih iz dachavskih procesov, pa grobovi usmrčenih plavogardistov itd. Vse to kaže, da je Kočevski Rog največje slovensko pokopališče, na katerem počivajo Slovenci različnih vojsk, strank in barv, pa tudi mnogi iz vrst drugih jugoslovanskih narodov in mnogi pripadniki osvajalnih vojsk. Kdo ve, ali se v temnih nočeh še zmeraj prepirajo in spopadajo?

MILOVAN DIMITRIĆ

NEKJE V GLUHEM ROGU – Ljudje, ki nikoli niso dobili mrliških listov za svojimi sinovi ali očeti, kaj šele obvestila o kraju njihovega pokopa, blodijo po gozdovih za brezni in puščajo ob njih svoja znamenja. (Foto: M. D.)

NEMCI IN NJIHOVI GLASBENI TALENTI

Doma redko slišiš toliko pohval o svojih rojakih

Slovenski glasbeni pedagog opisuje svoje ugodne vtise z nemškega tekmovanja mladih glasbenikov – Priložnosti za širjenje slovenske kulture

ERLANGEN, 14. junija – Prisostvovati zahodnonemškemu zveznemu tekmovanju v Erlangnu in Nürnbergu pomeni doživeti en teden odlične glasbe, doživeti mladostno radoživost glasbenikov v starosti od deset do dvajset let, ki imajo za svoj razvoj skoraj neomejene možnosti, podprte tudi od zveznega ministrstva za mladino, družino, žene in zdravstvo. Ves čas imaš občutek, da vsem glasba resnično zelo veliko pomeni, in da to, da na zaključnem koncertu tekmovanja podeli priznanja in nagrade osebno ministrica omenjenega ministrstva, ni nobena izjema, ampak pravilo.

Predstavljajte si, da tekmovanje poteka v vseh dvoranah Cankarjevega doma in da se drži Cankarjevega doma še hotel I. kategorije z vsem udobjem. Zraven pa za organizacijo skrbi cel štab profesionalnih delavcev in delavk na čelu z dušo tega in drugih tekmovanj, vodjo zveznega urada »Juged musiziert« dr. Eckartom Rohlfsom. Niso zaman vsi govorniki poudarjali njegove zasluge, od županje mesta Erlangen do zvezne ministrice dr. Lehrove. Seveda stoji za vsem tem tudi vsakokratni pokrovitelj, predsednik ZRN Richard von Weizsäcker in »Nemški glasbeni svet«, katerega novi predsednik je prof. dr. Franz Müller-Heuser, predstojnik Visoke šole za glasbo v Kölnu. Ko naju je dr. Rohlfs seznanil, je takoj vprašal: »Iz Ljubljane ste? No. mi imamo pri nas Igorja Ozima, pa Primoža Novšaka, pa Gorjana Košuto (ki bo imel seminar julija v Viktringu pri Celovcu, hitro dodam), tudi Vinka Globokarja smo angažirali za nekaj ur tedensko. Vaš Slokar je bil pri nas, pa je odšel v Trossingen. Škoda, ker je zelo dober učitelj.« Predsednik nemškega glasbenega sveta me je vprašal, ali poznam dekana zagrebške glasbene akademije Igorja Gjadrova. O seveda, sem odgovoril, srečujemo se na vsakoletnem violinskem tekmovanju v Gradišču ob Soči v okviru Alpe-Adrija. Spominja se rovinjskih srečanj glasbenih akademij. Toplo mi je bilo pri duši. Toliko pohval o svojih rojakih redko slišiš doma. Za to moraš iti na tuje.

Ne glede na to, da imajo nemški učenci glasbe odlične pogoje za delo (instrument, nastopi, nagrade, dvorane), kajti večina teh mladih glasbenikov ima bodisi mater ali očeta glabenika, je naravnost neverjetno, koliko zelo mladih talentov imajo. Komaj enajstletni deček je na altovski kljunasti flavti s kolegi na zaključnem koncertu v Erlangnu perfektno odigral Telemannovo sonato za kljunasto flavto, violino in klavir. Prave ovacije in mladostno žvižganje mladine se je razlegalo po nastopu 16-letnega nemškega korejca In-Kun Parka, ki je z neverjetno lahkoto bleščeče odigral Debussyjev »Ognjemet«. Odličnih izvedb je kar mrgolelo.

K dobri organizaciji sodijo tudi številna različna prizorišča. Tekmovanje za najboljšo izvedbo klasične klavirske sonate je potekalo v skoraj 500 let stari baročni mestni dvorani v Nürnbergu. Osem mladih pianistov v starosti od 15 do 20 let (med njimi eno dekle) je odigralo šest Beethovnovih in dve Haydnovi sonati in vsakokrat navdušilo polno dvorano. Na poti na koncert v znamenito cerkev Sv. Lovrenca zaslišim na cesti poznamo melodijo Debussyjevega »Zamorčka«. Ko se približam, zagledam trio saksofonistov, ki navdušeno igrajo priljubljeno skladbo. Pred sámo cerkvijo igra pihalni kvintet, fotografiram jih. Zraven stoji tabla – »Jugend musiziert spielt für euch« Igramo za vas. Pripravlja se k dežju, toda dekleta in fantje vztrajajo.

Na okrogli mizi v hotelu Transmar v Erlangnu se nas je zbralo okoli 25 predstavnikov glasbenih ustanov, šol in društev, večinoma iz obeh Nemčij in iz osmih evropskih držav. Vsak na kratko predstavi svojo organizacijo in obvesti pristne o dosedanjem sodelovanju. Naše slovensko-nemško sodelovanje je bilo v zadnjih dveh letih res plodno.

Najbolje pa navežeš stike seveda v neformalnih pogovorih. Direktorju angleškega festivala »Music for Youth« sem daroval Bizjak-Škuljevo knjigo »Orgle na Slovenskem«. Opozoril sem ga na orgle v Cankarjevem domu in ga povabil, da se čez dve leti tudi Angleži udeleže našega 2. evropskega orgelskega tekmovanja v Ljubljani. Udeleženci iz drugih dežel so to našo knjigo že ob drugih priložnostih prejeli. Romunskima delegatoma, ki sta se prvič udeležila takega tekmovanja, sem bil zemljepisno najbližji sosed, zato sta me vsak dan vedno znova poiskala. Eden od njiju, skladatelj, mi je dal svojo sodobno skladbo za flavto, oboo in fagot z željo, da jo pri nas izvedemo in da jih povežem z našim Društvom slovenskih skladateljev Zakaj pa ne? Čim več prijateljev imamo po svetu, bolje je. Oddolžil sem se jim s kaseto orgelskega tekmovanja. Direktor inštituta »V. Bellini« iz Caltanissette na Siciliji me je povabil na mednarodno tekmovanje komornih ansamblov decembra letos. Nemci so nas založili s kopico prospektov za razne seminarje in tečaje. Kdo bo obdelal vsa ta vabila doma, se bomo mogli odzvati vsaj polovici vabil? Bomo končno tudi pri nas profesionalizirali mednarodno glasbeno vzgojno sodelovanje?

LOVRO SODJA

PRED 50 LETI

Medved je požrl Baltik

V tednu od 15. do 21. junija je že v nedeljo, 17. junija, svet vznemirila novica, da so tri baltiške države postale sovjetske socialistične republike, formalno sicer še samostojne, a pod nadzorstvom sovjetskih čet, ki so preplavile celotno ozemlje treh držav. Četam so bili za petami enkavedejevci pod poveljstvom Višinskega in Ždanova ter estonski, litovski in latvijski komunisti, v Moskvi izšolani ter pripravljeni za prevzem oblasti. Slednje so opravili hitro in poznavalsko ter (na videz) brez prelivanja krvi. Dober mesec kasneje, prve dni avgusta, ***so bile vse tri sovjetske republike na lastno željo sprejete v »varno naročje skrbne matere Sovjetske zveze«.***

Že v septembru in oktobru leto poprej so vse baltiške države postale odvisne od Sovjetske zveze, ki je po sklenitvi pakta s Hitlerjem, dobila proste roke na Baltiku. Hitler je bil tako velikodušen, da je celo Litvo prepustil Stalinu, čeprav je bil že podpisan sporazum z Litvo, naj jo okupira nemška vojska in zavaruje pred Rusi. ***Hitler je tudi takoj ukazal izselitev vseh Nemcev (okrog milijona) iz treh baltiških držav.*** *Ta izselitev je bila opravljena do konca maja 1940.*

Hitler je bil prepričan, da si Rusi baltiških držav ne bodo priključili in se bodo zadovoljili le z oporišči za svoje čete. Ko so Rusi vendarle zasedli Baltik, se je Hitler jezil in je v Moskvo poslal Ribbentropa, ki je protestiral. A so ga Rusi pomirili z obljubami novih dobav nafte, ki je bila Nemcem prav takrat zelo potrebna, saj so jo oklepne divizije na veliko trošile med dirko proti francoskemu jugu.

Velika Britanija ni protestirala v Moskvi zaradi likvidacije baltiških držav. Churchill je zapisal v svoj dnevnik, da ***»sedaj sledi divjaška likvidacija vseh antikomunističnih in antiruskih elementov v teh državah.«*** *Ni se motil. Že v nekaj dneh so zaprli in odpeljali v Sovjetsko zvezo vse buržoazne politike, visoke častnike in mnoge izobražence. Večina se ni nikoli vrnila v domovino. Nekaj mesecev kasneje so se Rusi lotili sistematičnega odstranjevanja vseh učiteljev, ki so bili »okuženi z nacionalizmom« ter zlasti vseh duhovnikov.* ***Oblast v državah je nominalno prevzela peščica domačih komunistov, gospodarili pa so ruski »svetovalci«.*** *Prav neverjetno se sliši, da je bilo protestov po svetu zelo malo. Evropa je bila še pod vtisom nemške zmage nad Francijo in krčevitega boja Velike Britanije za svoj obstoj. V senci teh velikih dogodkov je Moskva »v miru« speljala priključitev Baltika. Komentator londonskega Timesa je ob tem zapisal:* ***»Ni lepo, kar je ruski medved storil na Baltiku, toda sedaj moramo vsa ta dejanja gledati s stališča ali koristijo ali škodujejo Nemčiji s katero smo v vojni na življenje in smrt. Vsekakor ruska poteza na Baltiku ni v korist Nemčije, zato jo moramo odobravati, pa naj baltiški narodi zamerijo ali ne!«***

V trenutku kakršen je bil pred pol stoletja, baltiški narodi niso mogli računati na nikakršno podporo in predvsem na nikakršno učinkovito vojaško pomoč. Nemčija, Finska in Švedska so sprejele nekaj stotin beguncev, katerim je uspelo zbežati čez mejo in morje že v trenutku, ko so ruske čete korakale proti prestolnicam.

Danes smo priča baltiškim dogodkom, ki so posledica vsega, kar se je zgodilo pred natanko petdesetimi leti...

Istega dne, v ponedeljek 18. junija 1940, ko so časopisi na prvih straneh objavili vesti o baltiški tragediji, kakor jo je imenovalo ljubljansko Jutro, smo prebrali tudi, da je ***maršal Petain prosil Nemce za premirje.*** *Istega dne je* ***De Gaulle v Londonu ustanovil »Nacionalni odbor svobodnih Francozov.«*** *Istega dne so stotine nemških bombnikov silovito bombardirale, od jutra do večera, britansko grofijo Essex. Naslednjega dne so jim Britanci »žogo« vrnili: silovito so bombardirali Bremen in Hamburg.* ***Začela se je bitka za Anglijo!***

Izbral: DRAGO KRALJ

ŠRI LANKA, SOLZA V INDIJSKEM OCEANU (4)

Obrazi tropskega turizma

V hotel Teh Citadel, prvorazredni objekt in najboljšo hotelsko hišo v Kandyju, smo pripotovali proti večeru in ker je v Šrilanki v boljših hotelih taka navada, so nas povabili na kozarec osvežilne pijače. Sedli smo v aperitiv bar, pili mangov sok, si pritiskali hladen kozarec na čelo in se šele potem začeli zavedati okolice.

Iz prostora, v katerem smo sedeli, se gre po nekaj stopnicah na hotelsko teraso in spet po nekaj stopnicah do bazena, okoli katerega je travnik z negovano angleško travo. Le lučaj za hotelsko ograda se začne divjina: najprej nekakšno nizko rastlinje, nato široka Mahaweli Ganga, rumeno rjava reka, in za njo tropski pragozd kot iz risanke. Isti pogled je iz hotelske sobe, velikega prostora, do zadnjega kotička čistega, z vsem, kar sodi v hotel take kategorije.

V turistični industriji Šrilanke so zaposleni, kot je videti, sami prijazni ljudje, v gostinstvu pa najpogosteje lepa in lepo urejena dekleta brez enega samega madeža na delovni obleki. Ko vprašam našega vodnika Barneya, ali so v državi vsa dekleta tako lepa, pravi: »Konkurenca je močna, sir, in zaposlitev lahko dobijo le najsposobnejši, ki morajo biti poleg tega tudi prikupni, medtem ko se prijaznost razume sáma po sebi.

Predsednik Celjonske turistične uprave Prema Ferando, sivolas redkobeseden mož, pravi, da letos pričakujejo na otoku do 400.000 turistov, ki bodo obogatili državo in njene prebivalce za kakšnih 200 milijonov dolarjev. Pohvalil se je, da so letos prvič tiskali prospekte tudi v japonščini, prihodnje leto pa jih bodo najverjetneje še v srbohrvaščini, kot je dejal, zaradi česar se je Branku Čeroviću, predsedniku Yugotoursa, obraz razlezel v zadovoljen nasmešek: on je bil tisti, ki si je pred nekaj leti »izmislil« Šrilanko za Jugoslovane in pripeljal tja toliko gostov, da bomo nemara kmalu lahko brali šrilanške prospekte tudi Slovenci malone v domačem jeziku.

Veliko bolj zadržan je bil S. Thondaman, tamkajšnji minister za turizem in kmetijski razvoj, eden redkih (ali pa morda celo edini) Tamilec v vladi, ki je zelo splošne odgovore na nekatera naša vprašanja prepustil svojemu svetovalcu.

Načelno vlada in turistična zveza podpirata turizem, ki pa živi od sposobnih podjetnikov. Skoraj vsi večji hoteli so zgrajeni večidel ali izključno s tujim kapitalom, od ameriškega in angleškega do švedskega, avstrijskega in francoskega in jih vodijo sposobni podjetniki, ki zahtevajo od svojih delavcev za normalno plačo najresnejše delo.

Receptor v hotelu Mount Lavinia v istoimenskem kraju južno od Colomba in ob obali Indijskega oceana (uradno!) menja denar ob vsaki uri, podnevi in ponoči, mlad mož ob njem pova bi k mizici vsakogar, ki želi kakšno podrobnejšo informacijo, livriran vratar si ne privošči niti minutke odmora med delovnim časom.

S turizmom se vsaj občasno ukvarjajo tudi nekateri domačini, ki so sicer zapisani drugim poklicem (ali pa nobenemu).

V Colombu sta na robu mesta in nedaleč od živalskega vrta dva budistična templja, do katerih pripelje prašna cesta. Vrata na dvorišče so bila odklenjena, pritisnil sem na kljuko, stopil na vrt – in imel že naslednji trenutek spremljevalca, starejšega možička, ki je takoj začel tožiti o svojem bednem življenju – in stegovati roko. Umaknil se je, ko je prišel menih, mi razkazal zunanjost samostana, me peljal v notranjost in po ogledu vprašal, ali sem žejen in ali mi lahko ponudi kokosovo mleko. Vroče je bilo, prinesel je rumenkasto oranžen oreh, mu odbil vrh, vtaknil v lupino plastično cevčico in mi vse skupaj ponudil. Nič ni odklanjal denarja, ki sem ga bil namenil samostanu, ker je pač takšna navada, pač pa je prinesel knjigo, kamor sem se vpisal in napisal vsoto, poleg tega pa mi je dal še nekakšno potrdilo. In takšen red je v vseh samostanih v deželi.

Druge vrste turistični delavci v Šrilanki te, samotnega popotnika, nagovorijo na cesti, se ti ponudijo v pomoč, so ti pripravljeni pokazati marsikaj, kar ne piše v vodniku in prospektih, sprva nezaupljivi turist se da voditi, šele pozneje pa ugotovi, da se temu naključnemu vodniku sploh ne mudi in da bo – kar se potem tudi zgodi – ob koncu vodenja zahteval plačilo. Zato so v vseh večih hotelih velika opozorila, naj se gostje izogibajo takih vodnikov. Vendar so tako prijazni, da se moraš kot turist zaplesti v pogovor, potem si pa pečen.

V Šrilanki so prijazni prav vsi, ki se ukvarjajo s turizmom.

MARJAN RAZTRESEN

ITALIA'90 DELO finale

MOJA POT V POLITIKO (3)

Gospod G. in Jovanka

»Alkohol ali politika, oboje ne gre!« mi je dejal star, resen zdravnik, »takega, kot si zdaj ti, niti pri Alkosu ne bi marali.«

Morda je bil to trenutek največjega odkritja pri zdravljenju pijancev in upam, da so ga že prenesli v prakso. Kako preprosto! Vcepiti revežem politične ambicije, nato pa jih postaviti pred dejstvo, in nehali se bodo nalivati. Pri meni je tako vžgalo, da izpljunem tudi bonbon, samo če diši po likerju.

Misel mi je jasna, spomin spet čist. Analiziram in primerjam povzpetniške poti davnih mogočnikov Aleksandra, Napoleona, Mussolinija, Ivana Groznega. Vendar nihče ne ustreza mojim težnjam. Misel se mi vse pogosteje vrača v dosje gospoda G., ki je bil med vsemi sodobnimi ali bližnje preteklimi povzpetniki najspretnejši. Je znal obljubit, intrigirat, lagat, mahat z repkom, če je bilo treba, če rečem (nekoliko) po Prešernu.

Gospod G. je začel svojo kariero kot navaden vodovodni inštalater v večjem gradbenem podjetju. Z intrigicami se je kmalu prebil naprej, saj je šefom hodil ovajat, kaj je kateri od kolegov grdo govoril o njih. Če ni ničesar slišal, si je izmislil. Sodelavcem, ki so hodili strankam popravljat pipe, je dajal napačne naslove, da so tavali okrog vsi zbegani, naročniki pa so preklinjali po telefonu, zakaj nihče ne pride popravit njihovih pip. Sodu je izbilo dno, ko je gospod G. na neki novogradnji uredil, da je iz električnih vtičnic tekla voda, pipe pa so tresle kot sto hudičev. Ker je tega spretno okrivil svoje sodelavce, ga je generalni postavil za šefa vseh inštalaterjev. Na lepem se je razvedelo, da gospod G. popravlja pipe pri sami Jovanki. Ves direktorij se je kar slinil pred gospodom G., saj Jovanka ni bila kar tako. Bo rekel kako dobro besedo. V trenutku je bil razrešen vseh dolžnosti, postal je direktor za popravljanje puščajočih pip samo pri Jovanki in samo njej na voljo. Vsi šefi so se trudili, kdo ga bo predstavil kam čim više in tako je gospod G. postal domač v ministrskih krogih. Nihče pa ni vedel, da je gospa Jovanka žena kleparja Poldeta, ki se je z njo poročil »na mus«, ko je bil v Srbiji pri vojakih.

Ko so odžagali pravo Jovanko, je gospod G. hudo švical, zgodilo pa se mu ni nič, saj je že preveč vedel o gospodih zgoraj. Ostal je na starem mestu, le take evforije okrog njega ni bilo več. Po mili volji je lahko fušal, le oblasti ni imel več. To pa je bilo tisto, kar ga je žrlo, zato si jo je hotel tako ali drugače spet pridobiti. Klasično ritolizništvo mu je spet prišlo prav. Ker pa se je ob tem igral tudi z ognjem, ga to ni stalo ne le kariere, ampak skoraj tudi življenje.

Eksplozija, ki je odjeknila, je bila strahotna. Ljubljančani so mislili, da je razneslo nuklearko v Krškem, časopisje je poročalo o miniranju v Kočevski Reki. Kljub temu, da so angažirali vse gasilce in del ameriške obalne straže, od funkcionarja L., s katerim je bil takrat gospod G. v nečednem ritolizniškem razmerju, niso našli niti koščka. Gospod G. je bil tako opečen, da so se dohtarji na urgenci kar križali. Ker pa je hudič ponavadi trdoživ, se je na žalost mnogih po dolgem času zlizal. Celo potrdilo je dobil in s tem alibi, da je v trenutku, ko je popravljal strelovod, vanj treščilo.

Potem sem za dolgo izgubil vsak glas o njem. Pred kratkim pa mi je neki znanec povedal, da ga je že nekajkrat videl, kako se diskretno smuka v krogih, ki so blizu vlade in sprašuje, če kateremu od gospodov ministrov kaj kaplja in curlja. Iz pip v kuhinji in kopalnici, se razume. Da je iz malomarnosti povzročil tako nesrečo in inštaliral pri Jovanki (zdaj se ve, kateri), so ljudje že pozabili.

Jaz pa upam in verjamem, da bo nove gospode ministre, med katerimi je kar nekaj vernih ljudi, obvaroval pred gospodom G. sam ljubi Bog.

JANEZ ŽRNEC

RODOVITNOST BREZ PRIMERE – V Kandyju na Šrilanki je zrasel velikanski fikus, ki bi skoraj lahko pokril nogometno igrišče. (Foto: M. R.)

Anekdota za danes

Na današnji dan leta 1843 se je rodil norveški skladatelj, pianist in dirigent Edvard Hagerup Grieg, mojster norveške nacionalne šole (umrl 1907.).

Griegu se je nekoč na pariški ulici pripetila manjša nezgoda. Nepreviden šofer ga je z avtomobilom zadel od strani in ga lahko poškodoval. H Griegu je pristopil policaj in ga vprašal:

»Ali ste si morda zapomnili številko avtomobila?«

»To ne,« je odgovoril glasbenik, »spominjam pa se, da se je hupa oglašala v a-molu.«

DANES ➔ DELO plus

VODORAVNO: 1. angleški filozof in začetnik klasične politične ekonomije (Adam, 1723–1790), 6. napev (francosko), 9. korund za brušenje in glajenje, 10. klada za sekanje drv, 13. najboljša šolska ocena, 14. glavno mesto Iraka ob Tigrisu, 15. zadnje predivo, pazderje, 16. ansambel iz treh glasbenikov, 17. začetnici ruskega skladatelja Rahmaninova, 18. egipčanski sončni bog (daljša oblika), 19. nemška reka, desni pritok Mozele, 20. pozdrav starih Rimljanov, 21. začetnici slovenskega slikarja in grafika zgodnje konstruktivistične, kasneje kubistične smeri Černigoja, 22. peneče se vino, 23. velik ogenj, 24. posladek po obedu, 26. skrb, 27. pravoslavna sveta podoba, 28. visok cerkveni dostojanstvenik, 29. znamenita pesnitev češkega pesnika Mached, 30. francoski slikar in grafik (Hilaire Germain Edgar, 1834–1917, »Baletka v modrem«).

NAVPIČNO: 1. češki dirigent (Vaclav), 2. krona orientalskih visokih svečenikov in vladarjev, 3. prebivalke evropske otočne države, 4. tuje žensko ime, 5. začetnici nemškega pisatelja, avtorja romanov z zdravniško tematiko Kadesa, 6. največja zvezda v ozvezdju Orla, 7. tuje moško ime, 8. klub nogometne I. lige, 9. otočje v Egejskem morju, 11. svetovnoznano mesto z igralnicami v ameriški zvezni državi Nevada, 12. naslovljenec, 14. bližnji sorodnik, 16. glasbena mera za ritem, 19. nekdanja sultanova palača s haremom, 20. španski teniški igralec (Francesco), 22. francoska reka, ki se pri Le Havru izliva v Rokavski preliv (naša oblika), 23. spor, prepir, 25. največja sladkovodna riba, 26. srbska ogovorna beseda, 28. kratica za Planinsko društvo. (E. K.)

Rešitev prejšnje križanke

VODORAVNO: 1. slamica, 7. stres, 12. Avrora, 13. Kleist, 14. Rogla, 15. Aro, 16. oma, 17. Avon, 18. Prean, 20. ar, 21. naslednik, 24. oč, 26. Raisa, 27. alod, 30. mrk, 32. avt, 33. gnoma, 34. strela, 36. nasvet, 37. Katra, 38. kotanja.

DELO plus

— VRTIMO GLOBUS — VRTIMO GLOBUS — VRTIMO GLOBUS — VRTIMO GLO

■ *Brezupno početje*

Dvajsetletna Mary Xinh Nguyen, študentka političnih ved na univerzi v Bostonu, išče svojega očeta. Sodi med 19.000 tako imenovanih Amerazijcev, otrok, ki so se rodili iz zvez med ameriškimi vojaki in Vietnamkami v času vietnamske vojne. Letos naj bi na podlagi zakona, ki je šele pred kratkim začel veljati, v ZDA prišlo 15.000 Amerazijcev skupaj s svojimi sorodniki, da bi si poiskali očete. Zaradi jezikovnih pregrad in zaradi negotovih podatkov o očetih je to skoraj brezupno početje. Nguyen je v ZDA že 15 let in ves čas išče očeta, vrhu tega pa je že nekaj časa po celi državi znana kot fotomodel. Za domnevne skrivalnice svojega očeta ima razlago: »Vietnam je bil travmatična izkušnja, zato lahko razumem, da me po vseh teh letih oče noče videti, čeprav sem zaradi tega zelo žalostna.«

■ *Pomoč za staro gledališče*

Intendant Kraljevega gledališča v Richmondu v angleški grofiji Severni Yorkshire namerava vse kraje na svetu, ki nosijo ime Richmond, pozvati, naj mesto finančno podprejo pri vzdrževanju svojega majhnega gledališča. Upa, da bo s svojo akcijo zbral 250.000 funtov, ki bi jih potem naložili v donosne posle. Tako bi imeli stalen vir dohodkov za vzdrževanje gledališča. Richmond ima v svetu vsega skupaj 57 soimenjakov, skoraj polovica jih je v ZDA, drugi pa so v Avstraliji, Novi Zelandiji in v Južni Afriki. Leta 1788 zgrajeni Georgian Theatre Royal je drugo najstarejše gledališče v Veliki Britaniji. Leta 1963 so ga po 120-letnem premoru spet odprli. Ima 231 sedežev in je dobro obiskano, vendar s prodajo vstopnic pokrijejo le polovico stroškov.

■ *Kiti so že skoraj povsem iztrebljeni*

Znana je biblijska zgodba o preroku Joni, ki ga je kit požrl, nato pa spet izpljunil. Drugače kot v mitološki zgodbi pa v resničnosti kiti ne ogrožajo človeštva, ampak bo človek zdaj zdaj njih iztrebil. Mednarodna komisija za kitolov (IWC) se bo prihodnji mesec zbrala na rednem letnem srečanju, zato so znanstveniki pohiteli s poročilom, da je v vodovju ob Antarktiki le še 500 sinjih kitov. Pred desetimi leti jih je bilo še 10.000, pred tremi leti pa le še dva do tri tisoč. Sinji kiti, ki so povprečno dolgi okoli 30 metrov, so največja bitja na Zemlji. Od leta 1966 so zaščiteni. Ko so jih ob začetku stoletja iz komercialnih razlogov začeli loviti, jih je bilo okoli 250.000. Biologinja Petra Deimer, predsednica združenja za varstvo morskih sesalcev, ki je te podatke sporočila, pravi, da ima te na vesti industrija s svojim pohlepom po cenenem olju in mesu.

Podobno je tudi s hrbtoplutimi kiti, ki so zaščiteni od leta 1975. Na južni zemeljski polobli jih je bilo v začetku stoletja 500.000, pred desetimi leti jih je bilo 100.000, zdaj pa jih je le še 2000. Zelo malo je ostalo tudi kitov grbavcev. Ocenjujejo, da jih je od kakih 100.000 preživelo le še 4000. Ti podatki temeljijo na opazovanjih, ki so jih v petih letih opravili na območju Antarktike. Pritlikavih kitov lovci še niso čisto iztrebili, saj jih je še okoli 500.000, vendar tudi njim grozi uničenje. Japonci jih nameravajo v prihodnje vsako leto pobiti 800 – menda v znanstvene namene.

■ *Postrežba v slogu*

V Pragi je bila pred kratkim tiskovna konferenca, na kateri so predstavili nove erotične in pornografske časopise in revije, ki bodo začeli izhajati na Češkem in Slovaškem. Prisotnim novinarjem so s šampanjcem postregla dekleta »zgoraj brez«. (Telefoto: Reuter)

■ *Veliko zanimanje za van Goghovo razstavo*

Za veliko retrospektivno razstavo van Goghovih del ob stoletnici njegove smrti, ki so jo odprli 30. marca, so po navedbah van Goghovega sklada prodali že milijon vstopnic. Razstava je razdeljena na dva dela: v van Goghovem muzeju v Amsterdamu so razstavljene slike, v Kröller-Müllerjevem v Otterloju pa risbe in grafike. Organizatorji so se velikemu navalu izognili tako, da so večino vstopnic prodali v predprodaji. Šestdeset odstotkov obiskovalcev je bilo iz tujine.

■ *Njihove napake pokriva zemlja*

Na posvetovanju z naslovom Zdravnik in žrtev, ki je bilo pred kratkim v Parizu in ki so mu prisostvovali predstavniki 120 združenj za varstvo žrtev terorizma, kriminala in nesreč ter pravniki in zdravniki, so sporočili podatek, da francoski zdravniki vsako leto zagrešijo okoli 10.000 napak, kar je povprečno 28 terapijskih napak na dan. Napake zdravnikov pa niso zastonj. Francosko zdravstvo stanejo 600 milijonov frankov na leto (110 milijonov dolarjev).

■ *Karateisti bodo varovali estonske politike pred agenti KGB*

Poluradna estonska tiskovna agencija je sporočila, da bo neki estonski karatejski klub vzgojil telesne stražarje za člane estonske vlade. Vodilni politiki baltske republike upajo, da jih bodo učinkovito branili pred možnimi napadi sovjetske tajne službe KGB. Telesni stražarji naj bi po besedah predsednika karatejskega kluba Jaanusa Rahumagija imeli visokošolsko izobrazbo, govorili naj bi več jezikov, bili pa naj bi tudi hladnokrvni in naj bi hitro reagirali. Kandidate bodo poslali tudi na prakso v tujino. Rahumagi upa, da se bodo po vsem tem sposobni postaviti po robu tudi specialnim komandosom KGB-ja.

DELO plus

15. junij

__Trojo__ poznamo predvsem iz Homerjevega epa Iliada. Ep opeva Trojansko vojno, njena resnična zgodovinska osnova pa je vojna v letih 1350–1100 pr. n. št., ki je bila samo epizoda iz boja med Grki in starejšimi prebivalci Male Azije. Zgodovinsko dejstvo je le, da so Grki takratno Trojo res osvojili in porušili. Homer je popisal trojansko vojno tako realistično, da so mu ljudje tisočletja verjeli, sporen je bil samo kraj, kjer naj bi ležala. Aleksander Veliki, Julij Cezar in drugi veliki možje antike so bili prepričani, da je to grič Hisarlik, v 19. stoletju pa so jo postavljali v Ballidagh.

Nemški trgovec Heinrich Schliemann, navdušen amaterski arheolog in ljubitelj Homerja, si je ogledal oba kraja in se z neverjetno gotovostjo odloči za Hisarlik. Aprila 1870 je začel kopati na griču in kmalu naletel na ostanke dvorca in obzidja. Dosledno se je držal Homerjevih besed, njegovo delo pa je temeljilo na dveh Homerjevih trditvah: da je Atenino svetišče stalo najvišje v mestu, Priamova trdnjava pa najnižje. Skozi grič je torej izkopal širok jarek in uničil vse, na kar je spotoma naletel. Ob mrzličnem iskanju je nazadnje spregledal Trojo, ki jo je iskal, in odkril mesto, ki je bilo veliko starejše od tistega, ki ga je Homer opeval. Schliemann se tega ni zavedal, navdušenje ga je gnalo naprej, kopal je, opisoval najdbe in se vtrajno prepiral z okoliškimi kmeti, ki so se razburjali zaradi razkopane zemlje, oblastmi, ki so ga ovirale pri delu in arheologi strokovnjaki, ki mu niso verjeli. Z leti pa je njegova arheološka vnema začela popuščati in samo »čudež« (kakor se je sam izrazil) ga je zopet spodbudil. Dne 15. junija 1873, torej v letu, ko je naletel na nova obzidja, žrtveni oltar in palačo, o kateri je mislil, da je kraljevi dvorec, je našel nekaj, kar ga je naredilo slavnega: ***Priamov zaklad!*** *(Priam je bil po Homerju zadnji kralj Troje, ki se je po padcu mesta zatekel k Zeusovemu oltarju, kjer ga je Neoptolemos ubil). Našel je zlat in srebrn nakit, dragulje in zlato posodo, stvari, ki so tudi največje dvomljivce prepričale, da je Homerjeva Troja res obstajala (danes vemo, da je zaklad nastal vsaj 1000 let pred časom, ki ga opeva Homer). Schliemann je postal cenjen arheolog, ki si je lahko privoščil zadoščenje: na kraju izkopavanj je priredil konferenco, in povabil nanjo najbolj znane arheologe svojega časa.*

Dogodki na današnji dan

- ***1215*** *Angleško plemstvo in duhovščina sta prisilila Janeza brez dežele, da je s svojim pečatom potrdi* ***Magno charto libertatum,*** *najpomembnejši staroangleški temeljni zakon.*
- ***1667*** *Prvič je bila dokazano izvedena* ***transfuzija krvi.***
- ***1593*** *Rodil se je francoski slikar* ***Nicolas Poussin*** *(umrl leta 1665), utemeljitelj heroične krajine.*
- ***1843*** *Rodil se je norveški skladatelj* ***Edvard Grieg*** *(umrl leta 1907), »romantik s severa«.*
- ***1867*** *Rodil se je slovenski slikar* ***Ivan Grohar*** *(umrl leta 1911), pomemben predstavnik našega impresionizma.*
- ***1903*** *Rodila se je slovenska pesnica* ***Vida Taufer*** *(umrla leta 1966).*

DNEVNA OBVESTILA

CANKARJEV DOM

glasba

Petek, 15. junija, ob 20. uri: KONCERT SIMFONIKOV RTV LJUBLJANA, zeleni abonma, dirigent **Marko Munih,** solist **Mihail Hanonovič Gantvarg,** violina. Program: Z. Ciglič – Tri simfonične skice; J. Sibelius – Koncert za violino in orkester v d-molu op. 47; G. Th. Holst – Planeti. (Gallusova dvorana, 100, 80, 60).

Do petka, 15. junija, sprejema Glasbeni oddelek CD prijave za MEDNARODNO ORGELSKO ŠOLO, ki bo **od 15. do 25. julija** pod vodstovm **prof. Gerharda Weinbergerja. Avdicija bo 15. julija ob 10. uri** v Gallusovi dvorani.

JOHN McLAUGHLIN TRIO

koncert jazza

četrtek, 21. junija, ob 20.30 John McLaughlin – kitara, **Trilok Gurtu** – tolkala in **Kai Eckhardt-Karpeh** – bas.

John McLaughlin, eden najbolj vsestranskih in vplivnih kitaristov, znan kot izjemen solist, vodja skupin in skladatelj, bo nastopil v triu, ki ga je ustanovil leta 1988. Na tolkalih se nam bo predstavil TRILOK GURTU, po rodu Indijec, na bas kitari pa KAI ECKHARDT-KARPEH. John McLaughlin Trio je na turnejah po Evropi in v ZDA prejel najvišje ocene kritikov in navdušen sprejem pri poslušalcih. (Gallusova dvorana, 100).

film

Ponedeljek, 18. junija, ob 17. uri: VSI PSI GREDO V NEBO (All Dogs Go to Heaven), **celovečerni animirani film za otroke,** režija **Don Bluth,** proizvodnja: Goldcrest, ZDA, 1989. (Kosovelova dvorana, 30).

gledalisce

Petek, 15. junija, ob 20.30 – B. Slade: OB LETU OSOREJ, komedija. Igrata: **Polona Vetrih in Ivo Ban.** (Štihova dvorana, razprodano!).

vpisovanje abonmajev

Vpisovanje zelenega abonmaja simfonikov RTV Ljubljana bo od 18. do 22. junija in od 25. do 29. junija, vsak dan od 9. do 12. ure in od 15. do 18. ure v prostorih Centra za informacije in prodajo vstopnic CD (pasaža Maksimarketa).

razstave

Do 15. junija: ZAKLADI FRANČIŠKANSKIH SAMOSTANOV BiH. (Galerija CD, 20, 10)

Do 16. junija: AKT V VZHODNOEVROPSKI FOTOGRAFIJI DANES. (sprejemna dvorana, 20, 10)

Do 25. junija: Fotografije GORANA MALIĆA. (mala fotogalerija)

informacije

Center za informacije in prodajo vstopnic CD (pasaža Maksimarketa) je odprt vsak delovni dan od 13. do 20. ure, ob sobotah od 9. do 12. ure in uro pred začetkom prireditev. Tel. 222-815.

Razstave v CD so odprte vsak dan od 12. do 20. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 15. do 18. ure.

KULTURNI DOM ŠPANSKI BORCI

V soboto, 16. 6., ob 19. uri: EVROPSKI PRIJATLEJSKI VEČER. Nastopa skupina »HORIZONTE« z Dunaja. Prodaja vstopnic uro pred koncertom. Cena 30,00 din.

GLEDALIŠČA

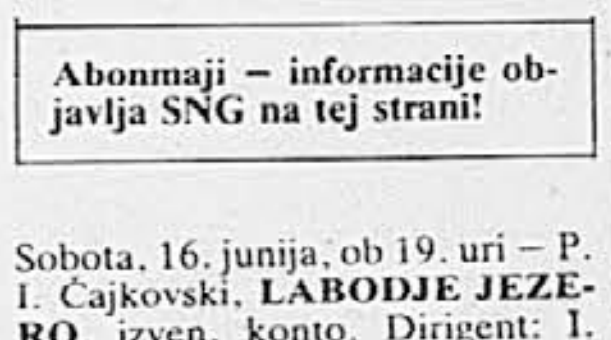
DRAMA SNG V LJUBLJANI

PETEK, 15. junija, ob 11. uri – G. Feydeau: DAMA IZ MAXIMA. Zaključena predstava za SŠ za trgovinsko dejavnost.

SOBOTA, 16. junija, ob 19.30 – G. Feydeau: DAMA IZ MAXIMA, za IZVEN (KONTO).

PONEDELJEK, 18. junija, ob 19.30 – I. S. Turgenjev: MESEC DNI NA KMETIH, za abonma ŠTUDENTSKI PRVI IN IZVEN (KONTO).

BLAGAJNA DRAME je odprta od 11. do 12. ure in od 18. ure do pričetka večerne predstave. Rezervacije po telefonu 221-511.

Abonmaji – informacije objavlja SNG na tej strani!

Sobota, 16. junija, ob 19. uri – P. I. Čajkovski, **LABODJE JEZERO,** izven, konto. Dirigent: I. Švara, plešejo: D. Sorin, I. Pasarić, A. Stevens, J. Kosjanik.

Petek, 22. junija, ob 20. uri – Carl Orff, **CARMINA BURANA,** predstava v okviru opernega poletja, izven, konto.

Gostovanje:

Vipava – sobota, 23. junija, ob 21. uri – G. Bizet: **CARMEN.** Blagajna je odprta vsak dan, razen nedelje, od 11. do 13. ure ter uro pred predstavo. Rezervacije in informacije od 10. do 11. ure po tel. 061/331-950. Dijaki in študenti imajo popust.

SLOVENSKO NARODNO S·N·G GLEDALIŠČE·LJUBLJANA 24.X. 1867

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA vas vabi, da v sezoni 1990/91 ostanete oziroma postanete abonent DRAME in OPERE IN BALETA. Junijski predvpis bo **do 16. junija** za dosedanje abonente in od **18. do 23. junija** za nove abonente. Vabimo tudi delovne organizacije, da svojim delavcem zagotovijo izkaznice KONTO.

Vpisna pisarna na Upravi SNG, Cankarjeva 11/I bo odprta vsak delavnik od 9. do 12. ure in od 15. do 18. ure, ob sobotah od 9. do 12. ure. Informacije po telefonu: (061) 210-336.

Slovensko Mladinsko Gledališče Ljubljana

ŠEHEREZADA

vzhodno-zahodna opera

TOREK, 19. junija, ob 19.30 – Ivo Svetina: ŠEHEREZADA (44), za IZVEN!

SREDA, 20. junija, ob 19.30 – Ivo Svetina : ŠEHEREZADA (45), za IZVEN!

REZERVACIJE VSTOPNIC vsak dan med 10. in 12. uro po telefonu 310-294, PRODAJA VSTOPNIC dve uri pred začetkom predstav pri blagajni SMG!

MGL
MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

PETEK, 15. junija, ob 19.30 – A. T. Linhart: TA VESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI, za abonma RED V in IZVEN.

PONEDELJEK, 18. junija, ob 19.30 – K. Mann: MEFISTO, za abonma ŠTUDENTSKI B in IZVEN.

TOREK, 19. junija, ob 19.30 – K. Mann: MEFISTO, za abonma ŠTUDENTSKI A in IZVEN. Vstopnice so v prodaji vsak dan od 10. do 12. ure in uro pred predstavo v Prodajno informacijskem centru – PIC MGL. Telefon 210-852. Vabljeni! Sponzorja MGL sta MEDNARODNO PODJETJE SLOVENIJALES in NEODVISNI DNEVNIK.

Krekov trg 2

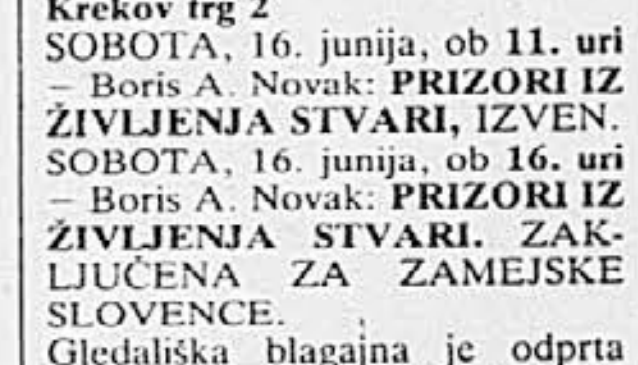
Vljudno vas vabimo, da ostanete in postanete abonent našega gledališča.

Za 70. jubilejno sezono smo pripravili:

Fran Milčinski Ježek: SRČEK DELA TIKA TAKA
Federico Garcia Lorca: DOM BERNARDE ALBE
Josip Jurčič: DESETI BRAT
Dušan Kovačević: BALKANSKI ŠPIJON
Rajko Ranfl: SPODNJE PERILO Z NAPAKO

Vpis abonmaja bo od 18. do 22. junija, od 10. do 12. in od 17. do 19. ure.

Informacije in rezervacije po telefonu 312-860.

Krekov trg 2

SOBOTA, 16. junija, ob **11. uri** – Boris A. Novak: **PRIZORI IZ ŽIVLJENJA STVARI,** IZVEN.

SOBOTA, 16. junija, ob **16. uri** – Boris A. Novak: **PRIZORI IZ ŽIVLJENJA STVARI.** ZAKLJUČENA ZA ZAMEJSKE SLOVENCE.

Gledališka blagajna je odprta v četrtek in petek od 11. do 12. in uro pred predstavo. Rezervacije in informacije ob istem času po telefonu 314-962.

GLEJ

LANCÔME

SOBOTA, 16. 6., ob 21. uri, nedelja, 17. 6., ob 21. uri: predstava LANCOME (pop variacije na A. Millerja in njegove čarovnice; gotovo in!) Režija: Tomaž Štrucl. Rezervacije po tel. 216-679 »Betontanc in Lankom sta edin res zanimiv predstav u Lublan letos« – D. Živadinov, takoj po premieri.

SNG MARIBOR SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA
PETEK, 15. junija, ob 21. uri – F. Wedekind: LULU. PREMIERA. V MINORITSKI CERKVI. (Ni za premierski abonma.)
DRAMA – MALI ODER
Ob 21. uri – D. Zlatar–Frey: KRI IN KOŠUTE. Razprodano.
DRAMA
SOBOTA, 16. junija, ob 21. uri – F. Wedekind: LULU. PREMIERA. V MINORITSKI CERKVI. (Ni za premierski abonma.)
NEDELJA, 17. junija, ob 21. uri – F. Wedekind: LULU. PREMIERA. V MINORITSKI CERKVI. (Ni za premierski abonma.)
DRAMA – MALI ODER
Ob 21. uri – D. Zlatar–Frey: KRI IN KOŠUTE. Razprodano.
KAZINSKA DVORANA
Ob 19.30: KONCERT MEŠANEGA MLADINSKEGA PEVSKEGA ZBORA OSTALGAU GIMNAZIJE MARKTOBERDORF, BAVARSKA – GOSTUJE GIMNAZIJA MILOŠ ZIDANŠEK.

Drama SNG Maribor predstavlja Frank Wedeking:

LULU

Demoni v znova oživljeni Minoritski cerkvi na Lentu so priklicali Lulu. Božansko in peklensko. Morilko in žrtev. Ekstatični boj za preživetje v absolutnem principu minevanja. Od tod do večnosti:

OLGA KACJAN: LULU
Janez Škof: Edvard Schwartz
Brane Grubar: Schigolch
Vlado Novak: dr. Franz Schon
Ivan Rupnik: Alwa Schon
Pavle Ravnohrib: Rodrigo Quest
Anica Veble: grofica Geschwitz
Rado Pavalec: dr. Goll
Renato Jenček: Ferdinand
Ivo Leskovec: Casti Piani
Zvonko Funda: Kungu Poti
Erika Vouk: prevod
EDVARD MILER: REŽIJA
Marinka Poštrak: dramaturgija
Marina Čuturilo: scenografija
Svetlana Visintin: kostumografka
Emica Antončič: lektorica

Vstopnice lahko rezervirate po telefonu 221-206, od 10. do 15. ure.

Slovensko Ljudsko Gledališče Celje

PETEK, 15. junija, ob 18. uri – Alexandre Dumas père: POKVARJENEC ali LEPOTA IN MOČ, režija Vito Taufer, abonma LAŠKO in IZVEN.

SOBOTA, 16. junija, ob 19.30 – Alexandre Dumas père: POKVARJENEC ali LEPOTA IN MOČ, režija Vito Taufer, abonma SOBOTA VEČERNI in IZVEN.

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE vabi k vpisu abonmaja za sezono 1990/91:
Ivan Cankar: HLAPCI
Vinko Möderndorfer: CAMERA OBSCURA
Jevgenij Švarc–Bogomir Veras: ZMAJ
Samuel Beckett: ČAKAJOČ NA GODOTA
Mihail Bulgakov: ŠKRLATNI OTOK
Aleksander Galin: ZVEZDE NA JUTRANJEM NEBU in abonmajsko gostovanje Stalnega slovenskega gledališča Trst. Abonma lahko vpišete pri gledališki blagajni vsak delavnik od 9. do 11. in od 17. do 19. ure, do vključno 20. 6. 90. Informacije lahko dobite na telefonski številki 25-332 in 24-637.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINOTEKA
ob 16.30, 18.45 in 21. uri
UKROČENA TRMOGLAVKA (THE TAMING OF THE SHREW), ZDA, 1967. R.: Franco Zeffirelli. I.: Elizabeth Taylor, Richard Burton.

KOMUNA
ob 10. uri (matineja)
MAŠČEVANJE NERDSOV (REVENGE OF THE NERDS), ZDA, komedija;
ob 17., 19. in 21. uri premiera
ŽRTVE VOJNE (CASUALTIES OF WAR), ZDA, 1989, vojna drama. R.: Brian De Palma. S.: David Rabe. F.: Stephen U. Brum. G.: Ennio Morrioone. I.: Michael J. Fox, Sean Penn.

UNION
ob 16., 18. in 20. uri
GLEJ NO, KDO SE OGLAŠA (LOOK WHO'S TALKING), ZDA, komedija. I.: John Travolta. KLASIFIKACIJA SPS: B. Film se nadaljuje.

MINI KINO UNION
ob 17., 19. in 21. uri
BAGDAD CAFÉ (BAGDAD CAFÉ – OUT OF ROSENHEIM), ZR Nemčija, 1987, komedija.

VIČ
ob 16., 18. in 20. uri
SLEPI BES (BLIND FURY), ZDA, 1989, akcijski. KLASIFIKACIJA SPS: C.

BEŽIGRAD
ob 16., 18.15 in 20.30
LOV NA RDEČI OKTOBER (THE HUNT FOR RED OCTOBER), ZDA, 1990, avanturistična drama. I.: Sean Connery, Alec Baldwin. KLASIFIKACIJA SPS: A

ŠIŠKA
ob 16., 18. in 20. uri
JAMES BOND JE BILA ŽENSKA (NEVER SAY DIE), ZDA –Zelandija, 1988, akcijski thriller.

TRIGLAV
ob 16., 18.15 in 20.30
IME ROŽE (THE NAME OF THE ROSE), V. Britanija – Francija – Italija, zgodovinski. I.: Sean Connery. Repriza.

MOJCA
ob 16. uri
SMRKCI PRIHAJAJO, ZDA –Belgija, risanka.
ob 17.30
KEKČEVE UKANE, slovenski mladinski film. I.: Zlatko Krasnič.

SLOGA
ob 10. in 12. uri
V ZNAMENJU DVOSPOLNIKA, ZDA (V)
ob 14., 16., 18. in 20. uri
VROČE USTNICE, ZDA;
ob 22. uri
NEBEŠKE LISIČKE, ZDA.

DOMŽALE:
ob 17. in 19. uri
ŠEFOVA ŽENA (THE BOSS WIFE), ZDA, 1986, komedija
ob 21. uri
VSE ZA NJEGOVE OČI, ZDA (V). Premiera.

Prodaja vstopnic uro pred prvo predstavo.

Cenjene obiskovalke in obiskovalce obveščamo, da bomo v primeru ustreznega vremena – torej lepega vremena, začeli s predvajanjem filmov tudi v POLETNEM KINU, Miklošičeva 38.

MARIBOR

PARTIZAN: ameriški, OBTOŽENI, ob 17., 19. in 21. uri.
UNION: hongkonški, KARATE POLICAJ, ob 17., 19. in 21. uri. V soboto, 16. junija ni filmskih predstav – Akademija KUD Študent!
KINO GLEDALIŠČE: ameriški, MOJA LEPA ŠOFERKA, ob 16.30, 18.30 in 20.30.
UDARNIK: ameriški, VOHUNA KOT MIDVA, ob 17. in 19. uri; ameriški erotični, RAZUZDANO DEKLE, ob 21. uri.
MATINEJSKI PROGRAM – KINO PARTIZAN: ameriški, MOJA LEPA ŠOFERKA, ob 10. uri; amer. erot. DEKLETA IZ TAKSIJA, ob 12. uri.

DOLGI MOST: ameriški, KRO-KODIL DUNDEE, abonma E, ob 16. uri, abonma F, ob 18. uri.
SORA – ŠKOFJA LOKA: ameriški, NAROD VESOLJCEV, ob 18.30 in 20.30.
RADOVLJICA: ameriški, LJUBEZNI NE MOREŠ KUPITI, ob 20. uri.
BLED: ni predstave.
DELAVSKI DOM – ZAGORJE: ameriški, SMRTONOSNO OROŽJE (II. DEL), ob 18. uri. Ameriški, HOLANDSKA DEKLETA, ob 20. uri.
IVANČNA GORICA: ameriški, BESTSELLER, ob 20. uri.
DOBREPOLJE: ameriški, OPERACIJA ŠIMPANZ, ob 21. uri.
ČRNOMELJ: ameriški, ČRNI DEŽ, ob 19. uri. Ameriški, ŠEFICA OBVLADA ZNANJE, ob 21. uri.
NOVO MESTO: ameriški, GLEJ, KDO SE OGLAŠA, ob 18. in 20. uri.
KRŠKO: ameriški, OSVOBAJANJE MISTY BEETHOVEN, ob 22. uri (trda erotika).
ROGAŠKA SLATINA: ameriški, ŠPIJONI V ZASEDI, ob 20. uri. Ameriški PORNO DEKLICA, ob 22. uri (trda erotika).
ŠMARJE PRI JELŠAH: ameriški, SODNIKI MIMO ZAKONA, ob 20. uri.
SOČA – NOVA GORICA: ameriški, VOZNIŠKO DOVOLJENJE, ob 18. in 20. uri.
SVOBODA – ŠEMPETER PRI GORICI: ameriški, POLICIJSKA AKADEMIJA (VI. del), ob 20. uri. Ameriški, NEUTRUDLJIVI LJUBIMEC, ob 22. uri.

KONCERTI

Medškofijski odbor za izobražence vabi na orglarski koncert, ki bo v ljubljanski stolnici, danes v petek, dne 15. junija, ob 19.30. Igral bo Florian Pagitsch iz Celovca, in sicer skladbe J. S. Bacha, E. Gigouta, C. M. Widora, L. Boellmanna, I. Kolossa in O. Messiaena. Ljubitelji lepe glasbe vabljeni!

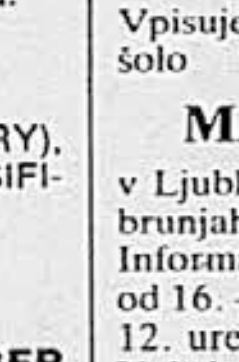
St-2334

OBVESTILA

DNEVNI BAR od 10. ure petek **THE POWER!**

SVETOVNI PLESNI PROGRAM

PLESNA ŠOLA KAZINA

Trg osvoboditve 1 Ljubljana tel. 214-348

Vpisuje novince v otroško plesno šolo

MALO KAZINO

v Ljubljani, na Vrhniki in v Dobrunjah. Informacije, vpis ob delavnikih od 16. – 19. ure, sobote od 10. do 12. ure in od 16. do 19. ure. Vpis bo do 30. 6. 1990.

URŠKA
(več kot plesna šola)

NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU
hala B2/II – tel.: 327-651
INFORMACIJE, REZEVARICJE, VPIS: od 10. do 12. ure in od 15. do 20. ure

Vabimo k vpisu v julijsko plesno šolo, ki bo potekala:
– vsako dopoldne od 9. do 12. ure za otroke in mladino
– vsak večer od 19. do 22. ure za odrasle.

ZAPLEŠIMO V POLETJE Z URŠKO

zavod tivoli

SAVNA
je odprta vsak dan od 10. do 20. ure.
TENIS
Odprto od 7. do 20. ure.
MINI GOLF
odprt vsak dan od 10. do 21. ure.

ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE

FILMSKI/VIDEO SEMINAR LABORATORIJ od 21. do 25. 6. in 28. 6. do 10. 7.

Vabimo vas v delavnice: KAMERA, LUČ, EKSPERIMENTALNI STUDIO, FOTOSTRIP, VIDEOART, ANIMACIJA.
PROGRAMI: teorija filma, praksa, snemanja, videoart, action camera.
OMOGOČAMO DELO S SUPER VHS in U MATIC videosistemom, 16 in S 8 filmom.
ČE SE ŽELITE MEDIJSKO IZPOPOLNJEVATI IN SPOZNATI PRAVE STVARI S POMOČJO PRAVIH LJUDI, TU SMO: ZKOS, Kidričeva 5, tel. 217-860 in 211-828, int. 37
KOTIZACIJA: 500,00 din

Jana
KOT VAM JE VŠEČ

Osnovna šola Borisa Ziherla, Ljubljana, Črtomirova 12

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

poučevanje gospodinjstva, SN in vodenje šolske prehrane

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje po ZOŠ.

Delovno razmerje bomo sklenili za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu).
Šola nima stanovanja.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema komisija za delovna razmerja 8 dni po objavi.

13-3363

DEŽURNI ZDRAVNIK

LJUBLJANA

1. Nujna ambulantno-medicinska pomoč v Ljubljani za odrasle neprekinjeno v Urgentnem bloku Univerzitetnega kliničnega centra (vhod iz Bohoričeve ulice): za otroke in mladino do 15. leta starosti – ob delavnikih čez dan v otroških in šolskih dispanzerjih Zdravstvenega doma Ljubljana; – ponoči od 19. od 7. ure, ob nedeljah in praznikih v pediatrični dežurni ambulanti – dispanzer za otroke Center, Ulica stare pravde 2, tel. 327-942.

2. Za nujno zdravniško pomoč na domu kličite po tel. 323-060. V primeru življenjske nevarnosti ali ogroženosti pa po tel. št. 94. Za otroke in mladino do 18. leta starosti se ob delavnikih od 7. do 19. ure obračajte na otroške in šolske dispanzerje Zdravstvenega doma Ljubljana. Pediatrična dežurna ambulanta od 19. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih pa bo zagotavljala le v izjemnih primerih prevoz otrok z reševalnim vozilom v ambulanto. V takem primeru kličite po tel. 327-942.

3. Prebivalci občine Grosuplje – Ivančna Gorica naj kličejo za nujno zdravniško pomoč na domu podnevi v redne ambulante. Ponoči od 19. do 7. ure zjutraj in ob nedeljah ter praznikih ves dan pa na telefonsko številko 783-039 ali 783-006. Če se zdravnik ne javi, ker je na terenu, naročite obisk na Reševalno postajo Ljubljana, telefonska številka 94, ki ga bo preko radio-zveze posredovala zdravniku na teren.

4. Nujna zobozdravstvena pomoč je vsak delavnik, nedeljo in praznik v prostorih TOZD Center, Zdravstvenega doma Ljubljana, Metelkova ulica 9, pritličje, soba št. 50.

Ambulanta nudi pomoč v nujnih primerih in sicer ob delavnikih od 19. do 23. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 7. do 23. ure.

Ob delavnikih med 7. in 19. uro nudijo zobozdravstveno prvo pomoč dispanzerji za zobozdravstveno varstvo Zdravstvenega doma Ljubljana.

»Klic v duševni stiski« deluje od 19. do 7. ure naslednjega dne. Kličite po tel. (061) 313-715. Telefonski številki za nujno zdravniško pomoč za vojaške zavarovance sta 331-142 in 224-903.

DEŽURNA LEKARNA

LJUBLJANA

Nočna in nedeljska dežurna služba: LEKARNA MIKLOŠIČ, Ljubljana, Miklošičeva 24. Izdaja nujnih zdravil in zdravil na recepte, predpisane istega dne.

MARIBOR

Nočna in nedeljska dežurna lekarna: Lekarna Glavni trg 29.

IMKO

Kovinsko podjetje IMKO, p. o., Ljubljana, Šlandrova 4

objavlja prosta dela in naloge

1. vodje komercialnega sektorja

Pogoji:
– VII. ali VI. stopnja strokovne izobrazbe tehnične, ekonomske ali komercialne smeri, štiri leta delovnih izkušenj pri podobnih delih v gospodarstvu, zaželeno znanje tujega jezika, dvemesečno poskusno delo

2. vodje finančno-računovodskega sektorja

Pogoji:
– VII. ali VI. stopnja strokovne izobrazbe ekonomske smeri, poznavanje finančno-računovodskih predpisov, tri leta delovnih izkušenj pri podobnih delih, dvemesečno poskusno delo.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema 8 dni po objavi splošni sektor podjetja IMKO, Šlandrova 4, 61231 Črnuče.

13-3364

ljubljanska banka

Ljubljanska banka Banka za medrepubliško sodelovanje in razvoj d. d., Ljubljana

razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. direktorja sektorja sredstev in dinarskega poslovanja
2. direktorja deviznega sektorja

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, ki jih določa statut banke, imeti morajo visoko ali višjo stopnjo strokovne izobrazbe ekonomske ali pravne smeri ter tri oziroma pet let delovnih izkušenj pri bančnem poslovanju ter da imajo potrebne strokovne, organizacijske in druge delovne sposobnosti za opravljanje teh nalog. Za dela in naloge pod 2. je potrebno tudi aktivno znanje angleškega in nemškega jezika. Na razpisana delovna mesta bodo delavci imenovani za štiri leta.

Banka
objavlja dela in naloge

3. vodje oddelka plačilnega prometa s tujino III. v deviznem sektorju

Za opravljanje navedenih del in nalog zahtevamo: visoko ali višjo stopnjo strokovne izobrazbe ekonomske, pravne ali filološke smeri s tremi leti delovnih izkušenj pri tovrstnih delih in nalogah v bančnem poslovanju, aktivno znanje angleškega jezika ter opravljen strokovni izpit za opravljanje plačilnega prometa in kreditnih poslov s tujino.
Kandidati za opravljanje razpisanih del in nalog pod 1. in 2. naj prijave oddajo v 15 dneh po objavi, za objavljena dela in naloge pod 3. pa v 8 dneh po objavi na naslov: Ljubljanska banka, Banka za medrepubliško sodelovanje in razvoj d. d., Ljubljana, Riharjeva 38. Prijavam je treba predložiti dokazila o izpolnjevanju pogojev in opis dosedanjega dela.

O izidu bomo kandidate obvestili v 8 dneh po odločitvi pristojnih organov banke.

15-3455

STIKOVA VROČA LINIJA
ZVEDELI VČERAJ – VELJA DANES!

BOHINJSKO JEZERO	Pomlad–poletje ob Bohinjskem jezeru. **PENZION Jože LOGAR,** tel.: (061) 444-957.
NOVA BANKA, d.d., NADALJUJE S PRODAJO DELNIC	Delnice so na voljo dosedanjim delničarjem, novim fizičnim in pravnim osebam, predvsem pa tistim, ki o denarju razmišljajo. Vrednost ene delnice je enaka dinarski protivrednosti 209,00 ECU-jev, preračunano po srednjem tečaju na dan vplačila. Vpis in vplačilo delnic traja do 15. 6. 1990. Informacije: NOVA BANKA, d.d., Šubičeva 3, 61000 Ljubljana, tel.: (061) 211-617 ali (061) 211-631.
ŠKODA FAVORIT po ugodni ceni	Dobava takoj. Vse inf. pri podjetju AVTOIMPEX, Ljubljana, Celovška 150, tel.: (061) 555-025.
STARO ZA NOVO 35% nižje tovarniške cene	Prinesite katerikoli telefon v prvo trgovino, kjer prodajajo nove, in si za **35% nižjo ceno** izberite drugega – Iskrinega seveda. V sodelovanju z **radiom GA-GA** gostovanja po Sloveniji. **Danes, 15. 6. 90, v Ljubljani. Vabi vas Iskra Terminali.**
Samopostrežna trgovina in diskont SONČNICA, BS 3, Ul. Narodne zaščite 10, tel.: (061) 348-493.	Ponuja **akcijsko prodajo živilskih izdelkov:** milanska salama kg 128 din, čajna salama kg 98 din, panceta kg 98 din, sir gauda kg 62 din, sladkor kg 9,90 din, olje Konzum 13,60 din liter, kava Santana kg 85,70, sirupi ribez, limona, malina 24,70 din. Nudimo vam tudi **akcijsko prodajo vin:** merlot Brda liter 19,90 din, briški Rose 0,70 l, 26,40 din, vipavsko belo 17,80 din, vipavsko rdeče 17,80 din, namizno belo Ero 15 din. Po zelo ugodnih cenah imamo tudi v zalogi veliko izbiro tikveških vin. Ugodno pa vam nudimo tudi detergent za posodo 1,2 l 30 din, toaletni papir-role 4,60 din, papirnate brisače 2 kosa 26,70 din. **PRI NAKUPU NAD 200,00 DIN VAM DAJEMO 5% POPUSTA.** Se priporočamo!
BENETKE PALMANOVA, TRST GARDALAND PEKING	16. 6., cena 235,00 din izredno ugodni nakupi, 16. 6., 150,00 din 23. 6., cena 259,00 din 1. – 8. 7., cena 5.300,00 din + 400 USD – 3 obroki **SLAVNIK,** Tavčarjeva 8a, Ljubljana, tel.: (061) 321-351, 321-552.
OBRTNIKI POSAMEZNI GRADITELJI STANOVANJSKE ZADRUGE POZOR!	Še vedno **najceneje:** maloprodajne cene z **davkom:** jupol – 30 kg, 297,00 din – 10 kg, 125,60 din; lak za parket sijaj – 5 l za 20 m² – 546,00 din; garnitura lamelni parket hrast ekstra – cena brez davka 160,00 din; izotekt V 3 – 303,60, V 4 – 370,70 din Informacije tudi za drug **gradbeni material:** TRGOVSKO PODJETJE ASTER, d. o. o., Šmartinska 152 – **hala 1,** Javna skladišča, tel.: (061) 443-322, int. 273, 281.
HITACHI	– HIFI, radio-kasetofoni, mikrovalovne pečice, sesalniki za prah. EMONA COMMERCE, PCP FUTURA, Ljubljana, tel.: (061) 219-131, 219-107, ter PCP HOLIDAY INN SHOP, Ljubljana, Nazorjeva 2, tel.: (061) 219-550. – TV zaslon 55, 63, 70 cm, stereo, vgrajen teletekst. EMONA COMMERCE, Titova 21, Ljubljana, tel.: (061) 326-677, 324-786.
BARVATI ALI NE BARVATI?	Gotovo bo vaša odločitev lažja, če boste v dneh do 16. junija obiskali eno od prodajaln kranjskega MERKURJA. Helios in Merkur vam nudita **20%** znižanje cen za izdelke iz proizvodnega programa domžalskega HELIOSA.
POČITNICE V TURČIJI EMONA GLOBTOUR	Evropa jo je že odkrila, odkrijte jo še vi! Hoteli in apartmaji z bazeni; 1 teden počitnic stane 3.600,00 din, 14 dni 4.600,00 din, plačilo v 5 obrokih. Inf. po tel.: (061) 327-743, 217-474.
Boutique ROKI	vam ponuja vse vrste živopisanih kratkih in bermuda hlač. Telefon: (061) 219-515.
MINIMAX, Moša Pijadejeva 38	**MAXI** ponudba ženskih in moških oblačil ter jeansa po **MINI** cenah. Prepričajte se!
Kakovostni paradižniki EMONA MERKUR	V trgovinah Emona Merkurja imamo v prodaji paradižnike – uvoz iz Nizozemske. **Presenetila vas bosta kakovost in nizke cene.** Vabimo vas v eno od naših trgovin: Blagovnico Supermarket, Emona centre ali Emona markete širom po Sloveniji.
DOMUS vabi organizatorje čiščenja	na svetovalno akcijo **ČISTO NA DELOVNEM MESTU.** Sodobno tehnologijo čiščenja s sredstvi in aparati vam danes prikazujeta Ilirija Vedrog in Hermes z aparati simex.
SEZONA IN POPUSTI AGROTEHNIKA TRGOVINA	Zaradi živahne sezone in zanimanja vam trgovine Agrotehnike nudijo ugodne in znižane cene za kmetijsko mehanizacijo. Gotovinski popusti do 20%. Sezonski nadomestni deli, gnojila in sredstva za varstvo rastlin so v zalogi. Kmetovati in kupovati v trgovinah Agrotehnike se vam vedno bogato obrestuje.
EMONA BLAGOVNICA BEŽIGRAD	V pritličju Blagovnice lahko med 13. in 20. junijem kupite **mesne izdelke POMURKINE MESNE INDUSTRIJE** tudi do 40% ceneje. Novo v prodaji so mesni izdelki brez polifosfatov. V prodaji bo tudi sir iz Emoninega grosista **(Ementaler kg 75,60 din in edamer 45,60 din),** ter proizvodi iz **Kolinske** po akcijskih cenah. Naj bo vaš pogrinjek bogatejši in cenejši, pa še v nagradnem žrebanju lahko sodelujete!
POCENI ELEKTRIČNO ORODJE V METALKI	Za vse **vrtalne in druge stroje ter priključke** iz proizvodnega programa BLACK & DECKER in ISKRA veljajo takšni **popusti,** da boste po opravljenem nakupu še kako zadovoljni odšli iz kletne etaže **LJUBLJANSKE BLAGOVNICE METALKA!**
ONA ON 75% POPUST V BLAGU	**75% POPUST V BLAGU ● 75% POPUST V BLAGU ● 75% POPUST** ● moški balonski plašči, moške obleke, sakoji in moški jopiči ● ženski balonski plašči, kostimi, krila in ženske jopice ● ženske, moške in otroške bunde in smučarska konfekcija ● volnene rjuhe, odeje, kapne, blazine, skratka posteljno perilo ● **75% POPUST V BLAGU ● 75% POPUST V BLAGU ● 75% POPUST**
POLETJE V BISTROJU LAKOTNIK	Trudimo se razgibati poletno mrtvilo v Ljubljani, zato smo na terasi za vas pripravili večere s plesom in zabavnimi igrami. Zabaval vas bo ansambel Planja. Pripravili pa vam bomo brezplačno degustacijo naših jedi in priznanega laškega piva. Vabimo vas na **otvoritev danes, 15. 6. 1990 z začetkom ob 17. uri** na terasi **bistroja LAKOTNIK, Kraigherjev trg 1.** Poslovodja obrata bistro Lakotnik Roman Jan.
AKCIJSKA PRODAJA IDEJE IZ KAMNIKA	**Tovarna** tekstilij za notranjo opremo **IDEJA KAMNIK** organizira **AKCIJSKO PRODAJO** blaga iz opuščene kolekcije in ostankov po ugodnih cenah. Prodaja bo v prostorih tovarne v Kamniku, Ljubljanska c. 6, in sicer: – v petek, 15. 6. 1990, od 9. do 19. ure in – v soboto, 16. 6. 1990, od 9. do 13. ure.
VESELA SOBOTA OB CERKNIŠKEM JEZERU ○+☆	**GOSTIŠČE PRI CIRILU** ob Cerkniškem jezeru **prireja 16. 6. 90. veliko VRTNO VESELICO** z začetkom **ob 18. uri.** Zavrtite se ob zvokih ansambla Vilija Petriča.
Križarjenje do North Capa	Od 27. 7. do 10. 8. še nekaj prostih mest. **SLAVNIK,** Tavčarjeva 8a, tel.: (061) 321-351.
VAKO d. o. o., Črnomelj PREDSTAVNIŠTVA: tel., telefaks 068/52-073, teleks 35885	– preskrba z repromaterialom za hladilno in klima tehniko – predstavništvo: Firma KMP – KENMORE za sušilne patrone vseh velikosti, Bock – kompresorji izvedbe AM in FK, DORIN ves asortiman. Ventilatorji OLMO, vse vrste izvedb; predstavniške cene in kratki dobavni roki, vsi nadomestni deli v zalogi; – prodaja hladilniške opreme priznanih firm; servisiranje laboratorijskih klima omar za simulacijo vremenskih pogojev – firme: WEIS, TECHNIK, KÖTTERMANN, HERAEUS VÖTSCH; originalni nadomestni deli, takojšnja intervenca; – PROIZVODNJA: sušilci komprimiranega zraka z zmogljivostjo 20 Nm^3/h – 3000 Nm^3/h – strojček za brušenje svedrov od ø 1–21 mm.
NOVICE IZ SLOVENIJALESA	V PRODAJNEM CENTRU Mednarodnega podjetja SLOVENIJALES imamo v zalogi vse modele počitniških prikolic IMV Adria in tudi šotorske prikolice »ŽIVA«. Ogledate si jih lahko pred Prodajnim centrom na Titovi 52 in jih po izredno ugodni ceni tudi takoj kupite. PRODAJNI CENTER SLOVENIJALES, Ljubljana, Titova 52.
KODA PS, d.o.o., tel.: (061) 210-928	Zavarujte svoje stanovanje, hišo, lokal in avto z varnostnim sistemom. **KODA PS, d.o.o., Cankarjeva 3, Lj.**
POSEBNA PONUDBA SALONA »UNIKA«: šivalni stroji, kristal, usnjena galanterija, ure, svetila	V salonu UNIKA lahko poleg rednega proizvodnega programa JAVOR kupite tudi šivalne stroje, drobno usnjeno galanterijo, kristal, stenske ure in svetila. **Po konkurenčnih cenah** lahko v UNIKI kupujete **na kredit.** Salon UNIKA v Ljubljani (poslovalnica JAVOR), Celovška 268, telefon: (061) 575-636 in salon UNIKA v Pivki, (nasproti poslovne zgradbe JAVOR), tel.: (067) 51-010.
NAJUGODNEJŠE CENE V IZOLIRKI	V Izolirkini industrijski prodajalni v Ljubljani prodajamo po najugodnejših cenah vse vrste izolacijskih materialov. Posebej priporočamo nakup hidroizolacijskih trakov Izotekt, ibitola, bitumenske skodle in stiropora. Pred nakupom se lahko posvetujete z našim strokovnjakom. Našli nas boste v Mostah, Ob železnici 18, od PONEDELJKA do PETKA, med 7. in 15. uro, ob ČETRTKIH do 19. ure, ob SOBOTAH pa od 8. do 12. ure.
ZDRAVA PREHRANA S POSODO DEMEYERE	– v kateri lahko pripravite hrano na nov, bolj zdrav način, brez vode, brez maščob in soli. Primerna je za pripravo bio obrokov in za dietetično prehrano. Jedi ohranjajo vse bogastvo okusov, vitamini in minerali pa se ne izgubijo kot pri kuhanju z vodo. UGODEN NAKUP in PRODAJA po kosih ali v kompletu. EMONA COMMERCE, PCP FUTURA, Ljubljana, Trg revolucije 1, tel.: (061) 219-131, 219-107 ter PCP HOLIDAY INN SHOP, Ljubljana, Nazorjeva 2, tel.: (061) 219-550.
PIONIRSKI DOM	razpisuje poletne računalniške tečaje in poletno šolo ustvarjalnega pletenja za šolske in predšolske otroke. Vabi tudi k vpisu v druge kulturno-estetske dejavnosti in tečaje tujih jezikov. Telefon: (061) 310-967, Trg 7. kongresa ZKJ 1, Ljubljana.
KOMPAS ITALIA 90	Avtobusni prevoz in vstopnica za ogled nogometne tekme Jugoslavija Združeni arabski emirati za 500,00 din. Prijave v vseh poslovalnicah Kompasa in pooblaščenih turističnih agencijah.

DNEVNIK »DELO«, KI GA IZDAJA ČGP DELO, TOZD DELO, JE 1. V. 1959 USTANOVILA SZDL SLOVENIJE ● NASLOV UREDNIŠTVA: LJUBLJANA, TITOVA 35, TELEFONA N. C. 318-255, 319-255 ● MALOPRODAJA – KOLPORTAŽA ● YU DELO 31-255 ● POŠTNI PREDAL 29, 61001 LJUBLJANA ● TISK ČGP DELO, TOZD TISK ČASOPISOV IN REVIJ, LJUBLJANA, TITOVA 35 ● NAROČNINA TEL. 315-366, **REKLAMACIJSKI ODD. DOSTAVE DNEVNIKA »DELO« ZA LJUBLJANO TEL. 318-880, LJUBLJANA, TITOVA 35, NON STOP OB DELAVNIKIH IN SOBOTAH** ● POSAMIČNA ŠTEVILKA STANE 6,00 DINARJEV, SOBOTNA ŠTEVILKA 8,00 DINARJEV (POLNA CENA ZA EN MESEC 166,00 DINARJEV) ● NAROČNINA S POPUSTOM ZA JUNIJ 1990 (ZA INDIVIDUALNE NAROČNIKE) 165,00 DINARJEV, ZNIŽANA NAROČNINA ZA UPOKOJENCE 148,50 DINARJEV ● ZA PLAČNIKE PO BANKI (TRAJNI NALOGI) ŠE 5% POPUST ● NAKAZILA NAROČNINE NA TEKOČI RAČUN: ČGP DELO – TOZD »DELO«, ŠTEVILKA 50102-603-48909 ● LETNA NAROČNINA ZA TUJINO: ZDA 304 USD, AVSTRIJA 3.863 ATS, ZRN 540 DEM, FRANCIJA 1.840 FRF, ŠVICA 443 CHF, ŠVEDSKA 1.940 SEK, ITALIJA 420.000 ITL ● PLAČILA NA DEVIZ. RAČUN PRI LB, ŠTEVILKA 50100-620-107-257300-27822/0: NAROČILA NA DNEVNIK DELO SPREJEMAMO VSAK DAN IN ZAGOTAVLJAMO DOSTAVO NA DOM V PETIH DNEH OD NAROČILA ● ODPOVEDI LAHKO UPOŠTEVAMO OB KONCU MESECA ● STIK – SPREJEM MALIH OGLASOV PO TELEFONU 318-866 ALI OSEBNO NA BLAGAJNI V ŠUBIČEVI 1 ALI TITOVI 35 OD 7. DO 19. URE ● SPREJEM OSMRTNIC: OB DELAVNIKIH OD 7. DO 16. URE OZ. OB SOBOTAH OD 7. DO 11. URE OSEBNO (ŠUBIČEVA 1 IN TITOVA 35). PO TELEKSU YU DELO ST 31-633, S TELEGRAMOM ALI PO TELEFONU 318-866 (OD 14. DO 16. URE) ZA NAROČNIKE IZVEN LJUBLJANE ● OGLASNO TRŽENJE, LJUBLJANA, TITOVA 35, 61001 LJUBLJANA, TELEFON 318-570, TELEFAX 318-570 ● OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH SPREJEMA OSMRTNICE (DO 16. URE) NEPOSREDNO CENTRALNA REDAKCIJA »DELA«, LJUBLJANA, TITOVA 35 OSEBNO ALI PO TELEFONU 315-366 ZA NAROČNIKE IZVEN LJUBLJANE ● ROKOPISOV NE VRAČAMO **TELEFON DEŽURNEGA UREDNIKA 318-252, TELEKS YU DELO 31-255, TELEFAKS 311-871**

STIKOVA VROČA LINIJA

ZVEDELI VČERAJ – VELJA DANES!

V PRODAJNEM CENTRU SLOVENIJALES ŠE ENO PRESENEČENJE

Prodajni center Mednarodnega podjetja Slovenijales na Titovi 52 vam je od 12. do 16. 6. 1990 zopet pripravil prijetno presenečenje. V teh dneh vam bodo na ploščadi pred Prodajnim centrom od 13. do 19. ure strokovnjaki lesnih obratov tovarne PIONIR iz Novega mesta strokovno prikazali montažo preklopnih, drsnih in harmonika vrat, tako da jih boste lahko doma sami vgradili. Seveda pa boste v tem času lahko v Prodajnem centru takšna vrata tudi kupili – in to do 20% ceneje!

V SLOVENIJALESU ZOPET NEKAJ NOVEGA

Mednarodno podjetje Slovenijales nudi najnovejši proizvod švedske firme BONA: sistem vodnih lakov za parkete 3 × Pacific. Laki Bona ne škodujejo zdravju in okolju, so negorljivi, odporni na obrabo in kemikalije, enostavno jih nanašamo z valjčkom ali s čopičem, orodje operemo z vodo, lak pa je neškodljiv in brez dražilnega vonja.
Prodajni center Slovenijales, Titova 52.

TAPO POHIŠTVO

V TAPO ne dajemo popustov; za vas smo izdelali sedežno garnituro v sestavi trosed, dvosed, fotelj za manj kot 9.000,00 din, ki jo lahko kupite le pri nas. Prepričajte se na Celovški 317 v Ljubljani od ponedeljka do petka, med 7. in 18. uro, ob sobotah med 9. in 13. uro.

ZAKAJ NE BI VAŠI OTROCI POČITNIC ZAČELI NEKOLIKO DRUGAČE?

Mlade od 14. do 16. leta vabimo, da med 10-dnevnim bivanjem v Idriji izpopolnijo svoje znanje angleščine ali nemščine – ne z učbenikom v roki, temveč ob pestrem kulturnem, raziskovalnem in rekreacijskem programu. Začetek 24. junija.
Informacije in prijave: Center za permanentno izobraževanje Ljubljana, Vojkova 1, tel.: (061) 317-487 ali (061) 314-373.

TMP podjetje za inž. in trgovino, d.o.o., tel.: (061) 217-389

Po najugodnejših cenah vam nudimo gradbeni in izolacijski material najbolj znanih proizvajalcev:
- cement (Cem. Trbovlje) 876,00 din/t
- apno (IGM Zagorje) 773,00 din/t
- mod. opeka (Ograd Ormož) 4,36 din/kos
- sil. fas. opeka (Brežice) 3,20 din/kos
- kombi S 5 cm (Izolirka) 79,00 din/m^2
- novoterm LIP 5 cm (Krka) 16,10 din/m^2
- tervol, beton. bloke in cevi, strešnike...

Kupljeno blago vam pošljemo na želeni naslov v dogovorjenem roku. Cene so brez davka in stroškov prevoza.
Zaupajte nam, prihranili si boste čas in denar. Oglasite se pri nas na Kidričevi 1/4 (nebotičnik) vsak dan med 8. in 12. uro.

NA DOPUST Z DOBRO KNJIGO CANKARJEVE ZALOŽBE

Cankarjeva založba vam je za dopustniško branje pripravila pester izbor romanov po znižanih cenah:
- knjige iz zbirke **STO ROMANOV: 50,00 din** – kupite 10, dobite 12
- knjige iz zbirke **ANGLEŠKI ROMAN: 98,00 din**
- zbirka **ANGLEŠKI ROMAN** (6 knjig): **380,00 din** – prihranite 208,00 din
- knjige iz zbirke **BEST SELLER:** 68,00 din
- zbirka **BEST SELLER** (6 knjig) 298,00 din – prihranite 110,00 din.

Knjige lahko kupite v vseh knjigarnah in pri zastopnikih CZ

TRGO PROM

Trgovina z avtomobili in avto deli ter bife vas pričakujeta na **glavnem avto sejmu na Viču vsak dan od 10. do 18. ure.** Ugodna ponudba BMX koles.

NOČ IN DAN Trgovina z mešanim blagom

Trgovina, ki vam ne bo nikdar zaprla svojih vrat. Odprta je noč in dan, v **»petek in svetek«.** Obiščete nas na Marinkovem trgu v Fužinah.

POCENI POTOVALNA OPREMA IN TORBE

Potovalne kovčke, športne torbe, moške poslovne kovčke, torbice in **damske neseserje** proizvajalca MERKUR Bačka Palanka prodajajo v **LJUBLJANSKI BLAGOVNICI METALKA** znatno ceneje do 23. 6. veljajo 50% nižje cene, ne glede na obliko plačila!

NOVO

Nova trgovina DOMOPREMA, Reseljeva 34 vam nudi kompletno ponudbo vseh vrst karnis in pribora ter okenskih rolojev. Možnost montaže in dostave. Sprejemamo naročila in izdelavo zaves. Odprto od 8. do 12. in od 15. do 19. ure, tel.: (061) 313-686.

Plinske pretočne bojlerje

svetovne znamke J. Vailant dobite po zelo ugodni ceni v trgovini LIPA, Trubarjeva 26, Lj., tel.: (061) 312-507, od 8. do 19. ure.

ITALIJANSKI ZLAT IN SREBRN NAKIT V METALKI

Poleg zlatih, zdaj v **LJUBLJANSKI BLAGOVNICI METALKA tudi čudoviti srebrni prstani,** ogrlice, zapestnice, obeski in verižice iz znane **italijanske delavnice** GOLDENE STELLA iz Vicenze! Tudi tokrat se lahko prepričate, da z italijanskimi oblikovalci le malokdo lahko tekmuje.
POMEMBNO: Kakovost zlata in srebra je preveril in potrdil Zvezni zavod za mere in plemenite kovine – Kontrola meril in plemenitih kovin, Grudnovo nabrežje 17, Ljubljana.

TEKSTIL MALOPRODAJA Ljubljana

Organizira akcijsko prodajo blaga **tekstilovih organizacij** in iz uvoza po izredno ugodnih cenah od 14. do 21. 6. v poslovalnicah **»VIŽMARJE«, »ANGORA«,** Emonska ul., **»URH«** Polje, v Ljubljani in **»SLIVNA«** Litija, **»LAN«** Murska Sobota, **»TINA«** Gornja Radgona, **»KUM«** Zagorje, **»MODA«** Krško in **»DETELJICA«** Tržič.

VELIKI SEJEM POČITNIŠKE OPREME

nove in rabljene: kamp prikolice, šotori, jadralne deske, čolni, motorji, kolesa, zmaji, alpinistična oprema itd. Ekskluzivni **ROLKA SERVIS.** Od petka, 15. 6. do nedelje, 17. 6. non stop od 9. – 20. ure na igrišču športnega društva ILIRIJA, Vodnikova 155, Inf. **ŠPORT UTRIP** – trgovina, tel.: (061) 574-400. Prodajate lahko sami.

DOBER DAN MERCATOR VSAK DAN

Izkoristite **ugoden nakup kotlov za centralno kurjavo** ITPP Ribnica; tovarniške cene od 9.960,00 – 16.730,00 din brez prom. davka. **Cisterne za kurilno olje** stanejo od 3.550,00 – 5.029,00 din brez prom. davka. Ugodnost velja v mesecu juniju. Do 50 km brezplačna dostava. Obiščite nas! **Mercator Nanos, Poslovalnica Iga vas, Stari trg pri Ložu.**

VAKO, d.o.o.

Prodajamo vse za hladilno in klima tehniko. V zalogi so kompresorji DANFOSS: PR 8.5 B HST, FR10 HST, SC 12 BHST, SC 18 BHST. Za kompresorje BOCK in DORIN IZREDNO ugodne cene in kratki dobavni roki. Za vse nove kompresorje velja enoletna garancija. Prodajamo tudi več vrst in znamk generalno obnovljenih kompresorjev. Šestmesečna garancija. Tel. in faks (068) 52-073, teleks 35885.

IDEJA KAMNIK 30% CENEJE

Ideja Kamnik v svojem svetovalno-prodajnem studiu v Kamniku, Kidričeva 35 nadaljuje z rednimi prodajnimi akcijami.
IZKORISTITE PRILOŽNOST!
Od 18. 6. do 30. 6. lahko kupite dekorativne prte in nadprte po zelo ugodnih cenah 30% ceneje. V izbiri imamo veliko dekorativnih prtov in namiznih garnitur iz bombaža in damasta.

PRIJETNA POPESTRITEV V PIVNICI JAMA NA KODELJEVEM:

Od 30. 5. do 29. 6. DNEVI TAJSKE KUHINJE. V pravem tajskem okolju vas bodo postregla ljubka dekleta iz te dežele, za njihove specialitete pa bodo poskrbeli pravi tajski kuharji. Od 21. do 1. ure boste lahko tudi zaplesali ob živi glasbi.
Informacije in rezervacije po telefonu: (061) 443-561.

KOSILO

Zelenjavna juha, polnjeni puranov zrezek, naravna omaka, krompirjevi štruklji, sestavljena solata **za 40 din. Gostinsko podjetje Črnuče, gostilna ŽAGAR,** Gameljska 1, tel.: (061) 372-604.

MALICA PO MOJEM OKUSU

Sv. medaljon z gobami, idrijski žlikrofi, sestavljena solata za 35 din ali lisičke s krompirjem za 20 din. **Gostinsko podjetje Črnuče, PE BEŽIGRAJSKI HRAM,** Hranilniška 1, tel.: (061) 322-714.

VEČER JAZZA IN BLUESA

CAFE GALERIJA, Mestni trg 5 (poleg Rotovža) prireja v petek, 15. 6. ob 20. uri večer s Free Blues Band in gostjo večera pevko Majo Žnidarič. Vstop prost.

PRIPRAVE NA SPREJEMNI IZPIT IZ MATEMATIKE NA FAKULTETI

Zaradi velikega zanimanja ponavljamo 30-urni tečaj matematike, namenjen pripravi na sprejemne izpite na Ekonomski falkulteti. **Začetek 20. 6.** Prijave **Center za permanentno izobraževanje,** Ljubljana, Vojkova 1, **telefon: (061) 311-755, 314-737.**

POČITNICE NA KREDIT

Se še niste odločili kam na počitnice? Za vas smo rezervirali hotele, apartmaje in zasebne sobe ob naši obali, na otokih in v notranjosti države.
Izredno ugodne cene, popusti za otroke in možnost obročnega odplačevanja. Nudimo tudi poceni počitnice v Tunisu, na Cipru, v Grčiji, na Azurni obali in na Tajskem.
Inf. in prijave **PUTNIK Bled,** Ljubljanska 4, Bled ali po telefonu: (064) 77-007 in 78-970.

POSLOVNEŽI! Ostanite v stiku z angleškim jezikom!

24-urni tečaj angleške konverzacije v hotelu Lev (2 vikenda). Začetek 22. 6. ob 8. uri Inf. tel.: (061) 317-487, **CPI Cene Štupar,** Lj., Vojkova 1.

UVOŽENI ITISON IN TAPISOM V METALKI

Na oddelku talnih oblog v **LJUBLJANSKI BLAGOVNICI METALKA** lahko poleg izvrstnih domačih itisonov, tapisonov, preprog, tekačev, toplih podov... kupite tudi **uvožene itisone in tapisome,** ki jih odlikujeta vrhunska kakovost in evropski dizajn!

DRAGI, POJDIVA V TRŽIČ!

Zakaj pa draga? Zato, da si bova ogledala novo prodajalno in galerijo **PAPIRUS,** ki jo je družba Simotisk odprla na Deteljici. Baje je fantastična. Prav take zvezke in darila imajo kot na Koroškem, le da ni treba čakati na Ljubelju. Tržič pa je tudi bliže. (Oh, skoraj bi pozabil, da ima pojutrišnjem rojstni dan!)

DOMUS vabi organizatorje čiščenja

Samo še danes si lahko ogledate razstavo **ČISTO NA DELOVNEM MESTU** in demonstracijo aparatov Karcher in Nilfisk, ki ju zastopa Mercator. Ob 17.30 obiščite zanimivo predavanje Edigsa ZAŠČITA ČLOVEKA PRED SEVANJEM TV EKRANOV.

NAROČILA ZA OBJAVO OGLASOV V STIKOVI VROČI LINIJI SPREJEMAMO PO TELEFONU (061) 329-559 IN NA NASLOV ČGP DELO STIK, LJUBLJANA, TITOVA 35, DO 12. URE ZA OBJAVO NASLEDNJI DAN – DO ZAPOLNJENOSTI PREDVIDENEGA PROSTORA.

NA ISTO TELEFONSKO ŠTEVILKO LAHKO NAROČITE TUDI OBJAVLJANJE VAŠEGA SPOROČILA NA SVETLOBNEM »DISPLAYU« NA STAVBI GOSPODARSKE ZBORNICE V LJUBLJANI.

STIKOVA VROČA LINIJA TUDI NA RADIU PLUS OB 8.15 ○ ☆ NA TELETEKSTU TV LJUBLJANA

MALI OGLASI

TEL. 318-866

Pri okencu:
Šubičeva 1, Titova 35
Sprejem oglasov vsak dan
od 7. do 19. ure
ob sobotah in dan pred praznikom
od 7. do 11. ure.
Oglase za naslednji dan sprejemamo:
na okencih **do 9.30,**
po telefonu **do 10.30**

STANOVANJA

prodam

DVOSOBNO stanovanje, centralno ogrevano, v Radovljici prodam za kredit in gotovino. ☎ (064) 78-290. 39435-10

ENOSOBNO stanovanje v Ajdovščini, prodam ali zamenjam za Ljubljano ali okolico. ☎ (061) 273-385, int. 23, od 7.–16. ure med delavnikom. pt-39146-10

MANJŠE dvosobno prijetno polkletno stanovanje, v bližini Mirja, s telefonom in vrtom, prodam za 60.000 DEM v din. prot. Izključno za gotovino. ☎ (061) 262-713. p-704516-10

ENOSOBNO stanovanje, centralna, telefon prodam ali oddam za najmanj deset let predplačila v Lj-Šentvid. ☎ (061) 448-670. 4938-10-st

NOVEJŠE opremljeno stanovanje s telefonom v Mirnu pri Novi Gorici, nujno prodam. ☎ (065) 54-518, zvečer. t-39446-10

ENOSOBNO stanovanje v Luciji, nujno prodam. ☎ (066) 73-881 int. 465 ali 76-151 int. 203. t-39770-10

najamem

VEČJE lahko starejše stanovanje v širšem centru, najame tuja družina za leto dni. ☎ (061) 329-733, zjutraj. 704548-13

GARSONJERO ali enosobno stanovanje, neopremljeno, najame mlad par brez otrok. ☎ 212-431, int. 19, dopoldan. 806463-13

TURISTI!

Nova možnost za izbiro vašega kraja počitnikovanja v Jugoslaviji. Nudimo informacije o turističnih zmogljivostih po vsej Jugoslaviji. Velika izbira za vse okuse. Strošek skoraj ničen.

A R I S, tel. 066/25-100 (od 8. do 16. ure).

GARSONJERO ali sobo (tuš WC, kuhinja), v Ljubljani, po 20. 7. 90., najame študent. Jelen, Regentova 20. Maribor. ☎ (062) 36-182. 39437-13

ENOSOBNO stanovanje ali garsonjero najamem v Kranju ali Domžalah. ☎ (061) 323-451, int. 460, od 9. do 15. ure. 39067-13

NAJAMEM opremljeno garsonjero v Ljubljani. Dobro plačam. ☎ (061) 59-802, v petek po 17. uri. 60667-13

oddam

DVOINPOLSOBNO, novejše, neopremljeno stanovanje, v Črnučah dam v najem. Cenjene ponudbe pod »Mesečno plačilo 1. 7. 90«. 2323-14-p-sta

PREPROSTO sobo s kuhinjo, oddam solidni samski uslužbenki. Morda iz zdravstva ali prosvete. Avtobus 11, ☎ 445-117. 704604-14

ODDAM sobo na Primorskem. Ostalo po dogovoru. ☎ (066) 79-733 ali 76-367. 39422-14

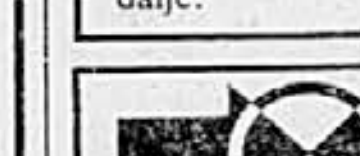
zamenjam

STANOVANJE, 50 m^2, zamenjam za hišo. Ponudbe pod »Mestni promet« ali ☎ (061) 340-190. pt-806392-15

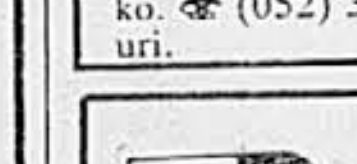
STANOVANJE, trisobno, pritlično, družbeno, brez centralne, s telefonom, v bližini občine Šiška, zamenjam za dvo ali enoinpolsobno, s centralno in telefonom, v istem okolišu. Ponudbe pod »Dogovor«. p-a-2329-15-st

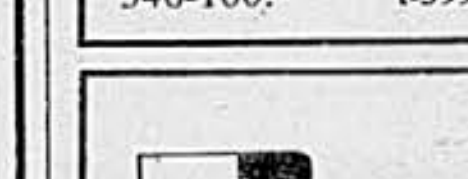
IZDELUJEMO raznovrstne lesene balkonske ograje po naročilu, lahko tudi iz vašega lesa, na željo tudi montiramo. ☎ (061) 735-059. t-39403-165-5

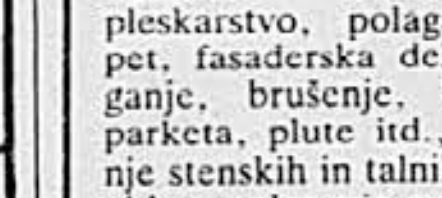
ORGANIZATORJA skupine za akviziterско prodajo na področju Ljubljane in Gorenjske, za zelo prodajan artikel, iščem. Dohodek od 20.000 din dalje. ptt-624-170-42

IŠČEMO organizatorje, akviziterje in resne osebe za prodajo posamezne dekorativne kozmetike, delno iz vuoza. Možnost odkupa blaga na veliko. ☎ (052) 35-303, po 15. uri. t-39512-170

SLIKOPLESKARSKA dela opravim za družbeni ali privatni sektor. ☎ (061) 346-160. t-39915-165-6

ZAKLJUČNA dela v gradbeništvu: soboslikarstvo, pleskarstvo, polaganje tapet, fasaderska dela, polaganje, brušenje, lakiranje parketa, plute itd., polaganje stenskih in talnih lesenih oblog, polaganje gumijastih, PVC in tekstilnih talnih in stenskih oblog. Naročila po ☎ (061) 576-014. pt-39045-165-6

STANOVANJSKA OPREMA

prodam

KUHINJO marles, komplet, dobro ohranjeno, prodam. Možen je tudi kredit. Ogled popoldan od 16. ure dalje. Antonija Klavžar, Podutiška 25/a, Ljubljana. p-4884-20-st

DVE ležišči, lahko jih spremenite v zakonsko posteljo in jogi 200 × 180, poceni prodam. ☎ (061) 486-130. 39716-20-pt

TELEFAKS popolna izbira, tudi za navaden papir, z YU-PTT ATESTOM

RICOH KOPIRNI STROJI zanesljivi pri najzahtevnejšem kopiranju

PISARNIŠKI STROJI AEG OLYMPIA

TEKNOMEC R. Fajt GORICA – Italija
Korzo Italia 76 – tel. 9939/481-81032, faks 9939/481-81032

DOBRO ohranjeno sedežno garnituro – trosed in dva fotelja, prodam. ☎ (061) 59-009. 39411-20

GOSPODINJSKA OPREMA

prodam

POMIVALNI stroj bosch SMS 5021, nov, pet programov, prodam ceneje. ☎ (064) 80-091. 393899-25

PRALNI stroj obodin, star osem let, rabljen štiri leta, prodam za 1000 din. ☎ (061) 267-284. 39493-25

POMIVALNI stroj SIEMENS, LADY PLUS 45, ugodno prodam. ☎ (061) 575-264. 39571-25

Prodam stanovanjsko hišo, v okolici Šentruperta, veliko 9,50×8,50, zgrajeno do III. gradbene faze.
Prodam tudi večino materiala za dograditev. Voda in elektrika sta na objektu.
Informacije po tel. (0608) 81-157, telefaks (0608) 82-708. 15-3451

DVOJNO nerjaveče pomivalno korito in stekleno klubsko mizico, izredno ugodno prodam. ☎ 454-752, popoldan. 4963-25-st

POMIVALNI stroj candy silena 16 S, nov, ugodno prodam. ☎ (061) 712-651. t-39873-25

HLADILNIK Gorenje, s 50 litrskim zamrzovalnim delom, prodam. ☎ 347-425. 806471-25

OTROŠKA OPREMA

prodam

UGODNO prodam nov trip trap otroški stolček. ☎ (061) 340-930. 2319-30-p-sta

UGODNO prodam globok in športni otroški voziček. ☎ (061) 266-460 od 17. do 19. ure. 2324-30-st

GRADBENI MATERIALI

prodam

GAŠENO APNO
za beljenje prodam
ter sprejemam naročila za žgano apno.
Peter Hafner, Škofla Loka, tel. (064) 621-062. 39191-35

12 m zidarsko dvigalo, prodam. ☎ (064) 52-345. t-39963-35

DVA STREŠNA okna, dimenzije 75×110 cm, ugodno prodam. ☎ 843-062. 4962-35-st

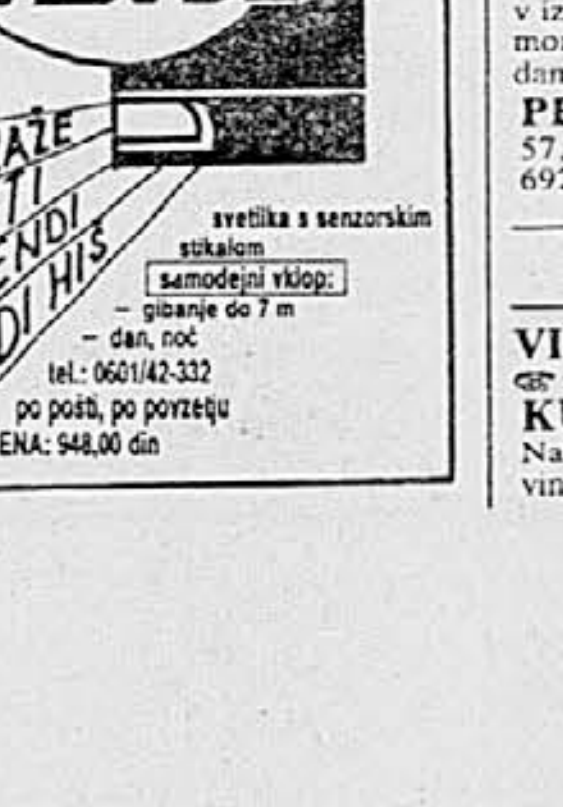
OKNO z roleto, 180 × 140 in balkonska vrata, z roleto, 220 × 80, zelo ugodno prodam. Živec Viktor, Podutiška 66, Lj. pt-39845-35

APARATI IN STROJI

prodam

STRUŽNICO kikinda tip AC 280, letnik 1986, 8.000 DEM din. prot., prodam. ☎ (061) 556-132. pt-339051-40

Letošnje poletje zaposlimo
natakarico in prodajalko delikates
Znanje nemščine zaželeno.
SPORT-EKZ-FAAKER SEE, Rosentaler Strasse 22, A-9582 LATSCHACH, tel. 9943/4254-2725. 1170

STRUŽNI avtomat TR AUB A-15, letnik 1964, prodam. ☎ (062) 772-344. 39346-40

KOMPRESORJE 100 in 200 l, nove, firme Stac, prodam. ☎ (067) 71-095, popoldan. pt-38974-40

RICO 60, stroj za brizganje plastike, 60 g, vertikalni-horizontalni, s pomično mizo, za izmenično briganje na dveh orodjih, letnik 1969, še v pogonu, prodma. Stane Jakša, Brnčičeva 19 e. ☎ (061) 373-066, doma 371-067. pt-39502-40

REVOLVERSKO stružnico UMA-17, letnik 1965, prodam. ☎ (062) 772-344. 39347-40

VEČ pirografov, aparatov za izdelavo lesenih slik, prodam. ☎ (0602) 31-820. t-39700-40

LOKALI

prodam

Pomoč pri ustanavljanju podjetij nudimo.
Tel. (068) 26-454 ali (068) 21-478. 39533-50

Iščete poslovni prostor?
V najožjem središču mesta Ljubljane ponujamo več urejenih uličnih lokalov, velikosti od 25–60 m^2, primernih za trgovino ali predstavništvo.
V zanimive programe smo pripravljeni sovlagati finančna sredstva.
Ponudbe z opisom dejavnosti pošljite pod oznako »Obojestranski interes«. 14-34260

TRGOVINO-BUTIK, opremljeno, 30 m^2, prodamo. Ponudbe pod »Kranj, Planina«, na podružnico Kranj. 39662-50-pt

oddam v najem

TRGOVINO v Centru, 30 m^2, potrebno odaptacije dam v najem. ☎ (061) 321-917 ali 324-558. a-23155-53-st

VEČJI gostinski lokal s prenočišči, oddamo v najem, pogoj odkup investicij. ☎ (063) 846-010. t-39897-53

OPREMLJENO kleparsko delavnico, primerno tudi za drugo kovinsko obrt, v Naklem pri Kranju oddam. Orodje in inventar prodam. ☎ (064) 50-051, int. 42 dopoldan ali (064) 57-719, popoldan. t-39811-53

vzamem v najem

LOKAL za bife v Ljubljani najamem. ☎ (061) 264-264. t-39690-54

PFAFF PASSAP
PLETILNI, ŠIVALNI in OWERLOCK STROJI VSEH ZNAMK in TIPOV.
SERVIS in NADOMESTNI DELI ZA VSE ZNAMKE in TIPE STROJEV (PFAFF – BROTHER – SINGER – EMPISAL itd.).
FA. STREICHER
CELOVEC, 10. Oktoberstr. 22, tel. 9943/463-513648

POSEST

prodam – hiše

PRODAM ali zamenjam polovico hiše z gradbenim materialom in zemljiščem ☎ (066) 79-733 ali 76-367. 39421-00

STAREJŠO hišo v Srpenici, 9 km od Bovca, prodam. Cena po dogovoru. ☎ (064) 88-695, po 20. uri. pt-39189-60

STAREJŠO hišo s 3200 m^2 zemlje v Kortah nad Izolo, prodam. Sabadin Katerina, Istrska vrata 7, Izola. pptt-626-60

OBJEKT (farma), 300 m^2, s parcelo 2000 m^2, v Kaštelu pri Bujah, prodam. Jakac, ☎ (066) 75-481, dopoldan. pt-39423-60

NA HVARU prodam hišo. ☎ (058) 524-605. 39622-60-pt

prodam – parcele

GOZD, 17710 m^2, smreka, jelka, tik ob stari avtocesti (Vrhniški klanec), prodam. Cena 85.000 din. Franci Modrijan, Ivana Suliča 1, 65290 Šempeter pri Novi Gorici. p-pt-584-61

ZEMLJIŠČE pri Puli, 530 m^2, cena 65.000 DEM din. protivrednosti, prodam. ☎ (011) 863-928. pt-39203-61

PARCELO pri Puli, 530 m^2, prodam. Cena 60.000 DEM din. protivrednosti. ☎ (011) 863-928. pt-39245-61

PARCELO ugodno za vikend, 4 km od Umaga, s pogledom na morje, prodam za 60 din/m^2. Stjepan Bjondić, Momjan 7, Buje. pt-39616-61

UREJEN in ograjen sadovnjak v izmeni 500 do 1000 m^2, oddaljen od morja 1 km, v Peroju pri Fažani, prodam. ☎ (052) 36-789. 39447-61

PRODAM gozd 1 h, 34 a. Fokovci 57, Aleksander Horvat, p. Fokovci 69208. 672-61

vikendi

VIKEND v Semiču prodam. ☎ (061) 40-420. 806468-64

KUPIM vikend na Crvenem vrhu. Navedite ceno. Ponudbe pod »Gotovina«. 4887-64-p-st

LEPO opremljeno stanovanje z garažo na Bledu začasno zamenjam za primerno ali vikend ob morju ali sezonsko dam v najem – slovenska obala ali Istra. Kličite v dopoldanskih ali večernih urah. ☎ (064) 78-814. 4925-64-p-st

VIKEND brunarico, 5,30×4,80, opremljeno, v Barbarigi, 1 km od morja, prodam za 31.000 DEM din. protivr. Ponudbe pod »Zdrava priroda«. pt-39228-64

APARTMAJE v lepi hiši na Karinskem morju, oddam v najem. ☎ (057) 89-447, od 14. ure dalje. 39519-64

MOTORNA VOZILA

prodam

alfa romeo

ALFA romeo 164 twin spark, 6 mesecev, zelo ugodno prodam ali zamenjam za stanovanjsko enoto 60–70 m^2 v Ljubljani. Ponudbe pod »Kombinacija« ali ☎ (061) 572-425, od ponedeljka dalje. 4960-70-st

ALFO ROMEO berlina, letnik 1970, dobro ohranjen, reg. do novembra, prodam. ☎ (061) 374-294. pt-38969-70

bmw

BMW 316, letnik 1987, prodam. ☎ (061) 442-709. t-39819-71

PRODAM BMW 525 i. ☎ (062) 511-319. p-664-71

BMW 316, avgust 1986, delfin barva, 39.000 km, prodam za 155.000 din. ☎ (066) 63-249. pt-38886-71

BMW 320, letnik 1979, prodam ali zamenjam. ☎ (064) 73-876. pt-39574-71

fiat

FIAT 500, vozen, registriran, poceni prodam. Mengeš, Prešernova 3. pt-39905-73

FIAT ritmo diesel, letnik 1986, december, prva reg. 1987, kovinske barve, prodam za 16.000 DEM v din. protivrednosti. ☎ (063) 770-049 ali Vegova 6 A, Kamnik. pt-39535-73

golf

GOLF JX diesel, letnik 1986, štiri vrata, prodam. ☎ (061) 451-300. pt-39420-74

GOLF JGLD, letnik nov. 83, dodatno opremljen, garažiran, prodam. ☎ (061) 327-772. p-704557-74

GOLF JX diesel, bele barve, star 18 mesecev, 9000 km, vgrajen alarm, prodam. ☎ (071) 459-552. 899-74

GOLF diesel, štiri vrata, december 1984, prodam. ☎ (061) 485-367. t-39458-74

GOLF turbo, star 4 leta, dodatno opremljen, poceni prodam. Hrovat, Puterlejeva 2. ☎ (061) 446-377. pt-39942-74

GOLF JGL bencin, letnik 1982/9, reg. do 5/91, kljuka, stereo radiokasetofon, nove gume, prodam za 8.500 DEM din. prot. ☎ (066) 32-664. t-39672-74

GOLF bencinar, letnik 1986, prodam za 95.000 din. ☎ (061) 771-145. t-39844-74

GOLF diesel, nov. 87, štiri vrata, bele barve, prodam. ☎ 772-357, po 16. uri. 806470-74

japonski avtomobili

SUZUKI swift GS – odstopim vrstni red, dobava avgust. ☎ (061)) 343-208 od 18. do 20. ure. a-2320-75-st

HONDO civic 1,5 GL, letnik 86, limuzina, prodam. ☎ (0602) 22-840. t-38415-75

mercedes

MERCEDES 190 D star 4 leta, ugodno prodam. ☎ (051) 731-084. t-39530-76

PRODAM mercedes 811. ☎ (062) 721-980. p-665-76

MERCEDES 124 – 300 D, letnik 1988, 37.000 km, ABS, in dodatna oprema. ☎ (062) 631-989. p-669-76

opel

OPEL ascono 16 S, l. 79, registrirana do 3. 91, prevoženih 94.000 km, odlično ohranjena, prodam za 7500 DEM. ☎ 264-092. 704544-77

KADETT, letnik 80, dobro ohranjen, prodam. ☎ (0608) 81-811. t-39742-77

IDA opel kadett 1,3 GLS, 5 vrat, marec '87, prevoženih 42.000 km, prodam. ☎ 576-974. 4892-77-p-st

renault

R 4, letnik 1976, obnovljen, prodam za 8.000 din. ☎ (061) 261-487. t-39871-78

RENAULT 4 GTL, letnik 1986 in renault 18, letnik 1981, prodam. ☎ (061) 721-207. 4927-78-st

R 4, letnik 1984 in 1977, registrirana in garažirana, ugodno prodam. ☎ (067) 21-487 dopoldan, 22-347 popoldan. 4941-78-st

R 4 TLS, letnik 1979, dobro ohranjen, prodam. ☎ (064) 84-495. t-39660-78

RENAULT 4, star dve leti, kupim. V račun dam renault 4, letnik 83. ☎ (061) 317-468, od 18. do 20. ure. pt-39137-78

R 5 campus, letnik 1988, bele barve, 21.000 km, garažiran, prodam za 16.500 DEM v din. protiv. ☎ (061) 746-519. pt-39943-78

R 4, letnik 1976, obnovljen motor, registriran do aprila 1991, ugodno prodam. ☎ (064) 50-490. t-39962-78

R 11 diesel, letnik 1988, prodam. ☎ (061) 614-042. t-38526-78

R-5 CAMPUS, letnik 1988, prevoženih 36.000 km, rdeče barve, prodam. Inf. ☎ (061) 486-546, popoldne. 39042-78

R 4, letnik 88, ugodno prodam. ☎ (066) 76-195, od 16. ure dalje. t-39244-78

R 4 TLS, l. 78, registriran, prodam za 1600 DEM. Maks Vidergar, Dolenjska c. 148, Ljubljana. t-39379-78

R 4 GTL, registriran do junija 1991, letnik 1984, prodam za 38.000 din. ☎ (061) 52-226. t-39419-78

LOTERIJA SLOVENIJE
AVTO FIAT PANDA YOUNG
ODSLEJ 3 × 3
V VSAKEM KOLU

POPUST 30–70%

PRI NAKUPU ČEVLJEV V BELJAKU

Zaradi preurejanja naše prodajalne čevljev vam bomo med razprodajo od 15. junija do 28. julija nudili velik popust pri vsakem nakupu.

BEHR SCHUHE, Windmangasse 43, Villach/Beljak

Fussgängerzone – blizu trgovine Samonig

R 4, junij 88, prodam. ☎ (061) 841-059. t-39452-78

R 4 GTL, letnik 1983, prodam. ☎ (061) 51-822. t-39597-78

zastava

FLORIDO, letnik 1990, ugodno prodam. ☎ (063) 751-194, popoldne. pt-632-79-st

ZASTAVO skala 55, 5 vrat, letnik 1988/9, rdeče barve, prodam. ☎ (063) 36-957, po 18. uri. t-39042-79

ZASTAVO 750, staro pet let, prevoženih 39.000 km, registrirano do novembra 1990, garažirano, prodam za 21.000 din. ☎ (061) 272-476. t-39414-79

JUGO 55, letnik 1986, prirejen za rally, prodam. ☎ (061) 226-156. t-394444-79

KAMPANJOLO zastava AR 55, prodam. ☎ (061) 271-346. t-39376-79

JUGO 45 E, letnik 86, reg. do 11. 6. 91, prodam. Cena 5200 DEM din. prot. ☎ (061) 316-682, dopoldan. ☎ (061) 347-700 popoldan. t-39480-79

WV hrošč, letnik 1975, prodam. ☎ (061) 752-150. t-39840-80

MINI 1000, l. 75, spredaj karambolirаn (maska), z litimi platišči, prodam za 1000 DEM din. protiv. ☎ (061) 371-784. t-39858-80

HROŠČ 1200, letnik 1975, prodam. ☎ (061) 752-310, od 18. dalje in v nedeljo cel dan. t-39865-80

VW 1200, starejši letnik, ugodno prodam. ☎ (064) 47-662. t-39661-80

FORD siero 1,6, letnik 1987, odlično ohranjen, prodam. ☎ (062) 813-130. t-39709-80

FORD siero 1,6 L, letnik 1984, prodam za 16.000 DEM v din. prot. ☎ (061) 376-417. t-39262-80

FORD escort 1,3 CL, 5 vrat, letnik 85, 55.000 km, reg. do 4/91, prodam za 16.000 DEM din. prot. ☎ (066) 61-924, od 8. do 12. ure in od 13. do 15. ure. t-39440-80

MOSKVIČ, letnik 88, prodam. ☎ (061) 874-014. t-39492-80

MOSKVIČ 405, letnik 65, v voznem stanju, garažiran, neregistriran, 70.000 km, cena 10.000 din, prodam. ☎ (061) 310-427, med 10. in 17. uro. t-39510-80

SIAUTO, s. n. c.
AUTOMOBILI ITALIA
Prima Strada, 30 Z. I.
35100 PADOVA – ITALIA
Tel.: 9939-49/776099
Salon SIAUTO s. n. c. FORD prodaja:
ESCORT BERLINA in STATION WAGON z bencinskim ali dizelskim motorjem
ORION z bencinskim ali dizelskim motorjem po zelo ugodnih cenah
PRIMERI:
ESCORT GREEN vključno s centralnim zapiranjem vrat in premično streho, kolesi 175/70 11.950.000. LIT
ESCORT diesel CLX 1600 z brisalcem zadnjega stekla 11.950.000 LIT
ORION 1800 diesel GHIA s centralnim zapiranjem vrat, z električnim zapiranjem stekel, notranjost v žametu in električna zunanja ogledala 12.450.000 LIT
Stroški carinjenja v Italiji na račun SIAUTO.
Poleg tega bomo vsem tistim, ki bodo kupili avto, povrnili potne stroške, in sicer 150.000 LIT.

JUGO FLORIDO, novo, dodatno opremljeno, prodam ali zamenjam za manjši avto. ☎ (061) 771-440. pt-39939-79

PRODAM odlično ohranjen avto zastava 128, letnik 1986/julij. ☎ (061) 316-022. 4922-79-p-st

LADO RIVA, letnik 1986, 44.000 km, prodam. Ogled na Poljanski 52 ali informacije zvečer. ☎ (061) 50-062. pt-38958-79

Z 101, letnik 79, ohranjeno, garažirano, pregledano, prvotna barva bela, prevoženih 70.000 km, prodam za 3300 DEM, v dinarski protivrednosti, registracija bo opravljena od 21. 6. 90 do 21. 6. 91. ☎ (061) 331-575. pt-39089-79

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 85/11, garažirano, ugodno prodam. ☎ (061) 349-591. pt-39349-79

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1986, reg. do junija 1991, prodam za 5900 DEM v din. protivrednosti. ☎ (061) 40-049. pt-39426-79

YUGO 45, rdeče barve, reg. januarja 1989, zelo ugodno prodam. ☎ (064) 78-547. pt-39515-79

ZASTAVO 128, letnik 1988, prodam. ☎ (061) 373-021. pt-39592-79

JUGO 55 skala, letnik 12/88, prodam. ☎ (0608) 69-534. pt-39775-79

JUGO 45 L, letnik 86, reg. do 91/5, rumene barve, 43.000 km, brezhiben, prodam za 5300 DEM din. protivrednosti. ☎ (061) 371-709, dopoldan in 576-890, popoldan. Brilejeva 22. pt-39892-79

ZASTAVO 750, letnik 1984, prodam. ☎ (061) 264-710. t-39921-79

JUGO 45 AX, letnik 1987, prevoženo 35.000 km, prodam. ☎ (064) 620-593. p-704574-79

LADO SL 1500, letnik 1976, prodam. ☎ (061) 445-768. t-39671-79

LADO 1200, dobro ohranjeno, ugodno prodam. ☎ (061) 612-181. t-39673-79

ZASTAVO 101 GX, letnik 88, prodam. ☎ (061) 645-047. t-39804-79

126 P, letnik 1982, 43.000 km, prodam. ☎ (061) 773-569. t-39824-79

ZASTAVA 101, confort, letnik 1981, prodam. ☎ (061) 317-039, Ljubljana. 704543-79

druga motorna vozila

AUDI 60, let. 68, registriran do 15. 8., udarjen v prednje kolo, poceni prodam tudi za dele. ☎ (061) 487-203. 4910-80-st

AUDI 80 diesel, letnik 85, avtomatik, prodam za 18.000 DEM. Brane Zupančič, Mazovčeva 4, Zg. Kašelj. ☎ (061) 486-087. 704571-80

FORD fiesto 1,4 S, novo, 2000 km, nujno prodam. ☎ (065) 31-375 ali (065) 54-518. t-39946-80

R 21 GTS, l. 87 in peugeot 604 turbo, l. 82. diesel, zelo ugodno prodam. ☎ (061) 485-625, od 13. do 19. ure. p-806421-80

WARTBURG karavan, letnik 1988, ugodno prodam. ☎ (061) 481-628. pt-39069-80

PEUGEOT 104 SL, letnik '77, obnovljen, ugodno prodam. ☎ (064) 77-559. 39680-80-pt

KOMBI mitsubishi prodam. ☎ 487-717. p-806469-80

UGODNO prodam peugeot 405 GR z radiokasetofonom, rdeče barve, star leto in pol, s 1600 cm^3 motorjem. V račun vzamem manjši osebni avto. ☎ (061) 771-454. p-806491-80

motorna kolesa

MOTORNO kolo kawasaky GPZ 550, letnik 1982, prodam. ☎ (065) 31-149. t-39370-81

KAWASAKI GPZ 600 R, 500 km, prodam. ☎ (061) 783-574. 39354-81-pt

VESPO PX XL, elestart, bele barve, prodam. ☎ (061) 59-886. t-39936-81

TOMOS avtomatic, prodam. ☎ (061) 557-006. t-39944-81

VESPO PX 200 E, letnik 1986, prodam. ☎ (064) 721-424, samo dopoldan. t-39984-81

VESPO PX 200 E, kovinsko sive barve, letnik 1987, zaradi odhoda v vojsko, prodam. ☎ (061) 59-889. pt-39012-81

VESPO Piaggio, novo, uvoženo, ugodno prodam. ☎ (064) 28-110. pt-39855-81

BMW 80 ST, 12.000 km, letnik 1984, odlično ohranjen, prodam ali zamenjam z doplačilom za tovorni furgon, 2 toni. ☎ (061) 264-710. pt-39922-81

MZ ETZ 250, letnik 84, dodatno opremljen, odlično ohranjen, ugodno prodam. ☎ (064) 75-522. p-704558-81

kupim

TOVORNI avto furgon, do dve toni, kupim. ☎ (061) 264-710. t-39923-82

YAMAHA LUXMAN KENWOOD SHARP NAKAMICHI JVC ITT
HI-FI stereo center JÄGER
Borovlje, Loiblstr. 12/Hauptplatz 17

TOSHIBA TV 215 R 8
z daljinskim upravljanjem
- 55 cm
- zatemnjen zaslon
- sleeptimer
- IF daljinsko upravljanje
- tuner za kabelski sprejem

NEVERJETNO: 830 DEM neto

TOSHIBA VIDEOREKORDER V-109 G
- 8 programov/28 dni
- VISS, itd.

NEVERJETNO: 729 DEM neto

SONY PIONEER TOSHIBA FISHER BLAUPUNKT PHILIPS HITACHI DENON PANASONIC TECHNICS

TELEVIZIJA

LJUBLJANA I

8.35–10.50 in 13.15–1.35 TELETEKST RTV LJUBLJANA
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
SPORED ZA OTROKE IN MLADE
PISANI SVET: KJE SO LUTKE DOMA?
9.25 ZRCALO NOČI, dokumentarna oddaja
9.45 E. Waugh: VNOVIČ V BRIDESHEADU, angleška nadaljevanka, 4/13
10.40 VIDEO STRANI
13.30 VIDEO STRANI
13.40 ITALIA '90, SP v nogometu Jugoslavija – Kolumbija, posnetek
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank
MURPHY BROWN, ameriška nanizanka, 10/22
FANTOM IZ OPERE, ameriška nadalj., 2/4
ČERNI GAD, angleška nanizanka, 10/18
18.00 TV DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 ŽARIŠČE, ponovitev
18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
POLTRONA EXPRES, ponovitev španske nanizanke, 12/13
18.50 NORO, NOREJŠE, NORIŠNICA, ponovitev norveške igrane serije, 12/13
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 TV DNEVNIK 2
19.50 VREME
19.52 ZRCALO TEDNA
20.05 RUMENA REKA, japonsko-kitajska dokumentarna nadaljevanka, 3/10
21.00 CIRCOM GALA, zabavnoinformativna oddaja
22.05 ZAKON V LOS ANGELESU, ameriška nanizanka, 5/42
22.55 TV DNEVNIK 3, VREME
23.20 POLETNA NOČ
MURPHY BROWN, ameriška nanizanka, 11/22
FANTOM IN OPERE, ameriška nadalj., 3/4
ČERNI GAD, angleška nanizanka, 11/18
1.25 VIDEO STRANI

LJUBLJANA II

16.40 ITALIA '90, SP v nogometu Avstrija – ČSFR, prenos
18.57 REGIONALNI PROGRAMI TV LJUBLJANA – STUDIO MARIBOR: TELE M
19.30 TV DNEVNIK
20.00 ŽARIŠČE
20.30 MALI KONCERT: Komorni ansambel Slovenicum
20.40 ITALIA '90, SP v nogometu ZR Nemčija – Združeni arabski emirati, prenos
23.00 SKUPŠČINSKA KRONIKA
23.30 SATELITSKI PROGRAMI – POSKUSNI PRENOS (DO 1.30)

ZAGREB I

10.50 TV KOLEDAR
11.00 OD NAŠEGA DOPISNIKA
12.35 RISTANC, ameriški film
14.15 RISANKA
14.35 POROČILA
14.45 BARVA NOČI, ponovitev nočnega programa
16.50 JADRANSKI POTOPISI
17.00 TV DNEVNIK 1
17.20 SOCIOLOGIJA UMETNOSTI: SLIKARSTVO IN MITOLOGIJA, izobraževalna oddaja
17.50 FERDY, risanka
18.20 ŠTEVILKE IN ČRKE
18.40 POROČILA ZA SLUŠNO PRIZADETE
18.45 MUPPET SHOW
19.10 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK 2
20.00 V CITYJU, angleška nadaljevanka, 1/9
20.50 TV PORTRET: TUTTI FRUTI BAND, zabavnoglasbena oddaja
21.25 TV DNEVNIK 3
21.45 SKUPŠČINSKA KRONIKA
22.15 SLIKE ČASA, oddaja o kulturi
23.15 POROČILA ZA GOSTE IZ TUJINE
23.20 BARVA NOČI, nočni program
ŽE SPET TI, humoristična serija
NEVLJUDNO VEDENJE, ameriški film, 1/2
1.20 POROČILA

ZAGREB II

12.25 TEST
15.45 POROČILA
15.50 TV KOLEDAR
16.00 PANORAMA 15
16.30 MONDIAL
16.45 Firence: Avstrija – ČSFR
19.00 FELJTON
19.30 DNEVNIK
20.00 GOL SHOW
20.45 POROČILA
20.50 Milano: ZRN – ZAE
22.50 Bled: CIRCOM REGIONAL GALA

KOPER

12.00 TENIS-QUEEN'S KLUB LONDON TURNIR (ponovitev)
15.00 TENIS-QUEEN'S KLUB LONDON TURNIR (nep. prenos)
18.50 TV NOVICE
19.00 ODPRTA MEJA
19.30 TV STIČIŠČE
20.00 JUKE BOX
20.30 BASKET NBA (posnetek)
22.30 TV NOVICE
22.40 ODBOJKA – World League: ZDA – BRAZILIJA (posnetek)

AVSTRIJA I

9.00 POROČILA
in
RAJI ŽIVALI, Voda v stepi
9.30 RUŠČINA
10.00 ŠOLSKA TV
10.30 DUHOVI, ponovitev
12.15 NAFTA – ISKANJE ČRNEGA ZLATA, ponovitev
13.00 POROČILA
13.10 Evropa: KAKO NEMŠKA JE AVSTRIJA? ponovitev
13.55 RISANKE
14.10 NEBEŠKO DARILO – (Father's Little Dividend – ameriški film, 1951)
15.30 Otroški program
15.35 JONOŠOVA URA, risanke
16.00 AM, DAM, DES
16.20 5× JAZ IN TI, napoved programa
16.35 USPEŠNICE IN NAPOTKI
16.55 MINI ČAS V SLIKI
17.10 FILOZOFIJA ZA OTROKE – SOKRATOVI VNUKI
17.55 BARBAPAPA
18.00 SINHA MOCA – SUŽNJELASTNIKOVA HČI, 168. del
18.30 HIŠNICA, Bavarska Čarovnica
19.22 ZNANJE DANES
19.30 ČAS V SLIKI 1
19.53 VREME
20.00 KULTURA
20.15 EVROPSKI POLICISTI: V GLOBOKI NOČI, tv film
21.10 ZANIMIVOSTI
21.20 ZAKON V LOS ANGELESU, Dogovorjena poroka, amigo
22.10 POGLEDI S STRANI
22.20 TRAILER, oddaja za ljubitelje filma
22.50 IZDAJA V FORT BRAVU
0.30 ZAHODNO OD SANTA FEJA, Tesnobne ure
0.55 POROČILA

AVSTRIJA II

15.05 DEDIČI LJUBEZNI
16.00 BORZNA POROČILA
16.15 ČUDOVITE SLIKE IZ ŽIVALSKEGA SVETA, Dragulj v savani
16.45 SP V NOGOMETU 1990 AVSTRIJA – ČSFR, iz Firenc
19.00 LOKALNI PROGRAM
19.30 ČAS V SLIKI 1
20.00 ŠPORT
20.15 SP V NOGOMETU ZRN – ZDRUŽENI ARABSKI EMIRATI iz Milana
V odmoru
ČAS V SLIKI 2
22.50 SEDMA ZAPOVED, film Krzysztofa Kieslowskega
23.50 SPITTING IMAGE, satirična lutkovna serija
0.20 IZGUBLJENA ČAST KATHARINE BLUM
2.00 POROČILA

RAI I

7.00 JUTRANJI PROGRAM
9.40 SANFA BARBARA, serija
10.40 RISANKE
11.00 TV NOVELA
11.55 VREME
12.00 POROČILA
12.05 STVARI Z DRUGEGA SVETA
13.30 TV DNEVNIK / TRI MINUTE O...
14.00 ODDAJA O MONDIALU
14.30 MODRO DREVO
15.00 VAS TAM TAM
16.15 MINUTA NIČ
16.45 POLETNI BIG, variete
18.05 VEČNO MLADA SRCA
18.40 SANTA BARBARA, serija
19.40 MONDIAL
19.50 VREME
20.00 TV DNEVNIK
20.40 PUSTOLOVCI IZGUBLJENEGA MESTA, film
TV DNEVNIK
VEČER V IMOLI: SANJE IN MIT
0.00 NOČNI TVD
0.15 MONDIAL PREGLED DNEVNIH DOGODKOV
OPOLNOČI

RAI II

7.00 PATATRAC
8.00 MODRO DREVO
8.30 ODDAJA
9.30 DOKUMENTARNA ODDAJA
10.00 DOKUMENTARNA ODDAJA
11.15 FILM
12.00 CAPITOL, serija
12.00 OB TRINAJSTIH
13.30 MONDIAL
14.00 BEAUTIFUL
14.45 POSTALI BODO SLAVNI
15.30 ODDAJA
17.10 FILM
18.45 ŠE O MONDIALU...
19.45 TV DNEVNIK
20.15 ŠPORT
20.55 NOGOMET
NOCOJ
ZAKON V LOS ANGELESU, serija
BOKS
NOČNI TVD
ZMENEK V KINU
NOČNI KINO

MADŽARSKA I

9.00 VIDEO STRANI
9.10 TV TELOVADBA
9.10 MADŽARSKA STOLETJA; »SUŽENJSKI« ZAKON, pon.
9.30 OGENJ IN LED, balet in revija na ledu, angleški film. pon.
10.20 SREČNO PT, angleški TV film, pon.
11.20 VIDEO STRANI
16.45 VIDEO STRANI
17.00 LETNI KOLOBARJI, spored za upokojence
17.30 TEKA, uporabni napotki
17.40 FILMSKA REPORTAŽA
18.00 OKNO, službenostni program
19.00 VPRAŠANJE KRISTJANOV
19.10 VEČERNA PRAVLJICA
19.30 TV DNEVNIK
20.05 DRUŽABNA IGRA
20.50 ITALIJA '90, ZR NEMČIJA – ARABSKI EMIRATI, prenos iz Milana
22.55 PANORAMA, svetovna politika
23.55 TV DNEVNIK

MADŽARSKA II

15.45 TV 2 – Video strani – Reportaže – Vreme – Glasba – Vprašanja in odgovori
16.50 ITALIJA '90, AVSTRIJA – ČEŠKOSLOVAŠKA, prenos iz Firenc
19.00 ZA OTROKE, TOM IN JERRY, risanka
19.30 VIHARNI VITEZ, 4. del serije
20.00 TELEŠPORT
20.25 TV 2
21.00 TV DNEVNIK
21.20 TV 2
21.30 TV DNEVNIK
22.15 POROKA S PROSTIM DNEVOM (1983)
23.45 TV 2

SATELITSKA TV

SUPER CHANNEL

7.00 Daybreak; **8.30** Turistični magazin; **16.00** Vroča linija; **17.00** Oddajamo; **19.00** Hit Studio International; **20.00** Poseben koncert; **21.00** Modra noč; **22.00** Poročila; **22.15** Glasbena scena; **23.15** Poročila in komentarji; **23.45** Max Headroom; **0.15** Poročila; **0.30** Modra noč; **1.45** Pozna nočna glasba

3SAT

14.30 Srečno potovanje; **16.00** Brez Madžarov ne gre; **17.15** Nocoj na 3sat; **17.20** Mini čas v sliki; **17.30** Alica v čudežni deželi; **18.00** TV borza; **18.25** Napotki; **19.00** Danes 3sat; **19.30** Gozdna hiša, nad.; **20.30** K stvari, nac. program boja proti mamilom; **21.45** Kultura; **21.51** Šport; **22.00** Novice; **22.20** Konji v Severni Afriki, Andaluziji in Ameriki; **23.00** Nenavadnejše od raja, film; **0.25** TV borza; **0.50** Poročila

SAT 1

6.00 Dobro jutro; **8.35** Tenis, ATP turnir, Queens; **10.05** Teleshop; **10.30** Duke redko pride sam; **11.20** Srečni dnevi; **12.15** Kolo sreče; **13.00** TV borza; **14.05** Risanka; **14.00** Ladja zaljubljencev; Tenis, Queens; **15.30** Zaljubljen v čarovnico; **16.05** High Chaparral; **17.10** Sosedi; **17.45** Pregled programa; **17.50** Addamsovi; **18.15** Premaknjenci; **18.45** Poročila; **19.05** Kolo sreče; **20.00** Trije angelčki za Charlieja; **21.00** Mak je tudi roža, film; **22.50** Tenis; **23.05** Falota v starem Rimu, film; **0.45** Pregled programa

RTL PLUS

6.00 Halo, Evropa; **6.30** Evropski posl. kanal; **9.10** Springfieldova zgodba; **10.05** Cena je vroča; **10.35** Dragi stric Bill; **12.35** Srčni dvoboj, film; **12.30** Klasika opoldne; **13.00** TV butik; **13.30** Kalifornijski klan; **14.15** Springfieldova zgodba; **15.00** Kulinarika; **15.30** Igra z; **15.43** Neto; **16.00** Preprosto živalsko; **16.30** Prihodnost tv; **17.10** Cena je vroča; **17.45** TV butik; **18.00** Sierra; **18.45** Poročila; **19.15** A-team; **20.15** Lesketajoči se asfalt; **21.10** Kdo je videl mojo nevesto?, film; **22.50** Peklenska pot, film; **0.20** Zoltan – Drakulov pes, grozlj.; **1.45** Aerobika

TV 5

16.05 Poročila; **16.15** Posebni dopisnik; **17.15** Poskusite s pesmijo; **17.45** Kuhajte z...; **18.00** Številke in črke; **18.20** Feliks in čebulica; **18.50** Poročila, oddaja o konjih; **19.30** Novice; **19.40** Znanje; **20.00** Poslovne novice; **21.00** Oddaja o umetnosti; **22.00** Poročila; **22.35** Družinsko življenje, film; **00.10** Zofa

RADIO

PRVI PROGRAM

(Krvavec stereo 91,8 MHz)
4.30 Jutranji program; **5.50** Rekreacija; **6.50** Dobro jutro, otroci: **8.05** Znanja široka cesta; **8.35** Pesmice na potepu; **9.05** Z glasbo v dober dan; **9.35** Turistični napotki za goste iz tujine; **10.00** Dopoldanski dnevnik: Informacije, gospodarstvo, glasba; **11.05** Petkovo srečanje; **12.10** Pojemo in godemo; **12.30** Kmetijski nasveti; **12.40** Domača glasba; **13.00** Danes do 13.00; **13.30** Radio danes, radio jutri; **13.38** Do štirinajstih; **14.05** Gremo v kino: **14.40** Radijski Merkurček; **15.00** Dogodki in odmevi; **15.55** Zabavna glasba; **16.00** Od melodije do melodije – vmes: Obvestila + EP + Čestitke poslušalcev; **17.00** Studio ob 17.00; **18.05** Vodomet melodij; **19.00** Radijski dnevnik; **19.35** Lahko noč, otroci; **19.45** Z zabavnimi ansambli; **20.00** Oddaja za pomorščake; **20.30** Slovencem po svetu; **22.00** Zrcalo dneva; **22.20** Iz naših sporedov; **23.05** Literarni nokturno – v Erich Fried: Ljubezenske pesmi; **23.15** Nočni program (studio radia Koper)

DRUGI PROGRAM

(Krvavec stereo 98,9 MHz, Krim stereo 93,5 MHz)
5.30 Val 202 – jutro: **8.00** Val 202 – dopoldan; **13.00** Val 202 – popoldan; **13.00** Danes do 13.00-ih; **15.30** Dogodki in odmevi; **19.00** Radijski dnevnik; **19.30** Stop pops in novosti; **21.45** Kratka radijska igra; **22.00** Zrcalo dneva; **22.20** Radio študent na našem valu

TRETJI PROGRAM

(Krim stereo 96,5 MHz)
16.00 Dober dan; **16.05** Od uverture do plesa... **16.30** Znanja široka cesta; **17.00** Koncertni solisti – Sabira Hajdarović, mezzosopran; **18.05** Likovni odmevi: **18.20** Iz opernega sveta; **19.32** Violinist Tomaž Lorenz in kitarist Igor Saje igrata slovenska dela; **20.00** 8. Koncert Zelenega abonmaja simfonikov RTV, dirigent Marko Munih, solist Mihail Hanonović Gantvarg – violina (prenos iz Cankarjevega doma v Ljubljani): Spored: Ciglič: Tri simfonične skice (Silhueta, Nokturno, Vizija), Sibelius: Violinski koncert, Hols: Planeti; **22.00** Radijska igra – Jože Snoj: Gabriel in Mihael; **23.00** Šestnajst strun (J. Brahms, B. Smetana); **23.50** Napoved sporeda za soboto; **23.55** Lirični utrinek

RADIO GLAS LJUBLJANE

(Krim stereo 100,2 MHz Grad stereo 102,4 MHz)
6.00 Dobro jutro: **6.15** Noč, jutro ter servis; **6.45** Novice; **7.15** Naj naj pesem; **7.20** Jutro je lahko tudi takšno; **8.30** Kam danes v Ljubljani; **8.45** Novice; **10.15** Črna kronika Ljubljane; **10.25** Vaše mnenje; **11.00** Novice; **11.15** Naj naj; **11.20** Power play; **12.15** Športni utrinki; **13.00** Novice; **14.00** Pasji radio; **14.30** Glasbena oddaja; **15.15** RGL Komentira in obvešča; **15.30** Naj naj; **15.35** Power play; **16.10** Spoznajmo se; **16.30** Uganka; **17.15** Pet in petnajst; **18.10** Prost glasbeni termin z voditeljem; **19.00** Odprta dlan v živo; **20.00** Glasba do jutra

RADIO ŠTUDENT

(89,3 in 104,3 MHz)
00.00–13.00 Satelitski programi – poskusni prenosi; **13.00** Vžig; **14.00** OF; **16.00** Tolpa bumov; Sköl: Čista perverzija (1); **17.00** Joculator; **17.45** Kosilo nekega molja: Svetima, Šalamun, Hotsching; **18.30** DJ – Master Latino ZP; **20.00** Idealna godba; **24.00** Zatemnitev / satelitski programi – poskusni prenosi

RADIO KOPER

(SV 549 KHz, UKV 88,6–93,8 – 100,3 – 100,6 – 104,3 – 107,6 MHz)
6.00 Glasba za dobro jutro; **6.30** Jutranjik – cestne informacije; **7.00** Druga jutranja kronika; **7.30** Poročila in pregled tiska; **7.35** Kulturni servis; **8.00** Prenos II. programa radia Ljubljana; **13.00** Danes na valu Radia Koper; **13.15** Mladi val Radia Koper; **13.30** Dnevnik Radia Koper; **14.30** Poročila; **14.35** Pesem tedna; **15.30** Dogodki in odmevi: **16.00** Glasba po željah; **17.00** Dinar na dinar; **17.30** Primorski dnevnik; **18.00** O glasbi... ob glasbi; **18.30** Glasbene želje po telefonu; **19.00** Radijski dnevnik; **23.00** Nočni program Radia Koper

RADIO MARIBOR

(UKV 93,1 in 90,4 MHz SV 558 KHz)
4.30 Prenos sporeda RTV Ljubljana; **7.15** Dobro jutro; **9.00** Po domače; **10.05** Mavrica; **10.30** Country leksikon: **11.00** Mavrica; **12.05** Mavrica; **13.00** Kadar boš na rajžo šel; **14.30** Poročila, osmrtnice, objave, glasba; **15.00** Želeli ste, poslušajte; **15.30** Dogodki in odmevi; **16.00** Želeli ste, poslušajte; **16.30** Dnevnik radia Maribor; **17.00** Po Jugoslaviji; **18.00** Kultura; **18.30** Iz naše produkcije; **19.00** Večerni radijski dnevnik

Televizija si pridržuje vse pravice do morebitnih sprememb programa!

Interexport – Sektor avto kuča, Novi Beograd, Omladinskih brigada 33
prodaja
avtomobile audi 80 TD, 1588 ccm, 59 kw, 4 vrata, 5 hitrosti, rdeče, bele ali temnomodre barve po 240.310,00 dinarjev, stroški prevoza znašajo 3.000 dinarjev, prometni davek je treba plačati posebej.
Plačate jih lahko v dinarjih, dobite pa jih takoj, z možnostjo zamenjave »staro za novo«.
Informacije lahko dobite po tel. (061) 325-191, Dramićanin.
15-3418

STIKOV ČASOPISNI KIOSK
Utrip današnjega tiska

DR. ROMAN
* Če še niste prebrali nobenega Dr. romana, je zadnji čas, da si ga privoščite.
* Novi Dr. roman govori o mladostih prijateljicah, ki se na poti življenja razideta.
* Že naslov je dovolj zgovoren: Ko postaneš ženska.
* **Dr. roman, za kanček razvedrila.**

DELO PLUS
KP kot kolektivna pogodba – Kapitalizem na socialistični način
Mesarić mesari v Zlatorogu – Zaradi »odprtega pisma« je letela na cesto
Kadeti vadijo lov in karate – Pretepaške skrivalnice podočih miličnikov z vrstniki iz soseščine
Vitorog seva smrt – Ali planina umira zaradi odpadkov iz JE Krško? Srečanja s samim seboj – Na dvojnike z onega sveta so tudi streljali
Trikrat hura za porumenele dokumente – Velikani naše revolucije so lagali, da se je kar kadilo

V Stikov časopisni kiosk lahko oddate napoved po telefonu: (061) 329-559 ali telefaksu (061) 318-570 ali teleprinterju 31 633 in na naslov ČGP Delo Stik, Ljubljana, Titova 35. Kiosk je odprt vsak dan do 11. ure za objavo naslednjega dne.

tovorna vozila in prikolice

KOMBI mercedes 207 D, letnik 1984, 5 hitrosti, prodam. ☎ (032) 44-150. **pt-39577-85**

TAM 2001, letnik '76, obnovljen, reg., s cerado, prodam. Cena 50.000 din. ☎ (061) 783-574. **39353-85-pt**

VOLVO N 10, vlačilec, ugodno prodam. ☎ (062) 631-829. **t-39464-85**

DVOOSNO prikolico westfalia, nosilnost 1,6 tone in štiri gume s platiči za suzuki ali lado nivo, prodam. ☎ (062) 29-604. **t-39524-85**

PRIKOLICO večje izvedbe dvoosovinko, prodam. ☎ (061) 783-081. **t-39614-85**

ŠPORTNI REKVIZITI

prodam

ŠOTOR nemški, za 6 oseb, prodam. ☎ (061) 667-787. **pt-39773-90**

vodni šport

BARKO 10,5 m, 7–8 ležišč, komplet opremljeno za križarjenje, prodam. ☎ (061) 483-463. **pt-39463-91**

PRODAM športno jadrnico dolžina 6,40 m, tip flaying 15. ☎ (062) 631-651. **676-91**

ČOLN s kabino, notranji motor, dizel, 75 KM, 3+1 ležišče, radiopostaja, TV, plin, ugodno prodam. ☎ (064) 21-535, 21-525, (064) 22-655, Milan. **t-39667-91**

GUMIJAST čoln z izvenkrmnim motorjem evinrude 4, prodam. ☎ (066) 62-839. **t-39602-91**

ZARADI zidave poceni prodam servisiran, odlično ohranjen T 18, dolga ali kratka os s komandami ter T 4, zapakiran. ☎ (0601) 24-764. **t-39038-91**

GLISER kvarner plastika tip G 370, s prikolico, prodam. ☎ (067) 22-190. **t-39454-91**

MAESTRAL 18 in tomos 4,5, prodam. ☎ (064) 28-671. **t-39566-91**

prikolice

BRAKO PRIKOLICO, l. 89, rabljeno eno sezono, prodam za 2500 DEM din. prot. ☎ (061) 371-996, popoldan. **t-39402-93**

PREDŠOTOR za prikolico 450, prodam po zelo ugodni ceni. ☎ (061) 558-794. **a-2318-93-st**

AKUSTIČNI APARATI

prodam

VIDEO player goldstar, nov (550 DEM) ter kasetofon nakamichi BX-125 E (800 DEM), prodam. ☎ (061) 331-527, od 7.30 do 15.30. **t-39528-105**

tv aparati

BARVNI TV grundig, starejši, nov, prodam. Kavčič, Robičeva 7, Ljubljana. **pt-39465-107**

UMETNINE IN STARINE

prodam

LOVSKI lestence, skrinjo, sliko (platno), prodam. ☎ (061) 627-052. **704565-110**

DELO

dobi

UREJENO komunikativno dekle za prodajo tekstila na Ljubljanskem trgu, sprejmem. ☎ (063) 882-100, po 17. uri. **t-39797-130**

HONORARNO zaposlitev do jeseni ali daljnudimo v prodajali. Potrebno znanje italijanščine in angleščine. Ponudbe pod »Popoldan, tudi čez vikende«. **t-39891-130**

FANTA in dekle za delo v Kava baru, zaposlim v Centru, Lj. ☎ (061) 319-405. **704598-130**

GOSPODINJO dobrosrčno gospo iščeta osebi, ki sta potrebni pomoči. Vse ostalo po dogovoru. Pismene ponudbe pod »Pomoč v sili«. **pt-38999-130**

PODOPOLAGALCA in soboslikarja zaposlim. ☎ (061) 576-014. **pt-39046-130**

NOČNA restavracija Koala v Tivoliju išče dve dekleti s prakso za strežbo in delo v šanku. Vse inf. v restavraciji od 18. do 20. ure ali ☎ (061) 317-468 **pt-39136-130**

Bi želeli delati med počitnicami v Švici?
Informacije posredujemo po tel. (063) 811-470 ali (063) 29-862, vsak dan od 10. do 16. ure, razen nedelje.
39549-130

ŽENSKO za nego bolnika na domu iščemo. Franc Kotnik, Kurirska 6, Mojstrana. ☎ (064) 89-155. **t-39497-130**

VEČ KV ključavničarjev in KV kleparjev z najmanj 5 let delovnih izkušenj, sprejmemo v redno delovno razmerje. OD po dogovoru. Prednost imajo delavci s stalnim bivališčem v Ljubljani ali bližnji okolici. ☎ (061) 227-112, od 8. do 12. ure. **pt-39920-130**

Iščemo dekleta in fante
za modne revije, snemanja, naslovnice...
Avdicija bo v petek, 15. 6. 1990 in torek, 19. 6. 1990, ob 18. uri v mali galeriji TVD Partizan, Narodni dom, Prešernova 22.
39928-130

HONORARNO zaposlimo dekle za delo v strežbi. Zaželena praksa. ☎ (061) 341-378. **t-39935-130**

ZAPOSLIMO samostojnega stavbnega kleparja. ☎ (061) 487-318. **t-39539-130**

FRIZERKO, samostojno, zaposli salon Kana, Logatec, Brod 1 (za bencinsko črpalko). ☎ (061) 741-038. **t-39570-130**

išče

RAZNA serijska dela sprejmem na dom. Prostor, 380 V priklop. ☎ (062) 794-706. **ptt-631-132**

varstvo

POTREBUJEM štirikrat tedensko varstvo za dva otroka 3 ure dopoldne. ☎ (061) 221-906. **t-39145-133**

VARSTVO za dva otroka 3 in 4-letna, na Vrhniki, iščem. ☎ (061) 311-613 zvečer. **t-39766-133**

NUJNO iščem varstvo na območju Viča ali okolici Koseze za 15-mesečno punčko. Prosim pokličite ☎ (061) 262-077. **pt-39527-133**

INŠTRUKCIJE

nudim

ASISTENT inštruira matematiko in druge tehnične predmete za vse stopnje. ☎ (061) 267-043. **t-39425-140**

OSNOVNOŠOLCE in prve letnike usmerjenih, dobro pripravim na sprejemne ali popravne izpite iz matematike ali angleščine. ☎ (061) 554-823. **39392-140-pt**

iščem

IŠČEM inštruktorja za hebrejščino. Ponudbe pod »Takoj«. **pt-39462-142**

ŽIVALI

prodam

PERZIJSKE mačke, čistokrvne brez rodovnika in opico kapucinar, prodam. ☎ (061) 752-461. **pt-38912-150**

ČRNEGA kodra, brez rodovnika, prodam. ☎ (061) 329-121, od 17. do 19. ure. **39646-150-pt**

VELIKI črni šnavcer, vrhunske mladiče, prodam. ☎ 262-466. **p-704597-150**

LEPO PSIČKO, nemško dogo, tigrasto, staro 8 tednov, prodam. ☎ (061) 46-047. **pt-621-150**

KOZO, mladico, za nadaljnjo rejo in kozlička za zakol, prodam. ☎ (061) 667-738. **t-39226-150**

ČRNO malo pudljico, mladiča, z rodovnikom, cepljeno, prodam. ☎ (061) 313-420, popoldan. **t-39983-150**

kupim

MLADIČKO čistokrvnega škotskega ovčarja – lahko brez rodovnika, kupimo. ☎ (067) 71-257. **t-39751-152**

iščem

IZ HIŠE na Vodovodni 3 za Bežigradom je v torek odletela modra papiga. Najditelj, ki ga čaka nagrada, naj kliče po telefonu ☎ (061) 327-265. **704570-153**

BIOTOLL
faraonke, molji in drug mrčes ...STOP!
UNICHEM Tel.: (061) 222-083

RAZGLASI

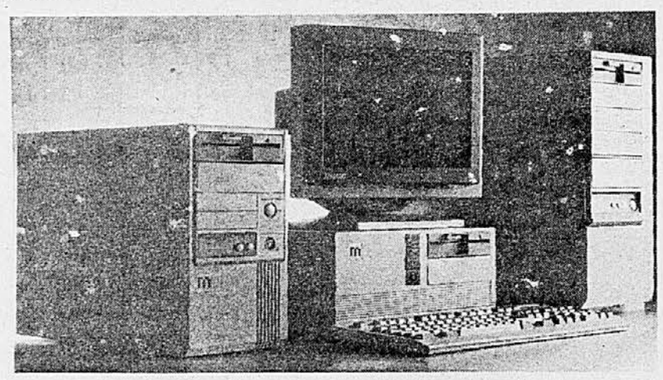
razno

ŽITNI kombanj zmaj 780, z rez. motorjem, jermeni itd., prodam. Lahko ga predelate v silos-bunker. Nudim vse dele. Srečko Goropečnik, Bišče 27, 61230 Domžale, ☎ (061) 375-937 **pst-2302-164**

BUKOVA in mešana drva, prodam ter dostavim. ☎ (061) 342-559. **t-39183-164**

MOTOR BT 50 S nov, APN 7, star eno leto, šivalni stroj singer, nov in nov šivalni stroj ruža step, ugodno prodam. ☎ (0608) 82-268, od 19. do 20. ure. **t-39396-164**

Jana
KUHAMO GROZNO, PRIDEMO VEDNO PREPOZNO
BIMBO najhitrejša dostava tople hrane in pijače na dom.
Tel. (061) 317-831

Mlacom
Mlacom d. o. o.
Celovška 185, 61000 Ljubljana
tel. 061/556-484 faks 061/556-485
PREDSTAVLJA PROGRAM
MLAKAR & CO
Unterbergen 82, 9163 Unterbergen, Avstrija
tel.: (9943)4227-2333, fax.: (9943)4227-2091, telex: 422749 MALCO A
RAČUNALNIKI • KOMPONENTE • PERIFERIJA

	A	B
M 10-21	1.543	13.990,00
XT 4.77/12 MHz, 640 K RAM, 20 Mb trdi disk, 14" monokr. monitor **M 286-12-41**	1.928	19.990,00
AT 286-12 MHz, 640 K RAM, 40 Mb trdi disk, 14" monokr. monitor **M 286-NEAT-16-41**	2.242	23.685,00
NEAT 286-16 MHz, Mb RAM, 40 Mb trdi disk, 14" monokr. monitor **M 386 SX-41**	2.488	25.990,00
AT 386 SX, 1 Mb RAM, 40 Mb trdi disk, 14" monokr. monitor **M 386-25-81**	4.084	39.999,00
AT 386-25 MHz, 1 Mb RAM, 40 Mb trdi disk, 14" monokr. monitor **M 486-25-41**	8.432	85.000,00
AT 486-25 MHz, 1 Mb RAM, 40 Mb trdi disk, 14" monokr. monitor **M-AT-286 LAPTOP**	6.503	63.732,00
chicony LT 3600, 1 Mb RAM, 40 Mb trdi disk **UPS – NEPREKINJENO NAPAJANJE**		
300 V	480	4.704,00
1000 V	1.097	10.752,00

A je cena v DEM v Avstriji
B je cena v DIN v Ljubljani s plačanimi uvoznimi dajatvami brez prometnega davka

UVOŽENI AVTOMOBILI NA OBROKE
*Mednarodno podjetje **AVTO GARANT** v sodelovanju z zastopniki tujih avtomobilskih firm odpira v Sloveniji nov prodajni center, kjer bo poleg novih in rabljenih vozil kupcem prodajal vozila na obročno odplačevanje – LEASING.*
Svojo ponudbo in prodajne pogoje vam predstavlja v predstavitvenem katalogu AG-90
AG AVTO Garant

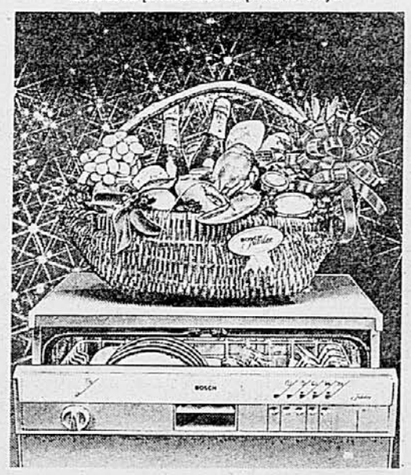
KATALOG VSEBUJE:
- *ponudbo novih in rabljenih vozil na obročno odplačevanje*
- *pogoji za nakup vozila na obroke – LEASING (na 2–5 let)*
- *cene avtomobilov in dodatne opreme*
- *prospekte s tehničnimi podatki*
- *ugodnosti za podjetja in obrtnike*
- *ugodnosti za člane kluba AG*
- *anketa, s katero sodelujete v nagradnem žrebanju*

***NAROČILNICA** za katalog AG-90*
ime in priimek .....
naslov: .....
kraj in poštna št.: .....
Plačilo po povzetju (14 DEM v din).
Podpis: .....
*Naročilnico pošljite na naslov: **GARANT**, 61241 Kamnik, p. p. 41*

GP »PRENOVA« Stanežiče 39 Ljubljana
razpisuje
prosta dela in naloge
vodja računovodskih in knjigovodskih del
Pogoj:
– VI. ali VII. stopnja ekonomske smeri
– triletne delovne izkušnje pri računovodskih in knjigovodskih delih
Poskusno delo bo 3 mesece.
Vse informacije dobite po telefonu: (061) 50-508.
Pisne ponudbe pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: GP »PRENOVA«, Stanežiče 39, 61210 Ljubljana-Šentvid.
14-3062

Fenolit Borovnica
Komisija za medsebojna razmerja Tovarne Fenolit, Borovnica
objavlja prosta dela
razvojnega tehnologa za delo v razvojnem oddelku
Pogoji: dipl. inž. kemije oz. kemijske tehnologije z 2-letno prakso, lahko tudi pripravnik
Kandidati morajo svoje ponudbe oddati v 8 dneh po objavi na naslov: Fenolit Borovnica, Breg 22, 61353 Borovnica, kadrovsko-splošni sektor
Kandidate bomo obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.
15-3449

KLUB MERCATOR
Varna naložba, v kateri je vedno nekaj več!
Zakaj je naložba v Klub Mercator **dobra naložba?**
Zato, ker prinaša naložba v Klub Mercator visoko letno obrestno mero.
Zakaj je naložba v Klub Mercator **varna naložba?**
Zato, ker za naložbe Klub Mercator jamči Poslovni sistem Mercator s svojim dnevnim gotovinskim prilivom v več kot 1500 prodajnih enotah po vsej Sloveniji in je sposoben izplačati v vsakem trenutku vsakemu svojemu članu njegovo naložbo.
Zakaj je naložba v Klub Mercator **pametna naložba?**
Zato, ker so s kuponi in s komercialnimi zapisi Kluba Mercator potrošniki upravičeni do popustov v več kot 300 prodajalnah po vsej Sloveniji.
Zakaj je Klub Mercator **varna naložba?**
Zato, ker je Poslovni sistem Mercator sistem, ki nima likvidnostnih težav!
Zakaj je naložba v Klub Mercator **moderna naložba?**
Zato, ker bodo člani Kluba Mercator s posebnim dodatkom k letni obrestni meri soudeleženi na dobičku Poslovnega sistema Mercator.
Potrošniki, postanite člani Kluba Mercator!
Člani Kluba Mercator kupujte v Mercatorjevih prodajalnah.
IZPLAČALO SE VAM BO!
Odprt telefon za člane Kluba Mercator
Vse informacije o Klubu Mercator, ugodnostih in obveznostih, ki izvirajo iz članstva:
vsak četrtek med 8. in 9. uro, po telefonu 061/373-611.
Dobrodošli vsi predlogi, pobude in tudi kritike.
Letna obrestna mera za mesec junij je 22%!
KLUB MERCATOR

BOSCH
Jubilee
25 let pomivalnih strojev Bosch
Bleščeča priložnost za praznovanje.

NAJTIŠJI, NAJVARČNEJŠI, NAJZANESLJIVEJŠI IN PRIJAZNI OKOLJU
Nudimo vam nov, »jubilejni« pomivalni stroj pod izjemno ugodnimi pogoji. Vsakega lastnika čaka dodatno presenečenje.
Za vse kupce gospodinjskih strojev Bosch velja možnost 6-mesečnega obročnega odplačevanja (tudi za trgovska podjetja)!
Informacije: avtotehna Ljubljana
Prodajalni: Titova 36, tel. 317-044 • Celovška 228, tel. 573-555 • **Komerciala:** Titova 36, tel. 320-948

Klub podjetnikov in Društvo poslovodnih delavcev Manager

vabita na

direktor open

odprti teniški turnir podjetnikov, managerjev in direktorjev, ki bo 23. in 24. junija v novem teniškem centru v Domžalah. Prijave zbiramo do 18. 6. 1990.

Prijavnino v višini 300 din nakažite na žiro račun Kluba podjetnikov št. 50100-678-43874 z oznako Tenis.

Informacije dobite na tel. (061) 314-342.

TITAN – KAMNIK, Tovarna kovinskih izdelkov in livarna, Kovinarska 28, Kamnik

razpisuje

javno licitacijo rabljenih osnovnih sredstev

		izkl. cena din
1. stroj za vibracijsko glajenje, tip Ultramatic VB 35, mot. 2,1 kW	inv. št. 8690	5.000,00
2. stroj za vibracijsko glajenje, 200 l, tip EE 200 Vibromat, mot. 5,5 kW	inv. št. 13367	8.000,00
3. centrifuga tip C 40, maks. 40 kg, mot. 2,2 kW, grelci 3 kW, 935 obr/min.	inv. št. 9096	1.700,00
4. filter črpalke AC 3500 – 6 kosov, mot. 0,75 kW		1.000,00
5. boben – sušilnik		6.500,00
6. transportni trak 1,8×0,4 m, poševni, brez pogona		500,00
7. transportni trak 2,8×0,4 m, poševni, elektromotor z reduktorjem		5.000,00
8. pomivalno korito Al, dvojno – globoko	inv. št. A0264	80,00

Javna licitacija bo v torek, 19. 6. 1990, ob 11. uri v sejni sobi podjetja.
Ogled osnovnih sredstev je mogoč v ponedeljek, 18. 6. 1990, od 10. do 12. ure in v torek, na dan licitacije, do 11. ure.
Licitacija bo ustna, po sistemu OGLEDANO–KUPLJENO; kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali. Prometni davek plača kupec. Udeleženci morajo vplačati kavcijo v višini 10% od izklicne cene. Kupnino je treba plačati in osnovno sredstvo prevzeti v petih dneh.

15-34481

---

avtotehna

Avtotehna Ljubljana, p. o., Ljubljana, Titova 36

Avtotehna Ljubljana p. o. – zastopniško podjetje z dolgoletno prisotnostjo na jugoslovanskem trgu za programe s področja zabavne elektronike Blaupunkt, Bekton, Scanel-Nesco širi svoj prodajni program in

vabi k prijavi in sodelovanju

mlajše sodelavce, ki sprejemajo izziv, da s svojim strokovnim znanjem in komercialnimi sposobnostmi, po strokovnem izpopolnjevanju doma in v tujini podjetno sodelujejo pri osvajanju jugoslovanskega trga za uresničitev skupnega cilja – ustvarjanja nadpovprečnih poslovnih uspehov na delovnem mestu

vodja oddelka zabavne elektronike

Pogoji:
- VII. ali VI. stopnja strokovne izobrazbe ekonomske ali elektrotehnične smeri
- aktivno znanje tujega jezika (zaželena nemščina)
- izpolnjeni pogoji za delo v zunanji trgovini (ZT registracija)
- delovne izkušnje v zabavni elektroniki.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s poskusnim delom po samoupravnih aktih. Pisne prijave s kratkim opisom dosedanjih delovnih izkušenj in dokazili o izpolnjevanju pogojev pričakujemo v Kadrovski službi Avtotehne Ljubljana, p. o., 61000 Ljubljana, Titova 36, 8 dni po objavi.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po odločitvi komisije za delovna razmerja.

ABC POMURKA

Razpisna komisija delavskega sveta sestavljenega podjetja ABC Pomurka razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. predsednika poslovodnega odbora ABC Pomurke
2. podpredsednika poslovodnega odbora ABC Pomurke za proizvodnjo
3. direktorja Službe za razvoj in informatiko

Pogoji:
pod 1., 2. in 3. – visoka strokovna izobrazba ustrezne smeri in izpolnjevanje pogojev po določilu 59. člena Zakona o podjetjih.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh na naslov: ABC Pomurka, Murska Sobota, Lendavska 11 – za razpisno komisijo.

Kandidate bomo o izidu obvestili v 8 dneh po opravljeni izbiri.

15-3420

TIBA®

Tiba, električni stroji, Ljubljana, Bravničarjeva 20

vabi k sodelovanju

diplomiranega inženirja elektrotehnike

Pogoja
– dipl. inž. elektrotehnike, VIP VII
– 2 leti delovnih izkušenj pri razvoju elektromotorjev
Poskusno delo traja 90 dni.

Vse, ki ustrezate pogojem, vabimo, da se s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh oglasite v kadrovski službi Tibe. Delo bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.
O izbiri vas bomo obvestili v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

15-3448

Racionalles

Racionalles, d. o. o. SLOVENJ GRADEC, ob Celjski cesti

ŠE NEKAJ NOVEGA
POPUST 30%

od 18. do 30. 6. 1990,
od 10. ure do 18. ure

ZA PROGRAM LESNA SLOVENJ GRADEC

– Furnirana vrata »SUMO« jus, 1. KL, navadna in stilna – 30%
– Furnirane stenske obloge, 2500 mm, dolžine vseh vrst – 30%
– Okna »IZOLIR« »Lesna«, dvo in trislojno steklo – 22%
– Masivne stenske obloge, uvoz iz Avstrije – 98,00 din/m²
Dostava do 120 km za nakup nad 20.000,00 din. V ceni ni vračunan prometni davek.

– Izbrani furnirji – EVRO-KAKOVOST-RUSTIKA.
Okna »IZOLIR« so oči Lesne!

Poslujemo racionalno – prepričajte se!
Gotovinsko plačilo – tudi na naročilnico – pri plačilu 8 dni.
Vse informacije od 7. do 15. ure po tel. (0602) 41-160.

2884-14

Lesnina Storitve, Podjetje za marketing, računovodstvo in druge storitve, d. o. o., Ljubljana, Parmova 53

razpisuje
delovno mesto

direktorja sektorja tehničnih storitev

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev, izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
– višja strokovna izobrazba (VI. stopnja) ekonomske, strojne, tehniške, gradbene ali organizacijske smeri, 4 leta delovnih izkušenj.
Delavec, ki bo opravljal dela na razpisanem delovnem mestu, bo imenovan za 4-letni mandat.
Kandidate vabimo, naj pošljejo svoje ponudbe z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Lesnina Storitve, kadrovsko pravni sektor, Parmova 53, 61000 Ljubljana, s pripisom »za razpis«.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 8 dneh po sklepu pristojnega organa.

14-3392

---

tovarna pogrebne opreme

MENINA

»Menina«, tovarna pogrebne opreme, Šmarca, Trg padlih borcev 3, Kamnik

oglaša prosta dela

potnika

za območje R Slovenije, SR Hrvatske in SR Bosne in Hercegovine
Pogoji: srednja izobrazba komercialne ali lesne smeri; 3 leta delovnih izkušenj pri prodaji; znanje srbskohrvatskega jezika; vozniško dovoljenje B kategorije

Poskusno delo traja tri mesece. Delo je terensko. Pisne ponudbe pošljite v 15 dneh na gornji naslov. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po sprejemu sklepa.

15-3417

Ponujamo vam eno mrežo, da boste lahko brezskrbno uživali v drugi

Uspeh podjetja je danes močno odvisen od hitrega pretoka informacij. Žal pa se podatki običajno nahajajo na različnih nepovezanih računalnikih, kar otežuje njihovo učinkovito uporabo. Rešitev predstavlja povezava vseh računalnikov v celovit sistem – s pomočjo računalniške mreže.

Imamo vse potrebno znanje, izkušnje in tehnologijo za načrtovanje in postavitev tudi najzahtevnejših računalniških mrež. Rezultate našega dela uporabljajo razni uporabniki, od majhnih do največjih.

Pridružite se jim!

Računalniški inženiring in svetovanje
Tesovnikova 88 A
Ljubljana 61000
Telefon: (061) 372-809
Telefax: (061) 372-809

STUDIO MI

Mladinska knjiga Založba, Ljubljana, Titova 3

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta delovna mesta
za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim delom

1. založniškega poverjenika – zastopnika po šolah in VVO

za območja:
– Ljubljana–Kamnik, Škofja Loka, Domžale
– Trebnje, Novo mesto, Metlika, Črnomelj, Krško, Brežice, Sevnica, Laško

2. referenta v finančni operativi

Od kandidatov pričakujemo:
pod 1. – višjo ali srednjo strokovno izobrazbo pedagoške ali druge ustrezne smeri, delovne izkušnje na pedagoškem ali komercialnem področju, veselje do prodaje knjig, izpit B-kategorije in lastno prevozno sredstvo.
pod 2. – srednjo strokovno izobrazbo ekonomske ali druge ustrezne smeri, dve leti delovnih izkušenj na finančnem področju.
Kandidate vabimo, da pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Mladinska knjiga ZALOŽBA, Kadrovska služba, Ljubljana, Titova 3.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh po sklepu komisije.

13-3342

SGP »GRADNJE« DOMŽALE p.o. Domžale, Ljubljanska 72a

Gradbeno industrijsko podjetje

INGRAD 63000 CELJE Lava 7

V središču Domžal prodajamo poslovne prostore in stanovanja

1. Kompletno urejen poslovni prostor (brez notranje opreme) z ločenim vhodom in dvigalom v luksuzni izvedbi, posebno primeren za trgovino, brezcarinsko prodajalno, restavracijo, banko oz. podobno dejavnost. Možnost nakupa po sistemu leasing.

2. Po izjemno ugodnih cenah ponujamo poslovne prostore, zgrajene do III. gradbene faze, z zaprto fasado in primarnimi instalacijskimi vodi v I. in II. nadstropju, velike 75–150 m². Prostori so primerni za mirne obrti oz. pisarne. (Možnost najema prostora tudi za potrebe skladišča). Plačilo po sistemu leasing.

*3. Prodajamo stanovanja, velika 28–64 m², ki bodo vseljiva v juniju 1991.
Nudimo možnost obročnega odplačevanja.*

4. Kupite lahko tudi poslovne prostore, v pritličju, velike 18 m² in 36 m². Prostori bodo zgrajeni v juniju 1991 (informativni vpis).

Vse informacije lahko dobite po telefonu: (061) 723-267, 714-391, 721-442, 722-572, teleks 31834.

14-3401

Iskra

Podjetje Tela vabi k sodelovanju sodelavce za naslednja delovna mesta:

vodja računovodskega sektorja
– diplomirani ekonomist
– 5 let delovnih izkušenj pri vodilnih ali vodstvenih mestih v računovodstvu
– pasivno znanje tujega jezika

vodja finančne službe
– diplomirani ekonomist
– 3 leta delovnih izkušenj s področja financ

vodja stroškovnega računovodstva
– ekonomist
– 3 leta delovnih izkušenj s področja stroškovnega računovodstva

Delo je za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu).

Kandidati naj pošljejo pisne prijave v kadrovsko službo Iskra Tela, p. o., Ljubljana, Savska c. 3 v osmih dneh po objavi.
Informacije lahko dobite osebno v kadrovski službi podjetja ali po telefonu 320-441, int. 219.

13-3334

Carinarnica Ljubljana

razpisuje
javno dražbo,
ki bo 26. 6. 1990

Carinarnica Ljubljana bo na javni dražbi prodajala naslednje blago:

1. blago, odvzeto po carinskih prekrških po spisku:
06/1 – 10844/1, po izklicni ceni 10.000,00 din
06/1 – 10844/2, po izklicni ceni 91.720,00 din
06/1 – 10844/3, po izklicni ceni 99.752,00 din

2. blago, odstopljeno v korist SFRJ po spisku:
06/1 – 10845/1, po izklicni ceni 102.000,00 din
06/1 – 10845/2, po izklicni ceni 72.000,00 din
06/1 – 10845/3, po izklicni ceni 8.505,00 din
06/1 – 10845/4, po izklicni ceni 66.009,00 din

3. blago po roku ležanja po spisku:

06/1 – 10846/1, po izklicni ceni 101.785,00 din
06/1 – 10846/2, po izklicni ceni 87.200,00 din
06/1 – 10846/3, po izklicni ceni 108.056,00 din
06/1 – 10846/4, po izklicni ceni 102.000,00 din

Blago na spisku 06/1 – 10844/1, 06/1 – 10845/1, 06/1 – 10845/2, 06/1 – 10846/1, in 06/1 – 10846/2 bomo na licitaciji prodajali tretjič, drugo blago pa prvič. Dražba bo 26. 6. 1990, ob 10. uri, v veliki sejni sobi Carinarnice Ljubljana, v III. nadstropju, Šmartinska 152 a.

Ogled blaga je mogoč na dan licitacije od 7.30–9. ure na referatu za prodajo Carinarnice Ljubljana.
Blago bomo prodali najboljšemu ponudniku. Carinarnica za prodano blago ne bo upoštevala reklamacij glede kakovosti.

Kupec mora blago plačati in prevzeti v 5 dneh po končani dražbi.

Po prevzemu ne bomo upoštevali reklamacij glede količine.

V prodajni ceni niso vračunani stroški prevzema blaga iz carinskega skladišča in prometni davek.

Na dražbi lahko sodelujejo vse pravne in fizične osebe, ki so registrirane za nakup in prodajo takega blaga, in ki pred začetkom dražbe vplačajo varščino v višini 20% od izklicne cene.

Pred dražbo bo komisija udeležence seznanila še z drugimi pogoji.
Informacije o dražbi lahko dobite po telefonu (061) 444-578, int. 52, Carinarnica Ljubljana.

15-3450

Sporočamo, da je umrl

ALOJZ ŽIDAN

upokojenec

Od njega smo se poslovili v družinskem krogu v četrtek, 14. junija 1990, na pokopališču v Polju

Vsi njegovi

Ljubljana, 11. junija 1990

1684

Sporočamo žalostno vest, da je umrl

JOŽE JENKO

upokojenec

Od njega se bomo poslovili v petek, 15. junija 1990, ob 16. uri na pokopališču v Lipici

Delavci podjetja LTH Škofja Loka

Umrl je naš dragi ata

MARJAN PRIMOŽIČ

Na zadnjo pot smo ga pospremili v četrtek, 14. junija 1990, z ljubljanskih Žal

Njegovi: žena Ida, sin Matjaž in hčerka Jelka z družinama ter drugo sorodstvo

---

Umrl je naš dragi

JAROSLAV GOGALA

Od njega se bomo poslovili v soboto, 16. junija 1990, ob 16. uri na pokopališču v Kranju

Na njegovo željo namesto cvetja darujte za cerkev v Kranju

Njegovi: žena Francka, otroci Jaro, Tone, Neli z družinami, sestra s. Silverija, brat Miro in drugo sorodstvo

Kranj, 14. junija 1990

Sporočamo žalostno vest, da je umrl

JOSIP VRBANC

upokojenec

Pogreb bo v soboto, 16. junija 1990, ob 14.30 izpred hiše žalosti na pokopališče Šmartno pod Šmarno goro

Ohranili ga bomo v lepem spominu

Žito – Ljubljana, Mlini

Nepričakovano nas je zapustil srčno dobri mož in oče

JOŽE VRBANC

Od njega se bomo poslovili v soboto, 16. junija 1990, ob 14.30 izpred domače hiše na pokopališče Šmartno pod Šmarno goro

Žalujoči: žena Jožica, sinova Srečo in Božo z družinama ter drugo sorodstvo

Zg. Gameljne, 14. junija 1990

1682

Sporočamo, da je umrl

DANILO DOLJAK

bančni upokojenec

Zadnje slovo je bilo v ožjem družinskem krogu

V spominu ga bomo ohranili kot vestnega in prizadevnega sodelavca in dobrega strokovnjaka.

Delavci in Aktiv upokojencev Ljubljanske banke d. d.

Pó težki bolezni me je zapustila moja draga sestra

JOŽA KOROŠEC-FINI

zapornica in borka NOB

Od nje se bomo poslovili v ponedeljek, 18. junija 1990, ob 11. uri na ljubljanskih Žalah

Na dan pogreba bo ležala v enajsti mrliški vežici

Žalujoči: sestra Fančiška, sosedje in prijatelji

Ljubljana, 14. junija 1990

1683

Zapustil nas je dobri mož in oče

STANISLAV GLAVAN

Od dragega pokojnika se bomo poslovili v ponedeljek, 18. junija 1990, ob 12. uri na ljubljanskih Žalah

Na dan pogreba bo žara v dvanajsti mrliški vežici

Žalujoči: žena Emilija, sin Stanko, brat Ivan in drugo sorodstvo

Ljubljana, 13. junija 1990

1681

Koprska bogata preteklost se predstavlja

LJUBLJANA, 14. junija – V likovnem razstavišču Riharda Jakopiča so danes odprli razstavo Koper med Rimom in Benetkami, ki skozi rezultate izkopavanj na vrtu koprskega kapucinskega samostana predstavlja mesto in njegovo bogato zgodovino. Razstava, katere avtor je doc. dr. Mitja Guštin, je potujoča, doslej je bila na ogled v rojstnem mestu, pa v Ferrari in Innsbrucku; po ljubljanski predstavitvi bo potovala v Videm, Zadar in München. Njen namen je s slikovnim gradivom, risbami, skicami in izkopaninami osvetliti zgodovino najsevernejšega istrskega mesta, katerega korenine segajo tja v začetke rimskega obdobja, obenem pa prikazati njegovo današnjo podobo. V ta namen so ob otvoritvi prikazali tudi videofilm o nekdanjem in sodobnem Kopru. Razstavo je pripravil Medobčinski zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Piran, odprl jo je koprski župan Aurelio Juri, na ogled pa bo do 15. avgusta. (S. V., foto: Janez Zrnec)

V Pekingu zapirajo predstavništva

Tri jugoslovanska podjetja menijo, da ni možnosti za pospešitev sodelovanja

PEKING, 14. junija (Tanjug) – Tri velika jugoslovanska investicijska in trgovinska podjetja bodo zaprla svoja predstavništva v Pekingu, ker očitno ni možnosti za pospešitev sodelovanja in se jim zato ne splača imeti stalne predstavnike v kitajski prestolnici.

Sarajevski Energoinvest, ki ima v Pekingu stalno predstavništvo že skoraj 20 let, pa mu doslej niso zaupali nobenega resnejšega posla, bo predstavništvo za vselej zaprl. Trgovinsko podjetje Astra iz Zagreba, ki je na Kitajskem prav tako navzoče skoraj 20 let in sodi med prva jugoslovanska podjetja, ki so prodrla na kitajski trg, je dolgo poslovalo uspešno, ugotovilo pa je, da v zadnjih nekaj letih ni možnosti za uspešno poslovanje na tem trgu in sklenilo začasno zapreti svoje predstavništvo. Del predstavništva Astre so preselili v Hongkong. Tudi beograjski Investimport je sklenil začasno zapreti predstavništvo v Pekingu.

Desettisoči delavcev delajo red v Bukarešti

Vse mesto je na ulicah, delavci so se pridružili rudarjem – Spopadi z demonstranti so trajali vse do jutra – Neuspel državni udar?

BUKAREŠTA, 14. junija (Tanjug) – Na ulicah Bukarešte je vsepovsod videti rudarje in delavce, ki poskušajo po včerajšnjih nemirih vzpostaviti red. Vsakogar, ki se jim postavi po robu, pretepejo. Ena takšnih skupin se je okoli osmih odpravila z Univerzitetnega trga, ki je od davi v rokah rudarjev, na trg Romana, kjer se je poklonila spominu na umrle v decembrskih dogodkih in prižgala sveče.

Skupine rudarjev so zasedle tudi trg pred Domom armade blizu notranjega ministrstva, kjer so spopadi z demonstranti trajali do treh zjutraj. V včerajšnjih neredih je pred ministrstvom zgorelo kakih 10 vozil. Policijske enote so zasedle sosednje ulice. Krog njih se zbirajo matere, ki iščejo svoje otroke. V središču mesta je vsepovsod videti skupaj ljudi, ki čakajo na časopise in vneto razpravljajo. Tisti, ki so »vse videli in slišali«, širijo govorice o velikem številu mrtvih in množičnih aretacijah.

Kakih 10.000 delavcev je prebilo noč na trgu pred sedežem romunske vlade. Tam je zdaj videti skupine civilistov, ki pomagajo vojakom in usmerjajo promet po stranskih ulicah. Davi okoli petih jim je spregovoril predsednik Ion Iliescu in se jim zahvalil za podporo in pomoč. Obrambno ministrstvo je obvestilo javnost, da je vojska ponoči

● Danes so s predsedniškim dekretom odstavili romunskega ministra za notranje zadeve Mihaia Chitaca. Za to so se odločili le dan po tem, ko policiji ni uspelo ustaviti protivladnih demonstracij. Za novega ministra so imenovali 37-letnega pravnika Doruja Viorela Ursuja, vojaškega sodnika in predsednika sodišča v Sibiuju. Novi minister je že uvedel nekaj ukrepov za umiritev položaja v Bukarešti.

zastražila vse pomembne objekte v Bukarešti. V sporočilu je rečeno, da so demonstranti v zgodnjih jutranjih urah streljali na vojake z orožjem, ki so ga ukradli v poslopju notranjega ministrstva. Ranjeni so bili štirje vojaki in dva civilista.

Po včerajšnjih neredih se je oglasilo več strank. Fronta narodne rešitve, ki je dejansko na oblasti, sodi, da z demonstranti niso možna nikakršna pogajanja. Gre za fašistoidne skupine skrajnežev.

Romunski obrambni minister general Victor Stanculescu se je ponoči zaradi nemirov vrnil iz Berlina v Bukarešto. Nova romunska dvodomna skupščina pa je sinoči sporočila, da bo za 24 ur preložila za danes napovedano sejo. Po tem kratkem sporočilu je romunska televizija obvestila gledalce, da se je demonstrantom posrečilo ukrasti policijske uniforme in orožje iz poslopja notranjega ministrstva. Sinoči so napadli bencinsko črpalko blizu ministrstva, da bi dobili bencin za molotovke.

Točno opolnoči je predsednik Ion Iliescu spregovoril ljudstvu in pozval vse romunske politične sile k enotnosti. Priča smo poskusu, da bi strmoglavili zakonito izvoljeno oblast in vzpostavili fašistoidni režim, je dejal in pristavil, da gre za sile, ki so poskušale nasilno prevzeti oblast že 13. in 28. januarja.

V davišnjem sporočilu vlade je rečeno, da so odkrili sledove, ki morda peljejo do pravih krivcev poskusa državnega udara. Kakih 10.000 rudarjev, ki so davi prispeli iz doline reke Jiu, je na sedežu Narodne kmečke stranke v Bukarešti odkrilo steklenice z bencinom in strelivom. Neuradno se je zvedelo, da so rudarji vdrli tudi na sedež Narodne liberalne stranke. Po zadnjih poročilih je v neredih umrlo pet ljudi, več kot 100 pa je bilo ranjenih.

OGLEDALO

– Danes pa nobene kritike o sestavi in igri naše nogometne reprezentance! Nočem, da bi nas sosedi spet razglasili za separatiste, kontrarevolucionarje in veleizdajalce . . .

OTO REISINGER, Vjesnik

NA KRATKO

Tujcem bomo vračali prometni davek

BEOGRAD, 14. junija (Tanjug) – Tujci, ki bodo iz Jugoslavije od 1. julija naprej odnašali blago v vrednosti, večji od tisoč dinarjev, bodo imeli pravico do vrnitve prometnega davka. To bo veljalo samo za blago, ki ga ima potnik pri sebi, ko gre čez mejo nazaj na tuje, in za izdelke, ki gredo v tujino po pošti, ter za špediterje in prevoznike. Ta pravica ne bo veljala le pri nafti, tobačnih izdelkih in alkoholnih pijačah, kar je izjema, ki velja tudi v drugih državah. Pravica se uveljavlja na podlagi računa, ne glede na to, ali je bilo blago plačano z gotovino, čekom ali kreditno kartico, pri čemer je treba tako račun kot blago pri odhodu iz države prijaviti naši carinski službi. Račun, overjen na carini, velja kot zahtevek za vračilo davka. V prodajalni, ki ga je izdala, ga je mogoče uporabiti najpozneje leto dni po nakupu.

Delegacija IS potuje na Madžarsko

LJUBLJANA, 14. junija – Delegacija izvršnega sveta skupščine Slovenije, ki jo vodi predsednik IS Lojze Peterle, v njej pa sta še dr. Dimitrij Rupel in Draga Benčina, bo v ponedeljek in torek na uradnem obisku v županiji Zala na Madžarskem. Pred odhodom na Madžarsko se bo Lojze Peterle v Lendavi sestal s predstavniki madžarske narodnosti.

Pred vrnitvijo v Slovenijo pa se bo slovenska delegacija v Monoštru srečala tudi s porabskimi Slovenci.

Končni rezultati volitev v Bolgariji

SOFIJA, 14. junija (Tanjug) – V prvem krogu volitev v Bolgariji je od skupno 400 mest v velikem ljudskem sobranju dobila Bolgarska socialistična stranka 172 poslanskih mest, Zveza demokratičnih sil 107 mest, Gibanje za pravice in svoboščine, ki zastopa interese turške manjšine, 21 mest, Bolgarska kmečka ljudska zveza 16 mest, Domovinska zveza 1 mesto, Socialdemokratska stranka – nemarksisti 1 mesto in neodvisni kandidat 1 mesto. To so končni rezultati volitev, ki jih je danes v Sofiji objavil predsednik volilne komisije dr. Živko Stalev.

Kdo hoče družino vrniti v preteklost?

LJUBLJANA, 14. junija – Včerajšnji kolokvij o statusu družine v našem političnem prostoru je bil strokoven, idejno pluralen, razmislek o družini, ki bo – upamo – vnesel disonanco v slovenski politični in medijski prostor, v katerem se vzpostavlja neresnična in tudi nevarna podoba družine kot harmonične in brezkonfliktne skupnosti – so na današnji tiskovni konferenci povedale predstavnice nadstrankarskega političnega združenja Ženske za politiko. Rekle so, da je bila neposreden izziv za pripravo takšnega kolokvija t. i. pisateljska ustava, ki po volitvah postaja uradni predlog.

V njej se namreč družina opredeljuje kot naravna skupnost, kot subjekt, ki naj ima določene pravice, kar da je skregano z opredelitvami sodobnih zahodnoevropskih ustav. Podobne zamisli o družini, ki se napajajo iz idej 18. in 19. stoletja, pa da so bile prepoznane tudi v razvpitih tezah o populacijski politiki, v vpeljavi inštitucije materinstva, v političnih programih strank ipd. Strokovne referate s kolokvija bo skupina Ženske za politiko kmalu objavila v posebni brošuri. (S. P.)

Erb je za omejitveno denarno politiko

BEOGRAD, 14. junija (Tanjug) – Denarna politika jugoslovanske vlade bi morala biti tudi v drugem polletju omejitvena, da inflacijske tendence ne bi spet oživele. To je med današnjim pogovorom z guvernerjem Narodne banke Jugoslavije Dušanom Vlatkovićem izjavil namestnik generalnega direktorja Mednarodnega denarnega sklada (IMF) Richard Erb, ki je dosedanje rezultate naše gospodarske reforme ocenil zelo pozitivno, še zlasti z vidika (sklenjenega) sporazuma z IMF. Visoki gost bo imel med bivanjem v Jugoslaviji pogovore s predsedniki izvršnih svetov Srbije, Hrvaške in Slovenije. Namestnika generalnega direktorja IMF bo sprejel tudi predsednik ZIS Ante Marković.

Tamilski tigri napadli vojašnico

COLOMBO 14. junija (DPA) – Pripadniki organizacije Osvobodilni tigri tamilskega elama, ki velja za največjo separatistično tamilsko organizacijo v Šrilanki, so danes napadli neko vojašnico na jugu otoka in pri tem ubili 30 ljudi, 50 pa so jih ranili. Na severu Šrilanke že štiri dni trajajo srditi spopadi med separatisti in pripadniki vladnih čet. V spopadih je bilo ubitih več kot 200 ljudi.

Prevelike zahteve?

Članice EFTA potrdile skupna izhodišča za pogajanja z ES – Pogovori o izjemah bodo težavni, saj bi v Bruslju upoštevali samo interese EFTA

OD NAŠEGA DOPISNIKA

ŽENEVA, 14. junija – Članica Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA) so na današnjem srečanju šefov vlad, ki ga je vodil švedski ministrski predsednik Ingvar Carlsson, potrdile skupna izhodišča za pogajanja z Evropsko skupnostjo o vzpostavitvi Evropskega gospodarskega prostora (EES), ki pomeni doslej najvišjo obliko ekonomske integracije na naši celini, saj bo zagotovil prost pretok blaga, storitev, kapitala in ljudi, obenem pa okrepil sodelovanje po področjih, kot so varstvo okolja, raziskave, izobraževanje in socialna politika. Pogajanja bodo končana čez leto dni, EES pa bi pričel veljati 1. januarja 1993, torej hkrati kot notranji trg Evropske skupnosti.

Obenem pa so na vrhunskem srečanju EFTA opozorili, da bo sporazum o oblikovanju EES moral upoštevati tudi nekatere izjeme na področjih, kjer posamične članice Združenja ne morejo uveljaviti pravil igre, kakršna veljajo v Evropski skupnosti, ali pa začasne določbe, kadar bo potrebno posebno prilagajanje zakonodaji dvanajsterice. O teh izjemah in začasnih določbah je bilo doslej slišati vrsto temačnih napovedi, češ da utegnejo prevelike zahteve EFTA zavleči ves proces dogovarjanja, končno pa so seznam, dolg kakih 50 strani, temeljito pregledali, tako da so med problematičnimi temami, kjer bo šesterica zahtevala koncesije, ostale pravice do samostojnega določanja kontingentov tujih delavcev, omejevanje tujih investicij ali pa pravila o varstvu okolja, ki so na območju Združenja precej bolj stroga kot v Evropski skupnosti. Pogajanja o izjemah bodo težavna, kajti v Bruslju so pripravljeni upoštevati samo področja, ki so življenjskega interesa za članice EFTA.

Na vrhunskem srečanju, ki je potekalo hkrati s proslavo 30-letnice Združenja EFTA, so omenili tudi nujnost skupnega mehanizma za sprejemanje odločitev, obenem pa bo vsak od obeh partnerjev moral ohraniti samostojnost odločanja v lastnem krogu. S tem zapletenim sistemom, ki pa je nujen, bi se izognili prevladi močnejše in institucionalno trdnejše Evropske skupnosti nad precej ohlapnejšo EFTA. Članice Združenja bodo morale okrepiti svoje lastne institucije, ki so bile doslej povsem podrejene načelu nacionalnega odločanja, medtem ko je Evropska skupnost nadnacionalna institucija, eno od znamenj prilagajanja pa je tudi odločitev, da bodo na pogajanjih v Bruslju nastopale enoglasno.

Göteborško srečanje najvišjih političnih predstavnikov EFTA pa pomeni tudi novo etapo v sodelovanju z drugimi državami. Ministri šestih pripadnic Združenja so z visokimi predstavniki Madžarske, Poljske ter Češke in Slovaške FR podpisali deklaracije o sodelovanju, ki so, kot je zapisano v zaključnem sporočilu, podobne dokumentu, kakršnega je EFTA že leta 1983 podpisala z Jugoslavijo. Dejansko pa je domet treh deklaracij, sklenjenih z reformno usmerjenimi vzhodnoevropskimi državami, veliko širši. Še letos bodo predstavniki EFTA z vsako od novih partnerk pričeli razpravo o oblikovanju območja proste trgovine, to pa naj bi – kot neuradno ugotavljajo – kasneje vodilo v njihovo vključevanje v Združenje. Tak status, je slišati iz Göteborga, pomeni okrepitev sodelovanja s tremi vzhodnoevropskimi državami. EFTA bo tudi s Turčijo začela preliminarne pogovore o sprazumu o prosti trgovini. V Evropi torej polagoma nastaja obsežno območje sproščene blagovne menjave, znotraj EES pa trdna gospodarska integracija.

BOŽO MAŠANOVIĆ

Maribor čaka katastrofo

MARIBOR, 14. junija – Čeprav se vode iz jame v Pesniškem dvoru, kjer je v divji deponiji okrog 25.000 kubičnih metrov kislega gudrona (ostanka od predelave odpadnih olj mariborske Petrolove rafinerije) izlivajo v potok Gačnik in s tem grozijo, da bodo zastrupile reko Pesnico in kasneje Dravo od Ormoža dalje, v Mariboru le čakajo na sestanek, ki naj bi bil čez nekaj dni v Ljubljani.

Zadnji podatki, ki opozarjajo na bližajočo se katastrofo, so od 30. maja. Novih ni. Tudi medobčinska uprava inšpekcijskega nadzora jih nima. »Resno« so se lotili le izdelave obrambnih načrtov, ki naj bi jih uporabili štabi civilne zaščite ogroženih

● LJUBLJANA, 14. junija – Aleš Peternel iz razvojnega sektorja Petrola nam je danes dejal, da odlagališče v Pesnici ni dokončno sanirano zato, ker nimajo denarja. Za sanacijo so namreč porabili že 1,5 milijona dolarjev, potrebujejo pa jih še 4,5 milijona. Tega denarja pa tudi zdaj nimajo. Aleš Peternel nam je tudi potrdil informacijo, da so danes od mariborskih inšpektorjev dobili zahtevo, naj štabom civilne zaščite v okoliških občinah Pesnice pošljejo obrambni načrt za primer, če bi jez popustil in bi tako prišlo do katastrofe. Kot nam je dejal, obrambni načrt imajo, saj je bil izdelan skupaj s projekti že junija 1988.

občin. O tem kdo bo zagotovil 4,5 milijona dolarjev, toliko bo stala sanacija te jame, ki ni edina, ampak jih je še nekaj v okolici Maribora in na Dravskem polju, niti besede. Denar naj bi zagotovila nova oblast, ki je v predvolilni kampanji napovedovala, da bo očistila Slovenijo. Rešitev naj bi našli na sestanku pri gospodu Mihi Jazbinšku v sredo, 20. junija.

V. V., J. B.

DELO plus
TRIKRAT HURA ZA PORUMENELE DOKUMENTE
Velikani naše revolucije so iz-gali
KADETI VADIJO LOV IN KARATE
Pretepaške skrivalnice bodočih miličnikov z vrstniki iz sosešč̌ine

KP Kitajske vabi domov emigrante

Dovolj je le, da se pokesajo in zapustijo »reakcionarne« organizacije

PEKING, 14. junija (Tanjug) – Komunistična partija Kitajske je danes pokazala največjo toleranco do Kitajcev, ki so po lanskem uporu pobegnili iz države, saj je celo tiste, »ki so bili člani raznih reakcionarnih skupin« pozvala, naj se vrnejo v državo in jih hkrati zagotovila, da proti njim ne bodo uporabili represivnih ukrepov.

Generalni sekretar centralnega komiteja komunistične partije Jiang Zemin je danes – kot poroča osrednji kitajski radio – izrekel dobrodošlico vsem študentom in intelektualcem, ki so se v strahu pred represijo zatekli v tujino. »Dovolj je le, da se pokesajo za svoja dejanja in zapustijo reakcionarne organizacije. Ko bodo obljubili, da ne bodo več delovali v podtalni dejavnosti proti Kitajski, jim bomo izrekli dobrodošlico«. Zemin je polleg tega dejal, da so vedno verjeli, da je večina študentov, ki so pobegnili v tujino domoljubov.

ISKRICE

Smrt pobrati pod lopato,
kar rodil je beli dan.
FRANCE CEGNAR

Mrliči se ne ločujejo po
ideološki barvi.
TIBOR DEKTES

SVET SO LJUDJE

Vrnitev

Ena največjih južnoafriških črnskih pevk mednarodnega slovesa **MIRIAM MAKEBA,** častna državljanka več afriških držav, neizprosna borka proti apartheidu, ki so jo leta 1959 izgnali iz domovine, se je po 31 letih izgnanstva vrnila v domovino. Za zdaj le za kratek čas.

Miriam Makeba je želela samo peti, še kot majhna punčka, rojena v johannesburški četrti, kjer so o črncih odločali belci, a v njenem nomadskem življenju so se prepletala potovanja, koncerti, manifestacije, razprave, snemanja plošč, intervjuji, dobrodelni koncerti, zavzemanje za pravice črncev v OZN, reklame za kokakolo, recital na Kennedyja in Haileja Selassija . . . »Zmeraj sem se trudila koristiti svoji domovini. Ko sem jo zapustila, sem si postavila nalogo, da bom zmeraj poštena, naj bo še tako težko.« In težko je bilo že takoj na začetku, ko je v letalu v Johannesburg imela na voljo tri sedeže (»Noben belec ni hotel sedeti ob meni«). Lakota v Londonu, neskončno čakanje na odhod v ZDA, trije spodleteli zakoni, zasledovanje Bothovih vohunov, FBI, nenehni bojkoti, ponovno izgnanstvo, hčerina smrt, boj proti raku. O vsem tem pripoveduje njena biografija (My Story), ki je izšla pred dvema letoma.

Njena kariera se je začela v 40. letih v Južni Afriki. Oče ji je umrl, ko je bila še otrok, njena mati je bila pogosto brezposelna služkinja. Miriam je začela peti v cerkvi in v šoli blizu Pretorie. V 50. letih se je pridružila bratrančevi skupini, potem pa so jo odkrili The Black Manhattan Brothers. Z njimi je potovala po domovini, Rodeziji, Kongu . . . Odigrala je glavno vlogo v sporni uspešnici, musicalu King Kong in si z nastopom v na pol dokumentarnem filmu proti rasizmu Come Back Afrika prislužila vabilo na Beneški filmski festival in potem v Ameriko. Leta 1959 je na poti v ZDA spoznala svojega, »velikega političnega angažiranega brata« Harryja Belafonteja, ki ji je pomagal prebroditi težke čase, dokler se ni postavila na svoje noge. Z njim se je vključila v kampanjo za človekove pravice. Kot prva južnoafriška črnska zvezda je osvojila Američane in nato še Afričane. Njene pesmi so eksistencialistične, preproste in nežne, ironične in pogumne, srčni izlivi, ki se zaupajo glasu in ritmu, harmoniji, mile žalostinke in ostre obtožbe (skladbe Hugha Masekela, s katerim je bila poročena), blues iz Soweta, nenavadna glasba, polna otroških zgodb in duhov.

Vseskozi je čutila odgovornost, da oznanja svetu, kar se dogaja doma. Sprva je bila v tem osamljena, polagoma pa se ji je pridružilo vedno več glasov. Njeno sporočilo je daljnosežno vplivalo na vse, ki so jo spoznali. »Bila sem srečna, da je Belafonte tako dosleden, bil je eden prvih, ki so jih aretirali pred južnoafriškim veleposlaništvom.« Takšen je bil tudi Stevie Wonder, ki ga je spoznala leta 1977.

Makeba je živela v ZDA devet let, potem se je preselila v Gvinejo, kjer je bila nekaj časa poročena z enim od črnskih voditeljev Stokely-em Carmichaelom. Tam je ustanovila majhno porodnišnico, a še zmeraj pela po turnejah, večinoma po Evropi. Leta 1985 je prejela nagrado diplomatske akademije Daga Hammarskjolda za mir (dobili so jo še Mubarak, Kaunda in Sihanuk).

Še zmeraj pravi, da si v življenju ni želela drugega kot peti, le okoliščine so hotele, da je, obdarjena z glasom, »globokim kot Indijski ocean in bleščečim se kot diamanti njene domovine« (Harry Belafonte), postala eden simbolov boja proti apartheidu. Bila je med pubudniki bojkota Južne Afrike in sankcij proti njej, čeprav nikakor noče biti politik. Je le umetnica, ki ima »pravico napisati pesem, če v njeni deželi ni kaj prav, jo zapeti ali kaj povedati, preden jo zapoje, da ljudi opomnim na tisto«. Zdaj se počuti koristno, saj je precej prispevala, da je svet izvedel za trpljenje njenih rojakov.

Cocteau – Marais

Na Dunaju gostuje zvezdnik francoskega filma, sedeminsedemdesetletni **JEAN MARAIS,** ki interpretira besedila svojega dolgoletnega prijatelja, slovitega francoskega književnika in filmskega ustvarjalca Jeana Cocteauja (1889–1963). V želji, da bi podal novo sliko o ustvarjalnosti in osebnosti svojega velikega prijatelja in umetnika, predstavlja odlomke iz njegovih del Dnevnik 1942–45, Težavnost bivanja, Dnevnik neznanca, Portreti sopominov, hkrati s tem pa prikazuje odlomke iz filmov Orfej, Orfejeva oporoka in Lepotica in zver.

Umrl je Georg Seidel

V starosti štiriinštirideset let je v Berlinu umrl vzhodnonemški dramatik **GEORG SEIDEL.** Rodil se je leta 1945 v Dessauu in je bil sprva orodjar in odrski delavec, potem pa je postal dramaturg v vzhodnoberlinskem Nemškem gledališču.

V zadnjih letih sta imeli pri mladem gledališkem občinstvu velik odmev njegovi gledališki deli Jochen Schanotta in Carmen Kittel, mnenja kritikov o njiju pa niso bila enotna. Carmen Kittel prikazuje usodo ljudi v realnem socializmu ob primeru devetnajstletnice, ki je zrasla v domu za sirote in se zaposlila kot pomožna delavka. V delu Jochen Schanotta pa obravnava samoiskanje in upor mladega prestopnika.

Seidel je s svojimi deli zbudil pozornost tudi v ZRN. Dobil je več zahodnonemških nagrad, med drugim tudi nagrado Schillerjeve ustanove za sodobno dramatiko v Weimarju.

PA ŠE TO

NEDOSLEDNOST – Ko je začel delegat polkovnik Milan Aksentijević v slovenski skupščini govoriti v srbohrvaškem jeziku, je nemalo razjaril najprej ministra dr. Rajka Pirnata, nato pa še lepo število poslancev.

Nihče pa ni reagiral, ko je delegat Marjan Starc povedal, da »vsi skupaj lutamo«, niti nam ga ni v svojem poročilu v TV dnevniku prevedla televizija. Pa ne, da so tako Pirnat kot televizijski prevajalci ravno takrat, ko je govoril Starc – nekam »odlutali«?

Uradna tečajnica Jugoslovanske borze vrednostnih papirjev d. d., Ljubljana

Yugoslav Stock Exchange JUGOSLOVANSKA BORZA vrednostnih papirjev d.d. LJUBLJANA

št.: 19 Datum: 14. 6. 1990

Obveznica	i	začetni tečaj	zaključni tečaj (1)
Yulon*	12	109,0	89,0 D
Juteks*	11	96,0	95,0
Lašk̆o*	12	101,0	99,0
Lesnina*	10	100,0 P	100,0
Meblo*	12	–	–
Mesto Lj*	10	–	91,0 D 98,0 P
Belinka 92		3400,0 P	3300,0 P
Belinka 93		1100,0 P	1050,0 P
Rogaška	25	3400,0 P	3300,0 P
Blag. zapis	**i**		
LB-GBL 1	16	98,0	98,0
LB-GBL 3	19	98,0 P 93,0 D	99,5 P 93,0 D
Delnica	**div**		
Grad d. d.	32,8	970,0	970,0
Kliring		zač. diskont	zak. diskont
SZ		92,5	92,5
ČSFR		100,0	86,0 D

op.: obveznice in blagajniški zapisi kotirajo v odstotkih (osnova je najnižja nominacija)
delnice kotirajo v dinarjih
»p« – papir, ponudba; pomeni, da je bil tečaj ponudbe določenega vrednostnega papirja toliko in nič manj
»d« – denar, povpraševanje; pomeni, da je bil tečaj povpraševanja po določenem vrednostnem papirju toliko in nič več
»*« pomeni, da je obveznica denominirana v DEM
»i« pomeni obrestno mero, »div« pomeni dividendo
»–« pomeni, da na zadnjih štirih avkcijah po tem papirju ni bilo povpraševanja oz. ponudbe
(1) oz. tečaj največje transakcije

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 115 z dne 14. junija 1990

za devize, efektivo, čeke, kreditna pisma in poštne nakaznice

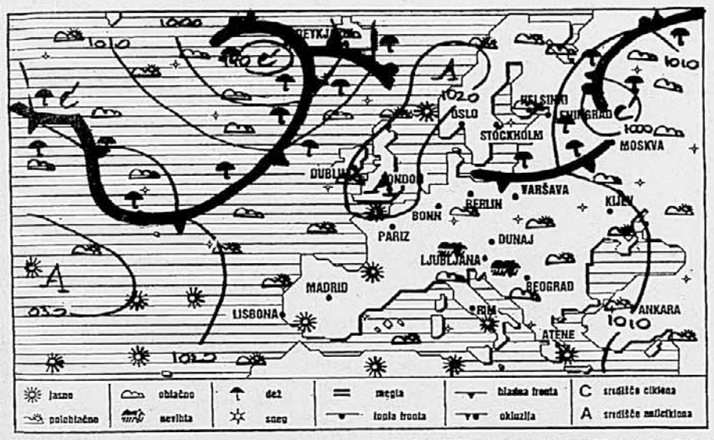
država	valuta	tečaj velja za	nakupni	srednji	prodajni	nakupni za čeke in kred. pisma	nakupni za efektive in medn. pošt. nakazn.
Avstralija	a. dolar	1	9,1049	9,1323	9,1597	8,7407	8,6951
Avstrija	šiling	100	99,1356	99,4339	99,7322	97,1528	96,6572
Belgija	frank/C	100	33,9419	34,0440	34,1461	33,1782	33,0084
Kanada	dolar	1	10,0302	10,0604	10,0906	9,6289	9,5788
Danska	krona	100	183,5243	184,0765	184,6287	179,3950	178,4773
Finska	marka	100	297,3191	298,2137	299,1083	290,6294	289,1428
Francija	frank	100	207,4362	208,0604	208,6846	202,7688	201,7317
ZR Nemčija	marka	100	697,9000	700,0000	702,1000	683,9420	680,4525
Grčija	drahma	100	–	7,1506	7,1721	6,8439	6,8082
Irska	funt	1	–	18,7506	18,8069	17,9465	17,8530
Italija	lira	100	0,9509	0,9538	0,9567	0,9318	0,9271
Japonska	jen	100	7,6486	7,6716	7,6946	7,3426	7,3044
Kuvajt	kv. dinar	1	40,1169	40,2376	40,3583	38,5122	38,3116
Nizozemska	gulden	100	620,2185	622,0848	623,9511	606,2635	603,1624
Norveška	krona	100	181,7230	182,2698	182,8166	177,6342	176,7256
Portugalska	escudo	100	7,9603	7,9843	8,0083	7,6418	7,6020
Švedska	krona	100	193,0938	193,6748	194,2558	188,7491	187,7837
Švica	frank	100	825,9561	828,4414	830,9267	809,4369	805,3071
V. Britanija	funt	1	20,1171	20,1776	20,2381	19,6644	19,5638
ZDA	dolar	1	11,7574	11,7928	11,8282	11,4928	11,4340
	ECU	1	14,3911	14,4344	14,4777	14,1032	
Španija	pezeta	100	11,2619	11,2958	11,3297	10,8114	10,7551

Tečaj dinarja za obračunski dolar je 11,7928 dinarja. Tečaj dinarja za obračunski dolar za odkup kreditnih pisem in čekov od tujih državljanov je 1,1792 dinarja. Tečaji za obračunski dolar in obračunski dolar za kreditna pisma in čeke začno veljati 14. junija 1990 ob 14. uri. Tečaji s te tečajne liste veljajo od 15. junija 1990. Tečaji za grško drahmo in irski funt veljajo samo za efektivo in čeke. Tečaji za britanski funt veljajo tudi za škotski funt, vendar le za efektivo in čeke. – Najvišji zajamčeni znesek evročeka je 2500 dinarjev (velja od 1. januarja 1990). – Poročilo o višini povprečne realne obrestne mere na trgu denarja in kratkoročnih vrednostnih papirjev dne 13. 6. 1990: letna 45,00; mesečna 3,10; za čas od 14. 11. 1989 do 13. 6. 1990: letna 32,74; mesečna 2,35.

ljubljanska banka Pravi naslov za denarne zadeve

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda Slovenije

Prognostična karta za 15. junij 1990

SLOVENIJA

V Primorju bo deloma jasno, drugod spremenljivo do pretežno oblačno, občasno bodo še padavine, deloma kot plohe in posamezne nevihte. Najnižje jutranje temperature bodo od 8 do 13, ob morju 15, najvišje dnevne od 17 do 22 stopinj.

JUGOSLAVIJA

Ob Jadranu bo precej jasno, drugod spremenljivo do pretežno oblačno, občasno bodo krajevne padavine, popoldne tudi nevihte.

VREMENSKA SLIKA

Nad srednjo Evropo in Balkanom je območje enakomernega zračnega pritiska. V višinah doteka nad naše kraje še razmeroma hladen in vlažen zrak.

OBETI

V soboto bo še nestalno vreme z občasnimi padavinami, deloma plohami in nevihtami, na Primorskem bo prehodno pihala zmerna burja. V nedeljo bo deloma jasno, popoldne bodo v notranjosti še krajevne plohe ali nevihte.

NAPOVED ZA GORSKI SVET

V gorah bo oblačno z občasnimi padavinami, deloma nevihtami. Temperatura na 1500 m bo 8, na 2500 m pa 1 stopinja Celzija. Pihal bo šibak zahodnik.

VREME IN TEMPERATURE 14. JUNIJA 1990 OB 14. URI

kraj	vreme	°C
LJUBLJANA	zmer. oblačno	20
PLANICA	zmer. oblačno	15
BRNIK	zmer. oblačno	18
KREDARICA	v oblakih	1
MARIBOR	zmer. oblačno	21
M. SOBOTA	pret. oblačno	21
SL. GRADEC	grmi	17
CELJE	zmer. oblačno	21
N. MESTO	pret. oblačno	20
N. GORICA	del. oblačno	22
PORTOROŽ	pret. jasno	21
REKA	pret. oblačno	21
PULJ	del. oblačno	22
HVAR	jasno	24
DUBROVNIK	jasno	23
ZAGREB	pret. oblačno	22
BEOGRAD	nevihta	19
SARAJEVO	pret. oblačno	20
TITOGRAD	–	–
SKOPJE	pret. oblačno	23
CELOVEC	pret. oblačno	18
GRADEC	pret. oblačno	21
DUNAJ	pret. oblačno	20
BENETKE	del. oblačno	22
MILANO	del. oblačno	21
GENOVA	pret. oblačno	22
RIM	pret. jasno	23
PARIZ	oblačno	15
BERLIN	pret. oblačno	16
STOCKHOLM	pret. oblačno	16
MOSKVA	–	–

Pokličite nas!

Nikar ne brskajte po telefonskem imeniku. Zavrtite številko ljubljanske rubrike Dela: 318-296!

Prav gotovo so stvari in dogodki v Ljubljani in njeni bližnji okolici, o katerih bi bilo treba po vašem mnenju pisati, jih komentirati, razložiti.

Ob prebiranju lokalne strani v časniku se vam je najbrž večkrat zazdelo, da novinarjem ni uspelo spoznati prave resnice, prodreti v resnično življenje.

Kaj ko bi nas poklicali in nam sporočili svoje pripombe in predloge. Vaš klic pričakujemo vsako dopoldne med 10. in 11. uro, razen ob sobotah in nedeljah.

Novi predsednik izvršnega sveta Centra: Branko Cvelbar

V občinskem izvršnem svetu bo poleg predsednika in podpredsednika še šest članov – Branko Cvelbar: Boril se bom za ohranitev občine

LJUBLJANA, 14. junija – Delegati skupščine občine Center so danes z večino glasov za novega predsednika občinskega izvršnega sveta izvolili Branka Cvelbarja, izvolili pa so tudi vse člane izvršnega sveta, ki ga bo po novem poleg predsednika in podpredsednika sestavljalo še šest članov.

Pred glasovanjem o predlaganih članih izvršnega sveta so delegati nekaj časa porabili za razpravo o tem, koliko članov naj bi imel novi izvršni svet. Draga Ahačič je menila, da bi ta organ nujno moral imeti določeno število zunanjih sodelavcev iz vrst neodvisnih strokovnjakov in kot strokovnjaka za okolje predlagala Branka Simšiča. Branko Gradišnik je poudaril, da parno število članov v izvršnem svetu ne bo v prid glasovanju v njem. Dosedanji predsednik izvršnega sveta Boris Platovšek je ob tem pojasnil, da mora občinski IS zaradi specifične vloge, ki jo ima, odločati soglasno, brez preglasovanja. Kandidat za predsednika Branko Cvelbar je povedal, da se je po podrobnih pogovorih odločil za osemčlanski izvršni svet, glede Branka Simšiča pa,

● Člani IS Center so: predsednik Branko Cvelbar (SDZS), podpredsednik in predsednik komiteja za gospodarstvo Metodij Rigler (neopredeljen), predsednica komiteja za družbene dejavnosti Nada Glušič-Gornik (neopredeljena), sekretarka za občo upravo Polonca Rigler (neopredeljena), predsednik komiteja za urejanje prostora Dušan Hvala (neopredeljen), sekretar za LO Roman Kolar (neopredeljen), vodja službe za kadrovska vprašanja Milica Šturm (SDK) in zunanji član dr. Bogdan Oblak (ZSMS-Liberalna stranka).

da ga osebno kot strokovnjaka spoštuje, vendarle pa se bo morala s problematiko okolja ukvarjati večja skupina ljudi, ne le posamezniki.

Po volitvah je novi predsednik občinskega izvršnega sveta Branko Cvelbar med drugim dejal, da se bo v okviru svojih pristojnosti boril za ohranitev občine kot upravne enote. Vendarle pa bo morala občina postati instrument za uresničevanje »lokalnih« interesov, ne pa biti uresničevalka nekakšnih višjih interesov, kot je bila do zdaj.

MARKO JAKOPEC

Duhovna pastva in Ne Ždali v klubu K 4

LJUBLJANA, 14. junija – V soboto, 16. junija, bo ob 23. uri v klubu K 4 nastop karlovške skupine Duhovna pastva. V nedeljo, 17. junija, pa bo ob 23. uri nastop estonske skupine Ne Ždali, ki predstavlja glasbeno avantgardo v svoji deželi. Prihodnji teden bodo v klubu K 4 imeli Videoteden. Zato bodo svojo ponudbo razširili z namestitvijo videoprojektorja in platna.

V Mostah osem odvečnih delavcev bivše SZDL

Moščanski socialisti menijo, da mora za te ljudi poskrbeti država, saj so prej delali zanjo

LJUBLJANA, 14. junija – Bivša moščanska SZDL ima osem ljudi, katerim ne more več plačevati osebnih dohodkov. Na moščanski izvršni svet so naslovili prošnjo, da bi občina za njihove funkcionarje skrbela pol leta in za druge delavce dve leti oziroma dokler si ne najdejo nove zaposlitve.

Kot so nam povedali na bivši moščanski SZDL, so ti delavci prej delali za državo, saj je bila zakonsko opredeljena vloga socialistične zveze taka, da je skrbela za volitve, referendume in kadrovske postopke, kakor tudi za ustanavljanje množičnih medijev, kamor sodi tudi moščansko občinsko glasilo. Na republiki, mestu in v nekaterih občinah je za delavce in funkcionarje socialistične zveze poskrbela država. Tudi na zavodu za zaposlovanje menijo, da mora za te delavce poskrbeti država, saj so delali zanjo. Če občina ne bo hotela prevzeti skrbi za te ljudi, bodo uveljavljali svoje pravice na sodišču združenega dela.

Z. M.

Nov izvršni svet tudi v Litiji

Litijska vlada v stari sestavi predlagala znižanje prispevnih stopenj – Novi predsednik IS je Slavko Rokavec

LITIJA, 14. junija – Po daljši razpravi in z nekaterimi pripombami so delegati litijske skupščine na nocojšnjem zasedanju izvolili nov občinski izvršni svet. Predsednik je postal socialist Slavko Rokavec, podpredsednik pa liberalec Marko Povše. Sicer pa je bila danes dopoldne še zadnja seja litijskega izvršnega sveta v stari sestavi.

Člani starega izvršnega sveta so danes dopoldne v želji, da bi razbremenili gospodarstvo, sprejeli delovni osnutek odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o proračunu litijske občine za letošnje leto, po katerem bodo v litijski občini svoje prispevne stopnje še zmanjšali. Razpravljali so o treh različicah teh sprememb, na koncu pa so se odločili za tisto, ki upošteva tudi zmanjšanje splošne in skupne porabe. Po tem predlogu naj bi se občinska prispevna stopnja iz BOD zmanjšala za 1,28 odstotka (z 9,75 na 8,47) oziroma za 15,5 odstotka. Tako naj bi se na primer prispevna stopnja za izobraževanje zmanjšala za 0,77 odstotka (s 5,77 na 5,00), za otroško varstvo za 0,35 odstotka (z 1,65 na 1,30), za kulturo pa za 0,11 odstotka (z 0,46 na 0,35). Zmanjšala naj bi se tudi prispevna stopnja za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo, in sicer s 5,73 na 4,95 odstotka oziroma za 16 odstotkov, predvideno pa je tudi zmanjšanje prispevkov za intervencije v preskrbi, pospeševanju hrane in blagovnih rezervah, in sicer za 17,6 odstotka (z 1,00 na 0,85 odstotka).

● Člani novega izvršnega sveta litijske skupščine so: Slavko Rokavec (predsednik), Marko Povše (podpredsednik; obča uprava in finance), Marjan Mali (urejanje prostora ter komunalno in stanovanjsko gospodarstvo), Bojan Mihelič (družbene dejavnosti, notranje zadeve in ljudska obramba), Zlato Mantel (gospodarstvo), Franci Rokavec (kmetijstvo in gozdarstvo), Anton Tori (socialno varstvo), Jože Hostnik (vzgoja in izobraževanje ter splošne zadeve) in Tine Brilej (ekologija in turizem).

● Na nocojšnjem zasedanju litijske skupščine so delegati z nekaterimi pripombami sprejeli tudi poročilo komisije za razjasnitev okoliščin ob premestitvi orožja občinske TO. O tem poročilu bo razpravljal še občinski Svet za SLO in DS.

Člani izvršnega sveta so podprli omenjeni predlog, vendar so vprašali, ali ne bodo zaradi manjših sredstev okrnjeni načrtovani programi posameznih področij. Karlo Lemut iz občinske uprave pa je pojasnil, da bo sicer treba ustrezno spremeniti programe, vendar pa to ne bo bistveno vplivalo na že obstoječe. O omenjenih spremembah prispevkov pa bodo odločali delegati litijske skupščine, in sicer na predlog novega občinskega izvršnega sveta.

Na dopoldanski seji starega litijskega izvršnega sveta pa so njegovi člani sprejeli tudi predlog sklepa, da se podružnična šola Mamolj ukine za dve leti (matična šola je Franc Rozman-Stane v Šmartnem pri Litiji). V tej šoli naj bi se prihodnje leto šolala samo dva učenca (namenjena je namreč samo nižji stopnji izobraževanja), kar pa ni racionalno. Omenjena učenca bosta zato prihodnje šolsko leto hodila v matično osnovno šolo.

JOŽE BIŠČAK

PO SLOVENIJI

Podirajo prvo trboveljsko dvorano

TRBOVLJE, 14. junija – Trinajstega junija so delavci SGP Zasavje v Trbovljah po naročilu sklada stavbnih zemljišč občine Trbovlje začeli podirati staro stavbo na Trgu revolucije. V stavbi, ki je bila pred zadnjo vojno v lasti Fortejevih, je bila prva trboveljska dvorana in nekateri družbeni prostori. V dvorani z manjšim odrom so bile različne prireditve (kulturne, prosvetne, šolske), v njem pa so ustanavljali tudi razna društva in organizacije (trboveljski Sokol, Planinsko društvo Trbovlje oziroma njeno prednico, podružnico SPD, in še marsikaj). Nemške okupacijske oblasti pa so dvorano prezidale in v teh prostorih uredile zapore. Tako je bilo tudi še nekaj let po zadnji vojni, pozneje pa je bil v stavbi samski dom za gradbene in komunalne delavce. Zadnja leta so bili prostori prazni, stavba pa je propadala. (T. L.)

Različne prireditve Radolškega poletja

RADOVLJICA, 14. junija – Po lanskoletnem začetku Zveze kulturnih organizacij Radovljica letos skupaj z odborom za kulturo pri zavodu za planiranje skupnih potreb nadaljuje organizacijo prireditev, ki so jih poimenovali Radolško poletje. Letošnji program bo precej obsežnejši (enajst koncertov vokalnih skupin, pet gledaliških predstav in dve folklorni prireditvi), prireditve pa bodo tudi v drugih krajih. Sodelujoči bodo nastopili brez honorarja. Organizatorji menijo, da bi pobiranje vstopnine podražilo prireditve in odbilo občinstvo. Pobirali pa bodo prostovoljne prispevke, ki jih bodo dobili nastopajoči. Radolško poletje, ki se je začelo minuli teden, se bo nadaljevalo v nedeljo, ko bo ob 19. uri na Bohinjski Beli koncert leške godbe na pihala. Do konca meseca bodo prireditve še na Lipnici, v Mencingerjevi koči na Ravnah, v Srednji vasi, v radovljiški graščini in knjižnici, dve pa v modni hiši Pristava na Bledu. (V. F.)

Rojstva

LJUBLJANA: V torek je v ljubljanski porodnišnici prijokalo na svet 6 deklic in 11 dečkov. Najlažja je bila tokrat punčka s porodno težo 2820 gramov, najtežji pa deček, ki je ob rojstvu tehtal 4050 gramov. (R. D.)

Pogrebi

LJUBLJANA: Na Žalah se bodo danes svojci še zadnjič poslovili od 82-letne upokojenke Zore Pavliha (ob 9. uri); 88-letnega upokojenca Franca Mavca (ob 12. uri); 52-letne uslužbenke Antonije Potokar (ob 13. uri); 71-letne upokojenke Ele Glivar (ob 14. uri); 83-letnega upokojenca Franja Tomšiča (ob 15. uri) in 57-letnega dipl. veterinarja Dušana Novaka (ob 16. uri).

ČRNUČE: Danes ob 17. uri bo na pokopališču v Črnučah pogreb 82-letne upokojenke Amalije Pengal. (R. D.)

Bodo v vrhniški občini še vedno gradili na črno?

Delegati vrhniške skupščine so razpravljali o naraščajočem številu črnih gradenj v občini

VRHNIKA, 14. junija – Delegati vrhniške skupščine so danes na ločenih sejah zborov razrešili funkcij člane dosedanjega vrhniškega izvršnega sveta ter dosedanje predstojnike upravnih organov občine. Ukinili so ukrep družbenega varstva v Obrtnem centru Vrhnika. Razpravljali so tudi o črnih gradnjah v občini.

Delegati zbora združenega dela so se zavzeli za ostre ukrepe zoper črnograditelje ter za bolj učinkovito organiziranje inšpekcijskih služb. Poudarili so tudi potrebo, da se v občini čimprej uredijo območja namenjena gradnji, ki naj bi bila na obrobju ravnine. Kot sklep so sprejeli stališča prejšnjega izvršnega sveta za ureditev stihijske gradnje v občini. Opozorili pa so tudi na velike stroške, ki bi jih morebitne rušitve objektov, ki so bili postavljeni brez ustrezne dokumentacije, prinesle.

Nekateri delegati družbenopolitičnega zbora so menili, da je potrebno ločiti črne gradnje od manj pomembnih. Temu so drugi delegati nasprotovali, ker so menili, da ni pomembna velikost objekta, ampak škoda, ki je nastala ob takem nelegalnem posegu v prostor. Sprejeli so poročilo o črnih gradnjah, novemu izvršnemu svetu pa so naročili naj naredi analizo planskih dokumentov za minulih deset let v zvezi s črno gradnjo in naj po oddelkih bolje uredi posege v prostor.

Še posebej pa je problematika črnih gradenj zanimala delegate zbora krajevnih skupnosti, ki so v razpravi poudarili, da je ureditev tega občutljivega področja nujna. Izrazili so potrebo, da se poenostavi zakonodaja, ki ureja gradnjo tako stanovanjskih hiš kot prizidkov. Po mnenju delegatov je prepočasen birokratski postopek tudi eden izmed vzrokov za številne črne gradnje v občini.

ZDENKO MATOZ

OBVESTILO ČLANOM ZKS-STRANKE DEMOKRATIČNE PRENOVE

Vsem članom Zveze komunistov Slovenije – Stranke demokratične prenove, ki še niso povezani z osnovno organizacijo na terenu ali iz kateregakoli vzroka ne vedo, kje bi poravnali članarino, sporočamo, da to lahko storijo po položnici na račun:

CENTRALNI KOMITE ZKS-SDP, Tomšičeva 5, št. žiro računa 50100-678-45036 po naslednji lestvici:

osebni dohodek	članarina
do 3.000,00	20,00 din
od 3.000,10 do 5.00,00	30,00 din
	40,00 din
	50,00 din
od 5.000,10 do 7.000,00	55,00 din
	60,00 din
	65,00 din
	70,00 din
od 7.000,10 do 9.000,00	80,00 din
	90,00 din
nad 9.000,10 din	100,00 din

Trgovina je lahko donosna le, če ima sproti prazne police

Akcijska prodaja »tri za dva« v ONA-ON je poslovna poteza, ki ne prinaša dobička, a tudi izgube ne

LJUBLJANA, 14. junija – So v trgovinah ONA-ON res zastavili akcijo »plačaš dve, vzameš tri« le kot reklamo in znižali sprva višje osnovne cene, tako da je bil volk sit in koza cela, nam je po telefonu zastavilo vprašanje nekaj bralcev. Poleg tega smo v zadnji številki Barometra potrošnikov prebrali, da je tretji zastonjkarski izdelek v ONA-ON najbrž vključen v njihovo maržo, ki pa je še zmeraj omembe vredna. In če smo že pri basni, povejmo, da smo šli kar glavnega volka povprašat, v katerem grmu tiči zajec.

Roman Pipan je generalni direktor ONA-ON. Tudi sam je že slišal, da so nekateri kupci skeptični pri nakupu, kjer jim tretjo srajco ali kar si že bodi preprosto podarijo. Tolikokrat nasankani kupci, četudi ne bi šlo za zmeraj nezaupljive Slovence, seveda ne morejo čisto verjeti, da ni za navidezno velikodušnostjo kake trgovske lopovščine, kot so pač vajeni. Pokazal nam je uradne dokumente, med drugimi tudi potrdilo inšpekcijskih služb o cenah naključno izbranih izdelkov, ki potrjujejo to, kar nam je povedal:

»Naše cene so v mejah normalnih. S prodajno akcijo nikakor ne zavajamo kupcev. Marži smo se skoraj v celoti odpovedali. Upam si celo trditi, da smo trenutno v svoji stroki najcenejši, lahko da bo jutri kdo še cenejši. Tekstilne izdelke je treba poceniti, tega se vsi zavedamo. Tudi če je marža še tako nizka, so še zmeraj odločno predragi. Vsak trgovec si po svoje pomaga, da bi se čim bolj približal kupcu in zbudil njegovo zaupanje. Naša poslovna zamisel ‚tri za dva' je bila namenjena prav temu medsebojnemu zaupanju. Cene so le malo višje od tovarniških.«

Poslovni račun, brez katerega nobeno podjetje ne more, je drugačen, kot marsikdo misli. Preprosta logika pove, da je trgovina lahko aktivna le takrat, ko ima prazne police in nekaj praznega prostora v skladiščih.

»Pomembno je, da ne zaspimo. Ko se je pokazalo, da prodaja upada, smo se takoj odločili za atraktivno prodajo. Ne samo mi, vsi trgovci se moramo navaditi, da lahko preživimo tudi z minimalnim zaslužkom. No, mi se preživljamo. Tudi minimalna marža je boljša kot prazna trgovina s previsokimi cenami. S kupcem se ne kaže igrati, kaj hitro obrne hrbet trgovcu, če ni zadovoljen z njim. Naš namen zdajšnjih akcij je sprazniti skladišča in dobiti novo blago po čim ugodnejših cenah.«

Akcija »dva za tri« v ONA-ON ni edina. Sledil ji je 50-odstotni popust pri blagu, te dni pa nekatere izdelke (plašče, obleke, kostime) prodajajo s 75-odstotnim popustom in je cena še nižja kot v tovarni. Spodbudno, posnemanja vredno, ko bi jih le posnemali še proizvajalci!

MARINA UČAKAR

Za delo v slovenski trgovini – izpit v srbohrvaškem jeziku?

Problem pripravnice v trgovini Industrije obuće Beograd v Ljubljani – V Beogradu pravijo: Potrudili se bomo narediti drugače

LJUBLJANA, 14. junija – Po telefonu se je oglasil jezen oče in nam povedal naslednje: hči se je slabo leto po končani trgovski šoli zaposlila v prodajalni Industrije obuće Beograd na Miklošičevi 11. Zdaj mora delati pripravniški izpit, vendar mora zaradi tega oditi v Beograd – in izpit opravljati v srbohrvaškem jeziku. Zakaj?

Da mora dekle opravljati pripravniški izpit v Beogradu, kjer je sedež delovne organizacije, se nam v uredništvu ni zdelo nič nenavadnega. Tam so namreč vse službe, ki se tako ali drugače ukvarjajo z delavci svoje organizacije. Poleg tega je veliko ceneje, če dekle, ki ji organizacija plača vse stroške in poskrbi za varno pot do sedeža organizacije, odide v Beograd, kot da bi zaradi enega pripravniškega izpita v Ljubljano hodili trije ali štirje ljudje. Manj pa je bilo logično, da bi morala bodoča prodajalka v trgovini, ki je v Sloveniji, izpit opravljati v drugem in ne maternem jeziku oziroma v jeziku, ki ga uporablja pri delu.

Namestnik direktorja Industrije obuće Beograd Milovan Avrić, ki smo ga poklicali po telefonu, nam je dejal, da je razlog za izpit v njihovem jeziku zelo preprost: člani komisije ga bodo razumeli, slovenskega pa ne. Obenem pa nam je zelo prijazno dejal, da se bo pozanimal, kaj bi se dalo narediti, da bi dekle opravljalo izpit v maternem jeziku, če se v srbohrvaškem ne zna dobro izražati. Problema torej tako rekoč ni, saj so se v Beogradu celo odločili, da naj dekle pride v Beograd z letalom, da bo hitreje, in ne z vlakom, kot je bilo sprva mišljeno.

Poklicali pa smo tudi delovno organizacijo Ona-On, da bi videli, kako je s tem v Sloveniji. Direktor Roman Pipan nam je povedal, da v drugih republikah sicer nimajo svojih prodajaln, zato izkušenj s tem nimajo, vendar pa za svoje pripravnike iz drugih republik pripravijo izpit v njihovem maternem jeziku, čeprav prodajajo v slovenskih trgovinah. Kasneje se vsi naučijo slovensko, kar je nujno, če hočejo delati uspešno.

MOJCA KAUČIČ

Bodo na trnovski osnovni šoli začenjali pouk ob deveti uri?

Ravnateljica šole Teja Valenčič pravi, da bodo o tem odločali starši – Utrujeni otroci ne razvijajo svojih sposobnosti

LJUBLJANA, 14. junija – Na trnovski osnovni šoli so tik pred koncem šolskega leta med starše razdelili vprašalnik o njihovem mnenju o spremembi časovne organizacije pouka. Čeprav je na šoli precejšnja prostorska stiska, so se namreč odločili, da bi, če bi bili starši za to, premaknili začetek pouka na kasnejšo jutranjo uro, najverjetneje na deveto. O teh namerah pri poskusih šolo otrokom olajšati in približati, smo se pogovarjali z ravnateljico Tejo Valenčič.

Prihodnje šolsko leto – 1990/91 – na šoli pred osmo uro zjutraj prav gotovo ne bo nobene dejavnosti – niti pouka niti kakšnega krožka. Veliko otrok prihaja namreč z Rakove Jelše in imajo do šole tudi pol ure in več hoda. To pa pomeni, da morajo vstati zelo zgodaj in so zato pri pouku utrujeni. Tudi številni drugi otroci bodo zaradi življenjskega bioritma veliko laže delali, če jim ne bo treba vstajati ob sedmi uri ali še prej. Teja Valenčič ob tem poudarja, da bomo sčasoma vsi prešli na evropski delovni čas in šola pri tem (katerakoli, seveda) ne bo mogla biti nikakršna izjema.

Če se bodo starši odločili za predlog o kasnejšem začetku pouka, bodo na šoli to verjetno naredili že z novim šolskim letom za vse učence – na razredni in predmetni stopnji. Vsi učitelji nad takim korakom verjetno ne bodo navdušeni, pravi ravnateljica, vendar otroci hodijo v šolo pač zato, da bi se čim več naučili, ne pa, da bi iz njih naredili nervozne in utrujene ljudi, ki potem ne morejo razviti svojih sposobnosti.

Z novim šolskim letom bodo na trnovski šoli vse interesne dejavnosti premaknili na popoldanski čas. Ob tem naj povemo, da pri izvajanju teh dejavnosti v Trnovem sodeluje tudi precej staršev oziroma zunanjih sodelavcev. Razlog za popoldansko delo je predvsem to, da naj bi imeli otroci v resnici občutek, da so se za nekaj odločili prostovoljno, ne pa, da jemljejo interesne dejavnosti kot del rednega pouka.

MOJCA KAUČIČ

Od kod denar za projektno dokumentacijo?

Nujna obnova nadstropja v zdravstvenem domu Grosuplje

GROSUPLJE, 14. junija – Otroški dispanzer v grosupeljskem zdravstvenem domu že dolgo dela v zelo slabih razmerah, zato ima vodstvo ZD (v soglasju z ljubljansko matično organizacijo) v načrtu obnovo enega nadstropja v zgradbi. S tem bi pridobili nekaj dodatnega prostora in izboljšali razmere v otroškem in šolskem zdravstvenem varstvu.

Denarja za ta korak zdravstveni dom nima, saj se po novem večina denarja za zdravstvo zbira na ravni republike. Tisto, kar ostane v občini, ne zadostuje niti za redno dejavnost. Vodstvo ZD je zato na grosupeljski IS naslovilo prošnjo za 105.000 dinarjev, da bi lahko naročili (in seveda plačali) projektno dokumentacijo za obnovo. Člani IS načeloma sicer v razpravi niso imeli ničesar proti dodelitvi denarja (čeprav ne vedo, od kod), vendar pa so obenem vlogo zdravstvenega doma začasno odložili.

K. M.

Prireditev ob prazniku KS Zadobrova-Sneberje

LJUBLJANA, 14. junija – V soboto, 16. junija, bo ob 16. uri na ploščadi pred gasilskim domom na Sneberski cesti 102 osrednja prireditev ob krajevnem prazniku, na kateri bodo podelili priznanja krajevne skupnosti in izročili novi gasilski dom gasilskemu društvu Zadobrova-Sneberje-Novo Polje.

Z. M.

Tekmovanje harmonikarjev

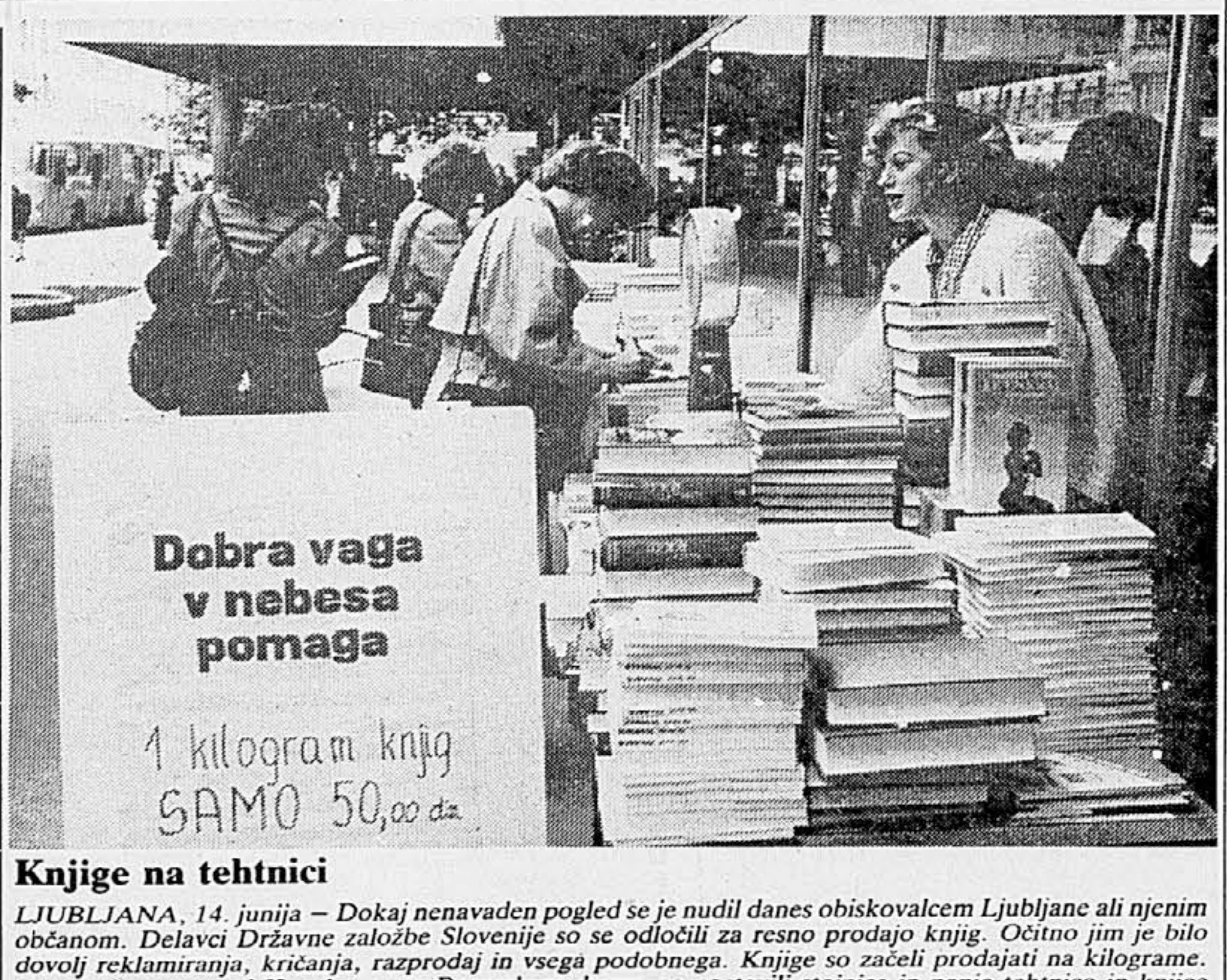
MEDVODE, 14. junija – Podjetje za gostinstvo in turizem iz Medvod bo v nedeljo, 17. junija, ob 15. uri pred gostilno Bencak organiziralo tekmovanje harmonikarjev z diatoničnimi harmonikami (»frajtonar'cami«). Harmonikarji bodo tekmovali v treh starostnih kategorijah.

J. B.

Koncert logaške godbe

LOGATEC, 14. junija – V soboto, 16. junija, bo ob 20.30 na poletnem vrtu gostišča Krpan v Logatcu nastopil logaški pihalni orkester.

N. I.

Knjige na tehtnici

LJUBLJANA, 14. junija – Dokaj nenavaden pogled se je nudil danes obiskovalcem Ljubljane ali njenim občanom. Delavci Državne založbe Slovenije so se odločili za resno prodajo knjig. Očitno jim je bilo dovolj reklamiranja, kričanja, razprodaj in vsega podobnega. Knjige so začeli prodajati na kilograme. Pred knjigarno pred Kozolcem, na Bavarskem dvoru, so postavili stojnice in nanje tehtnico in knjige tehtali. Začudenim kupcem so povedali, da stane kilogram knjig 50 dinarjev, ne glede na to, za katero knjigo gre, kakšna je vezava, kdo je avtor. Vse je teklo pod geslom »Dobra vaga v nebesa pomaga« in tako naprej. Čudo?! Prodaja pa je, vsaj na prvi pogled, dobro tekla. (M. S., foto: Zoran Vogrinčič)

Po čolne na Kokrico

KRANJ, 14. junija – Smučarska sekcija športnega društva Kokrica pripravlja v soboto in v nedeljo četrti sejem navtike in počitniške opreme. Sejem, tako za zamenjavo kot nakup vse te opreme, bo pred tamkajšnjo šolo.

M. K.

Planinski živžav na Veliki planini

VELIKA PLANINA, 14. junija – V sklopu prireditev »Nedeljski živžav na Veliki planini«, ki jih bo v poletnih mesecih organiziral Jože Balant, bo tudi to nedeljo, 17. junija, na Veliki planini živahno. Tokrat se bodo starši zabavali v Kamniški Bistrici, otroci pa na Veliki planini. Začetek prireditve bo ob 10. uri.

J. B.

KRIŽANKE-INFORMACIJE-HUMOR
KIH

PISMA BRALCEV

SOS za vzgojo

V današnjem mrzlem, stehniziranem svetu je človek vse bolj osamljen, odtujen, izgubljen, brez pravih moralnih vrednot in celo iluzij.

V tem dekadentnem času najde večina mladih edino privlačnost v seksu, prehrupni glasbi, posedanju v lokalih, le malo jih ima stik z naravo. Nekateri se rešujejo s športom. Razvoj čustvenega dojemanja sveta je v povojnem času povsem zanemarjen, potisnjen v ozadje.

Skrajni čas je že, da našo, čustev in humanizma oropano mladino oplemenitimo na vseh možnih ravneh. To pa nikakor ne bo lahka naloga. Starši se borijo za preživetje ali pa se pretirano pehajo za materialnimi dobrinami. Velik del mladine je prepuščen ulici.

***VSI STARŠI** bi se morali veliko bolj posvetiti vzgoji, spremljati otrokov vsestranski razvoj, si vzeti čas za izlete v naravo, skupne oglede dobrih filmov in gledaliških predstav, razstav in za pogovore. Da bi pri tem uspeli, ne bi smeli zanemariti tudi vzgoje staršev. Na roditeljskih sestankih, kjer učitelji obravnavano predvsem učne uspehe, bi morali sodelovati tudi sociologi in psihologi, ki bi lahko izobraževali starše z izbranimi vzgojnimi temami.*

***VSE ŠOLE** bi morale ob izobraževanju posvečati več časa vzgoji. Kulturna vzgoja bi morala spremljati dijaka v vseh štirih letnikih srednje šole in zajeti predvsem umetnostno vzgojo in znanje o medsebojnih odnosih.*

Ne bom naštevala prednosti, ki jih prispevajo k vzgoji posamezni predmeti. Navedla bom le tiste, ki lahko najbolj vplivajo na srčno kulturo in srečo človeka. Nujna dopolnila pri oblikovanju celega človeka so: dobra literatura, glasba in ples, filmi in likovne stvaritve.

Znanje iz filozofije, psihologije, poznavanje verstev pomaga odkrivati človeka v človeku, razumeti in zbliževati vsa ljudstva sveta.

Leposlovje lahko ponudi dovolj privlačnih možnosti za poglobljeno gledanje na svet. Prav zato bi morali zelo skrbno izbrati čtivo in odlomke iz kvalitetnih del, kjer bi mladi srečevali resnico, pravico, lepoto in humanost.

Zelo pomembna za razvijajočega se človeka je tudi glasbena umetnost, ki najhitreje osvaja in razgiblje njegov čustveni svet. Spozna naj vsaj največje dosežke velikih mojstrov od klasikov do današnjih.

Zgodovina likovne umetnosti, spremljana z vizualnimi pripomočki, mladini nazorno odkriva nešteto lepot, bogati in plemeniti njen notranji svet. Seznanja jo s stiskami, verovanji, vrednotami, skratka z življenjem – od jamskega človeka do današnjega. Če že v letih šolanja mladina ne bo deležna umetnostne vzgoje (To velja še posebno za likovno umetnost), tudi kasneje ne bo iskala in razumela niti najlepših stvaritev.

Po novem učnem načrtu za gimnazije se opušča glasbena in likovna vzgoja. Ali bomo res dokončno oropali našo mladino vsega lepega?

Žalostna posledica tega ropa pa bo še večje zanimanje za kič, neokusno opremljanje stanovanj, neurejeno okolje, reven desighn ... Tako se odločamo v času pred svetovnim simpozijem oblikovanja 1992! Ali bomo kljub čudoviti ugotovitvi gospoda ministra Venclja, da ni dobre šole brez dobrega človeka«, položili venec na grob oropane šole?

VALENTINA ERŽEN MARGON,
Martina Krpana 3,
Ljubljana

Ne živalskost, razčlovečenje

Stopil sem za sledovi filma Marije Vogrič »Molitev nekega psa«, ki ga je pripravila v počastitev 4. oktobra, svetovnega dneva varstva živali in katerega sporočilo je šlo spričo velikih in politično prelomnih dogodkov zadnjega leta preveč neopaženo mimo javnosti. Zaprepaden sem se znašel sredi arhiva koprskega društva za varstvo živali, iz katerega mi je njegova predsednica Marta Kolarič-Kohn vlekla na dan pričevanja o skoraj vsakodnevnem človekovem nasilju nad nemočnimi živalmi. Ob najhujših primerih te naše živalskosti je rahlo prebledela, njen glas pa je od zadržanega razburjenja podrhteval. V roke mi je prišel tudi članek Jolke Milič v Nedeljcu, kjer je srdito nasprotovala uporabljanju izraza živalskost, ko imamo v mislih najsurovejše ravnanje človeka. In to povsem upravičeno, saj žival ne zmore marsičesa takega, kar človek pogosto počenja. Zato lahko govorimo kvečjemu o razčlovečenosti človeka. Kako naj si sicer razlagamo masakre, pravi svetovalna direktorica Svetovne zveze za varstvo živali Lea E. Müller, ki jih doživlja živina, ko v poletnih mesecih v največji vročini potuje skozi Jugoslavijo, tudi po več dni brez hrane in vode. Masakre, ki po pisanju italijanskega Espressa spominjajo na pravi krematorij. Pa primer konjedercev, ki so prišli v Rožno dolino po dva obnemogla konja ter so enemu, za katerega so ugotovili, da še živi, nataknili okrog vratu zanko, vrv privezali za kamion in žival toliko časa vlekli po parkirišču, da je naposled v mukah izdihnila.

Poznamo obtožujoče dokaze razčlovečenosti, ob katerih se človek zaprepaden sprašuje, kaj je z nami narobe. In to v času, ko imajo v nekaterih evropskih državah že dalj časa obvezni predmet varstva živali v sožitju z varstvom narave. Pa ko imajo angleška društva proti mučenju živali v svojih vrstah že na tisoče lastnih nadzornikov, ki so uniformirani in oboroženi in opravljajo kontrolo transportov vse do klanja in do izvajanja bolečih poskusov na živalih v laboratorijih.

In ko sosedje čez mejo hitijo ustvarjati vse bolj gosto mrežo zatočišč za tavajoče živali. Müllerjeva je ob dnevu varstva živali lani opozarjala v Novicah, da je »nujno že v otrocih zbuditi zavest, da je žival živo bitje, kot so oni in da trpi žejo, lakoto, bolečino in strah kot oni ...« Bo naša družba ostala še naprej ravnodušna do te barbarizacije življenja? Bodo nova oblast, nove stranke, vsaj Zeleni, malo bolj prisluhnili tej živalski stiski? Se bo naporom za večjo humanizacijo našega vsakdanjika pridružila tudi šola z načrtno vzgojo o varstvu živali, mogoče kar s samostojnim predmetom? Ali pa smo kot družba že tako razkrojeni, da nismo več sposobni dojeti teh grozot. Je tudi naš tisk ujet v zaroto molka v zvezi s to našo sramoto? Müllerjeva pritrjuje, da je in da je zato za letošnji kongres svetovne zveze za varstvo živali, ki je bil maja meseca v Baslu, pripravila posebno poročilo o odnosu tiska do tega problema.

Ali naj svetovna deklaracija proti mučenju živali, ki jo je 1980. leta sprejel Unesco v Parizu, ostane pri nas brezvreden papir? Ali ni skrajni čas, da se tudi mi prebudimo iz te moralne otopelosti in se spomnimo resnice, ki je gibalo svetovne zveze za varstvo živali kot tudi osnovno vodilo Vogričinega filma, in sicer, da NE LE ČLOVEK, TUDI ŽIVAL IMA SVOJE PRAVICE.

MILAN GREGORIČ,
Vena Pilona 7,
Koper

Odmev: V primežu stanovanjskega posojila

Pridružujem se mnenju gospoda Uroša Vošnjaka, ki se v Pismih bralcev dne 13. junija pritožuje nad poslovanjem banke. Moram sicer reči, da se nikoli nisem pritoževal zaradi realnega obračuna anuitet ali zaradi nepopolne informacije osebja za »šalterji« Stanovanjske banke, d. d., Ljubljana, kajti prva je bila v skladu s pogodbo, slednji pa so izvajali tisto, kar so jim naročili nadrejeni finančni krogi. Ti pa so tudi po mojem mnenju del lobbya za pokrivanje nekaterih zavoženih zadev v gospodarstvu ali pa za kratkoročno kreditiranje družbenikov te banke. Vendar pa se vseeno postavlja vprašanje, na katerega zahtevam javen odgovor najvišjega vodstva banke in tudi nove slovenske vlade o nadaljnji usodi posojil oz. njihovih plačnikov.

Tudi jaz sem dobil položnico za poplačilo nekega nedefiniranega dolga. Če je bila anuiteta plačana z zamudo, se s tem strinjam, a glej, naše podjetje anuitete odvaja 15. vsak mesec, zapadlost le teh je 30. vsak mesec. Drugo inflacija s pozitivnim predznakom je zviševala obroke oz. glavnico za »R«, deflacija z negativnim predznakom (če še bo sploh kdaj), bi ga morala po isti logiki znižati, a zopet glej, banka računa z »O«. Res je tudi to, da banka ni vsakokrat upoštevala skoka maloprodajnih cen v celoti, vedno pa v skladu z objavo zavoda za statistiko, res pa je tudi, da odplačujemo anuitete tudi za denar, ki ga banka posoja drugim posojilojemalcem. Računanje v DEM postaja nesmiselno, čeprav je anuiteta oz. glavnica v času izrazite inflacije lepo sledila vrednosti DEM. Od 19. decembra, ko so bili objavljeni zmagoviti Markovičevo-Sachsovi ukrepi, je ob razmerju 1:7 inflacija do 31. decembra, zaradi izrednega dviga cen vseh gospodarskih subjektov in zavarovanja svojih interesov zrasla za več kot 40 odstotkov, kar je pomenilo takojšnje realno razvrednotenje dinarja, tako da je tudi zaradi tega znesek posojila v DEM večji.

Torej je nekaj o tistem nerealnem tečaju dinarja, o katerem tako »neupravičeno« tarnajo izvozniki, nemara celo res. Le zakaj si nismo izposodili poceni deviz v decembru 1989? No in sledbnje, kar je še najbolj vprašljivo, so obresti. Stanovanjska banka d. d. ima namen, to je očitno, obdržati za vsaj 2% višje obresti za posojila, kot jih dajejo komercialne banke za vloge na vpogled. Vse lepo in prav in po ekonomskih zakonitostih, vendar ob vsesplošnem pomanjkanju denarja obrestne mere rastejo daleč od razumnih meja inflacijskih gibanj (kar poglejmo primerjavo april in maj), tako da lahko že naslednji mesec pričakujemo ponovni dvig obresti. Vprašujem, ali tudi njihov padec. V vseh stabilnih gospodarstvih fiksirajo obrestno mero in če govorimo oziroma pričakujemo, da bo stabilnost ostala ob minimalni infalcijski stopnji še naprej, menim, da je prišel čas, da banka izdela amortizacijski načrt vseh posojil s fiksirno obrestno mero (pri vsaki pogodbi, kolikor sem vedel, doslej obe strani nosita določen riziko) ter s tem vsaj malo pomaga stabilizirati finančno situacijo posameznikov. Obremenitev bo jasnejša in znana na daljši rok, pa tudi varčevalci oz. posojilojemalci se ne bodo čutili opeharjene. Predlagam tudi, ker gre za dolgoročna posojila, da bančniki razmislite, ali se ne bi kazalo pogovarjati o obrestni meri, kot je normalna za dolgoročna posojila (do 8 odstotkov).

Zaradi zelo pereče problematike vas prosim in tudi v imenu vseh vaših partnerjev – posojilojemalcev pričakujem javno objavo odgovorov na postavljena vprašanja, kakor tudi mnenje republiške vlade.

Še enkrat poudarjam, da pa se nad odplačili ne pritožujem, ker sem kredit vzel s polno odgovornostjo in pri zdravi zavesti brez kakršnegakoli pritiska. Pritožujem pa se nad načini, slabo informiranostjo v sredstvih javnega obveščanja in negotovo politiko banke, ki pa ni vedno realen odsev gospodarsko finančnih gibanj v državi. Za napačno vlagan denar, ki ga banka ne more izterjati, davkoplačevalci nismo najbolj pravi vzrok.

ZDRAVKO ŠTEGER,
Ljubljanska 4 E,
Grosuplje

Vse, ki bi radi v rubriki »Pisma bralcev« kaj potožili, pohvalili ali na kaj opozorili, obveščamo, da ne bomo objavljali pisem, ki ne bodo podpisana s polnim naslovom. Hkrati opozarjamo vse, naj bodo njihovi prispevki kratki, ne daljši od 60 vrstic.

ITALIA '90
DELO finale

Zahtev stavkajočih za zdaj ni mogoče uresničiti

Delavci Tekstilindusa so zahtevali višje plače in izplačilo regresov – V podjetju je 541 delavcev preveč – Direktor je ponudil odstop

KRANJ, 14. junija – »Dobrih deset ur pripovedujem eno in isto. Ničesar ne obljubim, zahtev stavkovnega odbora za zvišanje plač in izplačilo regresov ne morem uresničiti, le njihovo zahtevo po zamenjavi uresničujem in zato članom delavskega sveta ponujam pisni odstop,« je ob 16.30 s prizadetostjo v glasu povedal nekaj sto delavcem glavni direktor Tekstilindusa, dipl. inž. Štefan Markovič. Tako se je v sejni sobi tovarne, vsaj za direktorja, stavka končala. DS njegovega odstopa ni sprejel. Po zadnjih vesteh se je direktor oglasil zvečer pri dežurni zdravnici kranjskega zdravstvenega doma.

Delavci iz obrata II so ob 6.10 zapustili tovarno in se napotili na pogovor z vodstvom. Zasedli so jedilnico in tam začeli stavko. Izvolili so 12-članski stavkovni odbor, ki je s štirimi zahtevami obiskal Štefana Markoviča. Zahtevali so naj se OD spet izplačujejo v odprtih ovojnicah, 15-odstoten dvig vrednosti točke in izplačilo regresa v dveh delih do 15. avgusta. Zahtevali so, naj se seznam beneficiranih delovnih mest še podaljša.

Prvi mož Tekstilindusa jim ni mogel ničesar obljubiti. Povedal jim je, da imajo že od 30. maja blokiran žiro račun, 120 milijonov dinarjev imajo terjatev (od tega je 60 milijonov dinarjev že zapadlih) in za 57 milijonov dinarjev obveznosti (od tega za 35 milijonov dinarjev že zapadlih). Zato je predlagal, da bi vodstvu dali čas do srede, da pove, kaj lahko stori za kolektiv.

Stavkovni odbor se je ob 11. uri vrnil med delavce, ti pa so jih sprejeli z novimi zahtevami do vodstva: regres izplačati že do 15. julija v enem obroku (2400 dinarjev). Plače pod pet tisoč dinarji naj se dvignejo za 30 odstotkov, druge največ za 15 odstotkov. Če vodstvo teh zahtev ne bi sprejelo, so zahtevali zamenjavo celotnega vodstva.

Stavkovni odbor je spet odšel k Štefanu Markoviču in mu povedal, kaj hočejo delavci. Direktor je nato sklical izredno sejo članov delavskega sveta. Na njej so bili tudi člani stavkovnega odbora. Direktor je navzočim povedal, da ne bo odstopil, lahko pa ga delavski svet razreši.

»Proizvajali bomo le tisto, kar lahko prodamo. Zmanjšati moramo zaloge in pridobiti nekaj denarja, da se proizvodnja ne bo ustavila,« je direktor miril stavkovni odbor in DS.

Stavkovni odbor ni prepričal delavcev na dvorišču, zato so ti zasedli dvorano in pogajanja so se spremenila v splošno prerekanje.

Razjarjeni delavci so zahtevali odstop članov delavskega sveta. Direktor je poskušal dopovedati, da lahko uresniči le tretjo zahtevo stavkajočih, saj za grehe prejšnjih odgovornih in vodilnih ni kriv on.

MIRKO KUNŠIČ

Jedek odgovor na sindikatov klic k razumu in strpnosti

KRŠKO, 14. junija – Vladna kriza traja v krški občini že kar predolgo. Zaradi neuspelih medstrankarskih usklajevanj je prvi mandatar v drugem krogu odstopil, novi IS pa sedaj oblikuje neodvisni kandidat. Pri občinskem sindikalnem svetu so s posebnim pismom predsedstvu SO Krško in vodstvom strank skušali opozoriti na težave, ki jih povzroča vladna kriza. Na sindikalni klic k razumu in strpnosti so ostro odgovorile štiri Demosove stranke.

Vodilni ljudje socialdemokratske, kmečke, krščanske stranke in zelenih očitajo sindikatom, da se v minulih 15 letih niso prav nič trudili za boljši življenjski standard ljudi in da je sedaj spremenil le ime, ni pa poskrbel za vsebinske spremembe v načinu dela. Sindikatovo pismo razumejo kot neposreden napad na svoja stališča, na odločitev, da hočejo sooblikovati novo politiko. Pri Demosu trdijo, da žele tudi sami strokovno sestavljen IS SO Krško, vendar je pomembna tudi osebnost vsakega posameznika.

»Morda smo krivi zato, ker mandatar ni sestavil vlade, o kateri naj bi se izrekli delegati skupščine. Sestaviti in predstaviti vlado je bila vsekakor njegova naloga, da se je umaknil pa njegova odločitev. Res pa je, da nismo hoteli sodelovati v marionetni vladi, v kateri bi prevladovale stare in preskušene metode dela, v vladi, nad katero bi bila senca ‚velikih' malih mož, so tudi zapisali.

Sindikatu so ob koncu pisma jedko sporočili, da bi se zdaj učili od pametnejših in dodali, da bodo upoštevali tudi izjemno bogastvo napak, ki jih je počel skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami. Sklicevanje na 7.300-člansko sindikalno organizacijo jim prav tako ni bilo všeč, kajti v njej, so poudarili, so tudi člani Demosovih strank. Predsednik občinskega sindikalnega sveta Krško **Jože Černoša** pisma ni želel komentirati in nanj tudi ne bo odgovoril.

VLADO PODGORŠEK

Podjetništvo se razcveta

V Škofji Loki so ustanovili nad sto zasebnih podjetij – Pretežno dopolnilna dejavnost

ŠKOFJA LOKA, 14. junija – Razmah podjetništva je v zadnjem času zajel tudi škofjeloško občino. Samo v drugi polovici lanskega in v prvem četrtletju letošnjega leta je bilo ustanovljenih 93 zasebnih podjetij, pozneje pa še nekaj, tako da jih je zdaj že več kot sto. Kot pa kaže, si s tem v občini ne bodo mogli kaj prida pomagati pri zaposlovanju odvečnih delavcev.

Po zadnjih podatkih je namreč v teh zasebnih podjetjih zaposlenih vsega 19 ljudi. Kot računajo, je za nove podjetnike delovna sila predraga, saj sami nočejo biti odvisni le od zaslužka v svojem podjetju. Raje ostajajo v dosedanjih službah, lastno podjetje pa jim koristi le za dopolnilno dejavnost.

Iz podatkov o registraciji je razvidno, da se podjetniki odločajo za zelo široko področje dejavnosti. Približno četrtina se jih ukvarja s proizvodnjo in trgovino, nekaj manj s storitveno dejavnostjo, dobra desetina s trgovino in storitvami, vsako sedmo podjetje pa je registrirano tako, da praktično lahko opravljajo vse dejavnosti. Dobra četrtina vseh novih podjetij je nastala iz obrtnih delavnic, nekatera pa iz drugih že vpeljanih organizacijskih oblik.

Na komiteju za družbeno planiranje in urejanje prostora v Škofji Loki menijo, da je podjetništvo v občini doživelo precejšen razcvet bolj na papirju kot v resnici. Domnevajo, da mnogi zasebniki ustanavljajo podjetja bolj za vsak primer, nekateri verjetno z namenom, da bi ga pozneje, ko bi bil potreben precej večji ustanoviteljski delež kot zdaj, prodali bolj resnim podjetnikom.

Ob tem v Škofji Loki opozarjajo na to, da bi morali s predpisi preprečiti, da bi vodilni in drugi delavci, ki ustanavljajo svoja podjetja, vanje odnašali znanje.

LADO STRUŽNIK

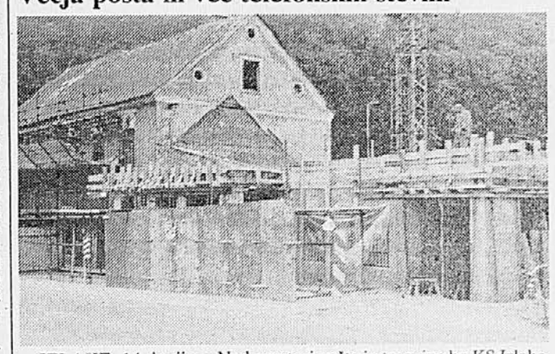
PO SLOVENIJI

Trebanjci odprite svoja srca

TREBNJE, 14. junija – Trebanjsko društvo za pomoč duševno prizadetim občanom organizira v petek, 15. junija, ob 20. uri, v športni dvorani osnovne šole v Trebnjem dobrodelni koncert, ki so ga poimenovali Odprite svoja srca.

Na koncertu bodo sodelovali: folklorna skupina iz Mokronoga, občinski pihalni orkester, glasbena šola iz Trebnjega in zabavni ansambli Spomin, trio Novina, »Rubin«, Modra kronika, 12. nadstropje in drugi. Glavni pokrovitelj humanitarne prireditve je Radenska. (S. D.)

Večja pošta in več telefonskih številk

IZLAKE, 14. junija – Nad prostori pošte in trgovine bo KS Izlake pridobila pet stanovanj. Še pomembnejše pa je to, da bodo razširili tudi prostore stare pošte, s čimer se bodo lahko priključili na novo telefonsko centralo. Gre za 600 novih številk za telefonske naročnike. Računajo, da bodo načrtovana dela končana do leta 1992. (Besedilo in slika: P. M.)

Pihalni orkester iz Preddvora bo igral na Bledu

KRANJ, 14. junija – Kranjski pihalni orkester bo to nedeljo igral vsem, ki bodo popoldne med 15. in 16. uro pri jezeru Črnava v Preddvoru. Vsi, ki jim je igranje tega orkestra všeč, ga bodo lahko uro in pol pozneje slišali tudi na Bledu v Zdraviliškem parku. (M. K.)

Različne prireditve Radolškega poletja

RADOVLJICA, 14. junija – Po lanskoletnem začetku Zveze kulturnih organizacij Radovljica letos skupaj z odborom za kulturo pri zavodu za planiranje skupnih potreb nadaljuje organizacijo prireditev, ki so jih poimenovali Radolško poletje. Letošnji program bo precej obsežnejši (enajst koncertov vokalnih skupin, pet gledaliških predstav in dve folklorni prireditvi), prireditve pa bodo tudi v drugih krajih. Sodelujoči bodo nastopili brez honorarja. Organizatorji menijo, da bi pobiranje vstopnine podražilo prireditve in odbilo občinstvo. Pobirali pa bodo prostovoljne prispevke, ki jih bodo dobili nastopajoči. Radolško poletje, ki se je začelo minuli teden, se bo nadaljevalo v nedeljo, ko bo ob 19. uri na Bohinjski Beli koncert leške godbe na pihala. Do konca meseca bodo prireditve še na Lipnici, v Mencingerjevi koči na Ravnah, v Srednji vasi, v radovljiški graščini in knjižnici, dve pa v modni hiši Pristava na Bledu. (V. F.)

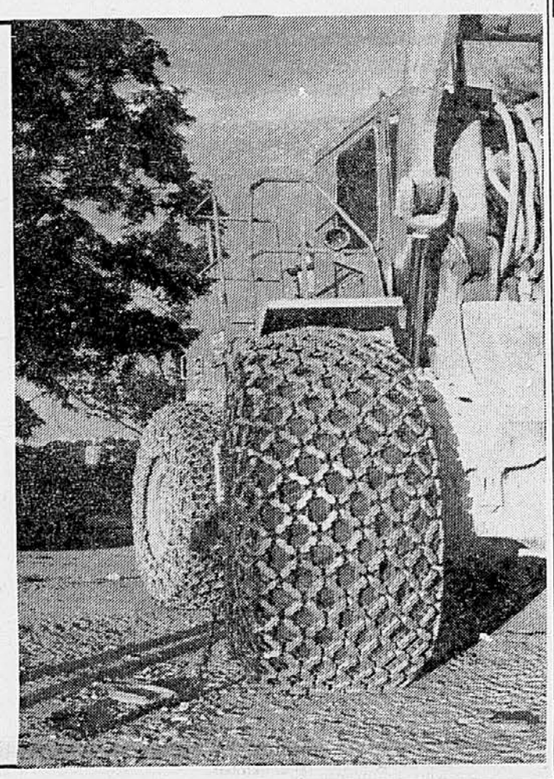
Podirajo prvo trboveljsko dvorano

TRBOVLJE, 14. junija – Trinajstega junija so delavci SGP Zasavje v Trbovljah po naročilu sklada stavbnih zemljišč občine Trbovlje začeli podirati staro stavbo na Trgu revolucije. V stavbi, ki je bila pred zadnjo vojno v lasti Fortejevih, je bila prva trboveljska dvorana in nekateri društveni prostori. V dvorani z manjšim odrom so bile različne prireditve (kulturne, prosvetne, šolske), v njem pa so ustanavljali tudi razna društva in organizacije (trboveljski Sokol, Planinsko društvo Trbovlje oziroma njeno prednico, podružnico SPD, in še marsikaj). Nemške okupacijske oblasti pa so dvorano prezidale in v teh prostorih uredile zapore. Tako je bilo tudi še nekaj let po zadnji vojni, pozneje pa je bil v stavbi samski dom za gradbene in komunalne delavce. Zadnja leta so bili prostori prazni, stavba pa je propadala. (T. L.)

Kranjska Zvezda nima izgube

KRANJ, 14. junija – Tekstilna tovarna Zvezda v Kranju je prvo četrtletje letos končala s pozitivnim rezultatom. To nam je sporočil direktor podjetja z namenom, da zanika informacijo, objavljeno v Delu 30. maja pod naslovom Plače v kranjskih tovarnah že pod povprečjem Slovenije, po kateri naj bi bila med zgubarji tudi Zvezda. (L. S.)

Zaščitne verige za najtežja vozila

LESCE, 14. junija – Veriga v Lescah je začela delati nove zaščitne verige za gume delovnih strojev, kar pomeni prvi korak v preureditev njenega programa verig. Tako je postala tudi izdelovalec zaščitnih verig za delovne stroje vseh velikosti in moči.

Dosedanje zaščitne verige, sestavljene iz členkov, so primerne le za manjše stroje in manj zahtevne terene. Nova veriga, narejena po sistemu odkovkov, je primerna za najtežja in najmočnejša vozila ter za najzahtevnejše terene, v Evropi pa jih delajo še štirje proizvajalci. Nova zaščitna veriga je narejena iz visokolegiranega kromvanadijevega, ki ga dobijo iz ravenske železarne, in iz mikrolegiranega jekla iz jeseniške železarne, ki ju s posebnim postopkom toplotno obdelajo. Razvila se je projektna skupina, ki jo vodi Jože Harinsky, nato pa prilagodila zahtevam španske hiše Neyca.

Na prirejenih standardnih strojih, ki so že bili v tovarni, so doslej naredili verige dveh velikosti. Manjše merilo šestkrat 1,5 metra, večje pa desetkrat dva metra.

VLASTA FELC

Kresnice so pripravljene za jurjevanje

Bela krajina bo spet pela in plesala – Domač kruh, pisanice in spominki

ČRNOMELJ, 14. junija – Največja belokranjska folklorno-turistična prireditev Jurjevanje se bo tokrat začela že v petek zvečer, ko bodo ob 20. uri odprli v črnomaljskem Miniartu razstavo ljudskih glasbil Bele krajine. Uro pozneje bodo v Jurjevanski Dragi pod hotelom Lahinja v Črnomlju pripravili mladi iz črnomaljskega mladinskega kluba Bela krajina prireditev Sreča skače, vince se preliva. Predstavili bodo ustvarjalnost v besedi in glasbi.

Najbolj obiskana prireditev bo v soboto zvečer, ko bodo ob 20.30 člani semiške folklore prikazali svatbene šege, začenši s semiško ohcetjo. To kresovanje bodo nadaljevali s svatbenimi navadami v Starem trgu, nastopili bodo folkloristi iz Kostela folklornim plesalci iz Adlešičev. Nato bodo »priletele« kresnice iz Adlešičev, Drašičev in s Talčjega Vrha.

V nedeljo bodo za začetek ob 10. uri pred črnomaljskim gradom črnomaljski folkoristi prikazali starodavno navado prihoda Zelenega Jurija, potem pa se bodo čez dan zvrstili plesalci folklore iz Dragatuša, Bojancev, Črnomlja, gostje folklorna skupina Karel Pahor iz Pirana in folklorna skupina Sloga iz Velikega Trgovišča v Hrvaškem Zagorju.

Odbor za jurjevanje je pripravil tudi dva tisoč posebnih priponk, gasilci, ribiči in turistično društvo Poljanska dolina pa bodo uredili stojnice. Na njih bo naprodaj domač belokranjski kruh (več vrst po vaških receptih), različne kuharske posebnosti Bele krajine, pisanice in drugi belokranjski spominki.

Na prireditvi pričakujejo najmanj pet tisoč obiskovalcev, pa tudi skupine izletnikov.

MILOVAN DIMITRIĆ

Po čolne na Kokrico

KRANJ, 14. junija – Smučarska sekcija športnega društva Kokrica pripravlja v soboto in v nedeljo četrti sejem navtike in počitniške opreme. Sejem, tako za zamenjavo kot nakup vse te opreme, bo pred tamkajšnjo šolo.

M. K.

kim
razvedrilo in oddih

Številne dolenjske gospodarske organizacije iščejo rešilne bilke

Glavni »bolniki« se otepajo z zastarelimi proizvodnimi programi in kadrovskimi težavami – Nemir v Šentjerneju

NOVO MESTO, 14. junija – Nad dolenjskim gospodarstvom so se nagrmadili črni oblaki, ki napovedujejo hud vihar. Ne gre samo za vsesplošno nelikvidnost, ampak za nekaj več. Glavni »bolniki«, Lesni kombinat Novoles na Straži, novomeška tekstilna tovarna Novoteks in obrati Iskre v Novem mestu in Šentjerneju, imajo poleg tega še neperspektivne proizvodne programe in kadrovske težave, ker strokovnjaki zapuščajo ogrožena podjetja.

Podjetjem grozijo stečaji, ker se približujejo kritični meji, torej šestdesetim dnem blokade žiro računov, ko služba družbenega knjigovodstva pri sodišču vloži prijavo za stečajne postopke. Najbliže sta temu neljubemu ukrepu Iskrina obrata Hipot in Upori v Šentjerneju.

Sanacijski programi niso dali pričakovanih sadov, zato v ogroženih podjetjih iščejo zadnjo rešilno bilko, ki pa z njimi vred čedalje bolj leze pod vodo. Tako so v lesnem kombinatu Novoles že opustili proizvodnjo gugalnikov na Dvoru, tako pa se bo v kratkem zgodilo tudi obratu ploskovnega pohištva v Gotni vasi pri Novem mestu. Skratka, odkrižali se bodo nedonosne proizvodnje, ki pa ni značilna samo za omenjena obrata.

Preureditev dolenjskega gospodarstva bo zelo boleča, stečajni postopki, ki so že na vratih, bodo najbolj prizadeli delavce in njihovo socialno varnost.

V dolenjskih delovnih kolektivih so vodilni delavci veliko naredili za to, da bi se rešili iz hudega precepa, vendar je jasno, da sami vsega ne bodo zmogli, zato bo družba morala z razbremenitvami pomagati »bolnemu gospodarstvu«. Tako je dejal sekretar medobčinske zbornice za Dolenjsko **Janko Goleš.**

SLAVKO DOKL

DELO plus

Postali so mojstri za vladne zaplete

V Tržiču, najmanjši slovenski občini, bo zdaj poskusil dipl. inž. Frančišek Meglič

TRŽIČ, 14. junija – »Frančišek Meglič, 51-letni diplomirani ekonomist, je pripravljen sprejeti mandatarstvo, v kratkem pa bo na koordinaciji strank tudi povedal, koga bi rad imel v občinski vladi,« je povedal tržiški župan, dipl. inž. Peter Smuk.

Tako v tej najmanjši slovenski občini znova upajo, da bodo vendarle dobili vlado. Z izvolitvijo župana, ki ga je predlagal Demos, ni bilo težav. Pri sestavi občinske vlade pa se kar naprej zapleta. Prvi mandatar, podpredsednik starega IS Marko Valjavec, Demosu ni bil po meri, zato so ponudili mandatarstvo Janezu Ahačiču. Skupščina ga je tudi izvolila za predsednika IS. Vladal pa je samo deset dni, nato je odstopil, ker podpredsednik, ki ga je izbral (Marko Valjavec), ni dobil večine, kar je razumel kot nezaupnico predsedniku IS.

Le kaj se bo zgodilo v Tržiču, če »pade« še tretji mandatar?

M. K.

Korenine so potrgane, drevesa oguljena

NOVO MESTO, 14. junija – Kostanji Kettejevega drevoreda v Novem mestu so poškodovani. Nujno bi bilo treba popraviti, kar je še mogoče: poškodovana drevesa pozdraviti. Izpuljene korenine spet zakopati, poškodovano lubje zamazati s smolo, okoli dreves nasuti zemljo itd. Vandalsko so posegli v drevored pred mesecem in pol, ko so po naročilu občinskega komiteja za urbanizem in varstvo okolja drevored predsednice tega komiteja cestarji začeli »urejati« okolico dreves in pot po drevoredu. Na oziroma predsednice tega komiteja cestarji začeli »urejati« okolico dreves in pot po drevoredu. Na komiteju trdijo, da niso naročili takšnega posega s težko mehanizacijo in da so si vse predstavljali drugače, cestarji pa pravijo, da so dobili naročilo urediti cesto in okolico dreves. Drevored je novomeška znamenitost, zakonsko je zaščiten, za to je novomeški zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine zahteval ukrepe inšpekcije in tudi proučitev odgovornosti. (Besedilo in slika: Milovan Dimitrić)

Rekreativno kolesarjenje po Dolenjski

Tekmovalne steze za vožnje z gorskimi kolesi – V pripravi še druge novosti

OTOČEC, 14. junija – Na novinarski konferenci, ki jo je danes pripravil hotel Grad Otočec, so predstavili program nove turistično-rekreativne ponudbe – vožnje z gorskimi kolesi. Na ta način želijo dolenjski turistični delavci, ki so združeni pod okriljem tovarne zdravil Krke, še z drugega zornega kota predstaviti kulturnozgodovinske zanimivosti Dolenjske. Skupaj s kolesarskim klubom Krka so pripravili tekmovalne steze, kjer bodo lahko vozili rekreativni in tudi aktivni športniki, speljane pa so skozi najbolj zanimive dolenjske kraje.

Tako hotel Grad Otočec poleg konjeniškega športa, ki se je uveljavil na bližnjem gradu Struga, zdaj ponuja še rekreativno kolesarjenje po Dolenjski. Kot smo zvedeli na tiskovni konferenci, to ni »labodji spev« turistične ponudbe na Otočcu. V kratkem se bodo predstavili še z nekaterimi drugimi zanimivimi zabavno-rekreativnimi programi.

Vrtci imajo premalo prostorov

V radovljiški občini imajo v družbenem varstvu le 37 odstotkov predšolskih otrok

RADOVLJICA, 14. junija – V radovljiški občini je v družbenem varstvu 1180 ali 37 odstotkov predšolskih otrok, kar je manj od republiškega povprečja. Premalo prostora imajo vrtci v Begunjah, Radovljici in v Lescah, pa tudi na Posavcu, kjer bo Vzgojno-varstvena organizacija Radovljica odstopila prostore, ki jih je imela doslej v najemu.

Iskra Instrumenti v Potočah je vzgojno-varstveni organizaciji v letu 1987 omogočila, da je v novem stanovanjskem bloku na Posavcu dobila prostor za oddelek otrok, pozneje pa so ji dali v najem tudi prostor, ki je bil določen za razstave in ambulanto. V teh prostorih je zdaj v treh oddelkih 74 otrok iz krajevne skupnosti Ljubno. Iskra potrebuje denar, zato se je odločila, da bo prostore prodala, kupila pa jih bo vzgojnoizobraževalna organizacija, ki bo za dobrih 200 kvadratnih metrov plačala 1,304.100 dinarjev iz presežka lanskih občinskih sredstev za dnarne pomoči otrokom.

V. F.

MIMOGREDE

Pitne vode je sicer dovolj, če le ne »izgine«

TRŽIČ, 14. junija – Čeprav iz vseh bregov in skal teče dobra pitna voda, pa ima tržiška komunala kar precej pritožb davkoplačevalcev, ki se jezijo, češ da so ob obilici vode žejni. Res je, da so Brezjani večkrat brez vode. Vodovodni sistemi so večinoma stari in tako čedalje bolj dragocena tekočina spet odteka. Vendar je bil rezervoar, petdeset kubičnih metrov, poln. V začetku prejšnjega meseca pa kar prazen. Komunalci so odšli na teren, ugotavljali, poslušali, merili in ugotovili, da se od Brezij proti vasi Hudo vsak dan »izgubi« celo do trideset kubičnih metrov vode. Namestili so več nadzornih vodomerov, odpravili nekaj napak, zagotovo vedo, da je takrat, ko vode ni bilo, nekdo (morda jih je bilo celo več) vodo kradel iz ustja hidranta pod vasjo Hudo.

Oskrbo z vodo bodo izboljšali le tako, da bodo počasi zamenjali dotrajne cevi, zgradili še en rezervoar in poskrbeli za vodomere. Mimogrede so pri enem od »osumljenih« kmetov ugotovili, da je pri vodi zelo potraten, le-te pa, tako smo zvedeli iz dobro obveščenih krogov, sploh ni plačeval. Zdaj ima vodomer in opozorilo komunalcev, da je treba tudi vodo plačati!

MIRKO KUNŠIČ

PISMA BRALCEV

SOS za vzgojo

V današnjem mrzlem, stehniziranem svetu je človek vse bolj osamljen, odtujen, izgubljen, brez pravih moralnih vrednot in celo iluzij.

V tem dekadentnem času največina mladih edino privlačnost v seksu, prehrupni glasbi, posedanju v lokalih, le malo jih ima stik z naravo. Nekateri se rešujejo s športom. Razvoj čustvenega dojemanja sveta je v povojnem času povsem zanemarjen, potisnjen v ozadje.

Skrajni čas je že, da našo, čustev in humanizma oropano mladino oplemenitimo na vseh možnih ravneh. To pa nikakor ne bo lahka naloga. Starši se borijo za preživetje ali pa se pretirano pehajo za materialnimi dobrinami. Velik del mladine je prepuščen ulici.

***VSI STARŠI** bi se morali veliko bolj posvetiti vzgoji, spremljati otrokov vsestranski razvoj, si vzeti čas za izlete v naravo, skupne oglede dobrih filmov in gledaliških predstav, razstav in za pogovore. Da bi pri tem uspeli, ne bi smeli zanemariti tudi vzgoje staršev. Na roditeljskih sestankih, kjer učitelji obravnavano predvsem učne uspehe, bi morali sodelovati tudi sociologi in psihologi, ki bi lahko izobraževali starše z izbranimi vzgojnimi temami.*

***VSE ŠOLE** bi morale ob izobraževanju posvečati več časa vzgoji. Kulturna vzgoja bi morala spremljati dijaka v vseh štirih letnikih srednje šole in zajeti predvsem umetnostno vzgojo in znanje o medsebojnih odnosih.*

Ne bom naštevala prednosti, ki jih prispevajo k vzgoji posamezni predmeti. Navedla bom le tiste, ki lahko najbolj vplivajo na srčno kulturo in srečo človeka. Nujna dopolnila pri oblikovanju celega človeka so: dobra literatura, glasba in ples, filmi in likovne stvaritve.

Znanje iz filozofije, psihologije, poznavanje verstev pomaga odkrivati človeka v človeku, razumeti in zbliževati vsa ljudstva sveta.

Leposlovje lahko ponudi dovolj privlačnih možnosti za pogloblјeno gledanje na svet. Prav zato bi morali zelo skrbno izbrati čtivo in odlomke iz kvalitetnih del, kjer bi mladi srečevali resnico, pravico, lepoto in humanost.

Zelo pomembna za razvijajočega se človeka je tudi glasbena umetnost, ki najhitreje osvaja in razgiblje njegov čustveni svet. Spozna naj vsaj največje dosežke velikih mojstrov od klasikov do današnjih.

Zgodovina likovne umetnosti, spremljana z vizualnimi pripomočki, mladini nazorno odkriva nešteto lepot, bogati in plemeniti njen notranji svet. Seznanja jo s stiskami, verovanji, vrednotami, skratka z življenjem – od jamskega človeka do današnjega. Če že v letih šolanja mladina ne bo deležna umetnostne vzgoje (To velja še posebno za likovno umetnost), tudi kasneje ne bo iskala in razumela niti najlepših stvaritev.

Po novem učnem načrtu za gimnazije se opušča glasbena in likovna vzgoja. Ali bomo res dokončno oropali našo mladino vsega lepega?

Žalostna posledica tega ropa pa bo še večje zanimanje za kič, neokusno opremljanje stanovanj, neurejeno okolje, reven design... Takó se odločamo v času pred svetovnim simpozijem oblikovanja 1992! Ali bomo kljub čudoviti ugotovitvi gospoda ministra Venclja, da ni dobre šole brez dobrega človeka«, položili venec na grob oropane šole?

VALENTINA ERŽEN MARGON,
Martina Krpana 3,
Ljubljana

Ne živalskost, razčlovečenje

Stopil sem za sledovi filma Marije Vogrič »Molitev nekega psa«, ki ga je pripravila v počastitev 4. oktobra, svetovnega dneva varstva živali in katerega sporočilo je šlo spričo velikih in politično prelomnih dogodkov zadnjega leta preveč neopaženo mimo javnosti. Zaprepaden sem se znašel sredi arhiva koprskega društva za varstvo živali, iz katerega mi je njegova predsednica Marta Kolarič-Kohn vlekla na dan pričevanja o skoraj vsakodnevnem človekovem nasilju nad nemočnimi živalmi. Ob najhujših primerih te naše živalskosti je rahlo prebledela, njen glas pa je od zadržanega razburjenja podrhteval. V roke mi je prišel tudi članek Jolke Milič v Nedeljcu, kjer je srdito nasprotovala uporabljanju izraza živalskost, ko imamo v mislih najsurovejše ravnanje človeka. In to povsem upravičeno, saj žival ne zmore marsičesa takega, kar človek pogosto počenja. Zato lahko govorimo kvečjemu o razčlovečenosti človeka. Kako naj si sicer razlagamo masakre, pravi svetovalna direktorica Svetovne zveze za varstvo živali Lea E. Müller, ki jih doživlja živina, ko v poletnih mesecih v največji vročini potuje skozi Jugoslavijo, tudi po več dni brez hrane in vode. Masakre, ki po pisanju italijanskega Espressa spominjajo na pravi krematorij. Pa primer konjedercev, ki so prišli v Rožno dolino po dva obnemogla konja ter so enemu, za katerega so ugotovili, da še živi, nataknili okrog vratu zanko, vrv privezali za kamion in žival toliko časa vlekli po parkirišču, da je naposled v mukah izdihnila.

Poznamo obtožujoče dokaze razčlovečenosti, ob katerih se človek zaprepaden sprašuje, kaj je z nami narobe. In to v času, ko imajo v nekaterih evropskih državah že dalj časa obvezni predmet varstva živali v sožitju z varstvom narave. Pa ko imajo angleška društva proti mučenju živali v svojih vrstah že na tisoče lastnih nadzornikov, ki so uniformirani in oboroženi in opravljajo kontrolo transportov vse do klanja in do izvajanja bolečih poskusov na živalih v laboratorijih.

In ko sosedje čez mejo hitijo ustvarjati vse bolj gosto mrežo zatočišč za tavajoče živali. Müllerjeva je ob dnevu varstva živali lani opozarjala v Novicah, da je »nujno že v otrocih zbuditi zavest, da je žival živo bitje, kot so oni in da trpi žejo, lakoto, bolečino in strah kot oni...« Bo naša družba ostala še naprej ravnodušna do te barbarizacije življenja? Bodo nova oblast, nove stranke, vsaj Zeleni, malo bolj prisluhnili tej živalski stiski? Se bo naporom za večjo humanizacijo našega vsakdanjika pridružila tudi šola z načrtno vzgojo o varstvu živali, mogoče kar s samostojnim predmetom? Ali pa smo kot družba že tako razkrojeni, da nismo več sposobni dojeti teh grozot. Je tudi naš tisk ujet v zaroto molka v zvezi s to našo sramoto? Müllerjeva pritrjuje, da je in da je zato za letošnji kongres svetovne zveze za varstvo živali, ki je bil maja meseca v Baslu, pripravila posebno poročilo o odnosu tiska do tega problema.

Ali naj svetovna deklaracija proti mučenju živali, ki jo je 1980. leta sprejel Unesco v Parizu, ostane pri nas brezvreden papir? Ali ni skrajni čas, da se tudi mi prebudimo iz te moralne otopelosti in se spomnimo resnice, ki je gibalo svetovne zveze za varstvo živali kot tudi osnovno vodilo Vogričinega filma, in sicer, da NE LE ČLOVEK, TUDI ŽIVAL IMA SVOJE PRAVICE.

MILAN GREGORIČ,
Vena Pilona 7,
Koper

Odmev: V primežu stanovanjskega posojila

Pridružujem se mnenju gospoda Uroša Vošnjaka, ki se v Pismih bralcev dne 13. junija pritožuje nad poslovanjem banke. Moram sicer reči, da se nikoli nisem pritoževal zaradi realnega obračuna anuitet ali zaradi nepopolne informacije osebja za »šalterji« Stanovanjske banke, d. d., Ljubljana, kajti prva je bila v skladu s pogodbo, slednji pa so izvajali tisto, kar so jim naročili nadrejeni finančni krogi. Ti pa so tudi po mojem mnenju del lobbya za pokrivanje nekaterih zavoženih zadev v gospodarstvu ali pa za kratkoročno kreditiranje družbenikov te banke. Vendar pa se vseeno postavlja vprašanje, na katerega zahtevam javen odgovor najvišjega vodstva banke in tudi nove slovenske vlade o nadaljnji usodi posojil oz. njihovih plačnikov.

Tudi jaz sem dobil položnico za poplačilo nekega nedefiniranega dolga. Če je bila anuiteta plačana z zamudo, se s tem strinjam, a glej, naše podjetje anuitete odvaja 15. vsak mesec, zapadlost le teh je 30. vsak mesec. Drugo inflacija s pozitivnim predznakom je zviševala obroke oz. glavnico za »R«, deflacija z negativnim predznakom (če še bo sploh kdaj), bi ga morala po isti logiki znižati, a zopet glej, banka računa z »O«. Res je tudi to, da banka ni vsakokrat upoštevala skoka maloprodajnih cen v celoti, vedno pa v skladu z objavo zavoda za statistiko, res pa je tudi, da odplačujemo anuitete tudi za denar, ki ga banka posoja drugim posojilojemalcem. Računanje v DEM postaja nesmiselno, čeprav je anuiteta oz. glavnica v času izrazite inflacije lepo sledila vrednosti DEM. Od 19. decembra, ko so bili objavljeni zmagoviti Markovićevo-Sachsovi ukrepi, je ob razmerju 1:7 inflacija do 31. decembra, zaradi izrednega dviga cen vseh gospodarskih subjektov in zavarovanja svojih interesov zrasla za več kot 40 odstotkov, kar je pomenilo takojšnje realno razvrednotenje dinarja, tako da je tudi zaradi tega znesek posojila v DEM večji.

Torej je nekaj o tistem nerealnem tečaju dinarja, o katerem tako »neupravičeno« tarnajo izvozniki, nemara celo res. Le zakaj si nismo izposodili poceni deviz v decembru 1989? No in sledneje, kar je še najbolj vprašljivo, so obresti. Stanovanjska banka d. d. ima namen, to je očitno, obdržati za vsaj 2% višje obresti za posojila, kot jih dajejo komercialne banke za vloge na vpogled. Vse lepo in prav in po ekonomskih zakonitostih, vendar ob vsesplošnem pomanjkanju denarja obrestne mere rastejo daleč od razumnih meja inflacijskih gibanj (kar poglejmo primerjavo april in maj), tako da lahko že naslednji mesec pričakujemo ponovni dvig obresti. Vprašujem, ali tudi njihov padec. V vseh stabilnih gospodarstvih fiksirajo obrestno mero in če govorimo oziroma pričakujemo, da bo stabilnost ostala ob minimalni inflacijski stopnji še naprej, menim, da je prišel čas, da banka izdela amortizacijski načrt vseh posojil s fiksirno obrestno mero (pri vsaki pogodbi, kolikor sem vedel, doslej obe strani nosita določen riziko) ter s tem vsaj malo pomaga stabilizirati finančno situacijo posameznikov. Obremenitev bo jasnejša in znana na daljši rok, pa tudi varčevalci oz. posojilojemalci se ne bodo čutili opeharjene. Predlagam tudi, ker gre za dolgoročna posojila, da bančniki razmislite, ali se ne bi kazalo pogovarjati o obrestni meri, kot je normalna za dolgoročna posojila (do 8 odstotkov).

Zaradi zelo pereče problematike vas prosim in tudi v imenu vseh vaših partnerjev – posojilojemalcev pričakujem javno objavo odgovorov na postavljena vprašanja, kakor tudi mnenje republiške vlade.

Še enkrat poudarjam, da pa se nad odplačili ne pritožujem, ker sem kredit vzel s polno odgovornostjo in pri zdravi zavesti brez kakršnegakoli pritiska. Pritožujem pa se nad načini, slabo informiranostjo v sredstvih javnega obveščanja in negotovo politiko banke, ki pa ni vedno realen odsev gospodarsko finančnih gibanj v državi. Za napačno vlagan denar, ki ga banka ne more izterjati, davkoplačevalci nismo najbolj pravi vzrok.

ZDRAVKO ŠTEGER,
Ljubljanska 4 E,
Grosuplje

Vse, ki bi radi v rubriki »Pisma bralcev« kaj potožili, pohvalili ali na kaj opozorili, obveščamo, da ne bomo objavljali pisem, ki ne bodo podpisana s polnim naslovom. Hkrati opozarjamo vse, naj bodo njihovi prispevki kratki, ne daljši od 60 vrstic.

OBVESTILO ČLANOM ZKS-STRANKE DEMOKRATIČNE PRENOVE

Vsem članom Zveze komunistov Slovenije – Stranke demokratične prenove, ki še niso povezani z osnovno organizacijo na terenu ali iz kateregakoli vzroka ne vedo, kje bi poravnali članarino, sporočamo, da to lahko storijo po položnici na račun:

CENTRALNI KOMITE ZKS-SDP, Tomšičeva 5, št. žiro računa 50100-678-45036
po naslednji lestvici:

	članarina
osebni dohodek	
do 3.000,00	**20,00 din**
od 3.000,10 do 5.00,00	**30,00 din**
	40,00 din
	50,00 din
od 5.000,10 do 7.000,00	**55,00 din**
	60,00 din
	65,00 din
	70,00 din
od 7.000,10 do 9.000,00	**80,00 din**
	90,00 din
nad 9.000,10 din	**100,00 din**

ITALIA'90
DELO finale

Klub vsako uro pred zasedanjem

Tolminski liberalci pričakujejo, da bodo v klubskem življenju sodelovali tudi neodvisni in neopredeljeni delegati

TOLMIN, 14. junija – Delegatski klub ZSMS-LS tolminske občine se bo, kot so se zdaj dogovorili tolminski liberalci, sestajal uro pred vsakim zasedanjem občinske skupščine. Kako so si liberalci delo kluba zamislili, je povedal ing. Fedja Klavora. »Ker bi radi svoja obzorja razširili in tako prišli do dobrih pobud, ki bi odsevale mnenje čim širšega kroga ljudi, vabimo, da se sestankov kluba udeležujejo tudi neodvisni ali doslej neopredeljeni delegati. Ugotavljamo, da se je ob volitvah politično življenje občine nekoliko poživilo. Smo pa še zelo daleč od tistega, kar bi rabili in dosegli.«.

Ing. Fedja Klavora je predstavil poglede liberalcev na sestavo nove občinske vlade, ki jo bodo skupščini predstavili prihodnji torek. »Sestava, ki jo predlaga mandatar, po našem mnenju še vedno ne zagotavlja ustrezne urejenosti vseh področji, ki so za občino ključnega pomena. Delegati naj glasujejo za ali proti temu predlogu po lastni presoji. Kar pa se nas liberalcev tiče, bomo sproti ugotavljali uspešnost vlade pri reševanju nakopičenih vprašanj v občini. Še vedno pa smo prepričani, da smo imeli prav, ko smo predlagali, da bi izvršni svet imel poleg profesionalnih članov še vrsto nepoklicnih. Menimo, da bi si vlada z nepoklicnimi člani – strokovnjaki za posamezna področja zagotovila poleg večje strokovnosti tudi javnost dela ter kritično presojo vsebine in operativnosti občinske uprave. Ta namreč vsak dan odloča o pomembnih stvareh, na skupščini pa o njih razpravljamo, ko je največkrat že prepozno za spreminjanje toka dogajanj.«

Zvedeli smo tudi, da bodo liberalci na skupščini poleg vprašanja Koritnice načeli še zadevo gradnje trentarske ceste.

KATJA ROŠ

Jalov spopad za oblast, žgoča vprašanja pa čakajo

● Da tudi v politiki ni vse zlato, kar se sveti, se je po dokaj umirjenem (pred)volilnem času in strpnem razpletu konstitutivne seje pokazalo že na drugem zasedanju nove sežanske skupščine. Protestni odhod liberalcev in odbornikov Demosa ter njihova zahteva po takojšnji spremembi z regularnimi volitvami in še vedno veljavnimi akti določenega razmerja sil in načinu odločanja v skupščinskih klopeh je, vsaj v Sežani, razgalil krhkost novega reda.

Nelagodnost in celo zaskrbljenost, ki jo je občutila večina nevpletenih udeležencev na silo pretrgane seje, je logična posledica hudih očitkov, ki jih je na račun volilnih postopkov in nekaterih starih in hkrati na novo izvoljenih funkcionarjev oziroma odbornikov med drugim izrekel tudi Demosov (neuspešni) kandidat za župansko mesto Benjamin Jogan. Brez dlake na jeziku je namreč dejal, da je sedanja tridomna sežanska skupščina s prevladujočim številom sedežev v zborih združenega dela in krajevnih skupnosti »velika sleparija, ki je dosedanji strukturi oblasti z njenim monopolnim položajem pripomogla, da se je spet prikopala na oblast«.

Demos si torej skupaj z liberalci v sedanjih razmerah obeta več moči le z večjim številom odborniških sedežev v družbenopolitičnem zboru, ki naj bi jim po volilni aritmetiki prinesel nekaj dodatnih glasov. Ta logika pa daje slutiti, da Demos, ki v sežanski občini nima večine, v svoji politični strategiji in pri uveljavljanju svojih ciljev bolj računa na izide besednih in glasovalnih bojev v občinskem parlamentu kot pa na množično podporo ljudi.

Glede na osebna nasprotovanja nekaterih udeležencev, spotikljive podrobnosti v dosedanjih občinskih razprtijah in nedorečenih pravilih nove parlamentarne igre vsaj še nekaj časa ne moremo pričakovati učinkovitega in demokratičnega načina dela in odločanja za boljše gospodarjenje. Dosedanje izkušnje kažejo, da prej kot to lahko doživimo vsaj še kakšen jalov spopad za oblast.

JANEZ ODAR

Se bo morda stara bolnišnica spremenila v hotel de luxe?

V piranski občini so že pripravili pogodbo, po kateri naj bi nekdanje bolnišnične prostore odkupilo podjetje Napoleon za tri milijone DEM

PIRAN, 14. junija – So v piranski občini res našli pravega kupca za odkup starih bolnišničnih prostorov? Vse tako kaže, saj so že podpisali predpogodbo, danes pa je kupec (Napoleon, d. o. o.) že nakazal 200 tisočakov varščine in dobil gradbeni posnetek objekta. Kupnino (21 milijonov dinarjev) pa mora po dogovoru v predpogodbi plačati najkasneje do 20. julija.

Novica se marsikomu zdi neverjetna, saj so nekateri še pred kratkim ugotavljali, kako se prodaja omenjenega objekta (s površino 2800 kvadratnih metrov) nikamor ne premakne. S prodajo stare piranske bolnišnice naj bi na Obali prišli do denarja, s katerim bi poravnali posojila, ki so jih najeli za dograjevanje bolnišnice. Doslej so v piranski občini dobili že več ponudb (predvsem od gradbenih podjetij), ki bi bila za podoben denar pripravljena odkupiti staro bolnišnico in v njej urediti turistične apartmaje. Tega pa si odgovorni v občini niso želeli, saj bi na ta način imeli le še eno »hišo strahov« več – namreč tako hišo, ki je zasedena največ dva ali tri mesece na leto. Napoleon pa je ponudil, da bi na tem mestu zgradil najbolj razkošen hotel v piranski občini. To se zdi direktorju piranskega zavoda za urbanizem **Borutu Valenčiču,** ki vodi postopek prodaje objekta piranske bolnišnice, najprimernejša rešitev za Piran, saj naj bi prispevala k oživitvi dela starega mesta in ga ne bi bistveno obremenila. Pogoj je menda tudi postavitev garažne hiše za 180 avtomobilov (prostor je že določen pri piranskem obzidju oziroma obrambnem domu), prav prometna in parkirna rešitev je zagotovo najbolj žgoča zadeva na omenjeni lokaciji. Za gradnjo hotela naj bi porabili šest do sedemkrat več denarja kot za kupnino – torej okoli 20 milijonov mark.

Če kupec do 20. julija ne plača piranski občini 21 milijonov dinarjev, izgubi varščino. V pogodbi, ki jo morata obe strani še podpisati, nikjer ne piše, kakšen hotel mora kupec zgraditi (tudi o garaži ni niti besede). Prav tako ni nobene zahteve, da mora piranska občina še letos zagotoviti ustrezno gradbeno ali lokacijsko dovoljenje. Sklepamo lahko, da gre za dogovor obeh strank, ki ga nameravata izpeljati. V Piranu pa že govorijo, da podjetje Napoleon sodeluje s tujimi lastniki kapitala (slišali smo za ime Walterja Wolfa, znanega petičneža domačega rodu) in da bodo omenjene načrte uresničili s tujim kapitalom.

Občini Piran se s prodajo mudi predvsem zato, ker bi tri obalne občine morale banki vrniti del najetega dolga za bolnišnico že do konca junija. Zdaj bodo prosili za nekaj tednov odloga.

BORIS ŠULIGOJ

PO SLOVENIJI

Organizirano čiščenje obale od Strunjana do Belvedera

STRUNJAN, 14. junija – Člani Kluba Istra iz Kopra so se odločili za več kot hvalevredno akcijo. V nedeljo, 17. junija ob 17. uri, bodo začeli akcijo čiščenja obale od Strunjana do Belvedera. Ta del obale je bil letos januarja zaščiten z odlokom o razglasitvi krajinskega parka Strunjan. Odlok je seveda eno, (kruta) resničnost pa drugo – krajinski park je zelo onesnažen. Nekaj nesnage naplavi morje, za drugo so krivi nemarni obiskovalci. Klub Istra se je zdaj povezal s koprskim Hidrom, Drogo Portorož, Komunalnim servisom Koper in Zavodom za varstvo kulturne in naravne dediščine Piran in pripravil vse potrebno za akcijo. Vsi, ki bi radi sodelovali, lahko pridejo ob 17. uri pred vhod kopališča Strunjan (hotel Svoboda), kjer se bo po krajšem programu začela očiščevalna akcija okolja, ki bo trajala dve uri. (B. Š.)

Tudi letos bodo pripravili Colsko nedeljo

COL, 14. junija – Mladi na Colu nad Ajdovščino so se odločili, da bodo tudi letos pripravili kulturno in zabavno prireditev in tako poskrbeli za živahnejše dogajanje v krajevni skupnosti. Prvič so namreč poskusili lani in uspeh prve Colske nedelje, kot so prireditev poimenovali, jih je opogumil in zdaj že razmišljajo o tradicionalni prireditvi. V nedeljo, 17. junija popoldne, bo na Colu živo. Nastopili bodo moški pevski zbor Razpotje, harmonikarji, zabavni ansambli, Tof in Rifle in še kdo. Najspretnejši iz vseh colskih zaselkov se bodo med seboj pomerili v »športnih« igrah, namreč v skakanju v vrečah, vlečenju vrvi. Imeli bodo tudi bogat srečelov. (S. C.)

Ambrož Čopi bo nastopil pred domačo publiko

BOVEC, 14. junija – Kljub mladosti se na prizorišče slovenske skladateljske umetnosti uspešno prebija Bovčan Ambrož Čopi. Skladatelj, ki so ga opazili že na tolminski glasbeni šoli, kjer je napisal nekaj zanimivih klavirskih skladb, se bo v soboto, 16. junija, v bovškem kulturnem domu predstavil domačemu občinstvu. Ambrož Čopi že tretje leto obiskuje srednjo glasbeno šolo v Ljubljani in komponira skladbe. Njegova dela bodo zaigrali Čopijevi vrstniki iz Ljubljane in učenci nižje glasbene šole iz Tolmina. Koncert se bo začel ob 20. uri. (K. R.)

Na zveznem festivalu tudi idrijska firma

IDRIJA, 14. junija – Na zveznem festivalu nepoklicnih filmarjev, ki bo konec tega tedna v Kumanovem, bodo sodelovali tudi člani idrijskega Merkur filma. Republiški selektor za Slovenijo Janez Horvat je za tekmovalni del izbral šest slovenskih filmov. Idrijčani se bodo predstavili z Letnikom 72, ki je delo scenarista in režiserja Boštjana Jereba. Drugi film ima naslov U.8.3. in je delo Damjana Bogataja. (K. R.)

V Devetakovem hramu je bila pokušina vin

TOLMIN, 14. junija – V vinoteki Devetakov hram v Tolminu, ki jo vodi Helena Roner, so pripravili pokušino vin.

Predstavil se je Dušan Kristančič iz Medane v Brdih, ki je predvsem ponosen na svoj sivi pinot. Pokušino v Devetakovem hramu je popestrilo petje Tolminskega okteta. (K. R.)

MIMOGREDE

Kdaj bo konec zmede z bankovci?

PORTOROŽ, 14. junija – Kako naj dopovemo turistu, da ga nočemo ogoljufati? Tako nam je zadnjič potožila trgovka z Belega križa. Potem je pojasnila: »Pride turist (pa ne eden), napolni košaro (voziček) s pijačo in jedačo, ponudi (srednje) starega tisočaka in čaka na ostanek ...« Trgovka začne pojasnjevati ... Toliko angleščine in nemščine ne zna, da bi mu razložila bistvo Markovićevih ukrepov in pojasnila različne vrednosti posameznih bankovcev v obtoku. Stvar se konča tudi tako, da tuji kupec vrne blago, trgovka vrne tisočaka (v resnici vrednega le deset par), turist pa užaljeno odide iz trgovine. Kdaj bo zmede z bankovci konec, ni jasno. Jasno pa je, da tudi ta podrobnost povzroča slabo voljo v turizmu. (B. Š.)

Ljudje se v Podčetrtek radi vračajo

PODČETRTEK, 14. junija - Le malokdo je še pred slabimi 25 leti, ko so v Podčetrtku zgradili prvi leseni bazen in vodo imenovali atomska voda, verjel, da se bo kraj z zdraviliščem vred tako hitro razvil. Hotel, kamp, več bazenov na prostem, Atomska vas za 570 ljudi, popolna zdravstvena ponudba in še marsikaj, je ob Sotli zraslo v kratkem času. Prav zdaj gradijo pokrite bazene. Vodja marketinga Sandi Renier je povedal, da se ljudje k njim nadvse radi vračajo.

Poseben program za turiste bo že na meji

Na Fernetičih bo 21. junija prireditev, s katero naj bi se naša ponudba pokazala v najlepši luči

SEŽANA, 14. junija – V Sežani so vendarle spoznali, da za dober turistični zaslužek nista dovolj le prometna lega in nekaj izjemnih naravnih in zgodovinskih znamenitosti. Izkušnje kažejo, da tudi v takih primerih pravi dobiček prinaša šele popolna ponudba in dobro trženje. Zametke takšnega obnašanja je letos v sodelovanju z občinskim vodstvom skušal uresničiti sežanski Kompas, ki bo 22. junija v Sežani pripravil prvo prireditev nove turistične sezone na Krasu.

Zamisel so predstavili na usklajevalnem sestanku, na katerega so na pobudo predsednika **Ivana Vodopivca** povabili skoraj vse predstavnike tistih dejavnosti, ki bi lahko prispevale k boljšemu počutju obiskovalcev oziroma tranzitnih potnikov, s tem pa tudi k večjemu dohodku od turizma. Vsi so podprli Kompasovo pobudo o tem, da 22. junija popoldne na ploščadi pred brezcarinsko prodajalno na mejnem prehodu Fernetiči pripravijo program, v katerem se bodo poleg Kompasa in njegovih sežanskih partnerjev predstavili tudi drugi organizatorji gostinske, turistične, kulturne in druge izbire na Krasu. Da bi za ta prizadevanja zbudili tudi pozornost javnosti, se je Kompas odločil, da bo po predstavi na mejnem prehodu pri Starem Gradu v Sežani pripravil tudi brezplačen kulturni in zabavni program za vse Sežance.

● Ob splošni podpori, ki je je bil deležen ta načrt, pa ne gre prezreti pobude Vilija Borjančiča iz KTC Lipica in še nekaterih razpravljalcev, naj bi takšne in podobne akcije po občini nadaljevali celo sezono in hkrati utrjevali tudi sodelovanje vseh turističnih dejavnikov med letom, vključno z načrtnejšimi in usklajenimi pripravami na vsako turistično sezono posebej.

Upoštevati bi bilo treba tudi razmišljanje, naj bi se turistični propagandi zares in z denarjem pridružili vsi tisti deli gospodarstva, ki posredno zaslužijo s turizmom. Pri tem so mislili predvsem na oskrbovalce, obrtnike in organizatorje najrazličnejših servisnih in drugih dejavnosti, ki bi s svojim sodelovanjem pri zbiranju denarja za reklamo in razvoj pomagali tistim, ki so neposredno pristojni za turizem. Utemeljena je tudi zahteva po razbremenjevanju turističnega gospodarstva, dolgoročnih načrtih za razvoj turizma na Krasu in pobuda za ustanovitev občinske turistične zveze, ki bo skrbela za skladen turistični razvoj občine.

JANEZ ODAR

Pol manj delegatov in komisij

V izolski občinski skupščini bo doslej vsak zbor imel le po 14 delegatov

IZOLA, 14. junija – V novem mandatnem obdobju so v izolski občinski skupščini skoraj za polovico zmanjšali število delegatskih mest. Namesto prejšnjih 77 delegatov (33 delegatov zbora združenega dela, 23 delegatov zbora krajevnih skupnosti in 21 delegatov družbenopolitičnega zbora), sedaj vsak zbor šteje 14 delegatov. V izolski občini so se tudi odločili, da bodo skrčili število nekaterih skupščinskih komisij in drugih teles, ki jih pravzaprav sestavljajo delegati.

Tako predlagajo, da bi združili komisijo za prošnje in pritožbe ter komisijo za družbeni nadzor. Prav tako naj bi komisija za odlikovanja, priznanja in nagrade odločala tudi o dodelitvi občinske nagrade »11. julij«, o kateri je doslej odločal poseben odbor, ki so ga imenovali vsako leto. S tem se bodo skušali izogniti tudi večnemu vprašanju o pristojnosti komisij in odborov za določene zadeve.

I. U.

Pokličite nas!

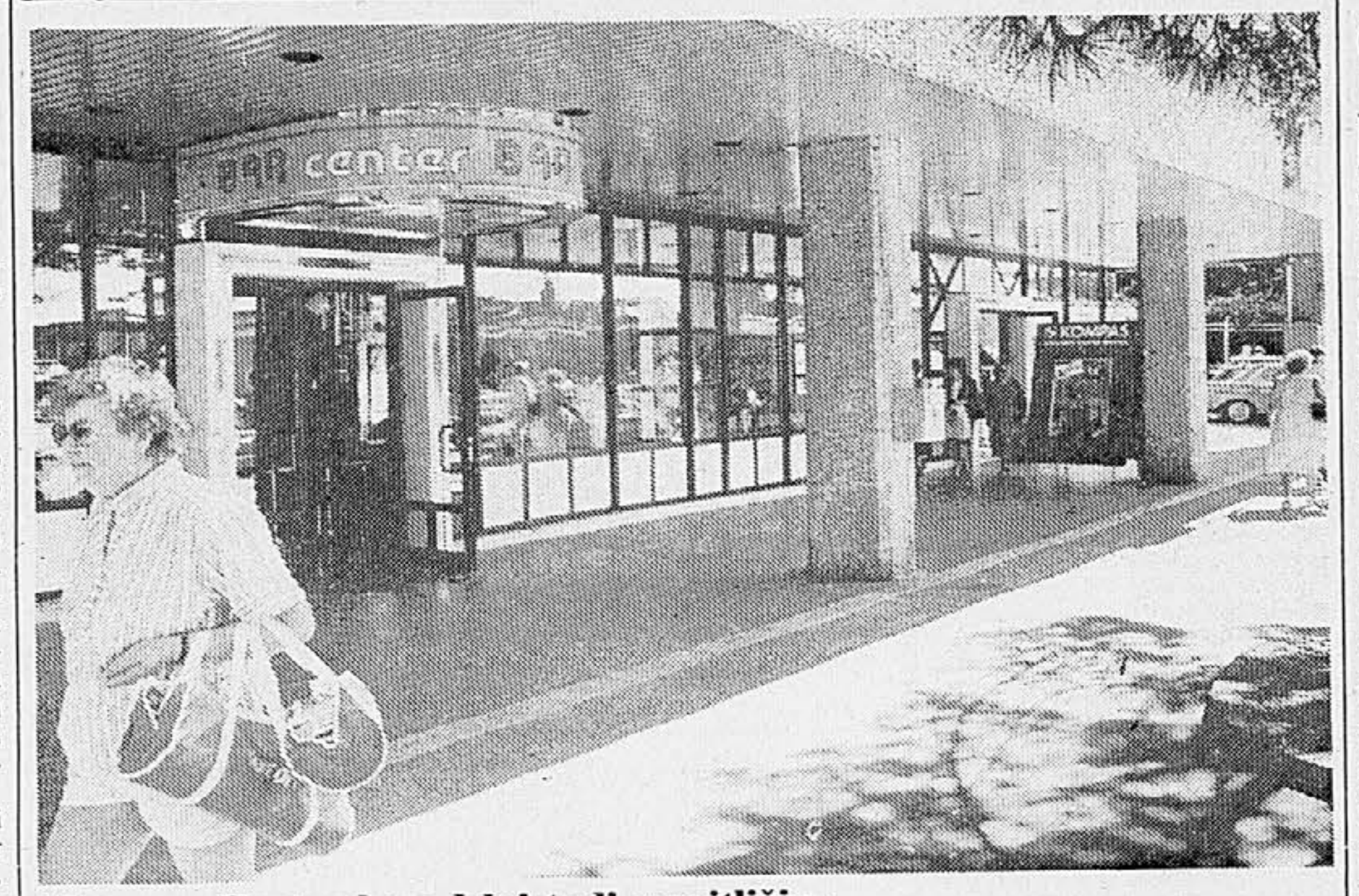
Ob prebiranju lokalne strani v časniku se vam je najbrž večkrat zazdelo, da novinarjem ni uspelo zvedeti vsega, spoznati prave resnice, prodreti v resnično življenje.

Prav gotovo se v vaši okolici dogajajo stvari, o kateri bi bilo treba po vašem mnenju pisati, jih komentirati, razložiti.

Kaj ko bi nas poklicali in nam sporočili vaše pripombe in predloge?

Nič ne iščite po telefonskem imeniku! Zavrtite številko slovenskega dopisništva v Delu (061) 318-280!

Vaš klic pričakujemo vsako dopoldne med 10. in 11. uro od ponedeljka do petka.

Kavarna Center bo odslej tudi v pritličju

PORTOROŽ, 14. junija – To, kar je videti na sliki, je največja naložba, ki si jo je letos »privoščil« portoroški turizem. Delavci hotelov Palace so se odločili, da bodo svojo kavarno (poimenovali so jo Kavarna Center) preuredili tako, da jo bodo preselili v pritličje. To so že storili, prav kmalu pa naj bi v pasaži postavili še restavracijske mizice in sedeže, vendar še čakajo na obratovalno dovoljenje. V kavarni bo 124 sedežev. Računajo na večji obisk, ker bo gostom bolj pri roki, hkrati pa stisnjena med poslovnimi prostori agencije Kompas ter knjigarne in papirnice Lipa. Prostore v nadstropju bodo oddali najemnikom za lep denar, vendar o njem v Hotelih Palace nočejo govoriti, saj trdijo, da je to njihova poslovna skrivnost. (Besedilo in slika: Boris Šuligoj)

Goriško gospodarstvo je letos poslovalo še slabše kot lani

Skupna izguba podjetij v novogoriški občini je bila v prvih treh mesecih letos 99,8 milijona dinarjev

NOVA GORICA, 14. junija – Poslovni rezultati goriškega gospodarstva v prvih treh letošnjih mesecih niso bili dobri. Zbrani podatki, ki so sicer letos bolj skopi kot prejšnja leta, ker se je služba družbenega knjigovodstva odločila, da v skladu s predlogi za varovanje neosebnih podatkov ne bo več objavljala finančnih podatkov za posamezna podjetja, opozarjajo, da se je letos zmanjšal obseg proizvodnje, prav tako pa tudi prodaja na domačem in tujem trgu. Akumulacija je izjemno skromna.

Bilanca goriškega gospodarstva po prvih treh mesecih je bila pravzaprav negativna. Lani med letom so bile seštete izgube v podjetjih in organizacijah v novogoriški občini manjše od skupne ustvarjene akumulacije. V zadnjih treh lanskih mesecih so se razmere obrnile v nasprotno smer in skupna izguba goriškega gospodarstva je v sklepnih obračunih poslovanja bila za 144 odstotkov večja od akumulacije. Letošnji rezultat pa kaže, da so se razmere še poslabšale. Skupna izguba, ki so jo v periodičnih obračunih zabeležili v 49 podjetjih, od teh pa je kar 18 novih zasebnih podjetij, je namreč bila 99,8 milijona dinarjev. To pa je kar za 293 odstotkov več kot celotna akumulacija goriškega gospodarstva, ki je znašala 25,4 milijona dinarjev. Najslabše so razmere, kot je mogoče sklepati iz zbranih podatkov, v industriji, gradbeništvu in prometu.

Čeprav poslovni rezultati prvih mesecev v letu tudi sicer niso dovolj zanesljivi, da bi bilo iz njih mogoče sklepati, kakšni bodo končni gospodarski učinki, pa je vendarle že očitno, da imajo goriška podjetja letos težave tudi pri uresničevanju izvoznih načrtov. Pet najpomembnejših goriških izvoznikov, in sicer Iskra Avtoelektrika, Vozila Gorica, Gostol, anhovski Salonit in mirenski Ciciban so v tem času na tujih trgih iztržili 10,6 milijona dolarjev, kar je 14 odstotkov za letos načrtovanega izvoza. Ta podjetja naj bi do konca leta ustvarila za 78,8 milijona dolarjev, torej dobro petino več kot lani.

SLAVICA CRNICA

Novogoričan na obiskih v zamejstvu

Župan Sergij Pelhan se je z gostitelji največ pogovarjal o ekoloških vprašanjih

NOVA GORICA, 14. junija – Novi predsednik novogoriške občinske skupščine Sergij Pelhan se je v tem tednu predstavil tudi v sosednjih zamejskih občinah, ki veljajo za slovenske in ki jih kot župani vodijo Slovenci, in vodstvu italijanske Goriške pokrajine. Glavna tema pogovora s predsednikom Goriške pokrajine Gian Francom Criscijem je bila varovanje okolja, še posebej pa problemi zaradi onesnaževanja reke Soče in potoka Korn, ki teče iz Nove Gorice v Gorico. Na srečanju so se dogovorili za ustanovitev posebne delovne skupine, ki bo skrbela za redno izmenjavo podatkov o meritvah onesnaženosti vode in zraka na obeh straneh meje. Sergij Pelhan je gostitelja seznanil tudi s svojo pobudo o oblikovanju skupnega mesta s posebnim statusom. Tudi na srečanju s slovenskimi župani Doberdoba, Števerjana in Sovodenj so največ pozornosti namenili ekološkim vprašanjem in načrtom za nadaljevanje dolgoletnega sodelovanja. (S. C.)

V soboto z Mandragolo začetek Grajskih večerov v Štanjelu

V okviru poletnih kulturnih prireditev bodo gostovali tudi gledališčniki iz Zagreba in otroški zbor iz Norwicha

ŠTANJEL, 14. junija – Turistično društvo Štanjel in Zveza kulturnih organizacij občine Sežana prirejata tudi letos v poletnih mesecih tradicionalno kulturno prireditev Grajski večeri. Letos se bodo večeri začeli v soboto, 16. junija, s predstavo PDG iz Nove Gorice, ki bo uprizorilo Machiavellijevo Mandragolo v režiji Georgija Para.

Sicer pa so na Sežanskem že ob lanskem občinskem prazniku in odprtju poletnega gledališča Goričani gostovali z Mandragolo, vendar pa jo bodo tudi letos ponovili na grajskem dvorišču v Štanjelu, saj so igro v Sloveniji in po drugih republikah odlično sprejeli. Uvodne besede na začetku letošnjih Grajskih večerov v Štanjelu, ki se bodo začenjali ob 21. uri, bo imel **dr. Andrej Capuder.**

Grajski večeri se bodo nadaljevali prihodnjo soboto s kulturnim večerom mladih osnovnošolcev sežanske občine. Predstavil se bo otroški zbor podružnične šole iz Štanjela pod vodstvom **Majde Zgonik,** gledališka skupina OŠ Dutovlje bo v režiji **Bojana Podgorška** uprizorila igrico Vesela zgodba o žalostni princeski, otroška lutkovna skupina Tabor iz Lokve bo istega dne uprizorila Hišico brez kolesc v režiji **Dore Olenik,** večer pa se bo končal s plesno predstavo Plesni navdih v izvedbi sežanske plesne skupine Mehki čevlji, ki jo vodi **Milojka Garzarolli.**

Gledališčniki iz Zagreba bodo 29. junija gostovali s predstavo Gala. V soboto, 30. junija, in v nedeljo, 1. julija, bo prva predstava folklorne skupine Vinakras iz Sežane z igro Od poljuba do poroke na Krasu v režiji **Janeza Mejača,** ki bo predstavila skorajda pozabljene ženitovanjske navade na tem delu slovenskega ozemlja.

Zanimiv bo tudi nastop otroškega zbora iz Norwicha v Veliki Britaniji z dirigentom Mariom Rizzardi v ponedeljek, 9. julija, ki bo predstavila drugačne sakralne pesmi, kot smo jih navajeni pri nas. Grajski večeri se bodo zaključili 14. julija s predstavo Spletke in ljubezen v izvedbi SSG iz Trsta v režiji Zvoneta Šedlbauerja.

OLGA KNEZ STOJKOVIČ

Proslavljanje praznika Nove Gorice

Srečanje starejših občanov, športna in šahovska tekmovanja ter priznanja mesta

NOVA GORICA, 14. junija – Prebivalci mesta Nova Gorica, ki proslavljajo svoj krajevni praznik v spomin na 13. junij pred 42 leti, ko je predvojni revolucionar in ugledni primorski družbenopolitični delavec Jože Primožič–Miklavž postavil temeljni kamen za prvi stanovanjski blok v novem mestu, bodo v petek in soboto pripravili vrsto zanimivih prireditev. Začele se bodo s tradicionalnim srečanjem starejših občanov Nove Gorice.

Glavna praznična prireditev bo v soboto popoldne na ploščadi pred novogoriškim kulturnim domom. Gre za družabno srečanje Novogoričanov, glasbene nastope, modno revijo in podelitvijo priznanja mesta Nova Gorica. (S. C.)

Čedalje večje zanimanje za kobariški sejem

Ta konec tedna bo svoje stojnice postavilo že 60 izdelovalcev različnih izdelkov

KOBARID, 14. junija – Semanja dneva, ki ju bodo Kobaridci spet organizirali konec tega tedna, zanimata čedalje več slovenskih in celo hrvaških obrtnikov in podjetij. To soboto in nedeljo bo svoje stojnice na kobariškem trgu postavilo že 60 izdelovalcev blaga. Kobarid je zaradi bližine meje in nakupovalnih navad sosedov iz Italije zanimivo mesto. Kobariški sejem bo tokrat živahen zaradi drugih prireditev. V soboto, 16. junija, bodo na trgu od enajstih dalje nastopali folklorna skupina iz Tolminskih Raven, Prosvetno društvo Ivana Laharnarja s Šentviške planote, dekleta plesne skupine Naja, zvečer pa bo igral Kamniški sekstet. V nedeljo bodo pripravili v cerkvici sv. Antona v kostnici nad Kobaridom mašo v čast kobariškega zavetnika, potem bo nastopil tolminski pihalni orkester. Organizatorjem so priskočili na pomoč še novogoriški HIT, Zavarovalnica Triglav, TIK, Alpkomerc in obrtniki kobariškega okoliša.

K. R.

OBVESTILO ČLANOM ZKS-STRANKE DEMOKRATIČNE PRENOVE

Vsem članom Zveze komunistov Slovenije – Stranke demokratične prenove, ki še niso povezani z osnovno organizacijo na terenu ali iz kateregakoli vzroka ne vedo, kje bi poravnali članarino, sporočamo, da to lahko storijo po položnici na račun:

CENTRALNI KOMITE ZKS-SDP, Tomšičeva 5, št. žiro računa 50100-678-45036 po naslednji lestvici:

osebni dohodek	članarina
do 3.000,00	20,00 din
od 3.000,10 do 5.00,00	30,00 din
	40,00 din
	50,00 din
od 5.000,10 do 7.000,00	55,00 din
	60,00 din
	65,00 din
	70,00 din
od 7.000,10 do 9.000,00	80,00 din
	90,00 din
nad 9.000,10 din	100,00 din

PISMA BRALCEV

SOS za vzgojo

V današnjem mrzlem, stehniziranem svetu je človek vse bolj osamljen, odtujen, izgubljen, brez pravih moralnih vrednot in celo iluzij.

V tem dekadentnem času najde večina mladih edino privlačnost v seksu, prehrupni glasbi, posedanju v lokalih, le malo jih ima stik z naravo. Nekateri se rešujejo s športom. Razvoj čustvenega dojemanja sveta je v povojnem času povsem zanemarjen, potisnjen v ozadje.

Skrajni čas je že, da našo, čustev in humanizma oropano mladino oplemenitimo na vseh možnih ravneh. To pa nikakor ne bo lahka naloga. Starši se borijo za preživetje ali pa se pretirano pehajo za materialnimi dobrinami. Velik del mladine je prepuščen ulici.

***VSI STARŠI** bi se morali veliko bolj posvetiti vzgoji, spremljati otrokov vsestranski razvoj, si vzeti čas za izlete v naravo, skupne oglede dobrih filmov in gledaliških predstav, razstav in za pogovore. Da bi pri tem uspeli, ne bi smeli zanemariti tudi vzgoje staršev. Na roditeljskih sestankih, kjer učitelji obravnavano predvsem učne uspehe, bi morali sodelovati tudi sociologi in psihologi, ki bi lahko izobraževali starše z izbranimi vzgojnimi temami.*

***VSE ŠOLE** bi morale ob izobraževanju posvečati več časa vzgoji. Kulturna vzgoja bi morala spremljati dijaka v vseh štirih letnikih srednje šole in zajeti predvsem umetnostno vzgojo in znanje o medsebojnih odnosih.*

Ne bom naštevala prednosti, ki jih prispevajo k vzgoji posamezni predmeti. Navedla bom le tiste, ki lahko najbolj vplivajo na srčno kulturo in srečo človeka. Nujna dopolnila pri oblikovanju celega človeka so: dobra literatura, glasba in ples, filmi in likovne stvaritve.

Znanje iz filozofije, psihologije, poznavanje verstev pomaga odkrivati človeka v človeku, razumeti in zbliževati vsa ljudstva sveta.

Leposlovje lahko ponudi dovolj privlačnih možnosti za poglobljeno gledanje na svet. Prav zato bi morali zelo skrbno izbrati čtivo in odlomke iz kvalitetnih del, kjer bi mladi srečevali resnico, pravico, lepoto in humanost.

Zelo pomembna za razvijajočega se človeka je tudi glasbena umetnost, ki najhitreje osvaja in razgiblje njegov čustveni svet. Spozna naj vsaj največje dosežke velikih mojstrov od klasikov do današnjih.

Zgodovina likovne umetnosti, spremljana z vizualnimi pripomočki, mladini nazorno odkriva nešteto lepot, bogati in plemeniti njen notranji svet. Seznanja jo s stiskami, verovanji, vrednotami, skratka z življenjem – od jamskega človeka do današnjega. Če že v letih šolanja mladina ne bo deležna umetnostne vzgoje (To velja še posebno za likovno umetnost), tudi kasneje ne bo iskala in razumela niti najlepših stvaritev.

Po novem učnem načrtu za gimnazije se opušča glasbena in likovna vzgoja. Ali bomo res dokončno oropali našo mladino vsega lepega?

Žalostna posledica tega ropa pa bo še večje zanimanje za kič, neokusno opremljanje stanovanj, neurejeno okolje, reven de-sighn ... Tako se odločamo v času pred svetovnim simpozijem oblikovanja 1992! Ali bomo kljub čudoviti ugotovitvi gospoda ministra Venclja, da ni dobre šole brez dobrega človeka«, položili venec na grob oropane šole?

VALENTINA ERŽEN MARGON,
Martina Krpana 3,
Ljubljana

Ne živalskost, razčlovečenje

Stopil sem za sledovi filma Marije Vogrič »Molitev nekega psa«, ki ga je pripravila v počastitev 4. oktobra, svetovnega dneva varstva živali in katerega sporočilo je šlo spričo velikih in politično prelomnih dogodkov zadnjega leta preveč neopaženo mimo javnosti. Zaprepaden sem se znašel sredi arhiva koprskega društva za varstvo živali, iz katerega mi je njegova predsednica Marta Kolarič-Kohn vlekla na dan pričevanja o skoraj vsakodnevnem človekovem nasilju nad nemočnimi živalmi. Ob najhujših primerih te naše živalskosti je rahlo prebledela, njen glas pa je od zadržanega razburjenja podrhteval. V roke mi je prišel tudi članek Jolke Milič v Nedeljcu, kjer je srdito nasprotovala uporabljanju izraza živalskost, ko imamo v mislih najsurovejše ravnanje človeka. In to povsem upravičeno, saj žival ne zmore marsičesa takega, kar človek pogosto počenja. Zato lahko govorimo kvečjemu o razčlovečenosti človeka. Kako naj si sicer razlagamo masakre, pravi svetovalna direktorica Svetovne zveze za varstvo živali Lea E. Müller, ki jih doživlja živina, ko v poletnih mesecih v največji vročini potuje skozi Jugoslavijo, tudi po več dni brez hrane in vode. Masakre, ki po pisanju italijanskega Espressa spominjajo na pravi krematorij. Pa primer konjedercev, ki so prišli v Rožno dolino po dva obnemogla konja ter so enemu, za katerega so ugotovili, da še živi, nataknili okrog vratu zanko, vrv privezali za kamion in žival toliko časa vlekli po parkirišču, da je naposled v mukah izdihnila.

Poznamo obtožujoče dokaze razčlovečenosti, ob katerih se človek zaprepaden sprašuje, kaj je z nami narobe. In to v času, ko imajo v nekaterih evropskih državah že dalj časa obvezni predmet varstva živali v sožitju z varstvom narave. Pa ko imajo angleška društva proti mučenju živali v svojih vrstah že na tisoče lastnih nadzornikov, ki so uniformirani in oboroženi in opravljajo kontrolo transportov vse do klanja in do izvajanja bolečih poskusov na živalih v laboratorijih.

In ko sosedje čez mejo hitijo ustvarjati vse bolj gosto mrežo zatočišč za tavajoče živali. Müllerjeva je ob dnevu varstva živali lani opozarjala v Novicah, da je »nujno že v otrocih zbuditi zavest, da je žival živo bitje, kot so oni in da trpi žejo, lakoto, bolečino in strah kot oni ...« Bo naša družba ostala še naprej ravnodušna do te barbarizacije življenja? Bodo nova oblast, nove stranke, vsaj Zeleni, malo bolj prisluhnili tej živalski stiski? Se bo naporom za večjo humanizacijo našega vsakdanjika pridružila tudi šola z načrtno vzgojo o varstvu živali, mogoče kar s samostojnim predmetom? Ali pa smo kot družba že tako razkrojeni, da nismo več sposobni dojeti teh grozot. Je tudi naš tisk ujet v zaroto molka v zvezi s to našo sramoto? Müllerjeva pritrjuje, da je in da je zato za letošnji kongres svetovne zveze za varstvo živali, ki je bil maja meseca v Baslu, pripravila posebno poročilo o odnosu tiska do tega problema.

Ali naj svetovna deklaracija proti mučenju živali, ki jo je 1980. leta sprejel Unesco v Parizu, ostane pri nas brezvreden papir? Ali ni skrajni čas, da se tudi mi prebudimo iz te moralne otopelosti in se spomnimo resnice, ki je gibalo svetovne zveze za varstvo živali kot tudi osnovno vodilo Vogričinega filma, in sicer, da NE LE ČLOVEK, TUDI ŽIVAL IMA SVOJE PRAVICE.

MILAN GREGORIČ,
Vena Pilona 7,
Koper

Odmev: V primežu stanovanjskega posojila

Pridružujem se mnenju gospoda Uroša Vošnjaka, ki se v Pismih bralcev dne 13. junija pritožuje nad poslovanjem banke. Moram sicer reči, da se nikoli nisem pritoževal zaradi realnega obračuna anuitet ali zaradi nepopolne informacije osebja za »šalterji« Stanovanjske banke, d. d., Ljubljana, kajti prva je bila v skladu s pogodbo, slednji pa so izvajali tisto, kar so jim naročili nadrejeni finančni krogi. Ti pa so tudi po mojem mnenju del lobbya za pokrivanje nekaterih zavoženih zadev v gospodarstvu ali pa za kratkoročno kreditiranje družbenikov te banke. Vendar pa se vseeno postavlja vprašanje, na katerega zahtevam javen odgovor najvišjega vodstva banke in tudi nove slovenske vlade o nadaljnji usodi posojil oz. njihovih plačnikov.

Tudi jaz sem dobil položnico za poplačilo nekega nedefiniranega dolga. Če je bila anuiteta plačana z zamudo, se s tem strinjam, a glej, naše podjetje anuitete odvaja 15. vsak mesec, zapadlost le teh je 30. vsak mesec. Drugo inflacija s pozitivnim predznakom je zviševala obroke oz. glavnico za »R«, deflacija z negativnim predznakom (če še bo sploh kdaj), bi ga morala po isti logiki znižati, a zopet glej, banka računa z »O«. Res je tudi to, da banka ni vsakokrat upoštevala skoka maloprodajnih cen v celoti, vedno pa v skladu z objavo zavoda za statistiko, res pa je tudi, da odplačujemo anuitete tudi za denar, ki ga banka posoja drugim posojilojemalcem. Računanje v DEM postaja nesmiselno, čeprav je anuiteta oz. glavnica v času izrazite inflacije lepo sledila vrednosti DEM. Od 19. decembra, ko so bili objavljeni zmagoviti Markovičevo-Sachsovi ukrepi, je ob razmerju 1:7 inflacija do 31. decembra, zaradi izrednega dviga cen vseh gospodarskih subjektov in zavarovanja svojih interesov zrasla za več kot 40 odstotkov, kar je pomenilo takojšnje realno razvrednotenje dinarja, tako da je tudi zaradi tega znesek posojila v DEM večji.

Torej je nekaj o tistem nerealnem tečaju dinarja, o katerem tako »neupravičeno« tarnajo izvozniki, nemara celo res. Le zakaj si nismo izposodili poceni deviz v decembru 1989? No in slednje, kar je še najbolj vprašljivo, so obresti. Stanovanjska banka d. d. ima namen, to je očitno, obdržati za vsaj 2% višje obresti za posojila, kot jih dajejo komercialne banke za vloge na vpogled. Vse lepo in prav in po ekonomskih zakonitostih, vendar ob vsesplošnem pomanjkanju denarja obrestne mere rastejo daleč od razumnih meja inflacijskih gibanj (kar poglejmo primerjavo april in maj), tako da lahko že naslednji mesec pričakujemo ponovni dvig obresti. Vprašujem, ali tudi njihov padec. V vseh stabilnih gospodarstvih fiksirajo obrestno mero in če govorimo oziroma pričakujemo, da bo stabilnost ostala ob minimalni infalcijski stopnji še naprej, menim, da je prišel čas, da banka izdela amortizacijski načrt vseh posojil s fiksirno obrestno mero (pri vsaki pogodbi, kolikor sem vedel, doslej obe strani nosita določen riziko) ter s tem vsaj malo pomaga stabilizirati finančno situacijo posameznikov. Obremenitev bo jasnejša in znana na daljši rok, pa tudi varčevalci oz. posojilojemalci se ne bodo čutili opeharjene. Predlagam tudi, ker gre za dolgoročna posojila, da bančniki razmislite, ali se ne bi kazalo pogovarjati o obrestni meri, kot je normalna za dolgoročna posojila (do 8 odstotkov).

Zaradi zelo pereče problematike vas prosim in tudi v imenu vseh vaših partnerjev – posojilojemalcev pričakujem javno objavo odgovorov na postavljena vprašanja, kakor tudi mnenje republiške vlade.

Še enkrat poudarjam, da pa se nad odplačili ne pritožujem, ker sem kredit vzel s polno odgovornostjo in pri zdravi zavesti brez kakršnegakoli pritiska. Pritožujem pa se nad načini, slabo informiranostjo v sredstvih javnega obveščanja in negotovo politiko banke, ki pa ni vedno realen odsev gospodarsko finančnih gibanj v državi. Za napačno vlagan denar, ki ga banka ne more izterjati, davkoplačevalci nismo najbolj pravi vzrok.

ZDRAVKO ŠTEGER,
Ljubljanska 4 E,
Grosuplje

Vse, ki bi radi v rubriki »Pisma bralcev« kaj potožili, pohvalili ali na kaj opozorili, obveščamo, da ne bomo objavljali pisem, ki ne bodo podpisana s polnim naslovom. Hkrati opozarjamo vse, naj bodo njihovi prispevki kratki, ne daljši od 60 vrstic.

ITALIA '90 DELO finale

Mariborčanom se ni treba več bati, da bosta črpalki ogrožali podtalnico

MARIBOR, 14. junija – Prav zaradi neposredne bližine največjega mariborskega vodnega rezervata, Vrbanskega platoja, sta v Mariboru ob Gosposvetski cesti začeli delati posebni bencinski črpalki, ki ne moreta ogrožati podtalnice. Običajni črpalki bi zgradili v šestih mesecih, ti dve črpalki pa so gradili dobro leto. Njuna posebnost so štirje dvoplaščni rezervoarji, vkopani v posebnem, za tekočine nepropustnem betonskem bazenu, vse cevi so speljane po dvojnih kinetah, lovilci maščob pa so tolikšni, da lahko brez težav prestrežejo razlito gorivo, tudi z nepropustnega cestišča. Razen tega sta črpalki opremljeni z računalnikom, ki zaposlene obvešča o količini iztočenega goriva, ter prek njega povezani s terminalom v Ljubljani. Za ekološko varna objekta je Petrol odštel 9,7 milijona dinarjev, kar je precej več, kot bi potrebovali za gradnjo klasičnih črpalk. (J. J., slika: Bogo Čerin)

Krajani so proti gradnji bloka ob parku

Nezadovoljni krajani so se pritožili mariborski županji Magdi Tovornik

MARIBOR, 14. junija – Krajani krajevne skupnosti Anton Aškerc so poslali mariborski županji Magdi Tovornik protestno pismo, v katerem zahtevajo, naj zastavi svoj vpliv in prepreči, po njihovem mnenju »stihijsko« gradnjo ob mariborskem parku. Gre za obnovo in dograditev znane Twicklove vile, kjer naj bi zrasel blok s približno 50 stanovanji.

Krajani, ki so se sestali tako na svetu skupščine KS in na zboru KS, trdijo, da so strokovne osnove zazidave tega, za mesto nadvse reprezentativnega območja, narejene nestrokovno. Menijo tudi, da projektna organizacija Marking »odgovarja« na njihove zahteve in vprašanja le z molkom. Zahtevajo argumente, ki jih bodo prepričali, da je zasnova gradnje stanovanjskega bloka v Tomšičevi 1 ob mestnem parku res tisto, za kar je mesto toliko let »hranilo« eno najuglednejših lokacij. V. V.

Obljublja oblast ljudem na Muti več, kot lahko stori?

★ Radeljski občinski šefi, predstavniki krajevne skupnosti Muta, posebej pa prebivalci Bistriškega jarka, so že nekaj dni dobre volje. Nova slovenska oblast je namreč tenkočutno prisluhnila njihovim težavam v zvezi z graditvijo HE Golica-Koralpe. Medtem ko se je Šinigojeva vladna ekipa izogibala dialogu s prizadetimi ljudmi, je podpredsednik novega slovenskega izvršnega sveta dr. Leo Šešerko v Radljah obljubil, da bo vlada pri končni odločitvi o usodi tega projekta vsekakor upoštevala tudi mnenje doslej brezpravnih domačinov in občine Radlje.

Ljudje iz KS Muta se bodo na nedeljskem referendumu odločali o tem, ali bodo privolili v krepko zmanjšani vodotok reke Bistrice ali ne. Glede na njihove vztrajne proteste proti graditvi HE Golica-Koralpe je seveda pričakovati, da bodo v nedeljo zvečer z Mute sporočili: Bistrice ne damo. Za ljudi se bo postavila tudi občina.

Referendum na Muti bo zagotovo pospešil razplet v zvezi z zajezitvijo Bistrice in graditvijo HE Golica-Koralpe. Kakšna bo končna odločitev slovenskega parlamenta o tej zadevi, pa je kljub vsemu težko napovedati. V igri bodo vse možne inačice: da bodo jez v Avstriji začeli polniti že letos pozno jeseni in da bodo ljudje dobili vse zahtevane odškodnine ter rento, da utegne priti do spora med Slovenijo oziroma Jugoslavijo in Avstrijo ali pa celo, da bi se državi sporazumeli o opustitvi elektrarne, ki ju gradita s skupnimi močmi.

Pa ne, da tudi nova slovenska oblast ljudem na Muti obljublja več, kot bo za ugoden razplet zmogla storiti? Odškodnine bi že znala izterjati od investitorjev Kelaga in EGS, vprašanje pa je, ali bo glede na že podpisano meddržavno pogodbo kar tako lahko potegnila črto čez nekaj, v kar so pristali njeni predhodniki. Na Muti pa bodo spet opeharjeni.

IVAN PRAPROTNIK

Podjetje Olga Meglič se bo pogajalo z upniki

Njen direktor ne misli na stečaj – Mešano podjetje s podjetjem iz ZRN?

DOLANE, 14. junija – Kot kaže, se bo podjetje Olga Meglič lahko pogajalo z upniki za prisilno poravnavo. Na mariborskem sodišču so mu naročili, naj predloženi program poravnave še dopolni. Sedanji direktor **Milan Križe** na stečaj niti ne misli. Račun podjetja pa je še vedno blokiran (79. dan) za več kot 12 milijonov dinarjev.

Podjetje Olga Meglič je v brezizhodnem položaju. Banka mu več ne verjame, pogodb ne morejo podpisovati, ker ni zagotovila, da bodo s predplačili res naredili tisto, za kar so namenjena. Nekaj delavcev bo dobilo samo 80-odstotne plače, saj na primer serviserji in monterji zaradi blokiranega računa svojega dela sploh več ne morejo opravljati. Direktor napoveduje, da bodo že prav kmalu ustavili posamezne stroje, vendar ga zdaj bolj zanimajo načrti za mešano podjetje z zahodnonemškim Wiedenmannom iz Ramminngena, katerega predstavniki bodo že jutri na prvih pogovorih v Olgi Meglič. F. M.

PO SLOVENIJI

Pohvalili najboljše srednješolce

MURSKA SOBOTA, 14. junija – S skromno slovesnostjo in pogostitvijo se je vodstvo Srednješolskega centra tehnično-pedagoške usmeritve v Murski Soboti danes spomnilo svojih najboljših učencev in njihovih mentorjev. Precej nadebudnežev, ki so poleg rednega pouka dosegali dobre rezultate na različnih republiških in zveznih tekmovanjih v znanju, se je zbralo v skoraj premajhni sobi, poleg ravnatelja Centra Ozvalda Tučiča pa jim je nekaj pohvalnih in spodbudnih besed spregovoril tudi soboški župan Andrej Gerenčer. Vendar bo treba v soboški občini in v Pomurju za to, da bi se te najbolj bistre glave po študiju vrnile, storiti še veliko več od tega – od prestrukturiranja gospodarstva pa do zagotavljanja najboljših možnih razmer za življenje in delo. Sicer bodo najboljši še naprej ostajali v večjih središčih. (Besedilo in slika: Jože Pojbič)

Večina denarja šla za komunalna dela

TITOVO VELENJE, 14. junija – V minulih petih letih so v velenjski občini s samoprispevkom zbrali 15 milijonov DEM, ta denar pa so predvsem porabili za gradnjo in obnovo komunalne infrastrukture. Kot je ugotovil nadzorni odbor, so večji del prvotnega programa samoprispevka uresničili. O tem, kako je bil denar porabljen, pa bodo svoje povedali še zbori krajanov.l

Del denarja od samoprispevka so namenili za sofinanciranje gradnje osnovne šole in mestnega toplovoda ter za ureditev cestnega križišča. Iz solidarnostnega deleža programa pa so prispevali denar za gradnjo vodovoda, kanalizacije in cest v devetih krajevnih skupnostih. Med pomembnejšimi stvarmi, ki so jih zgradili s samoprispevkom za vaške krajevne skupnosti, je 51 kilometrov vodovoda, telefonsko omrežje in obnovljena kanalizacija. Z ostalim denarjem so v Šoštanju obnovili nekaj ulic in javnih stavb, v Titovem Velenju pa so postavili omrežje za kabelsko televizijo. Precej denarja pa so porabili tudi za obnovo in asfaltiranje krajevnih cest.

Ob zaključku samoprispevka so Velenjčani ugotovili, da sicer v celoti niso uresničili sprva načrtovanega programa, zato pa so z nekaterimi dopolnitvami k programu naredili več, kot so predvideli. Z denarjem so dobro gospodarili, k temu pa so prispevali tudi občani s prostovoljnim delom. (S. G.)

Večer zagrebških pesnikov

PTUJ,14. junija – Ker literati tako redko prestopajo politične in nacionalne meje, je toliko bolj razveseljiv literarni večer, ki bo na Ptuju v soboto, 16. junija. Štirje člani društva književnikov Avgust Šenoa iz Zagreba se bodo ob 17. uri predstavili v restavraciji Ribič na Hrvatskem trgu. Povod za takšno prireditev je izid literarnega prvenca pesnika Mladena Vuruma, ki izide pri zagrebškem Kvorumu. Avtor živi in dela na Ptuju, ob njem pa se bodo predstavili še pesniki Ana Fostač, Davorin Hrovatin in Siniša Maksimović ter književni kritik Juraj Lončarević. Večer bo popestril še violinist in skladatelj Teodor Boch. Pokrovitelja te literarne prireditve sta restavracija Ribič in Perutnina Ptuj. (F. M.)

Ljudje se v Podčetrtek radi vračajo

PODČETRTEK, 14. junija - Le malokdo je še pred slabimi 25 leti, ko so v Podčetrtku zgradili prvi leseni bazen in vodo imenovali atomska voda, verjel, da se bo kraj z zdraviliščem vred tako hitro razvil. Hotel, kamp, več bazenov na prostem, Atomska vas za 570 ljudi, popolna zdravstvena ponudba in še marsikaj, je ob Sotli zraslo v kratkem času. Prav zdaj gradijo pokrite bazene. Vodja marketinga Sandi Renier je povedal, da se ljudje k njim nadvse radi vračajo. V Podčetrtku jim ni nikoli dolgčas. Poleg prireditev in izletov, ki jih zanje pripravljajo vsak dan, lahko izbirajo tudi med petnajstimi sprehodi po bližnji okolici. Zarisani so celo na zemljevidu, ki je pravkar izšel. (V. S.)

Koroški most bo temeljito spremenil podobo Maribora

MARIBOR, 14. junija – Koroški most, kot se imenuje programska študija preložitve magistralne ceste M-3 (Dravograd–Maribor–Varaždin) na območju mesta Maribor z novim mostom prek Drave, bo največji cestnokomunalno-stanovanjski zalogaj mesta ob Dravi v naslednjih petih letih, ki sicer še ni ovrednoten, bo pa temeljito spremenil podobo predela Maribor–jug, Studencev in v prometni ureditvi tudi celotnega mesta.

Sam most, ki bo razbremenil sedanjo Koroško cesto (za takšnen promet, kot je po njej, je že preozka), bo dolg 260 in širok 20 metrov, imel bo dve etaži, gornjo za promet, spodnjo pa za kolesarje in pešce, po sredini mostu pa bodo morda kdaj pozneje postavili tramvajske tire.

Most sam brez temeljitih cestnih sprememb ne bi pomenil veliko. Zato bodo razširili Šercerjevo cesto in zato podrli 60 stanovanjskih hiš. Zgradili bodo podvoz pod železniško progo na Studencih, obnovili cesto Na poljanah in Koresovo ulico, obnovili vso komunalno mrežo.

Snovalci tega dela mesta so si zamislili cestno povezavo prek Koroškega mostu v smeri od Kalvarije na levem bregu Maribora pa do Pohorja. In na njenem koncu pod Pohorjem naj bi zraslo novo mesto, z novo cerkvijo na Studencih, s približno 2000 stanovanji v blokovnih naseljih, s približno 100 zasebnimi hišami in nekaj več kot 100.000 kvadratnimi metri poslovnih površin. Novi center bo nastal okoli bodočega križišča Šercerjeve ulice in Ceste proletarskih brigad. To novo središče naj bi dalo novo vsebino spalnemu naselju Maribor-jug. O denarju danes, na prvi predstavitvi nove študije, niso govorili. Direktor ZIM inž. Vinko Borec je v Novinarskem klubu na predstavitvi študije izjavil, da bo cena znana čez deset dni, mostovno-cestni del pa naj bi plačala pol republika, pol pa mesto Maribor!

JOŽE JERMAN

Na Ptuju si zaman prizadevajo da bi likvidirali Biromatiko

Pred dvema mesecema je sodišče zavrnilo predlog za likvidacijo »podjetja na papirju« – Izhod v stečaju?

PTUJ, 14. junija – Negotovost ptujske Biromatike traja že od novega leta, pa doslej o svoji prihodnosti delavci ne vedo prav nič več kot takrat. Od 285 zaposlenih jih zdaj po potrebi dela le še 30 do 50, drugi so doma. Vodstvo pa se trudi, da bi podjetje čimprej likvidiralo in s tem pretrgalo ustanoviteljsko popkovino z Iskro Delto, ki je tudi v stečaju.

Z občinskim posojilom 1,2 milijona dinarjev je Biromatika kupila 200 Weissovih terminalov, ki jih zdaj kompletira in prodaja. »Delamo samo zato, da ne propade proizvodni program,« pravi Bruno Podhostnik, ki zdaj vodi Biromatiko. Kot je znano, je to ptujsko podjetje brez strojev, hale in obratnega kapitala. Zato je ptujski izvršni svet pred dvema mesecema predlagal likvidacijo takšnega podjetja na papirju, vendar je sodišče predlog zavrnilo. Potem je takšen poskus ponovil stečajni upravitelj Iskre Delte, pa spet ni šlo. Prihodnji ponedeljek bodo ponovno na sodišču, kjer se problem ne premakne z mrtve točke že cela dva meseca.

V tem času je republiški zavod za zaposlovanje posodil že dve mesečni zajamčeni plači Biromatikinim delavcem, ki pa zaradi sodnih zapletov še zdaj nimajo formalnih pogojev za takšna nadomestila brezposelnim. Biromatika ima zdaj že več kot dva meseca s presledki blokiran račun in morda bodo čez nekaj dni morali v stečaj in ne v likvidacijo. Na Ptuju se zdaj trudijo, da bi iz stečajne mase Iskre Delte odkupili stroje, ki so na Ptuju. Ker jim 450 tisočakov zanje noče posoditi banka, jim jih bo eden od zasebnikov.

Še vedno pa se ni premaknila z mrtve točke zahteva ptujskih delavcev, da tudi ptujsko halo izvzamejo iz stečajne mase Iskre Delte, saj so jo zgradili in plačali ptujski delavci, Iskra Delta jo je nase samo prepisala. Če ne bo šlo drugače, bodo skušali to svojo upravičeno zahtevo doseči s posebno tožbo na sodišču.

FRANC MILOŠIČ

Županovanje gre od rok tudi nepoklicno

Lenarški predsednik občinske skupščine Jože Škerlec ne bo pustil kmetije

LENART, 14. junija – »Predsedovanje občinski skupščini gotovo zahteva celega človeka. Na občini delam vsak dan od sedmih zjutraj pa tudi do polnoči. Zdaj imam veliko dela tudi na terenu s telefonijo, cestami in drugim. Ljudje so za to dali ogromno denarja in akcije ne morejo ostati na pol poti. Zato imamo veliko sestankov z njimi, tudi zvečer in ponoči. Rešujemo tudi takšne stvari, ki so se dvajset let vlekle po sodiščih, pa jih zdaj s pametnim pogovorom in prepričevanjem rešimo v dveh urah,« je povedal Jože Škerlec, nepoklicni lenarški župan.

Računa, da se bo to delo počasi utirilo in ne bo vedno jemalo toliko časa. Doma na kmetiji ima sina, ki ta čas kmetuje namesto njega. Še vedno pa je vsako jutro med 5. in 6. uro v hlevu. Ima več kot sto glav živine in še vedno mu je kmetija prva skrb. Poleg tega mu precej časa vzame še delo v Slovenski kmečki zvezi, kjer dela v upravnem in izvršnem odboru. Pravi, da se bodo stvari utirile, zato o profesinalizaciji županovanja sploh ne razmišlja. F. M.

Celjska bolnišnica ni samo regijska, je tudi slovenska

Izvršni svet je Zdravstvenemu centru naročil, naj pripravi potrebno gradivo za nadaljevanje posodabljanja bolnišnice

CELJE, 14. maja – Celjski izvršni svet se je na včerajšnji seji zavzel za nadaljevanje posodabljanja bolnišnice v Celju. Zdravstvenemu centru je naročil, naj v zvezi s tem pripravi vse potrebno gradivo, saj se bo poslej o nadaljevanju posodabljanja bolnišnice potrebno sporazumeti ne le v regiji, temveč tudi v republiki.

Čeprav so v zadnjih letih v novem delu celjske bolnišnice že usposobili precej prostora, je večji del zgradbe še vedno izdelan le v grobem. Za dokončanje posodobitve bo vsekakor treba še veliko denarja – žal pa bo letos usahnil najpomembnejši vir sredstev, zbranih z družbenim dogovorom, ki je določal, da občine širšega celjskega območja prispevajo za modernizacijo regijske bolnišnice po en odstotek od bruto osebnih dohodkov. In čeprav v zadnjih letih občine te obveznosti nikoli niso v celoti izpolnile, so z zbranim denarjem (in pomočjo združenega dela ter s samoprispevkom celjskih občanov) akcijo vendarle lahko nadaljevali. Zdaj bo treba ta dogovor doseči na republiški ravni. Na Celjskem menijo, da je argumentov za to več kot dovolj. Celjska bolnišnica je regijska ustanova. Denar za njeno posodobitev so vse doslej zbirali le v okviru regije. Zdaj je že čas, da v ta namen kane nekaj denarja tudi iz skupne republiške blagajne. Strošek za posodobitev bo tudi poslej vštet v ceno zdravstvenih storitev. Denar bodo potem izdvojili iz dohodka zdravstvenega centra, o njegovi porabi pa se, kot doslej, regijsko dogovarjali. Po zdajšnjih ocenah bi moral biti delež za posodobitev bolnišnice v ceni zdravstvenih storitev 8,76-odstoten.

IVICA BURNIK

Gibanje Zdrava mesta – priložnost za Maribor

Nekatere ustanove težijo k temu, da bi življenje v mestu ustrezalo vsem generacijam

MARIBOR, 14. junija – Poleg 30 evropskih in okoli 120 drugih mest z vsega sveta se je v gibanje Svetovne zdravstvene organizacije Zdrava mesta vključil tudi Maribor. Kot pravi **Majda Japelj**, ena glavnih pobudnic, da se je Maribor pridružil omenjenemu gibanju, in direktorica kolaborativnega centra SZO za primarno zdravstveno varstvo, je ohranitev zdravja osnovna zahteva tega gibanja. Poleg tega pa zdravo mesto ni zdravo le zaradi zelenja in čistega zraka. Življenje v njem mora ustrezati vsem generacijam. Prav to skušajo uresničevati nekatere mariborske ustanove.

Za uskladitev takšnih dejavnosti bodo pri občinski skupščini najverjetneje oblikovali koordinacijsko skupino, kar naj bi prispevalo k lepšemu in boljšemu življenju Mariborčanov. Z. Š.

Kako podpreti razvoj podjetništva?

O tem bodo v Mariboru govorili obrtniki, bankirji in predstavniki pristojnih ustanov

MARIBOR, 14. junija – Abanka in Agencija za razvoj iz Maribora bosta v ponedeljek, 18. junija, pripravili posvetovanje o podpori drobnemu gospodarstvu in podjetništvu. Kot menijo organizatorji, je nujno, da se srečajo podjetniki in obrtniki s predstavniki tistih ustanov, ki morajo zagotavljati kar najboljše razmere za svobodno in podjetniško gospodarjenje. Ponedeljkov posvet bo že ena takih priložnosti, saj bodo sodelovali **Miroslav Kert**, generalni direktor Abanke, **Viktor Brezar**, predsednik republiškega komiteja za drobno gospodarstvo, pa **Miha Grah**, predsednik Zveze obrtnih združenj Slovenije, in dr. **Anton Krašovec**, predsednik društva Manager, ki bodo razgrnili poglede na razvoj podjetništva in drobnega gospodarstva. Na posvetu bodo govorili tudi o možnosti financiranja mešanih podjetij, izkušnjah Abanke z rizičnim kapitalom ter pri kreditiranju drobnega gospodarstva. Z. Š.

Zeleni zahtevali odpravo monopola nekdanjih DPO

TITOVO VELENJE, 14. junija – Zeleni Velenja zahtevajo, naj občinska skupščina takoj zagotovi enakopravne finančne in prostorske možnosti za delovanje novih strank v velenjski občini. Zeleni namreč menijo, da sredstva občinskega proračuna ne dopuščajo praktičnega uveljavljanja večstrankarskega sistema v tej občini. Še posebej naj bi to veljalo za prostorske možnosti pri delovanju novih strank, zato Zeleni zahtevajo, naj občinska skupščina odpravi monopolni položaj nekdanjih družbenopolitičnih organizacij oziroma sedanjih prenovljenih strank, ki imajo prostore v dveh občinskih stavbah. V zvezi s tem predlagajo, naj se ugotovi delež izvirnih prihodkov, ki so jih stare stranke vložile v gradnjo in opremo teh stavb, in če se pokaže, da ni mogoče določiti lastnika tega premoženja, naj to postane last občinske skupščine. Pri tem so Zeleni opozorili tudi na nekatere nepravilnosti, kot je na primer to, da nekatere stare stranke sporne prostore dajejo v najem, premičnine pa celo prodajajo. Če občinska skupščina ne bo obravnavala njihove pobude, bodo Zeleni po pravni poti poskusili zavarovati in pravično razpolagati z družbenim premoženjem. S. G.

Konjičani bodo poskusili dati Žički kartuziji novo življenje

Društvo za varstvo okolja bo očistilo in uredilo razvaline – Špitalič ima 800-letni rekord med slovenskimi cerkvami

SLOVENSKE KONJICE, 14. junija – Ali bo uspelo mlademu, komaj ustanovljenemu Društvu za varstvo okolja v konjiški občini potegniti iz pozabe enega najstarejših kulturnozgodovinskih spomenikov na Slovenskem – Žičko kartuzijo?

Okvirni program si je kakih dvajset članov društva že zamislilo tako, da bi poleg naravovarstvenih nalog enakovredno obravnavali tudi take, ki imajo namen ohraniti naravno in kulturno dediščino. Med slednjimi pa je ena pomembnejših povezana z Žičko kartuzijo, od katere so ostale le ruševine, porasle z neprehodnim bodičevjem.

Nepravično bi bilo zapisati, da o oživitvi Žičke kartuzije doslej ni nihče razmišljal in da je Društvo za varstvo okolja v konjiški občini prvo, ki je na to sploh pomislilo. Že pred mnogimi leti so imeli v tedanjem Zavodu za spomeniško varstvo v Celju načrt, s katerim bi Žički kartuziji spet vdihnili življenje in jo približali ljudem. Stari gastuš naj bi obnovili in ga uredili v gostišče, okolico kartuzije pa očistili in primerno uredili za ogled izletnikov. Prejšnji konjiški župan Avgust Špoljar je razmišljal celo o možnosti, da bi obnovili nekdanji samostan in ga naselili s kartuzijanci. A vsa ta razmišljanja so naletela na nepremostljivo oviro – denar.

Zato se bodo v Društvu za varstvo okolja v Slovenskih Konjicah zadeve lotili počasi. Eden od ustanoviteljev društva **Jože Kuzman** iz Zreč namreč meni, da je društvo poklicano predvsem za to, da na problem kartuzije opozarja, kjer le more. Hkrati pa bo skušalo pripraviti tudi očiščevalno akcijo ruševin. Letos naj bi Žička kartuzija spet oživela v naši zavesti. Kajti prav letos mineva 800 let, kar je bila v Špitaliču, resda zunaj obzidja kartuzije, posvečena tamkajšnja cerkev. Prav ta cerkev je najstarejši božji hram na Slovenskem, kjer še vedno opravljajo verske obrede.

DAMJANA STAMEJČIČ

Sežig ali sterilizacija odpadkov?

V Celju se še niso odločili, ali naj v bolnišnici zgradijo sežigalnico ali ne

CELJE, 14. junija – V Celju se še niso odločili, ali bodo v celjski bolnišnici zgradili sežigalnico odpadkov ali ne.

Kot je na seji celjskega izvršnega sveta povedal predsednik KPO Zdravstvenega centra Alojz Žuntar, razmišljajo tudi o možnosti, da bi odpadke sterilizirali v avtoklavih in jih potem odlagali na komunalnem odlagališču. Avtoklavi – nanje so prvi pomislili ekologi – so precej cenejši kot sežigalnica.

V bolnišnici bodo predlog še proučili. Prej morajo ugotoviti, koliko odpadkov (na dan jih zberejo približno dva tisoč kilogramov) je sploh možno sterilizirati. Nekaj jih bo namreč kljub temu še vedno treba sežgati, to pa bi, če bi se v Celju odločili za steriliziranje odpadkov, lahko opravljal mariborski Pinos. Treba se bo odločiti. Še najslabše bi bilo vztrajati pri starem in zadevo zavlačevati. I. B.

V Žalcu so izvolili vse člane IS

ŽALEC, 14. junija – Na drugi skupni seji zbora združnega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora skupščine občine Žalec so izvolili podpredsednika IS skupščine in člane izvršnega sveta. Za podpredsednika skupščine je bil izvoljen **Andrej Špec**, dip. ekonomist, ki je dobil 41 glasov od 67 možnih. Za podpredsednika IS so izvolili **Danico Jezovšek-Korent**, dipl. ekonomistko, za družbeno-ekonomski razvoj in finance. Za člane IS pa so bili izvoljeni **Slavko Košenina** za občo upravo in notranje zadeve, **Vinko Debelak** za varstvo okolja in urejanje prostora, **Jože Borak** za družbene prihodke, **Anton Vesolak** za ljudsko obrambo, **Milan Gostečnik** za industrijo, **Marija Cizej** prav tako za industrijo, **Tanja Rehar** za trgovino, **Jani Marolt** za zasebno in družbeno in kmetijstvo, **Štefka Popit** za družbene dejavnosti in **Danilo Basle** za drobno gospodarstvo. Na ločeni seji pa je zbor združnega dela za svojega podpredsednika izvolil **Henrika Kranjca**. T. T.

OBVESTILO ČLANOM ZKS-STRANKE DEMOKRATIČNE PRENOVE

Vsem članom Zveze komunistov Slovenije – Stranke demokratične prenove, ki še niso povezani z osnovno organizacijo na terenu ali iz kateregakoli vzroka ne vedo, kje bi poravnali članarino, sporočamo, da to lahko storijo po položnici na račun:

CENTRALNI KOMITE ZKS-SDP, Tomšičeva 5, št. žiro računa 50100-678-45036 po naslednji lestvici:

osebni dohodek	članarina
do 3.000,00	20,00 din
od 3.000,10 do 5.00,00	30,00 din
	40,00 din
	50,00 din
od 5.000,10 do 7.000,00	55,00 din
	60,00 din
	65,00 din
	70,00 din
od 7.000,10 do 9.000,00	80,00 din
	90,00 din
nad 9.000,10 din	100,00 din

PISMA BRALCEV

SOS za vzgojo

V današnjem mrzlem, stehniziranem svetu je človek vse bolj osamljen, odtujen, izgubljen, brez pravih moralnih vrednot in celo iluzij.

V tem dekadentnem času najde večina mladih edino privlačnost v seksu, prehrupni glasbi, posedanju v lokalih, le malo jih ima stik z naravo. Nekateri se rešujejo s športom. Razvoj čustvenega dojemanja sveta je v povojnem času povsem zanemarjen, potisnjen v ozadje.

Skrajni čas je že, da našo, čustev in humanizma oropano mladino oplemenitimo na vseh možnih ravneh. To pa nikakor ne bo lahka naloga. Starši se borijo za preživetje ali pa se pretirano pehajo za materialnimi dobrinami. Velik del mladine je prepuščen ulici.

***VSI STARŠI** bi se morali veliko bolj posvetiti vzgoji, spremljati otrokov vsestranski razvoj, si vzeti čas za izlete v naravo, skupne oglede dobrih filmov in gledaliških predstav, razstav in za pogovore. Da bi pri tem uspeli, ne bi smeli zanemariti tudi vzgoje staršev. Na roditeljskih sestankih, kjer učitelji obravnavano predvsem učne uspehe, bi morali sodelovati tudi sociologi in psihologi, ki bi lahko izobraževali starše z izbranimi vzgojnimi temami.*

***VSE ŠOLE** bi morale ob izobraževanju posvečati več časa vzgoji. Kulturna vzgoja bi morala spremljati dijaka v vseh štirih letnikih srednje šole in zajeti predvsem umetnostno vzgojo in znanje o medsebojnih odnosih.*

Ne bom naštevala prednosti, ki jih prispevajo k vzgoji posamezni predmeti. Navedla bom le tiste, ki lahko najbolj vplivajo na srčno kulturo in srečo človeka. Nujna dopolnila pri oblikovanju celega človeka so: dobra literatura, glasba in ples, filmi in likovne stvaritve.

Znanje iz filozofije, psihologije, poznavanje verstev pomaga odkrivati človeka v človeku, razumeti in zbliževati vsa ljudstva sveta.

Leposlovje lahko ponudi dovolj privlačnih možnosti za poglobljeno gledanje na svet. Prav zato bi morali zelo skrbno izbrati čtivo in odlomke iz kvalitetnih del, kjer bi mladi srečevali resnico, pravico, lepoto in humanost.

Zelo pomembna za razvijajočega se človeka je tudi glasbena umetnost, ki najhitreje osvaja in razgiblje njegov čustveni svet. Spozna naj vsaj največje dosežke velikih mojstrov od klasikov do današnjih.

Zgodovina likovne umetnosti, spremljana z vizualnimi pripomočki, mladini nazorno odkriva nešteto lepot, bogati in plemeniti njen notranji svet. Seznanja jo s stiskami, verovanji, vrednotami, skratka z življenjem – od jamskega človeka do današnjega. Če že v letih šolanja mladina ne bo deležna umetnostne vzgoje (To velja še posebno za likovno umetnost), tudi kasneje ne bo iskala in razumela niti najlepših stvaritev.

Po novem učnem načrtu za gimnazije se opušča glasbena in likovna vzgoja. Ali bomo res dokončno oropali našo mladino vsega lepega?

Žalostna posledica tega ropa pa bo še večje zanimanje za kič, neokusno opremljanje stanovanj, neurejeno okolje, reven desighn . . . Tako se odločamo v času pred svetovnim simpozijem oblikovanja 1992! Ali bomo kljub čudoviti ugotovitvi gospoda ministra Venclja, da ni dobre šole brez dobrega človeka«, položili venec na grob oropane šole?

VALENTINA ERŽEN MARGON,
Martina Krpana 3,
Ljubljana

Ne živalskost, razčlovečenje

Stopil sem za sledovi filma Marije Vogrič »Molitev nekega psa«, ki ga je pripravila v počastitev 4. oktobra, svetovnega dneva varstva živali in katerega sporočilo je šlo spričo velikih in politično prelomnih dogodkov zadnjega leta preveč neopaženo mimo javnosti. Zaprepaden sem se znašel sredi arhiva koprskega društva za varstvo živali, iz katerega mi je njegova predsednica Marta Kolarič-Kohn vlekla na dan pričevanja o skoraj vsakodnevnem človekovem nasilju nad nemočnimi živalmi. Ob najhujših primerih te naše živalskosti je rahlo prebledela, njen glas pa je od zadržanega razburjenja podrhteval. V roke mi je prišel tudi članek Jolke Milič v Nedeljcu, kjer je srdito nasprotovala uporabljanju izraza živalskost, ko imamo v mislih najsurovejše ravnanje človeka. In to povsem upravičeno, saj žival ne zmore marsičesa takega, kar človek pogosto počenja. Zato lahko govorimo kvečjemu o razčlovečenosti človeka. Kako naj si sicer razlagamo masakre, pravi svetovalna direktorica Svetovne zveze za varstvo živali Lea E. Müller, ki jih doživlja živina, ko v poletnih mesecih v največji vročini potuje skozi Jugoslavijo, tudi po več dni brez hrane in vode. Masakre, ki po pisanju italijanskega Espressa spominjajo na pravi krematorij. Pa primer konjedercev, ki so prišli v Rožno dolino po dva obnemogla konja ter so enemu, za katerega so ugotovili, da še živi, nataknili okrog vratu zanko, vrv privezali za kamion in žival toliko časa vlekli po parkirišču, da je naposled v mukah izdihnila.

Poznamo obtožujoče dokaze razčlovečenosti, ob katerih se človek zaprepaden sprašuje, kaj je z nami narobe. In to v času, ko imajo v nekaterih evropskih državah že dalj časa obvezni predmet varstva živali v sožitju z varstvom narave. Pa ko imajo angleška društva proti mučenju živali v svojih vrstah že na tisoče lastnih nadzornikov, ki so uniformirani in oboroženi in opravljajo kontrolo transportov vse do klanja in do izvajanja bolečih poskusov na živalih v laboratorijih. In ko sosedje čez mejo hitijo ustvarjati vse bolj gosto mrežo zatočišč za tavajoče živali. Müllerjeva je ob dnevu varstva živali lani opozarjala v Novicah, da je »nujno že v otrocih zbuditi zavest, da je žival živo bitje, kot so oni in da trpi žejo, lakoto, bolečino in strah kot oni . . .« Bo naša družba ostala še naprej ravnodušna do te barbarizacije življenja? Bodo nova oblast, nove stranke, vsaj Zeleni, malo bolj prisluhnili tej živalski stiski? Se bo naporom za večjo humanizacijo našega vsakdanjika pridružila tudi šola z načrtno vzgojo o varstvu živali, mogoče kar s samostojnim predmetom? Ali pa smo kot družba že tako razkrojeni, da nismo več sposobni dojeti teh grozot. Je tudi naš tisk ujet v zaroto molka v zvezi s to našo sramoto? Müllerjeva pritrjuje, da je in da je zato za letošnji kongres svetovne zveze za varstvo živali, ki je bil maja meseca v Baslu, pripravila posebno poročilo o odnosu tiska do tega problema.

Ali naj svetovna deklaracija proti mučenju živali, ki jo je 1980. leta sprejel Unesco v Parizu, ostane pri nas brezvreden papir? Ali ni skrajni čas, da se tudi mi prebudimo iz te moralne otopelosti in se spomnimo resnice, ki je gibalo svetovne zveze za varstvo živali kot tudi osnovno vodilo Vogričinega filma, in sicer, da NE LE ČLOVEK, TUDI ŽIVAL IMA SVOJE PRAVICE.

MILAN GREGORIČ,
Vena Pilona 7,
Koper

Odmev: V primežu stanovanjskega posojila

Pridružujem se mnenju gospoda Uroša Vošnjaka, ki se v Pismih bralcev dne 13. junija pritožuje nad poslovanjem banke. Moram sicer reči, da se nikoli nisem pritoževal zaradi realnega obračuna anuitet ali zaradi nepopolne informacije osebja za »šalterji« Stanovanjske banke, d. d., Ljubljana, kajti prva je bila v skladu s pogodbo, slednji pa so izvajali tisto, kar so jim naročili nadrejeni finančni krogi. Ti pa so tudi po mojem mnenju del lobbya za pokrivanje nekaterih zavoženih zadev v gospodarstvu ali pa za kratkoročno kreditiranje družbenikov te banke. Vendar pa se vseeno postavlja vprašanje, na katerega zahtevam javen odgovor najvišjega vodstva banke in tudi nove slovenske vlade o nadaljnji usodi posojil oz. njihovih plačnikov.

Tudi jaz sem dobil položnico za poplačilo nekega nedefiniranega dolga. Če je bila anuiteta plačana z zamudo, se s tem strinjam, a glej, naše podjetje anuitete odvaja 15. vsak mesec, zapadlost le teh je 30. vsak mesec. Drugo inflacija s pozitivnim predznakom je zviševala obroke oz. glavnico za »R«, deflacija z negativnim predznakom (če še bo sploh kdaj), bi ga morala po isti logiki znižati, a zopet glej, banka računa z »O«. Res je tudi to, da banka ni vsakokrat upoštevala skoka maloprodajnih cen v celoti, vedno pa v skladu z objavo zavoda za statistiko, res pa je tudi, da odplačujemo anuitete tudi za denar, ki ga banka posoja drugim posojilojemalcem. Računanje v DEM postaja nesmiselno, čeprav je anuiteta oz. glavnica v času izrazite inflacije lepo sledila vrednosti DEM. Od 19. decembra, ko so bili objavljeni zmagoviti Markovičevo-Sachsovi ukrepi, je ob razmerju 1:7 inflacija do 31. decembra, zaradi izrednega dviga cen vseh gospodarskih subjektov in zavarovanja svojih interesov zrasla za več kot 40 odstotkov, kar je pomenilo takojšnje realno razvrednotenje dinarja, tako da je tudi zaradi tega znesek posojila v DEM večji.

Torej je nekaj o tistem nerealnem tečaju dinarja, o katerem tako »neupravičeno« tarnajo izvozniki, nemara celo res. Le zakaj si nismo izposodili poceni deviz v decembru 1989? No in slednje, kar je še najbolj vprašljivo, so obresti. Stanovanjska banka d. d. ima namen, to je očitno, obdržati za vsaj 2% višje obresti za posojila, kot jih dajejo komercialne banke za vloge na vpogled. Vse lepo in prav in po ekonomskih zakonitostih, vendar ob vsesplošnem pomanjkanju denarja obrestne mere rastejo daleč od razumnih meja inflacijskih gibanj (kar poglejmo primerjavo april in maj), tako da lahko že naslednji mesec pričakujemo ponovni dvig obresti. Vprašujem, ali tudi njihov padec. V vseh stabilnih gospodarstvih fiksirajo obrestno mero in če govorimo oziroma pričakujemo, da bo stabilnost ostala ob minimalni infalcijski stopnji še naprej, menim, da je prišel čas, da banka izdela amortizacijski načrt vseh posojil s fiksirno obrestno mero (pri vsaki pogodbi, kolikor sem vedel, doslej obe strani nosita določen riziko) ter s tem vsaj malo pomaga stabilizirati finančno situacijo posameznikov. Obremenitev bo jasnejša in znana na daljši rok, pa tudi varčevalci oz. posojilojemalci se ne bodo čutili opeharjene. Predlagam tudi, ker gre za dolgoročna posojila, da bančniki razmislite, ali se ne bi kazalo pogovarjati o obrestni meri, kot je normalna za dolgoročna posojila (do 8 odstotkov).

Zaradi zelo pereče problematike vas prosim in tudi v imenu vseh vaših partnerjev – posojilojemalcev pričakujem javno objavo odgovorov na postavljena vprašanja, kakor tudi mnenje republiške vlade.

Še enkrat poudarjam, da pa se nad odplačili ne pritožujem, ker sem kredit vzel s polno odgovornostjo in pri zdravi zavesti brez kakršnegakoli pritiska. Pritožujem pa se nad načini, slabo informiranostjo v sredstvih javnega obveščanja in negotovo politiko banke, ki pa ni vedno realen odsev gospodarsko finančnih gibanj v državi. Za napačno vlagan denar, ki ga banka ne more izterjati, davkoplačevalci nismo najbolj pravi vzrok.

ZDRAVKO ŠTEGER,
Ljubljanska 4 E,
Grosuplje

Vse, ki bi radi v rubriki »Pisma bralcev« kaj potožili, pohvalili ali na kaj opozorili, obveščamo, da ne bomo objavljali pisem, ki ne bodo podpisana s polnim naslovom. Hkrati opozarjamo vse, naj bodo njihovi prispevki kratki, ne daljši od 60 vrstic.